

**Instytucja Zarządzająca Regionalnym Programem Operacyjnym
Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013**

**SPRAWOZDANIE ROCZNE Z REALIZACJI
REGIONALNEGO PROGRAMU OPERACYJNEGO
WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO NA LATA
2007-2013 ZA ROK 2014**

Rzeszów, maj 2015 r.

SPIS TREŚCI:

1. Identyfikacja / Informacje wstępne	6
2. Przegląd realizacji programu operacyjnego	6
2.1. Realizacja i analiza postępów	12
2.1.1. Informacje na temat postępów rzeczowych programu operacyjnego	12
2.1.2. Informacje finansowe	13
2.1.3. Informacja nt. podziału wykorzystania funduszy wg kategorii interwencji	13
2.1.4. Pomoc w podziale na grupy docelowe	18
2.1.5. Pomoc ponownie wykorzystana	18
2.1.6. Analiza jakościowa (poziom Programu)	19
2.1.6.1. System realizacji Programu	19
2.1.6.2. Analiza postępu finansowego i rzeczowego	28
2.1.6.3. Rekomendacje Komisji Europejskiej	50
2.1.6.4. Rekomendacje Instytucji Zarządzającej i innych instytucji	51
2.1.6.5. Instrumenty inżynierii finansowej	51
2.1.6.6. Realizacja założeń Strategii EU 2020	58
2.1.6.7. Strategia UE dla Regionu Morza Bałtyckiego	82
2.2. Informacja na temat zgodności z przepisami wspólnotowymi	86
2.2.1. Zasada równości szans	93
2.2.2. Zasada partnerstwa	98
2.3. Napotkane znaczące problemy oraz podjęte środki zaradcze	107
2.4. Zmiany w kontekście realizacji programu operacyjnego	109
2.5. Zasadnicze modyfikacje w rozumieniu art. 57 Rozporządzenia (WE) nr 1083/2006	119
2.6. Komplementarność pomocy z innymi instrumentami wsparcia	124
2.6.1. Opis osiągniętej komplementarności i uzyskanych efektów synergii	126
2.6.1.1. Przykłady zastosowanych mechanizmów wraz z opisem projektów komplementarnych	126
2.6.1.2. W świetle badań ewaluacyjnych	126
2.6.2. Cross-Financing	127
2.6.3. Mechanizmy unikania podwójnego finansowania działań realizowanych w ramach polityki spójności z działaniami realizowanymi w ramach Wspólnej Polityki Rolnej oraz Wspólnej Polityki Rybackiej	131
2.6.4. Kontrole krzyżowe w zakresie odpowiedzialności Instytucji Zarządzającej	137
2.7. Monitorowanie i ocena	140
3. Realizacja w podziale na priorytety, postęp wdrażania Programu wg priorytetów	145
3.1. Oś priorytetowa 1: Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka	145
3.1.1. Osiągnięcie celów i analiza postępów	145
3.1.2. Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi	171
3.2. Oś priorytetowa 2: Infrastruktura techniczna	171
3.2.1. Osiągnięcie celów i analiza postępów	171
3.2.2. Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi	191
3.3. Oś priorytetowa 3: Społeczeństwo informacyjne	191
3.3.1. Osiągnięcie celów i analiza postępów	192

3.3.2. Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi	213
3.4. Oś priorytetowa 4: Ochrona środowiska i zapobieganie zagrożeniom	213
3.4.1. Osiągnięcie celów i analiza postępów	213
3.4.2. Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi	240
3.5. Oś priorytetowa 5: Infrastruktura publiczna.....	241
3.5.1. Osiągnięcie celów i analiza postępów	241
3.5.2. Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi	269
3.6. Oś priorytetowa 6: Turystyka i kultura.....	269
3.6.1. Realizacja celów i analiza postępów	269
3.6.2. Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi	279
3.7. Oś priorytetowa 7: Spójność wewnątrzregionalna.....	279
3.7.1. Osiągnięcie celów i analiza postępów celów i analiza postępów	279
3.7.2. Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi	294
3.8. Oś priorytetowa 8: Pomoc techniczna.....	295
3.8.1. Osiągnięcie celów i analiza postępów	295
3.8.2. Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi	299
4. Programy EFS: spójność i koncentracja	299
5. Programy EFRR/FS: Duże projekty	299
6. Pomoc techniczna	299
7. Informacja i promocja	303

Załączniki:

1. Tabela 1. Postęp fizyczny programu operacyjnego	
2. Tabela 2. Osie priorytetowe w podziale na źródło finansowania (w euro)	
3. Tabela 3. Podział kumulatywny przyznanego wkładu wspólnotowego wg kategorii	
4. Tabela 4. Postęp fizyczny wg priorytetów programu	
5. Tabela 5. Wskaźniki kontekstowe	
6. Tabela 6. EU 2020	
7. Tabela 7. SUE RMB	
8. Wskaźniki kluczowe (core indicators) 2007-2013	
9. Matryca instrumentów finansowych 2007-2013	
10. Formularz dotyczący informacji i promocji	
11. Informacja dotycząca monitorowania znaczącego wpływu RPO WP na lata 2007-2013 oraz sprawozdanie z działalności Koordynatora ds. środowiska za rok 2014	
12. Streszczenia z badań ewaluacyjnych zrealizowanych w 2014r.	
13. Rekomendacje kluczowe	
14. Mapa inwestycji PZDW wg programów i stanów realizacji	
15. Wsparcie w podziale na sektory gospodarki (PKD 2007)	
16. Lista uchwał Komitetu Monitorującego RPO WP przyjętych w 2014r.	
17. Zestawienie projektów realizowanych w ramach programów operacyjnych perspektywy finansowej 2007-2013 w województwie podkarpackim	
18. Przykłady projektów komplementarnych w ramach RPO WP	

Table of contents:

1. Identification/ Introduction.....	6
2. Overview of the implementation of the Operational Programme	6
2.1. Achievement and analysis of the progress	12
2.1.1. Information on the physical progress of the Operational Programme	12
2.1.2. Financial information	13
2.1.3. Information about the breakdown of use of the Funds	13
2.1.4. Assistance by target groups	18
2.1.5. Assistance repaid or re-used.....	18
2.1.6. Qualitative analysis (Programme level)	19
2.1.6.1. System of the implementation of the Programme	19
2.1.6.2. Financial and physical progress.....	28
2.1.6.3. Recommendations of the European Commission	50
2.1.6.4. Recommendations of the Managing Authority and other institutions	51
2.1.6.5. Financial engineering instruments	51
2.1.6.6. Implementation of the EU 2020 Strategy	58
2.1.6.7. The EU Strategy for the Baltic Sea Region	82
2.2. Information about compliance with Community law	86
2.2.1. The Equal Opportunity Principle.....	93
2.2.2. The Partnership Principle.....	98
2.3. Significant problems encountered and measures taken to overcome them.....	107
2.4. Changes in the context of the Operational Programme implementation.....	109
2.5. Substantial modification pursuant to Article 57 of Regulation (EC) No 1083/2006	119
2.6. Complementarity with other instruments.....	124
2.6.1. Description achieved complementarity and synergies achieved.....	126
2.6.1.1. Examples of mechanisms used along with a description of complementary projects	126
2.6.1.2. In light of evaluations	126
2.6.2. Cross-financing.....	127
2.6.3. Mechanisms to avoid double financing activities under the Cohesion Policy with the actions developed under the Common Agricultural Policy and Common Fisheries Policy.....	131
2.6.4. Cross-checks under the responsibility of the Managing Authority.....	137
2.7. Monitoring and evaluation.....	140
3. Implementation by priority.....	145
3.1. Priority axis 1. Competitive and innovative economy	145
3.1.1. Achievement of targets and analysis of the progress	145
3.1.2. Significant problems encountered and measures taken to overcome them.....	171
3.2. Priority axis 2. Technological infrastructure.....	171
3.2.1. Achievement of targets and analysis of the progress	171
3.2.2. Significant problems encountered and measures taken to overcome them.....	191
3.3. Priority axis 3. Information society	191
3.3.1. Achievement of targets and analysis of the progress	192
3.3.2. Significant problems encountered and measures taken to overcome them.....	213
3.4. Priority axis 4. Environment protection and risk prevention.....	213
3.4.1. Achievement of targets and analysis of the progress	214
3.4.2. Significant problems encountered and measures taken to overcome them.....	241

3.5. Priority axis 5. Public infrastructure.....	242
3.5.1. Achievement of targets and analysis of the progress	242
3.5.2. Significant problems encountered and measures taken to overcome them.....	269
3.6. Priority axis 6. Tourism and culture.....	269
3.6.1. Achievement of targets and analysis of the progress	269
3.6.2. Significant problems encountered and measures taken to overcome them.....	279
3.7. Priority axis 7. Internal Regional Cohesion	279
3.7.1. Achievement of targets and analysis of the progress	280
3.7.2. Significant problems encountered and measures taken to overcome them.....	294
3.8. Priority axis 8. The Technical Assistance.....	295
3.8.1. Achievement of targets and analysis of the progress	295
3.8.2. Significant problems encountered and measures taken to overcome them.....	299
4. ESF programmes: coherence and concentration.....	299
5. ERDF/CF programmes: major projects.....	299
6. Technical assistance	299
7. Information and publicity.....	303

Annexes:

1. Table 1 Information on the physical progress of the Operational Programme
2. Table 2 Priority axes by source of funding (in euro)
3. Table 3 Cumulative breakdown of allocations of the Community contribution by category
4. Table 4 Information on the physical progress of the priority
5. Table 5 Context indicators
6. Table 6 EU 2020
7. Table 7 EU SBSR
8. Key indicators (core indicators) 2007-2013
9. Templates of financial instruments 2007-2013
10. Form for information and publicity
11. Information on monitoring significant impact ROP for 2007-2013 and a report on the activities of the Coordinator for the environment for the year 2014
12. Summaries of evaluation studies carried out in 2014.
13. Key recommendations of the evaluation studies
14. The map of The Podkarpackie Provincial Road Management's investment by programs and state of implementing
15. Support by sectors of the economy (PKD 2007)
16. The list of resolutions of the Podkarpackie ROP Monitoring Committee adopted in 2014
17. List of projects under the Operational Programmes 2007-2013 financial perspective in Podkarpackie
18. Examples of complementary projects under the Podkarpackie ROP

1. Identyfikacja / Informacje wstępne

PROGRAM OPERACYJNY	Cel KONWERGENCJA
	Obszar kwalifikowalny WOJEWÓDZTWO PODKARPACKIE
	Okres programowania 2007 - 2013
	Numer programu (nr CCI) CCI 2007 PL 16 1 PO 013
	Nazwa programu REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO NA LATA 2007-2013
ROCZNE SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI	Rok sprawozdawczy 2014
	Data zatwierdzenia rocznego sprawozdania przez komitet monitorujący

2. Przegląd realizacji programu operacyjnego

Celem głównym Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013 (RPO WP) jest wzrost krajowej i międzynarodowej konkurencyjności gospodarki oraz poprawa dostępności przestrzennej Podkarpacia. RPO WP jest realizowany z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), które zgodnie z decyzją Komisji Europejskiej nr K(2011)9881 z dnia 21 grudnia 2011r. wynoszą 1 198 786 957 euro. Wg kursu Europejskiego Banku Centralnego z 27 listopada 2014r. (1 euro = 4,1798 PLN) jest to równowartość 5 010 689 722,86 PLN.

W okresie sprawozdawczym w ramach realizacji RPO WP przeprowadzono 4 konkursy w ramach których złożono 10 wniosków o dofinansowanie.

Liczba projektów ocenionych pozytywnie pod względem formalnym wyniosła 304 na łączną wartość wnioskowanego dofinansowania 41 519 716,85 euro (173 544 112,51 PLN), natomiast od początku realizacji Programu do 31 grudnia 2014r. oceniono pozytywnie 3 628 projektów na łączną wartość wnioskowanego dofinansowania 1 719 413 371,63 euro (7 186 804 010,73 PLN).

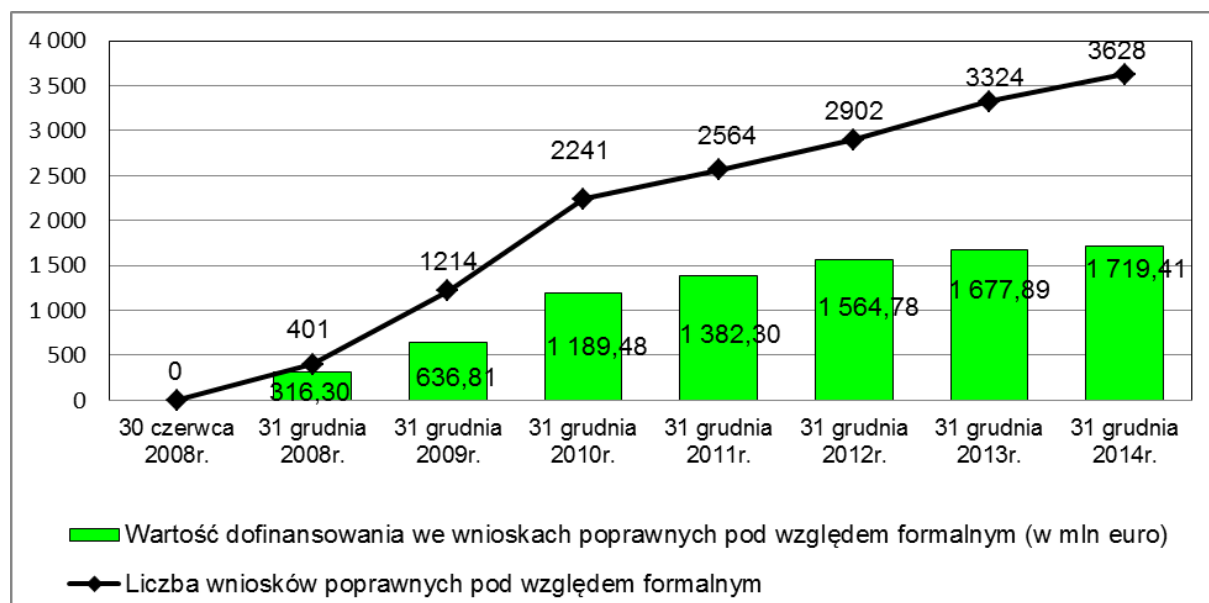
W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2014r. do realizacji zatwierdzono 300 projektów na łączną kwotę dofinansowania 46 842 220,63 euro (195 791 113,78 PLN), natomiast od początku realizacji Programu 3 029 projektów na łączną kwotę dofinansowania 1 478 759 383,75 euro (6 180 918 472,19 PLN).

W ramach realizacji RPO WP w okresie sprawozdawczym podpisano 356 umów, natomiast od początku realizacji Programu do 31 grudnia 2014r. podpisano 2 543 umowy na łączną wartość wnioskowanego dofinansowania z EFRR 1 157 689 847,9 euro (4 838 912 026,25 PLN), co stanowi 97% zobowiązań Unii Europejskiej (UE) na lata 2007-2013.

W okresie sprawozdawczym Instytucja Zarządzająca RPO WP zatwierdziła 1 645 wniosków beneficjentów o płatność na łączną kwotę dofinansowania z EFRR 170 916 443,86 euro (714 396 552,06 PLN). Od początku realizacji Programu zatwierdzono 11 634 wnioski beneficjentów o płatność na łączną kwotę dofinansowania z EFRR 1 052 665 040,09 euro (4 399 929 334,56 PLN), co stanowi 88% zobowiązań Unii Europejskiej (UE) na lata 2007-2013

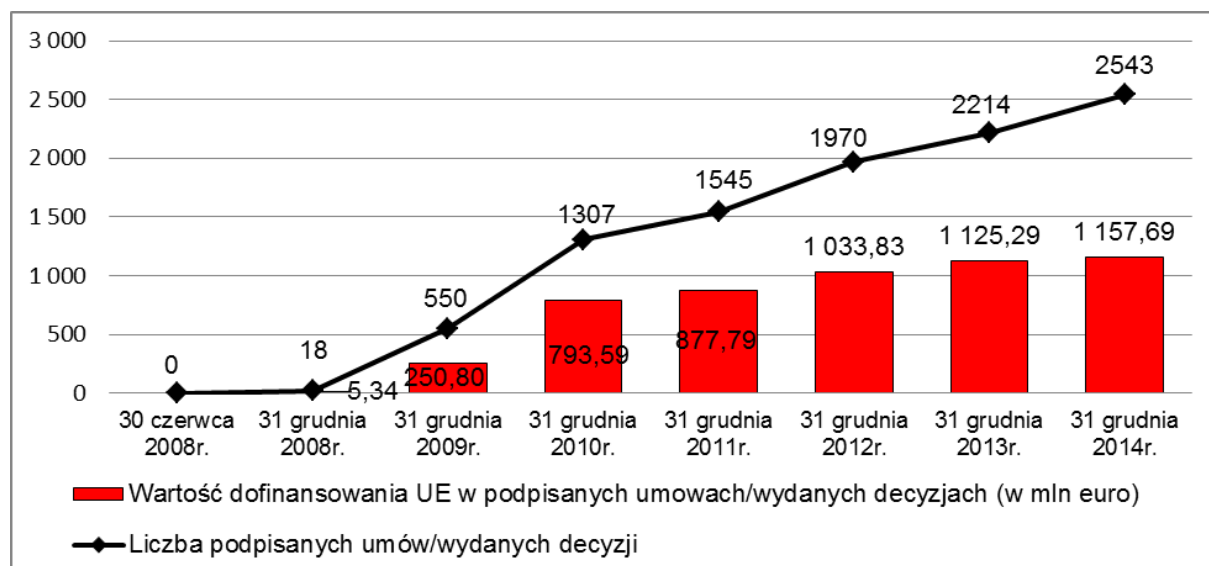
Mając na uwadze powyższe należy zauważyć, iż poziom zaangażowania alokacji jest na wysokim poziomie.

Wykres 1. Postęp w realizacji RPO WP - liczba i wartość dofinansowania we wnioskach poprawnych pod względem formalnym.

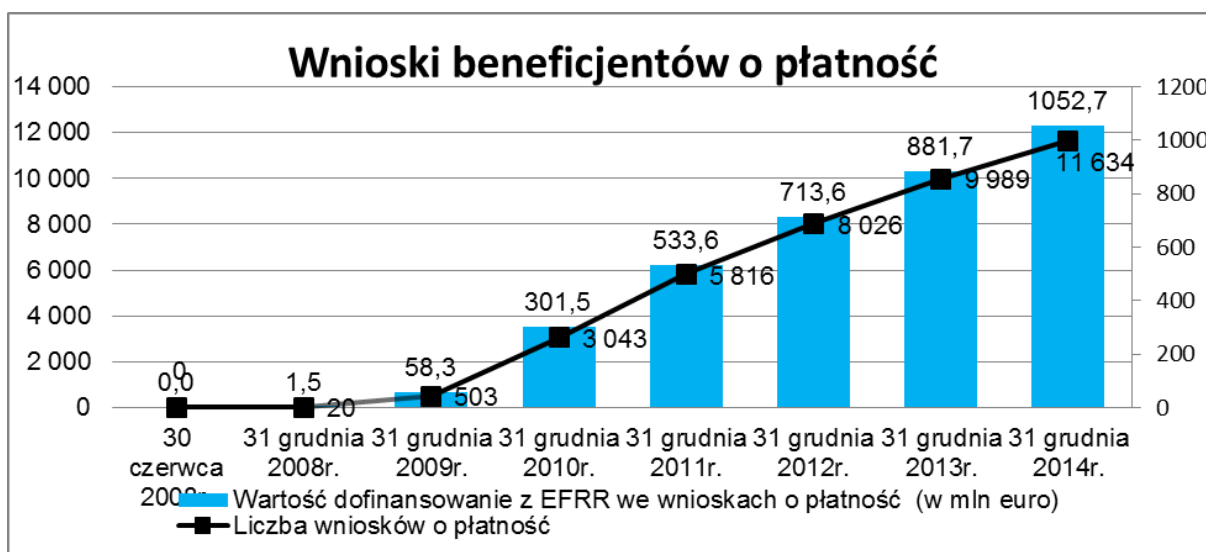
Źródło: KSI (SIMIK 07-13).

Wykres 2. Postęp w realizacji RPO WP – liczba i wartość dofinansowania z EFRR w zawartych umowach/wydanych decyzjach.

Źródło: KSI (SIMIK 07-13).

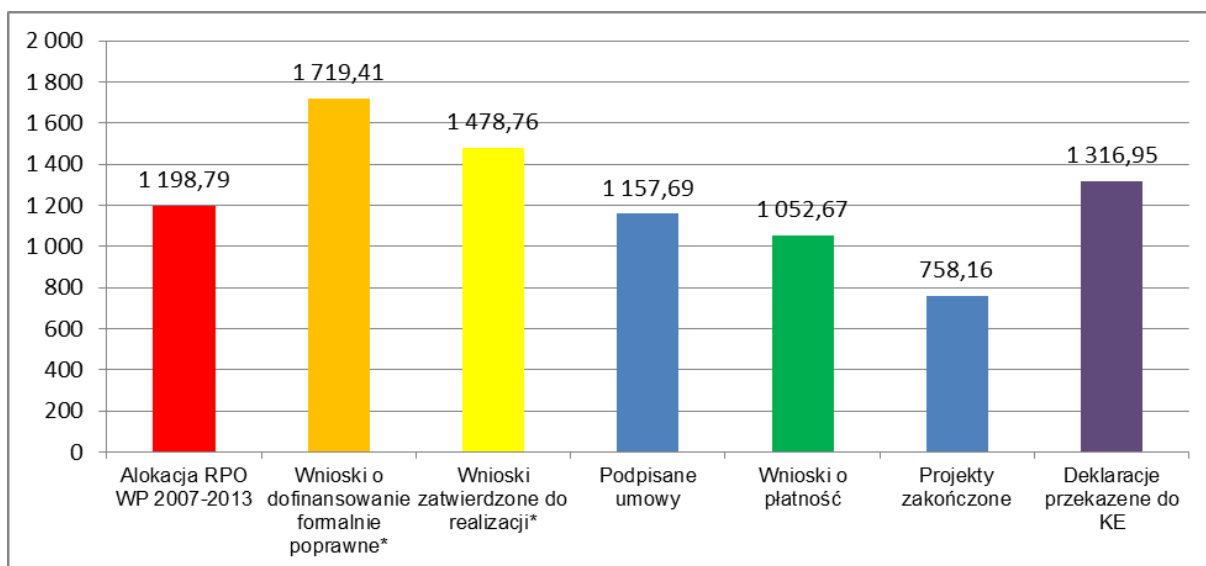
Wykres 3. Postęp w realizacji RPO WP – liczba i wartość dofinansowania z EFRR we wnioskach o płatność.

Źródło: KSI (SIMIK 07-13).

Dane zawarte w wykresach 1, 2 i 3 zostały uaktualnione w oparciu o nowe narzędzie Oracle Biee.

Wykres 4. Stan wdrażania RPO WP na dzień 31 grudnia 2014r. (EFRR w mln euro).

*W przypadku wniosków o dofinansowanie formalnie poprawnych oraz zatwierdzonych, podano łączną kwotę dofinansowania z EFRR i budżetu państwa (w mln euro).

Źródło: KSI (SIMIK 07-13).

Zgodnie z *Harmonogramem naborów wniosków w ramach RPO WP* (Harmonogram naboru wniosków) obowiązującym na dzień 31 grudnia 2014r. w 2015r. nie planowano ogłoszenia naborów.

Dane zawarte w niniejszym sprawozdaniu (wg stanu na dzień 31 grudnia 2014r.) wygenerowano z KSI SIMIK (07-13) w dniu 2 stycznia 2014r. oraz „zamrożonej” Bazy danych, zabezpieczonych przez MliR. Sprawozdanie opracowano w Departamencie Rozwoju Regionalnego uwzględniając dane sprawozdawcze z Oddziału programowania

i koordynacji, Oddziału naboru projektów w zakresie VIII osi priorytetowej RPO, Oddziału szkoleń i działań informacyjno-promocyjnych RPO, Departamentu Wdrażania Projektów Infrastrukturalnych RPO, Departamentu Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym, Departamentu Wspierania Przedsiębiorczości oraz Departamentu Ochrony Środowiska (Koordynator ds. środowiska).

Enhancement of domestic and international economic competitiveness and improvement of the Podkarpackie Region's accessibility is the main objective of the *The Regional Operational Programme of the Podkarpackie Voivodeship for the years 2007 to 2013* (Podkarpackie ROP). The Podkarpackie ROP is realized with taking advantage of resources of The European Regional Development Fund (ERDF) which according to European Commission Decision No C (2011) 9881 of 21 December 2011 amounting to 1 198 786 957 euro. According to exchange rate of European Central Bank of 27 November 2014 (1 EUR = 4,1798 PLN) this is an equivalent of 5 010,69 million PLN.

Within the reporting period, 4 calls for proposals were announced under the realization of Podkarpackie ROP were submitted 10 application forms. There were 304 formally validated projects for the total value of proposed refinancing of 41 519 716,85 euro (173 544 112,51 PLN), while since the beginning of the realization of the Programme till 31st December 2014, 3 628 projects have been formally validated for the total value of refinancing of 1 719 413 371,63 euro (7 186 804 010,73 PLN).

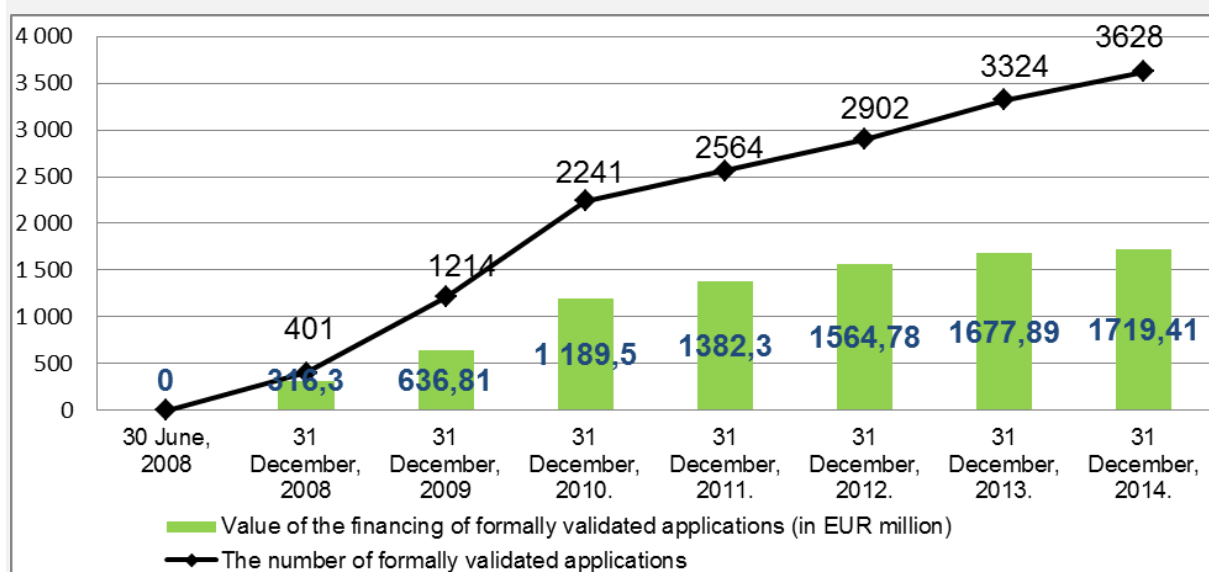
From 1st January 2014 till 31st December 2014, 300 projects for the total amount of refinancing of 46 842 220,63 euro (195 791 113,78 PLN) were approved for the realization, while since the beginning of the realization of the Programme 3 029 projects have been approved for total amount of refinancing of 1 478 759 383,75 euro (6 180 918 472,19 PLN).

Under the realization of Podkarpackie ROP, 356 contracts were signed during the reporting period, whereas since the beginning of the realization of the Programme, 2 543 contracts have been signed for the total value of EFRR refinancing of 1 157 689 847,9 euro (4 838 912 026,25 PLN) what accounts for 97% of the financial commitments of European Union (UE) for years 2007-2013.

In the reporting period, the Managing Authority ROP approved 1 645 applications for payment beneficiaries in the total amount of funding from the ERDF 170 916 443.86 euro (714 396 552.06 PLN). Since the beginning of the Programme approved 11 634 beneficiaries' applications for payment for the total amount of the ERDF 1 052 665 040.09 euro (4 399 929 334.56 PLN), which represents 88% of the commitments of the European Union (EU) for 2007-2013.

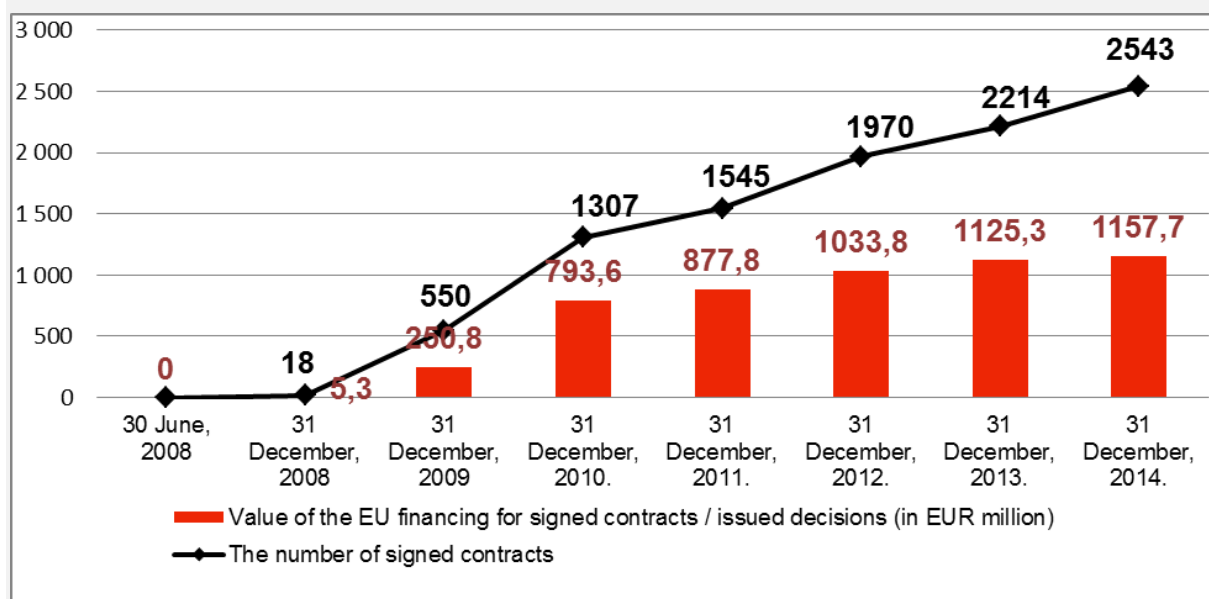
Given the above, it should be noted that the level of involvement of allocation is at a high level.

Graph 1. The progress of the realization of The Podkarpackie ROP - the number and value of the financing in formally validated applications.

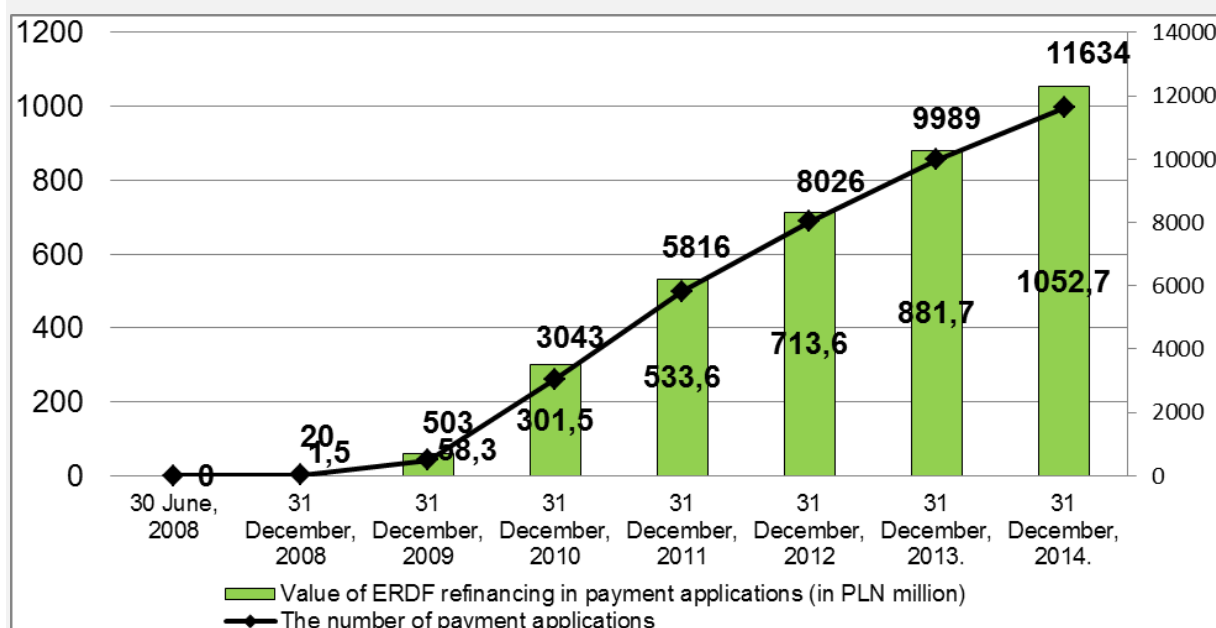
The source: KSI (SIMIK 07-13).

Graph 2. The progress of the realization of The Podkarpackie ROP – the number and value of ERDF financing for signed contracts / issued decisions.

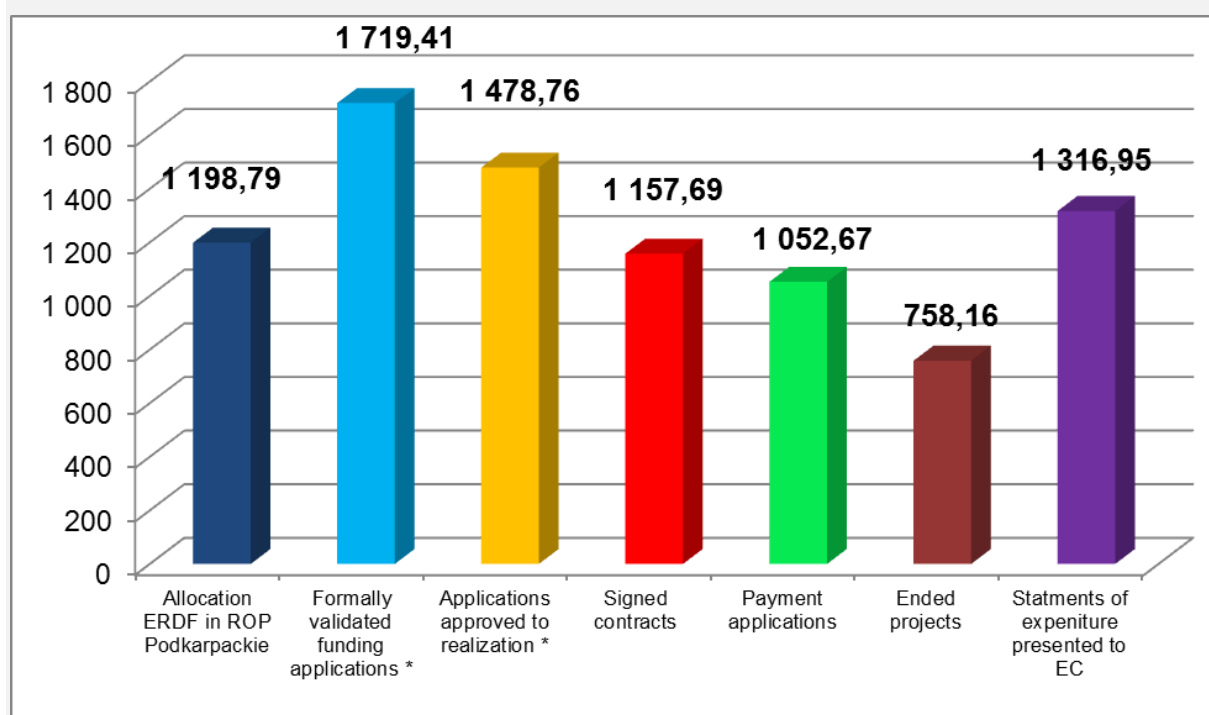
The source: KSI (SIMIK 07-13).

Graph 3. The progress of the realization of The Podkarpackie ROP – the number and value of EFRR refinancing in payment applications.

The source: KSI (SIMIK 07-13).

Graph 4. The state of implementation of The Podkarpackie ROP as at 31st December, 2014 (ERDF in million EUR).

* In the case of formally validated and approved funding applications, the total amount of ERDF and state budget refinancing (in EUR millions) was presented.

The source: KSI (SIMIK 07-13).

According to Timetable of calls for proposals for Podkarpackie ROP is not planned to announce calls for proposals in 2015.

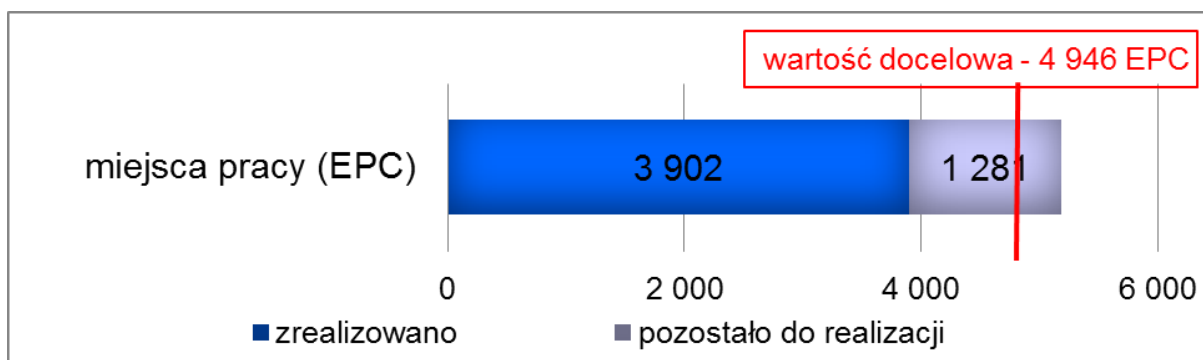
Data included in the present report (as at 31 December, 2014) were generated from KSI SIMIK 07-13 in the 2nd January, 2015 and "frozen" databases, backed by the MID. The report was elaborated in The Department of Regional Development taking into account reporting data given by The Division of Calls for Proposals for VIII Priority Axis RPO, The Division of Trainings and Information and Publicity Actions ROP, The Department of Implementation of the Infrastructural Projects RPO, Department of Management of the Regional Operational Programme, Department of Support of the Enterprise and The Department of Protection Environment (The Coordinator of the environment).

2.1. Realizacja i analiza postępów

2.1.1. Informacje na temat postępów rzeczowych programu operacyjnego

Tabela 1. Postęp rzeczowy programu operacyjnego stanowi załącznik nr 1 do sprawozdania.

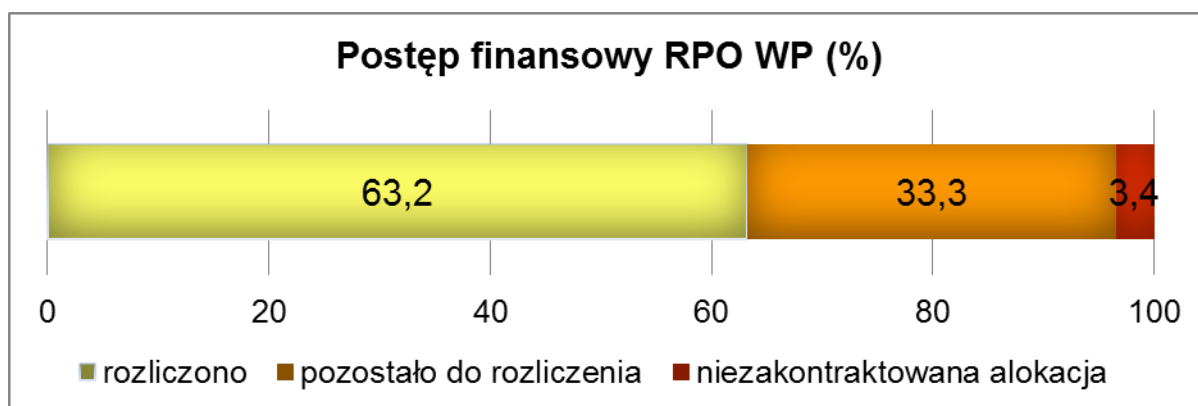
Wykres 5. Stan realizacji wskaźnika *Utworzone miejsca pracy (brutto) EPC* na dzień 31 grudnia 2014r.

Źródło: KSI SIMIK (07-13).

Do 31 grudnia 2014r. zakończono 2 043 projekty, w których wskaźnik *Utworzone miejsca pracy (brutto) (EPC)* osiągnął 3902,19 EPC, co stanowi 79% wartości docelowej w 2015r. w tym: kobiety – 1 569,94 co stanowi 63% wartości docelowej w 2015r., mężczyźni – 2 332,25 co stanowi 94% wartości docelowej w 2015r. Najwyższą wartość powyższy wskaźnik osiągnął w ramach I osi priorytetowej – 2 670,42 EPC. Zgodnie z 2 543 podpisanymi w RPO WP umowami szacuje się, że wskaźnik rezultatu *Utworzone miejsca pracy (brutto) (EPC)* osiągnie 5 182,77, co stanowi 105% wartości docelowej w 2015r.

Wykres. 6 Postęp finansowy RPO WP (%).

Trzeba zaznaczyć, że wartość ww. wskaźnika jest na wysokim poziomie. Poziom realizacji ww. wskaźnika na koniec okresu sprawozdawczego był znacznie wyższy niż poziom finansowej realizacji programu, w związku z tym przewiduje się pełną realizację wskaźnika.

Informacje nt. analizy rynku pracy w województwie podkarpackim zawarto w punkcie 2.4 *Zmiany w kontekście realizacji programu operacyjnego*.

2.1.2. Informacje finansowe

Tabela 2. *Osie priorytetowe w podziale na źródło finansowania (w euro) – w danym roku oraz narastająco* stanowi załącznik nr 2 do sprawozdania.

2.1.3. Informacja nt. podziału wykorzystania funduszy wg kategorii interwencji

Tabela 3. Podział kumulatywny przyznanego wkładu wspólnotowego wg kategorii stanowi załącznik nr 3 do sprawozdania.

W okresie od 1 stycznia 2014r. do 31 grudnia 2014r. Zarząd Województwa Podkarpackiego podjął szesnaście uchwał dotyczących realokacji środków w ramach RPO WP:

- 1) Na mocy uchwały nr 316/7549/14 z 28 stycznia 2014 r. w osi priorytetowej IV Ochrona środowiska i zapobieganie zagrożeniom dokonano przeniesienia kwoty 73 278 euro z działania 4.1 Infrastruktura ochrony środowiska, schematu A Projekty z zakresu infrastruktury oczyszczania ścieków do działania 4.4 Zwalczanie i zapobieganie zagrożeniom. Przeniesienie to nastąpiło z kategorii interwencji 46 – Oczyszczanie ścieków, do kategorii interwencji 53 – Zapobieganie zagrożeniom (w tym opracowanie i wdrażanie planów i instrumentów zapobiegania i zarządzania zagrożeniami naturalnym i technologicznym).

W osi priorytetowej IV Ochrona środowiska i zapobieganie zagrożeniom dokonano przeniesienia kwoty 669 580 euro z działania 4.1 Infrastruktura ochrony środowiska, schematu B Projekty z zakresu zaopatrzenia w wodę do działania 4.4 Zwalczanie i zapobieganie zagrożeniom. Przeniesienie to nastąpiło z kategorii interwencji 45 – Gospodarka i zaopatrzenie w wodę pitną, do kategorii interwencji 53 – Zapobieganie zagrożeniom (w tym opracowanie i wdrażanie planów i instrumentów zapobiegania i zarządzania zagrożeniami naturalnym i technologicznym).

Ww. decyzję podjęto w celu umożliwienia realizacji projektu Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Rzeszowie pn: *Zakup samochodów specjalnych ratownictwa wysokościowego, wodnego, technicznego i ochrony dróg oddechowych dla jednostek ratowniczo – gaśniczych komend Państwowej Straży Pożarnej woj.*

podkarpackiego, znajdującego się na liście rezerwowej Indykatywnego wykazu Indywidualnych projektów kluczowych Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013 w ramach działania 4.4 RPO WP.

- 2) Na mocy uchwały nr 325/7743/14 z 25 lutego 2014 r. w osi priorytetowej V Infrastruktura publiczna dokonano przeniesienia kwoty 249 510 euro z działania 5.3 Infrastruktura sportowa i rekreacyjna schemat B – Inna infrastruktura sportowa i rekreacyjna, do działania 5.1 Infrastruktura edukacyjna, B System oświaty. Przeniesienie to nastąpiło z kategorii interwencji 79 – Pozostała infrastruktura społeczna, do kategorii interwencji 75 – Infrastruktura systemu oświaty.

W związku z pozytywnym rozpatrzeniem protestów wnioskodawców trzech projektów przewidzianych do realizacji w ramach osi priorytetowej V Infrastruktura publiczna, działanie 5.1 Infrastruktura edukacyjna, schemat B System oświaty oraz planowanym wyborem do dofinansowania tych projektów, konieczne było dokonanie realokacji środków na ten cel.

- 3) Na mocy uchwały nr 331/7929/14 z 25 marca 2014 r. w osi priorytetowej IV Ochrona środowiska i zapobieganie zagrożeniom RPO WP dokonano przeniesienia kwoty 508 933 euro z działania 4.1 Infrastruktura ochrony środowiska, schematu B Projekty z zakresu zaopatrzenia w wodę, do działania 4.4 Zwalczanie i zapobieganie zagrożeniom. Przeniesienie to nastąpiło z kategorii interwencji 45 – Gospodarka i zaopatrzenie w wodę pitną do kategorii interwencji 53 – Zapobieganie zagrożeniom (w tym opracowanie i wdrażanie planów i instrumentów zapobiegania i zarządzania zagrożeniami naturalnym i technologicznym). Niniejszą decyzję podjęto w związku z planowanym wyborem do dofinansowania projektu kluczowego Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Rzeszowie pn: *Zakup samochodów specjalnych ratownictwa wysokościowego, wodnego, technicznego i ochrony dróg oddechowych dla jednostek ratowniczo – gaśniczych komend Państwowej Straży Pożarnej woj. podkarpackiego*, planowanego do realizacji w ramach działania 4.4 RPO WP.

- 4) Na mocy uchwały nr 342/8128/14 z 23 kwietnia 2014 r. w osi priorytetowej II Infrastruktura techniczna, w ramach działania 2.1 Infrastruktura komunikacyjna dokonano przeniesienia kwoty 459 986 euro ze schematu C Drogi Gminne do schematu A Drogi wojewódzkie. Przeniesienie to nastąpiło w ramach kategorii interwencji 23 - Drogi regionalne/lokalne.

W osi priorytetowej II Infrastruktura techniczna, w ramach działania 2.1 Infrastruktura komunikacyjna dokonano przeniesienia kwoty 16 504 euro ze schematu E Infrastruktura kolejowa, do schematu A Drogi wojewódzkie. Przeniesienie to nastąpiło z kategorii interwencji 18 – Tabor kolejowy, do kategorii interwencji 23 - Drogi regionalne/lokalne.

Mając na uwadze limit środków wspólnotowych jakie można zaangażować w miesiącu kwietniu 2014 r. w ramach zawieranych umów o dofinansowanie (stan na dzień 31.03.2014) oraz w związku z możliwością zakontraktowania w kwietniu br. projektu kluczowego pn. „Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 869 – etap IV budowa skrzyżowania dwupoziomowego z DK9 i wiaduktu nad linią kolejową L-71 oraz budowa drogi do Parku Technologicznego”, konieczne było dokonanie realokacji środków na ten cel.

- 5) Na mocy uchwały nr 352/8368/14 z 27 maja 2014 r. w osi priorytetowej I Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka:, w ramach działania 1.1 Wsparcie kapitałowe przedsiębiorczości, schemat B Bezpośrednie dotacje inwestycyjne dokonano przesunięcia kwoty 1 000 000 euro z kategorii interwencji 07 – Inwestycje w przedsiębiorstwa bezpośrednio związane z dziedziną badań i innowacji (innowacyjne technologie,

tworzenie przedsiębiorstw przez uczelnie, istniejące ośrodki B+RT i przedsiębiorstwa, itp.), do kategorii interwencji 08 – Inne inwestycje w przedsiębiorstwa.

- dokonano przeniesienia kwoty 314 000 euro z działania 1.2 Instytucje otoczenia biznesu, do działania 1.1 Wsparcie kapitałowe przedsiębiorczości, schemat B Bezpośrednie dotacje inwestycyjne. Przeniesienie to nastąpiło z kategorii interwencji: 03 – Transfer technologii i udoskonalanie sieci współpracy między MŚP, między MŚP a innymi przedsiębiorstwami, uczelniami, wszelkiego rodzaju instytucjami na poziomie szkolnictwa pomaturalnego, władzami regionalnymi, ośrodkami badawczymi oraz biegunami naukowymi i technologicznymi (parkami naukowymi i technologicznymi, technopoliami, itd.) - kwota 14 000 euro, 05 – Usługi w zakresie zaawansowanego wsparcia dla przedsiębiorstw i grup przedsiębiorstw - kwota 300 000 euro, do kategorii interwencji 08 – Inne inwestycje w przedsiębiorstwa,
- dokonano przesunięcia kwoty 800 000 euro z kategorii interwencji 01 – Działalność B+RT prowadzona w ośrodkach badawczych, do kategorii interwencji 02 – Infrastruktura B+RT (w tym wyposażenie w sprzęt, oprzyrządowanie i szybkie sieci informatyczne łączące ośrodki badawcze) oraz specjalistyczne ośrodki kompetencji technologicznych,
- dokonano przeniesienia kwoty 110 000 euro z działania 1.4 Promocja gospodarcza i aktywizacja inwestycyjna regionu, schemat B Projekty pozainwestycyjne, do działania 1.1 Wsparcie kapitałowe przedsiębiorczości, schemat B Bezpośrednie dotacje inwestycyjne. Przeniesienie to nastąpiło z kategorii interwencji 05 – Usługi w zakresie zaawansowanego wsparcia dla przedsiębiorstw i grup przedsiębiorstw, do kategorii interwencji 08 – Inne inwestycje w przedsiębiorstwa.

6) Na mocy uchwały nr 350/8321/14 z 19 maja 2014 r. w osi priorytetowej II Infrastruktura techniczna, w ramach działania 2.1 Infrastruktura komunikacyjna dokonano przeniesienia kwoty 116 461 euro ze schematu E Infrastruktura kolejowa do schematu B Drogi powiatowe. Przeniesienie to nastąpiło z kategorii interwencji 18 – Tabor kolejowy do kategorii interwencji 23 - Drogi regionalne/lokalne.

7) Na mocy uchwały nr 352/8369/14 z 27 maja 2014 r. w osi priorytetowej II Infrastruktura techniczna dokonano przeniesienia kwoty 997 870 euro z działania 2.2 Infrastruktura energetyczna, do działania 2.1 Infrastruktura komunikacyjna, schematu F Infrastruktura lotniska Rzeszów-Jasionka. Przeniesienie to nastąpiło z kategorii interwencji 42 – Energia odnawialna: hydroelektryczna, geotermiczna i pozostałe, do kategorii interwencji 29 – Porty lotnicze.

8) Na mocy uchwały nr 356/8435/14 z 3 czerwca 2014 r. w osi priorytetowej I Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka dokonano przeniesienia kwoty 774 357 euro z działania 1.4 Promocja gospodarcza i aktywizacja inwestycyjna regionu, schemat A Projekty inwestycyjne, do działania 1.1 Wsparcie kapitałowe przedsiębiorczości, schemat B Bezpośrednie dotacje inwestycyjne. Przeniesienie to nastąpiło z kategorii interwencji 09 – Inne działania mające na celu pobudzanie badań, innowacji i przedsiębiorczości w MŚP, do kategorii interwencji 08 – Inne inwestycje w przedsiębiorstwa.

9) Na mocy uchwały nr 370/8846/14 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 14 lipca 2014 r. w sprawie realokacji środków w ramach RPO WP w osi priorytetowej I Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka dokonano przeniesienia kwoty 2 947 835 euro z działania 1.4 Promocja gospodarcza i aktywizacja inwestycyjna regionu, schemat A Projekty inwestycyjne, do działania 1.1 Wsparcie kapitałowe przedsiębiorczości, schemat

B Bezpośrednie dotacje inwestycyjne. Przeniesienie to nastąpiło z kategorii interwencji 09 – Inne działania mające na celu pobudzanie badań, innowacji i przedsiębiorczości w MŚP do kategorii interwencji 08 – Inne inwestycje w przedsiębiorstwa.

- 10) Na mocy uchwały nr 375 /8948/14 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 29 lipca 2014 r. w sprawie realokacji środków w ramach RPO WP w osi priorytetowej II Infrastruktura techniczna, w ramach działania 2.1 Infrastruktura komunikacyjna, dokonano przeniesienia kwoty 295 215 euro ze schematu E Infrastruktura kolejowa do schematu A Drogi wojewódzkie. Przeniesienie to nastąpiło z kategorii interwencji 18 Tabor kolejowy do kategorii interwencji 23 – Drogi regionalne/lokalne. Dokonano przeniesienia kwoty 2 120 937 euro z działania 2.2 Infrastruktura energetyczna do działania 2.1 Infrastruktura komunikacyjna, schematu A drogi wojewódzkie. Przeniesienie to nastąpiło z kategorii interwencji: 41 Energia odnawialna: biomasa – kwota 1 000 000 euro, 42 Energia odnawialna: hydroelektryczna, geotermiczna i pozostałe – kwota 1 120 937 euro, do kategorii interwencji 23 – Drogi regionalne/lokalne.
- 11) Na mocy uchwały nr 384 /9151/14 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 19 sierpnia 2014 r. w sprawie realokacji środków w ramach RPO WP w osi priorytetowej I Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka, dokonano przeniesienia kwoty 409 458 euro z działania 1.2 Instytucje otoczenia biznesu do działania 1.1 Wsparcie kapitałowe przedsiębiorczości, schemat B Bezpośrednie dotacje inwestycyjne. Przeniesienie to nastąpiło z kategorii interwencji 05 Usługi w zakresie zaawansowanego wsparcia dla przedsiębiorstw i grup przedsiębiorstw do kategorii interwencji 08 – Inne inwestycje w przedsiębiorstwa.
- 12) Na mocy uchwały nr 396 /9410/14 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 17 września 2014 r. w sprawie realokacji środków w ramach RPO WP w osi priorytetowej I Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka, dokonano przeniesienia kwoty 1 186 381 euro z działania 1.3 Regionalny System Innowacji, do działania 1.1 Wsparcie kapitałowe przedsiębiorczości, schemat B Bezpośrednie dotacje inwestycyjne. Przeniesienie to nastąpiło z kategorii interwencji: 75 Infrastruktura systemu oświaty – kwota 711 829 euro, 01 Działalność B+RT prowadzona w ośrodkach badawczych – kwota 474 552 euro, do kategorii interwencji 08 – Inne inwestycje w przedsiębiorstwa. W osi priorytetowej I Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka, dokonano przeniesienia kwoty 2 728 675 euro z działania 1.4 Promocja gospodarcza i aktywizacja inwestycyjna regionu, schemat A Projekty inwestycyjne, do działania 1.1 Wsparcie kapitałowe przedsiębiorczości, schemat B Bezpośrednie dotacje inwestycyjne. Przeniesienie to nastąpiło z kategorii interwencji 09 Inne działania mające na celu pobudzanie badań, innowacji i przedsiębiorczości w MŚP do kategorii interwencji 08 Inne inwestycje w przedsiębiorstwa.
- 13) Na mocy uchwały nr 398/9463/14 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 23 września 2014 r. w sprawie realokacji środków w ramach RPO WP w osi priorytetowej V Infrastruktura publiczna dokonano przeniesienia kwoty 247 970 euro z działania 5.1 Infrastruktura edukacyjna, schemat B system oświaty, do działania 5.2 Infrastruktura ochrony zdrowia i pomocy społecznej, schemat A Infrastruktura ochrony zdrowia. Przeniesienie to nastąpiło z kategorii interwencji 75 Infrastruktura systemu oświaty do kategorii interwencji 76 Infrastruktura ochrony zdrowia. W osi priorytetowej V Infrastruktura publiczna dokonano przeniesienia kwoty 237 276 euro z działania 5.3 Infrastruktura sportowa i edukacyjna, schemat B Inna infrastruktura

sportowa i rekreacyjna, do działania 5.2 Infrastruktura ochrony zdrowia i pomocy społecznej, schemat A Infrastruktura ochrony zdrowia. Przeniesienie to nastąpiło z kategorii interwencji 79 Infrastruktura systemu oświaty do kategorii interwencji 76 Infrastruktura ochrony zdrowia.

W osi priorytetowej V Infrastruktura publiczna dokonano przeniesienia kwoty 75 235 euro z działania 5.2 Infrastruktura ochrony zdrowia i pomocy społecznej, schemat B Pomoc społeczna, do działania 5.2 Infrastruktura ochrony zdrowia i pomocy społecznej, schemat A Infrastruktura ochrony zdrowia. Przeniesienie to nastąpiło z kategorii interwencji 77 Infrastruktura opiekuńczo-wychowawcza do kategorii interwencji 76 Infrastruktura ochrony zdrowia.

- 14) Na mocy uchwały nr 407/9620/14 z 14 października 2014 r. w osi priorytetowej VIII Pomoc techniczna dokonuje się przeniesienia kwoty 435 660 euro z działania 8.2 Informowanie, promocja oraz wsparcie przygotowania i realizacji projektów do działania 8.1 Wsparcie procesu zarządzania i wdrażania. Przeniesienie to nastąpiło w ramach kategorii interwencji 85 – Przygotowanie, realizacja, monitorowanie i kontrola.
- 15) Na mocy uchwały nr 422/9959/14 z 24 listopada 2014 r. w osi priorytetowej II Infrastruktura techniczna, w ramach działania 2.1 Infrastruktura komunikacyjna dokonano przeniesienia kwoty 72 862 euro ze schematu E Infrastruktura kolejowa do schematu B Drogi powiatowe. Przeniesienie to nastąpiło z kategorii interwencji 18 – Tabor kolejowy, do kategorii interwencji 23 - Drogi regionalne/lokalne.
- 16) Na mocy uchwały nr 3/74/14 z 9 grudnia 2014 r. w osi priorytetowej V Infrastruktura publiczna RPO WP dokonano przeniesienia kwoty 145 551 euro z działania 5.3 Infrastruktura sportowa i rekreacyjna, schemat B Pozostała infrastruktura, do działania 5.1 Infrastruktura edukacyjna, schemat A Szkoły wyższe. Przeniesienie to nastąpiło z kategorii interwencji 79 – Pozostała infrastruktura społeczna do kategorii interwencji 75 – Infrastruktura edukacyjna.

W ramach ww. realokacji:

- w kategorii interwencji 01 kwota zmniejszyła się do wysokości 3 625 080 euro
- w kategorii interwencji 02 kwota wzrosła do wysokości 64 046 699 euro
- kategorii interwencji 03 kwota zmniejszyła się do wysokości 634 016 euro
- w kategorii interwencji 05 kwota zmniejszyła się do wysokości 31 384 661 euro
- w kategorii interwencji 07 kwota zmniejszyła się do wysokości 25 874 657 euro
- w kategorii interwencji 08 kwota wzrosła do wysokości 125 694 744 euro
- w kategorii interwencji 09 kwota zmniejszyła się do wysokości 24 614 811 euro
- w kategorii interwencji 18 kwota zmniejszyła się do wysokości 13 529 320 euro
- w kategorii interwencji 23 kwota wzrosła do wysokości 222 978 991 euro
- w kategorii interwencji 29 kwota wzrosła do wysokości 26 716 795 euro
- w kategorii interwencji 41 kwota zmniejszyła się do wysokości 2 941 730 euro
- w kategorii interwencji 42 kwota zmniejszyła się do wysokości 3 932 653 euro
- w kategorii interwencji 45 kwota zmniejszyła się do wysokości 39 307 469 euro
- w kategorii interwencji 46 zmniejszyła się do wysokości 53 677 800 euro
- w kategorii interwencji 53 kwota wzrosła do wysokości 60 644 353 euro
- w kategorii interwencji 75 kwota zmniejszyła się do wysokości 83 985 215 euro
- w kategorii interwencji 76 kwota wzrosła do wysokości 29 916 173 euro
- w kategorii interwencji 77 kwota zmniejszyła się do wysokości 8 910 000 euro

- w kategorii interwencji 79 kwota zmniejszyła się do wysokości 27 950 609 euro.

2.1.4. Pomoc w podziale na grupy docelowe

Informacje w podziale na grupy docelowe, sektory lub obszary zamieszczono w punkcie 2.1.6 *Analiza jakościowa*.

2.1.5. Pomoc ponownie wykorzystana

W 2014r. nie wykryto nieprawidłowości związanych z niezachowaniem przez beneficjentów przepisów dotyczących trwałości operacji określonych w art. 57 Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006, w związku z czym nie zaistniała konieczność wykorzystania zwróconej pomocy lub ponownego wykorzystania pomocy anulowanej, zgodnie z przepisami ww. art.

W okresie sprawozdawczym Instytucja Zarządzająca RPO WP wykryła w ramach Programu 190 nieprawidłowości: 51 nowych nieprawidłowości podlegających zgłoszeniu do Komisji Europejskiej oraz 139 nieprawidłowości niepodlegające raportowaniu do Komisji Europejskiej.

W związku z wykrytymi nieprawidłowościami w okresie sprawozdawczym odzyskano kwotę w wysokości 893 845,22 euro (3 736 094,26 PLN – kwota odzyskana oraz kwota dotycząca środków wycofanych po anulowaniu), w tym dofinansowanie z EFRR 874 254,99 euro (3 654 211,00 PLN).

Zarówno środki odzyskane jak i wycofane zostały zwrócone na rachunek RPO WP. Wartość tych środków zwiększyła pozostałą alokację w osiach priorytetowych RPO WP, w których stwierdzono nieprawidłowości. W związku z czym środki zwrócone przez beneficjentów zostały przeznaczone na dalszą realizację projektów w ramach Programu.

Wykryte w okresie sprawozdawczym nieprawidłowości polegały przede wszystkim na:

- naruszeniu przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych oraz *Wytycznych IZ RPO WP w sprawie udzielania zamówień współfinansowanych ze środków EFRR, w stosunku do których nie stosuje się ustawy prawo zamówień publicznych* (nieprawidłowości stwierdzane w tym obszarze stanowią najliczniejszą grupę i są najczęściej popełnianymi naruszeniami przez beneficjentów).
- przedstawieniu do refundacji/dofinansowania wydatków niekwalifikowalnych oraz wydatków niezwiązanych z realizacją projektu.
- naruszeniu zapisów i zasad ujętych w umowie o dofinansowanie projektu.

Kwota środków pozostałych do odzyskania na dzień 31 grudnia 2014r. w wyniku wykrytych nieprawidłowości wynosi łącznie 3 339 150,74 euro (13 956 982,26 PLN), w tym kwota dofinansowania z EFRR 3 055 683,93 euro (12 772 147,68 PLN).

Łącznie od początku realizacji Programu jako środki podlegające procedurze odzyskiwania i kwoty wycofane po anulowaniu do końca okresu sprawozdawczego w KSI SIMIK 07-13 zarejestrowano wartość 11 948 966,89 euro (49 944 291,79 PLN), w tym dofinansowanie z EFRR 11 492 564,15 euro (48 036 619,65 PLN), z czego same nieprawidłowości opiewają na kwotę 9 850 861,46 euro (41 174 630,71 PLN), w tym środki UE 9 426 327,62 euro (39 400 164,20 PLN). Wymienione kwoty dotyczą wszystkich przypadków, dla których w systemie KSI SIMIK (07-13) utworzono *Rejestr obciążeń na projekcie*. Tego rodzaju wartości niezwiązane z nieprawidłowościami podlegające zwrotowi dotyczyły np.: kar umownych (które beneficjent uzyskał od wykonawcy już po złożeniu i rozliczeniu wniosku o płatność), błędnego/niewłaściwego zakwalifikowania wydatków, rozwiązania umowy o dofinansowanie na wniosek beneficjenta, pomniejszenia wartości projektu o wartość

przeznaczoną na zakup gruntu, nadpłaconych składek na ubezpieczenie społeczne, przekroczenia 70% limitu wydatków kwalifikowanych projektu przeznaczonych na wydatki związane z nabyciem robót i materiałów budowlanych. Zaznaczyć należy, iż w celu ograniczenia występowania ww. nieprawidłowości Instytucja Zarządzająca RPO WP podjęła szereg działań edukacyjnych i informacyjnych, tj.: informacje na stronach internetowych, wystąpienia do beneficjentów, szkolenia i spotkania informacyjne oraz konsultacje indywidualne, które będą kontynuowane również w latach następnych. Ponadto wprowadzone zostały m.in. nowe formy weryfikacji, które pozwalają na zwiększenie liczby kontrolowanych projektów, a jednocześnie nie wpływają nadmiernie na wydłużenie procesu ich realizacji i rozliczania. Ponadto w przypadku potwierdzenia przez IZ RPO WP wystąpienia nieprawidłowości, w tym dotyczących zamówień publicznych, stwierdzonych przez IA, KE, ETO i – ogólne informacje na ten temat zamieszczane są na stronie internetowej www.wrota.podkarpackie.pl/pl.rpo/vademecum oraz w pismach/informacjach kierowanych do beneficjentów. Dodatkowo przedstawione w sprawozdaniach KE informacje na temat wykrytych nieprawidłowych praktyk są wykorzystywane przez kontrolujących tj. pracowników IZ RPO WP w trakcie prowadzonych weryfikacji/kontroli co pozwala na zdefiniowanie szczególnie istotnych obszarów ryzyka wystąpienia nieprawidłowości.

2.1.6. Analiza jakościowa (poziom Programu)

2.1.6.1. System realizacji Programu

W 2014r. Instytucja Zarządzająca RPO WP zaktualizowała następujące dokumenty dotyczące systemu realizacji RPO WP 2007-2013:

a) *Szczegółowy Opis Priorytetów Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013*

Na mocy uchwały nr 337/8088/14 z dnia 15 kwietnia 2014 r., Zarząd Województwa Podkarpackiego przyjął zaktualizowany Szczegółowy Opis Priorytetów RPO WP na lata 2007-2013.

Zakres zmian wprowadzonych do dokumentu obejmował:

- aktualizację publikatorów aktów prawnych, wytycznych oraz innych dokumentów związanych z realizacją RPO WP,
- dostosowanie zapisów tabel „*Lista projektów kluczowych w ramach osi priorytetowej*” do zmian *Indykatywnego Wykazu Indywidualnych Projektów Kluczowych Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013*,
- zmianę klasyfikacji kategorii interwencji funduszy strukturalnych w punkcie 15c) opisu Działania 1.1 *Wsparcie kapitałowe przedsiębiorczości*, poprzez usunięcie kategorii 04 – *inne formy finansowania* i wpisanie kategorii 02 – *pomoc (pożyczka, dotacja na spłatę oprocentowania, gwarancje)*,
- zmiany alokacji środków w ramach poszczególnych osi priorytetowych, działań oraz schematów wynikające z realokacji środków w ramach RPO WP dokonanych w okresie od września 2013 r. do lutego 2014 r. na mocy uchwał Zarządu Województwa Podkarpackiego. Zmiany dotyczą następujących osi priorytetowych:
 - a) *I Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka*,
 - b) *II Infrastruktura techniczna*,
 - c) *IV Ochrona środowiska i zapobieganie zagrożeniom*,
 - d) *V Infrastruktura publiczna*,
 - e) *VII Spójność wewnątrzregionalna*.

- zmianę załącznika nr 1 *Linia demarkacyjna pomiędzy Programami Operacyjnymi Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej i Wspólnej Polityki Rybackiej*, w związku z uchwałami Komitetu Koordynacyjnego NSRO:

- Nr 82 z dnia 7 października 2013 r.,
- Nr 84 z dnia 2 grudnia 2013 r.,
- Nr 87 z dnia 10 stycznia 2014 r.,
- Nr 90 z dnia 4 marca 2014 r.

b) *Harmonogram naborów wniosków o dofinansowanie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013*

Na mocy uchwały nr 328/7836/14 z 11 marca 2014 r. Zarząd Województwa Podkarpackiego zaktualizował ww. dokument.

W związku z wnioskiem Portu Lotniczego „Rzeszów – Jasionka” Sp. z o.o. z dnia 28 stycznia 2014r. dotyczącym ogłoszenia naboru wniosków o dofinansowanie w ramach działania 2.1 *Infrastruktura komunikacyjna* schemat F – *Infrastruktura lotniska Rzeszów-Jasionka* z uwagi na konieczność dokończenia rozbudowy i przebudowy istniejących systemów oświetlenia nawigacyjnego lotniska, a także potrzeby dostosowania parametrów drogi startowej do obecnych wymogów zaistniała konieczność zaktualizowania harmonogramu naborów wniosków z planowanym naborem w ramach ww. działania.

c) *Opis Systemu Zarządzania i Kontroli dla RPO WP*

Ww. dokument aktualizowano dwukrotnie.

Na mocy uchwały nr 337/8089/14 Zarząd Województwa Podkarpackiego w dniu 15 kwietnia 2014 r. zaktualizował ww. dokument.

Zmiany wprowadzone do *Opisu systemu zarządzania i kontroli dla RPO WP* dotyczyły w szczególności:

1) *rozdziału 1 Ogólne informacje*

- w związku ze zmianą nazwy i struktury organizacyjnej Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju zaktualizowano informacje dotyczące Instytucji Koordynującej NSRO, Instytucji Koordynującej RPO oraz Instytucji Certyfikującej. Ponadto w związku z utworzeniem Departamentu Organizacyjno-Prawnego oraz Departamentu Audytu i Kontroli zmieniono informacje dot. Instytucji Zarządzającej RPO WP;
- zaktualizowano dane dot. Dyrektora Departamentu Ochrony Interesów Finansowych UE w Ministerstwie Finansów w Instytucji Audytowej;
- zmieniono rys. nr 2 *Schemat organizacyjny Instytucji Zarządzającej RPO WP*,

2) *podrozdziału 1.4 Wytyczne dla instytucji zarządzających, pośredniczących i certyfikujących w celu zapewnienia należytego zarządzania finansowego Funduszy Strukturalnych*, w którym wprowadzono uaktualnienia w związku ze zmianami aktów prawa krajowego oraz wytycznych Ministra Rozwoju Regionalnego,

3) *podrozdziału 2.1.2 Wykaz funkcji i zadań pełnionych bezpośrednio przez Instytucję Zarządzającą RPO WP* – dostosowano zapisy dotyczące kontroli do aktualnego Rocznego Planu Kontroli RPO WP,

4) *podrozdziału 2.2.1 Schemat organizacyjny i lista zadań realizowanych przez poszczególne jednostki oraz podrozdziału 2.2.4 Weryfikacja operacji (art. 60 lit. b Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006)*. W związku ze zmianą regulaminu

organizacyjnego UMWP, zmianami organizacji wewnętrznej Departamentu Rozwoju Regionalnego, Wspierania Przedsiębiorczości, Budżetu i Finansów oraz utworzeniem Departamentu Audytu i Kontroli i Departamentu Organizacyjno-Prawnego dokonano stosownych zmian w zapisach i schematach dotyczących ww. departamentów,

- 5) podrozdziału 2.2.4 *Weryfikacja operacji (art. 60 lit. b Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006)* oraz podrozdziału 2.2.5 *Postępowanie z wnioskami o płatność* i wynikały z reorganizacji wewnętrznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego;
- 6) podrozdziału 2.4.1 *Instrukcje i wytyczne dotyczące stosowanych zasad (data i odniesienie)*, w którym wprowadzono uaktualnienia w związku ze zmianami aktów prawa krajowego oraz rozporządzeń Ministra Rozwoju Regionalnego dotyczących pomocy publicznej i pomocy de minimis,
- 7) rozdziału 4 - *Instytucja Certyfikująca* – zaktualizowano zapisy w oparciu o materiał przekazany przez Instytucję Certyfikującą,
- 8) rozdziału 6 *System Informatyczny (Art. 60 lit. C Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006)*, w którym dokonano zmian w związku z rozszerzeniem funkcjonalności systemu przez Ministra właściwego do spraw Rozwoju Regionalnego.

W pozostałym zakresie wprowadzono poprawki redakcyjne i porządkujące.

Na mocy uchwały nr 400/9509/14 Zarząd Województwa Podkarpackiego w dniu 30 września 2014 r. zaktualizował ww. dokument.

Zmiany wprowadzone do *Opisu systemu zarządzania i kontroli dla RPO WP* dotyczyły w szczególności:

- 1) podrozdziału 1.3 *Struktura systemu*.

W związku z utworzeniem Departamentu Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym (uchwała nr 359/8629/14 ZWP z dnia 17 czerwca 2014 r. w sprawie zmian w Regulaminie Organizacyjnym Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie, zarządzenie nr 44/2014 Marszałka Województwa Podkarpackiego z dnia 1 lipca 2014 r. w sprawie określenia organizacji wewnętrznej oraz szczegółowego zakresu działania Departamentu Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym):

- podano informację, iż za koordynację przygotowania RPO WP na lata 2014-2020 odpowiada Departament Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym,
- zmieniono rys. 2 *Schemat organizacyjny Instytucji Zarządzającej RPO WP*.

- 2) podrozdziału 1.4 *Wytyczne dla instytucji zarządzających, pośredniczących i certyfikujących w celu zapewnienia należytego zarządzania finansowego Funduszy Strukturalnych* w którym wprowadzono uaktualnienia w związku ze zmianami aktów prawa krajowego,
- 3) podrozdziału 2.2.1 *Schemat organizacyjny i lista zadań realizowanych przez poszczególne jednostki* oraz podrozdziału 2.2.4 *Weryfikacja operacji (art. 60 lit. b Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006)* - w związku ze zmianą Regulaminu organizacyjnego UMWP, zmianami organizacji wewnętrznej Departamentu Rozwoju Regionalnego, Departamentu Budżetu i Finansów oraz utworzeniem Departamentu Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym, dokonano stosownych zmian w zapisach dotyczących ww. departamentów.
- 4) podrozdziału 2.2.3 *Opis procedur wyboru i zatwierdzania operacji oraz zapewnienie ich zgodności przez cały okres wdrażania ze stosownymi zasadami wspólnotowymi i krajowymi (art. 60 lit. a) Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006)* - dostosowano

- zapisy dotyczące kontroli na dokumentach do aktualnego Roczego Planu Kontroli RPO WP (uchwały nr 325/7738/14 ZWP w Rzeszowie z dnia 25 lutego 2014 r.),
- 5) podrozdziału 2.2.4 *Weryfikacja operacji (art. 60 lit. b Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006)* oraz podrozdziału 2.2.5 *Postępowanie z wnioskami o płatność* wynikające z reorganizacji wewnętrznej UMWP,
- 6) podrozdziału 2.4.1 *Instrukcje i wytyczne dotyczące stosowanych zasad (data i odniesienie)* w którym wprowadzono uaktualnienia w związku ze zmianami aktów prawa krajowego oraz rozporządzeń Ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego dotyczących pomocy publicznej i pomocy de minimis oraz wskazano publikatory (zgodnie z uwagą IPOC przekazaną przy piśmie z dnia 20 maja br., znak: CE-III.803.6.2.2014).

W pozostałym zakresie wprowadzono poprawki redakcyjne i porządkujące.

d) *Instrukcja Wykonawcza Instytucji Zarządzającej RPO WP*

Ww. dokument aktualizowano dwukrotnie.

Na mocy uchwały nr 337/8090/14 z dnia 15 kwietnia 2014r. Zarząd Województwa Podkarpackiego przyjął zaktualizowaną *Instrukcję Wykonawczą IZ RPO WP*.

Aktualizacja *Instrukcji* była spowodowana następującymi kwestiami:

- zmianą aktów prawnych,
- zmianą organizacji wewnętrznej Ministerstwa Rozwoju Regionalnego (od 27 listopada 2013 roku - Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju),
- wypełnieniem zaleceń z kontroli IPOC przeprowadzonej w okresie 03.04.2013 – 16.04.2013,
- zmianą organizacji wewnętrznej oraz szczegółowego zakresu działania departamentów Departamentu Rozwoju Regionalnego, Departamentu Wspierania Przedsiębiorczości, Departamentu Budżetu i Finansów,
- utworzeniem Departamentu Organizacyjno-Prawnego i Departamentu Audytu i Kontroli,
- wnioskami o zmianę Instrukcji Wykonawczej, przekazanymi przez Departamenty zaangażowane w realizację RPO WP.

W związku z powyższym, aktualizacja dokumentu obejmowała:

- Wytyczne Ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego (rozdział I),
- schematy organizacyjne oraz liczbę stanowisk pracy w IZ RPO WP (rozdział II),
- podstawowe zadania przypisane do poszczególnych departamentów w części odpowiadającej zadaniom Instytucji Zarządzającej RPO WP (rozdział II),
- uzupełnienie informacji dotyczących funkcjonalności systemu KSI (SIMIK 07-13) (rozdział III),
- procedurę podpisywania umów o dofinansowanie projektów w ramach osi I-VII RPO WP (rozdział VI),
- procedurę dokonywania zmian (aneksowania) umów o dofinansowanie projektów w ramach osi I-VII RPO WP (rozdział VI),
- postępowanie w przypadku nieosiągnięcia przez beneficjenta założonych wskaźników w zakresie osi priorytetowych I – VII RPO WP (rozdział VII),
- procedurę kontroli trwałości projektu, generowania dochodu oraz kwalifikowalności podatku VAT (rozdział IX),
- procedurę przeprowadzania wizyty monitoringowej (rozdział IX),

- procedurę przygotowania raportu bieżącego do MF-R i IPOC (rozdział X),
- procedurę przygotowania raportu kwartalnego do MF-R i IPOC (rozdział X),
- rejestr obciążeń na projekcie dla osi priorytetowych I – VIII RPO (rozdział X).

Na mocy uchwały nr 400/9511/14 Zarząd Województwa Podkarpackiego w dniu 30 września 2014r. ponownie zaktualizował *Instrukcję*.

Aktualizacja Instrukcji Wykonawczej IZ RPO WP spowodowana była następującymi kwestiami:

- zmianą aktów prawnych,
- uwagami Instytucji Pośredniczącej w Certyfikacji do IW IZ RPO WP przekazanymi przy piśmie z dnia 20 maja 2014 r., znak: CE-III.803.6.3.2014,
- zmianą organizacji wewnętrznej oraz szczegółowego zakresu działania departamentów Departamentu Rozwoju Regionalnego, Departamentu Wspierania Przedsiębiorczości, Departamentu Budżetu i Finansów Departamentu Organizacyjno-Prawnego,
- utworzeniem Departamentu Zarządzania RPO,
- wnioskami o zmianę Instrukcji Wykonawczej, przekazanymi przez Departamenty zaangażowane w realizację RPO WP.

W związku z powyższym, aktualizacja dokumentu objęła w szczególności:

- obowiązujące akty prawa krajowego, (rozdział I),
- schematy organizacyjne oraz liczba stanowisk pracy w IZ RPO WP (rozdział II),
- podstawowe zadania przypisane do poszczególnych departamentów w części odpowiadającej zadaniom Instytucji Zarządzającej RPO WP (rozdział II),
- procedurę wyboru i oceny indywidualnych projektów kluczowych (rozdział V),
- weryfikację wniosków o płatność w ramach Osi Priorytetowych I – VII (rozdział VII),
- procedurę przygotowania raportu bieżącego do MF-R i IPOC (rozdział X),
- procedurę przygotowania raportu kwartalnego do MF-R i IPOC (rozdział X),
- procedura przygotowania zestawienia kwartalnego do IPOC (rozdział X)
- rejestr obciążeń na projekcie dla osi priorytetowych I – VII RPO (rozdział X),

W pozostałym zakresie wprowadzono poprawki redakcyjne i porządkujące. Ponadto dodano załącznik nr 18.1 *Dokumentacja przechowywana i archiwizowana przez poszczególne jednostki IZ RPO WP* oraz zmieniono załącznik 7.10 *Lista sprawdzająca w zakresie oceny formalnej i merytoryczno-finansowej wniosku o płatność w zakresie projektu systemowego Oś VIII Pomoc techniczna* oraz załącznik 2.1 *Opisy stanowisk pracy w UMWP*.

- e) *Podręcznik kwalifikowania wydatków w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013.*

Ww. dokument aktualizowano dwukrotnie.

Na mocy uchwały nr 319/7666/14 Zarząd Województwa Podkarpackiego w dniu 13 lutego 2014r. zaktualizował ww. dokument.

Zmiana *Podręcznika kwalifikowania wydatków w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013* została wprowadzona na wniosek Departamentu Wspierania Przedsiębiorczości i dotyczyła zapisów w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach osi priorytetowej I *Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka*, Działanie 1.1 – *Wsparcie kapitałowe przedsiębiorczości*, Schemat A – *Wsparcie kapitałowe funduszy*.

Zmiana polegała na rozszerzeniu kategorii wydatków „koszty obsługi księgowej, informatycznej, prawniczej, administracyjnej funduszu” o koszty „usług”. Powyższe działanie miało na celu umożliwienie rozliczania pojedynczych usług nie mających charakteru ciągłego np.: usługa notarialna, która jest niezbędna do prawidłowej realizacji projektów w działaniu 1.1 schemat A. Doprecyzowano również sposób rozliczenia tej kategorii wydatków polegający na zastosowaniu stawek godzinowych lub użyciu wskaźnika zaangażowania etatowego.

Jednocześnie z katalogu wydatków niekwalifikowalnych usunięto zapis dotyczący zakupu usług świadczonych w formie ryczału. Miało to na celu umożliwienie kwalifikowania kosztów ponoszonych przez beneficjentów m.in. na obsługę informatyczną oraz prawną, świadczonych na podstawie umowy ryczałtowej.

Ponadto wyodrębniono kategorię wydatków kwalifikowalnych związaną ze sprawdzaniem stanu zobowiązań wnioskodawców/klientów funduszy.

Dokonano zmian polegających na uszczegółowieniu kategorii wydatków związanych z wynagrodzeniami:

- 1) wprowadzono pojęcie „koszty bezosobowe” w celu doprecyzowania zapisów dotyczących kosztów związanych z umowami zlecenia /o dzieło;
- 2) wprowadzono „oddelegowanie” jako jeden z dokumentów niezbędnych do prawidłowego dokumentowania wynagrodzeń;

Przy umowach zlecenia/o dzieło wprowadzono możliwość rozliczania kosztów wynagrodzeń za pomocą wskaźnika zaangażowania etatowego.

Na mocy uchwały nr 400/9510/14 Zarząd Województwa Podkarpackiego w dniu 30 września 2014r. ponownie zaktualizował ww. dokument.

Zmiana *Podręcznika kwalifikowania wydatków w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013* dotyczyła osi priorytetowej VIII *Pomoc techniczna*. Ponadto zmiana polegała na dostosowaniu zapisów Podręcznika do *Wytycznych Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie korzystania z pomocy technicznej* poprzez doprecyzowanie wydatków związanych z przygotowaniem nowej perspektywy finansowej 2014-2020, celem umożliwienia finansowania zadań Departamentu Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym ze środków Pomocy Technicznej RPO WP na lata 2007-2013.

f) *Indykatorywny Wykazu Indywidualnych Projektów Kluczowych Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013*

Ww. dokument aktualizowano trzykrotnie.

Na mocy uchwały nr 319/7669/14 z 13 lutego 2014 r. Zarząd Województwa Podkarpackiego dokonał zmiany Wykazu.

Zmiana Wykazu była podyktowana możliwością przeniesienia z listy rezerwowej w ramach działania 4.4 *Zwalczanie i zapobieganie zagrożeniom* RPO WP na listę podstawową wykazu projektów kluczowych przedsięwzięcia pn.: *Zakup samochodów specjalnych ratownictwa wysokościowego, wodnego, technicznego i ochrony dróg oddechowych dla jednostek ratowniczo-gaśniczych komend Państwowej Straży Pożarnej woj. Podkarpackiego*, przewidzianego do realizacji przez Komendę Wojewódzką Państwowej Straży Pożarnej w Rzeszowie. Powyższe było możliwe z uwagi na dostępność środków na cały zakres inwestycji przewidzianej do realizacji, zgodnie z limitem środków wspólnotowych możliwych do zaangażowania w miesiącu lutym 2014 r.

w ramach zawieranych umów o dofinansowanie. W pozostałym zakresie zmiana wykazu obejmowała aktualizację danych o projektach, wynikającą ze stanu przygotowania ich do realizacji. W związku z tym zmiany wprowadzone w przedsięwzięciach dotyczyły nazw projektów, orientacyjnych kosztów całkowitych, maksymalnego poziomu dofinansowania z EFRR oraz okresu realizacji projektów.

Na mocy uchwały nr 356/8436/14 z 3 czerwca 2014 r. Zarząd Województwa Podkarpackiego ponownie zaktualizował Wykaz.

Niniejsza uchwała dotyczyła wprowadzenia projektu pn. *„Rozwój e-usług medycznych i rozbudowa systemu informatycznego Wojewódzkiego Zespołu Specjalistycznego w Rzeszowie jako element Podkarpackiego Systemu Informacji Medycznej (PSIM)”* do wykazu projektów kluczowych. W pozostałym zakresie zmiana wykazu objęła aktualizację danych o projektach, wynikającą z bieżącego stanu przygotowania ich do realizacji oraz z aktualnego stanu realizacji projektów.

Na mocy uchwały nr 398/9465/14 z 23 września 2014r. Zarząd Województwa Podkarpackiego ponownie zaktualizował Wykaz.

Zmiana Wykazu podyktowana była następującymi czynnikami:

- podjęciem przez Zarząd Województwa w dniu 26 sierpnia br. decyzji w sprawie *rozwiązania umowy dotyczącej przygotowania indywidualnego projektu kluczowego pn.: Adaptacja, rozbudowa oraz wyposażenie obiektu WSliZ w Przemyśle dla podniesienia poziomu i jakości kształcenia w aspekcie potrzeb gospodarki*, co skutkuje usunięciem go z wykazu,
- wprowadzeniem na listę projektów kluczowych przedsięwzięcia z listy rezerwowej w ramach działania 5.2 schemat A pn.: *Nadbudowa bloku dziecięcego H1 na potrzeby Oddziału Onkohematologii Dzieci*, w związku z dostępnością środków na realizację niniejszej inwestycji zgodnie z *Limitem środków wspólnotowych, jakie można zaangażować w miesiącu wrześniu 2014 r. w ramach zawieranych umów o dofinansowanie*.

W pozostałym zakresie zmiana wykazu objęła aktualizację danych o projektach, wynikającą z bieżącego stanu przygotowania ich do realizacji oraz z aktualnego stanu realizacji projektów.

Zmiany, których dokonano w ww. dokumentach miały na celu poprawę realizacji RPO WP i efektywne wykorzystania środków Unii Europejskiej.

Kontrakt Wojewódzki

W dniu 18 września 2014r. podpisano aneks nr 7 do Kontraktu wojewódzkiego dla województwa podkarpackiego.

W okresie sprawozdawczym w ramach realizacji RPO WP miały zastosowanie następujące programy pomocowe:

- 1) *Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego w sprawie udzielania pomocy na inwestycje w zakresie transportu multimodalnego w ramach regionalnych programów operacyjnych*, które weszło w życie w dniu 15 kwietnia 2009r.
- 2) *Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego w sprawie udzielania pomocy na wzmacnianie potencjału instytucji otoczenia biznesu w ramach regionalnych programów operacyjnych*, które weszło w życie w dniu 5 czerwca 2009r.

- 3) *Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego w sprawie udzielania pomocy na projekty w zakresie badań i rozwoju w ramach regionalnych programów operacyjnych*, które weszło w życie w dniu 25 czerwca 2010r.
- 4) *Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego w sprawie udzielania pomocy na rewitalizację w ramach regionalnych programów operacyjnych*, które weszło w życie w dniu 16 lipca 2010r.
- 5) *Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego w sprawie udzielania pomocy ze środków instrumentów inżynierii finansowej w ramach regionalnych programów operacyjnych*, które weszło w życie w dniu 24 listopada 2011r. i zastąpiło dotychczas obowiązujące *Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego w sprawie udzielania pomocy przez fundusze pożyczkowe i poręczeniowe w ramach regionalnych programów operacyjnych z dnia 15 czerwca 2009r.*
- 6) *Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego w sprawie udzielania pomocy na inwestycje w zakresie portów lotniczych w ramach regionalnych programów operacyjnych*, które weszło w życie w dniu 3 listopada 2009r.
- 7) *Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych*, które weszło w życie w dniu 14 grudnia 2010r. i zastąpiło poprzednio obowiązujące.
- 8) *Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego w sprawie udzielania pomocy na szkolenia w ramach regionalnych programów operacyjnych*, które weszło w życie w dniu 18 grudnia 2010r. i zastąpiło poprzednio obowiązujące.
- 9) *Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego w sprawie udzielania regionalnej pomocy inwestycyjnej w ramach regionalnych programów operacyjnych*, które weszło w życie w dniu 21 grudnia 2010r. i zastąpiło poprzednio obowiązujące.
- 10) *Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego w sprawie udzielania pomocy na usługi doradcze dla mikoprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców w ramach regionalnych programów operacyjnych*, które weszło w życie w dniu 21 grudnia 2010r. i zastąpiło poprzednio obowiązujące.
- 11) *Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego w sprawie udzielania regionalnej pomocy inwestycyjnej przez fundusze rozwoju obszarów miejskich w ramach regionalnych programów operacyjnych*, które weszło w życie w dniu 30 grudnia 2010r.
- 12) *Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego w sprawie udzielania pomocy na inwestycje w zakresie: energetyki, infrastruktury telekomunikacyjnej, infrastruktury sfery badawczo-rozwojowej, lecznictwa uzdrowiskowego w ramach regionalnych programów operacyjnych*, które weszło w życie w dniu 31 grudnia 2009r.

Projekty kluczowe w ramach RPO WP

W okresie od dnia 17 lutego do dnia 20 marca 2014r. Zarząd Województwa Podkarpackiego przeprowadził nabór projektów rezerwowych do Indyktywnego wykazu indywidualnych projektów kluczowych Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013 w osi priorytetowej II – *Infrastruktura techniczna, działanie 2.1 Infrastruktura komunikacyjna, schemat A – Drogi wojewódzkie*. W ramach naboru złożono jeden wniosek pt. *Budowa drogi Wojewódzkiej Nr 867 Sieniawa – Hrebenne na obszarze województwa podkarpackiego, odcinek Prusie – granica województwa km 74+119 ÷ 76+297* na łączną wartość dofinansowania z EFRR 1 048 941,12 euro (4 384 364,08 PLN). W okresie od 10 kwietnia do 9 maja 2014r. ww. projekt został poddany konsultacjom społecznym, w wyniku których nie wpłynęły żadne uwagi. W dniu 19 maja 2014r. ZWP uchwałą nr 350/8323/14 przyjął ww. projekt na listę rezerwową Wykazu projektów kluczowych.

W dniach 23 grudnia 2014r. do 12 stycznia 2015r. ZWP ogłosił nabór wniosków do Indykatywnego wykazu projektów kluczowych RPO WP w ramach I osi priorytetowej Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka działanie 1.4 Promocja gospodarcza i aktywizacja inwestycyjna regionu schemat A Projekty inwestycyjne. Kwota środków przeznaczona na dofinansowanie projektów w ramach naboru wynosi 3 588 688 45 euro (15 mln PLN).

Na dzień 31 grudnia 2014r. w *Indykatywnym wykazie indywidualnych projektów kluczowych Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013* ujęto 87 projektów na łączną kwotę dofinansowania z UE wynoszącą 312,47 mln euro (1 306,064 mln PLN), co stanowi 26% alokacji RPO WP.

Tabela 1. Projekty kluczowe wg osi priorytetowych.

Oś priorytetowa	Liczba	Wartość dofinansowania z EFRR (w mln PLN)	Wartość dofinansowania z EFRR (w mln euro)
1 Oś priorytetowa: Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka	16	365,762	87,51
2 Oś priorytetowa: Infrastruktura techniczna	24	442,276	105,81
3 Oś priorytetowa: Społeczeństwo informacyjne	24	196,149	46,93
4 Oś priorytetowa: Ochrona środowiska i zapobieganie zagrożeniom	3	53,499	12,80
5 Oś priorytetowa: Infrastruktura publiczna	16	175,942	42,09
6 Oś priorytetowa: Turystyka i kultura	3	47,923	11,47
7 Oś priorytetowa: Spójność wewnątrzregionalna	1	24,513	5,86
8 Oś priorytetowa: Pomoc techniczna	0	-	-
Razem	87	1 306,064	312,47

Do dnia 31 grudnia 2014r. zawarto 87 pre-umów dotyczących przygotowania indywidualnych projektów kluczowych w ramach RPO WP na kwotę wnioskowanego dofinansowania z EFRR w wysokości 315,2 mln euro (1 317,48 mln PLN).

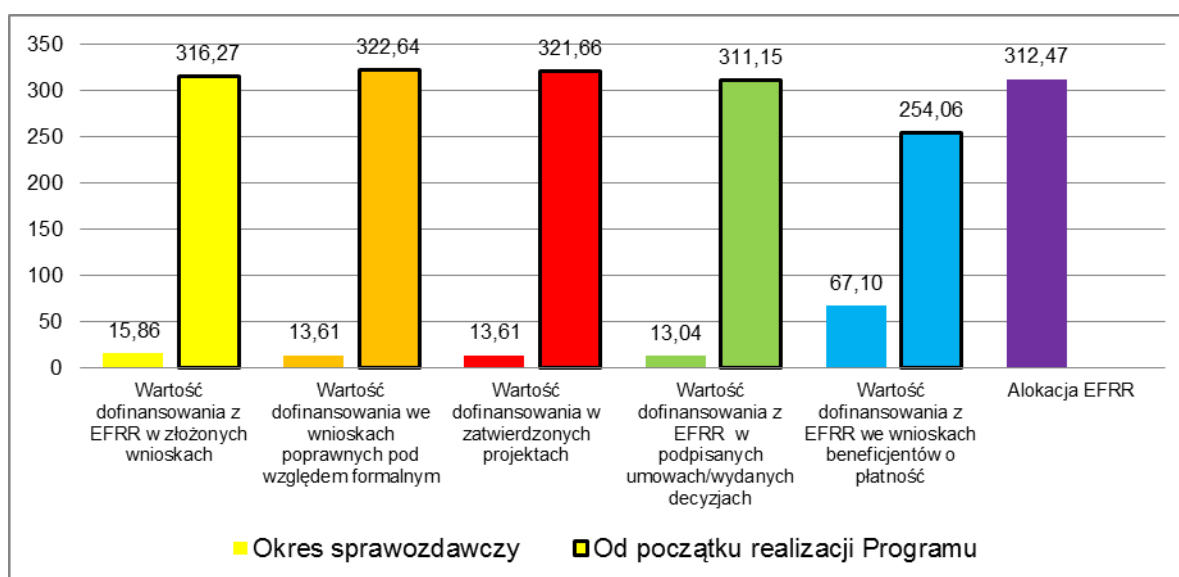
W okresie sprawozdawczym podpisano 5 umów o dofinansowanie projektów kluczowych na kwotę dofinansowania z EFRR 13 037 174,77 euro (54 492 783,1 PLN). Od początku realizacji Programu podpisano łącznie 86 umów o dofinansowanie projektów kluczowych na kwotę dofinansowania z EFRR 311 151 917,23 euro (1 300 552 783,62 PLN), co stanowi 26% alokacji UE na realizację RPO WP oraz 99,58% wartości projektów w Wykazie.

W okresie sprawozdawczym zatwierdzono 217 wniosków beneficjentów o płatność na łączną kwotę dofinansowania z EFRR 67 102 608,12 euro (280 475 481,41 PLN), natomiast od początku realizacji Programu zatwierdzono 771 wniosków beneficjentów o płatność na łączną kwotę dofinansowania z EFRR 254 055 919,46 euro (1 061 902 932,15 PLN). Należy zauważyć, iż poziom płatności dla projektów kluczowych znacznie wzrósł w okresie sprawozdawczym.

Dotychczas zakończono realizację 30 projektów na łączną kwotę dofinansowania z EFRR 89 053 691,62 euro (372 226 620,24 PLN).

Szczegółowe informacje nt. projektów kluczowych zawarto w Analizie jakościowej poszczególnych osi priorytetowych.

Wykres 7. Stan zaawansowania projektów kluczowych RPO WP w okresie sprawozdawczym oraz od początku realizacji Programu (w mln euro).

*W przypadku wniosków o dofinansowanie formalnie poprawnych oraz zatwierdzonych, podano łączną kwotę dofinansowania z EFRR i budżetu państwa (w mln euro).

2.1.6.2. Analiza postępu finansowego i rzeczowego

W okresie sprawozdawczym przeprowadzono 4 nabory wniosków w ramach dwóch osi priorytetowych RPO WP tj.: osi priorytetowej II *Infrastruktura komunikacyjna* oraz VIII *Pomoc techniczna*.

W okresie sprawozdawczym liczba projektów ocenionych pozytywnie pod względem formalnym (projekty kluczowe oraz projekty złożone w ramach konkursów ogłoszonych w 2013 i 2014 roku) wyniosła 304 na łączną wartość wnioskowanego dofinansowania 41 519 716,85 euro (173 544 112,51 PLN). Do realizacji zatwierdzono 300 projektów (projekty kluczowe oraz projekty złożone w ramach konkursów ogłoszonych w 2013 i 2014 roku) na łączną kwotę dofinansowania 46 842 220,63 euro (195 791 113,78 PLN) i podpisano 356 umów. Zatwierdzono 1 645 wniosków beneficjentów o płatność na łączną kwotę dofinansowania z EFRR 170 916 443,86 euro (714 396 552,06 PLN). Płatności zrealizowane na rzecz beneficjentów w ramach RPO WP wyniosły 166 140 808,36 euro (694 435 350,8 PLN).

W ramach Poświadczenia i deklaracji wydatków oraz wniosku o płatność okresową od Instytucji Certyfikującej do Komisji Europejskiej zadeklarowano wydatki kwalifikowalne w wysokości 420 602 509,53 euro.

Od początku realizacji Programu ogłoszono łącznie 76 konkursów wniosków w 8 osiach priorytetowych. Szacunkowa kwota przeznaczona na dofinansowanie projektów w ramach konkursów wyniosła 798 928 816,86 euro (3 339 362 668,72 PLN). Złożono 4 727 projektów z wnioskowanym dofinansowaniem wynoszącym 1 674 985 208,89 euro (7 001 103 176,1 PLN), tj. 210% szacunkowej kwoty przeznaczonej na dofinansowanie projektów.

Liczba projektów kluczowych i konkursowych ocenionych pozytywnie pod względem formalnym do 31 grudnia 2014r. wyniosła 3 628 projektów na łączną wartość wnioskowanego dofinansowania 1 719 413 371,63 euro (7 186 804 010,73 PLN). Do

realizacji zatwierdzono 3 029 projektów na łączną kwotę dofinansowania 1 478 759 383,75 euro (6 180 918 472,19 PLN).

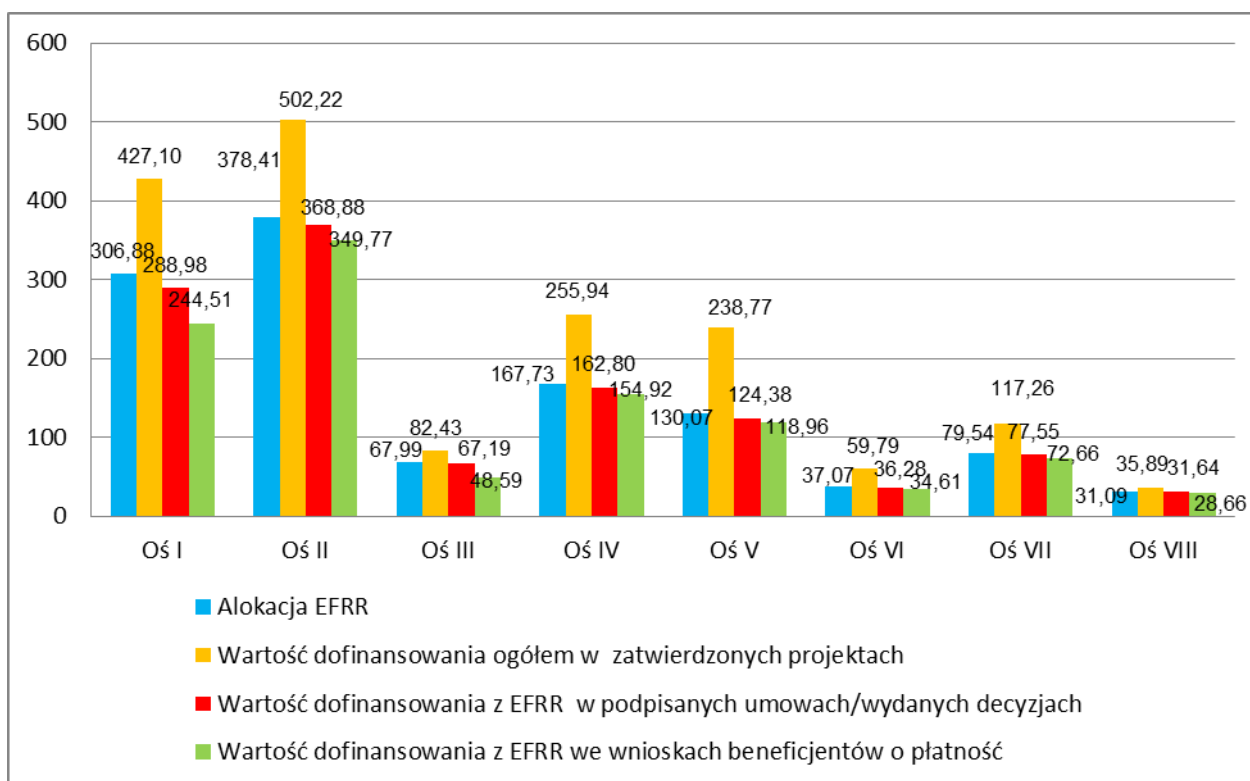
Podpisano 2 543 umowy na łączną wartość wnioskowanego dofinansowania z EFRR 1 157 689 847,9 euro (4 838 912 026,25 PLN), co stanowi 97% zobowiązań UE na lata 2007-2013. W 2014r. poziom kontraktacji wzrósł o 3% w porównaniu do stanu na koniec poprzedniego okresu sprawozdawczego. Do dnia 31 grudnia 2014r. poziom kontraktacji powyżej 97% alokacji wystąpił w osiach priorytetowych: VIII *Pomoc techniczna* – 101,8%, III *Społeczeństwo informacyjne* – 98,8%, VI *Turystyka i kultura* – 97,9%, VII *Spójność wewnątrzregionalna* – 97,5%, II *Infrastruktura techniczna* – 97,5%, IV *Ochrona środowiska i zapobieganie zagrożeniom* – 95,1%. Poziom wykorzystania alokacji poniżej 96% wystąpił w osiach priorytetowych: V *Infrastruktura publiczna* – 95,6%, I *Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka* – 94,2%.

Od początku realizacji Programu zatwierdzono 11 634 wnioski beneficjentów o płatność na łączną kwotę dofinansowania z EFRR 1 052 665 040,09 euro (4 399 929 334,56 PLN). W 2014r. odnotowano znaczący wzrost wydatków wykazanych przez beneficjentów we wnioskach płatność, który wyniósł o 19% w porównaniu do stanu na koniec poprzedniego okresu sprawozdawczego. Analizując poziom wykorzystania alokacji na podstawie wartości wniosków beneficjentów o płatność według osi priorytetowych, na uwagę zasługuje wysoki poziom wykorzystania alokacji w osi priorytetowej: VI *Turystyka i kultura* – 93%, II *Infrastruktura techniczna* – 92,4%, IV *Ochrona środowiska i zapobieganie zagrożeniom* – 92,4%, VIII *Pomoc techniczna* – 92,2%, V *Infrastruktura publiczna* – 91,5%, VII *Spójność wewnątrzregionalna* – 91,3%. Poziom wykorzystania alokacji poniżej 80% wystąpił w osiach priorytetowych: I *Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka* – 79,7% oraz III *Społeczeństwo informacyjne* – 71,5% (jednocześnie nastąpił tu znaczący wzrost w stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego).

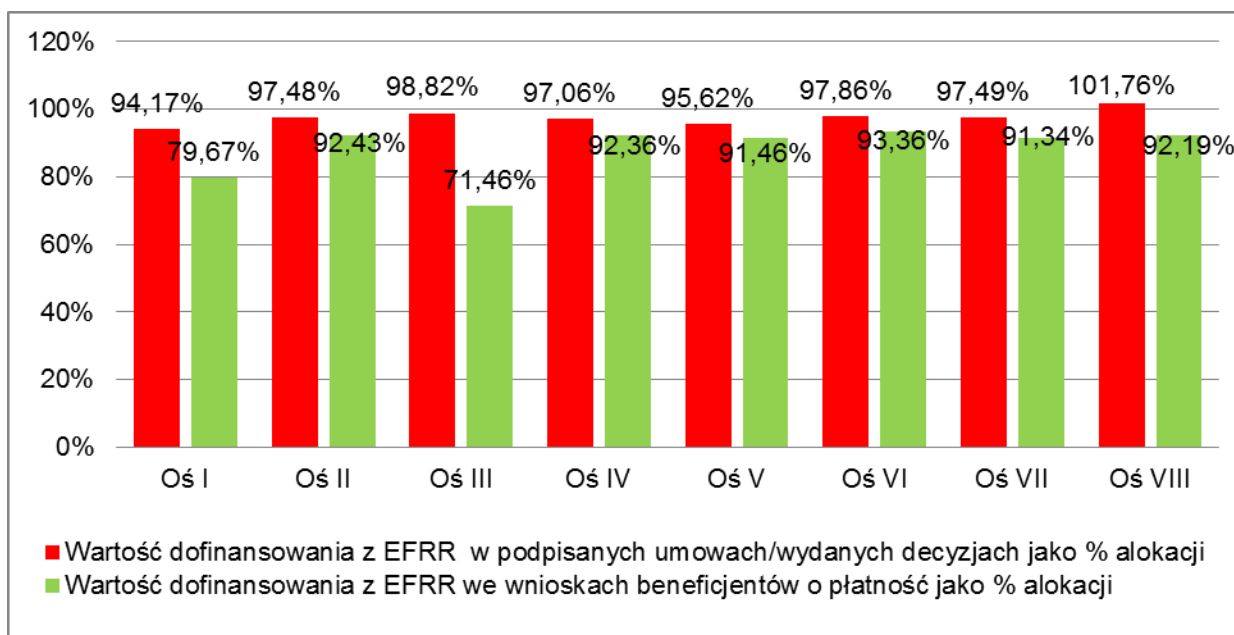
Płatności z EFRR zrealizowane na rzecz beneficjentów wyniosły 1 071 526 077,9 euro (4 478 764 700,4 PLN).

W okresie sprawozdawczym zakończono realizację 426 projektów. Natomiast od uruchomienia Programu zakończono realizację 2 043 projektów na łączną wartość wnioskowanego dofinansowania z EFRR 758 159 185,49 euro (3 168 953 763,51 PLN), co stanowi 63% zobowiązań UE na lata 2007-2013. W 2014r. odnotowano duży wzrost liczby zakończonych projektów, która wyniosła 26% w porównaniu do stanu na koniec poprzedniego okresu sprawozdawczego. Do dnia 31 grudnia 2014r. największa liczba zakończonych projektów wystąpiła w osiach priorytetowych: I *Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka* 866 projektów na łączną wartość wnioskowanego dofinansowania z EFRR 129 532 276,28 euro (541 419 008,39 PLN), II *Infrastruktura techniczna* 435 projektów na łączną wartość wnioskowanego dofinansowania z EFRR 254 040 515,51 euro (1 061 838 546,73 PLN), IV *Ochrona środowiska i zapobieganie zagrożeniom* 234 projekty na łączną wartość wnioskowanego dofinansowania z EFRR 143 238 752,88 euro (598 709 339,28 PLN).

Wykres 8. Stan zaawansowania osi priorytetowych RPO WP – dane zbiorcze na dzień 31 grudnia 2014r. (w mln euro).

Źródło: KSI SIMIK (07-13).

Opis przyczyn niższego stopnia realizacji wskaźników finansowych oraz podjętych środków zaradczych w osi priorytetowej III znajduje się w punkcie 3. *Realizacja w podziale na priorytety, postęp wdrażania Programu wg priorytetów.*

Procedura odwoławcza

Zgodnie z ustawą z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2014 poz. 1649) wnioskodawcy, w przypadku negatywnej oceny jego projektu, przysługuje środek odwoławczy w postaci protestu. Protest może być wniesiony przez wnioskodawcę w terminie 14 dni od dnia doręczenia mu informacji o negatywnej ocenie. Po wyczerpaniu postępowania odwoławczego przed właściwą instytucją oraz w przypadku, o którym mowa w art. 30i pkt 1, wnioskodawca może w tym zakresie wnieść skargę do wojewódzkiego sądu administracyjnego.

Na podstawie art. 30c ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, w terminie 14 dni od dnia otrzymania informacji o wyniku rozpatrzenia protestu, wnioskodawca może

w tym zakresie wnieść skargę bezpośrednio do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Rzeszowie - zgodnie z art. 3 § 3 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2012, poz. 270, 1101 i 1529).

ETAP PRZEDSĄDOWY:

Do dnia 31 grudnia 2014r. złożono łącznie do IZ RPO WP 630 protestów.

W 2014r. złożono do IZ RPO WP 108 protestów. IZ RPO WP zweryfikowała (tj. rozpatrzyła lub pozostawiła bez rozpatrzenia) 105 protestów w tym:

- 19 pozostawiono bez rozpatrzenia,
- 17 uwzględniono,
- 69 nie uwzględniono.

Tabela 2. Informację nt. zgłoszonych protestów w podziale na działania oraz etapy oceny

ZESTAWIENIE PROTESTÓW ZŁOŻONYCH DO IZ RPO WP W 2014 R. (STAN NA 31 GRUDNIA 2014)																
Działanie	Protesty ogółem	Protesty od oceny formalnej	W tym uwzględnione	W tym nieuwzględnione	W tym pozostałe wione bez rozpatrzenia	W trakcie	Protesty od oceny merytorycznej	W tym uwzględnione	W tym nieuwzględnione	W tym pozostałe wione bez rozpatrzenia	W trakcie	Protesty od oceny strategicznej	W tym uwzględnione	W tym nieuwzględnione	W tym pozostałe wione bez rozpatrzenia	W trakcie
1.1 B	80	48	7	39	2	0	31	6	11	14	0	1	0	0	1	0
1.3	18	18	4	14	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.4	5	5	0	4	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7.2	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Suma	105	72	11	58	4	0	31	6	11	14	0	1	0	0	1	0

ETAP POSTĘPOWANIA PRZED SĄDAMI ADMINISTRACYJNYMI:

Po otrzymaniu informacji o negatywnym wyniku rozpatrzenia protestu Wnioskodawca może w tym zakresie wnieść skargę do wojewódzkiego sądu administracyjnego. Wniesienie skargi odbywa się na zasadach określonych w art. 30c ust. 1, 2 i 5 ustawy dnia 6 grudnia 2006r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Od orzeczenia wojewódzkiego sądu administracyjnego, Wnioskodawca lub IZ RPO WP może wnieść skargę kasacyjną do Naczelnego Sądu Administracyjnego na zasadach określonych w art. 30d ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

W roku 2014 skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Rzeszowie na nieuwzględnienie protestu złożono w 6 przypadkach. Wojewódzki Sąd Administracyjny w 5 przypadkach oddalił skargę, natomiast w jednym przypadku skargę uznał. Od skarg oddalonych Wnioskodawcy złożyli w 2014r. 3 skargi kasacyjne. Naczelny Sąd Administracyjny w 1 przypadku oddalił skargę, w jednym uznał, natomiast w jednym pozostawił bez rozpatrzenia.

Postęp rzeczowy na poziomie Programu

W IV kwartale 2014r. zbiorowość aktywnych zawodowo w województwie podkarpackim, według danych BAEL, liczyła 900 tys. osób, a biernych zawodowo 762 tys. osób. Wśród ogółu ludności w wieku 15 lat i więcej aktywni zawodowo stanowili 54,1%, a bierni zawodowo – 45,8%. Odsetek aktywnych zawodowo zwiększył się w stosunku do IV kwartału 2013r. (o 2,7 p. proc.). W 2014r. w województwie podkarpackim pracujący stanowili 46,7%, a bezrobotni 7,5% ludności w wieku 15 lat i więcej, podczas gdy w IV kwartale 2013r. odpowiednio 48,1% i 8,6%. Natomiast liczba aktywnych zawodowo zmniejszyła się o 6,5% w porównaniu z IV kwartałem 2013r. (w tym liczba pracujących o 4,9% i bezrobotnych o 15,1%). Ponadto wzrosła również liczba biernych zawodowo o 4,0%.

Spadek liczby pracujących nastąpił zarówno w populacji mężczyzn o 3,3% jak i w populacji kobiet o 6,9%. Biorąc pod uwagę miejsce zamieszkania, liczba pracujących zwiększyła się wśród mieszkańców miast o 5,7%, natomiast zmniejszyła się na wsi o 4,5%.

W IV kwartale 2014r. liczba bezrobotnych zwiększyła się w populacji mężczyzn i kobiet (odpowiednio: o 17,3% i 12,3%) oraz wśród mieszkańców miast o 16,9%. Wśród mieszkańców wsi liczba ta pozostała na tym samym poziomie.

W IV kwartale 2014r. współczynnik aktywności zawodowej wyniósł 54,1%, co oznacza, że na każde 100 osób, które ukończyły 15 lat, 54 osób było aktywnych zawodowo, czyli miało pracę lub jej poszukiwało. Współczynnik aktywności zawodowej w populacji mężczyzn wyniósł 61,9% i był wyższy w stosunku do IV kwartału 2013r. (o 2,7 p. proc.). Wśród kobiet współczynnik ten kształtował się na poziomie 46,8% i był niższy zarówno w stosunku do IV kwartału 2013r. (o 2,6 p. proc.). Na wsi aktywność zawodowa w IV kwartale 2014r. kształtowała się na poziomie 53,9% i zmniejszyła się w stosunku do IV kwartału 2013r. (odpowiednio: 3,4 p. proc. i 1,1 p. proc.) Dla miast współczynnik był wyższy niż dla wsi i wyniósł 54,5%. Najwyższym poziomem aktywności zawodowej charakteryzowały się osoby w wieku 35-44 lata, dla których współczynnik wyniósł 86,2%. Był on niższy w stosunku do IV kwartału 2013r. Najniższą aktywnością zawodową charakteryzowały się osoby w wieku 55 lat i więcej. Dla tej grupy współczynnik kształtował się na poziomie 22,6%. Biorąc pod uwagę poziom wykształcenia, najwyższą aktywnością zawodową charakteryzowały się osoby z wykształceniem wyższym. Na każde 100 osób mających wyższe wykształcenie 79 osób było aktywnych zawodowo. Najniższym współczynnikiem aktywności odznaczały się osoby posiadające wykształcenie gimnazjalne, podstawowe, niepełne podstawowe i bez wykształcenia szkolnego. Na każde 100 osób z takim wykształceniem 14 osób było aktywnych zawodowo.

Wskaźnik zatrudnienia w IV kwartale 2014r. wyniósł 46,7% co oznacza, że na każde 100 osób, które ukończy 15 lat, przypadało 47 osób pracujących. W odniesieniu do IV kwartału 2013r. nastąpił spadek wskaźnika zatrudnienia (o 1,4 p. proc.). Wskaźnik ten zmniejszył się zarówno w populacji mężczyzn (o 1,0 p. proc.) jak i kobiet (o 2,0 p. proc.) oraz wśród mieszkańców miast i wsi (odpowiednio: o 0,5 i 2,3 p. proc.). Biorąc pod uwagę poziom wykształcenia, najwyższym wskaźnikiem zatrudnienia charakteryzowały się osoby z wykształceniem wyższym (72,4%), najniższym zaś osoby posiadające wykształcenie gimnazjalne, podstawowe, niepełne podstawowe i bez wykształcenia szkolnego (11,1%). Stosunkowo niski wskaźnik zatrudnienia wystąpił wśród osób legitymujących się wykształceniem średnim ogólnokształcącym (39,6%).

Populacja bezrobotnych (według danych BAEL) w IV kwartale 2014r. w województwie podkarpackim wyniosła 124 tys. osób. W badanym okresie stopa bezrobocia wyniosła 13,8%, co oznacza, że wśród aktywnych zawodowo co siódma osoba była bez pracy. Stopa bezrobocia zwiększyła się w stosunku do IV kwartału 2013r. (o 1,4 p. proc.). Najwyższą stopą bezrobocia charakteryzowały się osoby w wieku 15-24 lata (40,8%), a najniższą osoby w wieku 55 lat i więcej (5,3%). Biorąc pod uwagę poziom wykształcenia, najwyższą stopą bezrobocia odznaczała się grupa osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym (22,2%), a najniższą z wykształceniem wyższym (8,4%).

W IV kwartale 2014r. przeciętny czas poszukiwania pracy przekraczał 11 miesięcy i kształtował się na tym samym poziomie jak w poprzednim kwartale. Liczba osób, które poszukiwały pracy dłużej niż rok, tj. długotrwale bezrobotnych wyniosła 47 tys. Udział tej grupy w ogólnej liczbie bezrobotnych wyniósł 37,9%, w IV kwartale 2013r. 32,2%, natomiast w III kwartale 2014r. 38,7%. Większość w tej grupie stanowili mieszkańcy miast.¹

W zakończonych w RPO WP 2 043 projektach wskaźnik *Utworzone miejsca pracy (brutto)* osiągnął 3 902,19 EPC, co stanowi 79% wartości docelowej w 2015r. w tym: kobiety – 1 569,94 EPC, co stanowi 63% wartości docelowej w 2015r., mężczyźni – 2 332,25 EPC, co stanowi 94% wartości docelowej w 2015r. Najwyższą wartość powyższy wskaźnik osiągnął w ramach I osi priorytetowej – 2 670,42 EPC.

Zgodnie z 2 543 podpisanymi w RPO WP umowami szacuje się, że wskaźnik *Utworzone miejsca pracy (brutto) (EPC)* osiągnie 5 182,77, co stanowi 105% wartości docelowej w 2015r. Trzeba zaznaczyć, że wartość ww. wskaźnika jest na bardzo wysokim poziomie. Jednakże poziom wskaźnika miejsc pracy dla kobiet jest mniejszy od mężczyzn. Sytuacja ta jest spowodowana tym, że w ramach RPO WP powstaje zdecydowanie mniej miejsc pracy dla kobiet, co jest związane z rodzajami branż wspieranych przez Program. Na obecnym etapie wdrażania RPO WP nie jest możliwe podjęcie dodatkowych środków zaradczych zapobiegających ww. sytuacji.

Informacje szczegółowe na temat realizacji ww. wsk. w podziale na płeć podano w punkcie 2.1.1. *Zasada równości szans*.

W ramach RPO WP na lata 2007–2013 nie udzielano lub udzielano w niewielkim stopniu dofinansowania na projekty realizowane w branżach o przewadze zatrudnieniowej kobiet (np. oświata, publiczna opieka zdrowotna i pomoc społeczna, działalność finansowa i ubezpieczeniowa; wg danych GUS zawartych w opracowaniu „Kobiety i mężczyźni na rynku

¹ Aktywność ekonomiczna ludności w województwie podkarpackim IV kwartał 2014r., Urząd Statystyczny Rzeszów.

pracy” najbardziej sfeminizowane grupy zawodowe to pracownicy biurowi, pracownicy usług i handlu – odpowiednio na 100 mężczyzn 179, 176 kobiet). Wśród branż, w ramach których MŚP składały projekty dominują: przemysł, przetwórstwo przemysłowe, w tym produkcja mebli oraz usługi budowlane, w których zatrudnienie kobiet co do zasady jest niższe ze względu m.in. na charakter i warunki pracy.

W nadchodzącym okresie programowania planuje się podjęcie próby zniwelowania istniejącej dysproporcji. Beneficjenci zostaną zobowiązani do upublicznienia informacji o planowanym zatrudnieniu w sposób niebudzący wątpliwości, iż informacja ta będzie dostępna w równym stopniu dla obu płci. Ponadto w celu zwiększenia zainteresowania Beneficjentów zatrudnianiem kobiet w wyniku realizowanego projektu zostanie rozważona możliwość wystąpienia do Komitetu Monitorującego o przyznawanie jednego punktu w ramach oceny merytorycznej jakościowej za deklarację zatrudnienia kobiet, co będzie podlegało weryfikacji w trakcie kontroli na miejscu realizacji projektu.

Tabela 3. Miejsca pracy zgodnie z podpisanymi umowami w ramach RPO WP.

Nazwa osi priorytetowej	Miejsca pracy (EPC) zgodnie z podpisanymi umowami Wskaźnik rezultatu
Oś priorytetowa I: Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka	3 700
Oś priorytetowa II: Infrastruktura techniczna	50
Oś priorytetowa III: Społeczeństwo informacyjne	15
Oś priorytetowa IV: Ochrona środowiska i zapobieganie zagrożeniom	113,5
Oś priorytetowa V: Infrastruktura publiczna	999,77
Oś priorytetowa VI: Turystyka i kultura	216
Oś priorytetowa VII: Spójność wewnątrzregionalna	88
Razem	5 182,77

Zgodnie z ww. tabelą najwięcej miejsc pracy wygenerują projekty realizowane w ramach I osi priorytetowej, tj, 71% ogólnej liczby. Są to miejsca pracy tworzone w większości przez MŚP. W kolejnym okresie sprawozdawczym planowane jest zakontraktowanie kolejnych projektów w ramach konkursów przeprowadzonych w działaniu 1.1 schemat B, 1.3 oraz 1.4 schemat A. Sytuacja ta spowoduje, iż wskaźnik miejsca pracy znacznie wzrośnie, co pozytywnie wpłynie na realizację celu Programu.

Symulację wpływu realizacji RPO WP na wybrane wskaźniki makroekonomiczne gospodarki województwa podkarpackiego przeprowadzono z wykorzystaniem *regionalnego modelu HERMIN gospodarki województwa podkarpackiego* (Model). W opracowaniu wykorzystano wersję Modelu z dnia 2 września 2009 r., przekazaną przez Instytut Wiedzy i Innowacji w Warszawie (IWI) w ramach badania ewaluacyjnego pn. „Ocena realizacji celów RPO WP w roku 2008 za pomocą modelu HERMIN”.

W celu dokonania oszacowań wpływu Programu na wskaźniki *Wpływ realizacji Programu na zmianę PKB w województwie podkarpackim* oraz *Liczba utworzonych miejsc pracy (netto)* zaktualizowano dane dot. zrealizowanych oraz prognozowanych płatności w ramach Programu w latach 2007-2015 w celu uzyskania wartości przejścia (wskaźników) z kategorii

interwencji Programu do kategorii ekonomicznych Modelu oraz uwzględniono rozkład alokacji EFRR na kategorie interwencji (stan na 31 grudnia 2014r.).

Ponieważ model HERMIN ze swej specyfiki nie uwzględnia podziału zmiennej „L”² wg płci, dane dot. *Liczby utworzonych miejsc pracy (netto)* dla kobiet i mężczyzn uzyskano w wyniku dodatkowych analiz poza modelem HERMIN. Przeprowadzono ekstrapolację trendu liniowego danych zawartych w Banku Danych Regionalnych dot. rozkładu zmiennej „płeć” w ogólnej liczbie pracujących w województwie podkarpackim³. Uzyskane współczynniki udziału⁴ wykorzystano do rozbicia otrzymanej w wyniku symulacji makroekonomicznej ogólnej liczby utworzonych miejsc pracy netto ze względu na płeć. W związku z powyższym uzyskano dla 2012 r. następujące wartości: (kobiety – 342 szt.), (mężczyźni – 434 szt.).

Mając na uwadze, iż symulacje przeprowadzane były za pomocą różnych wersji modelu, porównywanie danych dot. wartości docelowej i realizacji oraz prezentowanie prostych, procentowych statystyk nt postępu realizacji wskaźnika, z punktu widzenia metodologii jest niezasadne.

Jedną z cech charakterystycznych modelu jest silne oddziaływanie na gospodarkę w momencie oddziaływania środków unijnych. Jeśli tylko ich skala się zmniejsza, ujemnie oddziałuje to na gospodarkę (i rynki pracy). (...) w wyniku zmniejszenia skali wydatkowania środków unijnych na-leży oczekiwać zwolnień pracowników, aczkolwiek po zakończeniu okresu n+2 obecnej perspektywy finansowej, liczba miejsc pracy będzie co roku rosła. Będzie to trwały wpływ środków w ramach RPO WP na regionalny rynek pracy.

Należy przy tym zaznaczyć, iż symulacje Wrocławskiej Agencji Rozwoju Regionalnego z wykorzystaniem modelu HERMIN jednoznacznie wskazują, że polityka spójności (w perspektywie 2004-2020) przyczynia się do przyspieszenia procesów konwergencyjnych pomiędzy polskimi województwami, a średnią unijną oddziałując pozytywnie na poziom wskaźnika PKB per capita (UE=100) w poszczególnych regionach. (...) Pozytywne efekty wdrażania polityki spójności będą obserwowane również na rynku pracy. Środki unijne, poprzez generowanie dodatkowych miejsc pracy, przyczynią się do wzrostu zatrudnienia i ograniczenia bezrobocia.

Zgodnie z ww. raportem ten pozytywny wpływ polityki spójności dotyczy również województwa podkarpackiego.

Na pozytywny wpływ funduszy unijnych na procesy konwergencji w skazują symulacje Instytutu Badań Strukturalnych. „Dotychczas wpływ polityki spójności na rozwój polskich regionów był ściśle związany ze skalą alokowanych przez nie środków. Najmniejszy wpływ odnotowano w województwach rozwiniętych: wielkopolskim, opolskim oraz małopolskim. Oddziaływanie funduszy unijnych było z kolei najsilniejsze w województwach warmińsko-mazurskim, podlaskim, świętokrzyskim oraz lubuskim. W dłuższym horyzoncie czasowym spodziewamy się, że interwencja finansowana ze źródeł wspólnotowych przełoży się najsilniej na rozwój Polski Wschodniej, dla której - w ujęciu per capita oraz w relacji do wielkości gospodarki – przewidzianych jest najwięcej środków. W efekcie takiej alokacji

² W regionalnych modelach makroekonomicznych HERMIN powyższy wskaźnik oznaczony jest jako zmienna endogeniczna "L", *Number of net jobs created (no gender split)*, tj. liczba dodatkowo pracujących ogółem w tys. w rezultacie implementacji RPO - różnica pomiędzy scenariuszami "z RPO" "bez RPO".

³ Źródło: Bank Danych Lokalnych, *Aktywność Ekonomiczna Ludności (dane średnioroczne)*, *Ludność aktywna zawodowo wg typu aktywności, wieku i płci*.

⁴ Współczynniki udziału: dla kobiet od 0,45 do 0,43, dla mężczyzn od 0,55 do 0,57.

dostępnych funduszy, PKB per capita w tej grupie województw do 2022 r. osiągnię poziom około 52% średniej krajów UE27, z czego 5-6 punktów procentowych będzie konsekwencją wsparcia otrzymanego przez te regiony z funduszy unijnych.

W okresie sprawozdawczym sytuacja społeczno-gospodarcza województwa podkarpackiego w sektorze rynku pracy charakteryzowała się spadkiem poziomu stopy bezrobocia (patrz. punkt 2.4).

W celu bardziej szczegółowego zobrazowania postępu rzeczowego RPO WP w załączniku nr 8 Wskaźniki kluczowe (core indicators) 2007-2013 wartości wskaźników przedstawiono na podstawie danych z ostatnich wniosków o płatność, ograniczonych datą zakończenia realizacji projektu (według umowy o dofinansowanie).

W okresie sprawozdawczym przeprowadzono cztery badania ewaluacyjne: *10 lat województwa podkarpackiego w UE – ocena wykorzystania funduszy europejskich w rozwoju regionu, Ocena ex-ante instrumentów inżynierii finansowej RPO WP 2014-2020, Ocena wpływu wsparcia RPO WP w kontekście dostępności komunikacyjnej oraz Ocena działań informacyjno-promocyjnych w ramach RPO WP 2007-2013.*

W ramach badania pn. *10 lat województwa podkarpackiego w UE – ocena wykorzystania funduszy europejskich w rozwoju regionu* wyciągnięto następujące wnioski:

- iż, zmiany, jakie zaszły w województwie podkarpackim w czasie wdrażania RPO WP na lata 2007-2013, bez wątpienia można stwierdzić spowodowały efektywny wzrost rozwoju społeczno-gospodarczego Podkarpacia. Inwestycje poczynione w ramach Programu oddziałują zarówno bezpośrednio, jak i pośrednio na takie elementy jak chociażby wzrost zatrudnienia, zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej województwa, poprawę jego dostępności (co bezpośrednio wiąże się z rozwojem takich elementów, jak chociażby turystyka, przyciąganie kapitału zewnętrznego), czy wzrost przedsiębiorczości. Zmiany zachodzące dzięki realizacji Programu stopniowo oddziałują na szereg czynników i mają swój niewątpliwy udział w poprawie życia mieszkańców.),
- iż, w nowej perspektywie niewątpliwie należy dążyć do dalszego rozwoju infrastruktury oraz tworzenia warunków do rozwoju przedsiębiorczości i atrakcyjności inwestycyjnej regionu, równocześnie nie zapominając o poprawie jakości życia mieszkańców. W dalszym ciągu należy zwiększać liczbę miejsc pracy oraz właściwie kształtować kadry dla gospodarki, wspierając rozwój zasobów ludzkich w gospodarce opartej na wiedzy, wspierając przedsięwzięcia o charakterze B+R. Na szczególną uwagę zasługują także działania, które przyczynią się do wzmocnienia specjalizacji regionalnych, a w szczególności rozwoju przemysłu zaawansowanych technologii w branży lotniczej. Kompleksowe, zgodne z założeniami Strategii Rozwoju Województwa – Podkarpackie 2020 podejście do rozwoju regionu z pewnością pozwoli na wzrost krajowej i międzynarodowej konkurencyjności gospodarki oraz poprawę dostępności przestrzennej Podkarpacia.⁵

Celem badania pn. *Ocena działań informacyjno-promocyjnych w ramach RPO WP 2007-2013* było m. in.:

⁵ Raport końcowy badania ewaluacyjnego pn. *10 lat województwa podkarpackiego w UE – ocena wykorzystania funduszy europejskich w rozwoju regionu.*

- zbadanie skuteczności i efektywności środków przekazu działań informacyjno-promocyjnych, w tym adekwatności i użyteczności narzędzi komunikacji i zawartych w nich treści oraz sposobów ich odbierania przez adresatów,
- oszacowanie zmiany oraz trendów w poziomie świadomości grup docelowych zdefiniowanych w *Planie komunikacji* w kwestii stopnia znajomości Funduszy Europejskich i RPO WP 2007-2013 oraz roli odgrywanej przez Wspólnotę Europejską;
- określenie potrzeb informacyjnych interesariuszy RPO WP 2014-2020. Dostarczenie informacji istotnych z punktu widzenia planowania i realizowania skutecznych działań komunikacyjnych w nowym okresie programowania⁶.

Szczegółowe informacje nt. ww. badań zawarto w załączniku nr 12 *Streszczenia z badań ewaluacyjnych zrealizowanych w 2014r.* Informacje nt. rekomendacji badań, zatwierdzonych przez ZWP zostaną zaprezentowane w kolejnym okresie sprawozdawczym.

Informacje nt. badania pn. *Ocena ex-ante instrumentów inżynierii finansowej RPO WP 2014-2020* zostały przedstawione w punkcie 3.1.1 *Osiągnięcie celów i analiza postępów*, natomiast nt. badania pn. *Ocena wpływu wsparcia RPO WP w kontekście dostępności komunikacyjnej* w punkcie 3.2.1 *Osiągnięcie celów i analiza postępów*.

Wsparcie w podziale na sektory gospodarki (PKD 2007)

Wsparcie wg sekcji PKD wskazano w załączniku nr 15.

Ww. tabela przedstawia, podział na sektor gospodarki 1 293 projekty, realizowanych RPO WP przez podmioty gospodarcze. Ich łączna wartość dofinansowania wynosi 277 524 329,36 euro (1 159 996 191,86 PLN).

Duży wpływ na rozwój podkarpackiej gospodarki mają podmioty działające w sektorze przetwórstwa przemysłowego, usługowego (w tym głównie w sektorze handlu hurtowego i detalicznego) oraz budownictwa.

W sektorze przemysłu przetwórczego dominują branże o średnioniskiej i niskiej technologii. Wśród nich najliczniejszą grupę stanowią projekty z branż produkcji i przetwórstwa gumy, metali, szkła, kamienia, branży spożywczej, gdzie rozwijanie funkcji produkcyjnej regionu dokonuje się także poprzez wytwarzanie ekologicznej, zdrowej żywności na rynek krajowy, jak i zagraniczny oraz branży związanej z naprawą i konserwacją maszyn i urządzeń, jak również branży wyrobów meblarskich. Wymienione branże mają znaczący wpływ na zwiększenie produkcji i zatrudnienia w województwie. Branże te wyróżniają się wysoką naukochłonnością. Niejednokrotnie są integralną częścią rozwiniętych gospodarek, jak i są komplementarne do branż o wysokiej technologii, w tym ukształtowanym przemyśle lotniczym, wykorzystującym najnowsze technologie.

Ponadto, duża część środków zaangażowanych w ramach RPO WP koncentruje się wokół sektora usług, gdzie dominują przedsiębiorstwa usługowe w mniejszym stopniu oparte na wiedzy, w tym szczególnie handel hurtowy i detaliczny, hotele, restauracje. Znaczną grupę stanowi również pozostała działalność usługowa związana ze stylem życia np. szewc, fryzjer, kawiarnia, hotel, zakład hydrauliczny etc. Z uwagi na dynamiczny rozwój sektora usług - towarzyszący rozwojowi gospodarczemu wzrasta znaczenie przewagi konkurencyjnej właśnie w tym sektorze. Sektor usług, jest coraz bardziej podatny na innowacje i postęp

⁶ Raport końcowy *Ocena działań informacyjno-promocyjnych w ramach RPO WP 2007-2013*

techniczny i w coraz większym stopniu korzysta z jego osiągnięć. Innowacyjność technologiczna i innowacje produktowe stają się coraz ważniejszym źródłem przewagi firm usługowych na rynku podkarpackim, co przekłada się na wyższą jakość, odzwierciedloną we wzroście profesjonalizmu w procesie świadczenia usług.

Sektor usług nieprzerwanie od wielu lat pozostaje najbardziej dynamicznym sektorem pod względem tworzenia miejsc pracy. Działalność innowacyjna, a zwłaszcza nowe technologie informacyjne i komunikacyjne oraz sposoby wytwarzania i dostarczania tradycyjnych usług odgrywają znaczną rolę w przemianach sektora usług. Powstają możliwości kreowania zupełnie nowych w województwie podkarpackim usług.

Turystyka odgrywa ważną rolę i jest rozwijającą się gałęzią gospodarki w województwie podkarpackim. Obejmuje ona różne obszary współczesnego życia. Jej rosnąca rola zarówno w sferze społecznej, jak i gospodarczej regionu, ma wpływ na rozwój innych sektorów gospodarki, szczególnie usług i infrastruktury. Województwo podkarpackie jest regionem atrakcyjnym turystycznie, m. in. ze względu na liczne tereny podgórskie i górskie, duże kompleksy leśne, bogatą florę i faunę, unikatowe zabytki kulturowe, źródła wód mineralnych i leczniczych oraz liczne gatunki zwierzyny łownej. Ponadto stosunkowo wysoki stan czystości środowiska oraz duże zasoby wód mineralnych i geotermalnych, jak również sieć lecznictwa uzdrowiskowego sprawia, iż coraz częściej doceniane są jego walory turystyczne.

Sektor prywatny, dostrzegając walory regionu, uatrakcyjnia ofertę turystyczną. Niejednokrotnie zauważalne jest to na przykładzie projektów realizowanych w ramach działania 1.1 Schemat B *Bezpośrednie dotacje inwestycyjne*, gdzie wychodząc naprzeciw rosnącym oczekiwaniom turystów budowane, bądź modernizowane są obiekty celem przyciągnięcia większej liczby turystów. Wśród projektów przeważają hotele, kompleksowo wyposażone obiekty czy ośrodki rekreacyjno - wypoczynkowo- szkoleniowe, często z zapleczem SPA.

Sektor prywatny w województwie podkarpackim ma duży potencjał rozwoju, przez co wpływa na rozwój regionalny, jaki i tworzenie nowych miejsc pracy.

Istotne znaczenie mają także realizowane projekty z zakresu badań i rozwoju technologicznego, polegające na wspieraniu rozwoju działalności badawczo – rozwojowej, jak również wzmocnieniu współpracy pomiędzy jednostkami naukowymi, instytucjami otoczenia biznesu i przedsiębiorcami.

Wiodącą rolę w procesie wzrostu zasobów intelektualnych społeczności regionalnej województwa podkarpackiego odgrywa sieć wyższych uczelni, które kierunkowo kształcą przyszłych pracowników. Obecny stan szkolnictwa wyższego pozwala na uzyskiwanie wysokich kwalifikacji zawodowych bez konieczności migracji poza granice województwa oraz stwarza szanse na podwyższanie jakości pracy z wykorzystaniem miejscowej kadry pracowników. W ramach działania 1.3 *Regionalny system innowacji* wsparcie uzyskały przedsięwzięcia z zakresu regionalnej i lokalnej infrastruktury, która stanowi bazę infrastruktury społecznej w zakresie szkolnictwa wyższego.

Informacja na temat projektów realizowanych w danym obszarze

1) Przedsiębiorczość

Wsparcie przedsiębiorczości w ramach RPO WP realizowane jest w osi priorytetowej I *Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka*.

Od początku realizacji Programu z przedsiębiorcami w ramach I osi priorytetowej podpisano 1 162 umowy na łączną wartość wnioskowanego dofinansowania z EFRR 164 639 303,06 euro (688 159 358,9 PLN), w tym:

- 410 umów z mikroprzedsiębiorcami na łączną wartość dofinansowania z EFRR 43 526 300,66 euro (181 931 231,5 PLN) ⁷,
- 448 umów z małymi przedsiębiorstwami na łączną wartość dofinansowania z EFRR 74 305 088,06 euro (310 580 407,09 PLN),
- 297 umów ze średnimi przedsiębiorstwami na łączną wartość dofinansowania z EFRR 40 452 652,52 euro (169 083 996,99 PLN),
- 7 umów z dużymi przedsiębiorstwami na łączną wartość dofinansowania z EFRR 6 355 261,82 euro (26 563 723,37 PLN).

Do końca 2014r. zakończono realizację 666 projektów dotyczących dotacji z EFRR na łączną wartość 110 367 482,53 euro (461 314 003,46 PLN) oraz 175 projektów w zakresie promocji gospodarczej na łączną wartość dofinansowania z EFRR 12 056 573,57 euro (50 394 066,21 PLN).

W ramach osi priorytetowej I RPO WP wsparcie ze środków UE uzyskało 1 162 projektów podmiotów gospodarczych. Dofinansowane przedsięwzięcia udostępniają ponad 1 tys. nowych produktów oraz zostanie wdrożonych 366 szt. technologii.

2) B+R

Wsparcie badań i rozwoju odbywa się w ramach RPO WP w osi priorytetowej I *Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka* w działaniu 1.3 *Regionalny system innowacji*.

Od początku realizacji Programu z jednostkami badawczo-rozwojowymi podpisano 52 umowy na łączną wartość dofinansowania z EFRR 94 713 577,8 euro (395 883 812,49 PLN).

Zgodnie z *Indykatywnym wykazem indywidualnych projektów kluczowych Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013* w ramach działania 1.3 *Regionalny system innowacji* realizowanych jest m. in. 15 projektów kluczowych na łączną kwotę dofinansowania w wysokości 86,67 mln euro (362,277 mln PLN), co stanowi 87% dostępnej kwoty alokacji z EFRR w ramach działania.

Do końca 2014r. zakończono realizację 9 projektów w ww. zakresie na łączną wartość dofinansowania z EFRR 4 825 598,1 euro (20 170 034,94 PLN).

W ramach tych projektów 20 796,13 m² powierzchni obiektów dydaktycznych zostanie wybudowanych lub przebudowanych na potrzeby transferu wiedzy w zakresie nowoczesnych technologii, zakupionych zostanie 1 700 szt. aparatury lub urządzeń, gdzie 45 przedsiębiorstwa, w tym 838 pracowników tych przedsiębiorstw będzie korzystać z tych obiektów. Dodatkowo utworzonych zostanie 69 etatów badawczych.

Na terenie województwa podkarpackiego w zakresie przedsiębiorczości i B+R w ramach PO Infrastruktura i Środowisko realizowane są 3 projekty na łączną wartość z EFRR

⁷ W tym jeden projekt – z błędną formą prawną wg KSI SIMIK - stowarzyszenie – nr RPPK.01.01.00-18-042/08 pn. „Wzrost atrakcyjności turystycznej regionu poprzez stworzenie konkurencyjnej w skali kraju oferty Ośrodka Narciarskiego „Kiczera” w Puławach przez Beskidzkie Towarzystwo Turystyczne „Przełom Wisłoka”

22 634 765,57 euro, PO Innowacyjna Gospodarka 511 projektów na łączną wartość z EFRR 371 604 788,94 euro oraz PO Rozwój Polski Wschodniej 18 projektów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 103 355 921,98 euro.

3) Transport

W ramach osi priorytetowej II *Infrastruktura techniczna* w działaniu 2.1 *Infrastruktura komunikacyjna* nie ogłoszono konkursu wniosków.

Od początku realizacji Programu w ramach ww. działania podpisano 232 umowy na łączną wartość wnioskowanego dofinansowania z EFRR 309 059 642,86 euro (1 291 807 495,23 PLN), w tym:

- w ramach budowy i przebudowy dróg wojewódzkich podpisano 20 umów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 109 151 633,85 euro (456 231 999,18 PLN),
- w ramach budowy i przebudowy dróg powiatowych podpisano 90 umów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 78 320 309,19 euro (327 363 228,34 PLN),
- w ramach budowy i przebudowy dróg gminnych podpisano 95 umów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 32 786 729,37 euro (137 041 971,43 PLN),
- w ramach transportu publicznego podpisano 10 umów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 10 984 962,14 euro (45 914 944,75 PLN),
- w ramach infrastruktury lotniska Rzeszów – Jasionka podpisano 13 umów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 26 633 185 euro (111 321 386,67 PLN),
- w ramach infrastruktury kolejowej podpisano 4 umowy na łączną wartość dofinansowania z EFRR 51 182 823,31 euro (213 933 964,86 PLN).

Do końca 2014r. zakończono realizację 219 projektów dot. transportu na łączną kwotę dofinansowania z EFRR 199 071 875,47 euro (832 080 625,09 PLN).

W ramach projektów realizowanych w ww. zakresie przebudowanych zostanie ponad 908 km dróg gminnych i powiatowych oraz wybudowanych blisko 68 km nowych dróg. W zakresie komunikacji miejskiej zakupionych zostało 81 jednostek taboru komunikacji miejskiej. Natomiast w zakresie infrastruktury kolejowej zrekonstruowanych zostanie 75,05 km linii kolejowych oraz zakupionych zostanie 5 szt. taboru kolejowego.

Na terenie województwa podkarpackiego w zakresie transportu w ramach PO Infrastruktura i Środowisko realizowane są 19 projektów na łączną wartość z EFRR 732 148 638,27 euro.

4) Energetyka

W ramach osi priorytetowej II *Infrastruktura techniczna* w działaniu 2.2 *Infrastruktura energetyczna* nie ogłoszono konkursu wniosków.

Od początku realizacji Programu w ramach infrastruktury energetycznej podpisano 225 umów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 59 823 559,79 euro (250 050 515,19 PLN).

Do końca 2014r. zakończono realizację 216 projektów, dot. energetyki na łączną kwotę dofinansowania z EFRR 54 968 640,04 euro (229 757 921,64 PLN).

W ramach projektów realizowanych w ww. zakresie wybudowanych zostanie 18 jednostek wytwarzania energii cieplnej z biomasy i biogazu oraz 25 jednostek z energii geotermicznej. Dodatkowo w wyniku realizacji projektów zaoszczędzonej zostanie 20 827,86 GJ/rok energii cieplnej i 85 334,7 GJ/rok energii pierwotnej.

Na terenie województwa podkarpackiego w zakresie energetyki w ramach PO Infrastruktura i Środowisko realizowanych jest 70 projektów na łączną wartość z EFRR 72 578 167,06 euro.

5) Społeczeństwo informacyjne

W ramach osi priorytetowej III *Społeczeństwo informacyjne* nie ogłoszono konkursu wniosków.

Od początku realizacji Programu w ramach społeczeństwa informacyjnego podpisano 60 umów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 67 187 022,86 euro (280 828 318,14 PLN).

Do końca 2014r. zakończono realizację 34 projektów, dot. społeczeństwa informacyjnego na łączną kwotę dofinansowania z EFRR 15 655 440,21 euro (65 436 608,97 PLN).

W ramach projektów realizowanych w ww. zakresie uruchomionych zostanie 918 usług on-line, 352 uruchomionych PIAP oraz utworzonych 247 aplikacji lub udostępnionych usług teleinformatycznych.

Na terenie województwa podkarpackiego w zakresie społeczeństwa informacyjnego w ramach PO Innowacyjna Gospodarka realizowanych jest 644 projekty na łączną wartość z EFRR 56 415 783 euro oraz PO Rozwój Polski Wschodniej 32 projekty na łączną wartość dofinansowania z EFRR 60 600 899,32 euro.

6) Ochrona środowiska i zapobieganie zagrożeniom

W ramach IV osi priorytetowej *Ochrona środowiska i zapobieganie zagrożeniom* nie ogłoszono konkursu wniosków.

Od początku realizacji Programu w ramach osi priorytetowej IV *Ochrona środowiska i zapobieganie zagrożeniom* podpisano 255 umów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 143 238 752,88 euro (598 709 339,28 PLN), w tym:

- w ramach infrastruktury oczyszczania ścieków podpisano 47 umów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 51 878 611,67 euro (216 842 221,04 PLN),
- w ramach ochrony środowiska – zaopatrzenie w wodę podpisano 68 umów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 36 386 588,75 euro (152 088 663,66 PLN),
- w ramach ochrony środowiska – zagospodarowanie odpadów podpisano 14 umów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 5 950 039,99 euro (24 869 977,17 PLN),
- w ramach infrastruktury przeciwpowodziowej i racjonalnej gospodarki zasobami wodnymi podpisano 27 umów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 38 725 758,27 euro (161 865 924,42 PLN),
- w ramach zachowania oraz ochrony różnorodności biologicznej i krajobrazowej podpisano 25 umów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 2 905 083,86 euro (12 184 502,71 PLN),
- w ramach zwalczania i zapobiegania zagrożeniom (projekty dotyczące osuwisk) podpisano 4 umowy na łączną wartość dofinansowania z EFRR 1 075 146,45 euro (4 493 897,52 PLN). W okresie sprawozdawczym w ramach ww. działania została rozwiązana umowa o dofinansowanie.
- w ramach zwalczania i zapobiegania zagrożeniom (projekty z zakresu monitoringu) podpisano 2 umowy na łączną wartość dofinansowania z EFRR 314 538,97 euro (1 314 709,97 PLN),

- w ramach zwalczania i zapobiegania zagrożeniom (projekty dotyczące zakupu sprzętu i wyposażenia) podpisano 67 umów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 25 530 463,28 euro (106 712 230,43 PLN).

Do końca 2014r. zakończono realizację 234 projektów, dot. ochrony środowiska i zapobiegania zagrożeniom na łączną kwotę dofinansowania z EFRR 143 238 752,88 euro (598 709 339,28 PLN).

W ramach projektów realizowanych w ww. zakresie wybudowanych/ zmodernizowanych zostanie ponad 941 km sieci wodociągowej, z której skorzysta ponad 197 tys. osób. dodatkowo wybudowanych zostanie ponad 1 547 km sieci kanalizacji sanitarnej, z której skorzysta ponad 79 tys. osób.

Na terenie województwa podkarpackiego w zakresie środowiska w ramach PO Infrastruktura i Środowisko realizowanych jest 5 projektów na łączną wartość z EFRR 66 711 339,16 euro.

7) Oświata

W ramach V osi priorytetowej *Infrastruktura publiczna* w działaniu 5.1 *Infrastruktura edukacyjna* nie ogłoszono konkursu wniosków.

Od początku realizacji Programu w ramach ww. działania podpisano 96 umów na łączną wartość wnioskowanego dofinansowania z EFRR 45 642 969,49 euro (190 778 483,88 PLN), w tym:

- w ramach infrastruktury edukacyjnej – szkoły wyższe podpisano 16 umów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 30 381 715,49 euro (126 989 494,39 PLN),
- w ramach infrastruktury edukacyjnej - system oświaty podpisano 80 umów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 28 451 002,93 EUR (118 919 502,05 PLN).

Do końca 2014r. zakończono realizację 79 projektów, dot. oświaty na łączną kwotę dofinansowania z EFRR 45 642 969,49 euro (190 778 483,88 PLN).

W ramach projektów realizowanych w ww. zakresie wybudowanych lub przebudowanych zostanie 124 obiektów infrastruktury szkół, z których skorzysta ponad 68 tys. uczniów i studentów.

8) Ochrona zdrowia i pomoc społeczna

W ramach RPO WP w ramach V osi priorytetowej *Infrastruktura publiczna* w działaniu 5.2 *Infrastruktura ochrony zdrowia i pomocy społecznej* nie ogłoszono konkursu wniosków.

Od początku realizacji Programu w ramach ww. działania podpisano 77 umów na łączną wartość wnioskowanego dofinansowania z EFRR 42 415 421,97 euro (177 287 980,73 PLN), w tym:

- w ramach infrastruktury ochrony zdrowia podpisano 38 umów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 29 443 171,77 EUR (123 066 569,37 PLN),
- w ramach infrastruktury pomocy społecznej podpisano 39 umów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 12 972 250,19 EUR (54 221 411,36 PLN).

Do końca 2014r. zakończono realizację 74 projektów, dot. ochrony zdrowia i pomocy społecznej na łączną kwotę dofinansowania z EFRR 31 727 244,02 euro (132 613 534,54 PLN).

W ramach projektów realizowanych w ww. zakresie przebudowanych zostanie 30 obiektów infrastruktury ochrony zdrowia i wyposażonych 34 instytucji. Dodatkowo przeprowadzonych

zostanie zakupionym sprzętem ponad 470,2 tys. specjalistycznych badań medycznych rocznie.

9) Sport i rekreacja

W ramach V osi priorytetowej *Infrastruktura publiczna* w działaniu 5.3 *Infrastruktura sportowa i rekreacyjna* nie ogłoszono konkursu wniosków.

Od początku realizacji Programu w ramach ww. działania podpisano 48 umów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 23 135 610,12 euro (96 702 223,2 PLN).

Do końca 2014r. zakończono realizację 47 projektów dot. sportu i rekreacji na łączną kwotę dofinansowania z EFRR 16 578 574,17 euro (69 295 124,32 PLN).

10) Turystyka i kultura

W 2014r. w ramach VI osi priorytetowej *Turystyka i kultura* nie ogłoszono konkursu wniosków.

Od początku realizacji Programu w ramach turystyki i kultury podpisano 73 umowy na łączną wartość dofinansowania z EFRR 36 276 813,8 euro (151 629 826,32 PLN).

Do końca 2014r. zakończono realizację 65 projektów, dot. turystyki i kultury na łączną kwotę dofinansowania z EFRR 31 363 003,91 euro (131 091 083,74 PLN).

W ramach projektów realizowanych w ww. zakresie objętych wsparciem zostało 101 obiektów/zbiorów dziedzictwa kulturowego, których liczba odwiedzających ponad 1,15 mln osób/rok. Dodatkowo ponad 331 tys. osób skorzysta z produktów turystycznych.

Na terenie województwa podkarpackiego w zakresie kultury w ramach PO Infrastruktura i Środowisko wsparto są 2 projekty na łączną wartość z EFRR 9 068 422,41 euro.

11) Odnowa obszarów miejskich i wiejskich

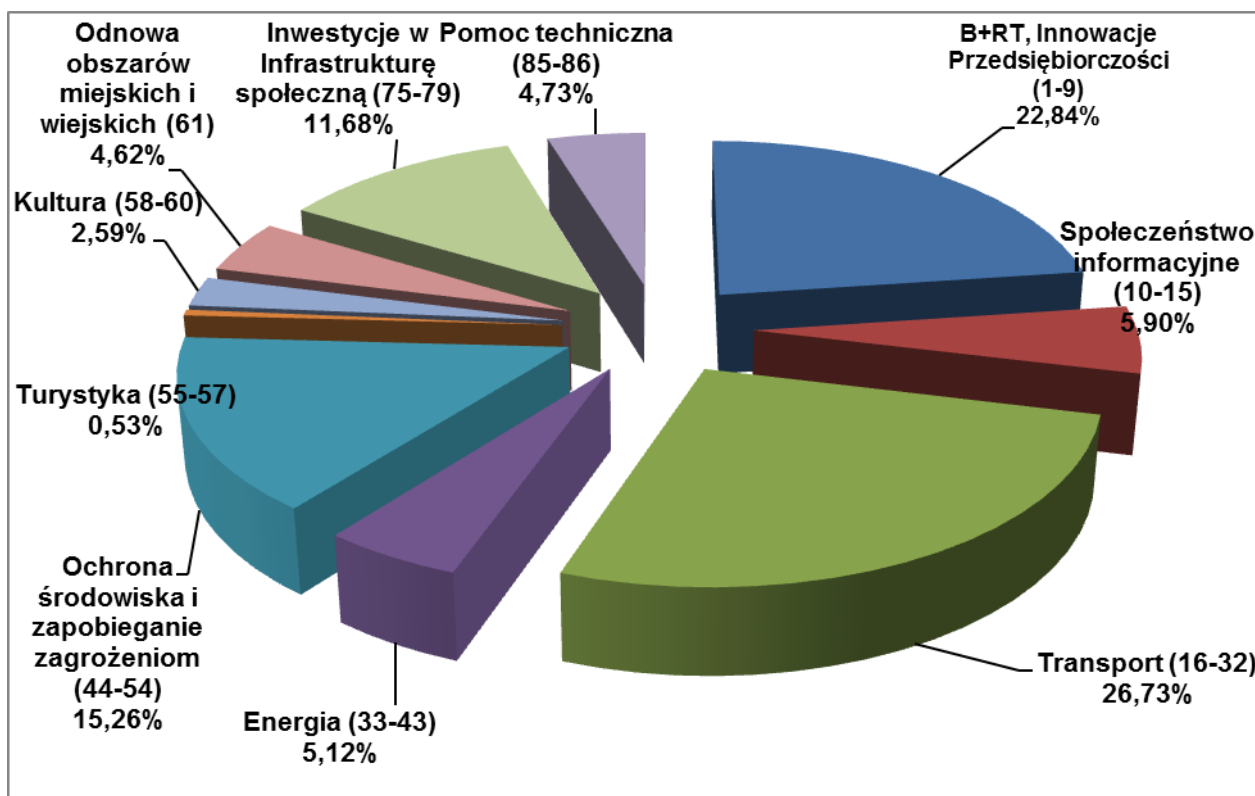
W 2014r. w ramach VII osi priorytetowej *Spójność wewnątrzregionalna* nie ogłoszono konkursu wniosków.

Od początku realizacji Programu w ramach odnowy obszarów miejskich i wiejskich podpisano 143 umowy o wartości dofinansowania z EFRR 77 546 692,01 euro (324 129 663,27 PLN), w tym:

- w ramach rewitalizacji miast podpisano 65 umów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 45 289 542,89 EUR (189 301 231,39 PLN),
- w ramach rewitalizacji obszarów zdegradowanych podpisano 24 umowy na łączną wartość dofinansowania z EFRR 15 156 366,85 EUR (63 350 582,16 PLN),
- w ramach aktywizacji obszarów zmarginalizowanych gospodarczo oraz wsparcie terenów zniszczonych przez powódź podpisano 54 umowy na łączną wartość dofinansowania z EFRR 17 100 782,27 EUR (71 477 849,72 PLN).

Do końca 2014r. zakończono realizację 127 projektów, dot. aktywizacji obszarów zmarginalizowanych gospodarczo na łączną kwotę dofinansowania z EFRR 61 742 999,16 euro (258 073 387,9 PLN).

Wykres 9. Wielkość wsparcia poszczególnych obszarów (wg grup kategorii interwencji) na podstawie wartości podpisanych umów o dofinansowanie w ramach RPO WP na dzień 31 grudnia 2014r. (%)

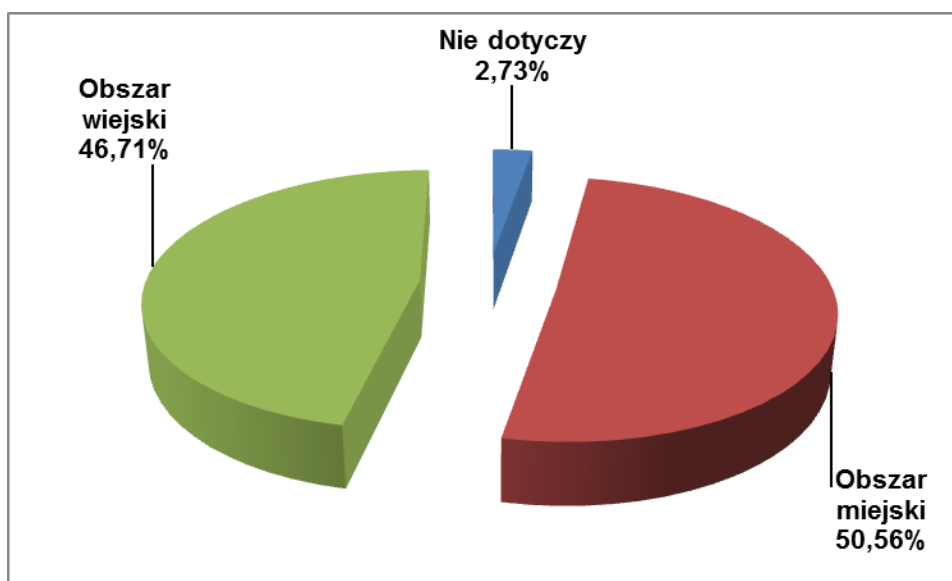

Źródło: KSI SIMIK (07-13).

12) Informacja na temat projektów realizowanych na obszarze miejskim i wiejskim

Od początku realizacji Programu podpisano 1 309 umów dla projektów realizowanych na obszarach miejskich, na łączną wartość dofinansowania z EFRR 585 332 339,51 euro (2 446 572 112,68 PLN). W przypadku projektów realizowanych na obszarach wiejskich podpisano 1 142 umowy na łączną wartość dofinansowania z EFRR 540 720 751,92 euro (2 260 104 598,89 PLN). Natomiast 92 umowy na łączną wartość dofinansowania z EFRR 31 636 756,47 euro (132 235 314,68 PLN) to kategoria „nie dotyczy” (projekty realizowane w ramach VIII osi priorytetowej). Zgodnie z poniższym wykresem wartość dofinansowania z EFRR realizowanych projektów na obszarze miejskim nieznacznie przekracza tą wartość dla projektów zlokalizowanych na obszarze wiejskim.

Wykres 10. Rozkład dofinansowania projektów w podpisanych umowach w ramach RPO WP– podział wg obszarów realizacji projektów (%)

Źródło: KSI SIMIK (07-13)

13) Informacja na temat projektów realizowanych na obszarze defaworyzowanym

Na terenie województwa podkarpackiego występują obszary zmarginalizowane gospodarczo, charakteryzujące się wysoką stopą bezrobocia, małą liczbą podmiotów gospodarczych, niskimi nakładami inwestycyjnymi w przedsiębiorstwach oraz niewielką wartością produkcji sprzedanej przemysłu. W oparciu o te wskaźniki wyodrębnione zostały najbardziej zmarginalizowane powiaty województwa podkarpackiego, którymi są: bieszczadzki, brzozowski, kolbuszowski, leski, lubaczowski, niżański, przemyski i strzyżowski. Ww. obszary zostały przedstawione w RPO WP w załączniku nr 6.

Zauważalnym jest fakt, iż w województwie podkarpackim część obszaru charakteryzuje stagnacja społeczna i gospodarcza powiązana niejednokrotnie z zapóźnieniem cywilizacyjnym. Dotyczy to zwłaszcza obszarów najbardziej zmarginalizowanych gospodarczo. Obszary te usytuowane są przeważnie z dala od głównych szlaków komunikacyjnych regionu, wzdłuż których przebiegają pasma przyspieszonego rozwoju, charakteryzują się często niską konkurencyjnością. Sytuacja taka ma miejsce zwłaszcza w tych przypadkach, gdy niekorzystnemu położeniu towarzyszy również brak innych atutów, wśród których kluczowy to odpowiednio uzbrojone i dostępne tereny inwestycyjne.

Na dzień 31 grudnia 2014r. na obszarach zmarginalizowanych zamieszkiwało 439 651 osób, co stanowi 21% mieszkańców województwa podkarpackiego.

Tabela 4. Podmioty gospodarki narodowej w sektorze prywatnym na obszarach zmarginalizowanych

jednostka terytorialna	sektor prywatny - ogółem (jedn. gosp.)							
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
PODKARPACKIE	135 941	138 223	138 968	146 532	145 023	155 034	153 599	156 506

Powiat bieszczadzki	1 971	2 020	1 953	2 066	2 019	2 163	2 064	2 071
Powiat brzozowski	3 057	3 165	3 269	3 501	3 471	3 698	3 637	3 532
Powiat leski	2 347	2 380	2 385	2 506	2 539	2 731	2 735	2 805
Powiat lubaczowski	2 500	2 599	2 689	2 890	2 807	3 082	2 982	3 030
Powiat przemyski	3 192	3 279	3 333	3 502	3 490	3 784	3 779	3 889
Powiat kolbuszowski	2 919	3 008	2 885	3 147	3 155	3 407	3 353	3 426
Powiat strzyżowski	2 772	2 818	2 923	3 174	3 230	3 532	3 521	3 610
Powiat niżański	3 446	3 547	3 519	3 708	3 681	3 932	3 825	3 925

Źródło: GUS

Tabela 5. Bezrobocie zarejestrowane na obszarach zmarginalizowanych

jednostka terytorialna	stopa bezrobocia rejestrowanego - ogółem (%)							
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
PODKARPACKIE	14,2	13	15,9	15,4	15,7	17,4	16,4	14,8
Powiat bieszczadzki	21,5	21	25,7	22,2	22,6	23,7	22,5	20,6
Powiat brzozowski	22,8	23,3	24,3	22,5	23,1	24,2	24,3	22,6
Powiat leski	22,9	22,4	25,1	21,8	21,9	22,4	23,6	22,2
Powiat lubaczowski	19,8	18	18,8	17,9	17,7	17,6	17,8	16,1
Powiat przemyski	19,1	17,9	21,7	20,1	19,6	20,2	21,8	18,9
Powiat kolbuszowski	16,4	14,6	17,1	16,7	17,2	16,8	17,2	15,1
Powiat strzyżowski	22,0	20,0	22,2	22,5	22,6	22,9	23,8	21,9
Powiat niżański	20,1	19,3	24,2	23,6	24,3	24,7	26,0	23,3

Źródło: GUS

Jak wynika z ww. danych statystycznych dotyczących bezrobocia rejestrowanego w województwie podkarpackim stopa bezrobocia ogółem dla województwa zmniejszyła się. Natomiast wg danych dotyczących liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych – sektor prywatny w ww. powiatach nadal liczba tych podmiotów znacząco rośnie (tylko w powiecie brzozowskim zmalał), co może mieć pozytywny wpływ na kształtowanie się wskaźników społeczno-gospodarczych w dłuższym okresie czasu.

W województwie podkarpackim, na 1000 ludności przypada 76 podmiotów podczas, gdy w kraju 107. Najwięcej podmiotów w przeliczeniu na 1000 ludności zarejestrowanych było w miastach: Rzeszowie (135), Kroście (119), Tarnobrzegu (103) i powiecie leskim (109), a najmniej w powiatach: przemyskim (55), brzozowskim i przeworskim (po 56) oraz lubaczowskim i kolbuszowskim (po 57)⁸.

Od początku realizacji Programu na obszarze zmarginalizowanym podpisano 515 umów (co stanowi 20% liczby wszystkich podpisanych umów), na łączną wartość dofinansowania z EFRR 179 596 230,79 euro (750 676 325,44 PLN), co stanowi 16% wartości wszystkich

⁸ Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze regon w województwie podkarpackim. Stan na koniec 2014r. GUS. Rzeszów.

podpisanych umów, w tym powiat: bieszczadzki 29 (+1)⁹ umów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 9 445 244,94 euro (39 479 234,78 PLN), brzozowski 63 (+4) umowy na łączną wartość dofinansowania z EFRR 18 732 129,47 euro (78 296 554,75 PLN), kolbuszowski 75 (+14) umów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 23 652 721,52 euro (98 863 645,42 PLN), leski 51 (+3) umów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 12 929 631,58 euro (54 043 274,08 PLN), lubaczowski 79 (+3) umów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 39 884 949,71 euro (166 711 112,8 PLN), niżański 78 (+4) umów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 28 813 197,62 euro (120 433 403,41 PLN), przemyski 56 (+4) umowy na łączną wartość dofinansowania z EFRR 21 869 801,96 euro (91 411 398,23 PLN) oraz strzyżowski 84 (+15) umowy na łączną wartość dofinansowania z EFRR 24 268 553,99 euro (101 437 701,97 PLN).

Województwo podkarpackie cechuje jeden z najwyższych w kraju poziomów zagrożenia ubóstwem relatywnym, które jest jedną z najczęstszych przyczyn wykluczenia społecznego. Zła sytuacja w tym obszarze wynika z problemów regionalnego rynku pracy. Pomimo rosnącej grupy osób aktywnych zawodowo obserwowana jest negatywna tendencja związana z wzrostem odsetek bezrobotnych i spadkiem udziału pracujących. W niekorzystnej sytuacji od lat znajdują się mieszkańcy południa regionu oraz powiatów strzyżowskiego, brzozowskiego i niżańskiego. Grupy szczególnie zagrożone bezrobociem to przede wszystkim osoby młode, szczególnie kobiety, absolwenci i osoby z krótkim stażem zawodowym oraz długotrwale bezrobotni. Zjawisko bezdomności w województwie podkarpackim ciągle narasta i nie jest kojarzone tylko z ludźmi dotkniętymi problemami alkoholowymi, przedsiębiorczością czy innego rodzaju patologią. Ten problem dotyczy również osób, które straciły dach nad głową w wyniku utraty pracy, problemów rodzinnych, choroby psychicznej, czy też z przyczyn osobistych.

Realizacja projektów w ramach RPO WP ma na celu zmniejszenie różnic wewnątrzregionalnych oraz pobudzenie atrakcyjności inwestycyjnej tych regionów. Ponowne ożywienie daje szansę na wykorzystanie w pełni funkcji społecznych i gospodarczych. Są to obszary z wysoką stopą bezrobocia, małą liczbą podmiotów gospodarczych, niskimi nakładami inwestycyjnymi w przedsiębiorstwach i niewielką wartością produkcji sprzedanej przemysłu, dlatego też bardzo istotnym działaniem jest ich aktywizacja polegająca m.in. na uzbrajaniu terenów inwestycyjnych, celem przyciągnięcia firm i pracowników oraz ograniczenia odpływu ludności.

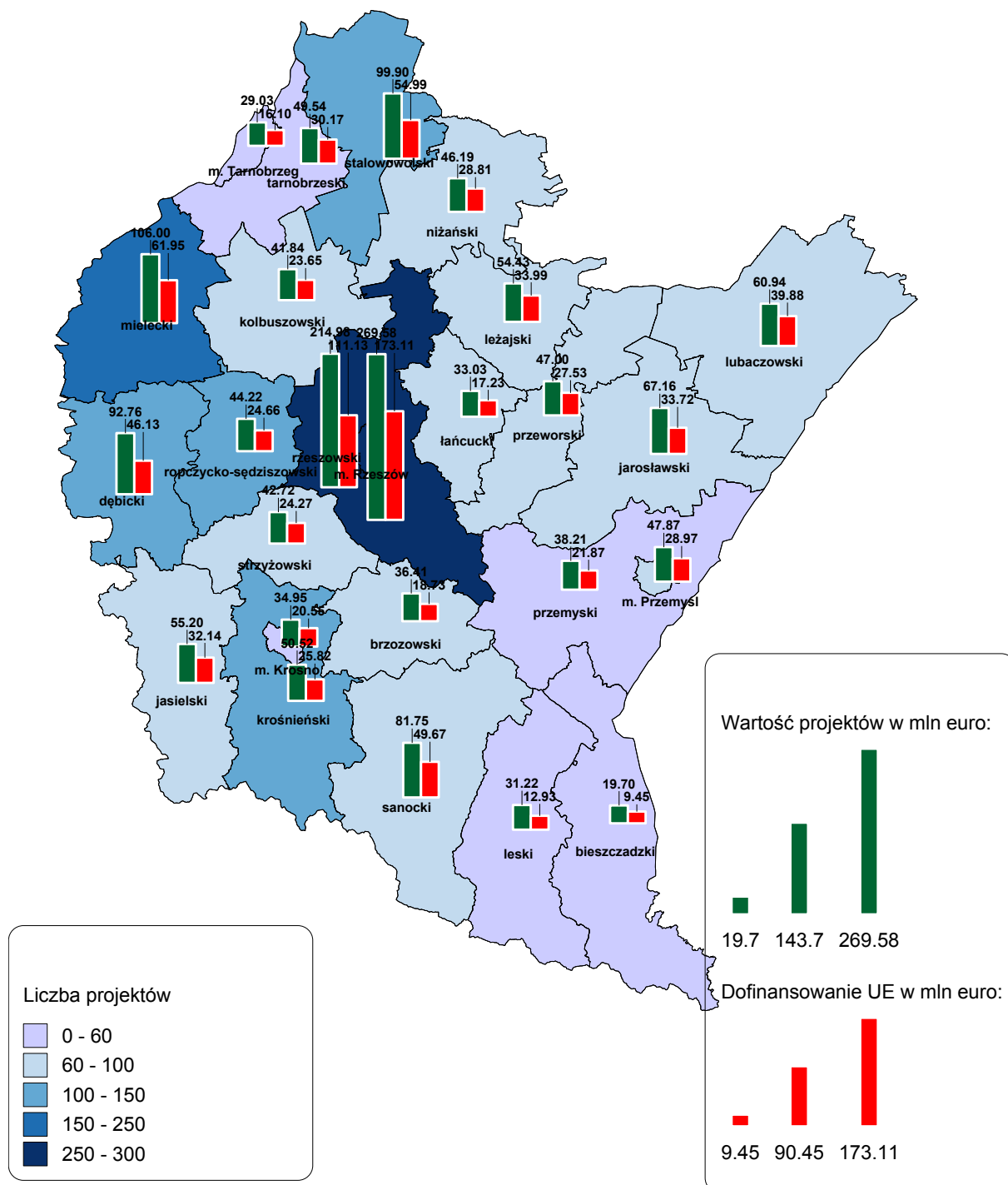
Wspieranie projektów z tych powiatów opiera się przede wszystkim na wykorzystaniu ich potencjału oraz stworzeniu warunków dla rozwoju przemysłu i usług, głównie turystycznych. Realizowane przedsięwzięcia stworzą możliwości dywersyfikacji źródeł dochodów na tych obszarach, w oparciu o ich walory przyrodnicze i kulturowe, wykorzystanie położenia przy zewnętrznej granicy UE i bliskość rynków wschodnich.

Na poprawę sytuacji w opisywanych powiatach będzie wpływać w perspektywie długofalowej tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości poprzez kompleksowe uzbrojenie terenów wraz ze zwiększeniem dostępności terenów w celu m.in. zlokalizowania na nich podmiotów gospodarczych. Skierowanie pomocy do wymienionych obszarów z pewnością

⁹ W nawiasie podano wzrost liczby umów w okresie sprawozdawczym.

wzmocni wewnętrzną spójność województwa i zapewni im możliwość poprawy zatrudnienia i wzrostu gospodarczego, co jest głównym celem RPO WP.

Mapa 1. Projekty w ramach RPO WP wg miejsca realizacji – na podstawie podpisanych umów na dzień 31 grudnia 2014r. (zestawienie nie uwzględnia projektów w zakresie pomocy technicznej i projektów o charakterze regionalnym).

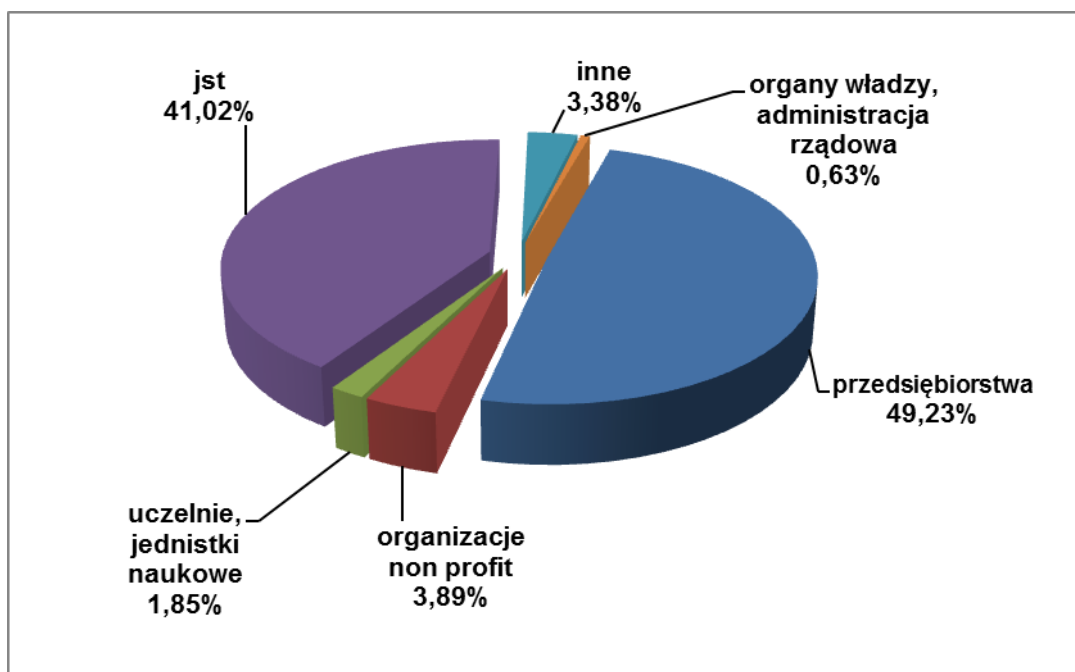

W ramach RPO WP dofinansowanych jest 76 projektów o charakterze regionalnym realizowanych na terenie wielu powiatów, o wartości ogółem 231 mln euro (965,55 mln PLN), w tym dofinansowanie z EFRR 158,61 mln euro (662,95 mln PLN).

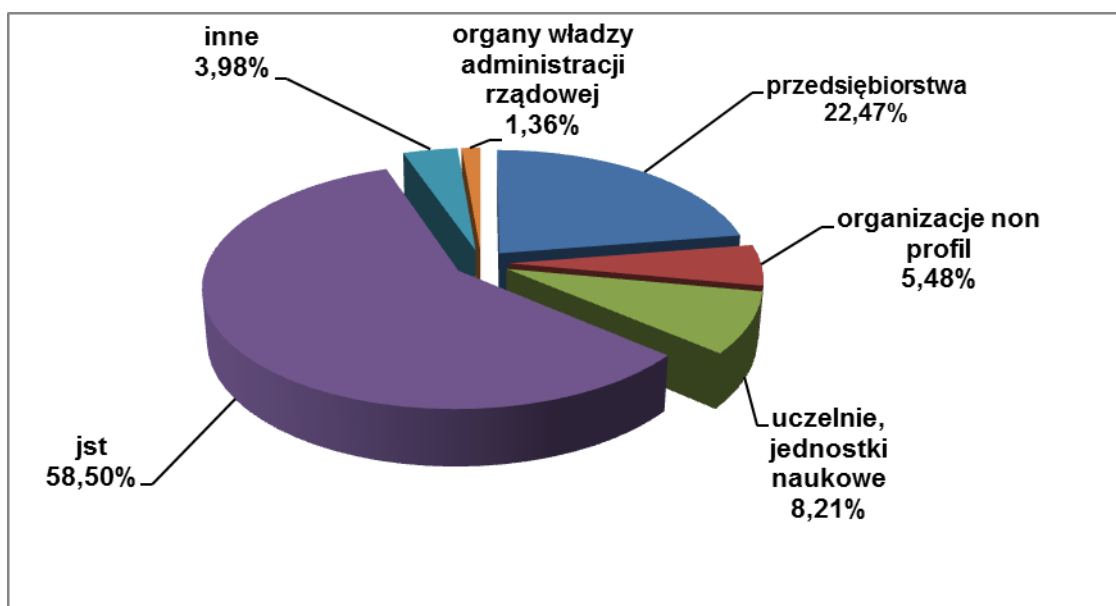
14) Informacja na temat realizowanych projektów wg rodzaju beneficjenta

Od początku realizacji Programu dominującą grupę beneficjentów stanowiły jednostki samorządu terytorialnego, z którymi podpisano 1 043 umowy na łączną wartość dofinansowania z EFRR 677 253 963,3 euro (2 830 786 115,8 PLN) oraz przedsiębiorcy – 1 252 umowy na łączną wartość dofinansowania z EFRR 260 138 745,25 euro (1 087 327 927,38 PLN). Z organizacjami non profit (fundacje, kościoły, stowarzyszenia) podpisano 99 umów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 63 469 041,54 euro (265 287 899,82 PLN), natomiast innymi beneficjentami (publiczne zakłady opieki zdrowotnej oraz spółdzielnie) 86 umów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 46 090 085,78 euro (192 647 340,55 PLN). Z uczelniami i jednostkami naukowymi podpisano 47 umów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 94 998 090,96 euro (397 073 020,58 PLN), a z państwowymi jednostkami organizacyjnymi podpisano 16 na łączną wartość dofinansowania z EFRR 15 739 921,08 euro (65 789 722,12 PLN).

Wykres 11. Udział poszczególnych grup beneficjentów wg liczby podpisanych umów w ramach RPO WP na dzień 31 grudnia 2014r. (%).

Wykres 12. Udział poszczególnych grup beneficjentów wg wartości dofinansowania z EFRR podpisanych umów w ramach RPO WP na dzień 31 grudnia 2014r. (%).

Źródło: KSI SIMIK (07-13).

Trzeba zaznaczyć, iż Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju opracowało *Informację na temat stanu wykorzystania funduszy polityki spójności UE przez organizacje pozarządowe w roku 2013*. Zgodnie z ww. informacją województwo podkarpackie jest liderem w ramach wszystkich RPO pod względem liczby podpisanych umów o dofinansowanie z organizacjami pozarządowymi.

Informacje na temat projektów realizowanych w innych programach operacyjnych w ramach perspektywy finansowej 2007-2013 w województwie podkarpackim zamieszczono w załączniku nr 17.

2.1.6.3. Rekomendacje Komisji Europejskiej

Instytucja Zarządzająca przygotowując powyższe sprawozdanie uwzględniła rekomendacje KE do Sprawozdania rocznego z realizacji RPO WP za rok 2013 zawarte w piśmie znak: MH/regio.dga2.h.2(2014)3031308 z dnia 20 sierpnia 2014r.:

- kontynuowano wysiłki na rzecz poprawy jakości Sprawozdania rocznego w oparciu o uwagi KE w zakresie całego przygotowanego dokumentu,
- uwzględniono informację nt. postępu Programu (punkty: 3.3 Analiza jakościowa),
- uwzględniono informacje nt. nieprawidłowości (punkty: 2.2 Informacja nt. zgodności z przepisami wspólnotowymi 2.3. Napotkane znaczące problemy oraz podjęte środki zaradcze).
- uwzględniono informacje nt. wskaźników (punkty: 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5, 3.6 oraz 3.7 Analiza jakościowa),
- uwzględniono informacje nt. wkładu w Europa 2020 – cele zatrudnienie i redukcja ubóstwa (punkty: 2.1.6.6 Realizacja założeń Strategii EU 2020)
- uwzględniono informacje nt. tworzenia miejsc pracy (punkty: 2.1 Analiza jakościowa),
- w zakresie współfinansowania EFRR inwestycji w edukację stosowne informacje zostały przedstawione na Przeglądzie rocznym.

2.1.6.4. Rekomendacje Instytucji Zarządzającej i innych instytucji

Poniżej przedstawiono informację nt. realizacji planów Instytucji Zarządzającej RPO WP zawartych w sprawozdaniu za rok 2013, które zostały przyjęte przez Komitet Monitorujący RPO WP.

W 2014r. IZ RPO WP kontynuowała działania mające na celu efektywniejsze wykorzystanie alokacji przeznaczonej na realizację Programu. Zgodnie z ubiegłorocznymi planami w ramach RPO WP przeprowadzono 4 konkursy. Dodatkowo kontynuowano proces podpisywania umów, pre-umów oraz ocenę wniosków złożonych w ramach ww. konkursów. Trzeba zaznaczyć, iż w okresie sprawozdawczym odnotowano znaczący postęp finansowy i rzeczowy w realizacji RPO WP w porównaniu do roku 2013 przede wszystkim w osi priorytetowej III *Społeczeństwo informacyjne* oraz VII *Spójność wewnątrzregionalna* (postęp finansowy).

W kolejnym okresie sprawozdawczym Instytucja Zarządzająca RPO WP będzie kontynuować proces podpisywania ostatnich umów o dofinansowanie projektów.

Ponadto, w kolejnym okresie sprawozdawczym IZ RPO WP zakończy nabór projektów do *Indykatywnego wykazu indywidualnych projektów kluczowych Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013* w osi priorytetowej I – *Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka*, Działanie 1.4 *Promocja gospodarcza i aktywizacja inwestycyjna regionu*, Schemat A – *Projekty inwestycyjne* (nabór od 23 grudnia 2014 r. do dnia 12 stycznia 2015 r.).

Realizacja projektów wyłonionych we wskazanych naborach przyczyni się do osiągnięcia celów wskazanych dla niniejszych osi priorytetowych, a także do poprawy stopnia realizacji wskaźników finansowych i rzeczowych RPO WP. Uwolnione środki finansowe zostaną zaangażowane w realizację projektów z list rezerwowych.

Komitet Monitorujący RPO WP w okresie sprawozdawczym nie przedstawił rekomendacji dotyczących realizacji RPO WP, natomiast analizował i zatwierdzał propozycje zmian *Kryteriów wyboru finansowanych operacji w ramach RPO WP* mających na celu bardziej efektywną realizację Programu.

2.1.6.5. Instrumenty inżynierii finansowej

Oferta funduszy pożyczkowych kształtuje nowe źródło finansowania, obok źródła tradycyjnego, które stanowi działalność kredytowa banków, natomiast fundusze poręczeniowe pełnią specyficzną rolę przybierając formę pośrednika na linii przedsiębiorca – instytucja finansująca. Fundusze pożyczkowe i poręczeniowe przygotowują sektor MŚP do efektywnego finansowania w przyszłości ze strony systemu bankowego, przez co kreują dobrą historię pożyczkową/kredytową istotną dla dalszego rozwoju MŚP z regionu województwa podkarpackiego oraz wzrostu ich konkurencyjności i innowacyjności.

Celem Działania 1.1 Wsparcie kapitałowe przedsiębiorczości, Schemat A - Wsparcie kapitałowe przedsiębiorczości jest wsparcie rozwoju istniejących przedsiębiorstw poprzez zwiększenie dostępności do zewnętrznych źródeł finansowania tj. poprzez rozbudowę i wzmocnienie istniejących oraz stworzenie nowych instrumentów zapewniających dostęp do kapitału dla sektora MŚP.

W ramach rozstrzygniętych konkursów dla Działania 1.1 *Wsparcie kapitałowe przedsiębiorczości*, Schemat A – *Wsparcie kapitałowe funduszy* umowy zostały podpisane z następującymi Instytucjami, które w ramach swojej struktury organizacyjnej wyodrębniły księgowo 11 funduszy pożyczkowych:

1. Leżajskie Stowarzyszenie Rozwoju (Leżajsk) – umowy podpisane w 2010 r. i 2012 r.,
2. Regionalna Izba Gospodarcza (Stalowa Wola) – umowy podpisane w 2010 r. i 2012 r.,
3. Agencja Rozwoju Regionalnego MARR S.A.(Mielec) – umowy podpisano w 2010 r. i 2012r.,
4. Podkarpacka Izba Gospodarcza (Krosno) – umowa podpisana w 2010 r.,
5. Fundacja Wspomagania Wsi (Warszawa) – umowy podpisane w 2010 r. i 2012 r.,
6. Tarnobrzaska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A (Tarnobrzeg) – umowa podpisana w 2012 r.,
7. Rzeszowska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. (Rzeszów) – umowa podpisana w 2012 r.

Poręczenia, w oparciu o podpisane umowy o dofinansowanie projektów w ramach działania 1.1 schemat A RPO WP 2007-2013, udzielane są przez dwie Instytucje, które w ramach swojej struktury wyodrębniły księgowo 3 fundusze poręczeniowe, tj.:

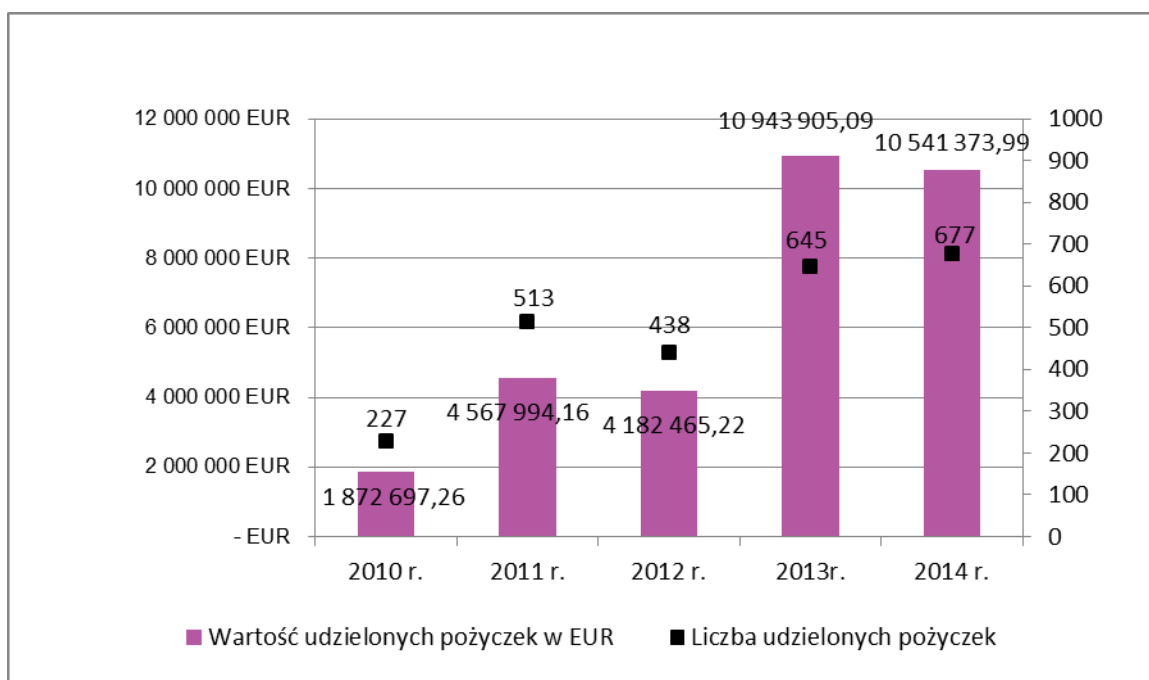
1. „Poręczenia Kredytowe” Sp. z o.o. (Warszawa) – umowa podpisana w 2010 r.,
2. Podkarpacki Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o. (Rzeszów) – umowy podpisano w 2010 r. i 2012 r.

W 2014 roku beneficjenci – fundusze naboru z 2010 r. (nabór I) oraz 2012 r. (nabór II) kontynuowały realizację projektów tj. udzielanie pożyczek i poręczeń.

Fundusze pożyczkowe od początku realizacji projektów do ostatniego dnia okresu sprawozdawczego tj. 31 grudnia 2014 r. udzieliły łącznie 2 500 pożyczek na łączną kwotę ogółem 32 108 435,71 EUR (134 206 839, 60 PLN), w tym:

- mikroprzedsiębiorcom 2 391 pożyczek na kwotę ogółem 24 457 973,97 EUR (102 229 439,60 PLN),
- małym przedsiębiorcom 92 pożyczek na kwotę ogółem 6 178 620,99 EUR (25 825 400,00 PLN),
- średnim przedsiębiorstwom 17 pożyczek na kwotę ogółem 1 471 840,76 EUR (6 152 000,00 PLN).

Wykres 13. Liczba i wartość (w EUR) udzielonych pożyczek w poszczególnych latach realizacji projektów działania 1.1 schemat A RPO WP 2007-2013.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Sprawozdań miesięcznych z działalności funduszy pożyczkowych dokapitalizowanych w ramach RPO WP 2007-2013*.

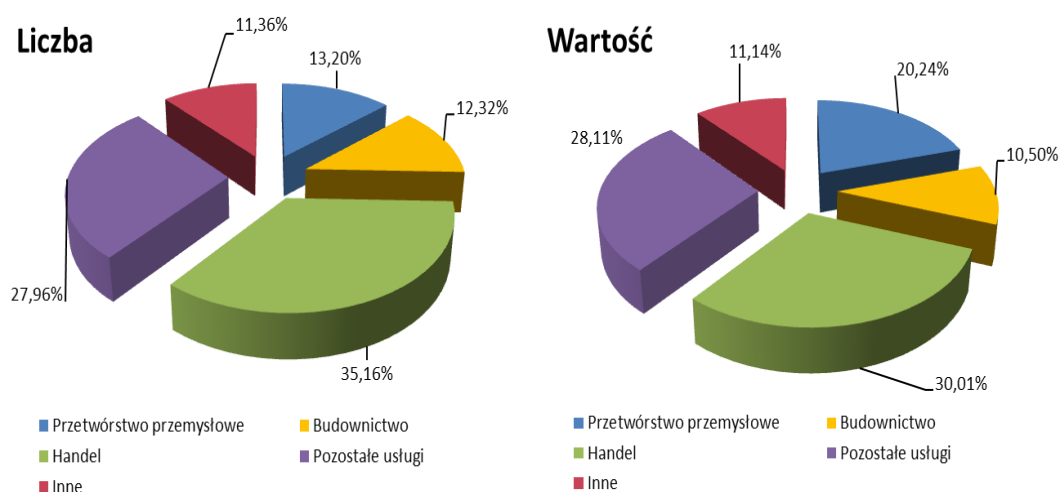
Najliczniejszą grupą beneficjentów funduszy pożyczkowych były podmioty działające w sektorze (wg klasyfikacji PKD) handel (PKD 45-47) - udzielonych zostało 879 pożyczek na kwotę ogółem 9 635 640,49 EUR (40 275 050,12 PLN), co stanowiło 30,01 % wartości udzielonych pożyczek ogółem oraz podmioty gospodarcze świadczące usługi wg klasyfikacji PKD 55-96 – udzielono 699 pożyczek na kwotę ogółem 9 024 166,71 EUR (37 719 212,00 PLN), co stanowiło 28,11 % wartości udzielonych pożyczek ogółem. Na podobnym poziomie w odniesieniu do łącznej liczby udzielonych pożyczek kształtowała się liczba udzielonych pożyczek przedsiębiorcom prowadzącym działalność gospodarczą w sektorze przetwórstwa przemysłowego oraz budownictwa tj. przedsiębiorcom działającym w sektorze przetwórstwa przemysłowego (PKD 10-33) udzielono 330 pożyczek na kwotę 6 498 634,47 EUR (27 162 992,35 PLN), co stanowiło 20,24 % wartości udzielonych pożyczek ogółem oraz przedsiębiorcom działającym w sektorze budownictwa (PKD 41-43) udzielono 308 pożyczek na kwotę ogółem 3 371 666,11 EUR (14 092 890,00 PLN), co stanowiło 20,24 % wartości udzielonych pożyczek ogółem. Podsumowując, najliczniejszą grupę pożyczkobiorców dokapitalizowanych funduszy pożyczkowych stanowią przedsiębiorcy działający w dziedzinie handlu i usług. Biorąc jednak pod uwagę średnią wartość udzielonej pożyczki osiąga ona najwyższy poziom w przypadku przedsiębiorców działających w dziedzinie przemysłu, co ma związek z kapitałochłonnością tej dziedziny funkcjonowania przedsiębiorstw. Szczegółowe dane dotyczące udzielonych pożyczek zawiera Tabela 6. oraz Wykres 14.

Tabela 6. Liczba i wartość udzielonych pożyczek wg sektora działalności gospodarczej pożyczkobiorców.

		Liczba	Wartość w PLN	Wartość w EUR
1	Przetwórstwo przemysłowe (PKD 10-33)	330	27 162 992,35	6 498 634,47
2	Budownictwo (PKD 41-43)	308	14 092 890,00	3 371 666,11
3	Handel (PKD 45-47)	879	40 275 050,12	9 635 640,49
5	Pozostałe usługi (PKD 55-96)	699	37 719 212,00	9 024 166,71
6	Inne	284	14 956 695,13	3 578 327,94
RAZEM		2 500	134 206 839,60	32 108 435,71

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Sprawozdań kwartalnych z działalności funduszy pożyczkowych dokapitalizowanych w ramach RPO WP 2007-2013*.

Wykres 14. Udzielone pożyczki w przekroju sektorowym – procentowe rozkłady według liczby i wartości.

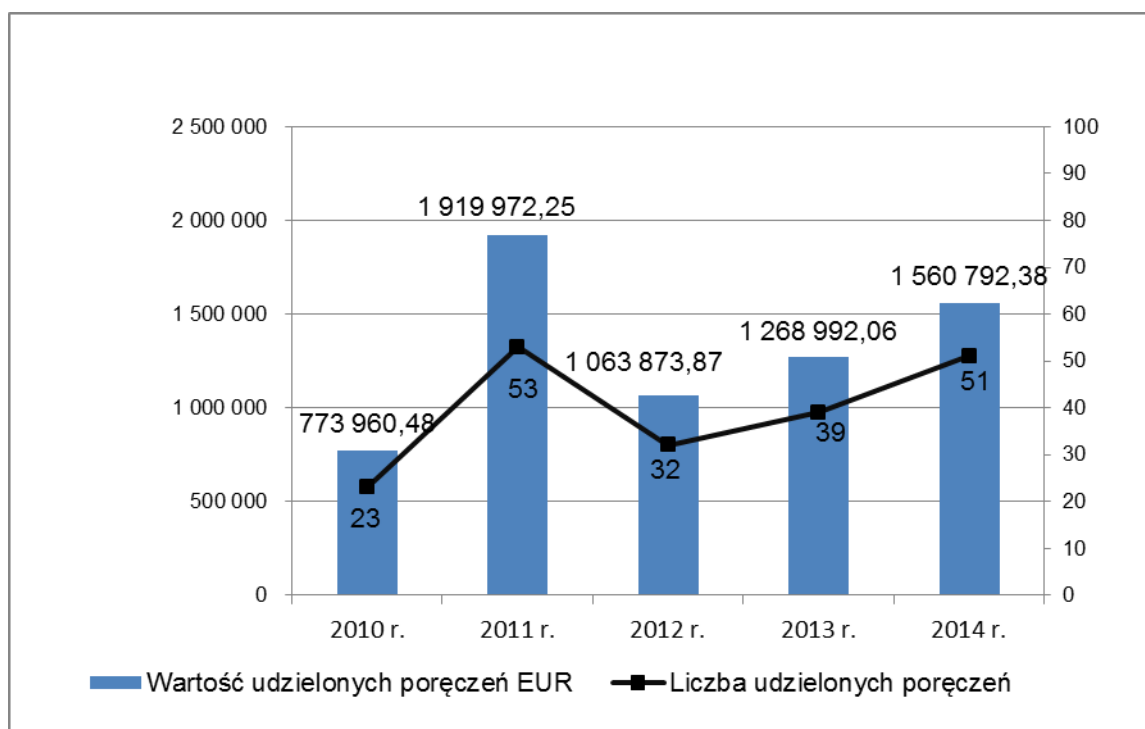

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Sprawozdań kwartalnych z działalności funduszy pożyczkowych dokapitalizowanych w ramach RPO WP 2007-2013*.

Fundusze poręczeniowe udzieliły łącznie 198 poręczeń na kwotę 6 587 591,03 EUR (27 534 813,00 PLN), w tym:

- mikroprzedsiębiorcom 130 poręczeń na kwotę ogółem 3 529 549,98 EUR (14 752 813,00 PLN),
- małym przedsiębiorcom 61 poręczeń na kwotę ogółem 2 625 962,96 EUR (10 976 000,00 PLN),
- średnim przedsiębiorcom 7 poręczeń na kwotę ogółem 432 078,09 EUR (1 806 000,00 PLN).

Wykres 15. Liczba i wartość (w EUR) udzielonych poręczeń w poszczególnych latach realizacji projektów działania 1.1 schemat A RPO WP 2007-2013.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Sprawozdań miesięcznych z działalności funduszy poręczeniowych dokapitalizowanych w ramach RPO WP 2007-2013*.

Najliczniejszą grupą beneficjentów funduszy poręczeniowych były podmioty działające w sektorze (wg klasyfikacji PKD) handel (PKD 45-47) - udzielonych zostało 61 poręczeń na kwotę ogółem 1 561 103,40 EUR (6 525 100,00 PLN), co stanowiło 23,70 % wartości udzielonych poręczeń ogółem. Na podobnym poziomie kształtowała się liczba udzielonych poręczeń wśród przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą w sektorach: pozostałe usługi, przetwórstwo przemysłowe oraz budownictwo. Podmiotom gospodarczym z sektora usług (PKD 55-96) udzielono 42 poręczeń w kwocie 1 123 621,47 EUR (4 696 513,00 PLN), co stanowiło 17,06 % wartości udzielonych poręczeń ogółem. Przedsiębiorcom z sektora budownictwa (PKD 41-43) udzielono 39 poręczeń na kwotę 1 730 465,57 EUR (7 233 000,00 PLN), co stanowiło 26,27 % wartości udzielonych poręczeń ogółem. Przedsiębiorcom działającym w sektorze przetwórstwa przemysłowego (PKD 10-33) udzielono 38 poręczeń na kwotę 1 380 305,28 EUR (5 769 400,00 PLN), co stanowi 20,95 % wartości udzielonych poręczeń ogółem.

Szczegółowe dane dotyczące udzielonych poręczeń zawiera Tabela 7. oraz Wykres 16.

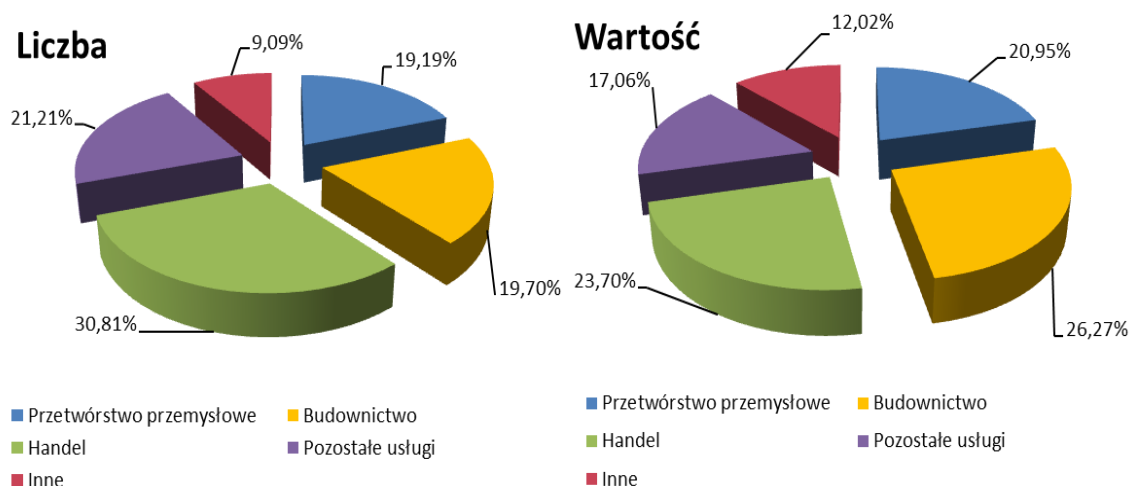
Tabela 7. Liczba i wartość udzielonych poręczeń wg sektora działalności gospodarczej poręczeniobiorców.

		Liczba	Wartość w PLN	Wartość w EUR
1	Przetwórstwo przemysłowe (PKD 10-33)	38	5 769 400,00	1 380 305,28
2	Budownictwo (PKD 41-43)	39	7 233 000,00	1 730 465,57
3	Handel (PKD 45-47)	61	6 525 100,00	1 561 103,40

4	Pozostałe usługi (PKD 55-96)	42	4 696 513,00	1 123 621,47
5	Inne	18	3 310 800,00	792 095,32
RAZEM		198	27 534 813,00	6 587 591,03

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Sprawozdań kwartalnych z działalności funduszy poręczeniowych dokapitalizowanych w ramach RPO WP 2007-2013*.

Wykres 16. Udzielone poręczenia w przekroju sektorowym – procentowe rozkłady według liczby i wartości.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Sprawozdań kwartalnych z działalności funduszy poręczeniowych dokapitalizowanych w ramach RPO WP 2007-2013*.

Wartość pożyczek/kredytów, które zostały udzielone dzięki udzielonym poręczeniom przez dokapitalizowane w ramach RPO WP 2007-2013 fundusze poręczeniowe wg stanu na 31 grudnia 2014 r. wynosi 12 544 244,22 EUR (52 432 432,00 PLN).

W okresie sprawozdawczym uruchomione (przekazane do instytucji finansującej) zostały 3 poręczenia w wysokości 40 109,16 EUR (167 648,27 PLN) z powodu niespłacenia kredytu/pożyczki objętej poręczeniem, od początku realizacji projektów uruchomionych zostało 5 poręczeń na łączną kwotę 228 786,33 EUR (956 281,11 PLN).

Według stanu na ostatni dzień okresu sprawozdawczego tj. 31 grudnia 2014 r. dokapitalizowane środkami RPO WP 2007-2013 fundusze pożyczkowe poprzez udzielenie pożyczek o najwyższej łącznej wartości wsparły przedsiębiorstwa realizujące inwestycje w powiatach stalowowolskim, mieleckim oraz rzeszowskim. Na inwestycje realizowane w powiecie stalowowolskim zostało udzielonych 140 pożyczek na kwotę 4 876 151,52 EUR (20 381 338,12 PLN), co stanowiło 15,19 % wartości udzielonych pożyczek ogółem. Przedsiębiorcom realizującym inwestycje w powiecie mieleckim udzielonych zostało 120 pożyczek na kwotę ogółem 3 890 662,23 EUR (16 262 190,00 PLN), co stanowiło 12,12 % wartości udzielonych pożyczek ogółem. Na inwestycje w powiecie rzeszowskim zostało udzielonych 188 pożyczek na kwotę ogółem 3 794 667,21 EUR (15 860 950,00 PLN), co stanowiło 11,81 % wartości udzielonych pożyczek ogółem. Pod względem ilościowym, najwięcej pożyczek udzielonych zostało w powiecie leżajskim - 306 pożyczek na łączną wartość 3 314 757,91 EUR (13 855 025,13 PLN) oraz w powiecie leskim – 214 pożyczek na łączną kwotę 1 102 540,79 EUR (4 608 400,00 PLN). Szczegółowe dane

dotyczące liczby i wartości udzielonych pożyczek w poszczególnych powiatach zawiera Tabela 3.

Tabela 8. Liczba i wartość udzielonych pożyczek w poszczególnych powiatach.

		Liczba	Wartość w PLN	Wartość w EUR
1	bieszczadzki	104	2 294 500,00	548 949,71
2	brzozowski	49	1 132 600,00	270 969,90
3	dębicki	138	5 843 950,00	1 398 141,06
4	jarosławski	41	3 043 100,00	728 049,19
5	jasielski	89	2 213 000,00	529 451,17
6	kolbuszowski	82	5 463 150,00	1 307 036,22
7	krośnieński	192	6 729 214,00	1 609 936,84
8	leski	214	4 608 400,00	1 102 540,79
9	leżajski	306	13 855 025,13	3 314 757,91
10	lubaczowski	17	1 675 500,00	400 856,50
11	łańcucki	113	5 973 300,00	1 429 087,52
12	mielecki	120	16 262 190,00	3 890 662,23
13	niżański	98	6 293 800,00	1 505 765,83
14	przemyski	20	1 188 735,00	284 399,97
15	przeworski	103	3 492 725,35	835 620,21
16	ropczycko-sędziszowski	174	5 135 500,00	1 228 647,30
17	rzeszowski	188	15 860 950,00	3 794 667,21
18	sanocki	143	2 813 000,00	672 998,71
19	stałowowolski	140	20 381 338,12	4 876 151,52
20	strzyżowski	102	3 137 000,00	750 514,38
21	tarnobrzeski	67	6 809 862,00	1 629 231,54
RAZEM		2 500	134 206 839,60	32 108 435,71

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Sprawozdań kwartalnych z działalności funduszy poręczeniowych dokapitalizowanych w ramach RPO WP 2007-2013*.

Biorąc pod uwagę wartość udzielonych poręczeń przez beneficjentów działania 1.1 *Wsparcie kapitałowe przedsiębiorczości* Schemat A *Wsparcie kapitałowe funduszy* w powiatach rzeszowskim oraz mieleckim wartość udzielonych poręczeń osiągnęła najwyższą wartość. Na inwestycje realizowane w powiecie rzeszowskim udzielono 55 poręczeń na kwotę 1 483 978,42 EUR (6 202 733,00 PLN), co stanowiło 25,32 % wartości udzielonych poręczeń ogółem. Na inwestycje realizowane w powiecie mieleckim udzielono 16 poręczeń na kwotę 1 037 130,96 EUR (4 335 000,00 PLN), co stanowiło 15,77 % wartości udzielonych poręczeń ogółem. Szczegółowe informacje zawiera Tabela 4.

Tabela 9. Liczba i wartość udzielonych poręczeń w poszczególnych powiatach.

		Liczba	Wartość w PLN	Wartość w EUR
1	bieszczadzki	1	450 000,00	107 660,65
2	dębicki	9	1 640 000,00	392 363,27
3	jarosławski	3	260 000,00	62 203,93
4	jasielski	8	1 439 000,00	344 274,85

5	krośnieński	20	2 139 800,00	511 938,37
6	leski	1	40 000,00	9 569,84
7	leżajski	9	1 252 100,00	299 559,79
8	lubaczowski	1	24 500,00	5 861,52
9	łańcucki	6	755 100,00	180 654,58
10	mielecki	16	4 335 000,00	1 037 130,96
11	przemyski	14	1 108 100,00	265 108,38
12	przeworski	5	396 000,00	94 741,38
13	ropczycko-sędziszowski	14	1 618 200,00	387 147,71
14	rzeszowski	55	6 202 733,00	1 483 978,42
15	sanocki	6	712 500,00	170 462,70
16	stałowowlowski	6	1 205 500,00	288 410,93
17	strzyżowski	11	2 312 000,00	553 136,51
18	tarnobrzegi	13	1 602 280,00	383 338,92
RAZEM		198	27 492 813,00	6 577 542,71

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Sprawozdań kwartalnych z działalności funduszy pożyczkowych dokapitalizowanych w ramach RPO WP 2007-2013*.

Matryce instrumentów finansowych 2007-2013 stanowią załącznik nr 9.

2.1.6.6. Realizacja założeń Strategii EU 2020

Współczesną gospodarkę zarówno na szczeblu europejskim, krajowym, jak i regionalnym charakteryzuje globalizacja oraz szybki i ciągły rozwój. W związku z tym duże znaczenie mają działania związane z podnoszeniem konkurencyjności podmiotów istniejących na rynku, a tym samym ich innowacyjność. Działania innowacyjne polegają na wdrożeniu nowego lub znacząco udoskonalonego produktu (wyrobu lub usługi) lub procesu, nowej metody marketingowej lub nowej metody organizacyjnej w praktyce gospodarczej, organizacji miejsca pracy lub stosunkach z otoczeniem. Najpopularniejszą metodologią rekomendowaną przez Komisję Europejską do oceny innowacyjności jest *Innovation Union Scoreboard* (IUS) - unijna tablica innowacyjności¹⁰.

Nowa Strategia jest zarówno kontynuacją wizji rozwoju nakreślonej przez Strategię Lizbońską, jak i próbą odpowiedzi na słabości europejskiej gospodarki, które w znaczny sposób ujawniły się podczas ostatniego kryzysu gospodarczego.

Strategia wyznacza 5 głównych obszarów/celów dla całej Unii Europejskiej, w których prowadzone mają być działania zmierzające do ich rozwoju i poprawy funkcjonowania, a są to:

- zatrudnienie
- badania i rozwój oraz innowacje,
- klimat i efektywność energetyczna,
- edukacja,
- ubóstwo/włączenie społeczne.

¹⁰ Analiza rozwoju społeczno-gospodarczego województwa podkarpackiego w latach 2009-2013.

oraz dwa dodatkowe obszary/cele – *społeczeństwo informacyjne* i *konkurencyjność*, wynikające z inicjatyw flagowych. Dla pierwszych 5 obszarów określono wartości wskaźników wyznaczone dla całej UE, które należy osiągnąć do 2020r. i są to:

- osiągnięcie wskaźnika zatrudnienia na poziomie 75% wśród kobiet i mężczyzn w wieku 20-64 lat, w tym poprzez zwiększenie zatrudnienia młodzieży, osób starszych i pracowników nisko wykwalifikowanych oraz skuteczniejszą integrację legalnych imigrantów,
- poprawa warunków prowadzenia działalności badawczo-rozwojowej, w szczególności z myślą o tym, aby łączny poziom inwestycji publicznych i prywatnych w tym sektorze osiągnął 3%,
- zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych o 20% w porównaniu z poziomami z 1990r., zwiększenie do 20% udziału energii odnawialnej w ogólnym zużyciu energii; dążenie do zwiększenia efektywności energetycznej o 20%,
- podniesienie poziomu wykształcenia, zwłaszcza poprzez dążenie do zmniejszenia odsetka osób zbyt wcześnie kończących naukę do poniżej 10% oraz poprzez zwiększenie do 40% odsetka osób w wieku 30–34 lat mających wykształcenie wyższe lub równoważne,
- wspieranie włączenia społecznego, zwłaszcza poprzez ograniczanie ubóstwa, mając na celu wydzwignięcie z ubóstwa lub wykluczenia społecznego co najmniej 20 milionów obywateli.

Oprócz wymienionych priorytetów, w Strategii zaprezentowano inicjatywy flagowe (tzw. projekty przewodnie). Niniejsze inicjatywy stanowią uzupełnienie Strategii i zawierają katalog oraz opisy działań mające umożliwić implementację ww. priorytetów tematycznych. Do inicjatyw tych należą: „*Unia innowacji*”, „*Młodzież w drodze*”, „*Europejska agenda cyfrowa*”, „*Europa efektywnie korzystająca z zasobów*”, „*Polityka przemysłowa w erze globalizacji*”, „*Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia*”, „*Europejski program walki z ubóstwem*”, a w ich realizację zaangażowana jest zarówno Unia Europejska, jak i państwa członkowskie, władze regionalne i lokalne. Zaznaczyć ponadto należy, iż KE sukcesywnie tworzy/opracowuje nowe projekty przewodnie.

W ramach RPO WP obecnie nie jest realizowana żadna z ww. inicjatyw flagowych.

Podstawowymi instrumentami realizacji priorytetów Strategii UE 2020 są opracowywane przez państwa członkowskie UE Krajowe Programy Reform oraz wyznaczone przez Komisję Europejską inicjatywy flagowe.

Zgodnie z opracowaniem pn. *Analiza rozwoju społeczno-gospodarczego województwa podkarpackiego w latach 2009-2013*, regionalnym odpowiednikiem rankingu IUS jest *Regional Innovation Scoreboard* (Regionalna Tablica Wyników w dziedzinie Innowacji – RIS), która zawiera koncepcję syntetycznej oceny i porównania innowacyjności regionów na poziomie krajowym oraz europejskim. Wg tego zestawienia i przyjętej metodologii RIS2014 województwo znalazło się w grupie umiarkowanych innowatorów – czyli takiej, która obejmuje regiony wykonujące między 50% i 90% średniej UE. Jednocześnie podstawowym narzędziem realizacji polityki innowacyjnej na poziomie województwa podkarpackiego jest Regionalna Strategia Innowacji.

Jednym z głównych instrumentów realizacyjnych Strategii UE 2020 oraz inicjatyw flagowych jest Polityka Spójności UE. Strategia ta wyznaczyła główne kierunki interwencji Polityki Spójności w okresie programowania po 2013r. Uwzględniając założenia Polityki Spójności

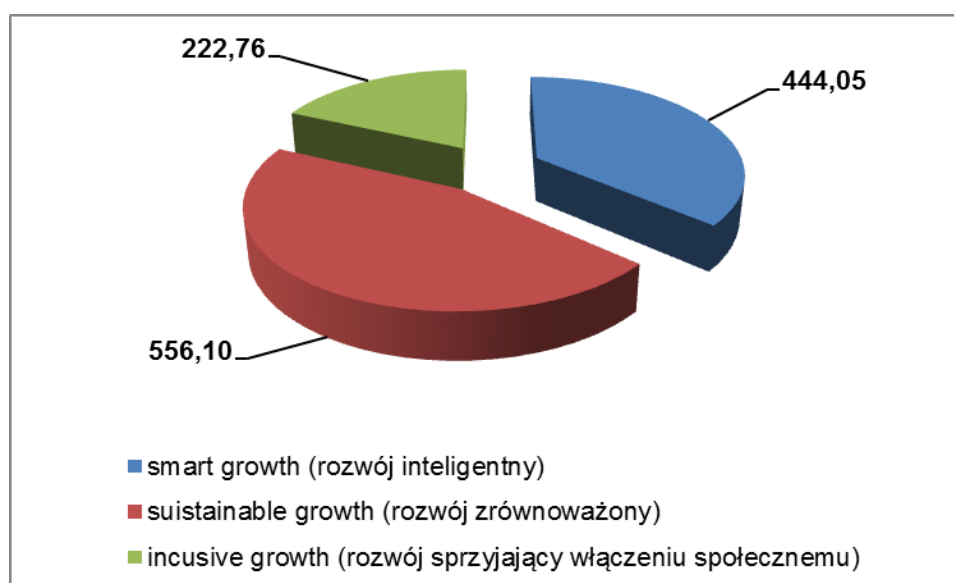
w okresie programowania 2007-2013, a w szczególności jej prorozwojowy i innowacyjny charakter, trzeba zauważyć, że już w obecnym okresie polityka ta w znaczącym stopniu wpisuje się w realizację celów Strategii.

Zatem cel główny *wzrost krajowej i międzynarodowej konkurencyjności gospodarki oraz poprawa dostępności przestrzennej podkarpacia* określony w RPO WP jest spójny w głównej mierze ze *Strategią rozwoju województwa podkarpackiego na lata 2007-2020* ale też z celami polityki spójności. Należy jednak podkreślić, iż RPO WP jest również jednym z instrumentów realizacji jakie przed państwami członkowskimi postawiła obecna Strategia UE 2020, która zastąpiła Strategię Lizbońską. Jednocześnie szereg celów szczegółowych RPO WP wpisuje się w działania przyczyniające się do realizacji wymienionych w ww. Strategii jej trzech celów:

- *rozwój inteligentny* – w ramach RPO WP realizowane są działania ukierunkowane na poprawę, zwiększenie i jednocześnie wykorzystanie istniejącego potencjału w sferze innowacji, których zadaniem jest rozwiązywanie najważniejszych problemów społecznych i gospodarczych regionu wskazanych m.in. w zaktualizowanej Strategii Województwa Podkarpackiego, a tym samym przyczyniającym się do realizacji założeń Strategii UE 2020, w tym obszarze takich jak: zwiększenie innowacyjności przedsiębiorstw, zwiększenie roli nauki w rozwoju gospodarczym regionu czy też wykorzystanie technologii informatycznych i komunikacyjnych,
- *rozwój zrównoważony* – w ten obszar Strategii wpisują się działania realizowane w ramach RPO WP dotyczące ochrony środowiska naturalnego poprzez wdrażanie inwestycji z zakresu gospodarki wodno-ściekowej, przyczyniających się do poprawy ochrony wód gruntowych i powierzchniowych oraz związanych z zagospodarowaniem odpadów czy też podejmowane takich działań, które przyczyniają się do realizacji celu 20/20/20 poprzez realizację przedsięwzięć generujących dodatkową moc energii pochodzącą ze źródeł odnawialnych - dodatkowym rezultatem wdrażanych projektów są np. wykonane prace z zakresu termomodernizacji różnego rodzaju obiektów. Ponadto istotnym elementem przyczyniającym się do realizacji założeń racjonalnej gospodarki i ochrony środowiska wdrażanym ze środków RPO WP jest wprowadzenie do komunikacji publicznej np. niskoemisyjnych środków transportu, które pozwolą ograniczyć liczbę osób korzystających z samochodów osobowych na rzecz przyjaznej środowisku metodzie poruszania się ogólnodostępnymi środkami transportu.
- *rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu* – działania RPO WP w tym obszarze w głównej mierze skoncentrowane zostały na modernizacji/rozbudowie obiektów użyteczności publicznej (tj.: szpitale, domy pomocy społecznej ale też szkoły) oraz zakupie potrzebnego sprzętu pozwalającego m.in. na dostosowaniu systemu szpitali oraz przychodni do potrzeb społeczeństwa regionu.

W związku z zaawansowanym stanem realizacji RPO WP, w ramach którego dla większości działań kontraktacja jest już na końcowym etapie, podjęcie czynności służących dostosowaniu systemu realizacji Programu do Strategii UE 2020 w obecnej perspektywie finansowej nie jest zasadne. W oparciu o wstępną analizę można jednakże stwierdzić (co przedstawiono poniżej w opisie), że większość projektów realizowanych obecnie oraz niektórych już zakończonych w ramach RPO WP przyczynia się do osiągnięcia celów niniejszej Strategii.

Wykres 17. Wielkość alokacji z EFRR w ramach RPO WP odpowiadająca trzem priorytetom Strategii UE 2020 wg stanu na dzień 31 grudnia 2014r. (w mln euro).

Wartość alokacji na cele Strategii obliczono w oparciu o przygotowaną przez IK NSRO metodologię polegającą na przypisaniu poszczególnych kategorii interwencji do poszczególnych jej celów.

Zgodnie z danymi przedstawionymi na wykresie, a także zaprezentowanymi w Tabeli. *Matryca priorytetów, obszarów, celów i inicjatyw flagowych Strategii Europa 2020 oraz kategorii interwencji realizowanych w okresie programowania 2007-2013* (stanowiącej załącznik nr 6 do sprawozdania) działania wdrażane w ramach RPO WP zgodnie z przyjętym na koniec 2014r. indykatywnym podziałem wg kategorii przyczynią się do realizacji trzech priorytetów Strategii UE 2020. Ponadto poniżej zaprezentowano w sposób tabelaryczny priorytety RPO WP, które są zgodne z poszczególnymi celami *Strategii Europa 2020* - klasyfikacji tej dokonano na podstawie kategorii interwencji (tematów priorytetowych).

Rozwój inteligentny

Tabela 10. Spójność priorytetów RPO WP z celami realizowanymi w ramach *Rozwój inteligentny* Strategii Europa 2020.

Nazwa Priorytetu	Obszary/ccele Strategii UE 2020	Kategorie interwencji wpisujące się w realizację Strategii Europa 2020	Osie priorytetowe RPO WP
Rozwój inteligentny – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji <i>smart growth</i>	Badania i rozwój, innowacje, przedsiębiorczość Otoczenie biznesu	1,2,3,4,5,6,7,8,9	I oś priorytetowa - <i>Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka</i> (obejmuje wszystkie kategorie interwencji – wskazane obok)
	Spółeczeństwo informacyjne	10,11,12,13,14,15	I oś priorytetowa - <i>Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka</i> (14,15). III oś priorytetowa - <i>Spółeczeństwo informacyjne</i> (10, 11, 12, 13).
	Edukacja	72, 73, 74, 75, 77	I oś priorytetowa - <i>Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka</i> (75). V oś priorytetowa – <i>Infrastruktura społeczna</i> (75, 77).

Z danych zaprezentowanych powyżej oraz Tabeli. *Matryca priorytetów, obszarów, celów i inicjatyw flagowych Strategii Europa 2020 oraz kategorii interwencji realizowanych w okresie programowania 2007-2013* wynika, że wspierane w ramach RPO WP projekty wpisują się w priorytet **Rozwój inteligentny**, realizując wszystkie jego cele.

Pierwszy cel strategii **Rozwój inteligentny** (*smart growth*) opiera się na wiedzy i innowacji, oznacza zwiększenie roli wiedzy i innowacji poprzez podniesienie jakości edukacji, poprawę jakości jej warunków, poprawę wyników działalności badawczej oraz wspierania transferu innowacji i wiedzy w UE przy wykorzystaniu technologii informacyjno-komunikacyjnych.

Jak wynika z danych zaprezentowanych w ww. tabeli w zakres priorytetu dotyczącego *Rozwoju inteligentnego* wpisuje się w działania realizowane w ramach I, III i V osi priorytetowej RPO WP. Wymienione powyżej kategorie interwencji w największym stopniu są realizowane w ramach osi priorytetowej I *Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka*, celem której jest tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości i gospodarki opartej na wiedzy. Cel ten jest w całości spójny z działaniami wyznaczonymi w Strategii Europa 2020 w obszarze dotyczącym przedsiębiorczości i innowacji. W ramach I osi priorytetowej realizowane są głównie inwestycje przyczyniające się do zaspokajania potrzeb regionu w zakresie rozwoju przedsiębiorczości, ale również i projekty, których realizacja prowadzi do wzrostu i poprawy inwestycji w sferze B+R. Ponadto w ramach ww. osi priorytetowej wsparcie uzyskują projekty, związane z edukacją, polegające głównie na zakupie aparatury, sprzętu badawczego, służącego wyposażeniu laboratoriów, jednostek naukowo-badawczych, modernizacji istniejących lub budowę nowych laboratoriów. Realizacja tych inwestycji ma na celu wzmocnienie konkurencyjności gospodarki i podniesienie innowacyjności uczelni. Jednocześnie przedsięwzięcia z tej dziedziny pozwalają na prowadzenie prac naukowo-badawczych na światowym poziomie, co dodatkowo wzmacnia znaczenie podkarpackich uczelni w międzynarodowej przestrzeni badawczej poprzez podniesienie jakości badań i możliwości uczestnictwa w innowacyjnych projektach badawczych. Ponadto osią priorytetową wpisującą się zakresem kategorii interwencji w priorytet *Rozwój inteligentny* jest III oś priorytetowa *Społeczeństwo informacyjne*. Zgodnie z celem III osi priorytetowej za istotny czynnik rozwoju regionu uznaje się rozwój społeczeństwa informacyjnego i wiedzy, który wymaga nie tylko dostępności do odpowiedniego sprzętu, ale przede wszystkim wykorzystania technologii, mających na celu efektywne zaspokojenie potrzeb gospodarczych, społecznych, administracyjnych oraz naukowych całego regionu i w tym właśnie zakresie działania realizowane w ramach przedmiotowej osi są zgodne z priorytetem Strategii Europa 2020. Kolejną osią priorytetową wykazującą zgodność z priorytetem *Rozwój inteligentny* w ramach obszaru dotyczącego edukacji jest V oś *Infrastruktura publiczna*. Przedmiotowa oś poprzez realizację przedsięwzięć z zakresu infrastruktury uczelni, szkół wyższych i placówek tworzących system oświaty oraz wsparcie bazy dydaktycznej i naukowej wpływają na podwyższenie jakości kształcenia oraz umożliwiają skuteczne przygotowanie młodzieży do wykonywania oczekiwanych na rynku pracy zadań zawodowych. Zatem i V oś priorytetowa poprzez przypisane jej działania jest spójna z priorytetem omawianej Strategii.

Wartość alokacji RPO WP w ujęciu indykatywnym, wpisująca się w cel *Badania i rozwój, innowacje, przedsiębiorczość, Otoczenie biznesu* została określona na podstawie indykatywnego podziału środków RPO WP według kategorii interwencji, na koniec okresu sprawozdawczego wyniosła 282 044 554 euro (1 178 889 826,81 PLN).

W ramach RPO WP od początku realizacji Programu zakontraktowano 1 226 umów (w stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego odnotowano wzrost o 306 umów) na

łącną wartość wnioskowanego dofinansowania z EFRR 264 450 721,19 euro (1 105 351 124,45 PLN), które przyczyniają się do realizacji celu *Badania i rozwój, innowacje przedsiębiorczość Otoczenie biznesu*. Natomiast do końca 2014r. zakończono realizację 850 projektów z 1 226 zakontraktowanych inwestycji w tym obszarze.

Realizacja ww. celu na koniec okresu sprawozdawczego na podstawie podpisanych umów osiągnęła 94% alokacji przewidzianej na jego realizację (w stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego odnotowano dalszy wzrost o 7 punktów procentowych), natomiast w zatwierdzonych wnioskach o płatność poziom ten wyniósł 80% i wzrósł w stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego o kolejne 10 punktów procentowych.

Od początku realizacji Programu w ramach obszaru Badania i rozwój, innowacje, przedsiębiorczość Otoczenie biznesu podpisano 739 umów na realizację projektów na obszarach miejskich zaś na obszarach wiejskich zakontraktowano 487 umów. Realizacja projektów w ramach RPO WP dotyczących m.in. wsparcia finansowego i instytucjonalnego w sferze przedsiębiorczości, zwłaszcza w zakresie wzrostu jej innowacyjności i produktywności stanowi wkład w osiągnięcie przypisanego do tego celu wskaźnika, którym jest przeznaczenie 3% PKB Unii na inwestycje w badania i rozwój. Zgodnie z przyjętymi zapisami KPR wskaźnik dotyczący poziomu wydatków na działalność B+R, określono na poziomie 1,7% PKB. Zaznaczyć należy, iż w województwie podkarpackim wartość tego wskaźnika na przestrzeni kilku ostatnich lat kształtowała się w sposób następujący 2005r. – 0,3%, 2006r. – 0,39%, 2007r. – 0,36%, 2008r. i 2009r. – 0,37%, 2010r. – 0,97%.¹¹ Natomiast w 2011r. odnotowała jego wartość na poziomie 0,95%¹². Zaznaczyć należy, iż na tle nakładów na B+R w relacji do PKB województwo podkarpackie wyraźnie przewyższa średnią krajową (Polska 2011r. – 0,76%)¹³ i wypada bardzo dobrze także w porównaniu z innymi polskimi regionami co potwierdzają przypisane na przestrzeni kilku ostatnich lat wartości ww. wskaźnika. Ponadto nakłady na B+R w regionie są korzystne nie tylko w kontekście krajowym, ale także w kontekście europejskim. Poziom ten jest między innymi wynikiem wsparcia B+R w podmiotach gospodarczych w ramach obecnej perspektywy finansowej.

W województwie podkarpackim udział nakładów wewnętrznych na B+R w relacji do PKB w 2012r. wyniósł – 1,02% (w kraju – 0,89%), a udział nakładów w sektorze przedsiębiorstw na B+R w relacji do PKB był najwyższy wśród województw i wyniósł 0,74% (w kraju – 0,33%). Dodatkowo województwo znajdowało 2 pozycję w rankingu województw w zakresie udziału nakładów na B+R w dziedzinie nauk inżynieryjnych i technicznych w nakładach ogółem i wskaźnik ten wyniósł 84,8%. Tą samą pozycję województwo zajmowało również pod względem udziału przedsiębiorstw przemysłowych, które poniosły nakłady na działalność innowacyjną w liczbie przedsiębiorstw ogółem z wynikiem 15,8%. Pod względem udziału osób zatrudnionych w działalności B+R w ludności aktywnej zawodowo Podkarpacie ze wskaźnikiem 0,76% w 2013r. zajmowało 6 lokatę, dla porównania wskaźnik ten dla Polski wyniósł 0,84%.

Kolejnym obszarem wpisującym się w priorytet *Rozwój inteligentny* jest Spółeczeństwo informacyjne. W ujęciu indykatywnym alokacja RPO WP zgodnie kategoriami interwencji wpisującymi się ww. obszar wyniosła 69 109 409 euro (288 863 507,74 PLN).

¹¹<http://www.monitoruj.podkarpackie.pl/podkarpacie>.

¹²GUS, Bank Danych Lokalnych

¹³ GUS, Bank Danych Lokalnych

W ramach RPO WP od początku realizacji Programu w ramach obszaru *Spółeczeństwo informacyjne* zakontraktowano 74 umowy na łączną wartość wnioskowanego dofinansowania z EFRR 68 295 791,88 euro (285 462 750,88 PLN).

Realizacja ww. celu na koniec okresu sprawozdawczego na podstawie podpisanych umów osiągnęła wartość 99% alokacji przewidzianej na jego realizację (w stosunku do poprzedniego okresu odnotowano nieznaczny wzrost wynoszący 6 pp.), natomiast w zatwierdzonych wnioskach o płatność poziom ten wyniósł 72% i w stosunku do poprzedniego okresu wzrósł o 48 pp.

Od początku realizacji Programu w ramach obszaru dotyczącego *Spółeczeństwa informacyjnego* podpisano 64 umowy na realizację projektów na obszarach miejskich, zaś na obszarach wiejskich zakontraktowano 10 projektów natomiast do końca okresu sprawozdawczego zakończyła się realizacja 48 inwestycji.

W 2014r. w Polsce komputery wykorzystywało 94,4% przedsiębiorstw, w tym prawie wszystkie podmioty duże. Wartość tego wskaźnika w 2013r. lokowała Polskę na nieco niższym poziomie niż średnia dla Unii Europejskiej. Od 2010r. odsetek przedsiębiorstw mających dostęp do Internetu przekracza 90%, przy czym można zauważyć, że prawie wszystkie duże podmioty posiadają taki dostęp. Ww. wskaźnik w województwie podkarpackim w 2014r. osiągnął wartość na porównywalnym poziomie i wyniósł 94,6%. W 2014r. wskaźnik przedsiębiorstw posiadających własną stronę internetową wyniósł w kraju 65,3% i prawie dwie trzecie firm wykorzystywało stronę internetową w celu prezentacji katalogów wyrobów i usług, natomiast w województwie własną stronę internetową posiadało 60,3% przedsiębiorstw. Jednocześnie w kraju systematycznie wzrasta odsetek gospodarstw domowych posiadających komputer. W 2014r. prawie 10 mln gospodarstw domowych (9 737 869,92) - tj. 77,1% było wyposażonych w komputer. Natomiast w województwie w 2014r. w komputer było wyposażone 0,5 mln gospodarstw domowych (476 609,13) – 76,8%. Rośnie również odsetek gospodarstw posiadających dostęp do internetu, który w 2014r. osiągnął dla kraju poziom prawie 74%, przy czym 71% gospodarstw korzystało z łączności szerokopasmowych. W województwie podkarpackim zaś w 2014r. dostęp do Internetu posiadało 74,4% (w tym 74,3% gospodarstw korzystało z łączności szerokopasmowych).

Podkreślić również należy, iż współpracy nauki i biznesu w wymiernym stopniu przyczyniają się do wzrostu konkurencyjności przedsiębiorstw w regionie¹⁴.

Trzecim celem priorytetu *Rozwój inteligentny* jest obszar dotyczący Edukacji. Alokacja na realizację inwestycji wpisujących się w ten zakres w ujęciu indykatywnym na koniec okresu sprawozdawczego wyniosła 92 895 215 euro (388 283 419,66 PLN).

W ramach RPO WP od początku realizacji Programu podpisano 130 umów na łączną wartość wnioskowanego dofinansowania z EFRR 91 731 611,99 euro (383 419 791,81 PLN), które wpisują się w ww. obszar, natomiast do końca 2014r. zakończyła się realizacja 102 projektów.

Realizacja celu w obszarze *Edukacji* na koniec okresu sprawozdawczego na podstawie podpisanych umów osiągnęła wartość 99% alokacji przewidzianej na jego realizację i w stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego odnotowano wzrost na poziomie 2 pp. Natomiast w zatwierdzonych wnioskach o płatność poziom wykorzystania alokacji wyniósł odpowiednio 87% i wzrósł w stosunku do poprzedniego okresu o 14 pp. Od początku realizacji Programu w ramach tego obszaru podpisano 64 umowy na realizację projektów na

¹⁴ Raport końcowy z badania ewaluacyjnego 10 lat województwa podkarpackiego w UE – ocena wykorzystania funduszy europejskich w rozwoju regionu.

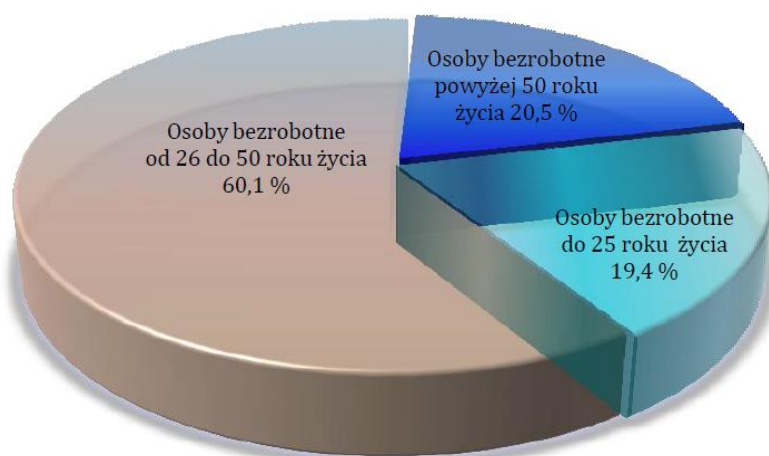
obszarach miejskich zaś na obszarach wiejskich zakontraktowano ich 66. Realizacja inwestycji ze środków RPO WP dotyczących m.in. infrastruktury uczelni, szkół i placówek tworzących system oświaty w tym organizacji pozarządowych działających na rzecz społeczeństwa obywatelskiego głównie w zakresie rozwoju bazy dydaktycznej i naukowej, stanowią wkład w osiągnięcie przypisanych do tego celu wskaźników tj. ograniczenie liczby uczniów przedwcześnie kończących edukację, zwiększenie liczby osób w z wyższym wykształceniem czy przede wszystkim zwiększenie zatrudnienia osób w wieku 20-26 lat – którego wartość w Strategii UE 2020 określono na poziomie 75%. Wartość wskaźnika zatrudnienia osób w wieku 20-64 lata w KRP określono na poziomie 71%, zgodnie z danymi GUS wartość ww. wskaźnik dla województwa podkarpackiego począwszy od 2005r. do 2009 wykazywała tendencję wzrostową (2005r. – 59,4%, 2009r. 64,8%)¹⁵. Natomiast od 2010r. odnotowuje się nieznaczny spadek jego wartości 2010r. - 64,3%, 2011r. - 63,4% i 2012r. - 63,3% zaznaczyć jednak należy, iż na spadkową tendencję jego wartości w tym okresie miała m.in. ogólna sytuacja ekonomiczna w postaci kryzysu, który w większym bądź mniejszym stopniu dotknął wszystkie regiony polski jak i kraje UE.

W województwie podkarpackim wskaźnik zatrudnienia (uwzględniając osoby, które ukończyły 15 lat) pod koniec 2014r. wyniósł 46,7%, w odniesieniu do 2013r. nastąpił spadek o 1,4 punktu procentowego. Uwzględniając poziom wykształcenia osób zatrudnionych 72,4% stanowiły osoby posiadające wykształcenie wyższe, natomiast 11,1% stanowią osoby posiadające wykształcenie gimnazjalne, podstawowe, niepełne podstawowe i bez wykształcenia szkolnego.¹⁶ W 2013r. w województwie podkarpackim 23,1% ludności w wieku 25-64 lat miało wyższe wykształcenie, jednocześnie region zajmował wysoką pozycję w rankingu województw pod względem odsetka studentów na kierunkach obejmujących nauki biologiczne, nauki fizyczne, matematyka i statystyka, komputeryzacja, inżynieria i technika, produkcja i przetwórstwo, architektura i budownictwo, w ogólnej liczbie studentów. W 2013r. udział ten wyniósł 29,2% i uplasował nasz region na 4 miejscu. Jednocześnie na koniec 2014r. odnotowano spadek stopy bezrobocia, która wyniosła 13,8% i w stosunku do roku 2013 (15,2%) zmalała o 1,4 punktu procentowego. Najwyższa stopa bezrobocia dotyczyła osób w wieku 15-24 lata (40,8%), zaś najniższą osoby w wieku 55 lat i więcej (5,3%). Uwzględniając natomiast poziom wykształcenia najmniej bezrobotnych osób było w grupie, która posiadała wykształcenie wyższe (8,4%).

¹⁵ http://www.stat.gov.pl/gus/wskazniki_monitorujace_PLK_HTML.htm

¹⁶ Aktywność ekonomiczna ludności w województwie podkarpackim – IV kwartał 2014r. Opracowanie sygnałne – marzec 2015r.

Wykres 18. Bezrobotni zarejestrowani w statystykach PUP wg wieku %, stan na 31.10.2014r.

Źródło: Opracowanie – Bezrobotni w wieku do 25 roku życia będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie.

Do końca okresu sprawozdawczego zakończono realizację 1 000 projektów (o wartości dofinansowania z EFRR 199 590 035,75 euro (834 246 431,44 PLN) z 1 430 zakontraktowanych, które wpisują się w zakres kategorii interwencji przypisanych do priorytetu *Rozwój inteligentny*. Do efektów rzeczowych obecnie zrealizowanych inwestycji, które przyczyniły się do osiągnięcia celów priorytetu *Rozwój inteligentny* należy zaliczyć m.in. wsparcie 666 przedsiębiorstw, w tym: 261 małych przedsiębiorstw, 148 średnich przedsiębiorstw oraz 257 mikroprzedsiębiorstw (zaznaczyć należy, iż wartości te ulegną dalszej poprawie uwzględniając obecnie realizowane projekty, które do końca okresu sprawozdawczego nie zostały jeszcze zakończone). Ponadto w wyniku już zakończonych projektów powstało 12 etatów badawczych, natomiast do końca 2015r. przewiduje się utworzenie łącznie 69 miejsc pracy w zakresie B+R – etaty badawcze. Jednocześnie w okresie sprawozdawczym zakończono realizację 7 projektów z zakresu B+R w wyniku, których przebudowano lub wybudowano ponad 2,8 tys. m² obiektów dydaktycznych na potrzeby transferu wiedzy w zakresie nowoczesnych technologii (zaś do końca 2015r. planuje się, zakończenie kolejnych 33 projektów w wyniku, których zostanie wybudowane lub przebudowane łącznie ok. 20 796 m² obiektów) i jednocześnie zakupiono 197 szt. aparatury lub urządzeń na potrzeby transferu wiedzy w zakresie nowoczesnych technologii tj. aparatury naukowo-badawczej (do końca 2015r. planuje się zakup 1 700 szt. takiej aparatury). Ponadto w wyniku zrealizowanych inwestycji z usług wybudowanych/przebudowanych obiektów wyposażonych na potrzeby transferu wiedzy w zakresie nowoczesnych technologii skorzystało 240 pracowników 7 przedsiębiorstw - przewiduje się, iż do końca 2015r. skorzysta ok. 838 pracowników i 45 przedsiębiorstw. Istotny wkład w osiągnięcie celu Strategii w zakresie rozwoju społeczeństwa informacyjnego stanowi wsparcie ze środków Programu 34 projektów, których realizacja przyczyniła się do wdrożenia procesu cyfryzacji i rozwiązań informatycznych polegających m.in. na podniesieniu standardu obsługi klientów w jednostkach publicznych (tj. urzędy, szkoły), pacjentów w szpitalach, przychodniach czy też petentów jednostek świadczących usługi publiczne. Dzięki realizacji ww. inwestycji do 2014r. udostępniono - 331 usług publicznych dostarczonych on-line (w stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego w 2014r.

udostępniono kolejne 240 usług), powstało 58,72 km sieci szerokopasmowego Internetu jednocześnie upowszechniono dostęp do sieci szerokopasmowego Internetu dla 52 077 osób. Ponadto w zakres priorytetu *Rozwój inteligentny* wpisują się działania dotyczące systemu kształcenia i szkolnictwa realizowane ze środków RPO WP w ramach działania 5.1 *Infrastruktura publiczna*. W ramach 79 projektów zmodernizowano 57 obiektów edukacyjnych i 20 placówek prowadzących działalność w zakresie kształcenia ustawicznego. Z efektów powstałej infrastruktury skorzystało ponad 34,7 tys. uczniów i ok. 21,5 tys. studentów.

Zgodnie z raportem *Diagnoza innowacyjności województwa podkarpackiego na tle regionów Polski i UE* województwo znajduje silną pozycję pod względem nakładów faktycznie poniesionych na prace badawczo-rozwojowe (B+R) na mieszkańca. Jednocześnie informacje przedstawione w raporcie końcowym z przeprowadzonego w 2014r. badania ewaluacyjnego potwierdzają, że dzięki dostępności funduszy strukturalnych UE, które są ważnym stymulatorem wzrostu gospodarczego, rośnie rola województwa w obszarze innowacyjności. Fundusze unijne w tym środki RPO WP są istotnym źródłem finansowania rozwoju działalności gospodarczej na Podkarpaciu. Przedsiębiorcy z terenu województwa podkarpackiego coraz chętniej korzystają z dotacji w szczególności w obszarze innowacyjności ponieważ realizacja inwestycji gwarantuje wzrost konkurencyjności oraz umocnienie ich pozycji na rynku.

Podkreślić należy, iż zgodnie z *Harmonogramem naboru wniosków* w przyszłym okresie sprawozdawczym nie planuje się konkursu. Jednakże perspektywa finansowa 2014-2020 stwarza dalsze możliwości rozwoju podkarpackich firm/przedsiębiorstw gdyż tak jak w okresie 2007-2013, w latach 2014-2020 środki finansowe na ich rozwój skoncentrowano w ramach I osi priorytetowej, której celem jest wzrost poziomu przedsiębiorczości oraz poprawa zewnętrznej konkurencyjności regionu. Pomoc zostanie przeznaczona w szczególności na: projekty B+R przedsiębiorstw, obejmujące realizację badań, prac rozwojowych, projekty związane z wdrożeniem prac B+R w działalności przedsiębiorstw, wsparcie inkubatorów przedsiębiorczości oraz ośrodków wspierających przedsiębiorczość akademicką, wsparcie na stworzenie lub rozwój istniejącego zaplecza badawczo-rozwojowego przedsiębiorstw oraz jednostek naukowych, służących działalności innowacyjnej, wsparcie rozwoju nowo powstałych firm w zakresie rozwoju produktów i usług opartych na technologiach informacyjno-komunikacyjnych, sprzedaży produktów i usług w internecie, tworzenie i udostępnienie usług elektronicznych, wsparcie rozwoju MŚP poprzez dofinansowanie projektów inwestycyjnych ukierunkowanych na wdrażanie nowych rozwiązań produkcyjnych, usługowych, technologicznych, organizacyjnych, informatycznych.

Rozwój zrównoważony

Tabela 11. Spójność priorytetów RPO WP z celami realizowanymi w ramach *Rozwój zrównoważony* Strategii Europa 2020 w ramach RPO WP.

Nazwa Priorytetu	Obszary/cele Strategii UE 2020	Kategorie interwencji wpisujące się w realizację Strategii Europa 2020	Osie priorytetowe RPO WP
Rozwój zrównoważony - wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;	Klimat, energia, mobilność	16,17,18,19,20,21,22,23,24,25,26,27,28,29,30,31,32,33,34,35,36,37,38,39,40,41,42,43,44,45,46,47,48,49,50,51,52,53,54	II oś priorytetowa – Infrastruktura techniczna (16, 18, 23, 25, 29, 35,40, 41,42,43,47). IV oś priorytetowa – Ochrona środowiska i zapobieganie

sustainable growth			zagrożeniom (44, 45, 46, 53, 54). V oś priorytetowa – <i>Infrastruktura społeczna</i> (24). VII oś priorytetowa - Spójność wewnątrzregionalna (50).
--------------------	--	--	---

W ramach drugiego priorytetu Strategii **Rozwój zrównoważony** (sustainable growth) występuje obszar Klimat, energia, mobilność, celem którego jest wsparcie zmiany w kierunku gospodarki niskoemisyjnej i efektywniej, korzystającej z zasobów środowiska oraz dążenie do wyeliminowania zależności wzrostu gospodarczego od degradacji środowiska przyrodniczego. Również i w ten priorytet, uwzględniając kategorie interwencji, wpisują się II, IV, V i VII osie priorytetowe RPO WP. W ramach II osi priorytetowej *Infrastruktura techniczna*, realizowane są inwestycje mające na celu poprawę dostępności i atrakcyjności inwestycyjnej regionu poprzez realizację przedsięwzięć w sferze komunikacyjnej i energetycznej. Realizowane projekty w głównej mierze dotyczą budowy, modernizacji infrastruktury drogowej, kolejowej i energetycznej, które zapewniają zwiększenie dostępności komunikacyjnej województwa podkarpackiego, a tym samym przyczyniają się do wzrostu konkurencyjności i atrakcyjności regionu. Ponadto skutkiem tych działań jest poprawa jakości powiązań komunikacyjnych z podstawowymi szlakami komunikacyjnymi o znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym, jak również poprawa bezpieczeństwa użytkowników ruchu drogowego, kolejowego i lotniczego. Jednocześnie w ramach II osi priorytetowej realizowane są projekty dotyczące infrastruktury technicznej w dziedzinie energetyki i ciepłownictwa. Podstawowym celem tych działań, jest dążenie do lepszego wykorzystania dostępnych zasobów i zachowania zasad ochrony środowiska. Ponadto wsparcie uzyskują inwestycje, które zmierzają do zwiększenia udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych. Jednocześnie działania realizowane w ramach IV osi priorytetowej dotyczące m.in.: oczyszczania ścieków, zaopatrzenia w wodę oraz zagospodarowania odpadów, a także polegające na zwalczaniu i zapobieganiu zagrożeniom są spójne ze Strategią Europa 2020. Również realizacja inwestycji w ramach V osi priorytetowej w zakresie wypoczynku i rekreacji dotycząca np. budowy czy modernizacji oraz wyposażenia ścieżek rowerowych wpisuje się w ww. cel. Wyposażenie w infrastrukturę służącą rekreacji i uprawianiu sportu ma istotny wpływ na atrakcyjność regionu i danej miejscowości ponieważ decyduje ona o wyborze miejsca pracy i zamieszkania przez ludzi młodych. Ponadto jest ona czynnikiem, który zyskuje na znaczeniu w pozyskiwaniu nowych strategicznych inwestorów. Jakość życia w danej miejscowości czy regionie, wpływa zachęcająco na wykwalifikowane kadry, które bardziej skłonne są do osiedlania się i podejmowania pracy w miejscu gdzie znajdują się duże możliwości aktywnego wypoczynku i rekreacji. Dodatkowo inwestycje realizowane w ramach VII osi priorytetowej w zakresie 50 kategorii interwencji (tj. *Rewaloryzacja obszarów przemysłowych i rekultywacja skażonych gruntów*) wpisują się realizację ww. obszaru.

Na wdrażanie projektów realizowanych w ramach RPO WP przyczyniających się do realizacji celu *Klimat, energia, mobilność* przeznaczono najwięcej środków tj. 556 096 912 euro (2 324 373 872,78 PLN). Wartość alokacji została określona na podstawie indykatywnego podziału środków RPO WP według kategorii interwencji.

W ramach RPO WP od początku realizacji Programu zakontraktowano 727 umowy na łączną wartość wnioskowanego dofinansowania z EFRR 545 399 915,92 euro (2 279 662 568,58 PLN) wpisujących się w ww. obszar.

Realizacja celu w ww. obszarze na koniec okresu sprawozdawczego na podstawie podpisanych umów osiągnęła wartość 98% alokacji przewidzianej na jego realizację, natomiast w zatwierdzonych wnioskach o płatność poziom ten wyniósł odpowiednio 93% i w stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego odnotowano wzrost o 15 pp.

Od początku realizacji Programu w ramach tego obszaru podpisano 261 umów na realizację projektów na obszarach miejskich zaś na obszarach wiejskich zakontraktowano ich 466. Realizacja projektów w ramach RPO WP dotyczących m.in. udoskonalenia i rozwinięcia regionalnej infrastruktury technicznej w dziedzinie energetyki i ciepłownictwa, czy też realizacja przedsięwzięć ograniczających ilość zanieczyszczeń w tym odpadów przedostających się do środowiska, stanowi wkład w osiągnięcie przypisanego do tego celu wskaźnika, którego zadaniem na poziomie Strategii UE jest ograniczenie emisji gazów cieplarnianych o 20% zwiększenie efektywności energetycznej o 20% oraz pozyskanie 20% energii ze źródeł odnawialnych. Natomiast na poziomie KPR wartość ww. wskaźnika została określona odpowiednio wysokości 19% w zakresie redukcji emisji gazów cieplarnianych, 15% udziału OZE w konsumpcji energii i 13,6% wzrostu efektywności energetycznej.

W 2013r. województwo podkarpackie zajmowało 13 miejsce w kraju pod względem emisji zanieczyszczeń gazowych oraz 13 miejsce ze względu na ilość wprowadzanych do powietrza pyłów, tylko 1,5% emitowanych do powietrza zanieczyszczeń w Polsce pochodziło z terenu województwa podkarpackiego. Zanieczyszczeń gazowych wprowadzono do powietrza 32 44,4 tys. ton, o ich wielkości zdecydował dwutlenek węgla, którego procentowy udział w emisji wyniósł 99,4%. Udział w emisji pozostałych rodzajów zanieczyszczeń był niewielki i kształtował się następująco: dwutlenek siarki stanowił 0,3%, tlenki azotu (w przeliczeniu na NO₂) – 0,2%, tlenek węgla – 0,1%. W 2013r. na 79 badanych zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza, emitujących pyły, gazy lub równocześnie pyły i gazy do powietrza, 57 posiadało urządzenia do redukcji zanieczyszczeń pyłowych i 17 gazowych. Zatrzymały i zneutralizowały one 235,5 tys. ton zanieczyszczeń pyłowych, tj. 99,3% zanieczyszczeń wytworzonych i 7,1 tys. ton gazowych (bez dwutlenku węgla), tj. 26,3%. W badanych zakładach zainstalowanych było 787 urządzeń do redukcji zanieczyszczeń powietrza o różnym stopniu sprawności.¹⁷

Do końca okresu sprawozdawczego w ramach RPO WP zakończono realizację 677 projektów z pośród 727 zakontraktowanych inwestycji, które zakresem kategorii interwencji wpisują się w priorytet *Rozwój zrównoważony*.

Do końca okresu sprawozdawczego w ramach RPO WP zakończono realizację 33 projektów z zakresu energii odnawialnej w wyniku których moc zainstalowana energii ze źródeł odnawialnych wyniosła 21,04 MW. Dodatkowo w trakcie realizacji pozostaje 2 tego rodzaju inwestycje w związku z czym przewiduje się, że w wyniku ich zakończenia moc zainstalowana energii ze źródeł odnawialnych wzrośnie do poziomu 36,66 MW.

Ponadto w okresie sprawozdawczym zakończono realizację 187 inwestycji mających na celu poprawę jakości powietrza. Istotnym elementem przyczyniającym się do realizacji założeń racjonalnej gospodarki i ochrony środowiska naturalnego jest m.in. wprowadzenie do komunikacji miejskiej niskoemisyjnych środków transportu. W związku z czym ze środków Programu zakupionych zostało 107 jednostek taboru komunikacji miejskiej dostosowanych do obowiązujących norm w zakresie emisji spalin i tym samym odnotowano wzrost o 5,4%

¹⁷ Ochrona środowiska w województwie podkarpackim w 2013r. Opracowanie sygnałne – wrzesień 2014r. Urząd statystyczny w Rzeszowie.

ludności korzystającej z tej komunikacji. Z pewnością osiągnięte wskaźniki pozwolą ograniczyć liczbę osób korzystających z samochodów osobowych. Ponadto inwestycje realizowane ze środków RPO WP w zakresie ochrony środowiska dotyczące gospodarki wodno-ściekowej czy też gospodarki odpadami komunalnymi przyczyniają się do poprawy stanu i zarazem ochrony wód gruntowych i powierzchniowych a tym samym sprzyjają osiągnięciu celu wyznaczonego w ramach niniejszego priorytetu Strategii Europa 2020. Do końca okresu sprawozdawczego w wyniku zakończonych inwestycji dotyczących gospodarki wodno-ściekowej wybudowano ponad 1 547 km sieci kanalizacyjnej, która swym zasięgiem objęła ponad 76 tys. osób. Jednocześnie zrealizowanych zostało 14 inwestycji dotyczących gospodarki odpadami w wyniku których selektywną zbiórką odpadów objętych zostało 134 344 osób, jednocześnie teren o powierzchni 0,17 km² został zrekultywowany. Również ważnym aspektem w zakresie ochrony środowiska i jednocześnie rozwoju regionu jest zapewnienie ochrony bioróżnorodności jego terenów.

W świetle powyższego podkreślić należy, iż inwestycje realizowane ze środków RPO przez samorządy, małe i średnie firmy, czy też podmioty będące wytwórcami energii najbardziej unowocześniają polską energetykę – inwestując w instalacje solarne. Inwestycje w odnawialne źródła energii są możliwe dzięki strategii promowania niskoemisyjnej gospodarki, a także współfinansowaniu tego typu inwestycji przez fundusze europejskie.

Wyzwaniem dla województwa podkarpackiego jest poprawa efektywności energetycznej, zwiększenie udziału źródeł odnawialnych w bilansie energetycznym województwa, modernizacja sieci ciepłowniczej w kierunku wysokosprawnej kogeneracji (jednego wytwarzania energii i ciepła) czyli realizacja założeń programu *Rozwoju Odnawialnych Źródeł Energii dla Województwa Podkarpackiego*. Dlatego również w okresie programowania w ramach III osi priorytetowej *Czysta energia* będą realizowane inwestycje polegające na ograniczeniu emisji zanieczyszczeń emitowanych do środowiska przy produkcji energii, ogrzewaniu mieszkań i transporcie.

Ponadto samorząd województwa zamierza też promować ideę budowy małych elektrowni, wodnych na podkarpackich rzekach, wspomagać też będzie ideę energetyki prosumenckiej, a więc produkcji energii elektrycznej z mikro źródeł odnawialnych.

Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu

Tabela 12. Spójność priorytetów RPO WP z celami realizowanymi w ramach *Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu* Strategii Europa 2020 w ramach RPO WP.

Nazwa Priorytetu	Obszary/cele Strategii UE 2020	Kategorie interwencji wpisujące się w realizację Strategii Europa 2020	Osie priorytetowe RPO WP
Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu - wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną. inclusive growth	Walka z ubóstwem	61,75,76,77,78,79,80	I oś priorytetowa - Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka (75, 80) V oś priorytetowa – Infrastruktura publiczna (75,76,77,79). VII oś priorytetowa – Spójność wewnątrzregionalna (61, 78).

W ramach niniejszego priorytetu występuje jeszcze jeden cel tematyczny dotyczący Zatrudnienia i umiejętności jednakże w ramach RPO WP nie jest on realizowany w uwagi na

brak środków, które były by przypisane kategoriom interwencji w tym obszarze tj.: 62,63,64,65,66,67,68,69,70,71.

Trzeci cel Strategii **Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu** (inclusive growth) oznacza wzmocnienie pozycji obywatela poprzez zapewnienie wysokiego poziomu zatrudnienia, inwestowanie w kwalifikacje, zwalczanie ubóstwa oraz modernizowanie rynków pracy, systemów szkoleń i ochrony socjalnej. Jak wynika z danych zaprezentowanych w ww. tabeli w zakres priorytetu dotyczącego *Rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu* wpisują się działania realizowane w ramach I, V i VII osi priorytetowej RPO WP. Projekty realizowane w ramach osi priorytetowej dotyczące usług opieki zdrowotnej i pomocy społecznej, ważnych z punktu widzenia wpływu na rozwój społeczno-gospodarczy województwa, przyczyniające się do poprawy jakości zdrowia i upowszechnienia dostępu do świadczeń w szeroko rozumianej pomocy społecznej, zwiększające aktywność zawodową i przywracające na rynek pracy osoby zagrożone wykluczeniem społecznym oraz wpływające na wyrównywanie szans (np. kobiet na rynku pracy) są zgodne ze Strategią EU 2020 w tym obszarze. Inwestycje w zakresie V osi priorytetowej koncentrują się również na przedsięwzięciach poprawiających jakość nauczania w województwie podkarpackim z wykorzystaniem nowoczesnych metod kształcenia. Realizowane są również przedsięwzięcia dotyczące rozwoju kształcenia ustawicznego i zawodowego. Zgodnie z przyjętą *Europejską platformą współpracy w zakresie walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym: europejskie ramy na rzecz spójności społecznej i terytorialnej* - walka z ubóstwem musi opierać się na wzroście gospodarczym oraz zatrudnieniu i skutecznej ochronie socjalnej. Interwencja innowacyjnej ochrony socjalnej musi być połączona z szerokim zestawem polityk społecznych, łącznie z ukierunkowaną edukacją, opieką społeczną, mieszkalnictwem, zdrowiem, godzeniem życia prywatnego i zawodowego oraz polityk rodzinnych. Ponadto działania podejmowane w ramach VII osi priorytetowej związane z rewitalizacją miast oraz obszarów zdegradowanych wzmacniające spójność województwa i zapewniające zwiększenie zatrudnienia są zgodne z priorytetem omawianej Strategii. Jednocześnie działania podejmowane w ramach I osi priorytetowej w zakresie 75 kategorii interwencji wpisują się w zakres ww. priorytetu.

Na wdrażanie celu Walka z ubóstwem w obszarze *Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu* w ramach RPO WP przeznaczono 222 760 533 euro (931 094 475,83 PLN) alokacji, którą określono na podstawie indykatywnego podziału środków Programu według kategorii interwencji.

W ramach RPO WP od początku realizacji Programu zakontraktowano 360 umów na łączną wartość wnioskowanego dofinansowania z EFRR 211 834 122,47 euro (885 424 265,12 PLN), które przyczyniły się do realizacji w ww. obszarze.

Realizacja celu w obszarze *Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu* na koniec okresu sprawozdawczego na podstawie podpisanych umów osiągnęła wartość 95% alokacji przewidzianej na jego realizację (wzrost w stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego o 5 punktu procentowego), natomiast w zatwierdzonych wnioskach o płatność poziom ten wyniósł odpowiednio 89% (wzrost o 11 punktu procentowego).

Od początku realizacji Programu w ramach tego obszaru podpisano 215 umów na realizację projektów na obszarach miejskich zaś na obszarach wiejskich zakontraktowano ich 145, natomiast do końca okresu sprawozdawczego zakończono realizację 321 projektów. Realizacja przedsięwzięć dotyczących obiektów pomocy społecznej takich jak ośrodki wsparcia, ośrodki adopcyjno-opiekuńcze, domy pomocy społecznej, placówki opiekuńczo-

wychowawcze, ośrodki bezdomnych, centra kultury integracji społecznej zakłady aktywności zawodowej, czy inwestycje z zakresu poprawy dostępności i jakości usług medycznych poprzez wparcie obiektów i wyposażenie zakładów opieki zdrowotnej, a także działania, które przeciwdziałają niekorzystnym zjawiskom tj. bezrobocie, wykluczenie społeczne stanowi wkład w osiągnięcie przypisanego do obszaru *Walka z ubóstwem* wskaźnika, którego celem jest zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym o co najmniej 20 mln. Zaznaczyć należy, iż w KPR wartość tego wskaźnika określono w przedziale 1,5-2 mln tj. zaplanowano zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem o 1,5 mln. Polska wśród krajów UE27 należy do państw o wysokiej wartości wskaźnika zagrożenia ubóstwem lub wykluczeniem społecznym (wynoszącym 27,2%). Wnioski te potwierdzone są także w dostępnych raportach publikowanych przez Główny Urząd Statystyczny („Europejskie badanie dochodów i warunków życia EU-SILC w 2011r.”)¹⁸. Ubóstwo, a zwłaszcza sposoby jego ograniczania, przeciwdziałania, to jedno z najpoważniejszych wyzwań współczesnego świata. Z tym niekorzystnym zjawiskiem borykają się zarówno kraje biedne, jak i bogate. W krajach zamożnych dotyka ono jednak znacznie mniejszej części społeczeństwa, a poziom życia, na podstawie którego określana jest skala ubóstwa jest znacznie wyższy, niż w najbiedniejszych rejonach świata. Walka z ubóstwem jest jednym z kluczowych elementów polityki społecznej niemal wszystkich państw świata.

W 2014r. przeprowadzono badanie ewaluacyjne zlecone przez Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie pn. *Analiza sytuacji osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym, ze szczególnym uwzględnieniem zagrożenia ubóstwem w województwie podkarpackim, w kontekście doboru właściwych instrumentów wsparcia w nowej perspektywie finansowej 2014-2020*, analiza którego wykazała, że w województwie podkarpackim poziom zagrożenia ubóstwem i izolacją społeczną oraz jego rozmiar na tle innych województw uznać należy za tą kwestię społeczną, która wymaga interwencjonizmu ze strony instytucji i organizacji działających w obszarze pomocy społecznej. Jednocześnie uwarunkowania ubóstwa, w każdej jego formie, związane są przede wszystkim z wykształceniem, aktywnością zawodową jak również strukturą gospodarstwa domowego¹⁹.

Przeciętne dochody mieszkańców województwa podkarpackiego są najniższe niż w kraju. W roku 2013 gospodarstwo domowe na Podkarpaciu dysponowało przeciętnym miesięcznym dochodem wynoszącym 238,69 euro (997,69 PLN) na osobę. Dochód ten był o 72,01 euro (301 PLN), tj. o 23,2% niższy niż przeciętnie w kraju. Jednocześnie w latach 2009-2013 zwiększył się udział wydatków gospodarstw domowych związanych z użytkowaniem mieszkania i nośnikami energii, jak też przeznaczonych na łączność, czy zdrowie. W roku 2013 przeciętne miesięczne wydatki gospodarstwa domowego w województwie podkarpackim wyniosły w przeliczeniu na osobę 209,34 euro (875 PLN). Zaznaczyć należy, iż zasadniczym czynnikiem determinującym możliwość zaspokojenia potrzeb życiowych przez członków społeczności i zapewnienia odpowiednich warunków życia jest wysokość dochodów, jakimi dysponują i ich siła nabywcza.

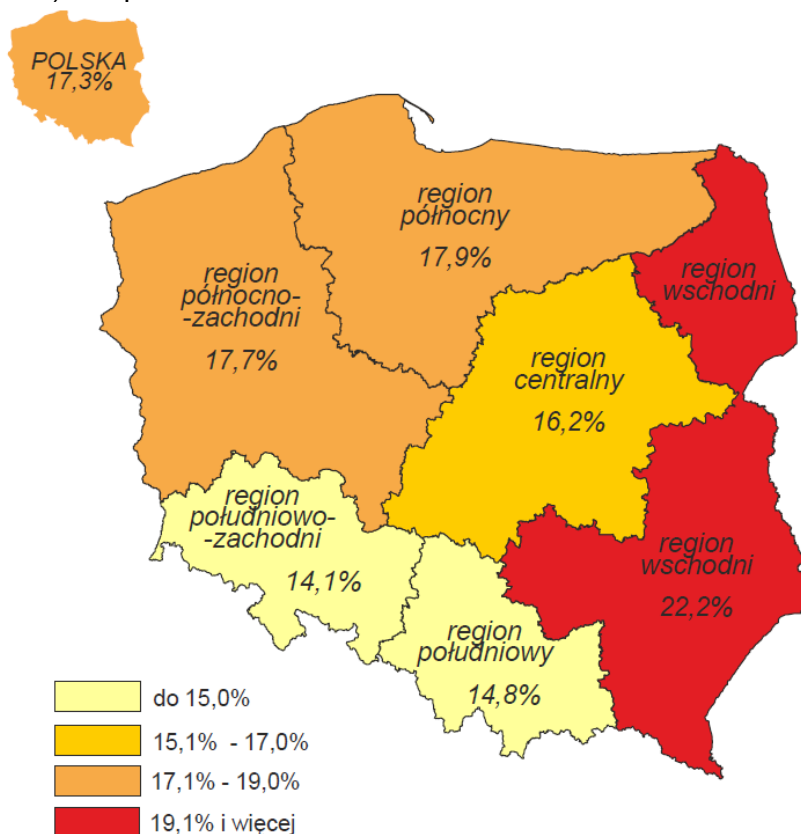
¹⁸ Profilaktyka instytucjonalna w województwie podkarpackim w 2013r. Obserwatorium Integracji Społecznej. Rzeszów 2014r.

¹⁹ 7. Raport końcowy z badania ewaluacyjnego pn. *Analiza sytuacji osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym, ze szczególnym uwzględnieniem zagrożenia ubóstwem w województwie podkarpackim, w kontekście doboru właściwych instrumentów wsparcia w nowej perspektywie finansowej 2014-2020*. Badanie na zlecenie Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Rzeszowie zrealizował Instytut Badań i Analiz GRUPA OSB. Rzeszów, 19 września 2014r.

Ponadto uwzględniając poziom wykształcenia osób zagrożonych ubóstwem w oparciu o dane Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Rzeszowie dominują te które kształcenie zakończyły na poziomie zasadniczej szkoły zawodowej, kolejną grupą stanowią osoby posiadające wykształcenie podstawowe, w tym niepełne oraz średnie ogólnokształcące.

Z dostępnych dla województwa podkarpackiego danych statystycznych wynika, iż wskaźnik zagrożenia ubóstwem (uwzględniając transfer społeczny) w 2013r. wyniósł 22,2%, (w 2011r. – 21,3%)²⁰.

Mapa 2. Wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu transferów społecznych wg regionów (NTS 1) w oparciu o badanie EU-SILC 2013

Źródło: Dochody i warunki życia ludności polski (raport z badania EU-SILC 2013). Warszawa 2014r. Główny Urząd Statystyczny, Informacje i opracowania statystyczne.

Najczęstszymi powodami korzystania ze wsparcia pomocy społecznej w 2013 roku w województwie podkarpackim były ubóstwo oraz bezrobocie. Wskaźnik pomocy z powodu ubóstwa osiągnął 59%, natomiast z powodu bezrobocia – 60%²¹.

Od początku wdrażania Programu w zakresie projektów wpisujących się w cel walki z ubóstwem zakończono realizację:

- 79 projektów dotyczących edukacji,
- 36 projektów dotyczących ochrony zdrowia oraz 38 dotyczących infrastruktury pomocy społecznej,

²⁰http://www.stat.gov.pl/gus/wskazniki_monitorujace_PLK_HTML.htm

²¹Profilaktyka instytucjonalna w województwie podkarpackim w 2013r. Obserwatorium Integracji Społecznej. Rzeszów 2014r.

- 58 zapewniających zrównoważony rozwój i tym samym poprawiają atrakcyjność miast i miasteczek.

Należy zaznaczyć, iż w wyniku realizacji ww. projektów do końca okresu sprawozdawczego ponad 34 tys. uczniów i ponad 21 tys. studentów skorzystało z efektów ich realizacji dodatkowo zwiększyła się liczba miejsc w przedszkolach - do końca 2014r. ze środków RPO WP powstało 1 595 nowych miejsc. Kolejnym istotnym efektem zakończonych inwestycji mających na celu walkę z bezrobociem oraz wykluczeniem społecznym jest utworzenie w okresie sprawozdawczym kolejnych nowych miejsc pracy na obszarach odnowionych (łącznie do końca 2014r. ze środków RPO WP powstało 12 takich miejsc pracy). Jednocześnie ze środków RPO WP zakresem interwencji objęto również bazę medyczną polegającą m.in. na sfinansowaniu zakupu specjalistycznego sprzętu, dzięki któremu przeprowadzonych zostało ponad 470 tys. specjalistycznych badań medycznych.

Dodatkowo na obszarach odnowionych ze środków RPO WP powstało 9 firm, a do końca 2015r. szacuje się że powstanie kolejne 5 firm. Ponadto biorąc pod uwagę podpisane do końca okresu sprawozdawczego umowy planuje się, iż na obszarach odnowionych powstanie łącznie 87 nowych miejsc pracy.

Ponadto dzięki wsparciu w perspektywie finansowej 2007-2013 do końca okresu sprawozdawczego powstało 3 902,19 nowych miejsc pracy, przy czym 1 569,94 etatów dla kobiet, natomiast przewiduje się, iż po zakończeniu wszystkich zakontraktowanych projektów w ramach RPO WP powstanie ponad 5 182,77 nowych miejsc pracy, w tym ok. 2 044,27 dla kobiet.

W perspektywie finansowej 2014-2020 ważnym obszarem wsparcia będzie integracja społeczna. Wsparcie w tym kierunku przeznaczone zostanie dla osób będących w niekorzystnej sytuacji społecznej i zawodowej, jednocześnie działania w tym obszarze zagwarantują dostęp do usług, zwłaszcza rodzinom wielodzietnym, niepełnym i dysfunkcyjnym, które z uwagi na szereg barier i trudną sytuację materialną pozbawione są możliwości korzystania z podstawowych usług społecznych i zdrowotnych warunkujących ich prawidłowy rozwój i funkcjonowanie w społeczeństwie. Istotny wpływ na życie wielu mieszkańców Podkarpacia będą miały działania na rzecz rynku pracy, skierowane w głównej mierze do osób bezrobotnych i poszukujących pracy.

Należy stwierdzić, iż najważniejsze działania, które realizuje RPO WP przyczyniają się i jednocześnie prowadzą do pomyślnego spełnienia założeń Strategii UE 2020, do których w głównej mierze należą:

- 2.1 Infrastruktura komunikacyjna,
- 2.2 Infrastruktura energetyczna,
- 4.1 Infrastruktura ochrony środowiska,
- 4.2 Infrastruktura przeciwpowodziowa i racjonalna gospodarka zasobami wodnymi,
- 4.3 Zachowanie oraz ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej,
- 4.4 Zwalczanie i zapobieganie zagrożeniom,
- 7.2 Rewitalizacja obszarów zdegradowanych,

które swym zakresem interwencji przyczyniają się do wspierania celu Strategii UE 2020 **Klimat energia mobilność**, uwzględniając podział alokacji Programu.

Jednocześnie należy zaznaczyć, iż w 2013r. na sesji Sejmiku Województwa Podkarpackiego przyjęto zaktualizowaną wersję *Strategii rozwoju województwa podkarpackiego na lata 2007-2020* tj. *Strategię Rozwoju Województwa - Podkarpackie 2020*. Aktualizacji zapisów Strategii

dokonano pod kątem spójności z nowymi krajowymi i unijnymi dokumentami strategicznymi tj. *Europą 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu*, *Koncepcją Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030* czy *Długookresową Strategią Rozwoju Kraju Polska 2030*. Dokument uwzględnia najnowsze zalecenia Komisji Europejskiej w programowaniu rozwoju na lata 2014-2020 dotyczące konieczności identyfikacji inteligentnych specjalizacji regionu oraz jest zgodny ze Strategią UE 2020, ponieważ celem *Strategii Rozwoju Województwa - Podkarpackie 2020* jest wzmocnienie przewag konkurencyjnych i niwelowanie barier rozwojowych województwa, co będzie prowadzić do zmniejszenia dysproporcji wewnątrz regionu w jego poziomie społeczno – gospodarczym. Konsekwencją tych działań w okresie wyznaczonym przez Strategię będzie wzmocnienie konkurencyjności regionu w stosunku do innych, bardziej rozwiniętych obszarów kraju, a także UE.

W okresie sprawozdawczym nie przeprowadzono badań ewaluacyjnych, których bezpośrednim przedmiotem byłaby ocena wpływu RPO WP na osiągnięcie celów Strategii Europa 2020.

W Raporcie końcowym z badania pn. *Ocena wpływu wsparcia RPO WP w kontekście dostępności komunikacyjnej* ewaluator dokonał oceny inwestycji komunikacyjnych w rozwoju regionu oraz wskazał wpływ realizowanych inwestycji na cele Strategii Lizbońskiej oraz Strategii Europa 2020. Analiza przedsięwzięć realizowanych w ramach działania 2.1 przedstawiona w raporcie przez ewaluatora potwierdziła, iż wsparte w ramach ww. działania kategorie interwencji wpisują się w Strategię Lizbońską m.in. w zakresie kategorii 16 – Kolej i 29 Porty lotnicze. Jednocześnie ewaluator potwierdził, że projekty dotyczące transportu publicznego realizowane w ramach działania 2.1 odnoszą się do założeń Strategii Lizbońskiej w zakresie rozwoju wiedzy i innowacji na rzecz wzrostu gospodarczego, co potwierdzają m.in. zainstalowane systemy informowania podróżnych, utworzone punkty informacji podróżnych oraz zainstalowane urządzenia służące dystrybucji i identyfikacji biletów. Wyniki ewaluacji projektów drogowych potwierdziły, że ich cel (poprawa jakości podróżowania mieszkańców po terenie gminy, w tym do pracy, urzędów) został osiągnięty. co jednocześnie przełożyło się na osiągnięcie zaspokojenia potrzeb społecznych regionu, a także podniesienie bezpieczeństwa w ruchu drogowym. W ww. badaniu ewaluator odniósł się do Strategii Europa 2020 wskazując, iż jednym z jej celów jest zrównoważony rozwój gdzie promowana jest modernizacja transportu, która polega na „modernizacji sektora transportu i zmniejszenia jego udziału w emisji związków węgla (...) poprzez szereg działań, takich jak działania w zakresie infrastruktury (np. wczesne tworzenie infrastruktury sieci mobilności elektrycznej), inteligentne zarządzanie ruchem, lepsza logistyka, dalsze ograniczanie emisji CO² pojazdów drogowych oraz w sektorze lotniczym i morskim, w tym opracowanie europejskiej inicjatywy ekologicznych samochodów.” W raporcie wymieniono inwestycje realizowane w ramach działania 2.1 odnoszące się do celów sformułowanych w Strategii Europa 2020 oraz zaprezentowano osiągnięte efekty w postaci konkretnych wskaźników rzeczowych tj. zakupiony tabor komunikacji miejskiej, zmodernizowany tabor komunikacji miejskiej, pojemność tego taboru, a także zainstalowane systemy obszarowego sterowania i nadzoru ruchu.

Poniżej przedstawiono przykłady projektów, które wpisują się swym zakresem interwencji w realizację Strategii Europa 2020.

Projektem wykazującym spójność z **priorytetem *Rozwój inteligentny*** w obszarze ***Badania i rozwój, innowacje przedsiębiorczość*** jest inwestycja realizowana przez firmę FORBET - Marek Małecki pn. *Wdrożenie nowatorskiej technologii produkcji wysokogatunkowych wyrobów betonowych opracowanych przez Dział B+R firmy FORBET-Marek Małecki*. Celem głównym projektu było rozszerzenie (dywersyfikacja) zakresu działalności gospodarczej firmy poprzez wprowadzenie do dotychczasowej oferty nie wytwarzanego dotychczas produktu w postaci wysokogatunkowych wibroprasowanych wyrobów betonowych. Cel niniejszej inwestycji został osiągnięty m.in. poprzez wprowadzenie zasadniczej zmiany dotyczącej procesu produkcyjnego w firmie. Dzięki zrealizowanej inwestycji firma FORBET jako jedna z pierwszych w Polsce w branży budowlanej uzyskała dostęp do najbardziej zaawansowanych technologii produkcyjnych likwidując występującą obecnie lukę technologiczną, przyczyniając się tym samym do zwiększenia roli rozwiązań innowacyjnych w sektorze polskich przedsiębiorstw budujących gospodarkę opartą na wiedzy z poszanowaniem zasad zrównoważonego rozwoju, zwracając uwagę na aspekt ochrony środowiska naturalnego. Dodatkowo transfer najnowszych technologii do firmy wpłynął na zatrudnienie 5 nowych pracowników na poziomie przedsiębiorstwa. Wprowadzenie przez FORBET po raz pierwszy w Polsce technologii produkcyjnych pozwoliło na udostępnienie wykonawcom inwestycji infrastrukturalnych najnowszych, inteligentnych materiałów budowanych, dzięki którym można taniej, szybciej, więcej a przede wszystkim trwalej budować. Jednocześnie oprócz wymienionych ww. efektów inwestycji wzrosły przychody/zyski firmy, a tym samym wzrosła rentowność sprzedaży na poziomie całej firmy.

Innym przykładem inwestycji realizowanej w ramach RPO WP wpisującej się w założenia priorytetu ***Rozwój inteligentny*** w cel ***Spółeczeństwo informacyjne*** jest projekt Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania z siedzibą w Rzeszowie pn. *System digitalizacji procesu kształcenia na uczelni wyższej – e-edukator*. Celem głównym projektu było zapewnienie mieszkańcom województwa podkarpackiego odpowiednich warunków do korzystania z zasobów cyfrowych poprzez rozwój nowoczesnych technologii teleinformatycznych i komunikacyjnych w zakresie edukacji. Projekt przyczynia się do podniesienia dostępu do narzędzi związanych z edukacją, niweluje i przełamuje bariery dotyczące "cyfrowego wykluczenia" na obszarach wiejskich i małych miast oraz stwarza łatwiejszy dostęp do wiedzy i informacji. W ramach projektu utworzono moduł digitalizacji procesu dydaktycznego – skierowany bezpośrednio do studentów i pracowników Uczelni, moduł e-larningu – skierowany do wszystkich mieszkańców woj. podkarpackiego. Kursy e-wsiz adresowane są do wszystkich, niezależnie od wieku, którzy chcą nauczyć się czegoś nowego lub pogłębić wiedzę z danej tematyki, a w szczególności do nauczycieli szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych oraz nauczycieli akademickich chcących wykorzystać materiały w swojej pracy dydaktycznej. Udostępnione kursy (20 kursów) obejmują następujące dziedziny: nauki humanistyczne, nauki społeczne, nauki ścisłe, nauki przyrodnicze, nauki techniczne oraz nauki o medycynie i zdrowiu. Uczelnia zamierza w przyszłości rozszerzyć ww. zakres. Do mierzalnych rezultatów projektu należy zaliczyć: ilość jednostek naukowych korzystających z utworzonych aplikacji lub usług teleinformatycznych – 1 szt., liczba osób korzystających z usług on-line – 14 500 osób, liczba osób, które uzyskały możliwość używania podpisu elektronicznego – 500 osób, liczba uruchomionych on-line usług na poziomie 1 Informacja, 2 Interakcja, 3 dwustronna interakcja, 4 transakcja – po 1 szt., liczba utworzonych aplikacji lub udostępnionych usług teleinformatycznych - 2 szt.

Przykładem projektu realizującego priorytet ***Rozwój zrównoważony – wspieranie gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku***

i bardziej konkurencyjnej, a w jego ramach cel **Klimat, energia, mobilność** jest projekt pn. *Odnawialne źródła energii dla budynków Portu Lotniczego "Rzeszów-Jasionka" Sp. z o.o.* realizowany przez Port Lotniczy „Rzeszów – Jasionka” Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Głównym celem projektu było zwiększenie ilości energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych poprzez zainstalowanie systemu fotowoltaicznego oraz kotła na biomasę w budynkach Portu Lotniczego Rzeszów-Jasionka Sp. z o.o. Port lotniczy przeznaczył na ww. inwestycję ponad 1,48 mln euro (6,19 mln PLN). Projekt obejmuje m.in. instalację paneli grzewczo-fotowoltaicznych na dachach dwóch segmentów budynków. Panele zamontowano także na elewacji jednego z budynków – czym Port wpisuje się w najnowsze światowe tendencje, bowiem coraz częściej elewacje pokryte specjalnymi ogniwami fotowoltaicznymi stają się niemal małymi elektrowniami. Podkreślić należy, że m.in. dzięki tej inwestycji Port Lotniczy „Rzeszów – Jasionka” znalazł się wśród 20 nominowanych do konkursu „Top Inwestycje Polski wschodniej 2014”, który organizowany jest przez Portal Samorządowy. Dodatkowo projekt oprócz instalacji całego szeregu urządzeń, obejmuje także specjalny, komputerowy system Zarządzania Energią, pozwalający na śledzenie w czasie rzeczywistym pracy systemu fotowoltaicznego. W wyniku realizacji projektu osiągnięto następujące efekty: moc zainstalowana energii elektrycznej - 0,40 MW, moc zainstalowana energii cieplnej - 0,05 MW, ilość zaoszczędzonej energii pierwotnej – 2 304,6 GJ/rok, zmiana emisji głównych zanieczyszczeń powietrza: dwutlenek siarki, tlenki azotu, pyły, dwutlenek węgla – 385,21 tony/rok.

Również projekt pn. *Zwiększenie efektywności energetycznej Wojewódzkiego Szpitala w Tarnobrzegu poprzez termomodernizację budynków F1, E oraz instalację wymienników ciepła*, którego beneficjentem jest Wojewódzki Szpital im. Zofii z Zamoyskich Tarnowskiej w Tarnobrzegu jest spójny z obszarem **Klimat, energia, mobilność**. Głównym celem projektu było podniesienie wydajności energetycznej budynku szpitala poprzez jego termomodernizację oraz zastosowanie gruntowych wymienników ciepła. Projekt stanowił odpowiedź na jeden z poważnych problemów województwa podkarpackiego, polegającego na braku racjonalnego wykorzystania infrastruktury energetycznej oraz zasobów z uwzględnieniem zasad ochrony środowiska naturalnego. Niniejszy projekt był realizowany w trzech etapach. W ramach I etapu wymieniono okna, ocieplono ściany zewnętrzne, strop budynku, wykonano modernizację i wymianę instalacji centralnego ogrzewania. Etap II związany był z termomodernizacją budynku E i obejmował: modernizację wentylacji z wykonaniem odzysku ciepła z wentylacji, odzysk ciepła z klimatyzacji z wykorzystaniem uzyskanego ciepła do podgrzewania ciepłej wody użytkowej, w tym wymiana agregatu wody lodowej. III etap polegał na instalacji wymienników gruntowych, zabudowie urządzeń, instalacji i osprzętu, wpięciu urządzeń do wspomagania podgrzewu istniejącej ciepłej wody użytkowej. Zrealizowana inwestycja przyczyniła się do zmniejszenia zużycia energii. Ogrzewanie pomieszczeń szpitala i innych placówek służby zdrowia w okresie zimowym pochłaniała znaczną część budżetu. Mimo faktu, iż w ciągu ostatnich lat Szpital Wojewódzki w Tarnobrzegu wyremontował i zmodernizował znaczną część budynków, niezbędna była kontynuacja podjętych działań oraz termomodernizacja pozostałych obiektów, które zapewniły uporządkowanie kwestii zarządzania energią, co przełożyło się na duże oszczędności. Dodatkowo realizacja zakresu przedsięwzięcia przyczyniła się do ograniczenia strat ciepła oraz nadmiernych kosztów ogrzewania. W wyniku realizacji projektu osiągnięto następujące efekty: Zmiana emisji głównych zanieczyszczeń powietrza: dwutlenek siarki, tlenki azotu, pyły, dwutlenek węgla 3 364,16 tony/rok, liczba

zaoszczędzonej energii w wyniku realizacji projektów termomodernizacyjnych MWh/rok 835,42. Dodatkowo 2 obiekty poddano procesom termomodernizacji.

Kolejnym przedsięwzięciem wpisującym się w założenia Strategii Europa 2020 w szczególności w III priorytet **Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną** jest inwestycja zrealizowana przez Powiat Mielecki pn. *Regionalne Centrum Transferu Nowoczesnych Technologii Wytwarzania - Powiat Mielecki*. Założeniem i zarazem głównym celem niniejszej inwestycji była poprawa warunków do rozwoju gospodarczego i wzrostu potencjału innowacyjnego w regionie poprzez stworzenie nowoczesnej infrastruktury edukacyjnej służącej kształceniu praktycznemu w zakresie nowoczesnych technologii wytwarzania. Realizacja projektu została podzielona na dwa etapy, w ramach pierwszego etapu wybudowano nowy obiekt o powierzchni użytkowej 2 462 m², w którym mieści się dwunawowa hala o rozpiętości 12 m i 15 m, na parterze zlokalizowane jest laboratorium, szatnie, pomieszczenie socjalne oraz sanitariaty, zaś na piętrze część administracyjna. Dodatkowo nowy obiekt mieści 10 nowoczesnie wyposażonych laboratoriów tj.: komputerowe wspomaganie projektowania i wytwarzania CAD/CAM, nauki programowania i stymulacji pracy obrabiarek sterowanych numerycznie, nowoczesnych obrabiarek skrawających, nowoczesnych technik wytwarzania na obrabiarkach sterowanych numerycznie, nowych metod spawania, zgrzewania i cięcia metali, metrologii wspomagających komputerowo, nowoczesnych technologii montażu konstrukcji lotniczych i blacharskich, badań nieniszczących, mechatroniki, nowoczesnych metod „Lean Manufacturing”. Zadaniem powstałej infrastruktury edukacyjnej jest podniesienie poziomu kształcenia zawodowego młodzieży i dorosłych, upowszechnienie nowoczesnych metod kształcenia, zwiększenie współpracy z przedsiębiorcami oraz placówkami naukowymi, silniejsze skorelowanie kierunków kształcenia z potrzebami rynku pracy i modernizacja gospodarki regionu. Cel projektu tj. poprawa warunków do rozwoju gospodarczego i wzrostu potencjału innowacyjnego w regionie poprzez stworzenie nowoczesnej infrastruktury edukacyjnej służącej kształceniu praktycznemu w zakresie nowoczesnych technologii wytwarzania. Został osiągnięty poprzez budowę nowych pracowni technicznych, w których odbywają się specjalistyczne zajęcia dydaktyczne służące kształceniu młodzieży w systemie oświaty oraz dorosłych w ramach szkoleń i kursów organizowanych przez operatora zewnętrznego wybranego drogą przetargu. Spójna, nowoczesna infrastruktura edukacyjna służąca kształceniu praktycznemu w zakresie nowoczesnych technologii wytwarzania, przełoży się na poprawę warunków do rozwoju gospodarczego i wzrostu potencjału innowacyjnego w województwie podkarpackim.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013 a Krajowy Program Reform na rzecz realizacji Strategii Europa 2020

Proces wdrażania unijnej Strategii Europa 2020 na poziomie państw członkowskich realizowany jest głównie za pomocą Krajowych Programów Reform (KPR). KPR koncentruje się na działaniach mających na celu odrobienie zaległości rozwojowych oraz budowę nowych przewag konkurencyjnych w trzech obszarach priorytetowych (przedstawione w tabeli poniżej).

Budowanie nowych przewag konkurencyjnych wymaga w głównej mierze podjęcia działań związanych z poprawą zdolności innowacyjnych przedsiębiorstw oraz społeczeństwa. W związku z czym działania te powinny dotyczyć wzmocnienia kadry nauczającej w rozwoju kompetencji związanych z kreatywnością i innowacyjnością w zakresie metod nauczania.

Istotne jest również wzmocnienie powiązań między szkolnictwem wyższym, sektorem nauki i sferą gospodarki. Takie podejście powinno mieć przełożenie na wzrost poziomu zatrudnienia szczególnie wśród tych grup, których potencjał do tej pory nie został w pełni wykorzystany. Dodatkowo ważnym aspektem jest dążenie do zwiększenia wzrostu cyfrowego, który będzie jedną z kluczowych dźwigni dla utrzymania wysokiego tempa rozwoju gospodarczego w przyszłości. Dotyczy to w szczególności nowych przewag konkurencyjnych, które będą tworzone w oparciu o zaawansowane technologie. Pozwoli to Polsce w średnim okresie podnieść innowacyjność gospodarki i zwiększyć adaptacyjność społeczeństwa.

KPR każdego roku w kwietniu podlega aktualizacji. Dodatkowo realizacja niniejszego dokumentu oraz Strategii rozwoju kraju jest corocznie monitorowana w ramach cyklicznych spotkań z ich realizacją.

W dniu 22 kwietnia 2014r. Rada Ministrów przyjęła przygotowany zaktualizowany Program Reform na rzecz realizacji strategii „Europa 2020” (Aktualizacja – KPR 2014/2015). Zaktualizowany dokument określa w jaki sposób Polska w okresie 2014-2015 będzie realizować cele Strategii UE 2020. W obecnej aktualizacji dokumentu utrzymano priorytetowe kierunki działań, wskazano przedsięwzięcia już zrealizowane oraz te, które będą realizowane, dodatkowo uporządkowano działania według pięciu celów Strategii uzupełniając je o działania przyczyniające się do realizacji zaleceń Rady UE z 9 lipca 2013r. (tj. ochrona środowiska, transport kolejowy, dostęp do internetu szerokopasmowego, gospodarka odpadami i wodna, uproszczenie wymogów dotyczących pozwoleń na budowę, poprawa funkcjonowania administracji podatkowej, poprawa otoczenia dla biznesu oraz deregulacja zawodów). Ponadto w odrębnym rozdziale przedstawiono działania, które pośrednio wpisują się w cele Strategii Europa 2020 i odpowiadają wyzwaniom zawartym w siedmiu inicjatywach przewodnich towarzyszących niniejszej Strategii. Jednocześnie KPR 2014/2015 uwzględnia priorytety zawarte w *Rocznej Analizie Wzrostu Gospodarczego na 2014r.*, które zostały potwierdzone w *konkluzjach Rady Europejskiej* (z marca 2014r.), dotyczących konsolidacji fiskalnej, działań ograniczających bezrobocie, zwłaszcza wśród młodzieży, wspierania wzrostu gospodarczego i konkurencji na jednolitym rynku, a także redukcji obciążeń regulacyjnych. Ponadto podstawą do przygotowania aktualizacji KPR była także *Strategia Rozwoju Kraju 2020: aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo* oraz strategie zintegrowane. Przy opracowywaniu aktualizacji ww. dokumentu wzięto również pod uwagę rolę, jaką KPR odegra w realizacji unijnej polityki spójności w ramach perspektywy finansowej 2014-2020.

KPR 2014/2015 identyfikuje najważniejsze działania, które przekładają się na realizację krajowych celów strategii Europa 2020, a także spełniają co najmniej jeden z następujących warunków:

- przyczynią się do realizacji zaleceń Rady UE z 9 lipca 2013r.,
- zostały wskazane w konkluzjach Rady Europejskiej i/lub Rocznej Analizie Wzrostu Gospodarczego na 2014r.,
- zostały wskazane jako warunek ex-ante w załączniku IV do rozporządzenia ogólnego dotyczącego przyszłej polityki spójności,
- wpisują się w działania określone w Strategii Rozwoju Kraju 2020,
- znajdują się w wykazie prac legislacyjnych Rady Ministrów.

W zaktualizowanym dokumencie w ramach trzech jego obszarów priorytetowych wyznaczono cele, przypisując im jednocześnie działania, które należy zrealizować

w najbliższym czasie po to aby wypełnić założenia określone m.in. w Strategii UE 2020 oraz spełnić zalecenia określone przez Radę UE.

Poniżej zaprezentowano obszary/priorytety Krajowego Programu Reform na rzecz realizacji Strategii Europa 2020, w które wpisują się działania realizowane w RPO WP.

Tabela 13. Spójność priorytetów RPO WP z priorytetami KPR.

Krajowy Program Reform – obszary priorytetowe	Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013 – osie priorytetowe
Infrastruktura dla wzrostu zrównoważonego. Odrabianie zaległości rozwojowych polegać będzie przede wszystkim na zmniejszeniu dystansu infrastrukturalnego m.in. w transporcie, energetyce, telekomunikacji, infrastrukturze społecznej oraz poprawie otoczenia regulacyjnego i działań na rzecz podniesienia jakości stanowionego prawa, z zachowaniem wysokiej jakości usług świadczonych przez administrację publiczną.	II Infrastruktura techniczna IV Ochrona środowiska i zapobieganie zagrożeniom VII Spójność wewnątrzregionalna
Innowacyjność dla wzrostu inteligentnego. Budowanie nowych przewag konkurencyjnych wymaga przede wszystkim działań związanych z poprawą zdolności innowacyjnych przedsiębiorstw oraz społeczeństwa. Działania te powinny się skupiać na wzmacnianiu kadry nauczającej w rozwoju kompetencji związanych z kreatywnością i innowacyjnością w zakresie metod nauczania. Ważne jest również wzmocnienie powiązań między szkolnictwem wyższym, sektorem nauki i sferą gospodarki.	I Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka III Społeczeństwo informacyjne V Infrastruktura publiczna
Aktywność dla wzrostu sprzyjającego wyłączeniu społecznemu. Obszar z tym związany obejmuje kwestie kształcenia obywateli oraz aktywne formy przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i integracji społecznej osób wykluczonych.	I Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka V Infrastruktura publiczna VII Spójność wewnątrzregionalna

Istotne znaczenie w realizacji celów Strategii Europa 2020 stanowią zalecenia Rady Europy z dnia 8 lipca 2014r. Zalecenia Rady UE skierowane dla Polski dotyczą m.in.: wzmocnienia strategii budżetowej w celu zapewnienia trwałej korekty nadmiernego deficytu, zwiększenia wysiłków na rzecz zmniejszenia bezrobocia osób młodych oraz uczestnictwa osób dorosłych w uczeniu się przez całe życie, kontynuowania starań w celu podniesienia współczynnika aktywności zawodowej kobiet, zmian w systemach emerytalnych i działań zwiększających szanse starszych pracowników na zatrudnienie, podejmowania działań na rzecz wspierania badań i rozwoju w sektorze prywatnym, zwiększenia efektywności łańcucha energetycznego, inwestycji w obszarze kolejnictwa, zwiększenia zasięgu stacjonarnej łączności szerokopasmowej, a także poprawy gospodarowania odpadami, kontynuowania działań mających na celu oprawę otoczenia biznesu oraz ułatwienie dostępu do zawodów regulowanych. Zadania ujęte w KPR odnoszą się do kompetencji szczebla rządowego, jednak wdrożenie założeń RPO WP w pośredni sposób wypełnia zakres niektórych działań koniecznych do podjęcia przez Polskę w celu wypełnienia zaleceń Rady UE (z dnia 8 lipca

2014r.). Realizacja RPO WP przyczynia się i jednocześnie wspomaga podejmowane na poziomie kraju inicjatywy i reformy zmierzające do wypełnienia wybranych zaleceń np. tj.:

- *Zwiększenie wysiłków na rzecz zmniejszenia bezrobocia osób młodych, w szczególności przez lepsze dostosowanie edukacji do potrzeb rynku pracy, zwiększenie dostępności programów przyuczania do zawodu i uczenia się poprzez praktykę, usprawnienie pomocy dla niezarejestrowanych osób młodych oraz zacieśnianie współpracy między szkołami a pracodawcami, zgodnie z celami gwarancji dla młodzieży (zalecenie 2a).*

Aby zapewnić silniejsze powiązanie kształcenia z potrzebami rynku pracy i gospodarki regionu konieczne jest wsparcie projektów szkół i placówek tworzących system oświaty kształcących na kierunkach deficytowych w regionie. Działania przyczyniające się do wypełnienia niniejszego zalecenia realizowane są w ramach V osi priorytetowej RPO WP w zakresie działania 5.1 *Infrastruktura edukacyjna*. Zmieniające się wymagania rynku pracy wymuszają dynamiczną reakcję placówek prowadzących kształcenie tak aby ich absolwenci nabyli umiejętności, które obecnie są poszukiwane przez pracodawców. W ramach RPO WP dofinansowanie uzyskały m.in. inwestycje placówek kształcenia ustawicznego polegające na wyposażeniu sal dydaktycznych w nowoczesne urządzenia ponieważ odpowiednio wyposażone placówki są w stanie dostosować profil kształcenia do wymogów stawianych przez zmieniający się rynek pracy.

- *Kontynuowanie starań w celu podniesienia współczynnika aktywności zawodowej kobiet, w szczególności przez dążenie do zwiększenia dostępności wysokiej jakości, przystępnej cenowo opieki nad dziećmi i edukacji przedszkolnej oraz zapewnienie stabilnego finansowania (zalecenie 3a).*

Zaznaczyć należy, iż pośrednia realizacja ww. zalecenie odzwierciedlona została również w RPO WP, w którym przewidziano finansowanie przedsięwzięć dotyczących modernizacji infrastruktury placówek przedszkolnych. W zakresie działania 5.1 *Infrastruktura edukacyjna* dofinansowano projekty, które przyczyniły się do powstania nowych miejsc w przedszkolach czy też innych placówek specjalizujących się w opiece nad dziećmi. Zaznaczyć należy, iż powstanie nowych miejsc w takich placówkach daje możliwość i wspiera proces powrotu kobiet na rynek pracy.

- *Poprawa skuteczności bodźców podatkowych we wspieraniu badań i rozwoju w sektorze prywatnym w ramach dążenia do zacieśnienia powiązań między polityką w obszarach badań, innowacji i przemysłu, a także lepsze dostosowanie istniejących instrumentów do poszczególnych etapów cyklu innowacji (zalecenie 4).*

Najliczniejsza grupa beneficjentów stanowiąca sektor prywatny województwa realizuje projekty w ramach I osi priorytetowej *Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka*. Sektor prywatny posiada duży potencjał rozwoju, ma też ogromny wpływ na rozwój regionalny jak i tworzenie nowych miejsc pracy, jednocześnie w gospodarce opartej na wiedzy odgrywa decydującą rolę, ponieważ tworzy zapotrzebowanie na innowacje zapewniając społeczeństwu wysoki standard życia i bezpieczeństwo socjalne. O nowoczesności, innowacyjności, a w konsekwencji konkurencyjności regionu województwa podkarpackiego świadczą nakłady na działalność badawczo-rozwojową (B+R). Prowadzenie prac B+R ma na celu zdobycie nowej wiedzy, opracowanie nowych produktów, usług, procesów, technologii jak również znaczące ulepszenie istniejących rozwiązań jest istotnym obszarem dla wzrostu innowacyjności gospodarki. Podkarpaccy przedsiębiorcy coraz częściej podejmują działalność B+R, widząc w tym szanse na zwiększenie przewagi względem konkurentów rynkowych. Przedsiębiorstwa muszą być więc nastawione na działania innowacyjne, które

sprzyjają tworzeniu nowych produktów, usług, technologii. W procesie innowacyjnym kluczową rolę odgrywają strefy badawczo-rozwojowe stanowiąc siłę napędową przedsiębiorczości, kreatywności i innowacji.

- *Odnowienie i rozbudowa mocy wytwórczych oraz poprawa efektywności w całym łańcuchu energii (zalecenie 5a).*

W ramach II osi priorytetowej ze środków RPO WP założono dofinansowanie projektów, które mają na celu przyczynienie się do poprawy jakości środowiska naturalnego m.in. powietrza oraz poszukiwania alternatywnych źródeł wytwarzania energii. Realizowane przedsięwzięcia przede wszystkim zwiększają efektywność energetyczną, w tym w zakresie przesyłu i optymalnego wykorzystania energii elektrycznej i ciepłej oraz gazu. Realizowane projekty przyczyniają się do zwiększenia udziału energii z odnawialnych źródeł oraz redukcji emisji zanieczyszczeń do atmosfery. W odniesieniu do odnawialnych źródeł energii, mając na uwadze zarówno potencjał generowania energii, jak również istniejący na Podkarpaciu naturalny możliwy do wykorzystania potencjał, priorytetowo wspierane są przedsięwzięcia w obszarach tj.: wykorzystanie biomasy do produkcji energii, wykorzystanie energii wody, wykorzystanie energii wiatru. Niezależnie od powyższego przewidziano wsparcie przedsięwzięć bazujących na pozostałych odnawialnych źródłach energii, w tym energii słonecznej.

- *Przyspieszenie starań na rzecz zwiększenia zasięgu stacjonarnej łączności szerokopasmowej (zalecenie 5d).*

Interwencja ze środków RPO WP w obszarze społeczeństwa informacyjnego powinna przyczynić się do upowszechnienia dostępu do usług teleinformatycznych, a także do publicznej infrastruktury telekomunikacyjnej. Realizowane w ramach III osi priorytetowej działania przyczyniają się do poprawy poziomu dostępu do nowoczesnych technologii teleinformatycznych i komunikacyjnych, w tym z zakresu bezpieczeństwa publicznego, administracji, opieki medycznej i edukacji oraz kultury. Z roku na rok rozwijana się sieć szerokopasmowa dostępna dla licznych użytkowników regionu, która jednocześnie umożliwia uruchamianie specjalistycznych systemów informatycznych włączając w to obszary peryferyjne i wiejskie, co jest dodatkowym czynnikiem rozwoju regionu.

2.1.6.7. Strategia UE dla Regionu Morza Bałtyckiego

Strategia UE dla Regionu Morza Bałtyckiego (Strategia dla RMB) określona została jako pierwsza strategia makroregionalna UE o charakterze wewnątrzunijnym. Wdrożenie Strategii dla RMB oparto na Planie Działania, zawierającym Obszary Priorytetowe i Działania Horyzontalne, w związku z tym nadano jej charakter horyzontalny, pierwotnie oparty na czterech filarach tematycznych:

- ochronie środowiska,
- dobrobycie,
- dostępności,
- atrakcyjności oraz bezpieczeństwie,

których realizacja miała pomóc w przekształceniu regionu Bałtyku w obszar dobrobytu gdzie stabilny rozwój społeczno-gospodarczy idzie w parze z poszanowaniem i ochroną środowiska.

Komisja Europejska w lipcu 2012r. przedstawiła propozycję aktualizacji Planu Działania Strategii RMB. Po aktualizacji, współpraca w ramach Strategii RMB podzielona została na 17 obszarów priorytetowych oraz 5 działań horyzontalnych, w ramach których realizowanych

jest kilkadziesiąt projektów flagowych. W związku z czym dokument dostosowano do trzech nowych celów tematycznych Strategii, którymi są:

- *Save the Sea* - ocalić morze,
- *Connect the Region* - rozwój połączeń w regionie,
- *Increase Prosperity* – wzrost dobrobytu.

Ponadto wyznaczono wskaźniki dla celów Strategii.

W maju 2014r. Komisja Europejska, na bazie swojego Non-paper z 10 lutego 2014r. opublikowała *Komunikat w sprawie zarządzania strategiami makroregionalnymi*, który stał się podstawą prac nad Konkluzjami Rady UE w tym obszarze. Od lipca do października 2014r. na forum grupy roboczej Rady w formacie Friends of Presidency ds. strategii makroregionalnych trwały dyskusje nad projektem konkluzji, które zostały przyjęte przez Radę ds. Ogólnych 21 października 2014r. Z ww. Konkluzji wynika potrzeba zapewnienia – zarówno przez Komisję jak i państwa członkowskie – odpowiednich ram dla monitorowania, raportowania i oceny interwencji przyczyniających się do implementacji strategii makroregionalnych.

W dniu 16 grudnia 2014r. Komisja Europejska w Warszawie na X posiedzeniu Zespołu roboczego ds. koordynacji wdrażania Strategii UE dla regionu Morza Bałtyckiego przedstawiono propozycję zmian Planu Działania Strategii UE dla regionu Morza Bałtyckiego opracowaną przez Komisję Europejską. Zaproponowane zmiany zakładały podział obecnych obszarów priorytetowych i działań horyzontalnych na 4 grupy tj.:

1. „core” – mające strategiczne znaczenie dla makroregionu,
2. „enabling” – posiadające mniejszą wartość dla SUEMRB ze względu na podejmowanie danego tematu przez inne struktury regionalne, jednakże do pozostawienia w Planie działania,
3. obszary „core”, które mają ulec połączeniu,
4. obszary i działania horyzontalne, które miały by zostać usunięte z Planu Działania.

Ponadto w okresie sprawozdawczym podczas spotkań Narodowych Punktów Kontaktowych ds. SUEMRB, posiedzeń Zespołu ds. SUEMRB, czy też spotkań roboczych które odbyły się m.in. w Helsinkach (23 stycznia), Brukseli (12-13 lutego), Tallinie (8-10 kwietnia, 8 grudnia), Warszawie (16 maja, 16 grudnia), Turku (3-4 czerwca), Wilnie (5 grudnia), trwały intensywne dyskusje dotyczące m.in. poprawy zarządzania Strategią UE dla regionu Morza Bałtyckiego, poprawy współpracy i koordynacji działań w ramach SUEMRB głównie pomiędzy Koordynatorami Obszarów Priorytetowych i Liderami działań Horyzontalnych oraz współpracy tych grup. Dodatkowo na posiedzeniu w dniu 16 maja 2014r. wymieniono informacje na temat rozwoju modelu makroekonomicznego UE w kontekście nowej perspektywy finansowej oraz przybliżono możliwości, jakie polskim podmiotom stwarza ww. Strategia w zakresie innowacji. Ponadto na tym spotkaniu omówiono powiązania Strategii z *Programem Region Morza Bałtyckiego na lata 2014-2020* również wskazano na zapisy Umowy Partnerstwa, z której wynikają rekomendacje uwzględnienia przy definiowaniu celów szczegółowych i zakresu wsparcia danego programu w ramach Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych, celów obszarów priorytetowych i działań Horyzontalnych SUE RMB oraz przedsięwzięć zdefiniowanych w Planie działania Strategii. Dyskusje na temat sposobu ujęcia celów i działań SUE RMB w dokumentach programowych polityki spójności były także przedmiotem spotkań Zespołu roboczego ds. koordynacji wdrażania Strategii UE dla regionu Morza Bałtyckiego w Polsce, działającym przy Narodowym Punkcie Kontaktowym (MSZ), w pracach którego aktywnie uczestniczył przedstawiciel MliR. W 2014 r. przedstawiciele resortu rozwoju uczestniczyli ponadto w międzynarodowych konferencjach

(Doroczne Forum SUE RMB, Turku), seminariach (wiosenne spotkanie robocze SUE RMB, Tallin) i pracach grup roboczych związanych z tematem SUERMB, gdzie prezentowali podejście do Strategii przyjęte w Umowie Partnerstwa.

Przewiduje się, że głównymi programami krajowymi wdrażającymi projekty SUERMB w latach 2014-2020 będą: Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko, Program Operacyjny Inteligentny Rozwój, Program Operacyjny Polska Wschodnia oraz Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój. Wśród programów Europejskiej Współpracy Terytorialnej największe znaczenie będą miały: Program Współpracy Transnarodowej „Region Morza Bałtyckiego” oraz Program Współpracy Transgranicznej „Południowy Bałtyk”. Zgodnie z Umową Partnerstwa sposób realizacji działań SUE RMB pozostawiono w gestii instytucji zarządzającej danym programem operacyjnym

Pomoc techniczna

Instytucja Zarządzająca RPO WP w okresie sprawozdawczym nie przeznaczyła środków z pomocy technicznej RPO WP na potrzeby związane z informowaniem o wdrażaniu Planu działań Strategii UE dla Regionu Morza Bałtyckiego.

Stan wdrażania

W związku z tym, iż Rada Europejska przyjęła Strategię w październiku 2009r., czyli już po zatwierdzeniu RPO WP w ramach, którego wyznaczono cele i priorytety jej zapisy nie zostały w nim uwzględnione. W 2011r., przy okazji przeglądu śródkresowego programów operacyjnych, wprowadzono do treści RPO WP odniesienie do celów Strategia dla RMB. Ponadto zmiany w RPO WP decyzją Komisji nr K(2011)9881 z dnia 21 grudnia 2011r. doprowadziły do zwiększenia indykatywnego udziału interwencji zgodnej z celami ww. Strategii. Ponadto w ramach wprowadzonych zmian dodatkowe środki wspólnotowe uzyskane z krajowej rezerwy wykonania oraz dostosowania technicznego przeznaczono na infrastrukturę drogową (tj. połączenia o znaczeniu strategicznym w wymiarze regionalnym), infrastrukturę kolejową, energetyczną, infrastrukturę szkolnictwa wyższego, a także B+R, innowacyjność i przedsiębiorczość (również w formie finansowania zwrotnego) czyli realizację inwestycji, które przyczynią się do osiągnięcia celów osi priorytetowych i tym samym celów Strategii dla RMB oraz Strategii UE 2020.

Uwzględniając realizację projektów w ramach RPO WP należy zauważyć, iż wpisują się w poszczególne obszary priorytetowe Strategii dla RMB w większym lub mniejszym stopniu w ramach całego Programu z wyłączeniem osi priorytetowej VII *Spójność wewnątrzregionalna* i VIII *Pomoc techniczna*. Poniżej zaprezentowano odniesienie osi priorytetowych RPO WP do obszarów Strategii RMB.

W związku z danymi ujętymi w Tabeli *Wpływ projektów realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia 2007-2013 na Strategię UE dla Regionu Morza Bałtyckiego oraz wykres – wkład finansowy w realizację SUE RMB* (załącznik Sprawozdania nr. 7) można stwierdzić, iż środki RPO WP stanowią źródło finansowania celów i założeń ww. Strategii gdyż sama nie niesie ze sobą dodatkowego źródła finansowania ponieważ jej istotą jest współpraca na wielu poziomach, w tym rządowym, regionalnym i lokalnym, z udziałem świata nauki, ośrodków badawczych, akademickich, regionalnych struktur współpracy, programów operacyjnych, a także sektora prywatnego.

Tabela 14. Osie priorytetowe RPO WP wpisujące się w priorytety, cele Strategii UE dla Regionu Morza Bałtyckiego.

Lp.	Priorytet i obszar priorytetowy oraz cel i cele cząstkowe Strategii UE dla Regionu Morza Bałtyckiego	Osie priorytetowe RPO WP
1.	Cel 1: Ocalenie morza Czysta woda Bogata i zdrowa dzika fauna i flora	IV oś priorytetowa Ochrona środowiska i zapobieganie zagrożeniom
2.	Cel 2: Rozwój połączeń w regionie Dobre warunki transportowe Wiarygodne rynki energii	II oś priorytetowa Infrastruktura techniczna
3.	Cel 3: Zwiększenie dobrobytu Strategia „Europa 2020” Konkurencyjność na rynku globalnym Zmiana klimatu	I oś priorytetowa Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka III oś priorytetowa Społeczeństwo informacyjne IV oś priorytetowa Ochrona środowiska i zapobieganie zagrożeniom V oś priorytetowa Infrastruktura publiczna IV oś priorytetowa Turystyka i kultura

Stan realizacji/Dane ilościowe

W obszarach interwencji związanych ze Strategią UE dla Regionu Morza Bałtyckiego do końca 2014r. podpisano łącznie **2 132 umów o dofinansowanie** na kwotę dofinansowania ze środków EFRR wynoszącą **966,63 mln euro**, co stanowi 83% wartości EFRR wszystkich umów oraz 81% alokacji EFRR na RPO WP. W okresie sprawozdawczym najwięcej projektów (tj. 340) zakontraktowano w ramach celu 3 *Zwiększenie dobrobytu*. Analizując cały okres realizacji Programu najwięcej projektów również zakontraktowano w ramach ww. celu 1 591, jest to obszar w ramach którego większość osi priorytetowych RPO WP realizuje inwestycje wpisuje się w zakres Strategii.

Szczegółowe informacje dotyczące wpływu projektów realizowanych w ramach RPO WP na Strategię SUE RMB zawiera Tabela. *Wpływ projektów realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia 2007-2013 na Strategię UE dla Regionu Morza Bałtyckiego oraz wykres – wkład finansowy w realizację SUE RMB* przedstawiająca liczbę i wartość projektów wg podpisanych umów od początku realizacji Programu i za rok 2014 w podziale na poszczególne obszary priorytetowe Strategii.

Przykłady projektów

Przykłady projektów realizujących obszary priorytetowe Strategii przedstawiono w Tabeli stanowiącej załącznik nr 7c do sprawozdania. Podane w załączniku przykłady projektów RPO WP wpisujące się w Strategię wytypowano na podstawie kategorii interwencji.

Ponadto w ramach RPO WP nie są realizowane projekty flagowe, które zidentyfikowano w *Planie działań Strategii Unii Europejskiej dla Regionu Morza Bałtyckiego*.

Wnioski i rekomendacje

Biorąc pod uwagę stopień zaawansowania realizacji PRO WP na poziomie kontraktacji środków, która na koniec okresu sprawozdawczego osiągnęła poziom 97% wprowadzanie dalszych zmian mających na celu skuteczniejszą realizację Strategii w obecnym okresie programowania nie jest możliwe. Należy jednak podkreślić, iż znaczna część środków wsparcia RPO WP wpisuje się w założenia Strategii UE dla Regionu Morza Bałtyckiego.

W okresie sprawozdawczym kontynuowano prace związane z dokumentami programowymi nowej perspektywy finansowej w rezultacie, których zatwierdzono *Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020*. W dokumencie tym swoje odzwierciedlenie znalazły zapisy nawiązujące do Strategii RMB, jednak również i w tym dokumencie podkreślono, iż województwo podkarpackie jest regionem o peryferyjnym położeniu, oddalonym w znacznym stopniu od obszaru bezpośredniego oddziaływania Morza Bałtyckiego, dlatego też realizacja działań przewidzianych w Strategii będzie odbywać się poprzez wdrażanie w ramach RPO WP 2014-2020 projektów, mających pośredni wpływ na realizację celów wyznaczonych w ramach SUE RMB. Dodatkowo w RPO WP 2014-2020 w sposób tabelaryczny zaprezentowano zgodność celów SUE RMB z priorytetami Programu (co przedstawia poniższa Tabela).

Tabela 15. Tożsamość celów SUE RMB z priorytetami RPO WP 2014-2020.

Osie priorytetowe RPO WP 2014-2020	Cele SUE RMB		
	Ocalenie Morza	Rozwój połączeń w regionie	Wzrost dobrobytu
1. Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka			
2. Cyfrowe Podkarpackie			
3. Czysta energia			
4. Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego			
5. Infrastruktura komunikacyjna			
6. Spójność przestrzenna i społeczna			
7. Regionalny rynek pracy			
8. Integracja społeczna			
9. Jakość edukacji i kompetencji w regionie			

Źródło: RPO WP 2014-2020

2.2. Informacja na temat zgodności z przepisami wspólnotowymi

Zapisy RPO WP, Szczegółowego opisu priorytetów RPO WP oraz pozostałe dokumenty programowe umożliwiające efektywne wdrażanie Programu zapewniają od początku jego realizacji na każdym etapie zgodność operacji z przepisami prawa wspólnotowego, w tym przestrzeganie zasad poszczególnych polityk horyzontalnych. Monitorowanie zgodności realizowanych w ramach RPO WP projektów z politykami horyzontalnymi (szczegółowo opisanymi poniżej) jest prowadzone na: poziomie wyboru projektów (na podstawie informacji podanych we wniosku o dofinansowanie), na etapie jego realizacji (poprzez zakres rzeczowy i finansowy projektu oraz działania, w trakcie których informacje te podlegają weryfikacji/sprawdzeniu w oparciu o odpowiednio przygotowane do tego celu narzędzia np.

listy sprawdzające) na etapie sprawozdawczości (podawane są odpowiednie informacje) oraz na etapie kontroli przeprowadzonej na zakończenie jego realizacji.

Projekt na każdym z ww. etapów realizacji poddawany jest weryfikacji w zakresie zgodności z obowiązującym prawem wspólnotowym m.in. w obszarach zamówień publicznych, ochrony środowiska, pomocy publicznej, budowy społeczeństwa informacyjnego, polityki równych szans. Dodatkowo realizację polityk horyzontalnych UE zapewniono w kryteriach merytorycznych oceny projektów. Aby projekt mógł otrzymać pozytywną ocenę beneficjent musi wykazać, iż wszelkie podjęte działania będą zgodne z przepisami wspólnotowymi.

Projekty od początku realizacji RPO WP wybrane do dofinansowania przez ZWP wykazały zgodność z politykami horyzontalnymi UE.

Operacje/projekty wdrażane w ramach *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013* realizowane są zgodnie z:

a) prawem zamówień publicznych

Polityka zamówień publicznych jest jedną z polityk horyzontalnych Unii Europejskiej, która jest obligatoryjnie przestrzegana podczas realizacji projektów współfinansowanych ze środków EFRR. Zgodność podejmowanych działań z zasadami zamówień publicznych jest przedmiotem monitoringu począwszy od etapu wyboru projektu do dofinansowania, w trakcie jego realizacji, a także po jego realizacji. Odpowiednie działania kontrolne są prowadzone zarówno przez pracowników Instytucji Zarządzającej RPO WP ale również przez inne instytucje zewnętrzne jak np. Urząd Zamówień Publicznych.

Na pierwszym etapie jakim jest złożenie wniosku o dofinansowanie beneficjent zobowiązuje się do stosowania przepisów o zamówieniach publicznych w zakresie, w jakim ustawa Pzp i prawo wspólnotowe mają zastosowanie do wnioskodawcy i realizowanego projektu. Dodatkowo na tym etapie, przestrzeganie przepisów Pzp weryfikowane było w oparciu o listę sprawdzającą dotyczącą oceny formalnej wniosku o dofinansowanie projektu. W przypadku gdy beneficjent nie jest zobowiązany do stosowania zapisów ustawy Pzp ze względu na wartość zamówienia lub ze względu na wyłączenia podmiotowe/przedmiotowe, zobowiązany jest on do dokonania wydatków: w sposób celowy i oszczędny (z zachowaniem zasady uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów), umożliwiającą terminową realizację projektu, w wysokości i terminach wynikających z zaciągniętych zobowiązań. Za wydatki dokonane w sposób określony powyżej Instytucja Zarządzająca RPO WP uznaje wydatki poniesione w ramach realizacji zamówień udzielonych zgodnie z regulacjami zawartymi w *Wytycznych Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013 w sprawie udzielania zamówień współfinansowanych ze środków EFRR, w stosunku do których nie stosuje się ustawy Prawo zamówień publicznych*, dostępnymi na stronie internetowej www.wrota.podkarpackie.pl oraz www.rpo.podkarpackie.pl.

Na etapie składania wniosków o płatność beneficjenci określali, czy projekty są realizowane zgodnie z zasadami niedyskryminowania w trakcie wylaniania wykonawców. Przestrzeganie polityk wspólnotowych, w tym weryfikacja czy wydatki poniesione w ramach projektu poniesiono zgodnie z zasadami udzielania zamówień publicznych były sprawdzane przy pomocy list sprawdzających.

Przedmiotowa weryfikacja na etapie przed podpisaniem umowy o dofinansowanie oraz w fazie weryfikacji wniosków o płatność - obejmuje jedynie sprawdzenie naruszeń wskazanych w rekomendacjach GIKS. Ponadto niezależnie od powyższego listy

sprawdzające służące ww. weryfikacji zostały uzupełnione o podstawowe naruszenia wskazane w dokumencie „Korekty finansowe związane z naruszeniami Pzp, Audyty Komisji Europejskiej i Europejskiego Trybunału Obrachunkowego” przekazane w piśmie MRR z dnia 8 sierpnia 2012r.

W związku z tym, iż najliczniejszą grupą stwierdzanych nieprawidłowości pod względem liczby i kwoty, identyfikowaną w projektach dofinansowanych w ramach RPO WP jest naruszenie zasad dotyczących udzielania zamówień publicznych, począwszy od 2010r. systematycznie zwiększana jest w ramach osi priorytetowych II-VII (w projektach realizowanych w tych osiach przeprowadza się zasadniczą większość postępowań o udzielenie zamówienia publicznego) liczba projektów, w przypadku których dokonuje się kontroli zamówień publicznych w trakcie weryfikacji ex-post dokumentów i procedur udzielenia zamówień publicznych w siedzibie jednostki kontrolującej.

Na etapie realizacji projektu poprawność stosowania prawa zamówień publicznych sprawdzana była podczas kontroli projektów na podstawie pytań znajdujących się w standardowej liście sprawdzającej do kontroli projektu na miejscu oraz pytań ujętych w liście sprawdzającej dla weryfikacji ex – post zamówień publicznych oraz Listy sprawdzającej dla weryfikacji zamówień udzielonych w oparciu o Wytyczne IZ RPO WP na lata 2007-2013 w sprawie udzielania zamówień współfinansowanych ze środków EFRR, w stosunku do których nie stosuje się ustawy prawo zamówień publicznych z zachowaniem zasady dwóch par oczu. W przypadku gdy w toku kontroli projektów wykryte zostały naruszenia przepisów o zamówieniach publicznych (krajowych i wspólnotowych) mające skutki finansowe, zostały nałożone korekty przy odpowiednim zastosowaniu zasad określonych w opracowanym przez MRR dokumencie *Wymierzanie korekt finansowych za naruszenia prawa zamówień publicznych związane z realizacją projektów współfinansowanych ze środków funduszy UE* – (tzw. Taryfikator), dostępnym również na stronie internetowej www.wrota.podkarpackie.pl oraz www.rpo.podkarpackie.pl.

W dniu 21 stycznia 2015r. ZWP uchwałą nr 16/323/15 dokonał zmiany *Wytycznych Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013 w sprawie udzielania zamówień współfinansowanych ze środków EFRR, w stosunku do których nie stosuje się ustawy Prawo zamówień publicznych*. Niniejsza zmiana polega na wprowadzeniu modyfikacji wynikających z nowelizacji Pzp oraz dodaniu rozwiązań wynikających z praktycznych doświadczeń tj. m.in. zamieszczaniu ogłoszeń na stronie internetowej Instytucji Zarządzającej RPO WP – <https://zamowieniarpo.podkarpackie.pl> – na której beneficjenci osi II – VII RPO WP zamieszczać będą ogłoszenia o zamówieniach. Informacja w tym zakresie podana beneficjentom poprzez udostępnienie jej na stronie internetowej Urzędu, w ramach której poinformowano również beneficjentów, iż Wytyczne obowiązują od dnia ich opublikowania na stronie www.rpo.podkarpackie.pl i dotyczą zarówno beneficjentów zobowiązanych do stosowania ustawy (w odniesieniu do zamówień współfinansowanych ze środków EFRR, których wartość nie przekracza wyrażonej w złotych równowartości kwoty 30 000 euro), jak i beneficjentów nie mających statusu „zamawiającego” zgodnie z art. 3 ustawy Pzp. Ww. Wytyczne są przeznaczone do stosowania przez beneficjentów osi priorytetowych II-VII RPO WP. Dla beneficjentów osi priorytetowej I nadal obowiązują Wytyczne stanowiące załącznik do uchwały nr 60/1297/11 Zarządu Województwa Podkarpackiego z dnia 12 lipca 2011r.

Dodatkowo Instytucja Zarządzająca RPO WP w celu uniknięcia zidentyfikowanych problemów i zagrożeń, wypełniając jednocześnie rekomendacje Audytorów Komisji

Europejskiej i UKS zaprojektowała oraz wdrożyła mechanizm kontrolny zapewniający prawidłowy tryb udzielania zamówień publicznych dotyczący projektów realizowanych w ramach VIII osi priorytetowej, zgodnie z którym Departamenty odpowiedzialne za przygotowanie i realizację projektów systemowych zostały zobowiązane do planowania zamówień publicznych w ramach projektów, celem ich prawidłowej realizacji. Kontrola ex-ante udzielania zamówień publicznych jest przeprowadzana w oparciu o Zarządzenie Marszałka Województwa Podkarpackiego w sprawie planowania i kontroli zamówień publicznych realizowanych w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Podkarpackiego.

Ponadto zapisy Instrukcji Wykonawczej IZ RPO WP wskazują, iż kontrola procedur udzielania zamówień publicznych w ramach RPO WP jest elementem kontroli na miejscu, która polega na zbadaniu zgodności dokumentacji dotyczącej udzielonego zamówienia i zawartej umowy z wykonawcą z Prawem zamówień publicznych/„Zaleceniami dla beneficjentów funduszy UE dotyczące interpretacji przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych”/„Wytycznymi Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Podkarpackiego na lata 2007- 2013 w sprawie udzielania zamówień współfinansowanych ze środków EFRR, w stosunku do których nie stosuje się ustawy prawo zamówień publicznych” oraz z wnioskiem o dofinansowanie/umową o dofinansowanie projektu/decyzją o dofinansowaniu projektu systemowego. Kontrola ta może być zarówno elementem kontroli projektu w trakcie jego realizacji, jak i elementem kontroli na zakończenie realizacji projektu. Od ww. weryfikacji zamówień w trakcie przeprowadzania kontroli na miejscu należy odróżnić fakultatywną weryfikację ex-post dokumentów i procedur udzielenia zamówień publicznych w siedzibie jednostki kontrolującej.

W trakcie kontroli projektów w okresie sprawozdawczym stwierdzano naruszenia przepisów ustawy Pzp. Kwoty wykrywanych w tym obszarze nieprawidłowości są bardzo zróżnicowane ponieważ zależą od wielu czynników. Pomimo przejrzystych zasad oraz zapisów zawartych w treści umowy o dofinansowanie projektów odwołujących się do Pzp – błędy popełniane przez beneficjentów w zakresie udzielania zamówień publicznych w ramach realizowanych projektów należą do najbardziej częstszych oraz poważnych nieprawidłowości stwierdzanych w toku kontroli wydatkowania środków w ramach RPO WP. Wśród czynników wpływających na powstawanie nieprawidłowości w stosowaniu ustawy Pzp beneficjenci wskazują na duże skomplikowanie systemu zamówień publicznych, zbyt zawile procedury oraz zbyt duża liczba dokumentów niezbędnych do zgodnego z przepisami przeprowadzenia postępowania. Ponadto przyczyną występujących przy udzielaniu zamówień publicznych błędów są również słabości instytucjonalne beneficjentów, w tym brak odpowiedniego przygotowania kadr, a połączeniu z często występującą ich rotacją, co skutkuje również nieprawidłowościami w procesie korzystania ze środków strukturalnych. Podkreślić należy, iż błędy popełniane przez beneficjentów w procedurze udzielania zamówień publicznych mogą mieć wiele negatywnych skutków wpływających na skuteczność wykorzystania dofinansowania UE. Nieprawidłowości w tym obszarze mogą przyczynić się m.in. do:

- protestów ze strony uczestników przetargów, i związanych z tym opóźnień w ich rozstrzygnięciu, których negatywną konsekwencją są opóźnienia w realizacji projektów,
- niemożności wyłonienia wykonawcy wskutek błędnie lub nierealistycznie sformułowanych wymogów i oczekiwań lub błędnego oszacowania budżetu,
- niezgodnego z oczekiwaniami rezultatów przetargu,
- konieczności zwrotu zakontraktowanych dotacji w skutek uznania wydatków poniesionych za niekwalifikowalne.

Niemniej jednak kwestie związane z uchybieniami popełnianymi przez beneficjentów skutkującymi korektami finansowymi nie spowodowały w okresie sprawozdawczym problemów z prawidłowym wdrażaniem poszczególnych osi priorytetowych RPO WP.

Z analizy działań kontrolnych prowadzonych przez pracowników Instytucji Zarządzającej RPO WP wynika iż głównym źródłem ustaleń są uchybienia w procedurze udzielania zamówień publicznych oraz nieprzestrzeganie przez beneficjentów zapisów ww. Wytycznych. W większości przypadków ustalenia dokonane przez IZ RPO WP nie zmieniają się już od kilku lat (począwszy od uruchomienia RPO WP).

Z analizy²² wszystkich nieprawidłowości wykrytych od początku realizacji RPO WP do końca okresu sprawozdawczego w ujęciu procentowym ww. obszary prezentują się następująco:

- 49% stanowią uchybienia związane z naruszeniem zasad dotyczących zamówień publicznych,
- 34% to przypadki związane z nieprzestrzeganiem zapisów umowy o dofinansowanie,
- 4% nieprawidłowości dotyczy wydatków niekwalifikowanych oraz nie związanych z realizacją projektu
- 13% są to inne nieprawidłowości, których nie można przypisać tylko do jednego z ww. obszarów.

Zaznaczyć należy, iż Instytucja Zarządzająca PRO WP ustalając ilość i rodzaje kontroli projektów na dany rok uwzględnia zarówno postęp w realizacji Programu, jak i obszary największego ryzyka ujawnione przez dotychczasowe kontrole oraz audyty operacji. Z ich analizy wynika, iż w ramach RPO WP a w szczególności w zakresie osi priorytetowych II – VII – w dalszym ciągu najczęstszym typem występujących uchybień/nieprawidłowości są naruszenia prawa zamówień publicznych. Ponieważ przeprowadzona analiza dotychczas sporządzonych wyników kontroli wskazuje na utrzymywanie się dużej liczby nieprawidłowości w obszarze zamówień publicznych – niezbędne jest dalsze zwiększenie liczby kontroli/weryfikacji ex – post zamówień publicznych. Dlatego też w RPK na 2014 założono, iż okresie sprawozdawczym w ramach ww. osi priorytetowych zwiększenie liczby przeprowadzanych kontroli na miejscu oraz dalsze zwiększanie liczby weryfikacji ex-post dokumentów i procedur udzielenia zamówień publicznych, a także weryfikacji ex-post w okresie trwałości w siedzibie jednostki kontrolującej. Ponadto w zapisach RPK na 2015r. również zaplanowano działania umożliwiające zweryfikowanie zamówień publicznych jeszcze przed złożeniem wniosków o płatność końcową, w obszarze projektów o największej wartości dofinansowania z UE (w głównej mierze będą to indywidualne projekty kluczowe, których wartość dofinansowania z EFRR przekracza ponad 95,7 mln euro tj. 400 mln PLN) W związku z planowanym objęciem kontrolami na miejscu zamówień o tak znaczącej wartości dofinansowania - w 2015r. nie przewiduje się przeprowadzania weryfikacji ex-post zamówień publicznych.

Ponadto uchybienia w obszarze zamówień publicznych, które skutkowały nałożeniem korekty finansowej były wykrywane w trakcie czynności kontrolnych prowadzonych przez pracowników Urzędu Kontroli Skarbowej w Rzeszowie w trakcie audytu operacji.

Zaznaczyć należy, iż w celu ograniczenia występowania ww. nieprawidłowości Instytucja Zarządzająca RPO WP podejmowała szereg działań edukacyjnych i informacyjnych, tj.:

²² Analizy dokonano na podstawie głównego obszaru zgłoszonej nieprawidłowości, w odniesieniu do wartości wszystkich wykrytych nieprawidłowości.

informacje na stronach internetowych, wystąpienia do beneficjentów, szkolenia i spotkania informacyjne oraz konsultacje indywidualne, które będą kontynuowane również w latach następnych. Ponadto wprowadzone zostały m.in. nowe formy weryfikacji, które pozwalają na zwiększenie liczby kontrolowanych projektów, a jednocześnie nie wpływają nadmiernie na wydłużenie procesu ich realizacji i rozliczania. Ponadto w przypadku potwierdzenia przez IZ RPO WP wystąpienia nieprawidłowości, w tym dotyczących zamówień publicznych, stwierdzonych przez IA, KE, ETO i – ogólne informacje na ten temat zamieszczane są na stronie internetowej www.wrota.podkarpackie.pl/pl.rpo/vademecum oraz w pismach/informacjach kierowanych do beneficjentów. Dodatkowo przedstawione w sprawozdaniach KE informacje na temat wykrytych nieprawidłowych praktyk są wykorzystywane przez kontrolujących tj. pracowników IZ RPO WP w trakcie prowadzonych weryfikacji/kontroli co pozwala na zdefiniowane szczególnie istotnych obszarów ryzyka wystąpienia nieprawidłowości. Ponadto

Problemy dotyczące realizacji Prawa zamówień publicznych przedstawiono w punkcie 2.3 sprawozdania.

b) zasadami udzielanej pomocy publicznej

Podejmowanie działania zgodnie z obowiązującymi przepisami dotyczącymi pomocy publicznej są weryfikowane na każdym etapie wdrażania Programu. Zasady przyznawania pomocy publicznej w ramach RPO WP są spójne z zatwierdzonymi schematami pomocowymi.

Beneficjenci składając wniosek o dofinansowanie projektu zobowiązani byli do wypełnienia oświadczenia dotyczącego zgodności przedsięwzięcia z zasadami pomocy publicznej oraz oświadczenia, że w okresie objętym wnioskiem o płatność nie uzyskał dodatkowej pomocy publicznej, nieujętej we wniosku o dofinansowanie. Weryfikacja projektu pod kątem przepisów pomocy publicznej przeprowadzana była na podstawie listy sprawdzającej na etapie oceny formalnej oraz merytorycznej w oparciu o kryteria merytoryczno-techniczne. Na tym etapie sprawdzane były m.in. założenia występowania pomocy i kwalifikowalność wydatków zgodnie z rozporządzeniami MIR. W przypadku podpisania umowy o dofinansowanie beneficjentom, którym przyznano pomoc de minimis IZ wydawała *Zaświadczenia o pomocy de minimis*. Podczas kontroli na miejscu sprawdzano, czy beneficjent dokonał modyfikacji projektu skutkującej zmianą jego charakteru w stosunku do założeń umowy o dofinansowanie (wniosku aplikacyjnego), w tym występowania pomocy publicznej.

Pomoc publiczna na realizację projektów RPO WP udzielona została zgodnie z zasadami następujących Rozporządzeń Ministra Rozwoju Regionalnego:

- w sprawie udzielania regionalnej pomocy inwestycyjnej w ramach regionalnych programów operacyjnych,
- w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych,
- w sprawie udzielania pomocy na wzmocnienie potencjału instytucji otoczenia biznesu w ramach regionalnych programów operacyjnych,
- w sprawie udzielania pomocy na projekty w zakresie badań i rozwoju w ramach regionalnych programów operacyjnych,

- w sprawie udzielania pomocy na inwestycje w zakresie: energetyki, infrastruktury telekomunikacyjnej, infrastruktury badawczo-rozwojowej, lecznictwa uzdrowiskowego w ramach regionalnych programów operacyjnych
- w sprawie udzielania pomocy publicznej na inwestycje w zakresie portów lotniczych w ramach regionalnych programów operacyjnych,
- w sprawie udzielania pomocy na rewitalizację w ramach regionalnych programów operacyjnych.

Ponadto wszystkie podmioty biorące udział we wdrażaniu RPO WP w zakresie realizacji form wsparcia objętych zasadami pomocy publicznej są zobowiązane stosować akty prawne stanowiące podstawę dla udzielenia pomocy publicznej.

Od początku realizacji RPO WP udzielono pomocy publicznej w ramach:

- 1) I osi priorytetowej *Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka* w zakresie następujących działań:
 - 1.1 *Wsparcie kapitałowe przedsiębiorczości,*
 - 1.2 *Instytucje otoczenia biznesu,*
 - 1.3 *Regionalny system innowacji,*
 - 1.4 *Promocja gospodarcza i aktywizacja inwestycyjna regionu.*
- 2) II osi priorytetowej *Infrastruktura techniczna* w ramach działań:
 - 2.1 *Infrastruktura komunikacyjna,*
 - 2.2 *Infrastruktura energetyczna,*
3. III osi priorytetowej *Spółeczeństwo informacyjne,*
4. V osi priorytetowej *Infrastruktura publiczna* w ramach działania:
 - 5.2 *Infrastruktury ochrony zdrowia i pomocy społecznej,*
5. VI osi priorytetowej *Turystyka i kultura,*
6. VII osi priorytetowej *Spójność wewnątrzregionalna,*
 - 7.1 *Rewitalizacja miast,*
 - 7.2 *Rewitalizacja obszarów zdegradowanych.*

W ramach osi priorytetowej VIII *Pomoc techniczna* nie mają zastosowania Rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie pomocy publicznej.

Łącznie od początku realizacji Programu w ramach ww. osi priorytetowych podpisano 1 272 umowy objętych schematem pomocy publicznej (w stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego liczba tych umów wzrosła o 306), co stanowi 50% wszystkich podpisanych w ramach RPO WP umów/decyzji o dofinansowanie. Projekty objęte pomocą publiczną realizowane są w obszarze przedsiębiorczości, B+R, transportu, energetyki, społeczeństwa informacyjnego, pomocy społecznej, turystyki oraz odnowy obszarów miejskich i wiejskich.

W okresie sprawozdawczym nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie dotyczącym pomocy publicznej.

c) polityką ochrony środowiska

W ramach RPO WP realizowane projekty są weryfikowane w zakresie stosowania przepisów o ochronie środowiska, w szczególności w zakresie konieczności i prawidłowości przeprowadzonych procedur kwalifikacji do oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko (screeningu) i ewentualnie samej oceny oddziaływania. W tym celu utworzono stanowisko *Koordynatora ds. środowiska* w ramach IZ RPO WP, który przy pomocy pracowników realizuje ww. obowiązki. W okresie sprawozdawczym weryfikacja polegała na

sprawdzeniu zgodności projektów z przepisami prawa wspólnotowego i krajowego, przy tym przestrzegana była zasada pierwszeństwa prawa wspólnotowego nad krajowym i prowspólnotowa wykładnia prawa krajowego.

Na etapie złożenia wniosku o dofinansowanie beneficjent określa wpływ projektu na środowisko naturalne, ochronę obszarów Natura 2000. Przestrzeganie ww. polityki zapewnione było także na etapie kontroli projektu na miejscu (zakończenie projektu) za pomocą pytania w liście sprawdzającej dotyczącego zgodności projektu z polityką ochrony środowiska. Jednocześnie wnioskodawca ubiegający się o dofinansowanie swojego projektu deklarował jego zgodność z polityką ochrony środowiska, co świadczy iż wpływ projektu na środowisko jest co najmniej neutralny lub pozytywny.

Zgodnie z rekomendacją Komisji Europejskiej do sprawozdań rocznych, dotyczącą zagadnień środowiskowych do przedmiotowego pkt opracowano „*Informację dotyczącą monitorowania znaczącego wpływu RPO WP na lata 2007-2013 oraz sprawozdanie z działalności Koordynatora ds. Środowiska w ramach IZ RPO WP za rok 2014*”. Przedmiotowa Informacja stanowi załącznik nr 11 do sprawozdania.

W okresie sprawozdawczym nie stwierdzono nieprawidłowości podczas realizacji RPO WP związanych z przestrzeganiem ww. polityki.

d) polityką społeczeństwa informacyjnego

Realizacja ww. polityki posiada odzwierciedlenie w kryteriach merytoryczno – technicznych oceny projektów. Kryterium to promuje projekty, które w najwyższym stopniu przyczyniają się do rozwoju gospodarczego regionu głównie poprzez wykorzystanie nowoczesnych rozwiązań informatycznych itp. Beneficjenci realizujący projekty w ramach I osi priorytetowej zamieszczali we wniosku o dofinansowanie deklarację dotyczącą przewidywanego wpływu projektu na wykorzystywanie nowoczesnych technologii informacyjnych i komunikacyjnych w życiu codziennym obywateli, przedsiębiorstw i administracji publicznej.

Przestrzeganie ww. zasady w realizacji projektów zapewnione jest również na etapie kontroli projektu za pomocą pytania znajdującego się na liście sprawdzającej dotyczącego jego zgodności z polityką społeczeństwa informacyjnego.

W okresie sprawozdawczym nie stwierdzono nieprawidłowości podczas realizacji RPO WP związanych z przestrzeganiem ww. polityki.

2.2.1 Zasada równości szans

Rozporządzenie (WE) nr 1080/2006 z dnia 5 lipca 2006r. zobowiązuje państwa członkowskie do zagwarantowania na każdym etapie realizacji projektu niedyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.

RPO WP jest realizowany z poszanowaniem zasady równości szans, dlatego każdy projekt, który realizowany jest w ramach Programu musi mieć pozytywny lub co najmniej neutralny wpływ na ww. politykę. Neutralny wpływ projektu na politykę równości szans mają w szczególności przedsięwzięcia i inwestycje o charakterze infrastrukturalnym, za wyjątkiem oczywistych elementów tych projektów, jakimi jest dostosowanie obiektów użyteczności publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych. Jednak w większości projektów, mimo ich infrastrukturalnego charakteru, beneficjenci zwracają coraz większą uwagę na kwestie dotyczące równości szans. Przykładem powyższego jest np. budowa podjazdów

przystosowanych dla potrzeb osób niepełnosprawnych, czy instalacja wind w budynkach użyteczności publicznej lub też zakup niskopodłogowych pojazdów komunikacji miejskiej itp.

Realizowane w ramach Programu inwestycje mają doprowadzić do równoprawnego uczestnictwa wszystkich mieszkańców w życiu społeczno – gospodarczym poprzez niwelowanie różnego rodzaju barier.

Na etapie programowania/wdrażania

Zapisy RPO WP, Szczegółowego opisu priorytetów RPO WP oraz innych dokumentów programowych, a także i ich aktualizacje dokonane w okresie sprawozdawczym były przeprowadzane zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa wspólnotowego i krajowego.

W odniesieniu do zagadnienia równości szans realizacja tej polityki horyzontalnej jest zapewniona m. in. poprzez:

- a) uwzględnienie w kryteriach merytorycznych oceny projektów kwestii zgodności projektu z politykami horyzontalnymi UE. Aby projekt mógł być pozytywnie oceniony pod względem merytorycznym, musi wykazać się zgodnością z politykami horyzontalnymi UE, w tym polityką równości szans. Beneficjenci w składanych wnioskach o dofinansowanie są zobowiązani do zamieszczenia deklaracji i uzasadnienia w zakresie równości szans oraz niedyskryminacji zarówno na rynku pracy jak i w życiu społecznym. Wszystkie projekty wybrane do dofinansowania wykazały zgodność z politykami horyzontalnymi UE,
- b) uwzględnienie w kryteriach merytorycznych oceny projektów kwestii wpływu projektu na zwiększenie dostępności infrastruktury do potrzeb niepełnosprawnych. Zagadnienie wyrównania szans osób niepełnosprawnych jest przedmiotem oceny punktowej w ramach osi priorytetowych V Infrastruktura publiczna oraz VI Turystyka i kultura. Stąd też projekty złożone w ramach konkursów dla ww. osi podlegają ocenie w ww. kryterium. Wg stanu na 31 grudnia 2014 r. łącznie w ramach ww. osi priorytetowych V i VI podpisano 246 umów o dofinansowanie, które m.in. podlegały ocenie wg powyższego kryterium.

Zakontraktowane projekty w osi V Infrastruktura publiczna zapewniają dostęp osobom niepełnosprawnym do budynków pomocy społecznej, szpitali i ośrodków zdrowia, szkół poprzez m.in. montowanie dźwigów osobowych, wydzielenie miejsca parkingowego, dostosowanie łazienek, dostosowanie szerokości drzwi i holi dla osób poruszających się na wózkach. Zakontraktowane projekty przyczynią się do polepszenia warunków nauczania oraz w dostępie do szpitali/ośrodków zdrowia.

Z kolei, projekty zakontraktowane w ramach osi VI Turystyka i kultura zapewniają dostęp osobom niepełnosprawnym do muzeów oraz innych instytucji kultury i atrakcji turystycznych, m.in. poprzez wydzielanie miejsc parkingowych, dostosowanie łazienek dla osób niepełnosprawnych, wykonanie pochylni czy zainstalowanie windy osobowej.

Ponadto w ramach VII osi priorytetowej realizacja zasady równości szans ma odzwierciedlenie w kryteriach merytoryczno-technicznych określonych dla ww. osi . Została również zapewniona przez realizację wskaźnika produktu *Liczba projektów obejmujących usługi promujące równość szans i zapobieganie wykluczeniu społecznemu przedstawicieli mniejszości narodowych i ludzi młodych*.

W odniesieniu do równości płci, należy podkreślić, iż specyfiką projektów dofinansowanych w ramach osi II – VII RPO, zwłaszcza projektów realizowanych w ramach II i IV osi priorytetowej jest to, że nie są one ukierunkowane na promocję równości płci, tj. z uwagi na

fakt, iż dotyczą one budowy / wyposażenia różnego rodzaju infrastruktury trudno jest mówić, iż konkretny rodzaj infrastruktury (obiektu) ma na celu promowanie szans kobiet. Infrastruktura w tym zakresie na uniwersalny wymiar i służy wszystkim bez względu na płeć. Z tego więc względu beneficjenci wielu realizowanych w ramach ww. osi projektów deklarowali ich neutralny wpływ na politykę równych szans.

Należy jednak zaznaczyć, iż projekty w dziedzinie ochrony zdrowia obejmujące zakup sprzętu medycznego do celów profilaktyki chorób nowotworowych u kobiet mogą mieć ten wymiar. Od „promocji równych szans” należy odróżnić natomiast realizowanie projektów zgodnie z „zasadą równych szans”, gdyż w tym aspekcie każdy wnioskodawca w składanym wniosku o dofinansowanie deklarował zachowanie ww. zgodności.

Należy zaznaczyć, że realizację ww. zasady w RPO WP 2007-2013 również zapewnia równy dostęp wszystkich mieszkańców regionu do działań informacyjno-promocyjnych. Corocznie organizowana jest konferencja podsumowująca stan realizacji Programu, na którą zapraszani są przedstawiciele organizacji pozarządowych, instytucji otoczenia biznesu, a także środowiska naukowo-akademickiego. Ponadto na terenie całego województwa organizowane są mobilne punkty Informacyjne i imprezy plenerowe. Ponadto obecnie w województwie podkarpackim funkcjonuje sieć sześciu stałych punktów informacyjnych (główny w Rzeszowie oraz pięć lokalnych), do których mają bezpośredni dostęp mieszkańcy Podkarpacia.

Jednocześnie Instytucja Zarządzająca RPO WP zapewniła równy dostęp do informacji na temat ogłaszanych naborów wniosków wszystkim potencjalnym beneficjentom poprzez zamieszczanie informacji na stronie internetowej Urzędu oraz w prasie o zasięgu regionalnym/lokalnym itp.

Oś priorytetowa I Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka RPO WP realizowana jest z poszanowaniem zasady równości płci i niedyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, wyznanie lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. W okresie sprawozdawczym zasada równości szans była przestrzegana na każdym etapie zrealizowanych projektów.

W ramach ogłoszonych konkursów beneficjenci zobowiązani byli zamieszczać we wnioskach o dofinansowanie deklaracje oraz krótkie uzasadnienia w zakresie spójności projektów z horyzontalną polityką równości szans oraz niedyskryminacji zidentyfikowaną między innymi w art. 16 Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006. Ponadto na etapie wdrażania, realizacja polityki równych szans w RPO WP zapewniona jest poprzez równe traktowanie kobiet i mężczyzn, uwidocznione w projektach przyczyniających się do powstania nowych miejsc pracy. W związku z powyższym dla każdego projektu wymagane jest zamieszczenie wskaźnika pn. Liczba bezpośrednio utworzonych miejsc pracy (EPC) z podziałem na płeć. Monitorowanie tego wskaźnika w projekcie umożliwia sprecyzowanie stopnia realizacji polityki równości płci w ramach RPO WP 2007-2013. Realizację ww. polityki horyzontalnej zapewniono m.in. poprzez uwzględnienie przedmiotowej kwestii w kryteriach merytorycznych oceny projektów. Aby projekty mogły otrzymać pozytywne oceny beneficjenci musieli wykazać, iż wszelkie podjęte działania w ramach projektów będą zgodne z politykami horyzontalnymi UE, w tym polityką równości szans. Pozytywny wpływ projektu na politykę równych szans wnioskodawcy najczęściej wykazują m.in. poprzez dostosowanie wszystkich urządzeń, w tym sanitarnych do potrzeb osób niepełnosprawnych (np. podjazdy, dźwignie, uchwyty i inne ułatwienia dla osób na wózkach inwalidzkich), zagwarantowanie kobietom

i mężczyznom równego udziału w rozwoju gospodarczym, poprzez gwarancję jednakowego wynagrodzenia za wykonywanie takiej samej pracy, stworzenie pracownikom możliwości podnoszenia kwalifikacji zgodnie z planem szkoleń (np. specjalne programy dla osób w wieku 50+), wprowadzenie elastycznych godzin pracy dla kobiet w celu zachęcenia ich do podjęcia zatrudnienia oraz dofinansowanie systemu dziennej opieki nad dziećmi, przygotowanie pomieszczeń z miejscami do wypoczynku dla kobiet w ciąży i matek karmiących. Po wyborze projektu do dofinansowania, beneficjenci przed podpisaniem umów zobowiązani byli do złożenia Deklaracji odnośnie stworzonych nowych miejsc pracy z podziałem na płeć. Końcowy etap weryfikacji stosowania powyższej zasady stanowi kontrola na zakończenie realizacji projektu. W oparciu o listę sprawdzającą, w której sformułowano pytania dotyczące zachowania zasady równości szans oraz na podstawie sprawdzenia realizacji wskaźników rezultatu dotyczących liczby utworzonych miejsc pracy z podziałem na kobiety i mężczyzn przedstawionych przez beneficjentów we wnioskach o dofinansowanie, pracownicy IZ RPO WP dokonują końcowego sprawdzenia stosowania zasady równości szans w konkretnym projekcie.

Poniżej zaprezentowano przykłady projektów w ramach których realizowano zasadę równości szans zgodnie z przepisami wspólnotowymi.

Przykładem działań związanych z równouprawnieniem na ww. etapach realizacji jest projekt w ramach działania 1.1 Wsparcie kapitałowe przedsiębiorczości schemat B Bezpośrednie dotacje inwestycyjne pn. „Innowacyjna technologia wytwarzania elementów hal modułowych” zrealizowany przez firmę Caro Design Sp. z o.o. Celem strategicznym firmy do którego realizacji miał się przyczynić niniejszy projekt jest wyjście firmy poza działalność handlową. Dywersyfikacja działalności firmy zrealizowana jest dzięki wybudowanej nowoczesnej hali logistycznej, wyposażeniu przedsiębiorstwa w innowacyjną linię technologiczną do produkcji hal modułowych oraz stworzeniu własnego działu B+R.

Rezultatem realizacji projektu i rozwoju firmy jest także stworzenie impulsu rozwojowego dla lokalnej gospodarki i społeczności. Dzięki inwestycji zatrudnienie znalazło w sumie 15,5 osób (103,33% zakładanego wskaźnika), w tym 5 kobiet i 10,5 mężczyzn. Ponieważ zakład powstał na bazie innowacyjnych, wysoko zautomatyzowanych urządzeń, skonstruowanych z zachowaniem najostrzejszych europejskich norm i standardów bezpieczeństwa i higieny pracy, warunki pracy sprzyjają więc zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, którym dodatkowo ułatwiono poruszanie się na terenie obiektu poprzez odpowiednio przygotowane oświetlenie, podłogę, pochylnie, drzwi oraz całą powierzchnię hali. Dodatkowym atutem projektu jest realizacja programu wewnętrznej promocji personelu, przewidująca wdrożenie systemu szkoleń pracowniczych, który będzie sprzyjał podnoszeniu kwalifikacji pracowników, a także stwarzał im możliwości awansu w miarę rozwoju firmy.

Projekty realizowane w ramach VIII osi priorytetowej Pomoc Techniczna w 2014 roku w pozytywnym stopniu wpływały na politykę równych szans, zapewniały równy dostęp do oferowanego wsparcia dla wszystkich beneficjentów programu i były zgodne z zapisami Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006. Zasada wspierania równości szans kobiet i mężczyzn realizowana była na wszystkich etapach realizacji projektów (programowania, wdrażania, monitorowania i kontroli). Wnioski o dofinansowanie w ramach VIII osi priorytetowej RPO WP przewidują dofinansowanie tylko takich przedsięwzięć, które nie przyczyniają się do dyskryminacji jakiegokolwiek z grup defaworyzowanych. Stosowne zapisy na ten temat znajdują się w każdym złożonym wniosku o dofinansowanie.

Zadania realizowane w ramach projektów w żadnym stopniu nie były uzależnione od płci, czy jakichkolwiek innych kryteriów powodujących dyskryminację. Działania informacyjno-promocyjne i szkoleniowe w ramach poszczególnych projektów na wszystkich etapach realizacji skierowane były do ogółu społeczeństwa bez względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Do efektów realizacji projektów równy dostęp miały wszystkie grupy docelowe odbiorców, określone w Planie komunikacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013. Podobnie, podczas postępowania w sprawie naboru na wolne stanowiska pracy nie stosowano kryterium płci, rasy, wyznania oraz innych cech mogących defaworyzować którąkolwiek z grup społecznych (np. miejsce zamieszkania, sytuacja rodzinna, stopień sprawności). Poziom świadomości i wiedzy na temat polityki równości płci wśród osób zarządzających projektami był wysoki. W podejmowanie decyzji projektowych zaangażowane były zarówno kobiety, jak i mężczyźni. Struktura zarządzania projektami gwarantowała zrównoważony pod kątem płci udział w procesach decyzyjnych. Przygotowanie i wdrożenie sposobu monitorowania projektami odbywało się przy zachowaniu zasady równości płci, a osoby realizujące poszczególne działania uwrażliwione zostały na przestrzeganie tej zasady. Fakt przestrzegania zasady równości ze względu na płeć, czy przesłanki mogące dyskryminować którąkolwiek z grup społecznych, potwierdzają przeprowadzone kontrole, które również biorą kwestię równości społecznej pod uwagę. W przypadku polityki ochrony środowiska i polityki rozwoju społeczeństwa informacyjnego, w tych projektach, dla których miały one uzasadnienie realizacji, powyższe polityki były przestrzegane i miały pozytywny wpływ na realizację projektów. Dla pozostałych projektów, wpływ ww. polityk pozostał neutralny.

Na etapie monitorowania

W ogólnej liczbie członków Komitetu Monitorującego RPO WP i ich zastępców (53 osoby) jest uczestniczy 15 kobiet, co stanowi 28% składu osobowego tego gremium. Ze względu na niewielką liczbę kobiet w jst nie udało się zapewnić równego udziału kobiet i mężczyzn w składzie Komitetu Monitorującego. Należy jednak zaznaczyć, iż na etapie wyboru członków dążono do zapewnienia udziału jak największej liczby kobiet. Każdorazowo przy aktualizacji składu Komitetu Monitorującego podkreśla się, iż ze względu na wymóg stosowania zasady równości szans (w tym równości płci) należy uwzględnić ten aspekt przy delegowaniu przedstawicieli do Komitetu Monitorującego RPO WP 2007-2013.

Ponadto w skład Komitetu Monitorującego RPO WP, który został wyłoniony zgodnie z Wytycznymi Ministra Rozwoju Regionalnego dotyczącymi komitetu monitorującego wchodzi przedstawiciele organizacji pozarządowej reprezentującej osoby niepełnosprawne oraz przedstawiciele organizacji zajmującej się dziećmi z problemami nadpobudliwości psychoruchowej.

W ramach równego dostępu do informacji wszystkie dane dotyczące Programu (ogłoszenia o naborach, wyniki konkursów, ocena projektów, konsultacje społeczne dotyczące projektów kluczowych, badania ewaluacyjne itp.) zamieszczane są na stronie internetowej IZ RPO WP: www.rpo2007-2013.podkarpackie.pl.

Jednocześnie polityka równych szans na etapie monitorowania zapewniona była monitorowanie nowych miejsc pracy za pomocą wskaźnika Utworzone miejsca pracy (EPC) z podziałem na płeć. Przedmiotowy wskaźnik pozwala precyzyjnie określić stopień realizacji polityki równości płci w ramach RPO WP. Wymieniony wskaźnik do końca 2014r. osiągnął

wartość 3 902,19 EPC z tego 1 569,94 miejsc pracy utworzono dla kobiet. Ww. wartość wskaźnika dotyczącego miejsc pracy dla mężczyzn wynika z charakteru wspieranych inwestycji, które w głównej mierze tworzą miejsca pracy w zawodach zdominowanych przez mężczyzn. Jednakże należy zaznaczyć, iż beneficjenci na etapie naboru pracowników nie ograniczali szans kobiet na zatrudnienie.

Na etapie ewaluacji

Ewaluacje odbywają się głównie w oparciu o istniejące potrzeby (zarówno strategiczne jak i operacyjne), a ich wyniki wykorzystywane są w celu najlepszego dopasowania realizowanych przedsięwzięć do realnych potrzeb oraz efektywnego wydatkowania środków. W miarę występujących potrzeb przeprowadzane są badania obejmujące swą tematyką kwestie dot. równości szans, stanowiące odrębne badanie lub zakres innego badania. Równość szans zachowano w zakresie wyboru wykonawców badań ewaluacyjnych przeprowadzonych w 2014r. Wybór ten nastąpił w oparciu o zapisy ustawy Prawo zamówień publicznych z dnia 29 stycznia 2004r. oraz procedury wewnętrzne Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego. Dodatkowo IZ RPO WP przestrzegała stosowania precyzyjnych i klarownych kryteriów wyboru wykonawcy oraz zapewniła jawność procedur.

Instytucja Zarządzająca RPO WP w kolejnych okresach wdrażania RPO WP będzie kontynuowała przyjęty mechanizm w zakresie wyboru i realizacji projektów, które muszą mieć pozytywny lub co najmniej neutralny wpływ na politykę równości płci.

W okresie sprawozdawczym nie stwierdzono nieprawidłowości/problemów podczas realizacji osi priorytetowych I-VIII RPO WP związanych z przestrzeganiem polityki równych szans.

2.2.2. Zasada partnerstwa

Sposób realizacji zasady partnerstwa ma trzy zasadnicze aspekty:

- partnerstwa instytucjonalnego,
- wsparcia mechanizmów partnerstwa,
- partnerstwa na poziomie projektów.

W celu zapewnienia przejrzystości zasad przyznawania i wykorzystania środków w ramach RPO WP na wszystkich etapach jego realizacji ma zastosowanie zasada partnerstwa, w realizację której zaangażowane są władze regionalne, lokalne, miejskie, partnerzy społeczno-gospodarczy.

Na etapie programowania/wdrażania

Na stronie internetowej www.rpo.podkarpackie.pl w zakładce *Vademecum wnioskodawcy/beneficjenta* znajdują się dokumenty programowe, wyjaśnienia i wytyczne, wzory załączników do wniosku o dofinansowanie i wniosku o płatność, wzory umów, wspólnotowe oraz krajowe akty prawne i wytyczne, informacje dotyczące szkoleń dla potencjalnych wnioskodawców, które na bieżąco są aktualizowane. Dodatkowo IZ RPO WP zapewniła wszystkim podmiotom również równy dostęp do informacji o stanie wdrażania RPO WP czy jego projektach realizowanych w ramach poszczególnych obszarów poprzez publikację tego rodzaju informacji w Biuletynie informacyjnym RPO WP lub poprzez artykuły zamieszczane w innych informatorach europejskich. Również tego rodzaju dane zamieszczane są na stronie internetowej oraz prezentowane są na posiedzeniach KM RPO WP. Ponadto przedstawiciele Instytucji Zarządzającej RPO WP uczestniczą w licznych

spotkaniach organizowanych przez partnerów społecznych, na których przedstawiane są informacje dotyczące wsparcia w ramach Programu ale również omawiane są różnego rodzaju inne kwestie mające na celu rozwój województwa.

Zasada partnerstwa na poziomie projektów określona została w dokumentach programowych poprzez zapewnienie możliwości uczestnictwa w realizacji projektu innych podmiotów, tj. partnera lub partnerów projektu. W celu sprawniejszej realizacji projektów partnerskich IZ RPO WP opracowała *Wytyczne w zakresie zawierania umów/porozumień o partnerstwie dla projektów realizowanych w ramach osi priorytetowych II-VII RPO WP*. W ww. wytycznych określono warunki ich realizacji, wskazano wymagane do złożenia dokumenty itp.

Wymienione informacje znajdują odzwierciedlenie w sporządzanych umowach o dofinansowanie, gdzie wyszczególnia się partnerów projektu oraz wskazuje partnerów upoważnionych do ponoszenia wydatków w ramach projektu.

Realizację inwestycji na zasadach partnerstwa przewidziano we wszystkich osiach priorytetowych RPO WP. Dodatkowo w niektórych działaniach osi priorytetowych, projekty realizowane w partnerstwie są premiowane większą liczbą możliwych do uzyskania punktów np. w ramach działania 1.2 *Instytucje otoczenia biznesu* czy 1.4 *Promocja gospodarcza i aktywizacja inwestycyjna regionu* schemat A Projekty inwestycyjne określono kryterium *Udział partnerów w projekcie*, dające możliwość uzyskania max 15 pkt. (5 pkt. za udział każdego partnera). W osiach priorytetowych II–VII powyższa zasada nie występuje wprost, jako kryterium oceny projektów, jednakże z uwagi na szereg kryteriów promujących np. obszary wiejskie, czy też zasięg projektu, niejednokrotnie wnioskodawcy zawiązywali partnerstwo w celu zwiększenia potencjału projektu.

Na etapie monitorowania

Przedmiotowa zasada znajduje odzwierciedlenie również w pracach Komitetu Monitorującego RPO WP 2007-2013, w których czynny udział biorą 3 przedstawiciele organizacji pozarządowych (Stowarzyszenia na Rzecz Dzieci z Nadpobudliwością Psychoruchową w Rzeszowie, Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Jarosławiu oraz Stowarzyszenia na Rzecz Innowacyjności i Transferu Technologii „Horyzonty”), 2 organizacji ze środowiska akademicko-naukowego (Uniwersytet Rzeszowski i Politechnika Rzeszowska), po 1 przedstawicielu organizacji pracowników, pracodawców, przedsiębiorców i organizacji okołobiznesowych oraz samorządu gospodarczego i izb rzemieślniczych, a także przedstawiciel Kościołów. W Komitecie Monitorującym RPO WP zachowano równowagę podziału miejsc pomiędzy przedstawicielami strony samorządowej, rządowej oraz partnerów społeczno-gospodarczych, a członkowie Komitetu zostali wyłonieni zgodnie z obowiązującymi przepisami wspólnotowymi. Spełnienie zasady partnerstwa w zakresie monitorowania i sprawozdawczości jest również zapewnione m.in. poprzez prezentowanie stanu realizacji RPO WP na posiedzeniach KM RPO WP oraz zatwierdzanie przez jego członków sprawozdań okresowych i rocznych dotyczących realizacji Programu. Następnie informacje z posiedzeń oraz wszystkie zatwierdzone dokumenty zamieszczane są na stronie internetowej Programu.

Na etapie ewaluacji

Proces ewaluacji w ramach RPO WP oparto na podstawowych zasadach systemu ewaluacji, z których jedną jest zasada partnerstwa.

W okresie objętym sprawozdaniem przedstawiciele partnerów społeczno-gospodarczych, władz samorządowych oraz organizacji pozarządowych pełniący funkcje członków Komitetu Monitorującego RPO WP, który odpowiada m.in. za monitorowanie postępów realizacji ewaluacji Programu, zostali zapoznani z podstawowymi dokumentami programowymi regulującymi kwestie ewaluacji RPO WP. Ponadto dokumenty służące realizacji procesu ewaluacji RPO WP, wyniki badań ewaluacyjnych oraz informacje nt. wdrożonych rekomendacji upowszechniono za pośrednictwem strony internetowej IZ RPO WP www.rpo2007-2013.podkarpackie.pl/ Zakładka Ewaluacja. Strona stanowi źródło informacji nt. ewaluacji RPO WP dla wszystkich zainteresowanych podmiotów.

IZ RPO WP w celu zapewnienia jak najlepszej realizacji zasady partnerstwa w końcowym okresie wdrażania Programu będzie kontynuowała wypracowane do chwili obecnej mechanizmy w tym obszarze, mające na celu zapewnienie przejrzystości zasad przyznawania i wykorzystania środków w ramach RPO WP na wszystkich etapach jego realizacji.

Projekty finansowane ze środków RPO WP 2007-2013 mogą być realizowane przez kilka podmiotów – partnerów, w ramach umów cywilno – prawnych lub porozumień administracyjnych, których przedmiotem są postanowienia o wspólnym wykonywaniu określonego zadania.

Przykładem powyższego jest projekt realizowany w partnerstwie prywatnym, w ramach działania 1.3. *Regionalny system innowacji*, którego wnioskodawcą jest przedsiębiorca: Danmar Computers Spółka z o.o., realizujący projekt pn. „*Badania wydajności i architektury systemów rozproszonego składowania danych w środowisku izolowanym (Private Storage Clouds)*”.

Natomiast przykładem projektu realizowanego w ramach partnerstwa publicznego jest projekt kluczowy realizowany w ramach działania 1.4 *Promocja gospodarcza i aktywizacja inwestycyjna regionu*, schemat A *Projekty inwestycyjne*, którego Wnioskodawcą jest Gmina Trzebownisko, realizująca projekt pn. „*Budowa sieci kanalizacyjnej i wodociągowej łączącej Strefę S1 ze Strefą S1-3 Podkarpackiego Parku Naukowo-Technologicznego*” w partnerstwie z Województwem Podkarpackim.

Projekty finansowane ze środków RPO WP mogą być realizowane przez kilka podmiotów – partnerów, w ramach umów cywilno-prawnych lub porozumień administracyjnych, których przedmiotem są postanowienia o wspólnym wykonywaniu określonego zadania. Szczegółowe uregulowania ww. kwestii zostały zawarte w *Wytycznych w zakresie zawierania umów/porozumień o partnerstwie dla projektów realizowanych w ramach osi priorytetowych II – VII Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2007 – 2013*. Projekt partnerski realizowany jest na warunkach określonych w porozumieniu / umowie partnerskiej, które określają szczegółowe zasady realizacji projektu, w tym zasady współpracy, współfinansowania i odpowiedzialności w ramach zadania. Jednocześnie projekt partnerski realizowany jest na podstawie decyzji / umowy o dofinansowaniu zawartej z beneficjentem - liderem, działającym w imieniu i na rzecz partnerów zgodnie z zakresem określonym w porozumieniu bądź umowie partnerskiej.

Zgodnie z instrukcją wypełniania wniosku o dofinansowanie projektu, jeśli w realizację projektu zaangażowane są inne podmioty niż beneficjent należy wyszczególnić każdego z uczestników procesu realizacji projektu określając przy tym: prawną podstawę współpracy (umowę, porozumienie administracyjne), kopię dokumentu należy przedstawić jako załącznik

do wniosku, główne prawa i obowiązki partnera/partnerów związane z realizacją projektu, kwestie własności i finansowania przedmiotu projektu po zakończeniu jego realizacji, sposób zabezpieczenia środków finansowych, zasady rozliczeń i płatności, jeżeli partner/partnerzy uczestniczą w finansowaniu nakładów inwestycyjnych, oraz czy partner/partnerzy będą ponosić wydatki w ramach projektu. Powyższe znajduje odzwierciedlenie w sporządzanych umowach o dofinansowaniu, gdzie wyszczególnia się Partnerów projektu oraz wskazuje Partnerów upoważnionych do ponoszenia wydatków w ramach projektu.

Kwestie związane z zasadami partnerstwa na etapie przygotowywania i wdrażania projektów zgłaszane przez potencjalnych wnioskodawców, czy też Beneficjentów są gromadzone i służą rozwiązywaniu problemów w kolejnych naborach wniosków / realizowanych projektach.

Spośród dotychczas zakontraktowanych projektów, najliczniejszą grupę projektów realizowanych na zasadzie partnerstwa stanowiły projekty z działania 4.4 *Zwalczanie i zapobieganie zagrożeniom*. By zwiększyć zasięg oddziaływania projektu, liczni wnioskodawcy zdecydowali się na mechanizm partnerstwa międzygminnego. Ponadto, ochrona przeciwpożarowa na poziomie lokalnym realizowana jest przez ochotnicze straże pożarne, stąd też partnerami gmin w projektach były także ww. jednostki.

Ponadto, w ramach osi III *Spółczeństwo informacyjne* realizowane są 2 duże projekty kluczowe w których występuje znaczna ilość partnerów tj.: „*Podkarpacki System Informacji Medycznej*” „*PSIM*” (którego wartość dofinansowania z EFRR wynosi 11 996 842,20 euro), w ramach którego występuje 8 szpitali wojewódzkich będących partnerami oraz „*PSeAP – Podkarpacki System e-Administracji Publicznej*” (którego wartość dofinansowania z EFRR wynosi 19 582 479,13 euro), w ramach którego występuje 160 jednostek samorządu terytorialnego będących partnerami.

Zasada partnerstwa na etapie wdrażania RPO WP realizowana jest w szczególności w osi VII *Spójność wewnątrzregionalna* w ogłoszonych naborach wniosków np. poprzez wymogi stawiane jednostkom samorządu terytorialnego, które podejmują się rewitalizacji. Jednostki te musiały opracować lokalne programy rewitalizacji, które są wieloletnimi planami działań w sferze przestrzeni, urządzeń technicznych, społeczeństwa i gospodarki zmierzającymi do wyprowadzenia danego obszaru z sytuacji kryzysowej.

Zgodnie z *Wytycznymi w zakresie przygotowania lokalnych programów rewitalizacji* dokumenty te powinny być tworzone przy współudziale partnerów społeczno-gospodarczych i stanowić istotny wkład w budowę społeczeństwa obywatelskiego, a także przyczyniać się do realizacji najistotniejszych celów Gminy/Miasta/Powiatu. W omawianych dokumentach w rozdziale dot. monitorowania *Lokalnych Programów Rewitalizacji* należało przedstawić sposoby inicjowania współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi.

Tabela 16. Liczbę i wartość dofinansowania EFRR realizowanych projektów partnerskich w ramach działań osi priorytetowych I-VII RPO WP wg stanu na dzień 31.12.2014r.

Oś priorytetowa	Działanie	Liczba realizowanych projektów partnerskich	Wartość dofinansowania EFRR w ramach realizowanych projektów partnerskich (PLN)	Wartość dofinansowania EFRR w ramach realizowanych projektów partnerskich (EUR)
I Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka	1.3 Regionalny system innowacji	1	1 020 261,63	244 093,41
	1.4 Promocja gospodarcza i aktywizacja inwestycyjna regionu	2	6 234 073,48	1 491 476,50
II Infrastruktura techniczna	2.1 Infrastruktura komunikacyjna	24	93 485 738,78	22 366 079,42
	2.2 Infrastruktura energetyczna	3	2 548 131,5	609 630,01
III Społeczeństwo informacyjne	-	7	152 011 613,82	36 368 154,89
IV Ochrona środowiska i zapobieganie zagrożeniom	4.1 Infrastruktura ochrony środowiska	1	4 515 413,00	1 080 294,03
	4.2 Infrastruktura przeciwpowodziowa i racjonalna gospodarka zasobami wodnymi	4	27 079 777,39	6 478 725,63
	4.3 Zachowanie oraz ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej	1	313 053,41	74 896,74
	4.4 Zwalczanie i zapobieganie zagrożeniom	67	72 813 598,95	17 420 354,79
V Infrastruktura publiczna	5.1 Infrastruktura edukacyjna	4	11 404 759,86	2 728 542,00
	5.2 Infrastruktura ochrony zdrowia i pomocy społecznej	2	2 008 881,31	480 616,61
	5.3 Infrastruktura	2	4 705 826,90	1 125 849,78

	<i>sportowa i rekreacyjna</i>			
VI Turystyka i kultura	-	14	36 633 082,99	8 764 314,8
VII Spójność wewnątrzregionalna	7.1 Rewitalizacja miast	12	65 219 982,08	15 603 613,11
	7.2 Rewitalizacja obszarów zdegradowanych	3	10 455 287,77	2501384,70
	7.3 Aktywizacja obszarów zmarginalizowanych gospodarczo oraz wsparcie terenów zniszczonych przez powódź	1	1 725 221,60	412 752,19
suma		148	492 174 704,47	117 750 778,62

Organizacje pozarządowe

Przez organizacje pozarządowe rozumie się stowarzyszenia i fundacje, choć Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie wprowadziła rozszerzoną definicję organizacji pozarządowej. Organizacje pozarządowe stanowią istotny element demokracji i społeczeństwa obywatelskiego. Świadczą określone usługi i z różnych względów, mogą to robić lepiej niż inne podmioty.

W działaniach osi priorytetowej I *Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka* realizowane są także projekty przez organizacje pozarządowe, czyli organizacje obywatelskie (założone przez obywateli lub ich organizacje) działające z własnej inicjatywy na rzecz wybranego interesu publicznego i nie działające dla osiągnięcia zysku.

Organizacje pozarządowe bywają nazywane trzecim sektorem, obok sektora publicznego (władz, administracji publicznej) i rynkowego (biznesu, przedsiębiorczości). W Polsce podstawowymi formami prawnymi prowadzenia działalności społecznej są m.in. stowarzyszenia i fundacje. Aktywność w pozyskiwaniu środków strukturalnych wskazuje na tendencje wzrostową. Średnia wartość projektu z EFRR realizowanego przez organizacje pozarządowe wynosi 445 542,69 euro (1 862 279,32 PLN).

Na koniec okresu sprawozdawczego w ramach osi priorytetowych I-VII organizacje należące do sektora non-profit podpisały 61 umów o łącznej wartości dofinansowania z EFRR w wysokości 25 533 846,7 euro (106 726 372,44 PLN).

W ramach osi I podpisano 37 umów o wartości dofinansowania z EFRR w wysokości 16 514 943,40 euro (69 029 160,41 PLN), z czego w ramach działań:

- 1.1 *Wsparcie kapitałowe przedsiębiorczości*, schemat A *Wsparcie kapitałowe funduszy* – 8 projektów o wartości z EFRR w wysokości 13 651 866,90 euro (57 062 073,25 PLN),
- 1.2 *Instytucje otoczenia biznesu* – 21 projekty o wartości dofinansowania z EFRR w wysokości 2 776 368,13 euro (11 604 663,51 PLN),

- 1.3 gospodarcza i aktywizacja inwestycyjna regionu, schemat B Projekty pozainwestycyjne – 8 projektów o wartości dofinansowania z EFRR w wysokości 86 708,37 euro (362 423,65 PLN).

Natomiast w ramach osi priorytetowych II – VII wartość dofinansowania z EFRR po uwzględnieniu podpisanych aneksów do umów z organizacjami pozarządowymi wyniosła: 2 528 316,26 euro (10 567 856,30 PLN) w osi II *Infrastruktura techniczna*, 785 890,98 euro (3 284 867,11 PLN) w osi IV *Ochrona środowiska i zapobieganie zagrożeniom*, 2 004 319,80 euro (8 377 655,90 PLN) w osi V *Infrastruktura publiczna*, 1 868 916,43 euro (7 811 696,89 PLN) w osi VI *Turystyka i kultura* oraz 1 831 459,83 euro (7 655 135,79 PLN) w osi VII *Spójność wewnątrzregionalna*.

Organizacje pozarządowe w ramach projektów świadczą przede wszystkim usługi na rzecz wsparcia przedsiębiorczości, realizując tym samym główny cel I osi priorytetowej RPO WP, jakim jest likwidacja barier w rozwijaniu przedsiębiorczości i konkurencyjnej gospodarki oraz stworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorstw jak i zbudowania skutecznego i sprawnego regionalnego systemu innowacji przy poprawie powiązań pomiędzy sferą nauki i przedsiębiorstwami. NGO ułatwiają m.in. dostęp do specjalistycznych usług doradczych, co przedkłada się na zwiększanie ilości firm innowacyjnych w regionie, które coraz częściej stosują nowoczesne modele zarządzania (ciągłą optymalizację kosztów, zarządzanie nowym produktem, zarządzanie projektami finansowanymi z różnych źródeł). Ponadto przyczyniają się do zwiększenia ilości firm zrzeszonych w powiązania kooperacyjne funkcjonujące w regionie oraz efektywności zarządzania powiązaniami, wzrostu liczby nowych, trwałych, opartych na wiedzy miejsc pracy oraz wdrożeniu zamożności społeczeństwa.

Organizacje tworzące sektor pozarządowy mogą aplikować o środki i realizować projekty w ramach RPO WP. Możliwość takiego wsparcia została zaprojektowana i określona w zapisach Programu oraz Szczegółowym opisie priorytetów RPO WP. Organizacje pozarządowe wyodrębniono jako potencjalnych beneficjentów niemal we wszystkich obszarach tematycznych RPO WP. Ww. organizacje działają z własnej inicjatywy na rzecz interesu publicznego i nie działają dla chęci osiągnięcia samego zysku.

Organizacje pozarządowe nie są znaczącym beneficjentem w ramach osi II – VII, ponieważ ilościowo stanowią 2 % liczby wszystkich zakontraktowanych projektów. Niski stopień udziału organizacji pozarządowych w aplikowaniu o środki z Unii Europejskiej wynika najprawdopodobniej z trudności m.in. w zakresie zabezpieczenia odpowiedniego wkładu własnego. Znaczący jest także fakt, iż obszary wspierane ze środków EFRR w ramach osi II-VII zdominowane są przez sektor publiczny (infrastruktura techniczna, infrastruktura ochrony środowiska, edukacja i kultura).

Dotychczas podpisano umowy z następującymi beneficjentami – organizacjami pozarządowymi:

- 1) Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym - Koło w Rymanowie, projekt dotyczy termomodernizacji budynków należących do Stowarzyszenia,
- 2) Polskie Towarzystwo Turystyczno – Krajoznawcze, projekt dotyczy instalacji pomp ciepła dla Hotelu Górskiego PTTK i Campingu PTTK,
- 3) Stowarzyszenie "EMAUS - Rzeszów", projekt dotyczy zastosowania odnawialnych źródeł energii w Centrum wspólnotowym Stowarzyszenia "Emaus- Rzeszów" w Przedmieściu Czudeckim,

- 4) Stowarzyszenie na rzecz Innowacyjności i Transferu Technologii "HORYZONTY", projekt dotyczy promocji wykorzystania odnawialnych źródeł energii poprzez budowę modelowej elektrowni fotowoltaicznej,
- 5) Stowarzyszenie „EKOSKOP”, projekt dotyczy utworzenia Podkarpackiego Centrum Edukacji Ekologicznej,
- 6) Towarzystwo Przeciwdziałania Uzależnieniom „Trzeźwa Gmina”, projekt dotyczy utworzenia Centrum Edukacji Ekologicznej w Borówkach,
- 7) Ochotnicza Straż Pożarna w Brzostku, projekt dotyczy zakupu samochodów ratowniczo-gaśniczych, modernizacji obiektu strażnicy OSP,
- 8) Ochotnicza Straż Pożarna w Pustkowie, projekt dotyczył przebudowy i rozbudowy Domu Strażaka w Pustkowie oraz zakupu samochodu pożarniczego dla OSP Pustków,
- 9) Ochotnicza Straż Pożarna w Borowej, projekt dotyczył zakupu samochodu ratowniczo – gaśniczego,
- 10) Fundacja Podkarpackie Hospicjum dla Dzieci, projekt dotyczył rozbudowy i przebudowy istniejącego budynku na potrzeby opieki hospicyjnej dla dzieci i młodzieży z terenu Województwa Podkarpackiego,
- 11) Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci i Młodzieży Szansa, projekt dotyczył modernizacji i wyposażenia budynku NZOZ Ośrodka Rehabilitacji Dzieci Niepełnosprawnych przy w Stalowej Woli,
- 12) Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym – Koło w Rymanowie, projekt dotyczył rozbudowy wraz z wyposażeniem budynków Ośrodka Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym (PSOUU) – Koło,
- 13) Rzeszowskie Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta w Rzeszowie, projekt dotyczy budowy i wyposażenia budynku centrum Integracji Społecznej w Rzeszowie,
- 14) Stowarzyszenie Rodziców Dzieci Niepełnosprawnych w Grodzisku Dolnym, projekt dotyczył przebudowy i rozbudowy budynku remizy OSP na potrzeby tworzonego Środowiskowego Domu Samopomocy oraz modernizacja i rozbudowa Ośrodka Rewalidacyjno - Wychowawczego w Laszczynach,
- 15) Stowarzyszenie Rodziców Dzieci Specjalnej Troski w Lesku z/s w Huzelach, projekt dotyczył: przebudowy i wyposażenia budynku Warsztatów Terapii Zajęciowej w Lesku z/s w Huzelach działającego przy Stowarzyszeniu Rodziców Dzieci Specjalnej Troski w Lesku, nr projektu RPPK.05.02.00-18-084/09,
- 16) Miejski Klub Sportowy „Polonia”, projekt dotyczył wykończenia budynku sportowo – rekreacyjnego wraz z modernizacją ogrodzenia obiektu stadionu Miejskiego Klubu Sportowego „Polonia” Przemyśl,
- 17) Fundacja Bieszczadzkiej Kolejki Leśnej, projekt dotyczył modernizacji, rozbudowy torowisk i taboru Bieszczadzkiej Kolejki Leśnej,
- 18) Fundacja „Światło Życie” w Katowicach Ośrodek w Sandomierzu, projekt dotyczy adaptacji budynku szkoły na młodzieżowy ośrodek turystyczny,
- 19) Fundacja POMOC (działająca przy Sanatorium Uzdrowiskowym „Solinka”), projekt dotyczył dostosowania standardów budynku do potrzeb turystów i kuracjuszy wraz z niezbędnym wyposażeniem,
- 20) Fundacja Muzeum Przemysłu Naftowego i Gazowego im. Ignacego Łukasiewicza, projekt dotyczył rozbudowy i poprawy atrakcyjności Muzeum Przemysłu Naftowego i Gazowniczego im. Ignacego Łukasiewicza w Bóbrce,

- 21) Towarzystwo na Rzecz Rozwoju Muzeum Kultury Łemkowskiej, projekt dotyczył rozbudowy Muzeum Kultury Łemkowskiej w Zyndranowej oraz podniesienia wartości turystyczno – kulturalnej Muzeum,
- 22) Fundacja Pro Academia Narolense, projekt dotyczy rewitalizacji zespołu pałacowo-parkowego w Narolu, który w przyszłości pełnić będzie funkcję, jako centrum artystyczne,
- 23) Zrzeszenie Właścicieli i Zarządców Domów, projekt dotyczy wykonania prac remontowych w dziewiętnastu budynkach mieszkalno-usługowych zlokalizowanych w różnych częściach miasta Przemyśla w obrębie starego miasta,
- 24) Regionalne Towarzystwo Rolno-Przemysłowe "Dolina Strugu" w Błażowej, projekt dotyczy rewitalizacji obszarów poprzemysłowych w Gminie Błażowa w celu rozwoju edukacji ekologicznej i Eko-przedsiębiorczości poprzez ożywienie obszarów zdegradowanych przez Spółdzielnię Produkcyjną, poprzez ich rekultywację oraz nadanie im nowych funkcji.

W czerwcu 2014 r. została rozwiązana umowa o dofinansowanie realizowana przez Podkarpacką Regionalną Organizację Turystyczną pn. "E-Turysta – e-usługi dla turystów". Natomiast w przypadku projektu realizowanego przez Fundację Pro Academia Narolense, Zarząd Województwa Podkarpackiego uchwałą nr 423/9977/14 z dnia 28 listopada 2014 r. podjął decyzję o rozwiązaniu umowy o dofinansowanie z ww. beneficjentem z zachowaniem jednomiesięcznego terminu wypowiedzenia. Termin ten upłynął 3 stycznia 2015 r. i jest on równocześnie faktycznym terminem rozwiązania umowy o dofinansowanie.

Tabela 17. *Projekty realizowane przez organizacje pozarządowe w ramach RPO WP z podziałem na oś priorytetową.*

Lp.	Oś priorytetowa RPO WP	Liczba projektów realizowanych przez organizacje pozarządowe	Łączna wartość dofinansowania z EFRR (w euro)
1	I Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka	37	16 514 943,40
2	II Infrastruktura techniczna	4	2 528 316,26
3	IV Ochrona środowiska i zapobieganie zagrożeniom	5	785 891,12
4	V Infrastruktura publiczna	7	2 004 319,80
5	VI Turystyka i kultura	6	1 868 916,43
6	VII Spójność wewnątrzregionalna	2	1 831 459,83
	Razem	61	25 533 846,84

Ponadto w tabeli poniżej przedstawiono informację dotyczącą projektów realizowanych przez ww. organizacje wg obszarów interwencji.

Tabela 18. Projekty realizowane przez organizacje pozarządowe w ramach RPO WP z podziałem na oś priorytetową wg kategorii interwencji.

Kategoria interwencji	Liczba projektów realizowanych przez organizacje pozarządowe	Łączna wartość dofinansowania z EFRR (w euro)
03 Transfer technologii i udoskonalanie sieci współpracy między MŚP, między MŚP a innymi przedsiębiorstwami, uczelniami, wszelkiego rodzaju instytucjami na poziomie szkolnictwa pomaturalnego, władzami regionalnymi, ośrodkami badawczymi oraz biegunami naukowymi i technologicznymi (parkami naukowymi i technologicznymi, technopoliami itd.)	5	610 581,13
05 Usługi w zakresie zaawansowanego wsparcia dla przedsiębiorstw i grup przedsiębiorstw	32	15 904 362,26
08 Inne inwestycje w przedsiębiorstwach	1	160 573,62
40 Energia odnawialna: słoneczna	1	2 035 663,63
42 Energia odnawialna: hydroelektryczna, geotermiczna i pozostałe	2	445 960,93
43 Efektywność energetyczna, produkcja skojarzona (kogeneracja), zarządzanie energią	1	46 691,70
50 Rewaloryzacja obszarów przemysłowych i rekultywacja skażonych gruntów	1	837 421,54
51 Promowanie bioróżnorodności i ochrony przyrody (w tym NATURA 2000)	2	139 688,10
53 Zapobieganie zagrożeniom (w tym opracowanie i wdrażanie planów i instrumentów zapobiegania i zarządzania zagrożeniami naturalnym i technologicznym)	3	646 202,86
57 Inne wsparcie na rzecz wzmocnienia usług turystycznych	2	455 828,56
58 Ochrona i zachowanie dziedzictwa kulturowego	4	1 413 087,87
76 Infrastruktura ochrony zdrowia	2	721 345,82
77 Infrastruktura opiekuńczo-wychowawcza	2	517 966,02
78 Infrastruktura mieszkalnictwa	1	994 038,28
79 Pozostała infrastruktura społeczna	3	765 007,95
RAZEM	62	25 694 420,27

2.3. Napotkane znaczące problemy oraz podjęte środki zaradcze

1) Oś priorytetowa I Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka

W okresie sprawozdawczym beneficjenci zwracali się często z prośbą o wydłużenie terminu podpisania umowy oraz wydłużenie terminu realizacji projektu. Sytuacja ta spowodowana jest długotrwałym procesem uzyskania pozytywnych opinii

środowiskowych warunkujących podpisanie umowy. IZ RPO WP widząc zagrożenie dla realizacji niektórych projektów (zwłaszcza obejmujących swym zakresem zakup specjalistycznych linii produkcyjnych, bądź wysoce innowacyjnych maszyn i urządzeń) w pierwotnie przyjętych terminach, wyraża zgodę na wydłużenie terminu niezbędnego do podpisania umowy jak i wydłuża termin realizacji projektu, monitorując na bieżąco stan wdrożenia osi I RPO WP. Podejmując takie decyzje IZ ma na celu efektywne wykorzystanie środków w osi I RPO WP przeznaczonych przede wszystkim dla przedsiębiorców.

2) Osie priorytetowe II-VII RPO WP

Nieprawidłowości popełniane przez Beneficjentów z zakresu prawa zamówień publicznych.

W 2014 r. istotnym problem było przeprowadzanie przez beneficjentów procedur związanych z udzielaniem zamówień publicznych. W tym zakresie popełniane były błędy, skutkujące koniecznością nakładania korekt finansowych. Nadal głównym źródłem nieprawidłowości w ramach RPO WP są procedury dot. udzielania zamówień. W związku z powyższym z jednej strony zintensyfikowano działania kontrolne, a z drugiej, systematycznie prowadzi się szkolenia dla beneficjentów z zakresu prawa zamówień publicznych. Niezależnie od powyższego uchwałą nr 16/323/15 z dnia 21 stycznia 2015r. Zarząd Województwa Podkarpackiego dokonał zmiany *Wytycznych Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013 w sprawie udzielania zamówień współfinansowanych ze środków EFRR, w stosunku do których nie stosuje się ustawy prawo zamówień publicznych*. Zmiana *Wytycznych* polega na wprowadzeniu szeregu modyfikacji wynikających z nowelizacji Prawa zamówień publicznych oraz dodaniu rozwiązań wynikających z praktycznych doświadczeń IZ RPO WP, a także zaleceń Komisji Europejskiej oraz orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE). W szczególności w celu zapewnienia pełnej przejrzystości procedur udzielania zamówień nieobjętych ustawą Pzp oraz ze względu na podwyższony próg od którego nie stosuje się zapisy ustawy Pzp - IZ RPO WP w 2015r. uruchomiła serwis internetowy służący beneficjentom RPO WP do publikowania informacji o ogłoszeniach o zamówieniu.

Problemy wykrywane w związku z przeprowadzanymi kontrolami trwałości projektów.

Kolejnym istotnym w okresie sprawozdawczym problemem są wyniki przeprowadzonych kontroli trwałości projektów. Wykazały one, iż skontrolowani beneficjenci w części przypadków nie dysponowali wiarygodną dokumentacją pozwalającą dowieść, iż wskaźniki projektu zostały osiągnięte. Instytucja Zarządzająca RPO w piśmie skierowanym do beneficjentów przypominała, iż zakończenie realizacji projektu pod względem rzeczowym i jego rozliczenie nie jest ostatnim etapem cyklu życia projektu – na beneficjencie spoczywają obowiązki związane z osiągnięciem i udokumentowaniem założonych wskaźników. Kierując wystąpienie do beneficjentów ponownie wskazano na konieczność przestrzegania zasady trwałości oraz w stosownej *„Informacji dla beneficjentów planujących dokonanie zmian mogących mieć wpływ na trwałość projektów zrealizowanych w ramach osi II – VII Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2007 -2013”* zwrócono uwagę na poważne konsekwencje wszelkich modyfikacji w projektach w okresie trwałości.

Wzrost liczby zawiadomień anonimowych i skarg dotyczących inwestycji realizowanych na terenie województwa podkarpackiego

W 2014r. wzrosła liczba zawiadomień anonimowych i skarg kierowanych do Marszałka Województwa Podkarpackiego/Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego dotyczących różnorodnych inwestycji realizowanych na terenie województwa podkarpackiego. Niejednokrotnie ww. wystąpienia pomimo powoływania się przez skarżących na okoliczność dofinansowania ze środków unijnych nie mają związku z projektami dofinansowanymi w ramach RPO WP.

3) Oś priorytetowa VIII Pomoc techniczna

W okresie sprawozdawczym nie stwierdzono problemów z realizacją VIII osi priorytetowej *Pomoc techniczna*.

W okresie sprawozdawczym przeprowadzone zostały cztery szkolenia z zakresu prawa zamówień publicznych dla beneficjentów RPO WP - tj. w dniach 16 czerwca, 27 czerwca, 24 września oraz 12 listopada 2014 r., które dotyczyły m.in. omówienia głównych zmian wprowadzonych ustawą z dnia 29 sierpnia 2014 r. o zmianie ustawy Prawo zamówień publicznych, specyfiki szacowania wartości przedmiotu zamówienia w przypadku projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej, a także zmiany w zakresie „Taryfikatora” korekt finansowych za naruszenia prawa zamówień publicznych związanego z realizacją projektów współfinansowanych ze środków UE.

Ponadto w okresie sprawozdawczym do beneficjentów zostały skierowane pisma dotyczące:

- wyznaczenia dat określających okres trwałości projektów realizowanych w ramach RPO WP, w tym zwrócenia uwagi beneficjentom jak interpretować bieg okresu trwałości projektu w odniesieniu do daty zakończenia rzeczowego projektu, daty zapłaty przez beneficjenta wszystkich wydatków w projekcie oraz daty wypłaty płatności końcowej.
- istotnych problemów występujących w 2014r. oraz częściowo w 2015r. związanych z wdrażaniem, realizacją i utrzymaniem trwałości projektów w ramach osi priorytetowych II-VII RPO WP. Celem przesłanej informacji było zobowiązanie beneficjentów do przeanalizowania przedstawionych problemów oraz zwiększenie nadzoru w problemowych kwestiach wskazanych w tej informacji, a w konsekwencji wdrożenie stosownych działań usprawniających i zapobiegawczych.

Ponadto na stronie internetowej poświęconej realizacji Programu umieszczono m.in.:

- informację o uruchomieniu serwisu internetowego służącego beneficjentom RPO WP do publikowania informacji o ogłoszeniach o zamówieniu,
- informację nt. modyfikacji „Wytucznych Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013 w sprawie udzielania zamówień współfinansowanych ze środków EFRR, w stosunku do których nie stosuje się ustawy prawo zamówień publicznych”,
- informację Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju oraz IZ RPO WP nt. aktualizacji dokumentu „Wymierzanie korekt finansowych za naruszenia prawa zamówień publicznych związane z realizacją projektów współfinansowanych ze środków funduszy UE” (tzw. Taryfikator),
- informację Komisji Europejskiej nt. powtarzających się naruszeń dot. stosowania przepisów o zamówieniach publicznych.

2.4. Zmiany w kontekście realizacji programu operacyjnego

W 2014 r. nastąpiła poprawa koniunktury w gospodarce europejskiej; wzrost w UE wyniósł 1,3% (w strefie euro 0,9%), po recesji w 2012 r. i stagnacji w następnym. Tempo wzrostu

PKB w Polsce na poziomie 3,3% było wyższe niż w dwóch poprzednich latach i wyższe niż w większości krajów UE.

Prognozy Komisji Europejskiej zakładają, że w latach 2015-2016 PKB w Polsce będzie rosnąć w zbliżonym tempie 3,2-3,4%.

Głównym czynnikiem wzrostu był w 2014 r. popyt krajowy, wyższy o 4,6% w stosunku do roku poprzedniego. Spożycie, wspierane przez poprawiającą się sytuację na rynku pracy i rosnące płace realne, było wyższe o 3,0%. Po dwóch latach stagnacji w zakresie nakładów brutto na środki trwałe, nastąpił wysoki ich wzrost (o 9,5%). W konsekwencji, został zahamowany notowany w dwóch poprzednich latach spadek stopy inwestycji w gospodarce narodowej - wzrosła ona do 19,6% po obniżce do 18,8% w 2013 r. Obroty w handlu zagranicznym były znacząco wyższe zarówno po stronie eksportu (5,6%), jak i importu (8,7%). Na skutek tego zwiększył się udział obrotów handlu zagranicznego w PKB - eksportu do 46,7%, natomiast importu do 45,2%.

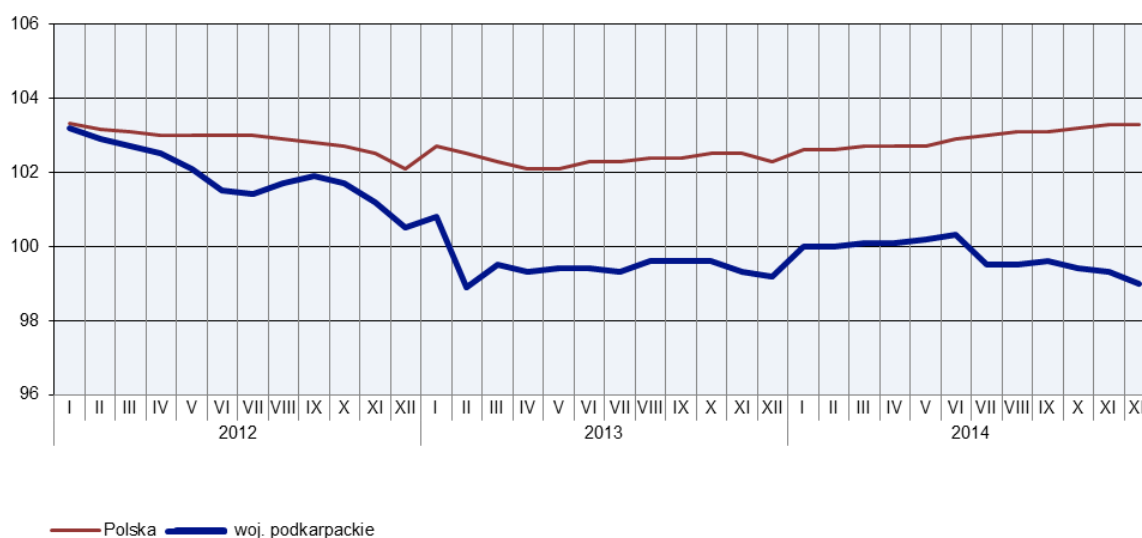
Wkład popytu krajowego we wzrost PKB wyniósł 4,6 pp., przy czym równoważyły się wpływy ze strony spożycia (2,4 pp.) i akumulacji (2,2 pp.). Odmienne niż w poprzednich latach, eksport netto, na skutek wyższej dynamiki importu niż eksportu, negatywnie oddziaływał na wzrost gospodarczy (-1,3 pp.).²³

Rynek pracy

W grudniu 2014 r. w województwie podkarpackim przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw wyniosło 223 tys. osób i było niższe zarówno w stosunku do grudnia 2013 r. – o 0,2% (wobec spadku o 1,3% przed rokiem), jak i do listopada 2014 r. – o 0,3%. W kraju przeciętne zatrudnienie, w odniesieniu do analogicznego miesiąca 2013 r., wzrosło o 1,1%, a do listopada 2014 r. pozostało na tym samym poziomie. W odniesieniu do grudnia 2013 r. zatrudnienie w województwie najbardziej obniżyło się w górnictwie i wydobywaniu (o 10,4%) oraz budownictwie (o 5,3%), a nieco mniej m.in. w: obsłudze rynku nieruchomości (o 3,6%), wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 1,6%) oraz handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 1,4%). Wzrost zatrudnienia wystąpił m.in. w: sekcji zakwaterowanie i gastronomia (o 17,3%), działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (o 8,9%), administrowanie i działalność wspierająca (o 4,6%) oraz transport i gospodarka magazynowa (o 3,3%).

²³ *Sytuacja społeczno-gospodarcza Polski w 2014 r.* Departament Koordynacji Strategii i Polityk Rozwoju Warszawa, 17 III 2015 r.

Wykres 19. Dynamika przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw (przeciętna miesięczna 2010 = 100)

Źródło: *Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej Województwa Podkarpackiego w grudniu 2014 roku*, Urząd Statystyczny w Rzeszowie, grudzień 2015 r.

Największy wzrost przeciętnego zatrudnienia zanotowano w działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (o 16,6%) oraz w administrowaniu i działalności wspierającej (o 13,1%), a mniejszy w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 6,1%), transporcie i gospodarce magazynowej (o 4,5%), dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 1,7%) oraz przetwórstwie przemysłowym (o 0,2%). Spadek zatrudnienia wystąpił m.in. w górnictwie i wydobywaniu (o 16,2%) oraz budownictwie (o 5,3%).

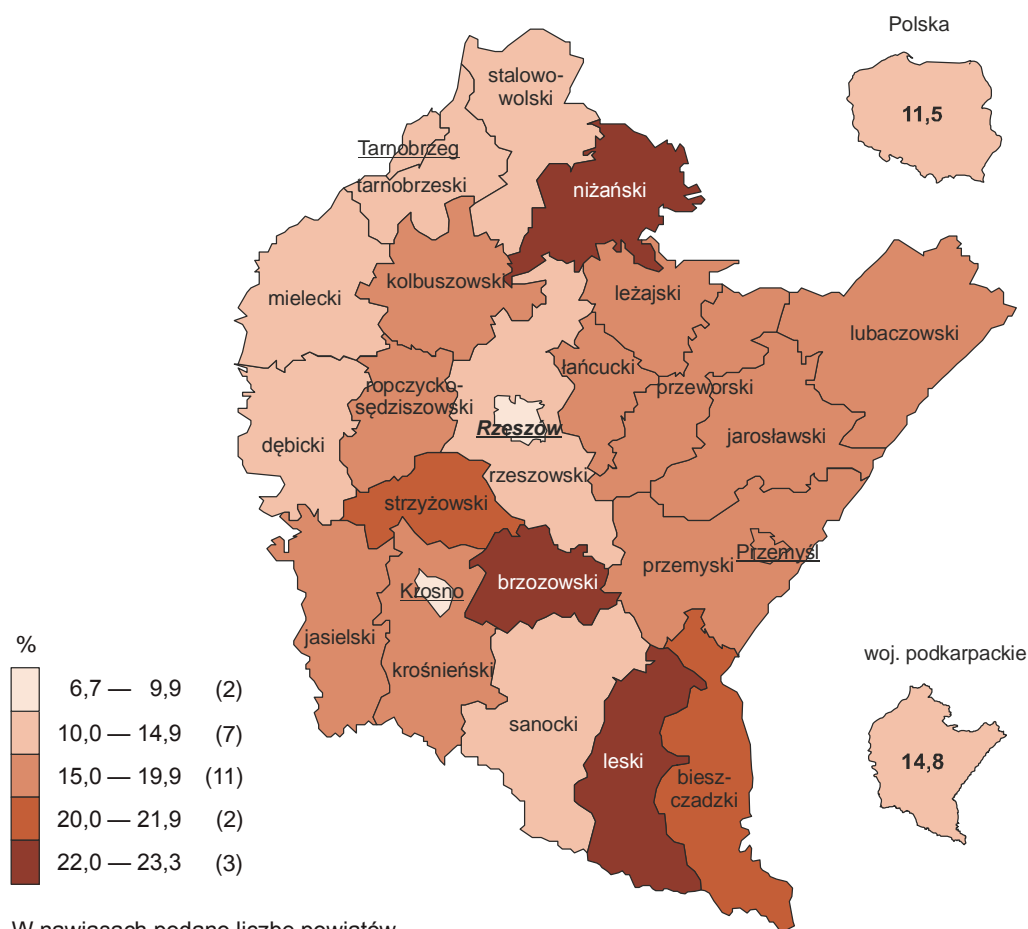
W końcu grudnia br. liczba bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy w województwie podkarpackim wyniosła 137,9 tys. osób i była wyższa o 3,5 tys. osób (o 2,6%) niż w poprzednim miesiącu, a niższa o 16,3 tys. osób (o 10,6%) niż w grudniu ub. roku. Kobiety stanowiły 51,0% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych (przed rokiem 50,2%).

W województwie podkarpackim stopa bezrobocia rejestrowanego ukształtowała się na poziomie 14,8% i była wyższa o 0,4 p. proc. w odniesieniu do poprzedniego miesiąca, a niższa o 1,5 p. proc. w odniesieniu do grudnia ub. roku. W rankingu województw podkarpackie pod względem wysokości stopy bezrobocia plasowało się na 13. miejscu (najniższą stopę bezrobocia zanotowano w województwie wielkopolskim – 7,8%, a najwyższą w warmińsko-mazurskim – 18,9%). W kraju stopa bezrobocia w grudniu br., wyniosła 11,5%, wobec 13,4% przed rokiem.

Najwyższa stopa bezrobocia w końcu grudnia 2014 r. wystąpiła w powiatach: nizańskim (23,3%), brzozowskim (22,6%) oraz leskim (22,2%), zaś najniższy jej poziom odnotowano w Krośnie (6,7%) i Rzeszowie (7,8%).

W porównaniu z grudniem 2013 r. spadek stopy bezrobocia zanotowano we wszystkich dwudziestu pięciu powiatach województwa podkarpackiego, z czego największy w powiatach: krośnieńskim, przemyskim, ropczycko-sędziszowskim i stalowowolskim (po 2,6 p. proc.).

Mapa 3. Stopa bezrobocia rejestrowanego według powiatów w 2014r.

W nawiasach podano liczbę powiatów.

Źródło: Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej Województwa Podkarpackiego w grudniu 2014 roku, Urząd Statystyczny w Rzeszowie, grudzień 2014 r.

W grudniu 2014r. w urzędach pracy zarejestrowano 16,0 tys. osób bezrobotnych, tj. o 11,2% więcej niż przed miesiącem i o 1,9% niż przed rokiem. Udział osób rejestrujących się po raz kolejny w nowo zarejestrowanych ogółem, zwiększył się w stosunku do grudnia ub. roku (o 0,8 p. proc. do 89,6%). Zwiększył się także odsetek osób bez doświadczenia zawodowego (o 1,6 p. proc. do 31,8%) oraz absolwentów (o 0,9 p. proc. do 10,9%), a zmniejszył osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy (o 0,2 p. proc. do 4,2%). Stopa napływu bezrobotnych do urzędów pracy (stosunek nowo zarejestrowanych do liczby aktywnych zawodowo) wyniosła 1,7%.

W grudniu 2014r. z ewidencji bezrobotnych wyrejestrowano 12,5 tys. osób, tj. o 7,1% więcej niż w poprzednim miesiącu i o 11,6% niż w grudniu ub. roku. Z tytułu podjęcia pracy (głównej przyczyny wyrejestrowania) z rejestru bezrobotnych wyłączono 7,0 tys. osób (przed rokiem 6,1 tys.). W ujęciu rocznym udział tej kategorii osób w ogólnej liczbie wyrejestrowanych zwiększył się o 1,6 p. proc. (do 55,6%).

Spośród osób wykreślonych z ewidencji wzrósł odsetek osób, które dobrowolnie zrezygnowały ze statusu bezrobotnego (o 0,1 p. proc. do 3,5%). Zmniejszył się natomiast udział osób, które nie potwierdziły gotowości do podjęcia pracy (o 2,0 p. proc. do 25,9%), utraciły status bezrobotnego w związku z rozpoczęciem szkolenia lub stażu u pracodawców (o 1,0 p. proc. do 4,6%) oraz osób, które nabyły prawa emerytalne lub rentowe (o 0,4 p. proc.

do 1,2%). Stopa odpływu bezrobotnych z urzędów pracy (stosunek liczby bezrobotnych wyrejestrowanych w danym miesiącu do liczby bezrobotnych na koniec ub. miesiąca) wyniosła 9,3%.

W końcu grudnia 2014r. bez prawa do zasiłku pozostawało 122,4 tys. bezrobotnych, a ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych, w porównaniu z analogicznym miesiącem ub. roku, zwiększył się o 0,5 p. proc do 88,8%.

Bezrobotni będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy w końcu grudnia 2014r. stanowili 90,0% ogółu bezrobotnych (przed rokiem 92,4%). Do bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy zaliczane są m.in. osoby długotrwale bezrobotne, których udział w liczbie zarejestrowanych ogółem zwiększył się w skali roku (o 2,8 p. proc. do 61,5%). Większy był także udział osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia (o 1,5 p. proc. do 20,6%) oraz niepełnosprawnych (o 0,5 p. proc. do 4,7%). Zmniejszył się natomiast udział osób bezrobotnych do 25 roku życia (o 1,9 p. proc. do 19,3%).

W końcu IV kwartału 2014 r. bezrobotni poszukujący pracy ponad rok stanowili 44,9% ogółu bezrobotnych, a ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych w odniesieniu do analogicznego okresu 2013 r., zwiększył się o 2,1 p. proc. Osoby pozostające bez pracy do 1 miesiąca stanowiły 8,7% bezrobotnych (rok wcześniej – 8,5%), od 1 do 3 miesięcy – 17,4% (16,4%), od 3 do 6 miesięcy – 14,5% (15,9%), natomiast od 6 do 12 miesięcy – 14,6% (w końcu IV kw. 2013 r. – 16,3%).

Największą grupę wśród bezrobotnych stanowiły osoby w wieku od 25 do 34 lat oraz od 35 do 44 lat. Ich odsetek w ogólnej liczbie bezrobotnych w końcu IV kwartału 2014 r. wyniósł odpowiednio: 30,2% i 21,1%. Osoby w wieku od 18 do 24 lat stanowiły 19,3% bezrobotnych, od 45 do 54 lat – 18,0%, a powyżej 54 lat – 11,4%.

Wykształcenie zasadnicze zawodowe posiadało 30,1% bezrobotnych, policealne i średnie zawodowe 25,5%, a gimnazjalne i niższe 20,2%. Szkoły wyższe ukończyło 13,9% bezrobotnych, a licea ogólnokształcące 10,3%.

W ogólnej liczbie bezrobotnych 21,5% stanowiły osoby dotychczas niepracujące. Wśród bezrobotnych posiadających staż pracy największy odsetek stanowiły osoby ze stażem pracy 1-5 lat (28,0%) oraz ze stażem pracy do 1 roku (22,4%).

W grudniu 2014r. do urzędów pracy zgłoszono 2958 ofert zatrudnienia, tj. o 747 mniej niż przed miesiącem, a o 178 więcej niż przed rokiem. W końcu miesiąca na 1 ofertę pracy przypadało 102 bezrobotnych (przed miesiącem 68, a przed rokiem 115).

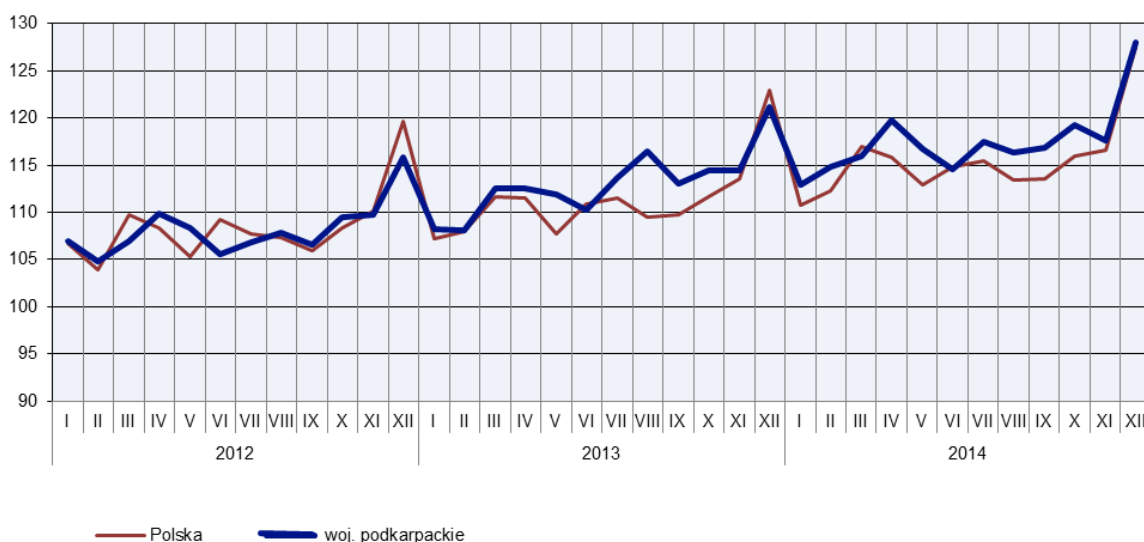
Wynagrodzenia

W województwie podkarpackim Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w grudniu 2014 r. ukształtowało się na poziomie 3555,47 zł i było o 5,7% wyższe niż przed rokiem (wobec wzrostu o 4,6% w grudniu 2013 r.) i o 8,8% wyższe w porównaniu z listopadem 2014 r. W Polsce przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto wyniosło 4379,26 zł i wzrosło zarówno w odniesieniu do grudnia 2013 r., jak i w stosunku do poprzedniego miesiąca odpowiednio o 3,7% i o 9,4%.

W odniesieniu do grudnia 2013 roku wzrost płac odnotowano we wszystkich sekcjach. Wysoki wzrost wynagrodzeń wystąpił m.in. w sekcjach: budownictwo (o 12,1%), transport i gospodarka magazynowa (o 9,5%), obsługa rynku nieruchomości (o 9,1%), dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja^Δ (o 7,9%), zakwaterowanie i gastronomia

(o 7,6%), a nieco niższy w: przetwórstwie przemysłowym (o 5,1%), działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 4,6%), wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 4,2%) oraz administrowanie i działalność wspierająca (o 4,1%).

Wykres 20. Dynamika przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw (przeciętna miesięczna 2010 = 100)

Źródło: *Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej Województwa Podkarpackiego w grudniu 2014 roku*, Urząd Statystyczny w Rzeszowie, grudzień 2014 r.

W 2014 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw wyniosło 3281,07 zł i było o 4,2% wyższe (w Polsce o 3,7%) niż przed rokiem. Najwyższy wzrost płac wystąpił w transporcie i gospodarce magazynowej (o 9,1%), a nieco niższy m.in. w obsłudze rynku nieruchomości (o 6,6%), administrowaniu i działalności wspierającej (o 6,4%) oraz przetwórstwie przemysłowym (o 5,8%).

Ceny

W porównaniu z grudniem 2013 r. w województwie podkarpackim podrożały usługi związane z użytkowaniem mieszkania. Zanotowano wzrost opłat za wywóz śmieci niesegregowanych w budynkach wielorodzinnych (o 13,5%), zaopatrzenie w zimną wodę z miejskiej sieci wodociągowej (o 3,6%).

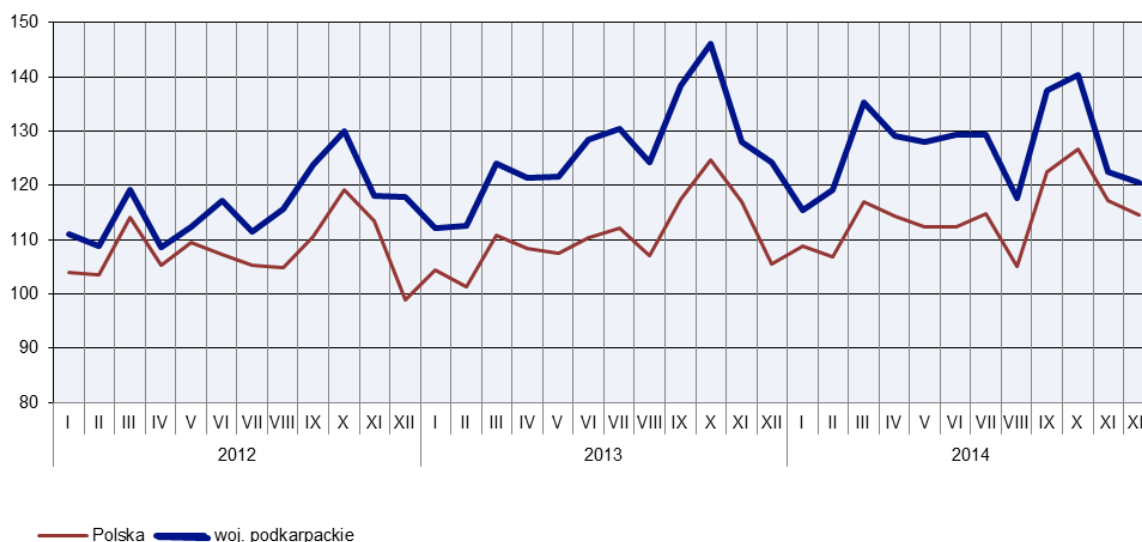
Wśród towarów i usług związanych z transportem niższa była cena oleju napędowego (o 12,1%) oraz benzyny silnikowej bezołowiowej 95-oktanowej (o 11,1%).

Przemysł

Produkcja sprzedana przemysłu w grudniu 2014 r. osiągnęła wartość (w cenach bieżących) 2945,4 mln zł i była niższa (w cenach stałych) o 3,0% niż przed rokiem i o 1,7% niższa niż w poprzednim miesiącu. W Polsce była wyższa o 8,4% w stosunku do grudnia 2013 roku, a o 2,3% zmniejszyła się w odniesieniu do listopada 2014 r. Udział produkcji sprzedanej przemysłu w województwie podkarpackim stanowił 3,1% przychodów krajowych.

W ujęciu rocznym spadek produkcji sprzedanej przemysłu wystąpił w trzech sekcjach. W przetwórstwie przemysłowym, którego udział w produkcji sprzedanej przemysłu stanowi prawie 95,0%, produkcja spadła o 3,1%, w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji – o 2,4%, a w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – o 1,5%. W górnictwie i wydobywaniu odnotowano wzrost produkcji o 7,7%.

Wykres 21. Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu (ceny stałe, przeciętna miesięczna 2005=100)

Źródło: *Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej Województwa Podkarpackiego w grudniu 2014 roku*, Urząd Statystyczny w Rzeszowie, grudzień 2014 r.

W grudniu 2014 r. spadek produkcji sprzedanej, w porównaniu z analogicznym miesiącem 2013 roku, odnotowano w 10 działach przemysłu (spośród 29 występujących w województwie). Uwzględniając działy o znaczącym udziale w produkcji sprzedanej przemysłu największy spadek, w odniesieniu do grudnia 2013 r., odnotowano w produkcji wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (o 24,7%), pozostałego sprzętu transportowego (o 24,4%) oraz wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny (o 8,9%). Wzrost wystąpił m.in. w produkcji chemikaliów i wyrobów chemicznych (o 35,2%) oraz urządzeń elektrycznych (o 33,0%).

Podmioty gospodarki narodowej

W końcu 2014 r. rejestr liczył 162,6 tys. podmiotów mających siedzibę na terenie województwa podkarpackiego (bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie), tj. o 17,2% więcej niż w 2000r. Podmioty z Podkarpacia stanowiły 3,9% ogółu podmiotów zarejestrowanych w Polsce. Zdecydowana większość podmiotów (156,5 tys., tj. 96,3%) należała do sektora prywatnego. Wśród podmiotów sektora prywatnego 77,7% (121,6 tys.) stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, głównie handlową – 22,8%, budowlaną – 11,6%, w zakresie przetwórstwa przemysłowego – 8,1 oraz działalność profesjonalną, naukową i techniczną – 7,3%. Prawie 99% osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą stanowiły podmioty jednoosobowe. Do rejestru REGON wpisanych było również 10771 spółek cywilnych (w 2013r. – 10235, wzrost o 5,2%),

10452 spółek handlowych (w 2013 r. – 9513, wzrost o 9,9%), w tym: 1511 spółek z udziałem zagranicznym (1308, wzrost o 15,5%), 266 spółki akcyjne (243, spadek o 9,5%), 8204 spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (7404, wzrost o 10,8%), 116 spółek partnerskich (110, wzrost o 5,5%), 1448 spółek jawnych (1400, wzrost o 3,4%), 6536 stowarzyszeń i organizacji społecznych (6318, wzrost o 3,5%), 2477 wspólnot mieszkaniowych (2417, wzrost o 2,5%), 799 spółdzielni (772, wzrost o 3,5%), oraz 387 fundacji (342, wzrost o 13,2%). Podmioty sektora publicznego (6,0 tys.) stanowiły w rejestrze 3,7%.

Na terenie województwa podkarpackiego przeważały podmioty należące do grupy mikroprzedsiębiorstw (tzn. te, które przy wpisie do rejestru REGON deklarowały przewidywane zatrudnienie do 9 osób), stanowiły one 95,5% ogółu zarejestrowanych jednostek. Udział podmiotów małych (o przewidywanej liczbie pracujących od 9 do 49 osób) wynosił 3,6%, a podmiotów średnich (przewidywana liczba pracujących od 50 do 249 osób) i dużych (przewidywana liczba pracujących 250 i więcej) wynosił odpowiednio 0,8% i 0,1%²⁴.

Budownictwo mieszkaniowe

W grudniu 2014 r., w porównaniu z analogicznym miesiącem ub. roku, spadła liczba mieszkań oddanych do użytkowania (o 2,9%) oraz liczba wydanych pozwoleń na budowę (o 35,5%), wzrosła natomiast liczba mieszkań, których budowę rozpoczęto (o 7,4%).

Według wstępnych danych, w grudniu 2014 r. przekazano do użytkowania 834 mieszkania o łącznej powierzchni 95,4 tys. m². Liczba nowo wybudowanych mieszkań, w porównaniu z grudniem ub. roku była mniejsza o 25 lokali. W grudniu 2014 r. inwestorzy indywidualni przekazali 687 mieszkań (o 25 więcej), w budownictwie spółdzielczym przekazano 81 mieszkań (o 65 więcej), w budownictwie zakładowym 40 mieszkań (o 13 mniej) oraz w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem 26 mieszkań (o 82 mniej). W pozostałych formach budownictwa nie odnotowano efektów.

W 2014 roku oddano do użytkowania 6435 mieszkań, tj. o 238 mieszkań więcej niż w analogicznym okresie ub. roku. Więcej mieszkań przekazano w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem (o 120), w budownictwie spółdzielczym (o 96) i w budownictwie zakładowym (o 23), natomiast mniej w budownictwie komunalnym (o 1). W okresie styczeń-grudzień liczba mieszkań oddanych do użytkowania w budownictwie indywidualnym utrzymała się na takim samym poziomie, jak w roku ubiegłym.

W relacji do miesiąca poprzedniego liczba nowo oddanych mieszkań wzrosła o 79,7%. W grudniu 2014 r. udział mieszkań oddanych do użytkowania w województwie podkarpackim stanowił 5,3% efektów krajowych.

Aktywność ekonomiczna ludności

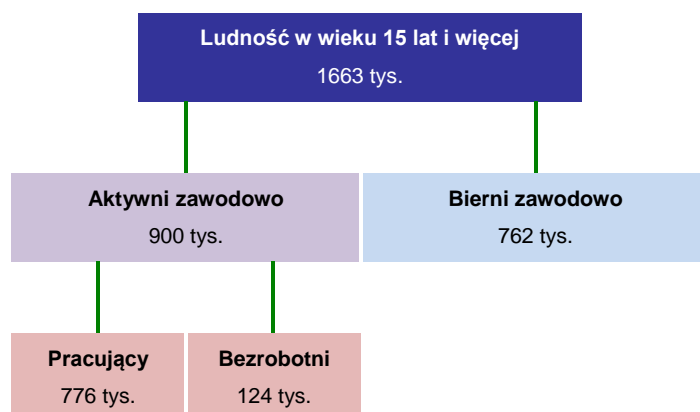
W IV kwartale 2014 r. zbiorowość aktywnych zawodowo w województwie podkarpackim, według danych BAEL, liczyła 900 tys. osób, a biernych zawodowo 762 tys. osób.

Wśród ogółu ludności w wieku 15 lat i więcej aktywni zawodowo stanowili 54,1%, a bierni zawodowo – 45,8%. Odsetek aktywnych zawodowo zmniejszył się w stosunku do IV kwartału 2013 r. (o 2,7 p. proc.), jak również w odniesieniu do poprzedniego kwartału (o 0,3

²⁴ Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON w województwie podkarpackim. Stan na koniec 2014r, Urząd Statystyczny w Rzeszowie, Rzeszów, luty 2015.

p. proc.) Pracujący stanowili 46,7%, a bezrobotni 7,5% ludności w wieku 15 lat i więcej, podczas gdy w IV kwartale 2013 r. odpowiednio: 48,1% i 8,6%.²⁵

Wykres 22. Ludność aktywna i bierna zawodowo w IV kwartale 2014r. w województwie podkarpackim

Źródło: *Aktywność ekonomiczna ludności w województwie podkarpackim - IV kwartał 2014 r.* Urząd Statystyczny w Rzeszowie, Rzeszów 2015.

Na 100 osób aktywnych zawodowo w IV kwartale 2014 r. przypadało 85 osób biernych zawodowo, w analogicznym okresie roku poprzedniego 76 osób. Na 100 osób pracujących przypadało 114 osób niepracujących, natomiast w analogicznym okresie roku poprzedniego. W IV kwartale 2014 r. współczynnik aktywności zawodowej wyniósł 54,1%, co oznacza, że na każde 100 osób, które ukończyły 15 lat, 54 osoby były aktywne zawodowo, czyli miały pracę lub jej poszukiwały. Współczynnik aktywności zawodowej w populacji mężczyzn wyniósł 61,9% i był niższy zarówno w stosunku do IV kwartału 2013 roku (o 2,7 p. proc.). Wśród kobiet współczynnik ten kształtował się na poziomie 46,8% i był niższy w stosunku do IV kwartału 2013 r. (o 2,6%).

Najwyższą stopą bezrobocia charakteryzowały się osoby w wieku 15-24 lata (40,8%), a najniższą osoby w wieku 55 lat i więcej (5,3%). Biorąc pod uwagę poziom wykształcenia, najwyższą stopą bezrobocia odznaczała się grupa osób z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym, niepełnym podstawowym i bez wykształcenia szkolnego (22,2%), a najniższą – z wykształceniem wyższym (8,4%). W IV kwartale 2014 r. przeciętny czas poszukiwania pracy przekraczał 11 miesięcy i był krótszy o około 2 miesiące w stosunku do poprzedniego kwartału.

Liczba osób, które poszukiwały pracy dłużej niż rok, tj. długo-trwale bezrobotnych wyniosła 47 tys. Udział tej grupy w ogólnej liczbie bezrobotnych wyniósł 37,9%, w IV kwartale 2013 roku – 32,2%, natomiast w III kwartale 2014 r. – 38,7%. Większość w tej grupie stanowili mieszkańcy miast.

²⁵ *Aktywność ekonomiczna ludności w województwie podkarpackim - IV kwartał 2014 r.* Urząd Statystyczny w Rzeszowie, Rzeszów 2015.

Zagrożenie ubóstwem

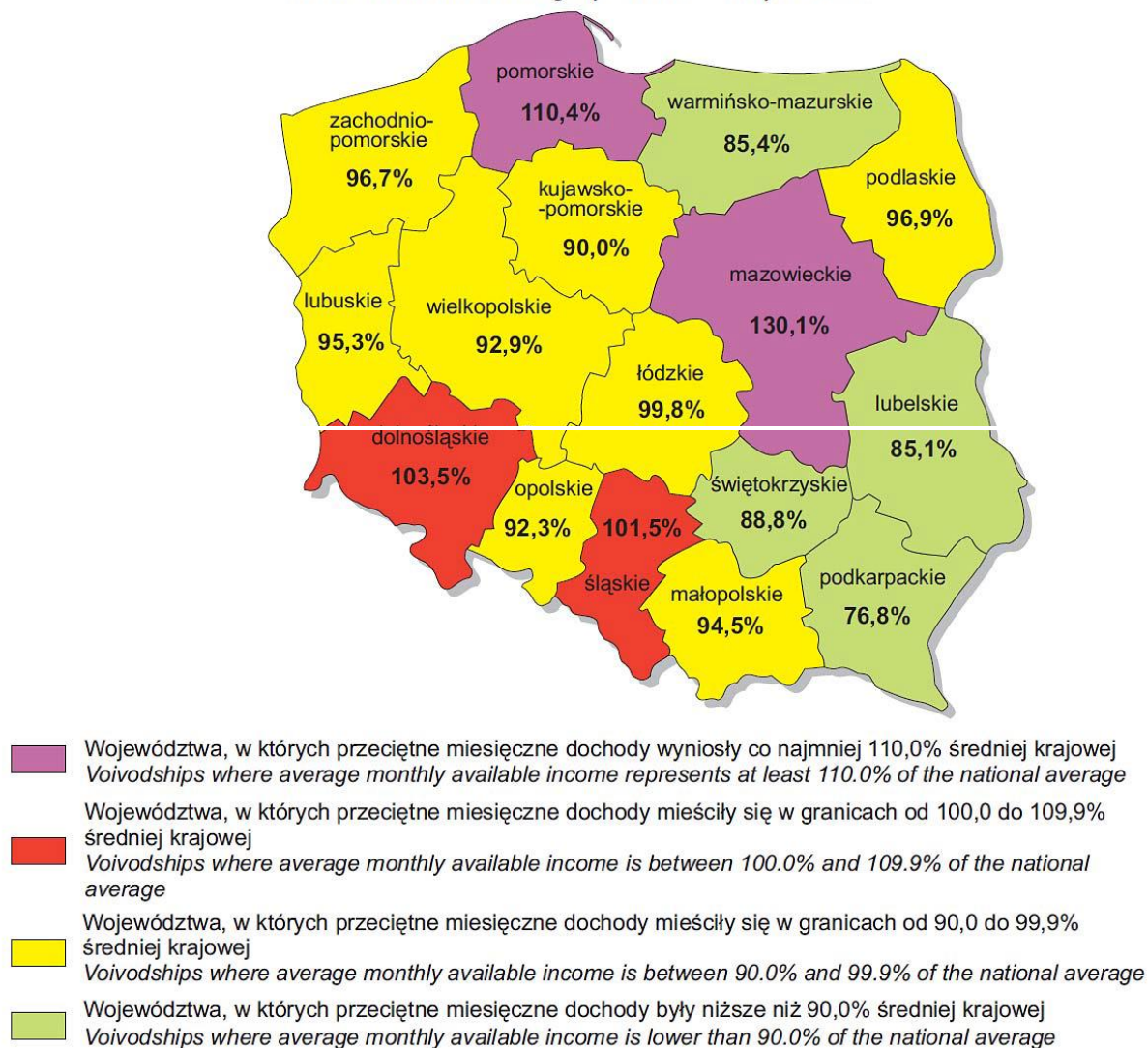
Poniżej granicy skrajnego ubóstwa żyło w Polsce w lutym/marcu 2013r. 5,1 proc. gospodarstw domowych, a poniżej granicy niedostatku 44,7 proc. gospodarstw. Indeksy głębokości ubóstwa w ujęciu obiektywnym osiągnęły najwyższe wartości w grupach gospodarstw utrzymujących się z niezarobkowych źródeł oraz pracujących na własny rachunek. Wyniosły one dla pierwszej z grup 35,4 proc., a dla drugiej 25,7 proc. Duża głębokość skrajnego ubóstwa w grupie gospodarstw²⁶.

W 2013 r. w gospodarstwach domowych ogółem przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na osobę w zaokrągleniu do 1 zł ukształtował się na poziomie 1299 zł i był realnie wyższy o 0,7% od dochodu z roku 2012r. Przeciętne miesięczne wydatki w gospodarstwach domowych na osobę w 2013r. wyniosły 1062 zł i były realnie niższe o 0,6% w stosunku do roku 2012. Wydatki na towary i usługi konsumpcyjne wyniosły średnio 1018 zł i były realnie niższe niż w 2012r. o 0,5%. wydatków w dochodzie rozporządzalnym w 2013r. stanowił domowych pracujących na własny rachunek związana jest z występującym aktualnie kryzysem gospodarczym, w wyniku którego wiele firm rodzinnych upadło lub też znacząco zmniejszyło swoje dochody

²⁶ *Budżety gospodarstw domowych w 2013r.* GUS, Warszawa 2014r.

Mapa 1. Map 1.

Wskaźnik przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę w gospodarstwach domowych w stosunku do średniej krajowej (Polska = 100) w 2013 r.
The indicator of average monthly available income per capita in households compared to the national average (Poland = 100) in 2013

Źródło: *Budżety gospodarstw domowych w 2013r.* GUS, Warszawa 2014r.

Zgodnie z powyższą mapą zdecydowanie najwyższymi dochodami dysponowały gospodarstwa domowe z województwa mazowieckiego (1690 zł) i były one o 30,1% wyższe niż przeciętny krajowy dochód na osobę. Najniższe dochody zarejestrowano w województwie podkarpackim (ok. 998 zł) i były one o 23,2% niższe od średniej krajowej.

2.5. Zasadnicze modyfikacje w rozumieniu art. 57 Rozporządzenia (WE) nr 1083/2006

Zgodnie z art. 57 Rozporządzenia Rady (WE) 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006r. z późn. zm. każdy projekt współfinansowany ze środków funduszy strukturalnych musi zachować trwałość przez okres 5 lat, zaś w przypadku MŚP przez 3 lata od daty przekazania beneficjentowi płatności końcowej.

W celu potwierdzenia dochowania zasady trwałości beneficjenci realizujący projekty w ramach osi priorytetowych I-VIII RPO WP, corocznie przez okres 5 lat (3 lata w przypadku projektów mających na celu utrzymanie inwestycji lub miejsc pracy przez MŚP) od zakończenia finansowego realizacji projektu składają Oświadczenia w sprawie zachowania trwałości projektu, generowania dochodu i kwalifikowalności podatku VAT, które są również załącznikiem do umowy o dofinansowanie.

Zgodnie z zapisami Roczego Planu Kontroli Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na rok 2014 (RPK) przeprowadzana jest po upływie połowy okresu trwałości i nie później niż w ostatnim roku obowiązków zachowania trwałości projektu, o którym mowa w art. 57 rozporządzenia 1083/2006. Jest ona przeprowadzana na próbie projektów wybranych w oparciu o analizę czynników ryzyka. Kontrola ta polega na sprawdzeniu zachowania trwałości projektu, a w szczególności: sprawdzenia zachowania wskaźników produktu i rezultatu, uzyskania dochodów w wyniku realizacji projektu, rozliczania podatku od towarów i usług w części dotyczącej infrastruktury, towarów i usług zakupionych/wytworzonych w ramach realizacji projektu, zgodności projektu z politykami horyzontalnymi UE, sposobu przechowywania i archiwizowania dokumentacji związanej z realizacją projektu, zachowania wymogów dotyczących promocji projektu. W trakcie przeprowadzania kontroli zachowania trwałości projektu na miejscu, przeprowadza się oględziny w miejscu fizycznej realizacji projektu. W uzasadnionych przypadkach np. projektów o charakterze nieinwestycyjnym możliwe jest odstąpienie od kontroli trwałości na miejscu realizacji projektu i poprzestanie na weryfikacji dokumentacji dotyczącej trwałości.

W okresie sprawozdawczym ww. kontrola była przeprowadzana:

- w ramach I osi priorytetowej – na próbie projektów

Analiza dotycząca planowania kontroli zachowania trwałości projektów w ramach I osi priorytetowej opierała się na badaniu ryzyka na potrzeby doboru próby do kontroli zachowania trwałości projektu. Określenie obszarów wrażliwych, odbywało się w oparciu o wyniki dotychczas prowadzonych kontroli projektów na miejscu z uwzględnieniem wyników weryfikacji *Oświadczeń w sprawie zachowania trwałości projektu, generowania dochodu, kwalifikowalności podatku VAT*.

Uwzględniając założenia RPK kontrolą zachowania trwałości w 2014r. przewidziano objęcie minimum 5% projektów populacji, którą stanowią projekty, dla których w roku 2013 upłyne 4 lata (2 lata w przypadku MŚP) od momentu zakończenia realizacji projektu. Podkreślić należy, iż z ww. populacji wyłączono projekty realizowane w ramach działania 1.4 schemat B z uwagi na ich specyfikę (projekty nieinwestycyjne).

W okresie sprawozdawczym kontrolę zachowania trwałości projektu w ramach I osi priorytetowej przeprowadzono w odniesieniu do 7 projektów realizowanych w ramach działania 1.1 schemat B.

- w ramach osi priorytetowych II-VII – na próbie projektów

Kontrolę trwałości projektów w 2014r. zgodnie z RPK przewidziano w stosunku do projektów, w przypadku których do 31 grudnia 2014r. upłyne połowa okresu trwałości, którą przeprowadzana jest na próbie projektów. W celu wyłonienia próby projektów przeprowadza się analizę, której efektem końcowym jest lista projektów uszeregowanych wg poziomu ryzyka. W ramach przeprowadzanej analizy ryzyka uwzględniane są następujące czynniki: czas pozostały do zakończenia okresu trwałości oraz kwotę dofinansowania z EFRR.

Kontrolą trwałości zgodnie z zapisami RPK przewidziano objęcie minimum 29 projektów. Dodatkowo w RPK wskazano, iż próba wyłoniona do kontroli trwałości w 2014r. obejmować

będzie przynajmniej 14 projektów z działania 5.2 *Infrastruktura ochrony zdrowia i pomocy społecznej*, schemat A - Infrastruktura ochrony zdrowia, działania 5.3 *Infrastruktura sportowa i rekreacyjna* oraz osi VI *Turystyka i kultura*.

W 2014r. kontrolą trwałości projektów objęto 35 projektów w ramach następujących osi priorytetowych:

- II *Infrastruktura techniczna* – 2 projektów (w ramach działania 2.1),
- IV *Ochrona środowiska i zapobieganie zagrożeniom* – 8 projektów (wszystkie kontrole dotyczyły działania 4.1),
- V *Infrastruktura publiczna* – 18 projektów (z działań 5.2 – 9 i 5.3 – 9),
- VI *Turystyka i kultura* – 7 projektów.
- w ramach VIII osi priorytetowej - na próbie projektów.

Uwzględniając założenia z RPK w 2014r. przewidziano, iż kontrolą trwałości zostanie objętych nie więcej niż 50% projektów. Zastosowana wielkość próby projektów do kontroli trwałości uwzględnia założenia dotyczące kontroli na miejscu na zakończenie realizacji projektu, które przewidują obligatoryjnie ich przeprowadzanie po złożeniu przez beneficjenta wniosku o płatność końcową, przed akceptacją tego wniosku i ostatecznym rozliczeniem projektu.

W okresie sprawozdawczym kontrolę trwałości przeprowadzono w odniesieniu do 1 projektu tj.: RPPK.08.01.00-18-033/09 pn. *Zakup sprzętu i oprogramowania informatycznego oraz wyposażenia dla Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie w ramach RPO WP w 2010r.*

W okresie sprawozdawczym nie wystąpiły zasadnicze modyfikacje w rozumieniu art. 57 Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006r. z późn. zm. Ponadto w 2013r. w ramach zakończonych kontroli/weryfikacji trwałości nie odnotowano przypadków zasadniczych modyfikacji projektów, zgodnie z ww. artykułem.

Niezależnie od ww. kontroli zgodnie z zapisami RPK, przewidziano weryfikację ex-post w okresie trwałości projektów z zakresu ochrony zdrowia oraz w związku z rekomendacją KE (przedstawioną w piśmie znak: H.1/BDares(2011)1151721 z 7 października 2011r.) dotyczącą przeprowadzenia kontroli u beneficjentów działających w sektorze ochrony zdrowia, w okresie sprawozdawczym przeprowadzono 28 tego typu weryfikacji dotyczących projektów z działania 5.2 *Infrastruktura ochrony zdrowia i pomocy społecznej*, schemat A Infrastruktura ochrony zdrowia. Celem kontroli było zweryfikowanie projektów w zakresie posiadania przez beneficjentów kontraktów z Narodowym Funduszem Zdrowia (NFZ) na usługi świadczone z wykorzystaniem powstałej w ich ramach infrastruktury/zakupionego sprzętu.

Poniżej przedstawiono listę projektów w ramach których przeprowadzono działania kontrolne.

Tabela 19. Lista projektów z działania 5.2 *Infrastruktura ochrony zdrowia i pomocy społecznej*, schemat A Infrastruktura ochrony zdrowia objętych weryfikacją na wniosek Komisji Europejskiej w 2014r.

Lp.	Nr projektu (umowy)	Beneficjent	Tytuł projektu
1	RPPK.05.02.00-18-001/10	Centrum Medyczne w Łańcucie Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością	Rozbudowa, nadbudowa oraz wyposażenie Oddziałów: Neurologicznego (Udarowego),

Lp.	Nr projektu (umowy)	Beneficjent	Tytuł projektu
			Chorób zakaźnych (leczenie neuroinfekcji) oraz Rehabilitacji Centrum Medycznego w Łańcucie Sp. z o.o.
2	RPPK.05.02.00-18-002/09	Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Nisku	Poprawa dostępności deficytowych usług medycznych na obszarach wiejskich poprzez dostosowanie Szpitala Powiatowego im. PCK w Nisku do obowiązujących wymogów prawnych – IV etap
3	RPPK.05.02.00-18-003/09	Gmina Majdan Królewski	Poprawa jakości i dostępności do usług medycznych w gminie Majdan Królewski
4	RPPK.05.02.00-18-004/09	Zespół Opieki Zdrowotnej Nr 2 w Rzeszowie	Rozbudowa Centrum Diagnostycznego Przychodni Specjalistycznej w Rzeszowie
5	RPPK.05.02.00-18-004/10	Uzdrowisko Iwonicz S.A. Niepubliczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej	Modernizacja Zakładu Przyrodoleczniczego w Iwoniczu Zdroju
6	RPPK.05.02.00-18-006/09	Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Kolbuszowej	Poprawa jakości i dostępności opieki nad pacjentami z chorobami układu krążenia w SP ZOZ w Kolbuszowej poprzez stworzenie Sali Intensywnego Nadzoru Kardiologicznego wraz z zapleczem diagnostycznym
7	RPPK.05.02.00-18-008/09	Szpital Specjalistyczny w Jaśle	Przebudowa i wyposażenie Oddziału Ginekologiczno-Położniczego oraz Oddziału Neonatologii Szpitala Specjalistycznego w Jaśle
8	RPPK.05.02.00-18-009/09	Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Sanoku	"Modernizacja SP ZOZ w Sanoku - alokacja Oddziału Kardiologii - profilaktyka, diagnostyka i leczenie chorób układu krążenia"
9	RPPK.05.02.00-18-010/09	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Lubaczowie	Poprawa bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców Powiatu Lubaczowskiego dzięki zakupowi nowoczesnej aparatury medycznej do SP ZOZ w Lubaczowie
10	RPPK.05.02.00-18-011/09	Samodzielny Publiczny Gminny Zakład Opieki Zdrowotnej w Jedliczu	„Przebudowa i rozbudowa budynku Ośrodka Zdrowia w Jaszczwi i Punktu Lekarskiego w Moderówce oraz zakup sprzętu i wyposażenia medycznego SPG ZOZ w Jedliczu”
11	RPPK.05.02.00-18-012/09	Zakład Opiekuńczo-Leczniczy w Przemyśle	Modernizacja - rozbudowa budynku głównego Zakładu Opiekuńczo-Leczniczego w Przemyśle Etap III

Lp.	Nr projektu (umowy)	Beneficjent	Tytuł projektu
12	RPPK.05.02.00-18-013/09	Fundacja Podkarpackie Hospicjum dla Dzieci	Rozbudowa i przebudowa istniejącego budynku na potrzeby opieki hospicyjnej dla dzieci i młodzieży z terenu Województwa Podkarpackiego
13	RPPK.05.02.00-18-014/09	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Kołaczycach	Przebudowa pomieszczeń mieszkalnych na pomieszczenia rehabilitacyjne wraz z wyposażeniem, montaż windy, docieplenie i renowacja elewacji, wykonanie parkingu, chodników i ogrodzenia SPZOZ w Kołaczycach
14	RPPK.05.02.00-18-018/09	Wojewódzki Szpital im. Zofii z Zamoyskich Tarnowskiej w Tarnobrzegu	Przebudowa pawilonu „B” na potrzeby powstającego Centrum Onkologicznego w Wojewódzkim Szpitalu im. Zofii z Zamoyskich Tarnowskiej w Tarnobrzegu
15	RPPK.05.02.00-18-020/09	Wojewódzki Szpital im. św. Ojca Pio w Przemyślu	Poprawa jakości i dostępności do świadczeń medycznych poprzez zakup wysokospecjalistycznej aparatury i urządzeń medycznych w Wojewódzkim Szpitalu w Przemyślu.
16	RPPK.05.02.00-18-021/09	Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej, Powiatowy Szpital Specjalistyczny w Stalowej Woli	Rozwój Ośrodka Kardiologii Inwazyjnej w SPZZOZ Powiatowym Szpitalu Specjalistycznym w Stalowej Woli źródłem poprawy dostępności ludności Podkarpacka do leczenia chorób układu krążenia
17	RPPK.05.02.00-18-026/09	Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej Leżajsk	Przebudowa i dostosowanie istniejącego Oddziału Ginekologiczno-Położniczego Szpitala Powiatowego w Leżajsku
18	RPPK.05.02.00-18-027/09	Gmina Stalowa Wola	Bezpieczeństwo zdrowotne i poprawa efektywności systemu ochrony zdrowia w Gminie Stalowa Wola
19	RPPK.05.02.00-18-028/09	Powiat Ropczycko-Sędziszowski	Zwiększenie jakości i dostępności do usług medycznych w zakresie rehabilitacji na terenie powiatu ropczycko-sędziszowskiego poprzez rozbudowę bazy technicznej Zespołu Opieki Zdrowotnej w Ropczycach.
20	RPPK.05.02.00-18-031/09	Samodzielny Publiczny Gminny Zakład Opieki Zdrowotnej w Zaleszanach	Poprawa dostępności do usług zdrowotnych dla mieszkańców Gminy Zaleszany poprzez rozbudowę, modernizację i wyposażenie Ośrodka Zdrowia w Zbydniowie
21	RPPK.05.02.00-18-032/09	CARITAS Archidiecezji Przemyskiej	Utworzenie Centrum Medyczno-Charytatywnego CARITAS w Krośnie
22	RPPK.05.02.00-18-033/09	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy	Rozbudowa SPZOZ Zakładu Pielęgnacyjno-Opiekuńczego w Tarnobrzegu oraz zakup nowoczesnej aparatury i sprzętu rehabilitacyjnego.

Lp.	Nr projektu (umowy)	Beneficjent	Tytuł projektu
23	RPPK.05.02.00-18-034/09	STOWARZYSZENIE NA RZECZ DZIECI I MŁODZIEŻY NIEPEŁNOSPRAWNEJ "SZANSA"	Modernizacja i wyposażenie budynku NZOZ Ośrodka Rehabilitacji Dzieci Niepełnosprawnych przy ul. Czarnieckiego 3 w Stalowej Woli
24	RPPK.05.02.00-18-037/09	Szpital Specjalistyczny w Brzozowie Podkarpacki Ośrodek Onkologiczny im. Ks. B. Markiewicza	Rozbudowa, nadbudowa i przebudowa budynku Bloku Operacyjnego wraz z wyposażeniem Szpitala Specjalistycznego w Brzozowie, Podkarpackiego Ośrodka Onkologicznego
25	RPPK.05.02.00-18-038/09	Szpital Wojewódzki Nr 2 im. Św. Jadwigi Królowej w Rzeszowie	Zwiększenie dostępności do świadczeń oferowanych przez Szpital Wojewódzki nr 2 w Rzeszowie poprzez zakup wyposażenia oraz prace modernizacyjne
26	RPPK.05.02.00-18-039/09	Zespół Opieki Zdrowotnej w Dębicy	Zakup specjalistycznej aparatury medycznej wraz z przystosowaniem szpitala dla potrzeb osób niepełnosprawnych w Zespole Opieki Zdrowotnej w Dębicy
27	RPPK.05.02.00-18-041/09	Gmina Miasto Rzeszów	Rozwój usług medycznych w zakresie rehabilitacji poprzez utworzenie zakładu wodolecznictwa i rehabilitacji w Szpitalu Miejskim w Rzeszowie
28	RPPK.05.02.00-18-042/09	Szpital Powiatowy im. Edmunda Biernackiego w Mielcu	Bezpieczeństwo zdrowotne najmłodszych pacjentów i przyszłych mam - projekt poprawy jakości i dostępności usług medycznych w Szpitalu Powiatowym im. E. Biernackiego w Mielcu.

W toku czynności kontrolnych nie stwierdzono zasadniczej modyfikacji w ich realizacji.

W okresie sprawozdawczym w ramach ww. kontroli wydano pozytywne opinie na temat kompletności i prawidłowości dokumentacji związanej z realizacją projektu.

Poza weryfikacją ex-post dokumentów i procedur udzielania zamówień publicznych w siedzibie jednostki kontrolującej oraz weryfikacją dotyczącą zachowania trwałości projektów, w szczególności tych z zakresu ochrony zdrowia nie stosuje się dodatkowych mechanizmów weryfikacji dokumentów.

W związku z powyższym w okresie sprawozdawczym nie wystąpiły kwoty podlegające procedurze odzyskiwania w związku z wykryciem zasadniczych modyfikacji.

2.6. Komplementarność pomocy z innymi instrumentami wsparcia

Komplementarność jest jedną z zasad przyznawania wsparcia przez Unię Europejską państwom członkowskim, określoną w Rozporządzeniu Rady (WE) 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006r. ustanawiającym przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i uchylającym Rozporządzenie (WE) 1260/1999 (z późn. zm.). Zgodnie z art. 9 pkt. 2 powyższego rozporządzenia: Fundusze zapewniają pomoc, która uzupełnia działania krajowe, w tym działania na poziomie regionalnym i lokalnym, włączając do nich priorytety Wspólnoty. Komisja i państwa członkowskie zapewniają zachowanie spójności pomocy funduszy z działaniami, politykami

i priorytetami Wspólnoty oraz jej komplementarność z innymi wspólnotowymi instrumentami finansowymi. Ta spójność i komplementarność jest przede wszystkim wskazana w strategicznych wytycznych Wspólnoty dla spójności, w narodowych strategicznych ramach odniesienia i programach operacyjnych.

RPO WP finansowany z EFRR jest komplementarny z programami finansowanymi z pozostałych funduszy w ramach polityki spójności tj.: z Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności. Województwo Podkarpackie korzysta również ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Obszarów Wiejskich (EFRROW) i Europejskiego Funduszu Rybołówstwa (EFR). Wsparcie w ramach programów krajowych stanowi ważne źródło finansowania celów rozwojowych regionu, uzupełniających interwencję w ramach RPO WP.

Z uwagi na ogólny charakter dokumentu, jakim jest RPO WP, zapisy dotyczące komplementarności są ograniczone do opisu wzajemnie uzupełniających się obszarów wsparcia oraz poszczególnych priorytetów. W celu określenia zakresu interwencji poszczególnych funduszy służyć mają wskazane poniżej mechanizmy koordynacji.

Działania w ramach RPO WP są komplementarne do:

- działań realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka – w szczególności w zakresie inwestycji w innowacje, badań i rozwoju nowoczesnych technologii, przedsiębiorczości, społeczeństwa informacyjnego,
- działań realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko – w szczególności w zakresie transportu, środowiska, energetyki, infrastruktury społecznej,
- działań realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej – w szczególności infrastruktury drogowej, instytucji otoczenia biznesu, szkolnictwa wyższego oraz infrastruktury społeczeństwa informacyjnego,
- działań realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki - w szczególności w zakresie zatrudnienia i przedsiębiorczości, integracji społecznej, edukacji czy rozwoju zasobów ludzkich,
- działań realizowanych w ramach Programu Rozwoju obszarów Wiejskich - w szczególności w zakresie infrastruktury ochrony środowiska, infrastruktury społecznej, przedsiębiorczości,
- działań realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i przybrzeżnych obszarów rybackich – w szczególności w zakresie wsparcia dla gospodarstw i przedsiębiorstw zajmujących się produkcją i przetwórstwem rybnym śródlądowym oraz w zakresie ochrony środowiska.

Wzajemna komplementarność wszystkich programów operacyjnych w ramach NSRO została zaprojektowana w ten sposób, że programy krajowe (Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko, Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka, Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej i Program Operacyjny Kapitał Ludzki – komponent centralny) wspierają przedsięwzięcia o zasięgu i znaczeniu ponadregionalnym, krajowym lub międzynarodowym, natomiast działania w ramach RPO i regionalnego komponentu PO KL mają zasięg regionalny, subregionalny i lokalny. Dodatkowo, na obszarach przygranicznych, realizowane są działania transgraniczne w ramach programów europejskiej współpracy terytorialnej (EWT). Wszystkie ww. działania są projektowane w sposób spójny i synergiczny, tak aby zmaksymalizować efekty wydatkowania środków Wspólnoty.

Zakres, a także poziom komplementarności RPO WP oraz kryteria demarkacji zostały szczegółowo przedstawione w dokumencie jakim jest Szczegółowy opis priorytetów RPO WP.

2.6.1. Opis osiągniętej komplementarności i uzyskanych efektów synergii

2.6.1.1. Przykłady zastosowanych mechanizmów wraz z opisem projektów komplementarnych

RPO WP to jeden z głównych elementów prowadzonej przez Samorząd Województwa polityki rozwoju społeczno-gospodarczego regionu w perspektywie 2007-2013, a komplementarność oferowanego w ramach Programu wsparcia w stosunku do innych instrumentów finansowanych wzmacnia realizację celów określonych w Strategii Rozwoju Województwa Podrackiego na lata 2007-2020 (oraz jej aktualizacji), Strategii Rozwoju Kraju oraz Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia wspierających wzrost gospodarczy i zatrudnienie.

Wraz z postępem realizacji Programu rośnie efekt komplementarności oraz synergii, dzieje się to za sprawą korzyści, jakie może dać realizacja projektów komplementarnych zarówno dla beneficjentów końcowych, jak również dla rozwoju społeczno-gospodarczego regionu. W poprzednich sprawozdaniach rocznych prezentowano przykłady projektów komplementarnych, które realizowano w obszarze m.in. środowiska, edukacji, kultury czy infrastruktury komunikacyjnej. Również i w tym sprawozdaniu zaprezentowano kolejne przykłady komplementarności projektów realizowanych/zrealizowanych w ramach RPO WP z przedsięwzięciami współfinansowanymi z innych programów lub funduszy, które przedstawiono w Tabeli stanowiącej załącznik nr 18 do sprawozdania.

2.6.1.2. W świetle badań ewaluacyjnych

W okresie sprawozdawczym komplementarność stanowiła element badania ewaluacyjnego pn. Ocena wpływu wsparcia RPO WP w kontekście dostępności komunikacyjnej. Komplementarność projektów realizowanych z różnych programów operacyjnych omówiona została w zakresie takich gałęzi transportu jak transport drogowy, transport kolejowy oraz transport lotniczy.

Przeprowadzone w ramach badania analizy wykazały, że projekty z zakresu transportu komunikacyjnego realizowane w ramach RPO WP są komplementarne przede wszystkim z projektami z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007-2013, ale także z projektami z Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej 2007-2013 i pośrednio z projektami Programu Współpracy Transgranicznej Rzeczpospolita Polska – Republika Słowacka 2007-2013.

W przypadku inwestycji związanych z transportem komunikacyjnym finansowanych z RPO WP oraz PO IŚ dostrzeżono komplementarność zarówno na poziomie projektów drogowych, jak również w ramach projektów dotyczących transportu kolejowego i lotniczego. Jednocześnie w badaniu podkreślono, że prowadzone w ramach RPO WP działania miały przede wszystkim charakter uzupełnień w stosunku do dużych projektów realizowanych w ramach PO IŚ.

W ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko w województwie podkarpackim rozbudowuje się sieć TEN-T m.in. poprzez budowę Autostrady A4 i drogi ekspresowej S19 oraz modernizację magistrali kolejowej E30. Z kolei w ramach RPO WP realizowano projekty na drogach, które stanowią dojazd do autostrady A4 oraz drogi ekspresowej S19, jak również podjęto prace modernizacyjne linii kolejowych na odcinku Rzeszów – Jasło, które miały na celu usprawnić dojazd do Rzeszowa, a tym samym udostępnić połączenia z magistralą E30. Podjęte w ramach RPO WP inwestycje miały na

celu poprawę połączeń z najważniejszymi korytarzami transportowymi, realizowanymi w ramach PO IS.

Komplementarność projektów RPO WP z projektami PO IS wykazano także w przypadku inwestycji dotyczących lotniska Rzeszów – Jasionka. Ewaluatorzy badania podkreślali, że projekty z obu programów nie dublowały wzajemnie swoich działań, ale uzupełniały się, tworząc w ten sposób lepsze warunki dla rozwoju lotniska. W ramach projektów z PO IS realizowanych na lotnisku Rzeszów – Jasionka, w 2012 roku wybudowano nowy terminal pasażerski, a w 2013 rozbudowano płytę postojową i wybudowano płytę do odladzania wraz z infrastrukturą techniczną. W ramach RPO WP zakupiono sprzęt, który był/będzie wykorzystywany do obsługi lotniska oraz doposażenie systemu zapewniającego bezpieczeństwo lotniska. Inwestycje realizowane w ramach obu programów miały zapewnić kompleksowe wsparcie rozwoju lotniska i poprawę jego funkcjonowania.

W badaniu zwrócono także uwagę na komplementarność pomiędzy projektami z różnych gałęzi transportu, które realizowano w ramach RPO WP. Za istotne ewaluatorzy uznali m.in. budowę i modernizację dróg dojazdowych do lotniska, które z kolei stanowią przedłużenie ciągu komunikacyjnego związanego z przewozem osób jak i towaru, który następuje poprzez lotnisko (na lotnisku odbywa się także transport cargo). Dobrze rozwinięty system dojazdu do lotniska istotnie wpływa na rozwój ruchu lotniczego.

Za przykład komplementarności projektów realizowanych w ramach RPO WP oraz PO RPW wskazano w badaniu inwestycje związane z budową i modernizacji dróg otaczających centrum Jarosławia. Od strony północnej jest to inwestycja z PO RPW, która łączy się z drogą krajową nr 4 i pozwala na ominięcie centrum miasta, a jednocześnie zdecydowanie poprawia ruch na linii zachód – wschód. Od południa natomiast jest to projekt realizowany w ramach RPO WP pn. Przebudowa dróg powiatowych: Nr 1724R od km 0+000 do km 3+829 i Nr 1766R od km 5+960 do km 6+422 oraz budowa drogi powiatowej Nr 1724R od km 3+829 do km 5+960, który stanowi uzupełnienie do budowanej w ramach PO RPW obwodnicy, udrożniając ruch lokalny od południa. Zdaniem badaczy obie inwestycje przyczynią się do ogólnej poprawy płynności jazdy w centrum miasta.

W przypadku projektów finansowanych z Programu Współpracy Transgranicznej Rzeczpospolita Polska – Republika Słowacka 2007-2013 dla województwa podkarpackiego istotne znacznie miały przede wszystkim następujące inwestycje Rozwój infrastruktury drogowej pomiędzy powiatami Medzilaborce - Humenne - Snina –Sanok oraz Rozwój infrastruktury drogowej pomiędzy powiatem krośnieńskim, jasielskim i bardejowskim. Celem tych inwestycji było udrożnienie połączeń Polski ze Słowacją poprzez budowę i modernizację szlaków komunikacyjnych prowadzących do przejść granicznych obu państw. W ramach RPO WP realizowano inwestycje drogowe, stanowiące przedłużenie tych ciągów komunikacyjnych do północy województwa. Tym samym działania finansowane z RPO WP miały także pośredni wpływ na poprawę dostępności połączeń ze Słowacją.

2.6.2. Cross-Financing

Dla zapewnienia efektywnej realizacji celów RPO WP, przewidziano współfinansowanie wydatków objętych zakresem EFRR w ramach wybranych działań trzech osi priorytetowych.

Zgodnie z zapisami RPO WP oraz Szczegółowym opisem priorytetów RPO WP beneficjenci z zasady cross-finansingu mogą korzystać w ramach niżej wymienionych osi priorytetowych:

- I *Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka*,
- IV *Ochrona środowiska i zapobieganie zagrożeniom*,
- VII *Spójność wewnątrzregionalna*.

W ramach **I osi priorytetowej** przewidziano zastosowanie instrumentu finansowania krzyżowego ponieważ niezbędnym warunkiem skuteczności niektórych przedsięwzięć infrastrukturalnych (niezbędnych do osiągnięcia zakładanych celów tej osi), w szczególności dotyczących wsparcia kapitałowego przedsiębiorczości na zaawansowane technologie i innowacyjne inwestycje oraz kompleksowego zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej i obsługi potencjalnych inwestorów, jest podjęcie działań towarzyszących (nieinwestycyjnych), polegających na edukacji, szkoleniu, itp. skierowanych m.in. do przedsiębiorców, instytucji otoczenia biznesu oraz administracji publicznej.

Poziom finansowania krzyżowego zgodnie z art. 34. ust. 2 Rozporządzenia Rady (WE) 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006r. nie może przekroczyć 10% finansowania wspólnotowego I osi priorytetowej. Ww. mechanizm ma zastosowanie we wszystkich działaniach przedmiotowej osi. W związku z powyższym, w ramach działania:

- 1.1 *Wsparcie kapitałowe przedsiębiorczości* - wydatki w zakresie cross-financingu nie mogą przekroczyć 5% finansowania wspólnotowego danego projektu.
- 1.2 *Instytucje otoczenia biznesu* - wydatki w zakresie cross-financingu nie mogą przekroczyć 5% finansowania wspólnotowego danego projektu.
- 1.3 *Regionalny system innowacji* - wydatki w zakresie cross-financingu nie mogą przekroczyć 5% finansowania wspólnotowego danego projektu.
- 1.4 *Promocja gospodarcza i aktywizacja inwestycyjna regiony* - wydatki w zakresie cross-financingu nie mogą przekroczyć 10% finansowania wspólnotowego danego projektu.

Do końca okresu sprawozdawczego w osi priorytetowej I *Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka* beneficjenci nie zadeklarowali wydatków podlegających cross-financingowi. Brak zastosowania ww. mechanizmu wynika z nieznacznego zainteresowania ze strony potencjalnych beneficjentów łączeniem rodzajów wsparcia na wydatki inwestycyjne i szkoleniowe w ramach jednego projektu.

W ramach **osi priorytetowej IV Ochrona środowiska i zapobieganie zagrożeniom** zasadę cross-financingu przewidziano w działaniu:

- 4.1 *Infrastruktura ochrony środowiska* wydatki z tego obszaru nie mogą przekroczyć 3% finansowania wspólnotowego danego projektu. Cross-financing w przedmiotowym działaniu dotyczy finansowania m.in.: edukacji ekologicznej, kampanii promocyjnych i informacyjnych oraz konkursów ekologicznych.
- 4.3 *Zachowanie oraz ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej* wydatki w ramach cross-financingu nie mogą przekroczyć 3% finansowania wspólnotowego danego projektu. Cross-financing w przedmiotowym działaniu dotyczy finansowania m.in.: kampanii promocyjnych i informacyjnych, imprez masowych, konkursów ekologicznych, w tym promocji obszarów NATURA 2000 i projektów z zakresu edukacji ekologicznej.

W ramach IV osi priorytetowej do końca okresu sprawozdawczego beneficjenci 8 projektów we wniosku o dofinansowanie zaplanowali zastosowanie mechanizmu cross-financingu, z czego 1 projekt został złożony w ramach działania 4.1, zaś pozostałe 7 to przedsięwzięcia przewidziane do realizacji w działaniu 4.3.

Na etapie kontraktacji 3 wnioskodawców zrezygnowało z zastosowania ww. mechanizmu.

Pozostali beneficjenci na etapie podpisania umowy zadeklarowali udział wydatków podlegających cross-financingowi, i dotyczy to następujących projektów:

- projekt pn.: *Pielęgnacja i konserwacja pomników przyrody w Nadleśnictwie Kolbuszowa* - beneficjent Nadleśnictwo Kolbuszowa, udział wydatków podlegających ww.

mechanizmowi to 2,99%. Beneficjent w ramach projektu założył, iż środki z instrumentu elastyczności zostaną przeznaczone na zorganizowanie konkursu plastycznego „*Drzewo - Pomnik*” celem, którego będzie popularyzacja wiedzy środowiskowej, kształtowanie świadomości przyrodniczej oraz wypracowanie wrażliwości społecznej wśród młodzieży szkolonej oraz zamówienie i dystrybucja zakładek do książek.

- projekt pn.: *Centra edukacji ekologicznej w gminie Pysznica* – beneficjent Gmina Pysznica, udział wydatków podlegających ww. mechanizmowi wynosi 2,84%. Beneficjent w ramach projektu założył, iż środki z instrumentu elastyczności zostaną przeznaczone na publikację „*Ekoporadnika*”, kampanie promocyjno – informacyjną oraz konkursy (konkurs piosenki ekologicznej „*Rozśpiewana przyroda*”, konkurs fotograficzny „*Najpiękniejszy okaz przyrodniczy z mojego domu, podwórka, okolicy*”).
- projekt pn.: *Interaktywne Centrum Edukacji Ekologicznej w Jarocinie ośrodkiem promocji i ochrony zasobów przyrodniczych w regionie* – beneficjent Gmina Jarocin, udział wydatków podlegających ww. mechanizmowi wynosi 2,91%. Beneficjent w ramach projektu założył, iż środki z instrumentu elastyczności zostaną przeznaczone na materiały promocyjne dotyczące Centrum Edukacji Ekologicznej, druk folderów, imprezę z okazji otwarcia centrum i jego wyposażenie, konkurs ekologiczny i fotograficzny poświęcony przygodzie.
- projekt pn.: *Inwentaryzacja przyrodnicza cennych obszarów Natura 2000 zlokalizowanych w Beskidzie Niskim wraz z edukacją ekologiczną* – beneficjent Zakład Doświadczalny Instytutu Zootechniki - PIB Odrzechowa Sp. z o.o., udział wydatków podlegających ww. mechanizmowi wynosi 3%. Beneficjent w ramach projektu założył, iż środki z instrumentu elastyczności zostaną przeznaczone na działania edukacyjno-szkoleniowe przeznaczone dla osób zajmujących się opracowywaniem programów rolno środowiskowych, rolników realizujących programy rolno środowiskowe, studentów.
- projekt pn.: *Utworzenie Regionalnego Centrum Promocji obszaru Natura 2000 – Tarnobrzeska Dolina Wisły w Tarnobrzegu* – beneficjent Gmina Tarnobrzeg, udział wydatków podlegających ww. mechanizmowi wynosi 1,24%. Beneficjent w ramach projektu założył, iż środki z instrumentu elastyczności zostaną przeznaczone na druk ulotek oraz folderów dotyczących istnienia i funkcjonowania Regionalnego Centrum Promocji obszaru Natura 2000 Tarnobrzeska Dolina Wisły.

Łączna kwota dofinansowania ze środków EFRR w ramach ww. projektów objętych cross-finansowaniem wyniosła 461 474,85 euro (1 928 872,57 PLN), co w 15% zagospodarowuje kwotę przyznaną na realizację działania 4.3.

Do końca okresu sprawozdawczego beneficjenci wymienionych projektów w ramach złożonych wniosków o płatność przedstawili wydatki z zakresu cross-finansingu w łącznej wysokości 8 393,31 euro (35 081,95 PLN), zaś w okresie sprawozdawczym wydatki te wyniosły 2 958,01 euro (12 363,89 PLN).

Uwzględniając zapisy w dokumentach programowych dotyczące instrumentu finansowania krzyżowego w ramach działania 4.3 należy stwierdzić, iż wydatki poniesione przez beneficjentów w tym zakresie są zgodne z przyjętymi zasadami, co potwierdzają rzeczywiste efekty zrealizowanych projektów.

Wartość wydatków kwalifikowalnych związanych z zakresem interwencji EFS wykazana w Poświadczeniach i deklaracjach wydatków skierowanych przez Instytucję Certyfikującą do Komisji Europejskiej do końca omawianego okresu sprawozdawczego wyniosła 7 937,29 euro, zaś w okresie sprawozdawczym to kwota 6 624,22 euro.

Wg stanu na dzień 31 grudnia 2014r. zakończyła się realizacja wszystkich 5 projektów (1 w okresie sprawozdawczym) w ramach działania 4.3 *Zachowanie oraz ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej*, których beneficjenci zadeklarowali udział wydatków podlegających cross-finansingowi.

W zakresie VII osi priorytetowej ww. instrument przewidziano w ramach działań:

- 7.1 *Rewitalizacja miast*,
- 7.2 *Rewitalizacja obszarów zdegradowanych*.

Koszty wydatków w zakresie cross – finansingu w obydwu wymienionych działaniach nie mogą przekroczyć 3% finansowania wspólnotowego danego projektu. Skuteczne przywracanie aktywności na obszarach przeżywających problemy strukturalne wymagają uwzględnienia wszystkich, ściśle ze sobą powiązanych aspektów. Z tego powodu przedsięwzięciom technicznym w ramach niniejszej osi priorytetowej, towarzyszyć będą działania służące aktywizacji społeczności zamieszkujących obszary poddane rewitalizacji, które mogą być objęte zakresem finansowania krzyżowego.

Od początku realizacji RPO WP, a także w okresie sprawozdawczym w ramach VII osi priorytetowej beneficjenci zatwierdzonych do realizacji projektów nie zadeklarowali zastosowania instrumentu finansowania krzyżowego.

W celu monitorowania procesu dotyczącego mechanizmu finansowania krzyżowego zobowiązano beneficjenta do określenia czy będzie on korzystał z cross-finansingu już na etapie wniosku o dofinansowanie. Poziom finansowania krzyżowego w ramach RPO WP ograniczony jest do działań, które są niezbędne do zrealizowania projektów inwestycyjnych i są bezpośrednio z nim związane. W przypadku korzystania z finansowania krzyżowego beneficjent opisuje, co będzie przedmiotem tego zadania, określa krąg odbiorców oraz podaje metodologię kalkulacji kosztu objętego instrumentem. Jednocześnie poziom cross – finansingu monitorowany jest podczas weryfikacji wniosków o płatność.

Ponadto monitorowanie procesu cross-finansingu zapewnione jest w ramach systemu informatycznego KSI SIMIK 07-13 na poziomie:

- *wniosków o dofinansowanie*, są widoczne informacje o tym, czy projekt przewiduje zastosowanie tego mechanizmu,
- *umów o dofinansowanie* znajduje się informacja o % udziale wydatków podlegających cross-finansingowi,
- *wniosków o płatność*, znajduje się informacja o wysokości wydatków objętych cross-finansingiem rozliczonych na podstawie zatwierdzonego wniosku o płatność, funkcjonalność ta daje możliwość określenia kwoty takich wydatków, poniesionych w ramach danego projektu.

Małe zainteresowanie beneficjentów cross - finansowaniem w RPO WP wynika m.in. z niedostatecznych możliwości finansowych Programu. W większości ogłoszonych w ramach ww. działań konkursów, składane wnioski o dofinansowanie przekraczały kwotę alokacji przewidzianą na konkurs. Beneficjenci składając wnioski o dofinansowanie projektu wiedząc, iż ocenie punktowej podlega jego efektywność kosztowa (czyli relacja dotacji z UE do efektów projektu), ograniczali ich budżety. Należy jednakże podkreślić, iż brak działań związanych

z cross - finansowaniem nie wpłynął negatywnie na ich efekty. Ze względu na nieznaczne zainteresowanie beneficjentów instrumentem finansowania elastycznego nie występuje zagrożenie przekroczenia maksymalnych progów środków przeznaczonych na

współfinansowanie wydatków objętych zakresem interwencji na poziomie poszczególnych działań ww. osi priorytetowych.

Zrealizowane do końca okresu sprawozdawczego badania ewaluacyjne nie dotyczyły bezpośrednio samej kwestii cross-finansingu. Ponadto uwzględniając zaplanowane na 2015r. badania ewaluacyjne zgodnie z przyjętym Okresowym planem ewaluacji RPO WP na lata 2007-2013 na rok 2015r. w przyszłym okresie sprawozdawczym również nie przewidziano realizacji tego rodzaju badań.

2.6.3. Mechanizmy unikania podwójnego finansowania działań realizowanych w ramach polityki spójności z działaniami realizowanymi w ramach Wspólnej Polityki Rolnej oraz Wspólnej Polityki Rybackiej

Instytucja Zarządzająca RPO WP na każdym etapie realizacji stosuje niżej wymienione narzędzia, które mają na celu uniknięcie podwójnego finansowania projektów ze środków funduszy unijnych.

Linia demarkacyjna pomiędzy Programami Operacyjnymi Polityki Spójności, wspólnej Polityki Rolnej i wspólnej Polityki Rybackiej. W ramach krajowych i regionalnych programów operacyjnych Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej oraz Wspólnej Polityki Rybackiej, finansowanych z poszczególnych funduszy UE (EFRR, EFS, FS, EFRROW, EFR) występują wspólne obszary interwencji obejmujące infrastrukturę transportową, społeczną, ochronę środowiska, energetyczną, sferę przedsiębiorczości, B+R, innowacje, społeczeństwo informacyjne, czy też rozwój zasobów ludzkich. Prawo wspólnotowe zakazuje wielokrotnego finansowania tego samego typu operacji (typów projektów) z różnych funduszy UE. Na państwach członkowskich ciąży obowiązek zastosowania takich rozwiązań, które wyraźnie określają zakres interwencji poszczególnych funduszy.

Linia demarkacyjna to zestaw kryteriów wskazujących dla określonych typów projektów miejsce (program operacyjny) ich realizacji, w celu uniemożliwienia wielokrotnego finansowania ze środków różnych funduszy UE. Dzięki zawartych w nim kryteriom demarkacyjnym, rozdzielono interwencje między programami operacyjnymi.

Zapewnieniu stosowania zapisów ww. dokumentu (przestrzegania zapisanych w niej kryteriów demarkacji) służą poniżej wymienione narzędzia koordynacji i unikania podwójnego finansowania:

- Komitet Koordynacyjny NSRO składający się m.in. z przedstawicieli IZ programami operacyjnymi Polityki Spójności oraz Wspólnej Polityki Rolnej i Wspólnej Polityki Rybołówstwa, zadaniem którego jest zapewnienie przestrzegania prawa wspólnotowego w zakresie unikania podwójnego dofinansowania tych samych inwestycji z równych źródeł poprzez wprowadzanie zmian do jej,
- Komitet Monitorujący RPO WP,
- kontrole krzyżowe projektów,
- oświadczenia beneficjentów o niefinansowaniu składanych projektów z innych źródeł UE.

Dodatkowo, koncentracja Instytucji zaangażowanych we wdrażanie RPO WP tj. EWT oraz PROW (dotyczy niektórych działań) w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Podkarpackiego sprzyja zapobieganiu podwójnemu finansowaniu oraz optymalizacji wdrażania tych programów.

W 2014r. zapisy linii demarkacyjnej aktualizowano kilkakrotnie uchwałami KK NSRO tj.:

- nr 87 z dnia 10 stycznia 2014r. – zmiana polegała na dodaniu zapisu w postaci litery k) projektu polegającego na rozbudowie drogi wojewódzkiej nr 869 łączącej węzeł A-4

Rzeszów Zachodni z węzłem S-19 Jasionka, połączonej w sposób bezkolizyjny z istniejącymi drogami krajowymi nr 9 Radom – Barwinek i nr 19 Kuźnica – Rzeszów i linią kolejową L-71 – etap IV, budowie skrzyżowania dwupoziomowego z drogą krajową nr 9 i wiaduktu nad linią kolejową L-71 oraz budowie drogi do Parku Technologicznego, realizowanego w ramach RPO Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013.” Jednocześnie wskazano, iż w celu zapobiegania podwójnemu finansowaniu, beneficjenci są zobowiązani składać oświadczenia o niefinansowaniu określonego przedsięwzięcia z innego programu operacyjnego – zgodnie z procedurami określonymi dla RPO Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013.

Zmiany te miały na celu wprowadzenie odstępstwa od ograniczeń Linii demarkacyjnej, obowiązujących w ramach kategorii interwencji: 20-23 dziedzina interwencji: *Drogi*, umożliwiającego realizację w ramach RPO WP projektu polegającego na rozbudowie drogi wojewódzkiej nr 869 łączącej węzeł A-4 Rzeszów Zachodni z węzłem S-19 Jasionka, połączonej w sposób bezkolizyjny z istniejącymi drogami krajowymi nr 9 Radom – Barwinek i nr 19 Kuźnica – Rzeszów i linią kolejową L-71 – etap IV, budowie skrzyżowania dwupoziomowego z drogą krajową nr 9 i wiaduktu nad linią kolejową L-71 oraz budowie drogi do Parku Technologicznego.

Budowa tego bezkolizyjnego węzła umożliwiła przedłużenie drogi wojewódzkiej nr 869 w kierunku zachodnim. Projekt jest jedną ze składowych w rozbudowie drogi wojewódzkiej nr 869 łączącej węzeł A-4 Rzeszów Zachodni z węzłem S-19 Jasionka. Etap IV znajduje się na granicy dwóch podstref ekonomicznych miasta Rzeszowa, tj. podstrefy ekonomicznej Rzeszów – Rogoźnica oraz podstrefy ekonomicznej Rzeszów – Jasionka wchodzących w skład Specjalnej Strefy Ekonomicznej Euro-Park Mielec. Realizacja projektu ma strategiczne znaczenie dla rozwoju społeczno- gospodarczego województwa w związku z dynamicznym rozwojem ww. podstref ekonomicznych, gdyż zdecydowanie ułatwi to transport i przemieszczanie się w kierunku zachodnim oraz wschodnim jak i będzie czynnikiem przyciągającym nowych inwestorów krajowych i zagranicznych.

Zgodnie z zapisami obowiązującej Linii demarkacyjnej w ramach regionalnych programów operacyjnych możliwe jest wsparcie projektów z zakresu infrastruktury dotyczącej dróg wojewódzkich, powiatowych oraz gminnych. Natomiast realizacja projektów dotyczących budowy lub przebudowy autostrad, dróg ekspresowych oraz dróg krajowych możliwa jest w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. Zatem, w celu umożliwienia zakwalifikowania w ramach RPO WP wydatków poniesionych na rozbudowę ok. 600 m drogi krajowej nr 9 (wydatki dotyczące rozbudowy drogi krajowej nr 9 nie przekraczają 20% całości inwestycji), konieczne było wprowadzenie dokonanej niniejszą uchwałą zmiany zapisów Linii demarkacyjnej.

– nr 90 z dnia 4 marca 2014r. – zmiana dotyczyła:

- 33-43 kategorii interwencji dziedzina: *Energetyka*, w kolumnie *Regionalne Programy Operacyjne/PO Kapitał Ludzki (komponent regionalny)* w odniesieniu do projektów dotyczących lokalnej i regionalnej infrastruktury przesyłu i dystrybucji energii elektrycznej usuwa się zapis: „*Maksymalna wartość projektu – 20 mln PLN*”,
- 33-43 kategorii interwencji dziedzina: *Energetyka*, w kolumnie *Programy Operacyjne na poziomie centralnym w ramach Polityki Spójności* w odniesieniu do dystrybucji energii: budowy (w miejsce istniejącej sieci) lub przebudowy sieci dystrybucyjnych średniego, niskiego i wysokiego napięcia mająca na celu ograniczenie strat sieciowych lub budowy (w miejsce istniejącej sieci) lub przebudowy sieci ciepłowniczych oraz

węzłów ciepłych poprzez stosowanie energooszczędnych technologii i rozwiązań usuwa się zapis: „Minimalna wartość projektu – 20 mln PLN”.

Wprowadzona zmiana *Linii demarkacyjnej pomiędzy Programami Operacyjnymi Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej i Wspólnej Polityki Rybackiej* (dalej: *Linia demarkacyjna...*) polega na wykreśleniu zapisów o demarkacji kwotowej pomiędzy regionalnymi programami operacyjnymi a programami operacyjnymi na poziomie centralnym w kategorii interwencji 33-43, dziedzina: *Energetyka*. Wynika to z faktu, że w ramach regionalnych programów operacyjnych do końca perspektywy finansowej 2007-2013 nie są planowane już konkursy w zakresie lokalnej i regionalnej infrastruktury przesyłu i dystrybucji energii elektrycznej oraz budowy (w miejsce istniejącej sieci) lub przebudowy sieci dystrybucyjnych średniego, niskiego i wysokiego napięcia mających na celu ograniczenie strat sieciowych lub budowy (w miejsce istniejącej sieci) lub przebudowy sieci ciepłowniczych oraz węzłów ciepłych poprzez stosowanie energooszczędnych technologii i rozwiązań, podczas gdy w ramach Działania 9.2 *Efektywna dystrybucja energii* POIŚ środki na ten cel są jeszcze dostępne. Z uwagi na wykorzystanie alokacji na ww. cele w ramach regionalnych programów operacyjnych, przestaje istnieć wspólny obszar interwencji w tym zakresie pomiędzy RPO a POIŚ, a tym samym dotychczasowe zapisy o istnieniu demarkacji kwotowej stają się bezprzedmiotowe. Zmiana nie narusza ogólnych zasad demarkacji wynikających z zapisów programów operacyjnych. Dzięki zaproponowanej zmianie wsparciem w ramach POIŚ zostanie objęta większa liczba projektów, co przyczyni się do sprawniejszego wykorzystania środków oraz realizacji założonych celów programu.

W dokumencie jakim jest Szczegółowy opis priorytetów RPO WP zawarto zapisy dotyczące demarkacji i komplementarności z innymi programami operacyjnymi w ramach Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej oraz Wspólnej Polityki Rybackiej wskazując konkretne priorytety, z którymi osie/działania RPO WP są komplementarne. W związku z powyższym zmiany w zakresie linii demarkacyjnej w okresie sprawozdawczym (zatwierdzone przez KK NSRO) znalazły odzwierciedlenie w zapisach Szczegółowego opisu priorytetów RPO WP.

ZWP w dniu 15 kwietnia 2014r. uchwałą nr 337/8088/14 przyjął zaktualizowany Szczegółowy opis priorytetów RPO WP w ramach, którego wprowadzone zostały zmiany w zapisach Linii demarkacyjnej zatwierdzone uchwałami KK NSRO nr 82, 84, 87 i 90.

W okresie sprawozdawczym nie wystąpiły problemy z zapewnieniem przestrzegania zapisów określonych w linii demarkacyjnej, zatem nie podejmowano środków zaradczych w tym zakresie.

Określenie komplementarności w dokumentach Programowych tj. RPO WP na lata 2007-2014 (w dokumencie zawarto rozdział 5.5 *Opis komplementarności działań RPO WP w ramach NSRO pomiędzy programami finansowanymi ze środków polityki spójności oraz z programami finansowanymi z EFRROW i EFR* poświęcony kwestii komplementarności i koordynacji wsparcia udzielanego w ramach RPO WP z innymi programami operacyjnymi i instrumentami wsparcia w perspektywie finansowej 2007-2013) oraz Szczegółowym Opisie priorytetów RPO WP, w którym również przedstawiono istotne informacje o mechanizmie zapewnienia komplementarności zarówno wewnątrzprogramowej jak i międzyfunduszowej (w zakresie każdego działania wyodrębniono pkt. 13 *Komplementarność z innymi działaniami i priorytetami* zawierający nazwy działań, priorytetów w ramach RPO WP oraz innych programów – informacje te ułatwiają wnioskodawcy możliwość weryfikacji, czy przygotowywany przez niego projekt jest komplementarny z projektami realizowanymi w ramach innych programów).

Kontrole krzyżowe. W celu eliminacji ryzyka podwójnego finansowania wydatków w ramach RPO WP przed podpisaniem umowy o dofinansowanie projektu Instytucja Zarządzająca RPO WP podejmuje następujące działania:

- na etapie oceny formalnej wniosków o dofinansowanie każdy wniosek sprawdzany jest pod kątem spełnienia kryteriów przedstawionych w *Linii demarkacyjnej pomiędzy Programami Operacyjnymi Polityki Spójności, wspólnej Polityki Rolnej i wspólnej Polityki Rybackiej*, określających warunki brzegowe, które kwalifikują projekt do dofinansowania w ramach RPO WP, bez kolizji z innymi programami. Ponadto dokonywana jest weryfikacja ewentualnego występowania podwójnego dofinansowania pomiędzy poszczególnymi działaniami i schematami w obrębie RPO WP,
- na etapie kontraktacji beneficjent aktualizuje dane niezbędne do podpisania umowy o dofinansowanie, w tym m.in. źródła finansowania projektu.

Dodatkowo na mocy *Porozumienia o Współpracy w zakresie wymiany danych na temat beneficjentów realizujących projekty/operacje/przedsięwzięcia w ramach programów NSRO 2007-2013 oraz PROW 2007-2013* zawartego w dniu 7 lipca 2009r. pomiędzy Ministrem Rozwoju Regionalnego, Ministrem Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, celem którego jest zapewnienie skutecznej i efektywnej kontroli krzyżowej wydatków rozliczanych w ramach programów NSRO 2007-2013 oraz PROW 2007-2013, IZ RPO WP otrzymuje dane dotyczące beneficjentów PT PROW 2007-2013, o których mowa w § 2 ust.10 ww. Porozumienia.

W pkt 2.6.4 (Kontrole krzyżowe w zakresie odpowiedzialności Instytucji Zarządzającej) przedstawiono dalszą część informacji na temat ww. kontroli.

Oświadczenia beneficjentów. W ogłoszonych naborach w okresie sprawozdawczym w ramach I osi priorytetowej wnioskodawca składając wniosek o dofinansowanie zobowiązany był złożyć *Oświadczenia o nienakładaniu się pomocy (braku podwójnego finansowania)*. Również w ramach ogłoszonych konkursów w II-VII osi priorytetowej RPO WP beneficjent był zobowiązany zamieścić w składanym wniosku o dofinansowanie *Oświadczenie* dotyczące braku uzyskania dofinansowania z innych funduszy wspólnotowych oraz krajowych środków publicznych, na realizację składanego projektu, a także żadnego z jego elementów. Wymienione oświadczenia mają na celu wyeliminowanie możliwości podwójnego dofinansowania projektów realizowanych w ramach RPO WP.

Ponadto beneficjent składając wniosek o płatność oświadczał m.in., iż zakres rzeczowy objęty wnioskiem o płatność nie uzyskał dofinansowania w ramach innego projektu realizowanego ze środków RPO WP, ani innego programu operacyjnego współfinansowanego ze środków pomocowych UE.

Założenia dotyczące komplementarności zawarto również w przyjętych przez KM RPO WP kryteriach wyboru projektów finansowanych operacji w ramach RPO WP.

IZ RPO WP podczas realizacji Programu uwzględniła opracowane przez KK NSRO *Rekomendacje horyzontalne dla instytucji zaangażowanych we wdrażanie PO/RPO w ramach NSRO 2007-2013 w zakresie koordynacji i komplementarności podejmowanych działań wypracowanych w ramach Grupy roboczej ds. koordynacji i komplementarności przy Komitecie Koordynacyjnym Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia na lata 2007-2013* w szczególności poprzez wybór takich projektów, których realizacja prowadzi do osiągnięcia kilku celów, a korzyści płynące z ich realizacji będą oddziaływać na większą grupę osób.

Spełnienie niniejszego rozwiązania przewidziano w ramach osi priorytetowych II-VII poprzez wprowadzenie m.in. takich kryteriów jak:

- wpływ projektów na zwiększenie dostępności infrastruktury do potrzeb niepełnosprawnych,
- wpływ projektów na poprawę wydajności energetycznej budynków i zwiększenie wydajności produkcji, transmisji oraz dystrybucji ciepła i elektryczności,
- projekty dotyczące ochrony/zapobiegania dalszemu zanieczyszczaniu źródeł wody pitnej lub wszelkie inne przedsięwzięcia ściśle powiązane z głównymi priorytetami środowiskowymi.

Ww. kryteria są zbiorem kryteriów o charakterze komplementarnym z poszczególnych osi/działów priorytetowych (z wyłączeniem VIII osi priorytetowej *Pomoc techniczna*). Instytucja Zarządzająca RPO WP dołożyła wszelkich starań by w jak najlepszym stopniu przyczynić się do realizacji tego rodzaju inwestycji. Dodatkowo, wymienione kryteria są odpowiednio punktowane, wskazanie komplementarności przez beneficjenta ma wpływ na pozycję, jaką zajmie dany projekt na liście, co dodatkowo zachęca beneficjentów do realizacji projektów i ma bezpośredni wpływ na zapewnienie komplementarności realizowanych w ramach RPO WP działań.

Ponadto odzwierciedleniem rekomendacji horyzontalnych jest również realizacja projektów w ramach RPO WP przez kilka podmiotów tj. lidera i partnera (ów), przykładem takich inwestycji są m.in. indywidualne projekty kluczowe realizowane w ramach III osi priorytetowej. Również w pozostałych osiach priorytetowych Programu są realizowane takie przedsięwzięcia. Innym przykładem mechanizmu spójnym z rekomendacjami horyzontalnymi jest Indykatory Wykaz indywidualnych projektów kluczowych Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013, a w szczególności etap zgłaszania przez różne środowiska propozycji takich przedsięwzięć na listę, następnie konsultacje społeczne i najważniejszy wybór takich projektów, które w największym stopniu rozwiązują zidentyfikowane w województwie potrzeby i problemy, przynoszące jak największą wartość dodaną i wykazujące spójność z pozostałą w otoczeniu infrastrukturą. Jednocześnie propagowanie i upowszechnianie wiedzy na temat projektów realizowanych ze środków unijnych na danym terenie poprzez strony internetowe, mapy interaktywne, broszury, foldery itp. również można zaliczyć jako jeden z mechanizmów koordynacji i komplementarności.

W strukturze tut. Urzędu nie funkcjonują dodatkowe specyficzne mechanizmy koordynacji i komplementarności z PROW i PO RYBY 2007-2013.

Udział przedstawicieli w pracach **Komitetu Koordynacyjnego Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013 (KK NSRO) oraz innych Komitetach czy Grupach roboczych.**

KK NSRO jest Instytucją na poziomie krajowym odpowiedzialną za zapewnienie koordynacji pomiędzy instrumentami finansowymi Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej oraz Wspólnej Polityki Rybackiej. W pracach Komitetu uczestniczą przedstawiciele administracji rządowej, partnerzy społeczni i gospodarczy oraz przedstawiciele instytucji zarządzających programami operacyjnymi, w tym przedstawiciele IZ RPO WP. W pracach Komitetu Koordynacyjnego NSRO uczestniczy Pan Władysław Ortyl – Marszałek Województwa Podkarpackiego, zaś jego zastępcą jest Pan Norbert Tomkiewicz – Kierownik Oddziału programowania perspektywy 2014-2020. W okresie sprawozdawczym KK NSRO podjął 4 uchwały, w 2 przypadkach przyjęte uchwały dotyczyły zmiany zapisów Linii demarkacyjnej, natomiast celem uchwały 86 było wprowadzenie zmiany do uchwały nr 25

z dnia 17 grudnia 2008r. która powołała do działania Grupę roboczą do spraw koordynacji i komplementarności, zaś celem uchwały 88 było przedłużenie prac Krajowej Sieci Tematycznej ds. Partnerstwa (KSTP) na rok 2014.

Grupa robocza ds. koordynacji i komplementarności. W skład Grupy wchodzi przedstawiciele samorządów, administracji rządowej oraz partnerzy społeczno-gospodarczy, w tym przedstawiciel Instytucji Zarządzającej RPO WP. Ww. Grupa stanowi istotny mechanizm sprzyjający zapewnieniu komplementarności i koordynacji działań realizowanych w ramach poszczególnych programów, w tym RPO. W skład grupy powołano 4 zespoły zadaniowe (zespół zadaniowy ds. przedsiębiorczości i innowacyjności, ds. edukacji, szkolnictwa wyższego, infrastruktury edukacyjnej i praw społecznych, ds. transportu, ds. koordynacji regionalnej i obszarów wiejskich). W okresie sprawozdawczym miały miejsce 2 posiedzenia Grupy. Pierwsze odbyło się **13 czerwca 2014r.** i zostało połączone z dziesiątym posiedzeniem Grupy roboczej ds. polityki regionalnej (obie grupy powołano w ramach Komitetu Koordynacyjnego NSRO na lata 2007-2013). Głównym tematem spotkania była kwestia zastosowania w Polsce zintegrowanego podejścia do rozwoju. Kolejne posiedzenie miało miejsce w dniu 12 grudnia 2014r., a jego tematem wiodącym był wybór przedsięwzięć komplementarnych gdyż w trakcie spotkania omówiono wyniki badania ewaluacyjnego pn. *"Ocena komplementarności projektów realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013 oraz projektów realizowanych w województwie pomorskim w ramach Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej oraz Rybackiej"* oraz kwestie wyboru projektów w formule ZIT (Zintegrowane Inwestycje Terytorialne). ZIT tzw. wspólne projekty dużych miast i otaczających je samorządów gdzie będą realizowane przedsięwzięcia komplementarne i wzajemnie powiązane.

KK NSRO ma możliwość powoływania grup oraz zespołów zadaniowych. Obecnie powołanych jest 6 grup roboczych ds.:

- społeczeństwa obywatelskiego,
- społeczeństwa informacyjnego,
- małych i średnich przedsiębiorstw,
- koordynacji i komplementarności,
- polityki regionalnej,
- informacji, promocji i szkoleń.

W pracach grupy roboczej ds. polityki regionalnej uczestniczy również przedstawiciel Instytucji Zarządzającej RPO WP – Pani Marta Matczyńska – Dyrektor Departamentu Rozwoju Regionalnego (zastępcą jest Pan Jerzy Rodzeń – Z-ca Dyrektora Departamentu Rozwoju Regionalnego). Głównym zadaniem Grupy jest monitorowanie oraz badanie efektów wdrażania polityki w zakresie rozwoju regionalnego w przekroju poszczególnych programów operacyjnych realizowanych w ramach NSRO, Wspólnej Polityki Rolnej oraz Wspólnej Polityki Rybackiej.

Komitet Monitorujący RPO WP. W celu zapewnienia mechanizmu koordynacji działań RPO WP z komponentem regionalnym PO KL zapewniono uczestnictwo w pracach KM RPO WP przedstawiciela Instytucji Pośredniczącej dla PO KL.

Krajowe i regionalne grupy robocze. Pracownicy IZ RPO WP uczestniczą w grupach roboczych na poziomie krajowym w zakresie przedsiębiorczości, ewaluacji, kontroli, nieprawidłowości, wskaźników realizacji programów i sprawozdawczości. Ponadto

pracownicy tut. Urzędu biorą udział w różnych spotkaniach, na których podejmowana jest m.in. kwestia dotycząca koordynacji i komplementarności wsparcia.

2.6.4. Kontrole krzyżowe w zakresie odpowiedzialności Instytucji Zarządzającej

W celu wykrywania podwójnego finansowania wydatków ponoszonych przez beneficjentów w ramach RPO WP przeprowadzana jest kontrola krzyżowa zgodnie z *Wytycznymi Ministra Rozwoju Regionalnego w zakresie procesu kontroli w ramach obowiązków Instytucji Zarządzającej Programem Operacyjnym*.

Zgodnie z ww. Wytycznymi oraz obowiązującymi wewnętrznymi procedurami określonymi m.in. w Instrukcji Wykonawczej IZ RPO WP kontrola krzyżowa prowadzona jest na dokumentach

w siedzibie IZ RPO WP oraz na miejscu realizacji projektów podczas czynności kontrolnych.

W celu eliminacji ryzyka podwójnego finansowania wydatków w ramach RPO WP przed podpisaniem umowy o dofinansowanie IZ RPO WP podejmuje następujące działania:

- na etapie oceny formalnej wniosków o dofinansowanie każdy wniosek sprawdzany jest pod kątem spełnienia kryteriów ujętych w *Linii demarkacyjnej pomiędzy Programami Operacyjnymi Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej i Wspólnej Polityki Rybackiej*, określających warunki brzegowe, które kwalifikują projekt do dofinansowania w ramach RPO WP, bez kolizji z innymi programami. Ponadto dokonywana jest weryfikacja ewentualnego wystąpienia podwójnego dofinansowania pomiędzy poszczególnymi działaniami i schematami w obrębie RPO WP,
- na etapie kontraktacji beneficjent aktualizuje dane niezbędne do podpisania umowy o dofinansowanie, w tym m.in. źródła finansowania projektu.

Niezależnie od ww. czynności IZ RPO WP odpowiedzialna jest za prowadzenie dwóch rodzajów kontroli:

- kontroli krzyżowej RPO WP.
- kontroli krzyżowej horyzontalnej RPO WP z projektami PROW 07-13 i projektami PO RYBY 07-13.

Tabela 20. Informacje przedstawiające sposób prowadzenia kontroli krzyżowych RPO, kontroli krzyżowych horyzontalnych w ramach RPO WP oraz wyniki tych kontroli w okresie sprawozdawczym.

RPO WP	Kontrola krzyżowa Programu – weryfikacja wniosków o płatność	Liczba/% i wyniki kontroli	Kontrole krzyżowe horyzontalne – PO PROW i PO RYBY – kontrola finansowa projektów w trakcie każdej kontroli na miejscu	Liczba i wyniki kontroli
I oś priorytetowa	Kontrole krzyżowe RPO WP w ramach tej osi dotyczą 100% wniosków o płatność i załączonych do nich dokumentów z zachowaniem zasady <i>dwóch par oczu</i> .	100%. W trakcie czynności kontrolnych nie stwierdzono przypadku podwójnego finansowania.	Kontroli na miejscu na zakończenie realizacji projektu podlega 100% projektów (z wyłączeniem projektów obejmujących konkursy ogłoszone w 2013r. w zakresie działania 1.1 schemat B oraz projekty z działania 1.4 schemat B – próba projektów) – 157 projektów.	218 kontroli krzyżowych horyzontalnych w trakcie, których nie stwierdzono przypadku podwójnego finansowania wydatków.
II-VII osie priorytetowe	Kontrola krzyżowa RPO WP przeprowadzana jest raz w miesiącu w	12 kontroli krzyżowych. W trakcie	Dobór próby – odpowiadający metodologii doboru próby projektów mający zastosowanie w ramach osi	

RPO WP	Kontrola krzyżowa Programu – weryfikacja wniosków o płatność	Liczba/% i wyniki kontroli	Kontrole krzyżowe horyzontalne – PO PROW i PO RYBY – kontrola finansowa projektów w trakcie każdej kontroli na miejscu	Liczba i wyniki kontroli
	terminie 5 dni roboczych od początku miesiąca i dotyczy wybranej losowo próby beneficjentów wynoszącej co najmniej 5% którzy realizują/realizowali więcej niż jeden projekt w ramach osi II-VII z uwzględnieniem beneficjentów realizujących co najmniej jeden projekt w ramach osi II-VII z jednoczesną realizacją co najmniej jednego projektu w osi I lub osi VIII. Ponadto tej kontroli, prowadzonej na próbie może podlegać dodatkowo beneficjent spoza próby wylosowanej do kontroli, co do którego zachodzi podejrzenie podwójnego finansowania wydatków.	kontroli nie stwierdzono podejrzeń podwójnego finansowania wydatków oraz nie wykryto przypadku przedkładania w ramach wniosku o płatność dwa razy tego samego wydatku.	priorytetowych II-VII. Kontrolę na miejscu przeprowadzono w odniesieniu do 62 ²⁷ projektów.	
VIII oś priorytetowa	Kontrole krzyżowe RPO WP w ramach tej osi dotyczą 100% wniosków o płatność i załączonych do nich dokumentów z zachowaniem zasady <i>dwa par oczu</i> .	100%. W trakcie czynności kontrolnych nie stwierdzono przypadku podwójnego finansowania.	Kontrola na miejscu realizacji (kontrola planowa), dotyczy 100% projektów.	17 kontroli – nie stwierdzono nakładania się pomocy z funduszy europejskich.

Kontrola krzyżowa RPO WP. Celem tej kontroli jest wykrywanie i eliminowanie podwójnego finansowania wydatków w ramach RPO WP ponoszonych przez beneficjentów.

W strukturze tut. Urzędu komórkami odpowiedzialnymi za przeprowadzenie tego typu kontroli są:

- w ramach I osi priorytetowej: Oddział rozliczeń i potwierdzania płatności beneficjentów w zakresie działania 1.1 oraz Oddział rozliczeń i potwierdzania płatności beneficjentów w zakresie działania 1.2 – 1.4. Kontrole krzyżowe w ramach I osi priorytetowej przeprowadzane są przez 27 pracowników.
- w ramach osi priorytetowych II-VII: Oddział rozliczeń i potwierdzania płatności projektów w zakresie infrastruktury technicznej, społecznej i spójności wewnątrzregionalnej.

27 Podana liczba dotyczy wszystkich kontroli na miejscu realizacji projektu, które przeprowadzono w okresie sprawozdawczym w ramach osi II-VII jednakże w trakcie jednej kontroli doraźnej (powtórna kontrola sprawdzająca) dotyczącej projektu realizowanego w ramach VI osi priorytetowej nie przeprowadzono czynności kontrolnych w zakresie kontroli krzyżowej horyzontalnej. W związku z czym w ramach osi priorytetowych II-VII liczba kontroli krzyżowych horyzontalnych została przeprowadzona w odniesieniu do 61 projektów, które podlegały jednocześnie kontroli na miejscu jego realizacji.

W okresie sprawozdawczym w ramach osi priorytetowych II-VII kontrole krzyżowe przeprowadzało pracowników.

- w ramach VIII osi priorytetowej: Oddział rozliczeń i potwierdzania płatności w zakresie projektów Pomocy technicznej. Kontrole te przeprowadzane są przez 2 pracowników.

Ponadto niezależnie od wyżej opisanych działań Oddział wsparcia procesu wdrażania osi priorytetowych II-VII RPO na prośbę Departamentu Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich prowadzi weryfikację dotyczącą wystąpienia ewentualnego wspólnego zakresu rzeczowego pomiędzy projektami realizowanymi w ramach działania 313, 322, 323 „Odnowa i rozwój wsi” lub działania 4.31 „Funkcjonowanie lokalnej grupy działania, nabywanie umiejętności i aktywizacja” objętego PROW na lata 2007-2013, a projektami złożonymi w ramach RPO WP.

W okresie sprawozdawczym w ramach osi priorytetowych II-VII przeprowadzono 12 kontroli, w ramach których nie stwierdzono podejrzeń podwójnego finansowania wydatków.

Ponadto w ramach osi priorytetowej I i VIII kontroli krzyżowej RPO WP sprawdzeniu podlegało 100% wniosków o płatność i załączonych do nich dokumentów. W ramach przeprowadzonych kontroli nie wykryto przypadku przedkładania w ramach wniosków o płatność dwa razy tego samego wydatku.

W okresie sprawozdawczym w trakcie przeprowadzania kontroli krzyżowej RPO WP nie stwierdzono przypadku przedłożenia w ramach wniosku o płatność dwa razy tego samego wydatku, a tym samym nie wykryto nieprawidłowości w powyższym zakresie.

Kontrola krzyżowa horyzontalna RPO WP z projektami PROW 07-13. Celem tej kontroli jest wykrywanie i eliminowanie podwójnego finansowania wydatków na podstawie dokumentów finansowo-księgowych przedkładanych równolegle w ramach RPO WP i PROW 07-13.

Komórkami odpowiedzialnymi za prowadzenie ww. kontroli i jednocześnie kontroli krzyżowej horyzontalnej RPO WP z projektami PO RYBY 07-13 jest:

- Oddział kontroli finansowej beneficjentów RPO dokonujący kontroli w ramach osi priorytetowych I-VII. Kontrolę krzyżową horyzontalną w okresie sprawozdawczym przeprowadzało 15 pracowników.
- Oddział kontroli projektów Pomocy Technicznej RPO przeprowadzający kontrolę w zakresie VIII osi priorytetowej. Kontrole te przeprowadzane są przez 2 pracowników.

W trakcie każdej kontroli projektu na miejscu pracownicy odpowiedzialni za kontrolę finansową projektów sprawdzają czy na oryginałach faktur (lub dokumentach o równoważnej wartości dowodowej) występuje adnotacja instytucji wdrażających PROW 07-13 o treści: „Przedstawiono do refundacji w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013”. Powyższa adnotacja potwierdza fakt przedłożenia faktur (lub dokumentów o równoważnej wartości dowodowej) do refundacji w ramach PROW 07-13, w związku, z czym pracownik w ramach czynności wyjaśniających/kontrolnych ustala czy wydatki zostały faktycznie zrefundowane/rozliczone (w szczególności poprzez dostęp do systemu OFSA PROW lub zwrócenie się z zapytaniem do Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa). Sprawdzeniu pod kątem możliwości podwójnego dofinansowania podlegają także wszystkie duplikaty faktur. Zakończenie kontroli krzyżowej horyzontalnej z projektami PROW 07-13 uprawnia do wypełnienia odpowiednich pól dotyczących podwójnego finansowania w ramach standardowej listy sprawdzającej do kontroli projektu na miejscu.

Kontrola krzyżowa horyzontalną RPO WP z projektami PROW 07-13. Celem tej kontroli jest wykrywanie i eliminowanie podwójnego finansowania wydatków na podstawie dokumentów finansowo-księgowych przedkładanych równolegle w ramach RPO WP i PROW 07-13.

Kontrola krzyżowa horyzontalną RPO WP z projektami PO RYBY 07-13. Celem kontroli jest wykrywanie i eliminowanie podwójnego finansowania wydatków na podstawie dokumentów finansowo-księgowych przedkładanych równolegle w ramach RPO WP i PO RYBY.

Pracownicy odpowiedzialni za kontrolę finansową projektów w trakcie każdej kontroli projektu na miejscu sprawdzają czy na oryginałach faktur (lub dokumentach o równoważnej wartości dowodowej) występuje adnotacja instytucji wdrażających PO RYBY 07-13 o treści: „Przedstawiono do refundacji w ramach Programu Operacyjnego ‘Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013’”. Adnotacja ta potwierdza fakt przedłożenia faktur (lub dokumentów o równoważnej wartości dowodowej) do refundacji w ramach PO RYBY, w związku z czym w ramach czynności wyjaśniających/kontrolnych ustala się czy wydatki zostały faktycznie zrefundowane/rozliczone (w szczególności poprzez dostęp do ‘aplikacji RYBY 2007-13’ lub zwrócenie się z zapytaniem do Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa). Zakończenie procesu kontroli krzyżowej horyzontalnej z projektami PO RYBY 07-13 uprawnia pracownika do wypełnienia odpowiednich pól dotyczących podwójnego finansowania w ramach standardowej listy sprawdzającej do kontroli projektu na miejscu.

Należy zaznaczyć, iż zgodnie z RPK na rok 2014 kontrola na miejscu realizacji projektu w ramach VIII osi priorytetowej dotyczy 100% projektów, w związku z czym w 2014r. podczas 17 kontroli planowych projektów Pomocy technicznej przeprowadzono jednocześnie kontrole krzyżowe z PROW 07-13 i PO RYBY 07-13.

W okresie sprawozdawczym przeprowadzono łącznie 219²⁸ kontroli na miejscu realizacji projektów w ramach osi priorytetowych I-VII, w tym 218 kontroli krzyżowych horyzontalnych RPO WP z projektami PROW 07-13 i PO RYBY 07-13. W trakcie tych kontroli na podstawie udzielonych odpowiedzi na pytania zawarte w standardowej liście sprawdzającej do kontroli na miejscu ustalono, iż we wszystkich kontrolowanych projektach nie stwierdzono nakładania się pomocy z funduszy europejskich.

2.7. Monitorowanie i ocena

Komitet Monitorujący Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013 (Komitet) został powołany przez Zarząd Województwa Podkarpackiego uchwałą nr 75/1216/07 z 20 listopada 2007r.

Komitet wraz z IZ RPO WP prowadzi monitorowanie Programu, które gwarantuje realizację określonych w nim celów strategicznych i częściowych. Prawidłowy przebieg procesu monitorowania pozwala m.in. na bieżąco śledzić postęp finansowy Programu, odpowiednio wcześniej reagować na występujące trudności i nieprawidłowości oraz pozyskiwać dane niezbędne w procesie oceny, przyczyniając się w konsekwencji do zapewnienia odpowiedniej jakości wdrażania Programu.

W okresie sprawozdawczym odbyły się trzy posiedzenia Komitetu Monitorującego RPO WP.

W dniu 19 marca 2014r. odbyło się XXII posiedzenie Komitetu, podczas którego członkowie Komitetu przyjęli Protokół z XX posiedzenia Komitetu (uchwała nr 69/XXII/14), protokół z XXI

posiedzenia Komitetu (uchwała nr 70/XXII/14) oraz zatwierdzili Sprawozdanie okresowe z realizacji RPO WP za I półrocze 2013r. (uchwała nr 71/XXII/14).

Ponadto Komitet uchwałą nr 72/XXII/14 przyjął jednolity tekst kryteriów wyboru finansowanych operacji w ramach RPO WP na lata 2007-2013 oraz zatwierdził Sprawozdanie okresowe z realizacji RPO WP za II półrocze 2013r. (uchwała nr 73/XXII/14).

Na spotkaniu przedstawiono również informację nt. stanu realizacji RPO WP 2007-2013 oraz zaprezentowano dwa projekty kluczowe realizowane w ramach RPO WP tj.: „Odbudowa obiektów Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji”, „Przebudowa ulicy Krajowickiej Miasta Jasła zniszczonej w wyniku powodzi” oraz „Odbudowa infrastruktury komunikacyjnej Miasta Jasła zniszczonej w wyniku powodzi”.

W dniu 18 czerwca 2014r. odbyło się XXIII posiedzenie Komitetu podczas którego członkowie Komitetu przyjęli Protokół z XXII posiedzenia Komitetu (uchwała nr 74/XXIII/14) oraz zatwierdzili Sprawozdanie roczne z realizacji RPO WP za 2014 rok. (uchwała nr 75/XXIII/14). Na spotkaniu przedstawiono również informację nt. stanu realizacji RPO WP 2007-2013.

W dniu 23 września 2014r. odbyło się XXIV posiedzenie Komitetu podczas którego członkowie Komitetu przyjęli Protokół z XXIII posiedzenia Komitetu (uchwała nr 76/XXIV/14) oraz zatwierdzili Sprawozdanie okresowe z realizacji RPO WP za I półrocze 2014r. (uchwała nr 77/XXIV/14). Na spotkaniu przedstawiono również informację nt. stanu realizacji RPO WP 2007-2013 oraz informację nt. stanu wdrożenia rekomendacji z badań ewaluacyjnych zrealizowanych w ramach RPO WP. Zaprezentowano również działania informacyjno-promocyjne realizowane w ramach RPO WP oraz projekt kluczowy pn.: „Kompleksowa informatyzacja Samodzielnego Publicznego Zespołu Opieki Zdrowotnej w Leżajsku jako element Podkarpackiego Systemu Informacji Medycznej – PSIM”.

W okresie sprawozdawczym Komitet nie podejmował uchwał z trybie obiegowym.

Lista uchwał Komitetu podjętych w 2014r. stanowi załącznik nr 10 do sprawozdania.

Działania ewaluacyjne podejmowane w 2014r. dotyczyły realizacji badań ewaluacyjnych oraz prac związanych z budową i rozwojem potencjału ewaluacyjnego w regionie. Były one realizowane na podstawie *Okresowego planu ewaluacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013 na rok 2014* (OPE), przyjętego przez Zarząd Województwa Podkarpackiego 31 grudnia 2013r. uchwałą nr 305/7391/13. Zgodnie z wytycznymi nr 6 MRR OPE został przekazany do Krajowej Jednostki Ewaluacji (KJE) 31 grudnia 2013r²⁸.

Uchwałą nr 331/7928/14 z dnia 25 marca 2014r. zatwierdzona została *Informacja roczna w zakresie ewaluacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013 za rok 2013*, a następnie zgodnie z wytycznymi nr 6 MRR, przekazana do KJE pismem z dnia 27 marca 2014r. Natomiast uchwałą nr 8/184/14 z dnia 22 grudnia 2014r. ZWP przyjął *Okresowy plan ewaluacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013 na rok 2015*, który zgodnie z zapisami wytycznych nr 6 MRR, został przekazany do KJE w dniu 31 grudnia 2013r.

²⁸ OPE na 2014 rok zaktualizowany został kolejno uchwałami ZWP nr 325/7744/14 z dnia 25 lutego 2014r., nr 359/8605/14 z dnia 17 czerwca 2014r. oraz uchwałą nr 375/8947/14 z dnia 29 lipca 2014r.

W dniach 8-9 maja 2014 roku, pod patronatem Polskiego Towarzystwa Ewaluacyjnego, odbyła się *VI Podkarpacka Konferencja Ewaluacyjna - 2014*, organizowana we współpracy z Instytutem Socjologii Uniwersytetu Rzeszowskiego. Uczestnikami konferencji byli m.in. przedstawiciele administracji samorządowej, środowiska akademickiego w regionie, instytucji otoczenia biznesu, instytucji zaangażowanych w realizację procesu ewaluacji RPO WP, jak również inne instytucje i podmioty zainteresowane problematyką ewaluacji. W pierwszym dniu konferencji odbyła się prezentacja założeń systemu ewaluacji w perspektywie finansowej 2014-2020 oraz przedstawiono wyniki przeprowadzonych w 2013 roku dwóch badań ewaluacyjnych pn. *Wpływ wsparcia RPO WP na lata 2007-2013 na funkcjonowanie instytucji otoczenia biznesu* oraz *Znaczenie interwencji RPO WP w obszarze infrastruktury publicznej*. Zaprezentowane wyniki niniejszych ewaluacji stanowiły wstęp do dyskusji nt. funkcjonowania instytucji otoczenia biznesu w województwie podkarpackim oraz wykorzystania infrastruktury edukacyjnej, wspartej w ramach RPO WP na lata 2007-2013 w kolejnej perspektywie finansowej. Drugiego dnia konferencji odbyły się warsztaty poświęcone zastosowaniu metod kontrfaktycznych w badaniach ewaluacyjnych, które przeznaczone były dla przedstawicieli Jednostek Ewaluacyjnych oraz członków Grupy sterującej procesem ewaluacji RPO WP.

Na bieżąco aktualizowana jest strona internetowa www.rpo.podkarpackie.pl/zakladka Ewaluacja, na której zamieszczane są niezbędne informacje dotyczące postępu realizacji procesu ewaluacji RPO WP, w tym: dokumenty służące realizacji ewaluacji, wyniki badań ewaluacyjnych, informacje nt. wdrożonych rekomendacji, jak również informacje nt. konferencji ewaluacyjnych.

W grudniu 2014r. opublikowano raporty z dwóch badań ewaluacyjnych tj: *Wpływ wsparcia RPO WP na lata 2007-2013 na funkcjonowanie instytucji otoczenia biznesu* (badanie ewaluacyjne realizowane w 2013 roku) oraz *10 lat województwa podkarpackiego w UE – ocena wykorzystania funduszy europejskich w rozwoju regionu* (badanie ewaluacyjne realizowane w 2014 roku).

W okresie sprawozdawczym IZ RPO WP zrealizowała cztery badania ewaluacyjne zapisane w OPE na rok 2014: *10 lat województwa podkarpackiego w UE – ocena wykorzystania funduszy europejskich w rozwoju regionu*, *Ocena ex-ante instrumentów inżynierii finansowej dla RPO WP 2014-2020*, *Ocena działań informacyjno – promocyjnych w ramach RPO WP 2007-2013* oraz *Ocena wpływu wsparcia RPO WP w kontekście dostępności komunikacyjnej*. Ponadto w 2014 roku zakończono realizację ewaluacji ex-ante Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020.

W związku z 10 rocznicą wstąpienia Polski do Unii Europejskiej w 2014 roku przeprowadzono badanie pn. *10 lat województwa podkarpackiego w UE – ocena wykorzystania funduszy europejskich w rozwoju regionu*, w ramach którego dokonano oceny dotychczasowych efektów inwestycji podejmowanych od początku unijnego finansowania (projekty przedakcesyjne) poprzez projekty realizowane w ramach perspektywy finansowej 2004-2006 i 2007-2013. Głównym celem badania była ocena efektywności wykorzystania funduszy UE w kontekście społeczno-gospodarczego rozwoju województwa podkarpackiego. Zakres badania obejmował:

- Charakterystykę programów i Inicjatyw Wspólnotowych wspartych środkami UE realizowanych na terenie województwa podkarpackiego;
- Analizę wpływu funduszy unijnych na społeczno – gospodarczy rozwój regionu;
- Ocenę wdrożonych inwestycji w opinii publicznej;

- Wskazanie nowych możliwości wykorzystania funduszy unijnych w perspektywie finansowej 2014-2020.

W tym samym okresie realizowane było badanie pn. *Ocena ex-ante instrumentów inżynierii finansowej dla RPO WP 2014-2020*. Zakres badania oparty został o Projekt Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 z dnia 9 kwietnia 2014r. Głównym celem niniejszej ewaluacji była ocena zasadności i zakresu zastosowania instrumentów finansowych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 w kontekście luki finansowej. Swoim zakresem badanie objęło następujące obszary:

- Oszacowanie i analiza luki finansowej w województwie podkarpackim (identyfikowana w 2013 roku oraz prognozowana w latach 2014-2020);
- Analiza dotychczasowych doświadczeń w zakresie wykorzystania instrumentów finansowych w Polsce i województwie podkarpackim;
- Wskazanie i uzasadnienie kierunków i sposób wykorzystania instrumentów finansowych w RPO WP 2014-2020.

W II półroczu przeprowadzono ewaluację pn. *Ocena działań informacyjno – promocyjnych w ramach RPO WP 2007-2013*. Realizacja badania obejmowała okres lipiec – październik 2014r. Głównym celem badania była ocena polityki komunikacyjnej oraz rezultatów działań informacyjno – promocyjnych zdefiniowanych w *Planie komunikacji* RPO WP 2007-2013. W ramach badania zadaniem Ewaluatorów było m.in.:

- Zbadanie skuteczności i efektywności środków przekazu działań informacyjno-promocyjnych, w tym adekwatności i użyteczności narzędzi komunikacji i zawartych w nich treści oraz sposobów ich odbierania przez adresatów;
- Oszacowanie zmiany oraz trendów w poziomie świadomości grup docelowych zdefiniowanych w Planie komunikacji w kwestii stopnia znajomości Funduszy Europejskich i RPO WP 2007-2013 oraz roli odgrywanej przez Wspólnotę Europejską;
- Weryfikacja aktualności, trafności i możliwości wdrożenia jeszcze niezrealizowanych rekomendacji z badania pn. *Ewaluacja działań informacyjno-promocyjnych podejmowanych w ramach RPO Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013*, w szczególności dotyczących okresu 2014-2020;
- Określenie potrzeb informacyjnych interesariuszy RPO WP 2014-2020. Dostarczenie informacji istotnych z punktu widzenia planowania i realizowania skutecznych działań komunikacyjnych w nowym okresie programowania.

W okresie sierpień - listopad 2014r. przeprowadzono ewaluację pn. *Ocena wpływu wsparcia RPO WP w kontekście dostępności komunikacyjnej*. Wykonawcy badania dokonali oceny powiązań zachodzących pomiędzy inwestycjami transportowymi realizowanymi w ramach RPO WP, a rozwojem społeczno – gospodarczym województwa. Ocenie podlegało 209 projektów infrastrukturalnych złożonych w ramach 11 konkursów oraz 23 projekty kluczowe. Głównym celem badania była ocena potencjalnych efektów inwestycji komunikacyjnych podejmowanych w ramach działania 2.1 RPO WP w kontekście poprawy dostępności komunikacyjnej regionu, a tym samym jego atrakcyjności inwestycyjnej. Ewaluatorzy badania dokonali prac analitycznych w zakresie:

- Analizy charakteru oraz rozkładu przestrzennego interwencji z zakresu infrastruktury komunikacyjnej;
- Oceny znaczenia inwestycji komunikacyjnych w rozwoju regionu;

- Oceny komplementarności projektów komunikacyjnych w kontekście utworzenia spójnego i funkcjonalnego systemu powiązań komunikacyjnych w regionie;
- Wskazania rekomendacje dla okresu 2014-2020.

W grudniu 2014 roku zakończono również realizację badania pn. *Ewaluacja ex ante Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020*. Badanie realizowane było od czerwca 2013 roku.

Przeprowadzone badanie pozwoliło na ocenę interwencji na poziomie programu, osi priorytetowych, systemu realizacji oraz sformułowanie rekomendacji odnoszących się do poszczególnych osi priorytetowych RPO WP 2014-2020. Najważniejsze wnioski z rekomendacji, przedstawione w ujęciu blokowym, dotyczyły:

- Oceny przesłanek interwencji;
- Oceny logiki interwencji i proponowanych form wsparcia (model logiczny każdej osi priorytetowej);
- Oceny wskaźników: produktu, rezultatu, do ram wykonania;
- Przedstawienia wkładu w realizację celów dokumentów strategicznych i celów polityk horyzontalnych na poziomie europejskim, krajowym i regionalnym.

W okresie sprawozdawczym Zarząd Województwa Podkarpackiego przyjął Tabelę wdrażania rekomendacji z badania zakończonego w 2013 roku pn. *Wpływ wsparcia RPO WP na lata 2007-2013 na funkcjonowanie instytucji otoczenia biznesu oraz z badania zrealizowanego w 2014 roku pn. 10 lat województwa podkarpackiego w UE – ocena wykorzystania funduszy europejskich w rozwoju regionu* kolejno uchwałami nr 317/7603/14 z dnia 4 lutego 2014r. oraz nr 6/134/14 z dnia 16 grudnia 2014r. Nad zakresem i sposobem wykorzystania rekomendacji z pozostałych badań ewaluacyjnych przeprowadzonych w 2013 i 2014 roku trwały konsultacje. Wpracowanie ostatecznych rozwiązań w tym zakresie, uzależnione było od przyjęcia finalnej wersji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020.

Dodatkowo podjęto działania związane z rozpowszechnianiem wyników wymienionych wyżej ewaluacji m.in. poprzez zamieszczenie ich na stronie internetowej Instytucji Zarządzającej RPO WP www.rpo.podkarpackie.pl/zakladka Ewaluacja, przedstawienie ich Komitetowi Monitorującemu RPO WP oraz przekazanie Krajowej Jednostce Ewaluacyjnej i Instytucji Koordynującej Regionalne Programy Operacyjne.

Zgodnie z założeniami *Okresowego planu ewaluacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013 na rok 2015* w następnym roku zaplanowano realizację badania ewaluacyjnego pn. *Ocena wpływu wsparcia udzielonego w ramach RPO WP 2007-2013 na rozwój społeczeństwa informacyjnego w województwie podkarpackim*.

Zestawienie rekomendacji kluczowych badań ewaluacyjnych zrealizowanych przez IZ RPO WP wraz ze stanem ich wdrożenia stanowi załącznik do sprawozdania nr 13²⁹.

²⁹ Aktualne informacje nt. stanu wdrażania rekomendacji badań ewaluacyjnych zrealizowanych w ramach RPO WP znajdują się w *Informacji rocznej w zakresie ewaluacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013 za rok 2014* zamieszczonej na stronie internetowej www.rpo.podkarpackie.pl – zakładka Ewaluacja/ Dokumenty.

3. Realizacja w podziale na priorytety, postęp wdrażania Programu wg priorytetów

3.1. Oś priorytetowa 1: Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka

Celem niniejszej osi jest tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości i gospodarki opartej na wiedzy. Realizacja wskazanego celu będzie dokonana poprzez następujące cele szczegółowe:

- wsparcie dla rozwoju przedsiębiorstw poprzez zwiększenie dostępności do zewnętrznych źródeł dofinansowania,
- rozwój sieci instytucji otoczenia biznesu,
- stworzenie warunków dla rozwoju gospodarczego i wzrostu potencjału innowacyjnego w regionie oraz transferu wiedzy,
- zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej i wsparcie aktywności w zakresie współpracy międzyregionalnej i międzynarodowej.

Realizacja wymienionych celów będzie następować poprzez działania:

- 1.1 Wsparcie kapitałowe przedsiębiorczości,
- 1.2 Instytucje otoczenia biznesu,
- 1.3 Regionalny system innowacji,
- 1.4 Promocja gospodarcza i aktywizacja inwestycyjna regionu.

Środki finansowe z EFRR przewidziane do wykorzystania w ramach osi priorytetowej na cały okres programowania 2007-2013 wynoszą 306 879 197 euro. Wkład wspólnotowy, jaki przeznaczono na realizację I osi priorytetowej wynosi 25,6% alokacji EFRR na RPO WP.

3.1.1. Osiągnięcie celów i analiza postępów

Informacja na temat fizycznych i finansowych postępów priorytetu

Tabela 4.1 Postęp rzeczowy wg priorytetów – Oś priorytetowa 1: *Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka* stanowi załącznik nr 4.1 do sprawozdania.

Analiza jakościowa

W okresie sprawozdawczym w ramach I osi priorytetowej RPO WP nie ogłoszono konkursów wniosków. Natomiast kontynuowano proces podpisywania umów, trwała ocena formalna, merytoryczna oraz strategiczna złożonych wniosków w ramach konkursów ogłoszonych w 2013r.

Od początku realizacji Programu ogłoszono łącznie 19 konkursów. Szacunkowa kwota przeznaczona na dofinansowanie projektów w ramach konkursów wyniosła 198 770 204,17 euro (830 819 699,37 PLN). Złożono 2 873 projekty z wnioskowanym dofinansowaniem wynoszącym 499 732 017,7 euro (2 088 779 887,59 PLN), tj. 251% szacunkowej kwoty przeznaczonej na dofinansowanie projektów.

W 2014r. w osi priorytetowej I *Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka* liczba wniosków ocenionych pozytywnie pod względem formalnym wyniosła 288 na łączną wartość dofinansowania 25 818 548,89 euro (107 916 370,67 PLN), zaś od początku realizacji Programu oceniono pozytywnie 1 880 wniosków o wartości 427 102 555,08 euro (1 785 203 259,74 PLN). W okresie sprawozdawczym zatwierdzono do realizacji 274 projekty o wartości wnioskowanego dofinansowania 24 585 632,19 euro (102 763 025,42 PLN), zaś od początku wdrażania Programu zatwierdzono do realizacji 1 718 projektów o wartości wnioskowanego dofinansowania 400 541 297,49 euro (1 674 182 515,24 PLN).

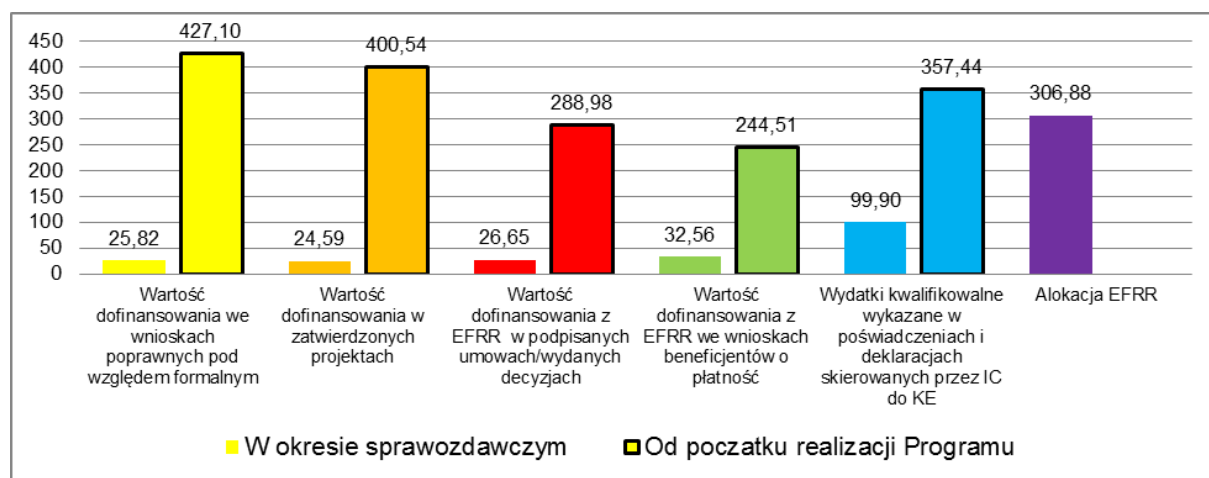
W 2014r. podpisano 330 umów, natomiast od początku realizacji Programu podpisano 1 252 umowy (16 projektów kluczowych) na łączną wartość wnioskowanego dofinansowania z EFRR 288 980 361,34 euro (1 207 880 114,32 PLN), co stanowi 94% dostępnej kwoty alokacji z EFRR w ramach I osi priorytetowej. W 2014r. poziom kontraktacji wzrósł o 7,8% w porównaniu do stanu na koniec poprzedniego okresu sprawozdawczego. Biorąc pod uwagę obecny poziom kontraktacji oraz wartość projektów oczekujących na kontraktację można stwierdzić, iż stopień realizacji założeń finansowanych jest na wysokim poziomie.

W okresie sprawozdawczym Instytucja Zarządzająca RPO WP zatwierdziła 570 wniosków beneficjentów o płatność na łączną kwotę dofinansowania z EFRR 32 560 293,1 euro (136 095 513,09 PLN). Od początku realizacji Programu zatwierdzono 3 981 wniosków beneficjentów o płatność na łączną kwotę dofinansowania z EFRR 244 505 155,44 euro (1 021 982 648,69 PLN), co stanowi 79,7% dostępnej kwoty alokacji z EFRR w ramach I osi priorytetowej.

Ponadto w okresie sprawozdawczym na rzecz beneficjentów zrealizowano płatności w kwocie 26 277 601,5 euro (109 835 118,77 PLN), zaś od początku realizacji Programu w kwocie 247 195 757,57 euro (1 033 228 827,49 PLN).

W okresie sprawozdawczym w ramach Poświadczenia i deklaracji wydatków oraz wniosku o płatność okresową od Instytucji Certyfikującej do Komisji Europejskiej zadeklarowano 99 902 715,78 euro wydatków kwalifikowanych, zaś od początku realizacji Programu 357 436 132,98 euro.

Wykres 23. Stan wdrażania I osi priorytetowej w okresie sprawozdawczym oraz od początku realizacji Programu (w mln euro).

Źródło: KSI SIMIK (07-13).

W ramach I osi zakontraktowano 94% alokacji środków, natomiast w złożonych wnioskach o płatność kwota dofinansowania UE stanowiła 79,7% alokacji. Stopień realizacji osi jest zaawansowany i nie przewiduje się zagrożenia związanego z niewykorzystaniem alokacji przeznaczonej na realizację ww. osi.

Analizując zakończone projekty należy stwierdzić, że postęp finansowy w I osi priorytetowej jest na niskim poziomie (42% wydatkowania alokacji przeznaczonej na tą oś priorytetową). Jednocześnie postęp rzeczowy 30 wskaźników w zakończonych projektach wykazuje, iż 16 wsk. (53% wszystkich wsk.) osiągnęło/przekroczyło już wartość docelową, 4 wsk. osiągnęło wartość między 50-75%, natomiast 4 wsk. osiągnęło wartość między 0-50%. Analizując ww.

informacje podkreśla się, iż przy 42% już wydatkowanej alokacji 53% liczby wskaźników w działaniach tej osi priorytetowej osiągnęło wartości docelowe powyżej 75%.

Trzeba zaznaczyć, iż w podpisanych umowach zaangażowano 94% alokacji przeznaczonej na tą oś priorytetową. W ramach podpisanych umów 27 wsk. (90% wszystkich wsk.) osiągnie/przekroczy wartości docelowe, natomiast 3 wsk. osiągnie wartości między 4-55% wartości docelowej. Sytuacja ta wskazuje, iż 90% liczby wskaźników w działaniach tej osi priorytetowej osiągnie postęp rzeczowy powyżej 75%.

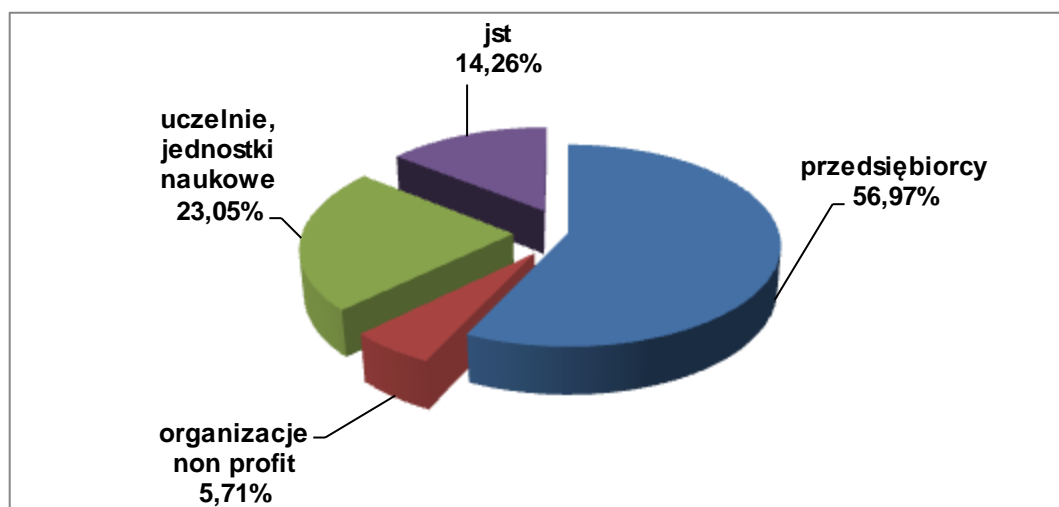
Postęp rzeczowy w realizacji wskaźników jest na takim samym poziomie, co postęp finansowy tej osi priorytetowej.

Powyższy stopień osiągnięcia wskaźników celu ww. osi priorytetowej potwierdza realizację celu głównego RPO WP jakim jest wzrost krajowej i międzynarodowej konkurencyjności gospodarki oraz poprawa dostępności przestrzennej Podkarpacia, a także celu Strategii Rozwoju Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2020: *Podniesienie krajowej i międzynarodowej konkurencyjności gospodarki regionu poprzez wzrost jej innowacyjności, a tym samym efektywności, która stworzy warunki do zwiększenia zatrudnienia oraz wzrostu dochodów i poziomu życia ludności.*

Działania wspierane w ramach niniejszej osi priorytetowej przyczyniają się do realizacji celów *Strategii Europa 2020* i jednocześnie wpisują się w poszczególne obszary *Krajowego Programu Reform na rzecz realizacji Strategii Europa 2020*. Więcej informacji w tym zakresie podano punkcie 2.1.6.6.

Od początku realizacji Programu w ramach I osi priorytetowej dominującą grupę beneficjentów stanowili przedsiębiorcy – 1 162 umowy na łączną wartość dofinansowania z EFRR 164 639 303,05 euro (688 159 358,9 PLN), z uczelniami, jednostkami naukowymi podpisano 16 umów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 66 610 034,11 euro (278 416 620,57 PLN), z organizacjami non profit (fundacje, stowarzyszenia) podpisano 37 umów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 16 514 943,4 euro (69 029 160,41 PLN), z jednostkami samorządu terytorialnego podpisano 37 umów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 41 216 080,77 euro (172 274 974,39 PLN).

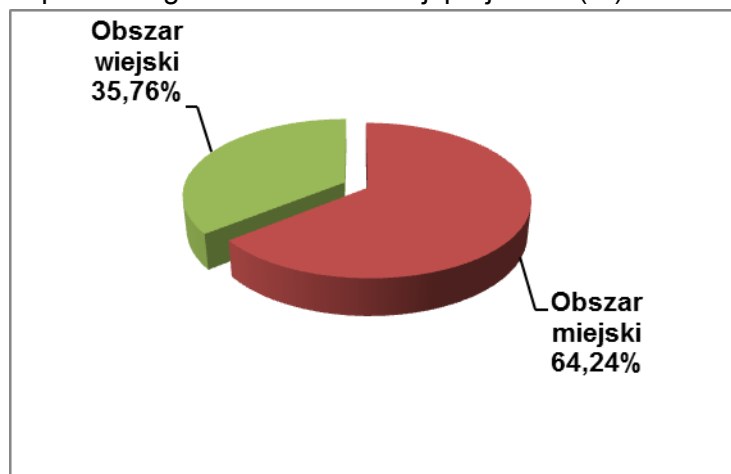
Wykres 24. Udział poszczególnych grup beneficjentów wg wartości podpisanych umów w ramach I osi priorytetowej RPO WP na dzień 31 grudnia 2014r. (%).

Źródło: KSI SIMIK (07-13).

Od początku realizacji Programu w ramach I osi priorytetowej podpisano 758 umów dla projektów realizowanych na obszarach miejskich, na łączną wartość dofinansowania z EFRR 185 649 650,55 euro (775 978 409,38 PLN), natomiast dla projektów realizowanych na obszarach wiejskich podpisano 494 umowy na łączną wartość dofinansowania z EFRR 103 330 710,79 euro (431 901 704,94 PLN). Z ww. informacji wynika, iż na obecnym etapie realizacji Programu na obszarze miejskim realizowanych jest więcej projektów o wyższej wartości dofinansowania niż na obszarze wiejskim.

Wykres 25. Rozkład dofinansowania projektów w podpisanych umowach w ramach I osi priorytetowej RPO WP – podział wg obszarów realizacji projektów (%)

Źródło: KSI SIMIK (07-13).

Na terenie województwa podkarpackiego występują obszary zmarginalizowane gospodarczo, charakteryzujące się wysoką stopą bezrobocia, małą liczbą podmiotów gospodarczych, niskimi nakładami inwestycyjnymi w przedsiębiorstwach oraz niewielką wartością produkcji sprzedanej przemysłu.

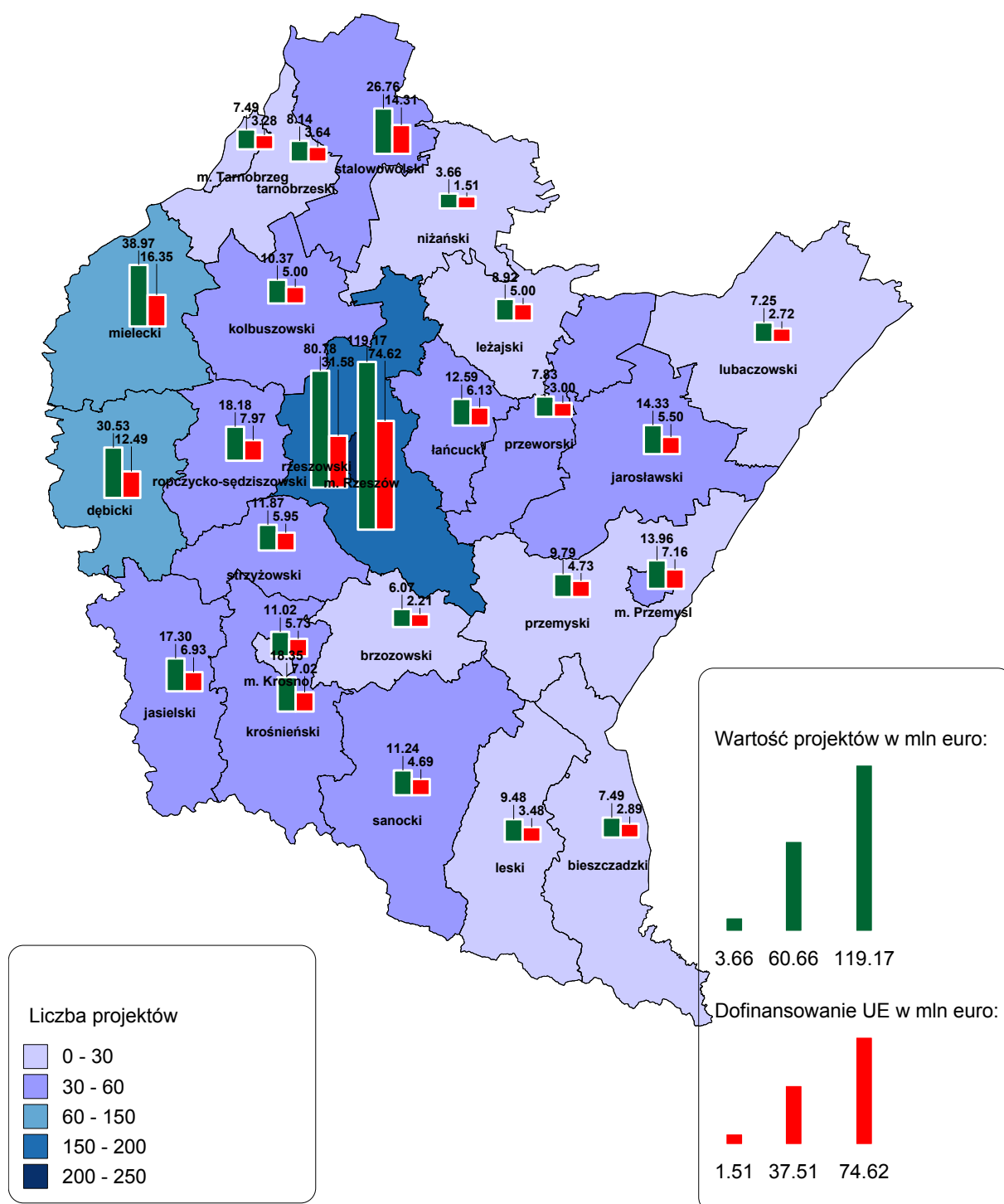
Od początku realizacji Programu w ramach I osi priorytetowej na obszarze defaworyzowanym realizowanych jest 196 projektów (co stanowi 16% wszystkich podpisanych umów RPO WP), na łączną wartość dofinansowania z EFRR 28 488 874,29 euro (119 077 796,75 PLN) (co stanowi 12% wartości wszystkich podpisanych umów), w tym powiat: bieszczadzki 12 umów, na łączną wartość dofinansowania z EFRR 2 886 444,21 euro (12 064 759,51 PLN), brzozowski 23 umowy, na łączną wartość dofinansowania z EFRR 2 214 452,42 euro (9 255 968,24 PLN), kolbuszowski 35 umów, na łączną wartość dofinansowania z EFRR 5 001 774,84 euro (20 906 418,47 PLN), leski 22 umowy, na łączną wartość dofinansowania z EFRR 3 482 923,45 euro (14 557 923,43 PLN), lubaczowski 21 umów, na łączną wartość dofinansowania z EFRR 2 715 408,78 euro (11 349 865,6 PLN), niżański 26 umów, na łączną wartość dofinansowania z EFRR 1 508 169,97 euro (6 303 848,84 PLN), przemyski 18 umów, na łączną wartość dofinansowania z EFRR 4 727 022,49 euro (19 758 008,59 PLN) oraz strzyżowski 39 umów, na łączną wartość dofinansowania z EFRR 5 952 678,14 euro (24 881 004,07 PLN).

Na obszarze 8 powiatów, w których występuje trudna sytuacja społeczno- gospodarcza podpisano w ramach RPO WP 196 umów na projekty, w osi I *Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka* na łączną wartość dofinansowania z EFRR 28 488 874,29 euro (119 077 796,75 PLN). W tym 165 projektów realizowanych jest w ramach działania 1.1 schemat B

Bezpośrednie dotacje inwestycyjne, na wartość EFRR 20 979 393,88 euro (87 689 670,54 PLN). Wśród projektów dotacji inwestycyjnych dla MSP najczęściej projektów realizowanych jest w przemyśle średnioniskiej i niskiej technologii. Ogromne znaczenie dla obszarów opisywanych 8 powiatów ma fakt, iż projekty te generują 566 nowych miejsc pracy, z czego 67 miejsc pracy w obszarze turystyki. Faktem jest, że obszary zmarginalizowane, są jednocześnie obszarami o wyjątkowych walorach przyrodniczych i turystycznych.

Na poprawę sytuacji w opisywanych powiatach będzie wpływać w perspektywie długofalowej tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości poprzez kompleksowe uzbrojenie terenów wraz ze zwiększeniem dostępności terenów w celu m.in. zlokalizowania na nich podmiotów gospodarczych.

Mapa 4. Projekty w ramach I osi priorytetowej wg miejsca realizacji – na podstawie podpisanych umów na dzień 31 grudnia 2014r.

W ramach I osi priorytetowej dofinansowanych jest 32 projekty o charakterze regionalnym realizowanych na terenie wielu powiatów o wartości ogółem 58,15 mln euro (243,04 mln PLN), w tym dofinansowanie z EFRR 45,1 mln euro (188,51 mln PLN).

Informacje na temat projektów realizowanych w innych programach operacyjnych w ramach perspektywy finansowej 2007-2013 w województwie podkarpackim zamieszczono w załączniku nr 17.

W okresie sprawozdawczym postęp rzeczowy ww. osi priorytetowej wykazano w odniesieniu do 866 zakończonych projektów tj.: 666 projektów w ramach działania 1.1 *Wsparcie kapitałowe przedsiębiorczości* schemat B – *Bezpośrednie dotacje inwestycyjne* na łączną kwotę dofinansowania z EFRR 110 367 482,53 euro (461 314 003,46 PLN), 175 projektów w ramach działania 1.4 *Promocja gospodarcza i aktywizacja inwestycyjna regionu* na łączną kwotę dofinansowania z EFRR 12 056 573,57 euro (50 394 066,21 PLN), 16 projektów w ramach działania 1.2 *Instytucje otoczenia biznesu* na łączną wartość dofinansowania z EFRR 2 282 622,08 euro (9 540 903,78 PLN) oraz 9 projektów w ramach działania 1.3 *Regionalny system innowacji* na łączną kwotę dofinansowania z EFRR 4 825 598,1 euro (20 170 034,94 PLN). Opis postępu rzeczowego przedstawiono poniżej w ramach poszczególnych działań ww. osi priorytetowej.

Bardziej szczegółowe informacje nt. badania zawarto w załączniku nr 12 *Streszczenia z badań ewaluacyjnych zrealizowanych w 2014r.* Informacje nt. rekomendacji przedstawionych ww. badaniu, które zostały zatwierdzone przez ZWP zostaną zaprezentowane w kolejnym okresie sprawozdawczym.

W okresie sprawozdawczym nie zrealizowano badań ewaluacyjnych dotyczących oceny efektywności I osi priorytetowej.

Projekty kluczowe

Zgodnie z *Indykatywnym wykazem indywidualnych projektów kluczowych Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013* z dnia 15 października 2013r. w ramach I osi priorytetowej realizowanych będzie 16 projektów kluczowych (w tym 15 projektów w ramach działania 1.3 *Regionalny system innowacji* oraz 1 projekt w ramach działania 1.4 *Promocja gospodarcza i aktywizacja inwestycyjna regionu* schemat A – *Projekty inwestycyjne*) na łączną kwotę dofinansowania w wysokości 87,507 mln euro (365,762 mln PLN), co stanowi 29% dostępnej kwoty alokacji z EFRR w ramach osi priorytetowej.

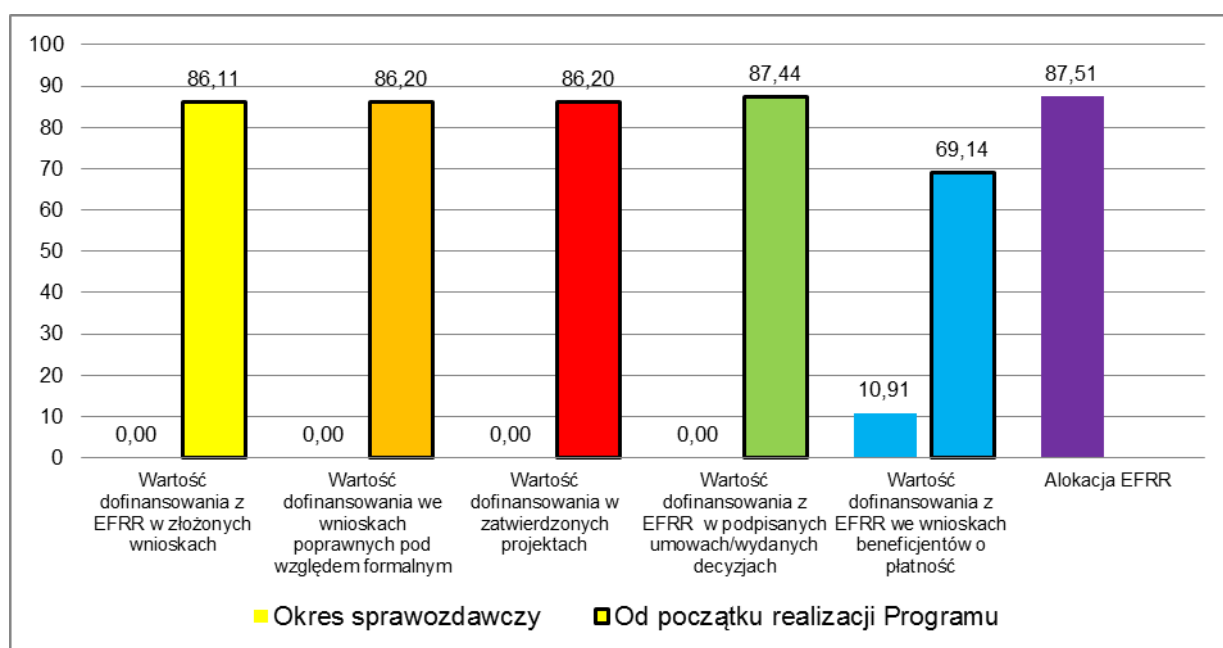
Od początku realizacji Programu podpisano w I osi priorytetowej 16 pre-umów (w tym 15 w ramach działania 1.3 oraz 1 w ramach działania 1.4 schemat A) dotyczących realizacji indywidualnych projektów kluczowych ujętych w *Indykatywnym wykazie indywidualnych projektów kluczowych* na łączną wartość dofinansowanie 86,33 euro (360,84 PLN).

W okresie sprawozdawczym nie złożono wniosków o dofinansowanie indywidualnych projektów kluczowych, natomiast od początku realizacji Programu złożono 18 wniosków o dofinansowanie na łączną wartość z EFRR 86 108 757,44 euro (359 917 384,36 PLN).

W okresie sprawozdawczym nie podpisano umów o dofinansowanie indywidualnych projektów kluczowych. Od początku realizacji Programu podpisano 16 umów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 87 443 897,52 euro (365 498 002,86 PLN), co stanowi 28% alokacji przewidzianej do zakontraktowania w ramach I osi priorytetowej.

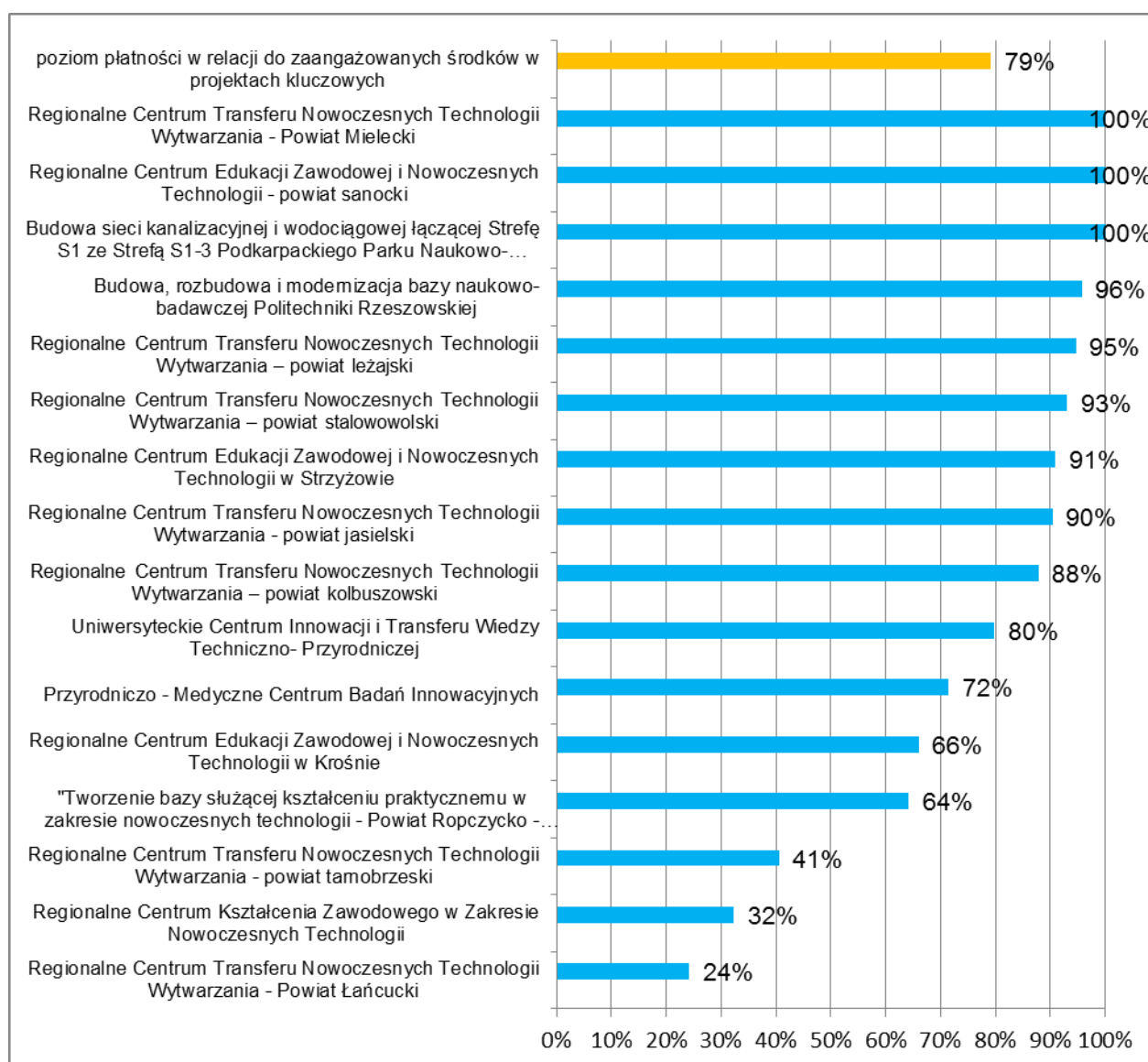
W okresie sprawozdawczym zweryfikowano i zatwierdzono 39 wniosków o płatność na łączną kwotę dofinansowania z EFRR 10 911 519,21 euro (45 607 968,01 PLN), zaś od początku realizacji Programu zatwierdzono 166 wniosków o płatność na łączną kwotę dofinansowania z EFRR 69 142 077,9 euro (289 000 057,19 PLN), co stanowi 23% kwoty alokacji z EFRR w ramach I osi priorytetowej RPO WP.

Wykres 26. Stan realizacji projektów kluczowych w ramach I osi priorytetowej RPO WP w okresie sprawozdawczym oraz od początku realizacji Programu (w mln euro).

Źródło: KSI SIMIK 07-13

Wykres 27. Poziom płatności w relacji do zaangażowanych środków w projektach kluczowych od uruchomienia Programu.

Poziom płatności w relacji do zaangażowanych środków w projektach kluczowych wyniósł na koniec okresu sprawozdawczego ok. 79%.

W okresie sprawozdawczy zakończono realizację 1 projektu z działania 1.4 schemat A oraz 2 projektów z działania 1.3. Ponadto trwała realizacja 13 zakontraktowanych projektów kluczowych, których zakończenie oraz ostateczne rozliczenie planowane jest w przyszłym okresie sprawozdawczym. Analizując przebieg realizacji projektów oraz poziom dotychczas wpłaconych środków, należy stwierdzić, że nastąpił znaczny postęp w realizacji indywidualnych projektów kluczowych realizowanych w ramach osi I RPO WP. W chwili obecnej żaden z realizowanych projektów nie wykazuje objawów finansowego lub rzeczowego opóźnienia w realizacji. Nie istnieje zatem zagrożenie nie zrealizowania powyższych inwestycji.

Ponadto, w okresie sprawozdawczym Zarząd Województwa Podkarpackiego ogłosił nabór projektów do Indykatywnego wykazu indywidualnych projektów kluczowych Województwa

Podkarpackiego na lata 2007-2013 w osi priorytetowej I – *Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka*, Działanie 1.4 *Promocja gospodarcza i aktywizacja inwestycyjna regionu*, Schemat A – *Projekty inwestycyjne*. (nabór trwa od 23 grudnia 2014 r. do dnia 12 stycznia 2015 r.).

Realizacja projektów kluczowych przyczyni się do zwiększenia zaangażowania środków przeznaczonych na działanie 1.3 oraz realizacji celów I osi priorytetowej, a także celu głównego Programu. Projekty w szczególności przyczynią się do trwałego zwiększenia konkurencyjności regionu oraz długofalowego przyspieszenia rozwoju gospodarczego poprzez zwiększenie innowacyjności gospodarki, wspieranie rozwoju nauki, współpracy pomiędzy sferą nauki i gospodarki oraz wspomaganie postępu technologicznego i innowacji. Ponadto, z uwagi na swój charakter, projekty te znacząco przyczynią się do realizacji zapisów RPO WP, tj. celu głównego a zwłaszcza celu nadrzędnego osi priorytetowej I RPO WP, jakim jest „*tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości i gospodarki opartej na wiedzy*” poprzez zbudowanie potencjału naukowego, który wpłynie pozytywnie na rozwój sektorów innowacyjnych, rozwój Doliny Lotniczej, jak również na podnoszenie kwalifikacji zawodowych obecnych i przyszłych pracowników przedsiębiorstw w zakresie korzystania z nowoczesnej infrastruktury B+R, a tym samym na wzrost potencjału innowacyjnego, zachowując przy tym szczególną dbałość o zasoby naturalne i środowiskowe Regionu.

Informacje nt. równości szans kobiet i mężczyzn zawarto w punkcie 2.2.1, natomiast nt. cross-financingu podano w punkcie 2.6.3 sprawozdania.

Rekomendacje KE

Kontynuowano wysiłki na rzecz poprawy jakości sprawozdania rocznego w oparciu o uwagi KE odnoszących się do I osi priorytetowej RPO WP. Przedstawiono szczegółowe wyjaśnienia w zakresie niskich wartości wskaźników dotyczących obszaru B+R w porównaniu do wartości docelowych (Liczba projektów B+R, Liczba projektów współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami a jednostki badawczymi, Liczba utworzonych miejsc pracy w zakresie B+R – etaty badawcze). W punkcie dotyczącym działania 1.3 *Regionalny system innowacji*, przedstawiono aktualny stan realizacji wskaźników w tych dziedzinach interwencji oraz zauważone przyczyny niepełnego osiągnięcia wskaźników i podejmowane próby działań naprawczych. Przedstawiono informacje w zakresie wskaźników dla, których wartości docelowe zostały niedoszacowane lub przeszacowane w szczególności wskaźników w obszarach, które będą realizowane w RPO WP 2014-2020.

Dodatkowo w sprawozdaniu zwrócono uwagę na wcześniejsze rekomendacje KE.

Rekomendacje IZ RPO WP

Poniżej przedstawiono informację nt. realizacji planów Instytucji Zarządzającej RPO WP zawartych w sprawozdaniu za rok 2013, które zostały przyjęte przez Komitet Monitorujący RPO WP.

W 2014r. IZ RPO WP kontynuowała działania mające na celu efektywniejsze wykorzystanie alokacji przeznaczonej na realizację I osi priorytetowej. Zgodnie z ubiegłorocznymi planami w ramach I osi priorytetowej kontynuowano proces podpisywania umów, weryfikację wniosków o płatność, kontrolę projektów zakończonych oraz ocenę wniosków złożonych w ramach konkursów przeprowadzonych w 2013r. Ponadto, w okresie sprawozdawczym Zarząd Województwa Podkarpackiego ogłosił nabór projektów do *Indykatywnego wykazu indywidualnych projektów kluczowych Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013*

w osi priorytetowej I – Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka, Działanie 1.4 *Promocja gospodarcza i aktywizacja inwestycyjna regionu*, Schemat A – *Projekty inwestycyjne* (nabór trwa od 23 grudnia 2014 r. do dnia 12 stycznia 2015 r.).

Trzeba zaznaczyć, iż w okresie sprawozdawczym odnotowano postęp finansowy w realizacji I osi RPO WP w porównaniu do roku 2013 przede wszystkim w działaniach 1.1, 1.3 oraz 1.4.

Biorąc pod uwagę kontraktację projektów od początku realizacji Programu wykorzystano 94,17% dostępnej kwoty alokacji z EFRR w ramach I osi priorytetowej RPO WP na lata 2007-2013. Przy czym, w 2014 r. poziom kontraktacji wzrósł o 7,84% w porównaniu do stanu na koniec poprzedniego okresu sprawozdawczego. Poziom zatwierdzonych wniosków o płatność od początku realizacji Programu stanowi ok. 79% dostępnej kwoty alokacji z EFRR w ramach I osi priorytetowej. Mając na uwadze obecny poziom podpisanych umów, wartość projektów oczekujących na kontraktację oraz poziom zatwierdzonych wniosków o płatność, można stwierdzić, iż stopień realizacji założeń finansowanych i rzeczowych utrzymany jest na wysokim poziomie.

W przyszłym okresie kontynuowane będą prace mające na celu podpisanie kolejnych umów o dofinansowanie oraz weryfikacja wniosków o płatność. Przeprowadzenie ww. działań ma na uwadze poprawę stopnia osiągnięcia wskaźników finansowych i rzeczowych zarówno dla ww. działań, jak i całej osi priorytetowej oraz osiągnięcie celów. Osiągnięcie celu będzie możliwe przede wszystkim przez wsparcie finansowe i instytucjonalne w sferze przedsiębiorczości, zwłaszcza w zakresie wzrostu jej innowacyjności i produktywności, co stanowi czynniki wspierające wzrost gospodarczy i zatrudnienie w regionie. Integralnym elementem wsparcia, w ramach I osi priorytetowej, przyczyniającym się do realizacji celów Programu będą również działania w zakresie promocji i doradztwa dla podmiotów gospodarczych oraz badań i rozwoju technologicznego, które zwiększą aktywność MŚP oraz wpłyną na wzrost konkurencyjności regionu.

Zgodnie z obowiązującym Harmonogramem naboru oraz z uwagi na kończący się okres programowania nie przewiduje się prowadzenia naborów wniosków o dofinansowanie zarówno w formie konkursowej, jak i pozakonkursowej.

Działanie 1.1 Wsparcie kapitałowe przedsiębiorczości

Celem działania 1.1 *Wsparcie kapitałowe przedsiębiorczości* jest wsparcie rozwoju istniejących przedsiębiorstw poprzez zwiększenie dostępności do zewnętrznych źródeł finansowania. Na przedmiotowe działanie składają się następujące schematy:

- A. Wsparcie kapitałowe funduszy,
- B. Bezpośrednie dotacje inwestycyjne.

Środki finansowe przewidziane do wykorzystania w ramach ww. działania na cały okres programowania 2007-2013 z EFRR wynoszą 182 643 693 euro. Wkład wspólnotowy jaki został przeznaczony na realizację przedmiotowego działania wynosi 15,24% alokacji EFRR na RPO WP.

Informacja na temat fizycznych i finansowych postępów działania

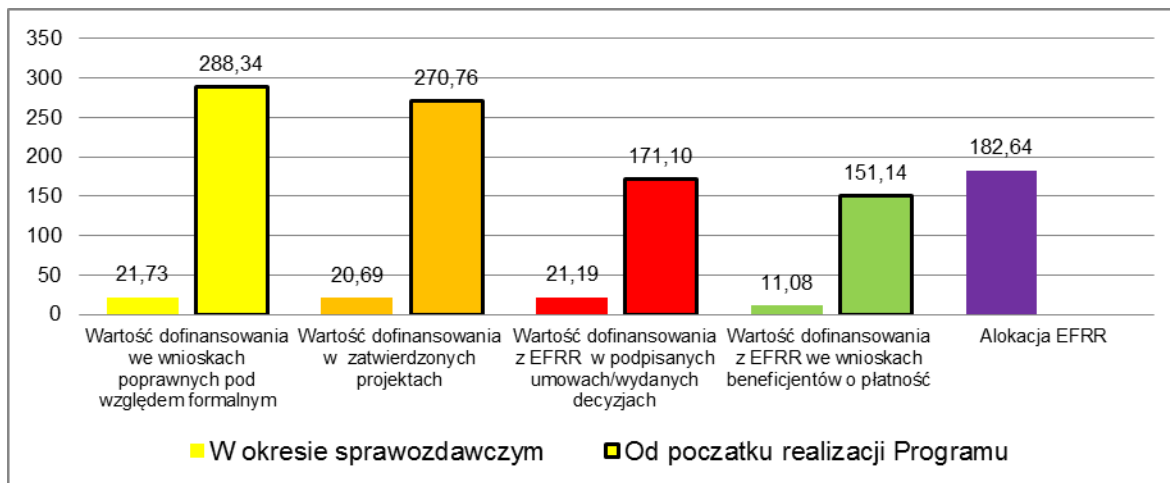
Tabela 4.1.1 Postęp rzeczowy wg osi priorytetowej – Oś priorytetowa 1: *Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka*, działanie 1.1 Wsparcie kapitałowe przedsiębiorczości stanowi załącznik nr 4.1 do sprawozdania.

Analiza jakościowa

W okresie sprawozdawczym w ramach działania 1.1 *Wsparcie kapitałowe przedsiębiorczości* nie ogłoszono konkursu wniosków.

Od początku realizacji Programu w ramach działania 1.1. przeprowadzono łącznie 6 konkursów. Szacunkowa kwota przeznaczona na dofinansowanie projektów w ramach konkursów wyniosła 108 851 566,61 euro (454 977 778,12 PLN). Złożono 2 250 projektów z wnioskowanym dofinansowaniem wynoszącym 408 604 918,65 euro (1 707 886 838,97 PLN), co stanowi 375% szacunkowej kwoty przeznaczonej na dofinansowanie projektów.

Wykres 28. Stan wdrażania działania 1.1 *Wsparcie kapitałowe przedsiębiorczości* w okresie sprawozdawczym oraz od początku realizacji Programu (w mln euro).

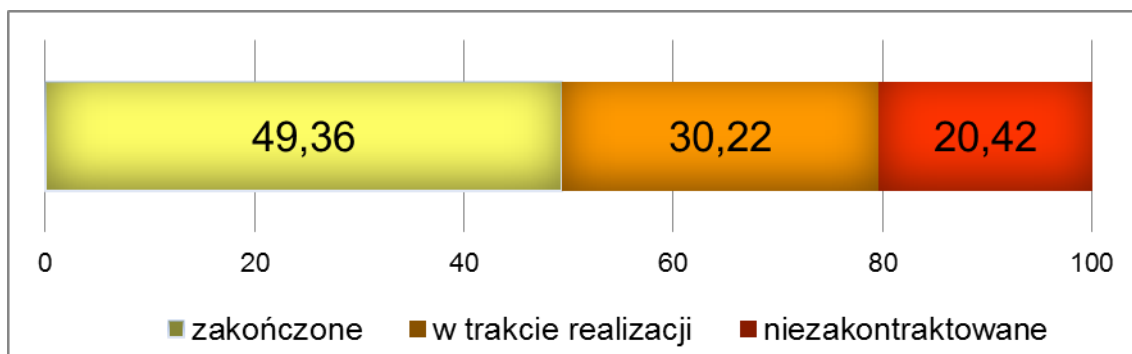

Źródło: KSI SIMIK 07-13.

Wartość pożyczek i poręczeń udzielonych na koniec okresu sprawozdawczego w stosunku do założeń przyjętych przez fundusze potwierdza wysoki poziom realizacji wskaźników finansowych działania 1.1. schemat A oraz efektywne wykorzystanie środków europejskich.

Wartość kontraktacji umów oraz zrealizowanych płatności na rzecz beneficjentów w ramach działania 1.1. schemat B potwierdza wysoki stopień realizacji wskaźników finansowych oraz absorpcji dostępnej alokacji. Wysokie wykorzystanie środków na poziomie schematu B wynika z dużego zainteresowania przedsiębiorców środkami z UE o charakterze dotacyjnym.

Wykres 29. Postęp finansowy działania 1.1.(%).

Postęp rzeczowy

W okresie sprawozdawczym postęp realizacji wskaźników rzeczowych w ramach działania 1.1 *Wsparcie kapitałowe przedsiębiorczości* wykazano w odniesieniu do 988 zakontraktowanych projektów, z których 666 zakończono, co stanowi 67% łącznej liczby umów podpisanych w ramach działania. Nadal trwa realizacja 322 projektów, dodatkowo w 2015r. zostaną podpisane kolejne umowy o dofinansowanie w ramach dwóch konkursów przeprowadzonych w 2013r. zakończenie realizacji ww. projektów przyczyni się do osiągnięcia wartości docelowych wskaźników zaplanowanych na 2015 rok.

a) Wskaźniki produktu i rezultatu, które zostały osiągnięte lub zostały przekroczone:

- Liczba projektów z zakresu bezpośredniego wsparcia inwestycyjnego dla MŚP (w tym liczba wspartych przedsiębiorstw - pierwsze 2 lata po rozpoczęciu działalności),
- Liczba projektów z zakresu bezpośredniego wsparcia inwestycyjnego dla małych przedsiębiorstw (w tym liczba wspartych przedsiębiorstw - pierwsze 2 lata po rozpoczęciu działalności),
- Liczba projektów z zakresu bezpośredniego wsparcia inwestycyjnego dla mikroprzedsiębiorstw (w tym liczba wspartych przedsiębiorstw - pierwsze 2 lata po rozpoczęciu działalności),
- Liczba utworzonych miejsc pracy (brutto, zatrudnienie w pełnym wymiarze godzin, wynik wsparcia inwestycyjnego przedsiębiorstw w tym: mężczyźni oraz na obszarach wiejskich).

b) Wskaźniki produktu i rezultatu, które nie zostały w pełni osiągnięte, natomiast zgodnie z zakontraktowanymi i oczekującymi na kontraktację projektami, wartości docelowe mogą zostać osiągnięte w przedziale 75-100% lub przekroczone:

- Liczba wspartych funduszy pożyczkowych,
- Liczba wspartych funduszy poręczeńowych,
- Wartość pożyczek udzielonych przedsiębiorcom z sektora MŚP,
- Wartość poręczeń udzielonych przedsiębiorcom z sektora MŚP.
- Liczba projektów z zakresu bezpośredniego wsparcia inwestycyjnego dla średnich przedsiębiorstw (w tym liczba wspartych przedsiębiorstw - pierwsze 2 lata po rozpoczęciu działalności),
- Liczba utworzonych miejsc pracy (brutto, zatrudnienie w pełnym wymiarze godzin, wynik wsparcia inwestycyjnego przedsiębiorstw w tym: kobiety,
- Dodatkowe inwestycje wykreowane dzięki wsparciu,

Biorąc pod uwagę wartość udzielonych pożyczek i poręczeń na koniec okresu sprawozdawczego, należy stwierdzić, iż realizacja wskaźników jest na wysokim poziomie i nie ma zagrożenia dla osiągnięcia założonych w roku 2015 wartości docelowych w/w wskaźników, szczególnie w przypadku wskaźnika rezultatu „Wartość pożyczek udzielonych przedsiębiorcom z sektora MŚP”, gdzie osiągnięta wartość przekracza ponad 25 % założonej wartości docelowej. Jest to wynikiem dużego zainteresowania przedsiębiorców pożyczkami i poręczeniami, które dają możliwość rozwoju i inwestycji w przedsiębiorstwach. Widząc duże zainteresowanie przedsiębiorców tą formą wsparcia, w perspektywie 2014-2020 przewidziano kontynuację wsparcia dostępu przedsiębiorstw do kapitału zewnętrznego poprzez instrumenty finansowe.

Biorąc pod uwagę zarówno osiągnięte i założone do osiągnięcia wartości wskaźników produktu i rezultatu, należy stwierdzić, że w większość z nich przekroczy o ponad 25%

złożone wartości docelowe. Jest to wynikiem pojawiających się wolnych środków w osi I, które powstały m.in. w ramach oszczędności na projektach, rezygnacji beneficjentów z realizacji projektów. W związku z powyższym IZ zdecydowała o ogłoszeniu w 2013 roku dwóch dodatkowych konkursów skierowanych do sektora MŚP, aby efektywnie wykorzystać środki, które w ramach osi I przeznaczone są przede wszystkim dla przedsiębiorców. Liczba projektów, które pozytywnie przeszły proces oceny i zostały zakontraktowane w ramach III i IV edycji konkursu przyczynił się to do znacznego wzrostu wskaźnika produktu Liczba projektów z zakresu wsparcia bezpośredniego przedsiębiorców, a w konsekwencji do wzrostu wskaźnika rezultatu Liczba utworzonych miejsc pracy.

W perspektywie RPO WP 2014-2020 w ramach wskazanego obszaru interwencji, którego dotyczą ww. wskaźników będą realizowane w ramach osi priorytetowej *I Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka* PI 1b *Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, rozwijanie powiązań i synergii między przedsiębiorstwami, ośrodkami badawczo-rozwojowymi i sektorem szkolnictwa wyższego, w szczególności promowanie inwestycji w zakresie rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych, ekoinnowacji, zastosowań w dziedzinie usług publicznych, tworzenia sieci, pobudzania popytu, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację oraz wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów i zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji, w szczególności w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających, oraz rozpowszechnianie technologii o ogólnym przeznaczeniu, PI 3a Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również poprzez inkubatory przedsiębiorczości oraz PI 3c Wspieranie tworzenia i poszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług.*

Realizacja projektów wspartych w ramach działania 1.1 zmierza do zaspokajania potrzeb rozwojowych regionu poprzez zwiększenie dostępności do zewnętrznych źródeł finansowania, a przez to przyczynia się do osiągnięcia celu głównego tego działania, tj. wsparcia rozwoju istniejących przedsiębiorstw. Ta forma wsparcia będzie kontynuowana w programie na lata 2014-2020 poprzez dostęp do finansowania nowoczesnych technologii, co ułatwi szybszy rozwój małym i średnim przedsiębiorstwom. Pozwoli to na zniwelowanie dynamiki spadku udziału przedsiębiorstw innowacyjnych w ogólnej ich liczbie. Przewidywane wsparcie ukierunkowane będzie na wzmocnienie potencjału innowacyjnego i zwiększenie inwestycji rozwojowych przedsiębiorstw. Nastąpi wzrost wykorzystania innowacji skutkujących trwałym rozwojem, a także wzrost wydajności i efektywności gospodarki. Rezultatem planowanej interwencji będzie zwiększenie nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach co pozwoli na zniwelowanie tendencji spadkowej udziału przedsiębiorstw innowacyjnych w ogólnej liczbie przedsiębiorstw.

Na koniec 2014r. w ramach projektów zrealizowanych w działaniu 1.1 *Wsparcie kapitałowe przedsiębiorczości* schemat B *Bezpośrednie dotacje inwestycyjne* RPO WP wspartych zostało 666 przedsiębiorców, w tym: 257 mikroprzedsiębiorców, 261 małych przedsiębiorców oraz 148 średnich przedsiębiorców. Zgodnie z podpisanymi umowami wspartych zostanie 974 przedsiębiorców, w tym: 368 mikroprzedsiębiorców, 384 małych przedsiębiorców oraz 222 średnich przedsiębiorców. Liczba wspartych przedsiębiorców w ramach RPO WP

stanowi 0,6% liczby podmiotów sektora prywatnego zarejestrowanych w podkarpackim rejestrze REGON³⁰.

Na koniec 2014r. w ramach projektów zrealizowanych w działaniu 1.1 *Wsparcie kapitałowe przedsiębiorczości* schemat B *Bezpośrednie dotacje inwestycyjne* RPO WP liczba utworzonych miejsc pracy wyniosła 2 634,92 EPC, dofinansowane przedsięwzięcia udostępniły 1 388 nowych produktów/usług, wdrożono 303 szt. technologie oraz wybudowano/zmodernizowano 32 744,69 m² powierzchni budynków.

Informacje na temat realizacji ww. wsk. w podziale na płeć podano w punkcie 2.1.1. *Zasada równości szans*.

Działanie 1.2 Instytucje otoczenia biznesu

Celem działania 1.2 *Instytucje otoczenia biznesu* jest rozwój sieci instytucji otoczenia biznesu. Środki finansowe przewidziane do wykorzystania w ww. działaniu na cały okres programowania 2007-2013 z EFRR wynoszą 3 727 700 euro. Wkład wspólnotowy jaki przeznaczono na realizację przedmiotowego działania wynosi 0,31% alokacji EFRR na RPO WP.

Informacja na temat fizycznych i finansowych postępów działania

Tabela 4.1.2 Postęp rzeczowy wg osi priorytetowej – Oś priorytetowa 1: *Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka*, działanie 1.2 *Instytucje otoczenia biznesu* stanowi załącznik nr 4.1 do sprawozdania.

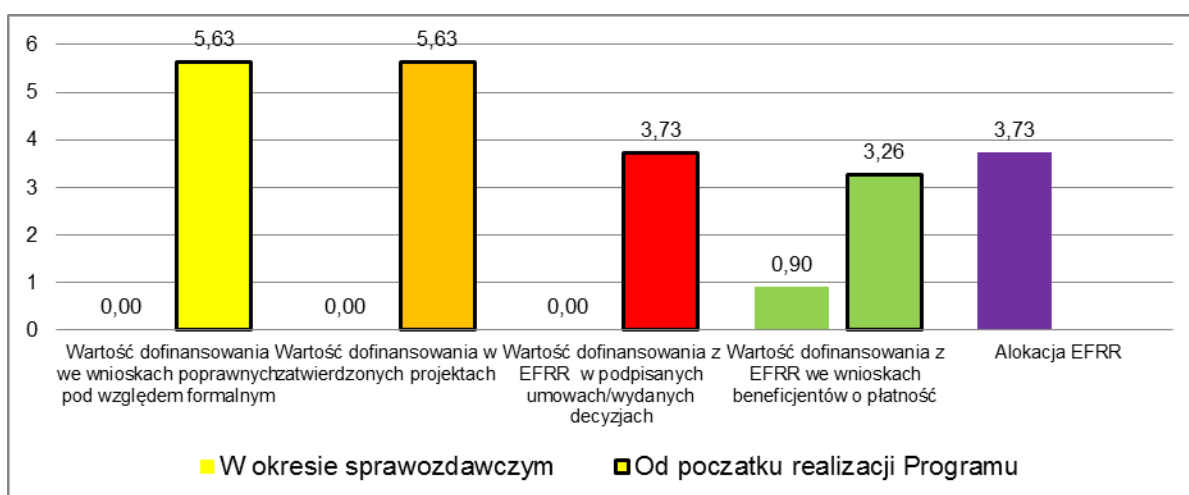
Analiza jakościowa

Od początku realizacji Programu w działaniu 1.2 przeprowadzono 2 konkursy. Szacunkowa kwota przeznaczona na dofinansowanie projektów w konkursie wyniosła 16 475 887,21 euro (68 865 913,35 PLN). Złożono 48 projektów z wnioskowanym dofinansowaniem wynoszącym 7 687 205 euro (32 130 979,46 PLN), co stanowi 47% szacunkowej kwoty przeznaczonej na dofinansowanie projektów.

Niski stopień wykorzystania środków postawionych w konkursach wynika z małego zainteresowania IOB aplikowaniem w ramach działania 1.2. Wśród głównych problemów i barier związanych z realizacją tych projektów można wymienić m.in.: niewystarczający potencjał organizacyjny i finansowy wnioskodawców, brak wykwalifikowanych pracowników, przygotowanych do pracy w specyfice sektora otoczenia biznesu, problemy kadrowe wynikające z niewystarczającego zaplecza finansowego, problemy lokalowe oraz kryzys gospodarczy.

³⁰ Podmioty gospodarki narodowej, GUS, Rzeszów 2015r.

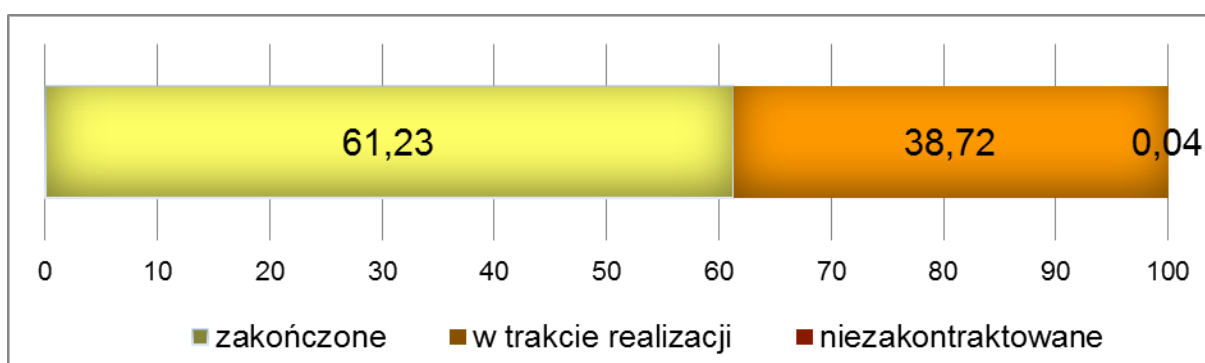
Wykres 30. Stan wdrażania działania 1.2 *Instytucje otoczenia biznesu* w okresie sprawozdawczym oraz od początku realizacji Programu (w mln euro).

Źródło: KSI SIMIK 07-13

W ramach działania 1.2 zakontraktowano ok. 99,96% alokacji, jest to bardzo wysoki stopień wykorzystania alokacji.

Wykres 31. Postęp finansowy działania 1.2 (%).

Postęp rzeczowy

W okresie sprawozdawczym postęp realizacji wskaźników rzeczowych w ramach działania 1.2 *Instytucje otoczenia biznesu* wykazano w odniesieniu do 31 zakontraktowanych projektów, z których 16 zakończono. Nadal trwa realizacja 15 projektów, zakończenie ww. projektów przyczyni się do osiągnięcia wartości docelowych wskaźników zaplanowanych na 2015 rok.

a) Wskaźnik rezultatu i produktu, który nie został w pełni osiągnięty, natomiast zgodnie z zakontraktowanymi i oczekującymi na kontraktację projektami, wartości docelowe mogą zostać osiągnięte w przedziale 75-100%:

- Liczba nowych i zmodyfikowanych usług dla przedsiębiorstw świadczonych przez wsparte instytucje otoczenia biznesu,
- Liczba wspartych instytucji otoczenia biznesu.

Analizując dotychczasowy wysoki poziom wypłaty środków w realizowanych projektach, należy stwierdzić, iż jest ona na wysokim poziomie, a projekty niezakończone znajdują się

w końcowej fazie realizacji ich zakończenie przewidziane jest w roku 2015 r. Realizacja projektów przyczyni się do poprawy jakości istniejącej oferty usługowej

W ramach działania 1.2 *Instytucje otoczenia biznesu* postęp realizacji wskaźników rzeczowych wykazano w odniesieniu do 16 zakończonych projektów, natomiast wartości szacunkowe określono na podstawie 31 podpisanych umów o dofinansowanie.

Wskaźnik produktu *Liczba wspartych instytucji otoczenia biznesu* – osiągnął na koniec okresu sprawozdawczego wartość 14 szt., co stanowi 56% wartości założonej dla 2015 r. Biorąc pod uwagę zakontraktowane projekty, szacuje się, iż wskaźnik osiągnie wartość 19 szt., co stanowi 76% wartości założonej dla roku 2015. W związku z powyższym wartość docelowa ww. wskaźnika nie zostanie w pełni osiągnięta, nie przewiduje się kolejnych naborów. W związku z powyższym istnieje zagrożenie dla osiągnięcia wartości docelowej wskaźnika. Wskaźnik zostanie zrealizowany jednak na zadowalającym poziomie.

Wskaźnik rezultatu *Liczba nowych i zmodyfikowanych usług dla przedsiębiorstw świadczonych przez wsparte instytucje otoczenia biznesu* – osiągnął na koniec okresu sprawozdawczego wartość 87 szt., co stanowi 66,92% wartości założonej dla 2015 r. Biorąc pod uwagę zakontraktowane projekty, szacuje się, iż wskaźnik osiągnie wartość 151 szt., co stanowi 116,15% wartości docelowej założonej dla roku 2015.

Mimo iż wskaźnik produktu *Liczba wspartych instytucji otoczenia biznesu* nie zostanie osiągnięty w 100%, nie istnieje zagrożenie dla osiągnięcia wskaźnika rezultatu *Liczba nowych i zmodyfikowanych usług dla przedsiębiorstw świadczonych przez wsparte instytucje otoczenia biznesu*. Przyczyni się to do osiągnięcia głównego celu tego działania, jakim jest rozwój sieci instytucji otoczenia biznesu, a co za tym idzie, poprawę sytuacji regionu w zakresie wsparcia i doradztwa związanego z tworzeniem, prowadzeniem i rozwojem przedsiębiorstw. Poprawi jakość istniejącej oferty usługowej i wdrożenia nowych usług oraz na wsparcie inwestycyjne niezbędne do właściwego funkcjonowania instytucji otoczenia biznesu, lub sieci instytucji świadczących usługi na rzecz przedsiębiorców.

Głównym celem realizowanych projektów było zwykle tworzenie korzystnych warunków rozwoju oraz wzrost konkurencyjności sektora MŚP w województwie podkarpackim poprzez zwiększenie dostępności do specjalistycznych usług.

W perspektywie RPO WP 2014-2020 w ramach wskazanego obszaru interwencji, którego dotyczą ww. wskaźników będą realizowane w ramach osi priorytetowej I *Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka* 3a *Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również poprzez inkubatory przedsiębiorczości*.

Przykładem projektu realizowanego w ramach działania 1.2 jest projekt pt. *Rozwój Fundacji Rozwoju Społeczno – Gospodarczego INWENCJA poprzez wprowadzenie specjalistycznych usług w zakresie Odnawialnych Źródeł Energii*, którego beneficjentem jest Fundacja Rozwoju Społeczno-Gospodarczego INWENCJA.

Celem głównym projektu jest wzmocnienie pozycji IOB - Fundacji Rozwoju Społeczno - Gospodarczego INWENCJA poprzez wdrożenie nowoczesnych systemów analitycznych w procesach doradczych dla branży energetyki odnawialnej. Realizacja projektu umożliwi osiągnięcie celów szczegółowych, wzrost możliwości rozwojowych firmy i jej konkurencyjności na rynku Instytucji Otoczenia Biznesu, wprowadzenie do oferty Fundacji nowych specjalistycznych usług z zakresu OZE; rozwój systemu przekazywania informacji;

zwiększenie zatrudnienia; ułatwienie przedsiębiorcom i inwestorom dostępu do zaawansowanych usług z zakresu energetyki odnawialnej.

W wyniku realizacji projektu zostanie utworzony 1 etat oraz wprowadzono do oferty firmy 6 nowych usług, z których korzystać mogą przedsiębiorcy:

- Analiza warunków anemometrycznych wraz z optymalizacją efektywności farmy wiatrowej,
- Analiza warunków środowiskowych,
- Maksymalizacja energii elektrycznej wytworzonej przez farmy wiatrowe przy jednoczesnej minimalizacji wpływu na środowisko,
- Opracowywanie dokumentacji,
- Analizy możliwości przyłączeniowych dla planowanych farm wiatrowych wraz z opracowaniem wewnętrznej infrastruktury,
- Badanie potencjału słonecznego.

Projekt realizuje cele i priorytety *Strategii Rozwoju Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2020* wpisuje się w realizację priorytetów obszaru 3 *Gospodarka regionu*, którego celem strategicznym jest *Tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki poprzez rozwijanie przedsiębiorczości, zwiększanie jej innowacyjności oraz podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej regionu*. Projekt wpisuje się również w *Strategie Rozwoju Społeczno-Gospodarczego powiatu rzeszowskiego do roku 2015 r.* obszar *Gospodarka*, cel *Tworzyć warunki do rozwoju usług okołobiznesowych i wspierać przedsiębiorczość oraz Wspierać rozwój strategii innowacyjnych*. Niniejszy projekt związany jest bezpośrednio z wprowadzeniem nowych, innowacyjnych usług, tak więc dotyczy sektora wysokiej szansy wymienionej w *Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Podkarpackiego na lata 2005-2013*: usługi, w tym szczególnie usługi turystyczne i informatyczne.

Reasumując, realizacja projektów w ramach działania 1.2 poprawi bazę pozostającą w dyspozycji IOB oraz wyposażenie techniczne, w tym informatyczne, służące świadczeniu usług. Dzięki wsparciu lokalnych i regionalnych IOB nastąpi wzmocnienie efektu pobudzenia przedsiębiorczości, uzyskanego dzięki dotacjom inwestycyjnym (synergia działania 1.2 oraz działania 1.1 Wsparcie kapitałowe przedsiębiorczości – schemat B Bezpośrednio dotacje inwestycyjne), a także poprzez udzielone przedsiębiorstwom dotacje w ramach działania 1.4 Promocja gospodarcza i aktywizacja inwestycyjna regionu – Schemat B Projekty pozainwestycyjne, na opracowanie strategii marketingowych, ofert targowych i wystawienniczych, organizację misji gospodarczych itp. (synergia 1.2 z 1.4 B). Na wysoką ocenę zasługuje wsparcie z RPO WP udzielone Instytucjom Otoczenia Biznesu prowadzącym fundusze pożyczkowe i poręczeniowe (działanie 1.1 Schemat A). Oferta tych instytucji jest rzeczywistą odpowiedzią na potrzeby przedsiębiorców. Odnotowano znaczące zainteresowanie pożyczkami i poręczeniami, które są udostępnione w sposób szczególnie dogodny dla przedsiębiorców.

Biorąc pod uwagę IOB będące beneficjentami wsparcia w ramach działania 1.2 RPO WP najczęściej wnioskowały o dofinansowanie działań mających na celu poprawę jakości istniejącej oferty usługowej, przygotowania i wdrożenia pakietu nowych usług. Drugim obszarem wsparcia, są inwestycje niezbędne do właściwego funkcjonowania IOB lub sieci instytucji świadczących wyspecjalizowane usługi na rzecz przedsiębiorców – w szczególności usługi wprowadzenia innowacji do sektora MŚP. Głównym celem realizowanych projektów było zwykle tworzenie korzystnych warunków rozwoju oraz wzrost

konkurencyjności sektora MŚP w województwie podkarpackim poprzez zwiększenie dostępności do specjalistycznych usług.

Do najbardziej poszukiwanych przez przedsiębiorców usług należy niewątpliwie wsparcie w zakresie pozyskiwania zewnętrznego finansowania, specjalistyczne doradztwo i szkolenia oraz bezpośrednie wsparcie finansowe. Zmiany w ofercie usługowej dokonywane są na bieżąco w zależności od zmieniającej się sytuacji i potrzeb przedsiębiorców. Wśród planowanych do wdrożenia usług nad zmodyfikowanymi zdecydowanie dominowały nowe usługi. Najczęściej były to szkolenia, a także doradztwo i rozwiązania informatyczne. Najpopularniejszą usługą IOB są niewątpliwie szkolenia. Wynika to z faktu, iż najczęstszym oczekiwaniem przedsiębiorców jest usprawnienie działania przedsiębiorstwa oraz zwiększenie wiedzy i kompetencji kadry.

Realizacja projektów w ramach działania 1.2 znacznie poprawi efektywność działania podkarpackich IOB, a przez to znacząco przyczyni się do stworzenia korzystnych warunków dla rozwoju oraz wzrostu konkurencyjności sektora MŚP w województwie podkarpackim.

Bezpośrednie rezultaty wsparcia dla otoczenia biznesu w regionie, a w szczególności jego wpływ na innowacyjność i konkurencyjność przedsiębiorstw będą możliwe do przedstawienia po zakończeniu wszystkich projektów realizowanych w ramach działania 1.2 oraz przeprowadzeniu badania bezpośrednich efektów realizacji projektów, obejmującego zarówno perspektywę IOB, jak również perspektywę korzystających z ich usług przedsiębiorców.

Działanie 1.3 Regionalny system innowacji

Celem działania 1.3 *Regionalny system innowacji* jest stworzenie warunków do rozwoju gospodarczego i wzrostu potencjału innowacyjnego w regionie oraz transferu wiedzy. Środki finansowe przewidziane do wykorzystania w ramach ww. działania na cały okres programowania 2007-2013 z EFRR wynoszą 96 083 939 euro. Wkład wspólnotowy, jaki został przeznaczony na realizację przedmiotowego działania wynosi 8,02% alokacji EFRR na RPO WP.

Informacja na temat fizycznych i finansowych postępów działania

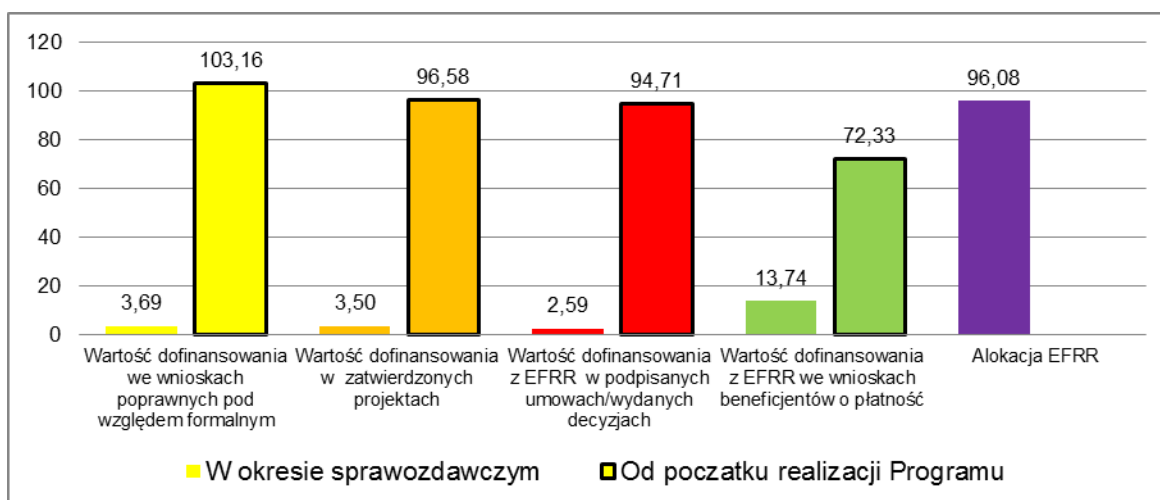
Tabela 4.1.3 Postęp rzeczowy wg osi priorytetowej – Oś priorytetowa 1: *Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka*, działanie 1.3 *Regionalny system innowacji* stanowi załącznik nr 4.1 do sprawozdania.

Analiza jakościowa

W działaniu 1.3 *Regionalny system innowacji* nie przeprowadzono naboru wniosków.

Od początku realizacji Programu w działaniu 1.3 przeprowadzono 4 konkursy. Szacunkowa kwota przeznaczona na dofinansowanie projektów w ramach konkursów wyniosła 21 532 130,72 euro (90 mln PLN). Złożono 167 projektów z wnioskowanym dofinansowaniem wynoszącym 38 532 172,83 euro (161 056 776 PLN), co stanowi 179% szacunkowej kwoty przeznaczonej na dofinansowanie projektów.

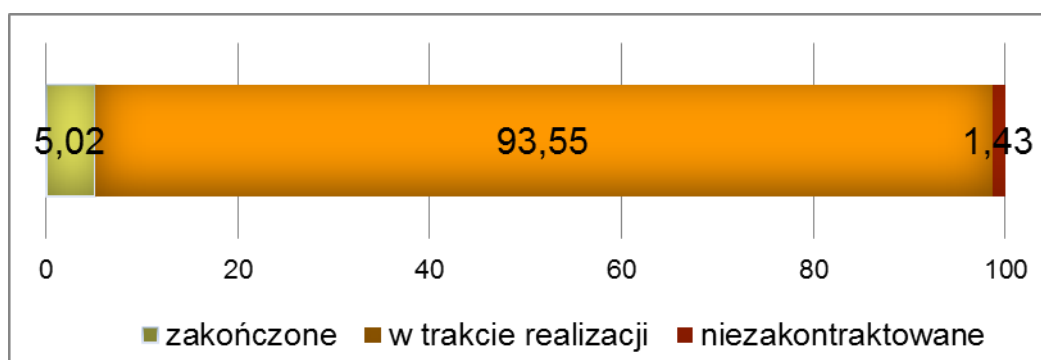
Wykres 32. Stan wdrażania działania 1.3 *Regionalny system innowacji* w okresie sprawozdawczym oraz od początku realizacji Programu (w mln euro).

Źródło: KSI SIMIK 07-13

W ramach działania 1.3 zakontraktowano 98,6% alokacji, jest to wysoki stopień wykorzystania alokacji. Analizując powyższe należy stwierdzić, iż osiągnięty poziom kontraktacji jest na wysokim poziomie, natomiast postęp finansowy w zakresie płatności jest obecnie na średnim poziomie.

Wykres 33. Postęp finansowy działania 1.3 (%).

Postęp rzeczowy

W okresie sprawozdawczym postęp realizacji wskaźników rzeczowych w ramach działania 1.3 *Regionalny system innowacji* wykazano w odniesieniu do 52 zakontraktowanych projektów, z których 9 zakończono. Nadal trwa realizacja 43 projektów, zakończenie ww. projektów przyczyni się do osiągnięcia wartości docelowych wskaźników zaplanowanych na 2015 rok.

a) Wskaźniki produktu i rezultatu, które nie zostały w pełni osiągnięte, natomiast zgodnie z zakontraktowanymi i oczekującymi na kontraktację projektami, wartości docelowe mogą zostać osiągnięte w przedziale 75-100% lub przekroczone:

- Powierzchnia wybudowanych lub przebudowanych obiektów dydaktycznych na potrzeby transferu wiedzy w zakresie nowoczesnych technologii,
- Liczba zakupionej aparatury lub urządzeń na potrzeby transferu wiedzy w zakresie nowoczesnych technologii,

- *Liczba utworzonych miejsc pracy w zakresie B&R – etaty,*
- *Liczba przedsiębiorstw korzystających z wybudowanych lub przebudowanych obiektów dydaktycznych na potrzeby transferu wiedzy w zakresie nowoczesnych technologii,*
- *Liczba pracowników przedsiębiorstw korzystających z wyposażonych obiektów dydaktycznych na potrzeby transferu wiedzy w zakresie nowoczesnych technologii.*

b) Wskaźniki produktu, które osiągnęły niski poziom realizacji, jednocześnie poziom kontraktacji wskazuje, że wartości docelowe nie zostaną osiągnięte (w nawiasie podano procentowy poziom osiągnięcia wartości docelowej dla roku 2015, zgodnie z podpisanymi umowami):

- *Liczba projektów z zakresu B+R (40%),*
- *Liczba projektów współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami a jednostkami badawczymi (6%).*

Analizę postępu realizacji wskaźników wykazano na podstawie 9 projektów zakończonych, natomiast wartości szacunkowe określono na podstawie 52 umów o dofinansowanie.

Wartości wskaźników dotyczących obszaru B+R oszacowano na podstawie 40 umów o dofinansowanie na wartość dofinansowania z EFRR 71 292 706,67 euro (297 989 255,36 PLN) w tym: 32 projekty konkursowe z zakresu prac B+R, co stanowi wartości z EFRR 7 254 624,84 euro (30 322 880,90 PLN), 5 projektów konkursowych z zakresu infrastruktury B+R na wartość z EFRR 848 850,13 euro (3 548 023,76 PLN) oraz 3 projekty kluczowe z zakresu infrastruktury B+R na wartość z EFRR 63 189 231,71 euro (264 118 350,70 PLN), a realizację wskaźników wykazano w odniesieniu do 7 projektów zakończonych.

Natomiast wskaźniki dotyczące infrastruktury systemu oświaty oszacowano na podstawie 12 umów projektów kluczowych realizowanych w ramach kategorii 75 Infrastruktura systemu oświaty na łączną wartość dofinansowania ze środków EFRR 23 420 871,13 euro (97 894 557,13 PL) a realizację wykazano w odniesieniu do 2 projektów zakończonych.

Mając na uwadze powyższe, należy stwierdzić, że istnieje zagrożenie dla osiągnięcia wartości docelowej wskaźników: *Liczba projektów z zakresu B+R* oraz *Liczba projektów współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami a jednostkami badawczymi*, ich realizacja pozostanie na bardzo niskim poziomie w stosunku do założonej wartości docelowej.

Jak wynika z badania ewaluacyjnego pn. „Ocena stopnia realizacji wskaźników RPO Województwa Podkarpackiego na lata 2007–2013”, przeprowadzonego w 2013 roku, problemy z osiągnięciem zakładanych wielkości wskaźnika *Liczba projektów z zakresu B+R* odnotowuje się niemalże we wszystkich RPO w Polsce, sytuacja województwa podkarpackiego nie jest wyjątkowa w skali kraju. Dodatkowo należy zaznaczyć, że w RPO WP założono stosunkowo wysoką wartość docelową omawianego wskaźnika, co niewątpliwie utrudnia jego 100% osiągnięcie. Wskaźnik *Liczba projektów współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami a jednostkami badawczymi* jest powiązany z wskaźnikiem powyższym – projekty te wliczają się do ogólnej puli projektów badawczo-rozwojowych.

W czterech przeprowadzonych konkursach z zakresu infrastruktury oraz prac B+R wnioskodawcy przedłożyli 167 wniosków o dofinansowanie, z czego do dofinansowania przyjęto tylko 46 projektów (w tym 9 projektów obejmujących inwestycje z zakresu B+R oraz 37 projektów dotyczących samych prac B+R). Znacząco mniejsza od zakładanej liczba projektów konkursowych zaakceptowanych do wdrażania wynikała w dużym stopniu z małego doświadczenia wnioskodawców w przygotowaniu zarówno opisów koncepcji merytorycznej badań, jak i opracowaniu spójnej, całościowej dokumentacji aplikacyjnej. O ile

np. w przygotowaniu projektów inwestycyjnych wnioskodawcy mają już wieloletnie doświadczenie oraz wsparcie licznych firm doradczych, o tyle przygotowanie projektów i związanych z nimi aplikacji z zakresu B+R dla wielu podmiotów stanowiło znaczące, nieomal pionierskie wyzwanie, a ze względu na bardzo specjalistyczny charakter projektów niewiele firm doradczych było w stanie udzielać rzetelnego wsparcia potencjalnym wnioskodawcom.

Analizując 32 przyjęte do realizacji projekty z zakresu prac badawczo-rozwojowych, należy podkreślić bardzo niski poziom zainteresowania przedsiębiorców realizacją projektów w ramach współpracy z jednostkami badawczymi. Spośród 19 projektów realizowanych przez 13 przedsiębiorców, tylko w 4 przypadkach zadeklarowano, że projekt jest realizowany we współpracy. Wśród głównych przyczyn niskiego stopnia realizacji wskaźników: Liczba projektów z zakresu B+R oraz *Liczba projektów współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami a jednostkami badawczymi* należy wymienić: ograniczenia wynikające z zapisów Linii demarkacyjnej pomiędzy Programami Operacyjnymi Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej i Wspólnej Polityki Rybackiej (maksymalna wartość wydatków kwalifikowanych do 3 mln PLN), stan prawny regulujący współpracę jednostek naukowo-badawczych z przedsiębiorstwami, jak również konieczność angażowania przez przedsiębiorstwa kapitału własnego w realizację powyższych projektów bez pewności zakończenia się prac B+R sukcesem komercyjnym. Nie bez znaczenia była także możliwość realizowania przez jednostki naukowe badań podstawowych, z prawem do uzyskania na ich prowadzenie 100% dofinansowania. Z natury rzeczy uczelnie koncentrowały się więc na tej możliwości, nie poszukując partnerów ze sfery gospodarczej do realizacji projektów o niższym poziomie dofinansowania.

Ponadto w perspektywie 2007–2013 uczelnie wyższe koncentrowały wysiłki na realizacji projektów infrastrukturalnych, tworzeniu bazy materialnej dla przyszłych badań. Pełne wykorzystanie powstałych obiektów i ich wyposażenia będzie zmierzać do realizacji wspólnych projektów B+R przez sferę nauki i przedsiębiorczości.

Przyczyn problemów, jakie napotykają poszczególne województwa realizujące RPO, można szukać w braku porozumienia sektora biznesu ze światem nauki – z problemem tym boryka się cała Polska, prowadzone działania mające na celu zmianę sytuacji nie zawsze przynoszą oczekiwany rezultat w ciągu jednej perspektywy budżetowej.

Już po pierwszym z konkursów, odnotowawszy bardzo niskie zainteresowanie potencjalnych beneficjentów (14 złożonych wniosków o dofinansowanie, pozytywną ocenę uzyskały tylko 2 projekty), ogłoszenie kolejnego konkursu w zakresie prac B+R poprzedzono analizą możliwych przyczyn niewielkiego zainteresowania oraz podjęto działania sprzyjające poprawie tej sytuacji, między innymi:

- zwiększono katalog wydatków kwalifikowanych,
- umożliwiono składanie więcej niż jednej aplikacji o dofinansowanie projektów w ramach konkursu,
- podniesiono wartość maksymalnej kwoty wydatków kwalifikowanych do poziomu 3 mln PLN z dotychczasowej kwoty 400 tys. PLN (zmiana zapisów Linii demarkacyjnej pomiędzy Programami Operacyjnymi Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej i Wspólnej Polityki Rybackiej),

Decyzje te przyczyniły się do większego zainteresowania wnioskodawców możliwością uzyskania dofinansowania projektów badawczo-rozwojowych. Jednak z 140 wniosków

złożonych w ramach II i III edycji konkursu w zakresie prac B+R pozytywną ocenę uzyskało tylko 35 projektów. Podjęto współpracę z zainteresowanymi podmiotami już na etapie przygotowania projektów, pracownicy Departamentu Wspierania Przedsiębiorczości prowadzili szkolenia instruktażowe oraz na bieżąco rozstrzygali powstające w toku prac na przygotowaniu projektów wątpliwości dotyczące m.in. kwalifikowalności wydatków, reguł zachowania trwałości projektów, wymogów formalnych zawieranych umów między przedsiębiorcami i jednostkami badawczymi itp.

Uwzględniając wyniki badania ewaluacyjnego pn. *Ocena stopnia realizacji wskaźników RPO Województwa Podkarpackiego na lata 2007–2013*, w rozpoczynającej się perspektywie 2014-2020 jednoznacznie został położony nacisk na realizację projektów wyłącznie zmierzających do osiągnięcia rezultatów badań możliwych do wykorzystania gospodarczego, co zobliguje obie strony – sferę nauki oraz sferę biznesu – do skoncentrowania się na wspólnych przedsięwzięciach o takim charakterze.

Po raz pierwszy w ramach RPO WP 2007-2013 położono taki nacisk na realizację prac B+R oraz współpracę między jednostkami naukowymi a przedsiębiorcami. Wytworzenie skłonności do inicjowania działań proinnowacyjnych u przedsiębiorców oraz tworzenie trwałych struktur i dróg współpracy między światem nauki i światem biznesu wymagają dłuższego niż kilkuletni okres wdrażania. Wyłącznie długotrwałe oddziaływanie może przynieść pożądane rezultaty.

W celu osiągnięcia lepszych niż dotychczas rezultatów planuje w okresie 2014-2020 się m.in. na szerszą skalę propagowanie zrealizowanych w minionym okresie programowania dobrych praktyk i prezentowanie zastosowań komercyjnych prac B+R zrealizowanych przez firmy. Planuje się ponadto ścisłą współpracę z agencjami rozwoju regionalnego w tym zakresie.

Zgodnie z podpisanymi umowami w działaniu 1.3 *Regionalny system innowacji* wsparcie obecnie otrzymało 26 projektów z zakresu B+R i 3 projekty współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami a jednostkami badawczymi. W wyniku realizacji powyższych projektów powierzchnia wybudowanych lub przebudowanych obiektów na potrzeby transferu wiedzy w zakresie nowoczesnych technologii wyniesie 20 796,13 m², zakupionych zostanie 1 700 szt. aparatury. Dodatkowo utworzonych zostanie 69 miejsc pracy w zakresie B+R, 45 przedsiębiorstw i 838 pracowników przedsiębiorstw będzie korzystać z wybudowanych lub przebudowanych obiektów dydaktycznych na potrzeby wiedzy w zakresie nowoczesnych technologii.

Na stopień osiągnięcia wskaźników rzeczowych w ramach działania 1.3. znaczny wpływ będzie miała realizacja 15 indywidualnych projektów kluczowych, w tym 3 projektów typowo z zakresu infrastruktury badawczo - rozwojowej oraz 12 projektów realizowanych w ramach kategorii 75 - Infrastruktura systemu oświaty.

Realizacja 12 komplementarnych projektów kluczowych dotyczących rozwoju Regionalnych Centrów Transferu Nowoczesnych Technologii Wytwarzania miała na celu uzupełnienia i wzmacniania efektów w ramach RPO WP. Na etapie przygotowania i wdrażania projektów ważnym czynnikiem była bardzo aktywna współpraca beneficjentów w celu wypracowania z IZ RPO WP najlepszej formuły ich realizacji i wymiana doświadczeń. Celem projektów jest zmodernizowanie szkolnictwa zawodowego, które musi zostać powiązane z potrzebami innowacyjnej i konkurencyjnej gospodarki. Beneficjentami ostatecznymi projektów jest młodzież szkół zawodowych w ramach obowiązkowego systemu oświaty oraz osoby

pracujące. 2 projekty realizowane są na terenie powiatów, które są zaliczane w ramach RPO WP do obszarów defaworyzowanych, tj. powiatów kolbuszowskiego i strzyżowskiego. Ważna jest także komplementarność ww. projektów z projektem systemowym w ramach PO KL: „Podkarpackie stawia na zawodowców” realizowanym przez WUP w Rzeszowie z organami prowadzącymi szkoły zawodowe w powiatach. Celem tego projektu jest podniesie jakości i atrakcyjności szkolnictwa zawodowego w województwie podkarpackim.

W perspektywie RPO WP 2014-2020 w ramach wskazanego obszaru interwencji, którego dotyczą wskaźniki będą realizowane w ramach osi priorytetowej I *Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka* 1a *Udoskonalanie infrastruktury badań i innowacji i zwiększanie zdolności do osiągnięcia doskonałości w zakresie badań i innowacji oraz wspieranie ośrodków kompetencji, w szczególności tych, które leżą w interesie Europy* oraz 1b *Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, rozwijanie powiązań i synergii między przedsiębiorstwami, ośrodkami badawczo-rozwojowymi i sektorem szkolnictwa wyższego, w szczególności promowanie inwestycji w zakresie rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych, eko-innowacji, zastosowań w dziedzinie usług publicznych, tworzenia sieci, pobudzania popytu, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację oraz wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów i zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji, w szczególności w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających, oraz rozpowszechnianie technologii o ogólnym przeznaczeniu.*

Działanie 1.4 Promocja gospodarcza i aktywizacja inwestycyjna regionu

Celem działania 1.4 *Promocja gospodarcza i aktywizacja inwestycyjna regionu* jest zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej i wsparcie aktywności w zakresie współpracy międzyregionalnej i międzynarodowej. Na przedmiotowe działanie składają się następujące schematy:

- A. Projekty inwestycyjne,
- B. Projekty pozainwestycyjne.

Środki finansowe przewidziane do wykorzystania w ramach ww. działania na cały okres programowania 2007-2013 z EFRR wynoszą 24 423 865 euro. Wkład wspólnotowy jaki przeznaczono na realizację ww. działania wynosi 2,04% alokacji EFRR na RPO WP.

Informacja na temat fizycznych i finansowych postępów działania

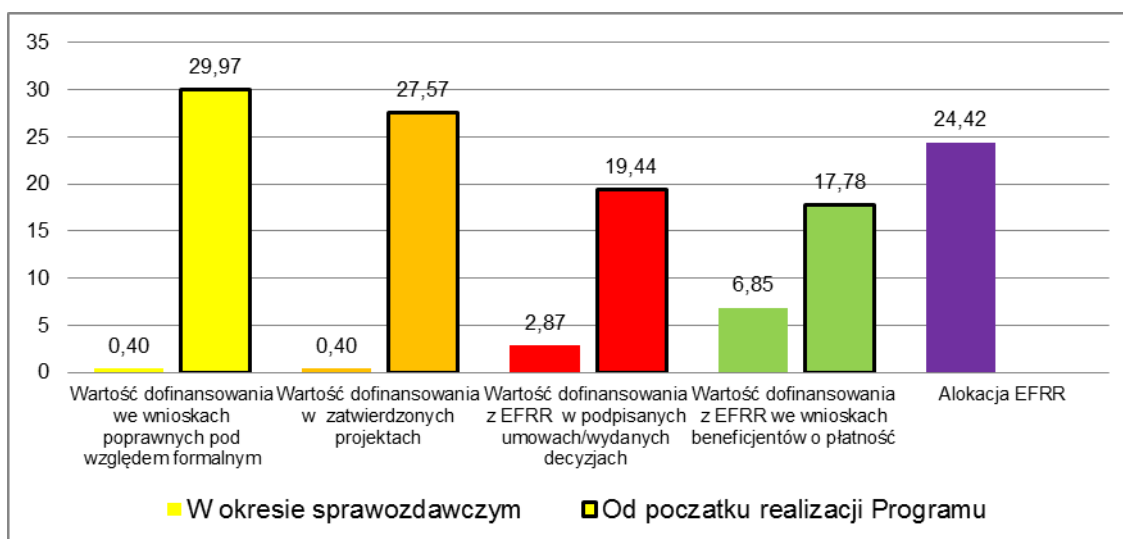
Tabela 4.1.4 Postęp rzeczowy wg osi priorytetowej – Oś priorytetowa 1: *Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka*, działanie 1.4 *Promocja gospodarcza i aktywizacja inwestycyjna regionu* stanowi załącznik nr 4.1 do sprawozdania.

Analiza jakościowa

W okresie sprawozdawczym nie ogłoszono naboru wniosków w ramach działania 1.4 *Promocja gospodarcza i inwestycyjna regionu*.

Od początku realizacji Programu w działaniu 1.4 przeprowadzono 7 konkursów. Szacunkowa kwota przeznaczona na dofinansowanie projektów w ramach konkursów wyniosła 51 910 619,62 euro (216 976 007,9 PLN). Złożono 408 projektów z wnioskowanym dofinansowaniem wynoszącym 44 907 721,22 euro (187 705 293,16 PLN), co stanowi 87% szacunkowej kwoty przeznaczonej na dofinansowanie projektów.

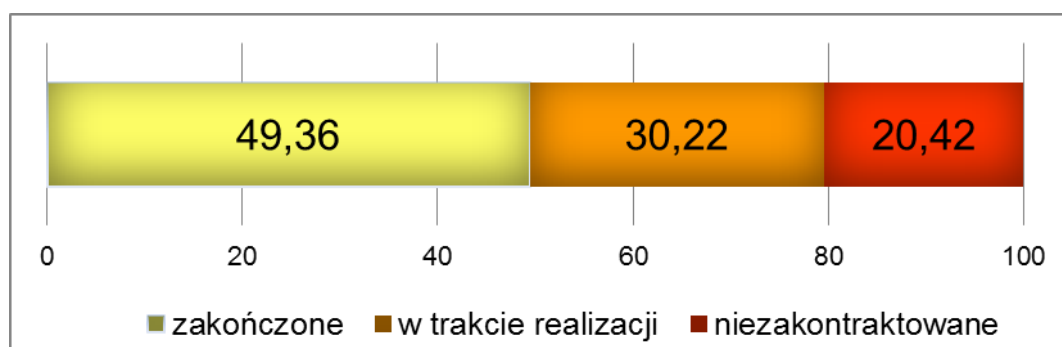
Wykres 34. Stan wdrażania działania 1.4 *Promocja gospodarcza i aktywizacja inwestycyjna regionu* w okresie sprawozdawczym oraz od początku realizacji Programu (w mln euro).

Źródło: KSI SIMIK 07-13

W ramach działania 1.4 zakontraktowano 80% alokacji, jest to dostateczny stopień wykorzystania alokacji. W przyszłym okresie sprawozdawczym zostaną zakontraktowane projekty, które zostaną wybrane do dofinansowania (nabór wniosków w 2013r.), dzięki czemu zwiększy się realizacja wskaźników finansowych oraz absorpcja środków przewidzianych dla tego działania.

Wykres 36. Postęp finansowy działania 1.4 (%).

Postęp rzeczowy

W okresie sprawozdawczym postęp realizacji wskaźników rzeczowych w ramach działania 1.4 *Promocja gospodarcza i aktywizacja inwestycyjna regionu* wykazano w odniesieniu do 181 zakontraktowanych projektów, z których 175 zakończono. Nadal trwa realizacja 6 projektów. Zakończenie ww. projektów przyczyni się do osiągnięcia wartości docelowych wskaźników zaplanowanych na 2015 rok.

a) Wskaźnik produktu i rezultatu, który został osiągnięty:

- Liczba projektów z zakresu promocji gospodarczej regionu,
- Liczba inwestycji zlokalizowanych na przygotowanych terenach.

b) Wskaźnik produktu, który nie został w pełni osiągnięty, natomiast zgodnie z zakontraktowanymi i oczekującymi na kontraktację projektami, wartości docelowa może zostać osiągnięta w przedziale 75-100%:

- Liczba projektów dotyczących kompleksowego uzbrojenia i przygotowania terenów,
- c) Wskaźnik rezultatu, w którym osiągnięto niski poziom realizacji, jednocześnie poziom kontraktacji wskazuje, że wartość docelowa nie zostanie osiągnięta, natomiast istnieje możliwość, że ww. wartość ulegnie zmianie:

– *Powierzchnia uzbrojonych i przygotowanych terenów inwestycyjnych*

Postęp w realizacji wskaźników w ramach działania 1.4 Promocja gospodarcza i aktywizacja inwestycyjna schemat A Projekty inwestycyjne regionu wskazano w odniesieniu do 6 zakończonych projektów. Dane szacunkowe bazują na 10 podpisanych umowach. Analizując wartości docelowe wskaźników należy stwierdzić, iż wg stanu na 31 grudnia 2014r. stopień ich osiągnięcia szacuje się na średnim poziomie.

W okresie sprawozdawczym ogłoszono nabór projektów do Indykatywnego wykazu indywidualnych projektów kluczowych Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013 w osi priorytetowej I – Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka, działanie 1.4 Promocja gospodarcza i aktywizacja inwestycyjna regionu, Schemat A – Projekty inwestycyjne. Nabór trwa od 23 grudnia 2014 r. do dnia 12 stycznia 2015 r. W związku z powyższym wartości wskaźnika mogą jeszcze ulec zmianie, co będzie możliwe do przedstawienia w przyszłym okresie sprawozdawczym.

Wskaźnik rezultatu *Liczba inwestycji zlokalizowanych na przygotowanych terenach* - osiągnął wartość 25 szt., co stanowi 208,33% wartości docelowej założonej dla 2015 r. Szacuje się, iż wartość wskaźnika osiągnie wartość 33 szt., co stanowić będzie 275% wartości docelowej założonej dla 2015r., który zakłada wartość 12 szt. Nie istnieje zatem ryzyko nie osiągnięcia wartości docelowych tego wskaźnika. Natomiast docelowo przewiduje się przekroczenie wartości tego wskaźnika o ponad 25% w stosunku do jego wartości docelowej założonej w roku 2015, co świadczyć może o większej efektywności projektów, w stosunku do założeń metodologicznych przyjętych na etapie kwantyfikacji wskaźników.

Realizacja projektów objętych dofinansowaniem w ramach działania 1.4 schemat A polega na kompleksowym uzbrojeniu terenów inwestycyjnych, poprawie ich dostępności, by w konsekwencji służyć inwestującym przedsiębiorcom, szczególnie z kategorii MŚP. Dostępność terenów inwestycyjnych skutkuje rozwojem przedsiębiorczości, powstawaniem nowych firm lub poszerzaniem zdolności produkcyjnych firm dotychczas funkcjonujących. Bardzo istotne jest także powstawanie na tych terenach nowych miejsc pracy.

Posumowanie realizacji I osi priorytetowej

W okresie sprawozdawczym w ramach I osi priorytetowej RPO WP zakończono kolejne etapy oceny projektów złożonych w dotychczas przeprowadzonych konkursach, ponadto przeprowadzono kontraktację pozytywnie ocenionych projektów, weryfikację złożonych wniosków o płatność oraz kontrolę projektów zakończonych.

Według obowiązującego na koniec 2014 roku Harmonogramu naborów wniosków w ramach RPO WP, nie przewidziano nowego naboru wniosków do dofinansowania. Ze względu na dostępne wolne środki w działaniu 1.1 Wsparcie kapitałowe przedsiębiorczości, Schemat B – *Bezpośrednie dotacje inwestycyjne* IZ dokonała wyboru projektów z listy rezerwowej.

Ponadto, Zarząd Województwa Podkarpackiego ogłosił nabór projektów do Indykatywnego wykazu indywidualnych projektów kluczowych Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013, w ramach działania 1.4 *Promocja gospodarcza i aktywizacja inwestycyjna regionu*,

Schemat A – *Projekty inwestycyjne* (nabór trwa od 23 grudnia 2014 r. do dnia 12 stycznia 2015 r.).

Biorąc pod uwagę kontraktację projektów od początku realizacji Programu wykorzystano ok. 94,17% dostępnej kwoty alokacji z EFRR w ramach I osi priorytetowej RPO WP na lata 2007-2013. Przy czym, w 2014 r. poziom kontraktacji wzrósł o ok. 7,84% w porównaniu do stanu na koniec poprzedniego okresu sprawozdawczego.

Poziom zatwierdzonych wniosków o płatność od początku realizacji Programu stanowi ok. 79,31% dostępnej kwoty alokacji z EFRR w ramach I osi priorytetowej. Mając na uwadze obecny poziom podpisanych umów, wartość projektów oczekujących na kontraktację oraz poziom zatwierdzonych wniosków o płatność, można stwierdzić, iż stopień realizacji założeń finansowanych i rzeczowych utrzymany jest na wysokim poziomie.

W przyszłym okresie kontynuowane będą prace mające na celu podpisanie kolejnych umów o dofinansowanie oraz weryfikacja wniosków o płatność. Przeprowadzenie ww. działań ma na uwadze poprawę stopnia osiągnięcia wskaźników finansowych i rzeczowych zarówno dla ww. działań, jak i całej osi priorytetowej oraz osiągnięcie celów, w tym celu głównego osi I RPO WP.

3.1.2. Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi

Informacje nt. problemów przedstawiono w pkt 2.3.

3.2. Oś priorytetowa 2: Infrastruktura techniczna

Celem niniejszej osi jest poprawa dostępności i atrakcyjności inwestycyjnej regionu poprzez realizację przedsięwzięć w sferze komunikacyjnej i energetycznej. Realizacja wskazanego celu będzie dokonana poprzez następujące cele szczegółowe:

- poprawę powiązań komunikacyjnych i systemu komunikacji publicznej w województwie,
- poprawę stanu i efektywności wykorzystania infrastruktury energetycznej.

Realizacja wymienionych celów będzie następować poprzez działania:

- 2.1 Infrastruktura komunikacyjna,
- 2.2 Infrastruktura energetyczna.

Środki finansowe przewidziane do wykorzystania w ramach osi priorytetowej na cały okres programowania 2007-2013 z EFRR wynoszą 378 410 368 euro. Wkład wspólnotowy, jaki przeznaczono na realizację II osi priorytetowej wynosi 31,57% alokacji EFRR na RPO WP.

3.2.1. Osiągnięcie celów i analiza postępów

Informacja na temat fizycznych i finansowych postępów priorytetu

Tabela 4.2 Postęp rzeczowy wg priorytetów programu – Oś priorytetowa 2: *Infrastruktura techniczna* stanowi załącznik nr 4.2 do sprawozdania.

Analiza jakościowa

W okresie sprawozdawczym w ramach II osi priorytetowej ogłoszono konkursy wniosków w działaniu 2.1.

W działaniu 2.1 *Infrastruktura techniczna* schemat F – *Infrastruktura lotniska Rzeszów - Jasionka* ogłoszono drugi konkurs w okresie od 31 marca do 8 maja 2014r. Szacunkowa kwota przeznaczona na dofinansowanie projektów w ramach konkursu wynosiła 239 245,9 euro (1 mln PLN). Złożono 1 wniosek na łączną kwotę dofinansowania 236 200,8 euro (997 272,1 PLN), tj. 99,7% szacunkowej kwoty przeznaczonej na dofinansowanie projektów.

Od początku realizacji Programu w osi II przeprowadzono łącznie 15 konkursów. Szacunkowa kwota przeznaczona na dofinansowanie projektów w ramach konkursów wyniosła 266 594 375,24 euro (1 114 311 169,63 PLN). Złożono 630 projektów z wnioskowanym dofinansowaniem wynoszącym 417 796 810,46 euro (1 746 307 108,35 PLN), tj. 157% szacunkowej kwoty przeznaczonej na dofinansowanie projektów, co świadczy o znacznym zainwestowaniu beneficjentów w wsparcie, w tym obszarze.

W okresie sprawozdawczym liczba projektów ocenionych pozytywnie pod względem formalnym wyniosła 2 na łączną wartość wnioskowanego dofinansowania 7 311 490,21 euro (30 560 566,8 PLN), natomiast od początku realizacji Programu oceniono pozytywnie 604 projekty na łączną wartość wnioskowanego dofinansowania 502 215 240,55 euro (2 099 159 262,44 PLN).

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2014r. do realizacji zatwierdzono 2 projekty na łączną kwotę dofinansowania 7 311 490,21 euro (30 560 566,8 PLN), natomiast od początku realizacji Programu zatwierdzono 465 projektów na łączną kwotę dofinansowania 450 517 457,78 euro (1 883 072 870,04 PLN).

W ramach realizacji RPO WP w okresie sprawozdawczym podpisano 1 umowę (projekt kluczowy), zaś od początku realizacji Programu podpisano 457 umów (23 projekty kluczowe) na łączną wartość wnioskowanego dofinansowania z EFRR 368 883 202,65 euro (1 541 858 010,42 PLN), co stanowi 97,5% zobowiązań UE na lata 2007-2013 w ww. osi.

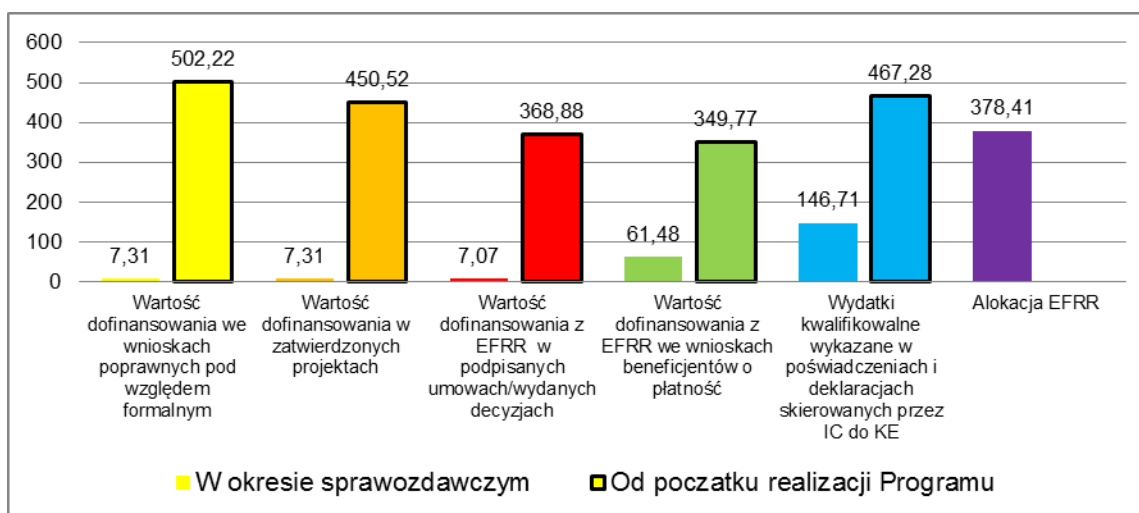
Realizacja projektów w II osi priorytetowej wpłynie na zwiększenie dostępności komunikacyjnej województwa podkarpackiego, a tym samym wzrost konkurencyjności i atrakcyjności regionu. Ponadto przyczyni się do poprawy jakości powiązań komunikacyjnych z podstawowymi szlakami komunikacyjnymi o znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym, jak również poprawy bezpieczeństwa użytkowników ruchu drogowego, kolejowego i lotniczego. Dodatkowo realizacja projektów w zakresie działania 2.2 przyczyni się do rozwinięcia i udoskonalenia regionalnej infrastruktury w dziedzinie energetyki i ciepłownictwa. Podstawowym celem tych działań, będzie dążenie do lepszego wykorzystania dostępnych zasobów i zachowania zasad ochrony środowiska. Podjęte działania zmierzają będą do zwiększenia udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w ogólnym bilansie energetycznym województwa.

W okresie sprawozdawczym Instytucja Zarządzająca RPO WP zatwierdziła 389 wniosków beneficjentów o płatność na łączną kwotę z EFRR 61 477 808,34 euro (256 964 943,3 PLN). Natomiast od początku realizacji programu zatwierdzono 2 350 wniosków beneficjentów o płatność na łączną kwotę dofinansowania z EFRR 349 770 018,33 euro (1 461 968 722,63 PLN), co stanowi 92,4% dostępnej kwoty alokacji z EFRR w ramach II osi priorytetowej. W 2014r. poziom płatności wzrósł o 21% w porównaniu do stanu na koniec poprzedniego okresu sprawozdawczego.

W okresie sprawozdawczym na rzecz beneficjentów zrealizowano płatności na kwotę 62 281 793,77 euro (260 325 441,59 PLN), zaś od początku realizacji Programu na kwotę 362 704 376,4 euro (1 516 031 752,49 PLN). W 2014r. znacznie wzrósł stopień realizacji płatności.

W okresie sprawozdawczym w ramach Poświadczenia i deklaracji wydatków oraz wniosku o płatność okresową od Instytucji Certyfikującej do Komisji Europejskiej zadeklarowano 146 713 729,94 euro wydatków kwalifikowanych, zaś od początku realizacji Programu 467 281 787,79 euro.

Wykres 37. Stan wdrażania II osi priorytetowej w okresie sprawozdawczym oraz od początku realizacji Programu (w mln euro).

Źródło: KSI (SIMIK 07-13).

W ramach II osi zakontraktowano 97% alokacji środków, natomiast w złożonych wnioskach o płatność kwota dofinansowania UE stanowiła 92% alokacji. Stopień realizacji osi jest bardzo wysoki. W okresie sprawozdawczym nastąpił znaczący wzrost wskaźników finansowych w II osi priorytetowej.

Analizując zakończone projekty należy stwierdzić, że postęp finansowy w działaniach II osi priorytetowej jest na średnim poziomie (67% wydatkowania alokacji przeznaczonej na tą oś priorytetową). Jednocześnie postęp rzeczowy 22 wskaźników w zakończonych projektach wykazuje, iż 12 wsk. (55% wszystkich wsk.) osiągnęło/przekroczyło już wartość docelową, 1 wsk. osiągnął wartość między 50-75%, 6 wsk. osiągnęło wartość między 0-50%, natomiast w zakresie 3 wsk. nie odnotowano żadnych postępów. Analizując ww. informacje podkreśla się, iż przy połowie już wydatkowanej alokacji, 55% liczby wskaźników w działaniach tej osi priorytetowej osiągnęło wartości docelowe między 75% a 100% (lub powyżej).

Trzeba zaznaczyć, iż w podpisanych umowach zaangażowano 97% alokacji przeznaczonej na tą oś priorytetową. W ramach podpisanych umów 16 wsk. (73% wszystkich wsk.) osiągnę/przekroczy wartości docelowe, 4 wsk. osiągnę wartości między 1-50% wartość docelową, natomiast w zakresie 2 wsk. nie odnotuje się żadnych postępów. Sytuacja ta wskazuje, iż 73% liczby wskaźników w działaniach tej osi priorytetowej osiągnę pełny postęp rzeczowy.

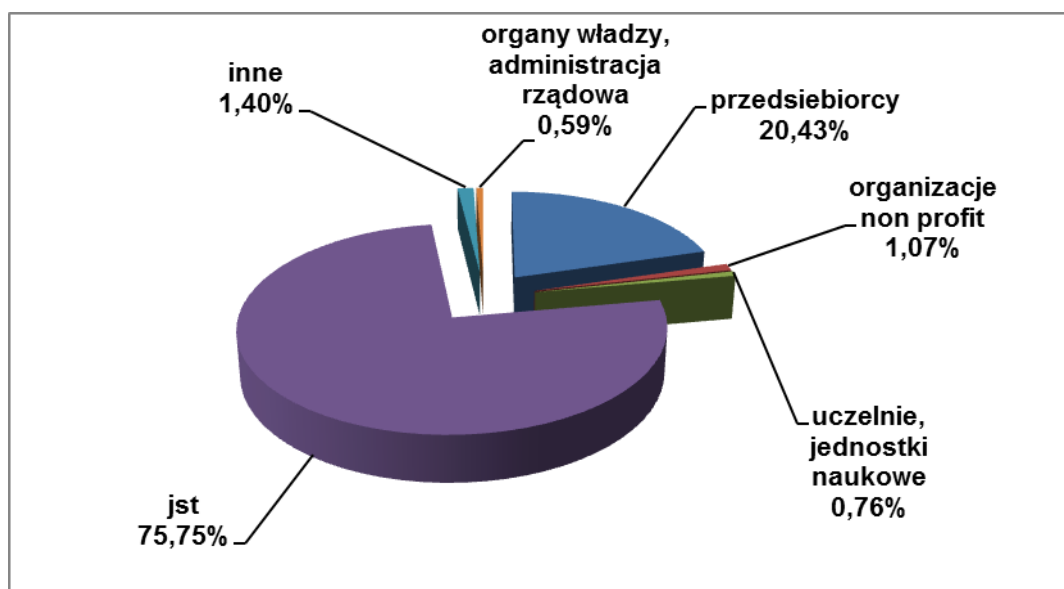
Postęp rzeczowy w realizacji wskaźników, w działaniach osi priorytetowej jest niższy od postępu finansowego.

Powyższy stopień osiągnięcia wskaźników celu ww. osi priorytetowej potwierdza realizację celu głównego RPO WP w zakresie poprawy dostępności przestrzennej Podkarpacia, co wpłynie na wzrost krajowej i międzynarodowej konkurencyjności gospodarki. a także celu Strategii Rozwoju Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2020: *Podniesienie krajowej i międzynarodowej konkurencyjności gospodarki regionu poprzez wzrost jej innowacyjności, a tym samym efektywności, która stworzy warunki do zwiększenia zatrudnienia oraz wzrostu dochodów i poziomu życia ludności.*

Działania wspierane w ramach niniejszej osi priorytetowej przyczyniają się do realizacji celów *Strategii Europa 2020* i jednocześnie wpisują się w poszczególne obszary *Krajowego Programu Reform na rzecz realizacji Strategii Europa 2020*. Więcej informacji w tym zakresie podano punkcie 2.1.6.6.

Od początku realizacji Programu w ramach II osi priorytetowej dominującą grupę beneficjentów stanowią jednostki samorządu terytorialnego, z którymi podpisano 380 umów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 279 437 907,13 euro (1 167 994 564,23 PLN). Ponadto podpisano 37 umów z przedsiębiorcami na łączną wartość dofinansowania z EFRR 75 352 513,57 euro (314 958 436,22 PLN), z innymi beneficjentami (publiczne zakłady opieki zdrowotnej) podpisano 19 umów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 5 170 522,33 euro (21 611 749,22 PLN), z organizacjami non profit (Kościół Katolicki) podpisano 10 umów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 3 961 545,13 euro (16 558 466,33 PLN), z uczelniami, jednostkami naukowymi podpisano 5 umów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 2 793 094,96 euro (11 674 578,31 PLN) oraz z administracją rządową podpisano 6 umów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 2 167 619,53 euro (9 060 216,11 PLN).

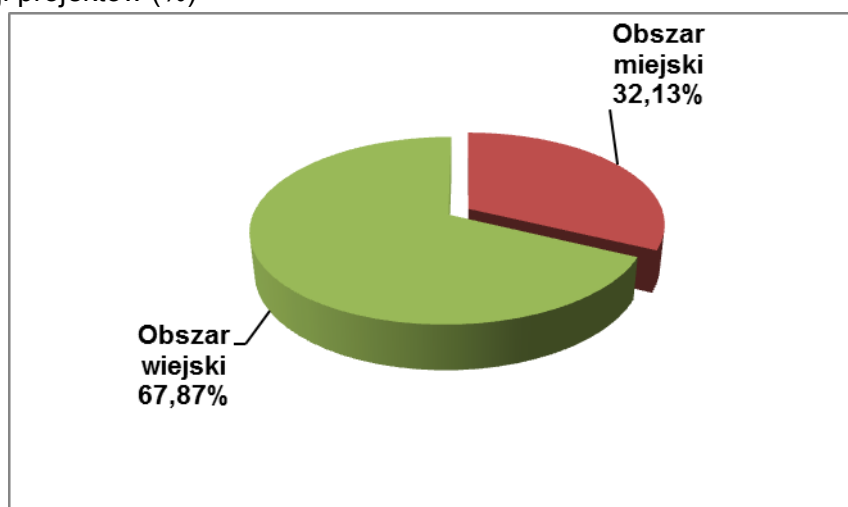
Wykres 38. Udział poszczególnych grup beneficjentów wg wartości podpisanych umów w ramach RPO WP na dzień 31 grudnia 2014r. (%).

Źródło: KSI (SIMIK 07-13).

Od początku realizacji Programu w ramach II osi priorytetowej podpisano 195 umów na realizację projektów na obszarach miejskich, na łączną wartość dofinansowania z EFRR 118 516 005,12 euro (495 373 198,18 PLN) oraz 262 umów na obszarach wiejskich na łączną wartość dofinansowania z EFRR 250 367 197,53 euro (1 046 484 812,24 PLN). Z ww. informacji wynika, iż na obecnym etapie realizacji programu na obszarze wiejskim realizowanych jest więcej projektów o wyższej wartości dofinansowania niż na obszarze miejskim.

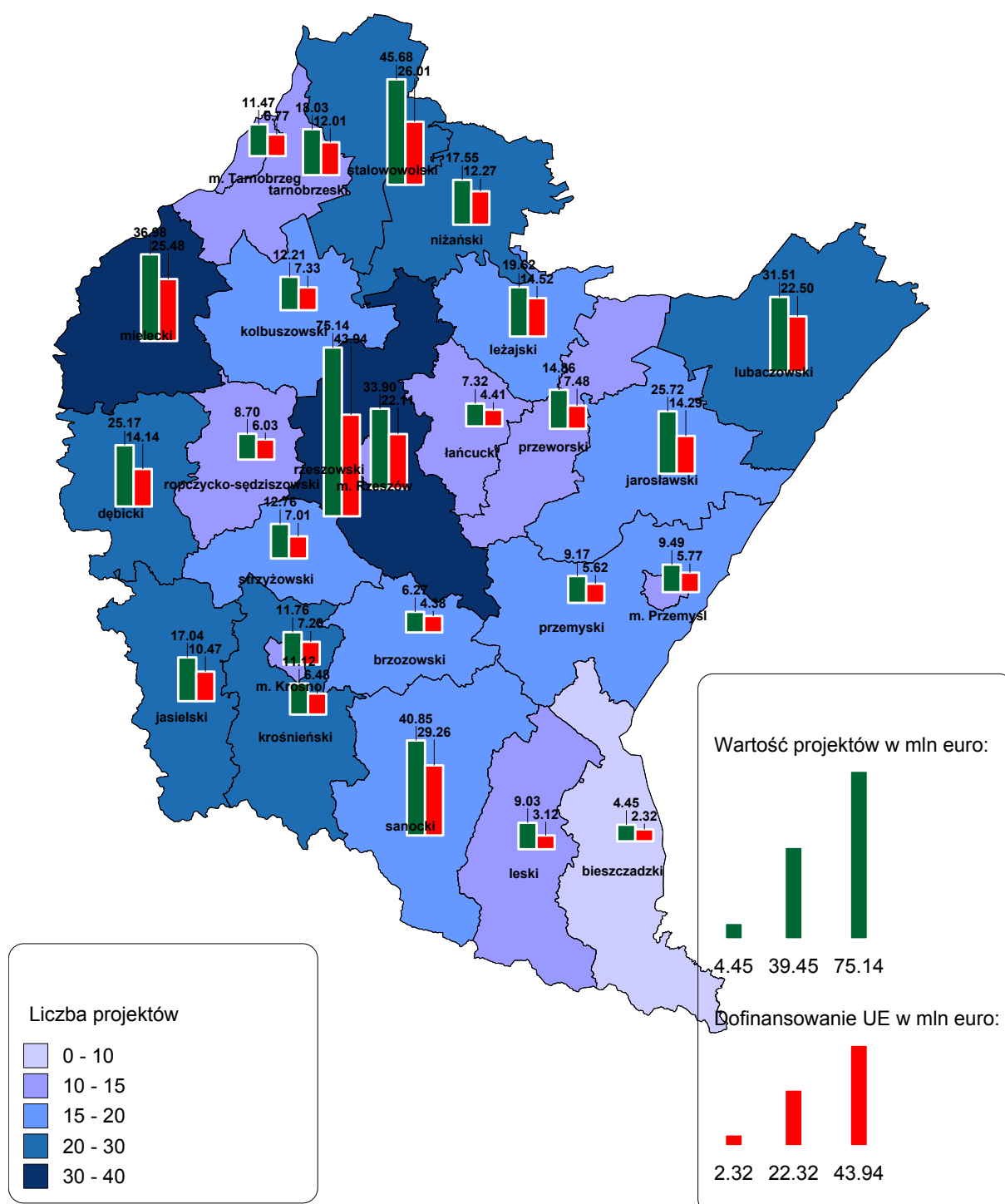
Wykres 39. Rozkład dofinansowania projektów wg wartości dofinansowania z EFRR podpisanych umowach w ramach II osi priorytetowej RPO WP – podział wg obszarów realizacji projektów (%)

Źródło: KSI (SIMIK 07-13).

Od początku realizacji Programu w ramach II osi priorytetowej na obszarze defaworyzowanym realizowanych jest 125 projektów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 64 539 818,9 euro (269 763 535,03 PLN), w tym powiat: bieszczadzki 7 umów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 2 323 568,54 euro (9 712 051,79 PLN), brzozowski 15 umów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 4 376 060,37 euro (18 291 057,15 PLN), kolbuszowski 15 umów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 7 332 945,21 euro (30 650 244,39 PLN), leski 11 umów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 3 117 165,91 euro (13 029 130,07 PLN), lubaczowski 22 umów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 22 497 475,46 euro (94 034 947,91 PLN), niżański 21 umów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 12 270 106,19 euro (51 286 589,84 PLN), przemyski 15 umów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 5 616 552,22 euro (23 476 064,99 PLN) oraz strzyżowski 19 umów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 7 005 944,99 euro (29 283 448,89 PLN).

Mapa 5. Projekty w ramach II osi priorytetowej wg miejsca realizacji – na podstawie podpisanych umów na dzień 31 grudnia 2014r.

W ramach II osi priorytetowej dofinansowanych jest 10 projektów o charakterze regionalnym realizowanych na terenie wielu powiatów o wartości ogółem 82,26 mln euro (343,83 mln PLN), w tym dofinansowanie z EFRR 47,89 mln euro (200,19 mln PLN).

Informacje na temat projektów realizowanych w innych programach operacyjnych w ramach perspektywy finansowej 2007-2013 w województwie podkarpackim zamieszczono w załączniku nr 17.

W okresie sprawozdawczym, postęp rzeczowy wykazano w odniesieniu do 435 zakończonych projektów tj.: 219 projektów w ramach działania 2.1 *Infrastruktura komunikacyjna* na łączną kwotę dofinansowania z EFRR 199 071 875,47 euro (832 080 625,09 PLN) oraz 216 projektów w ramach działania 2.2 *Infrastruktura energetyczna* na łączną kwotę dofinansowania z EFRR 54 968 640,04 euro (229 757 921,64 PLN).

Województwo podkarpackie charakteryzuje się niezadowalającym stanem podstawowej infrastruktury komunikacyjnej, co stanowi poważną barierę rozwoju. Zgodnie z *Aktualizacją Strategii rozwoju województwa – Podkarpackie 2020* z perspektywy województwa szczególnie ważne jest wzmacnianie integracji wojewódzkiego systemu transportu drogowego z europejską siecią TEN-T oraz siecią autostrad i dróg ekspresowych w Polsce. Ważnym elementem poprawiającym dostępność regionu, obok modernizacji dróg krajowych, będzie tworzenie węzłów intermodalnych stanowiących dogodne połączenia pozwalające korzystać z różnych rodzajów transportu oraz rozbudowy przejść granicznych. Wpłynie to na poprawę warunków wymiany handlowej, co pozwoli lepiej wykorzystać szansę, jaką stwarza przygraniczne położenie regionu.

W ramach działania 2.1 realizowane są przedsięwzięcia związane z rozbudową infrastruktury drogowej i transportowej przyczyniające się do realizacji założeń Strategii Lizbońskiej. Uznać należy, że wszelkie działania związane z budową infrastruktury transportowej przyczynią się do tworzenia warunków sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości oraz poprawy życia mieszkańców, stanu środowiska naturalnego, co w konsekwencji przyczyni się do wzrostu gospodarczego. Ponadto stworzą one warunki do lepszego rozwoju współpracy transgranicznej i międzynarodowej.

Przedsięwzięcia realizowane w ramach działania 2.1 wpisują się również w priorytet *Innowacyjna gospodarka KPR*, który swoimi działaniami przyczynia się do modernizacji i rozbudowy systemu transportowego, warunkującego tempo rozwoju społeczno-gospodarczego. System transportowy ma szczególne znaczenie zwłaszcza dla wsparcia ośrodków wzrostu, poprawy ich dostępności, a także zwiększenia możliwości dojazdów ludności do miast i poruszania się w samych miastach.

Zgodnie z *Diagnozą sytuacji społeczno-gospodarczą województwa podkarpackiego*³¹ w regionie brak bezpośredniego połączenia drogowego ze stolicą kraju, niewystarczająca ilość planowanych połączeń węzłów autostrady nr 4 i drogi ekspresowej nr 19 o tonażu zapewniającym możliwości przejazdu między tymi drogami, zbyt niskie nasycenie obszaru województwa siecią dróg krajowych i ich duże obciążenie małą ilością obwodnic miast, znaczny procent dróg o złym stanie nawierzchni. Trzeba zaznaczyć, iż w województwie podkarpackim nadal występują obszary o trudnej dostępności komunikacyjnej a w szczególności w południowej i północno-wschodniej części województwa. Realizacja projektów w ramach RPO WP ma na celu zminimalizować postępującą marginalizację regionu w skali kraju związaną z brakiem inwestycji w modernizacji układu komunikacyjnego.

W okresie sprawozdawczym przeprowadzono badanie pn. *Ocena wpływu wsparcia RPO WP w kontekście dostępności komunikacyjnej*. W ramach badania wyciągnięto następujące wnioski:

³¹ Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczą województwa podkarpackiego Rzeszów, 2013r.

- większość inwestycji RPO WP 2007-2013 w zakresie projektów drogowych była realizowana w północnej części województwa. Sprawilo to, iż część południowa województwa, w tym tereny turystyczne są słabiej dostępne komunikacyjnie. Jak wynika z przeprowadzonych badań w szczególności w miesiącach wakacyjnych/sezonie urlopowym, na tych obszarach następuje zmożona kongresja ruchu. W celu rozwoju tych regionów, w tym zwiększenia potencjału turystycznego konieczne jest udrożnienie szlaków komunikacyjnych prowadzących w miejsca atrakcyjne turystycznie np. nad Solinę. Należy również kontynuować obecny kierunek inwestycji, w szczególności w ciągu korytarza transportowego o głównie tranzytowym charakterze na kierunku wschód – zachód Drezno – Wrocław – Kraków – Lwów. Należy rozważyć realizację w tym korytarzu kilku dodatkowych węzłów (np. Pilzno, Ropczyce),
- w województwie zdecydowanie dominuje transport drogowy zarówno towarowy jak i osobowy. Duże natężenie ruchu drogowego wywołuje negatywne konsekwencje w zakresie przepustowości dróg oraz obniża komfort podróżowania. Kolej i transport publiczny w wielu miejscowościach nie odpowiadają potrzebom użytkowników (np. brak połączeń, bardzo długi czas przejazdu, wysokie koszty finansowe podróży). Powoduje to, że mieszkańcy i osoby spoza województwa jako środek transportu często wybierają samochód.
- chociaż bez wątpienia stan omawianego bezpieczeństwa jest istotnym problemem regionu, w ramach Programu nie powstał jednak system eliminujący powody największej liczby wypadków i kolizji
- wyniki prowadzonych badań wskazują na współwystępowanie budowy dróg z rozwojem gospodarczym regionu. Niemniej jednak, zarówno mieszkańcy, jak również przedsiębiorcy wskazują na występowanie w regionie potrzeb dotyczących rozwoju systemu transportu, które dotychczas nie zostały zaspokojone.
- należą do nich m.in. dalsza budowa infrastruktury pieszo-rowerowej oraz tworzenie obwodnic.³²

Szczegółowe informacje nt. badania zawarto w załączniku nr 12 *Streszczenia z badań ewaluacyjnych zrealizowanych w 2014r.* Informacje nt. rekomendacji przedstawionych ww. badaniu, które zostały zatwierdzone przez ZWP zostaną zaprezentowane w kolejnym okresie sprawozdawczym.

W okresie sprawozdawczym nie zrealizowano badań ewaluacyjnych dotyczących oceny efektywności II osi priorytetowej. Szczegółowe informacje dotyczące podejmowanych w okresie sprawozdawczym działań w ramach procesu ewaluacji przedstawiono w pkt 2.7 *Monitorowanie i ocena.*

Projekty kluczowe

Zgodnie z *Indykatywnym wykazem indywidualnych projektów kluczowych Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013* w ramach II osi priorytetowej ujęto 24 projekty kluczowe na łączną kwotę dofinansowania w wysokości 105,81 mln euro (442,276 mln PLN), co stanowi 28% dostępnej kwoty alokacji z EFRR w ramach osi priorytetowej.

³² Raport końcowy *Ocena wpływu wsparcia RPO WP w kontekście dostępności komunikacyjnej, Rzeszów 2014r.*

Od początku realizacji Programu podpisano w II osi priorytetowej 24 pre-umowy dotyczące realizacji wszystkich indywidualnych projektów kluczowych ujętych w *Indykatywnym wykazie indywidualnych projektów kluczowych* na łączną wartość dofinansowania z EFRR 104,48 mln euro (436,69 mln PLN).

Od początku realizacji programu złożono 24 wnioski o dofinansowanie indywidualnych projektów kluczowych na łączną wartość dofinansowania z EFRR 95 943 201,47 euro (401 023 393,5 PLN).

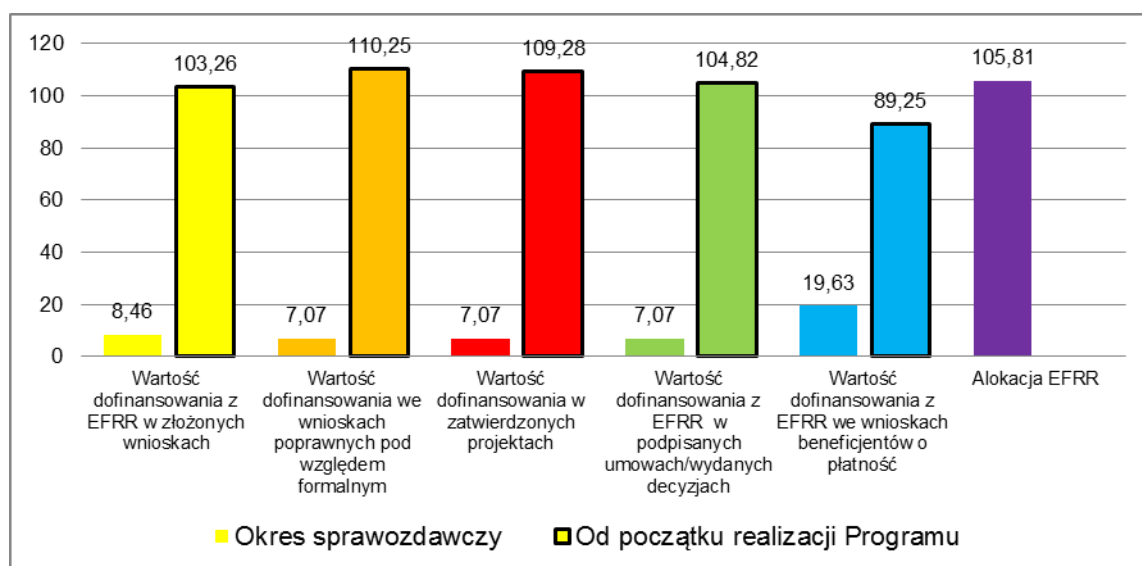
W okresie sprawozdawczym podpisano 1 umowę o dofinansowanie indywidualnych projektów kluczowych projektu pn. *Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 869 – etap IV budowa skrzyżowania dwupoziomowego z DK9 i wiaduktu nad linią kolejową L-71 oraz budowa drogi do Parku Technologicznego* na łączną wartość dofinansowania z EFRR ww. inwestycji wyniosła 7 072 896,96 euro (29 563 294,7 PLN).

Od początku realizacji programu podpisano 23 umowy o dofinansowanie indywidualnych projektów kluczowych na łączną kwotę dofinansowania z EFRR 104 823 409,68 euro (438 140 887,77 PLN), co stanowi 28% dostępnej kwoty alokacji z EFRR w ramach osi priorytetowej.

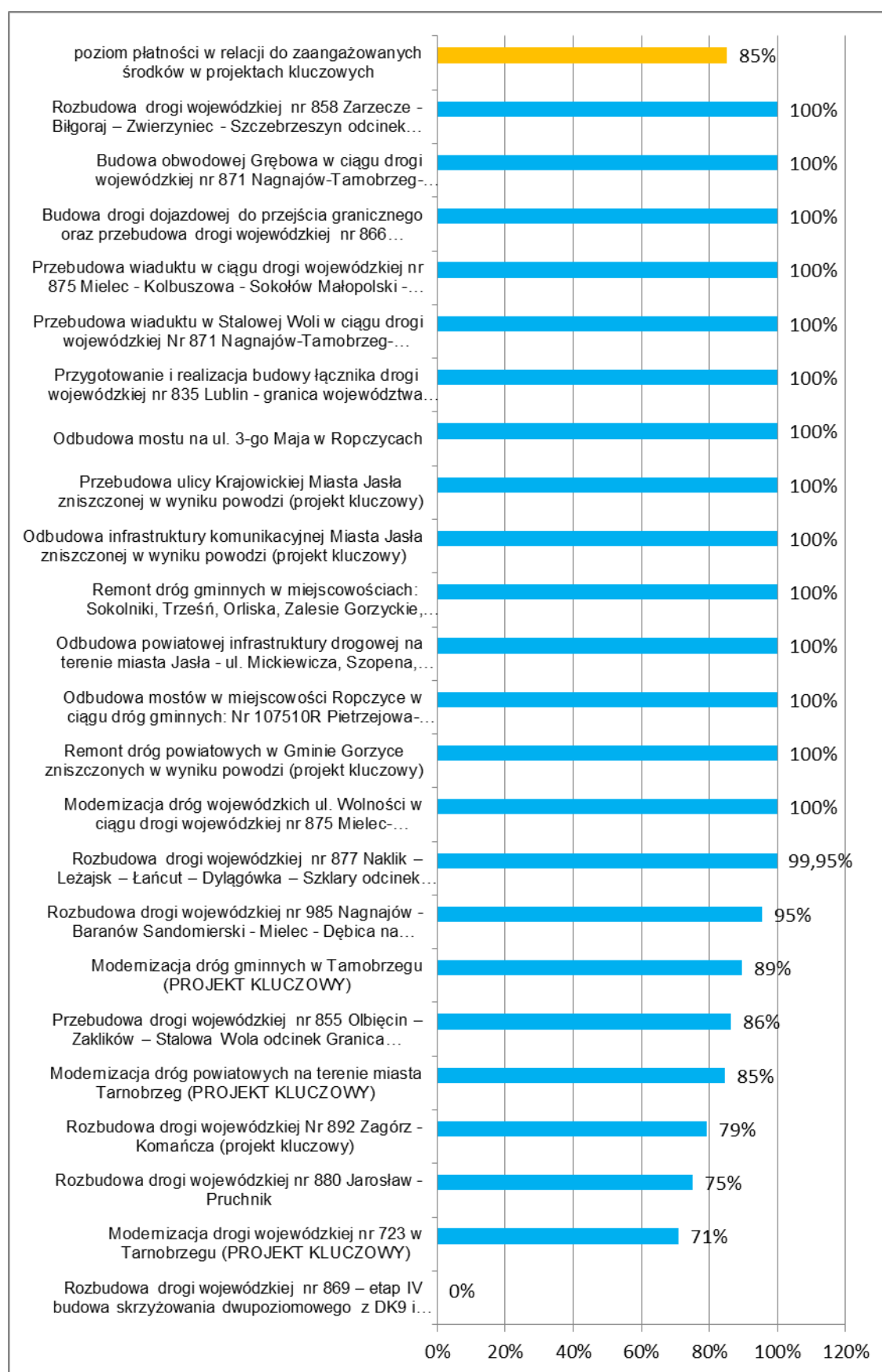
W okresie sprawozdawczym zweryfikowano 38 wniosków o płatność na łączną kwotę dofinansowania z UE 19 629 551,32 euro (82 047 598,61 PLN), od początku realizacji Programu zweryfikowano i zatwierdzono 211 wniosków o płatność na łączną kwotę dofinansowania ze środków UE 89 246 110,95 euro (373 030 894,56 PLN).

Do dnia 31 grudnia 2014r. zakończono realizację 14 projektów kluczowych na łączną wartość dofinansowania z EFRR 44 943 432,92 euro (187 854 560,9 PLN).

Wykres 40. Stan realizacji projektów kluczowych w ramach II osi priorytetowej RPO WP w okresie sprawozdawczym oraz od początku realizacji Programu (w mln euro).

Wykres 41. Poziom płatności w relacji do zaangażowanych środków w projektach kluczowych.

Postęp płatności należy ocenić pozytywnie. Faktem jest, że w przypadku kilku projektów występowały opóźnienia na etapie gromadzenia dokumentacji niezbędnej do złożenia wniosku o dofinansowanie. Problemy te związane były głównie z koniecznością dostosowania projektów budowlanych i uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację inwestycji. Jednak po uzyskaniu stosownej dokumentacji, a następnie zakontraktowaniu poszczególnych projektów ich realizacja rzeczowa i finansowa (zarówno terminy wyłaniania wykonawców robót jak i same roboty) przebiega zasadniczo sprawnie. Wg stanu na koniec grudnia 2014 r. dla 14 projektów zostały złożone wnioski o płatność końcową, a w 2 kolejnych poziom płatności wynosi blisko 100%. W przypadku kolejnych 6 projektów zostały wypłacone środki w kwotach przekraczających 50% wartości dofinansowania poszczególnych projektów. Natomiast środki dla projektu pn. *Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 869 – etap IV budowa skrzyżowania dwupoziomowego z DK9 i wiaduktu nad linią kolejową L-71 oraz budowa drogi do Parku Technologicznego* do końca okresu sprawozdawczego nie zostały rozliczone. Poziom płatności na rzecz projektów kluczowych nie odbiega znacząco od średniej Programu.

W przypadku projektu niezakontraktowanego pn. *Odbudowa urządzeń ciepłowniczych w Jaśle* do IZ RPO WP wpłynęła Decyzja Komisji Europejskiej z dnia 15 grudnia 2014 r. stwierdzająca, że środek pomocowy jest zgodny ze wspólnym rynkiem na podstawie art. 107 ust.2 lit b TFUE. W związku z powyższym rozpoczęto dalszą procedurę oceny.

Informacje nt. równości szans kobiet i mężczyzn zawarto w punkcie 2.2.1, natomiast nt. cross-financingu podano w punkcie 2.6.3 sprawozdania.

Rekomendacje KE

Kontynuowano wysiłki na rzecz poprawy jakości sprawozdania rocznego w oparciu o uwagi KE. Przedstawiono postęp realizacji projektów kluczowych. Przedstawiono szczegółowe wyjaśnienia w zakresie wartości wskaźników *Dodatkowa moc zainstalowania energii ze źródeł odnawialnych*. Wyjaśniono rozbieżność danych ww. wskaźnika między 2012 a 2013 rokiem. Przedstawiono informacje w zakresie wskaźników dla, których wartości docelowe zostały niedoszacowane lub przeszacowane w szczególności wskaźników w obszarach, które będą realizowane w RPO WP 2014-2020. Zaprezentowano analizę porównawczą wskaźników finansowych i rzeczowych realizacji II osi priorytetowej RPO WP.

Rekomendacje IZ RPO WP

Poniżej przedstawiono informację nt. realizacji planów Instytucji Zarządzającej RPO WP zawartych w sprawozdaniu za rok 2013, które zostały przyjęte przez Komitet Monitorujący RPO WP.

W 2014r. IZ RPO WP kontynuowała działania mające na celu efektywniejsze wykorzystanie alokacji przeznaczonej na realizację II osi priorytetowej. Dodatkowo kontynuowano proces podpisywania umów, weryfikację wniosków o płatność, kontrolę projektów zakończonych oraz ocenę wniosku złożonego w ramach ww. konkursu. Trzeba zaznaczyć, iż w okresie sprawozdawczym odnotowano postęp finansowy w realizacji RPO WP w porównaniu do roku 2014 przede wszystkim w działaniu 2.2.

Biorąc pod uwagę kontraktację projektów od początku realizacji Programu wykorzystano 97% dostępnej kwoty alokacji z EFRR w ramach II osi priorytetowej RPO WP na lata 2007-2013. Przy czym, w 2014 r. poziom kontraktacji wzrósł o 0,78% w porównaniu do stanu na koniec poprzedniego okresu sprawozdawczego. Poziom zatwierdzonych wniosków

o płatność od początku realizacji Programu stanowi 92% dostępnej kwoty alokacji z EFRR w ramach II osi priorytetowej, poziom płatności wzrósł o 21% w porównaniu do stanu na koniec poprzedniego okresu sprawozdawczego. Mając na uwadze obecny poziom podpisanych umów, wartość projektów oczekujących na kontraktację oraz poziom zatwierdzonych wniosków o płatność, można stwierdzić, iż stopień realizacji założeń finansowanych i rzeczowych utrzymany jest na bardzo wysokim poziomie.

W przyszłym okresie sprawozdawczym planowana jest ocena złożonych wniosków projektu kluczowego oraz jego kontraktacja. Realizacja projektów w ramach II osi priorytetowej przyczyni się do zwiększenia zaangażowania środków oraz realizację celów II osi priorytetowej, a także celu głównego Programu. W szczególności przyczynią się do trwałego zwiększenia konkurencyjności regionu oraz długofalowego przyspieszenia rozwoju gospodarczego poprzez poprawę infrastruktury transportowej. Projekty zapewnią komplementarność i spójność regionalnego układu komunikacyjnego z istniejącymi oraz nowymi szlakami transportowymi, w szczególności autostradą A4 i drogami ekspresowymi S19 i S17, modernizowaną linią kolejową, portem lotniczym, a także dostępność do przejść granicznych w regionie.

Działanie 2.1 Infrastruktura komunikacyjna

Celem niniejszego działania jest poprawa powiązań komunikacyjnych i systemu komunikacji publicznej w województwie.

Na *Infrastrukturę komunikacyjną* składają się następujące schematy:

- A. Drogi wojewódzkie,
- B. Drogi powiatowe,
- C. Drogi gminne,
- D. Transport publiczny,
- E. Infrastruktura kolejowa,
- F. Infrastruktura lotniska Rzeszów – Jasionka.

Środki finansowe przeznaczone do wykorzystania w ramach działania 2.1 *Infrastruktura komunikacyjna* w całym okresie programowania 2007-2013 z EFRR wynoszą 312 204 373 euro. Wkład wspólnotowy jaki został przeznaczony na realizację przedmiotowego działania wynosi 26% alokacji EFRR na RPO WP.

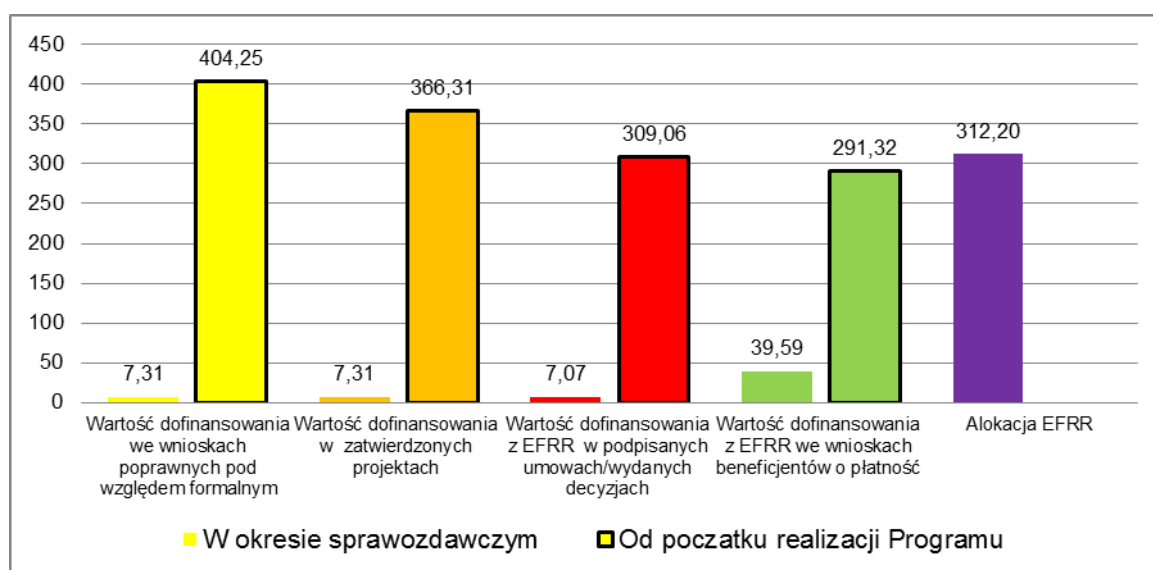
Informacja na temat fizycznych i finansowych postępów działania

Tabela 4.2.1 Postęp rzeczowy wg osi priorytetowej – Oś priorytetowa 2: *Infrastruktura techniczna*, działanie 2.1 *Infrastruktura komunikacyjna* stanowi załącznik nr 4.2 do sprawozdania.

Analiza jakościowa

Od początku realizacji Programu przeprowadzono łącznie 13 konkursów. Szacunkowa kwota przeznaczona na dofinansowanie projektów w ramach konkursów wyniosła 205 105 393,73 euro (857 299 524,72 PLN). Złożono 329 projektów z wnioskowanym dofinansowaniem wynoszącym 297 672 514,69 euro (1 244 211 576,89 PLN), tj. 145% szacunkowej kwoty przeznaczonej na dofinansowanie projektów.

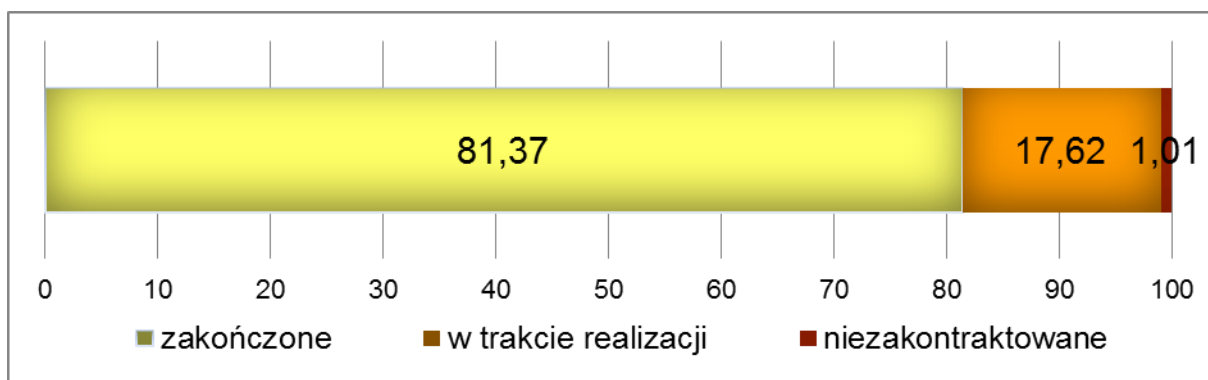
Wykres 42. Stan wdrażania działania 2.1 *Infrastruktura komunikacyjna* w okresie sprawozdawczym oraz od początku realizacji Programu (w mln euro).

Źródło: KSI SIMIK 07-13

W ramach działania 2.1 zakontraktowano 99% alokacji środków, natomiast w złożonych wnioskach o płatność kwota dofinansowania UE stanowiła 93% alokacji. Stopień realizacji osi jest na bardzo wysokim poziomie.

Wykres 43. Postęp finansowy działania 2.1 (%).

Postęp rzeczowy

W okresie sprawozdawczym, postęp rzeczowy wykazano w odniesieniu do 219 zakończonych projektów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 199 071 875,47 euro (832 080 625,09 PLN).

a) Wskaźniki produktu i rezultatu, które zostały osiągnięte lub zostały przekroczone:

- Liczba projektów z zakresu transportu,
- Długość nowych dróg: lokalnych (gminnych i powiatowych),
- Długość zrekonstruowanych dróg,
- Długość zrekonstruowanych dróg: lokalnych (gminnych i powiatowych),

- *Oszczędność czasu na zrekonstruowanych drogach w przewozach pasażerskich i towarowych (w min.),*
- *Liczba zakupionego/zmodernizowanego taboru komunikacji miejskiej,*
- *Przyrost liczby ludności korzystającej z komunikacji miejskiej wspartej w ramach programu.*

Wartość docelowa dla roku 2015 wskaźnika *Liczba projektów z zakresu transportu* została przekroczona ponad dwukrotnie. Wysoki poziom wskaźników *Długość zrekonstruowanych dróg: lokalnych (gminnych i powiatowych)* oraz *Oszczędność czasu na zrekonstruowanych drogach w przewozach pasażerskich i towarowych (w min.)* potwierdza, iż diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej województwa podkarpackiego przedstawiona w RPO WP jest właściwa. Zgodnie z ww. diagnozą sieć dróg regionalnych i lokalnych w województwie jest dobrze rozwinięta, natomiast poprawy wymaga stan techniczny infrastruktury. Dlatego też beneficjenci wnioskowali w tak dużym stopniu o przebudowę dróg.

Poziom realizacji wskaźnika *Przyrost liczby ludności korzystającej z komunikacji miejskiej* wspartej w ramach programu przekroczył prawie dwukrotną wartość docelową dla roku 2015. Zgodnie z pismami i oświadczeniami w sprawie zachowania trwałości projektu, generowania dochodu i kwalifikowalności podatku VAT otrzymanych od beneficjentów działania 2.1, schemat D, osiągnięcie i utrzymanie zakładanego ww. wskaźnika w części projektów było niemożliwe. W związku z tym, iż beneficjenci osiągalni wartości ww. wskaźnika mniejsze o 25% od pierwotnie zakładanych, 5 projektów z ww. działania podlegało ponownej ocenie merytorycznej i strategicznej. Ocena ostatniego projektu zakończyła się w II półroczu 2013r. Zarząd Województwa Podkarpackiego, zobowiązał wszystkich pięciu beneficjentów do podjęcia dalszych działań naprawczych, w celu poprawy osiągniętych wskaźników w projekcie i uzyskania ich wymiernych efektów. IZ RPO WP w wyniku analizy przedstawionych przez beneficjentów „Oświadczeń w sprawie zachowania trwałości projektu, generowania dochodu i kwalifikowalności podatku VAT”, skierowała pisma do beneficjentów w których m.in. wskazała na konieczność prowadzenia działań naprawczych np. poprzez poszukiwanie nowych działań promujących korzystanie z komunikacji miejskiej, a także wzmacniających pozycję konkurencyjną przedsiębiorstwa wobec przewoźników prywatnych, dodatkowo poprosiła o przedstawienie działań naprawczych i ich harmonogramów. Jednocześnie poinformowała beneficjentów, iż zakres podejmowanych działań naprawczych i ich efekty będą przedmiotem stałego monitorowania. Biorąc powyższe pod uwagę, prawdopodobnie stopień realizacji ww. wskaźnika będzie niższy od zakładanego w umowach o dofinansowanie.

W perspektywie RPO WP 2014-2020 w ramach wskazanego obszaru interwencji, którego dotyczą ww. wskaźniki będą realizowane w ramach osi priorytetowej V *Infrastruktura komunikacyjna*: PI 7b (drogi), 7d (koleje), 4e (niskoemisyjny transport miejski) oraz PI 7c - *Rozwój i usprawnianie przyjaznych środowisku (w tym o obniżonej emisji hałasu) i niskoemisyjnych systemów transportu, w tym śródlądowych dróg wodnych i transportu morskiego, portów, połączeń multimodalnych oraz infrastruktury portów lotniczych, w celu promowania zrównoważonej mobilności regionalnej i lokalnej.*

b) Wskaźniki rezultatu, które nie zostały w pełni osiągnięte, natomiast zgodnie z zakontraktowanymi projektami ich wartości docelowe mogą zostać osiągnięte w 100% lub przekroczone:

- *Oszczędność czasu na nowych i zrekonstruowanych drogach w przewozach pasażerskich i towarowych (euro/rok),*
 - *Oszczędność czasu na nowych i zrekonstruowanych liniach kolejowych w przewozach pasażerskich i towarowych (euro/rok),*
 - *Oszczędność czasu na zrekonstruowanych liniach kolejowych (min.).*
- c) Wskaźniki produktu, które nie zostały w pełni osiągnięte, natomiast zgodnie z zakontraktowanymi projektami, wartości docelowa może zostać osiągnięta w przedziale 75-100%:
- *Długość zrekonstruowanych linii kolejowych,*
- d) Wskaźniki produktu, w których nie odnotowano postępów lub osiągnęły niski poziom realizacji, jednocześnie poziom kontraktacji wskazuje, że wartości docelowe nie zostaną osiągnięte, natomiast istnieje możliwość, że ww. wartości ulegną zmianie:
- *Długość nowych dróg,*
 - *Długość nowych dróg: regionalnych (wojewódzkich),*
 - *Długość zrekonstruowanych dróg: regionalnych (wojewódzkich),*
 - *Długość zrekonstruowanych dróg zniszczonych przez powódź.*

Wskaźnik produktu Długość nowych dróg: regionalnych (wojewódzkich) został osiągnięty w 28% natomiast zgodnie z podpisanymi umowami, zostanie osiągnięty w 30%. Na kontraktację oczekują 1 projekt kluczowy, który dotyczy: rozbudowy drogi wojewódzkiej. Sytuacja ta potwierdza, iż w województwie podkarpackim zdecydowaną większość dróg wojewódzkich należy remontować, natomiast inwestycji dotyczących budowy nowych dróg jest bardzo mało. Indykatory wykaz zawiera 15 projektów z zakresu dróg wojewódzkich na łączną wartość dofinansowania z EFRR 100,69 mln euro (420,858 mln PLN), w tym 2 projekty dotyczące budowy nowych dróg i 13 projektów dot. przebudowy lub modernizacji dróg. Do dnia 31 grudnia 2014r. zakończono realizację 8 projektów kluczowych na łączną wartość dofinansowania z EFRR 37 078 213,04 euro (154 979 514,87 PLN). IZ RPO WP w celu osiągnięcia wartości docelowej wskaźnika produktu Długość nowych dróg: regionalnych (wojewódzkich) przeprowadził dotychczas cztery nabory wniosków do Indykatorywnego wykazu w ramach II osi priorytetowej - Infrastruktura techniczna, działanie 2.1 Infrastruktura komunikacyjna – Drogi wojewódzkie (schemat A) oraz nabór projektów w ramach konkursu. W ramach ww. naborów (projekty kluczowe) powstały listy rezerwowe i w przypadku, gdy pojawiały się dodatkowe środki ZWP brał pod uwagę te projekty, co nadal będzie kontynuowane. Powyższe opisane sytuacje mogą przyczynić się do wzrostu wartości ww. wskaźników w tym zakresie, lecz nie osiągnie się pełnej wartości docelowej.

W przypadku, gdy pojawią się dodatkowe środki ZWP będzie brał pod uwagę projekty z list rezerwowych.

Dodatkowo przewiduje się, iż wskaźnik dotyczący zrekonstruowanych dróg zniszczonych przez powódź wzrośnie o około 200 m, w związku z planowanym rozszerzeniem zakresu rzeczowego projektu kluczowego realizowanego przez Gminę Tarnobrzeg w zakresie drogi gminnej.

Powyższe opisane sytuacje mogą przyczynić się do wzrostu wartości ww. wskaźników w tym zakresie.

Zgodnie z diagnozą sytuacji społeczno-gospodarczej przedstawioną w RPO WP w województwie podkarpackim sieć dróg regionalnych i lokalnych jest dobrze rozwinięta natomiast zdecydowanej poprawy wymaga stan techniczny tej infrastruktury. Stąd też, w RPO WP, za priorytet uznano modernizację istniejących odcinków dróg. Niedoinwestowanie np. dróg powiatowych potwierdziły między innymi wyniki kontroli Najwyższej Izby Kontroli z maja 2010r. dotyczącej stanu dróg m.in. w województwie podkarpackim.

W perspektywie RPO WP 2014-2020 w ramach wskazanego obszaru interwencji, którego dotyczą ww. wskaźniki będą realizowane w ramach osi priorytetowej V - *Infrastruktura komunikacyjna PI 7b - Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi*. Należy zaznaczyć, iż w ramach RPO WP 2014-2020 inwestycje dotyczące dróg lokalnych realizowane będą na zdecydowanie mniejszą skalę (drogi lokalne w ramach PI 7b nie będą stanowiły więcej niż 15% alokacji przeznaczonej na niniejszy PI). Jednocześnie należy podkreślić, iż inwestycje dot. dróg lokalnych mogą być również realizowane w ramach PI 9b (rewitalizacja), przy czym zgodnie z zapisami *Umowy Partnerstwa*, wydatki na wewnętrzną infrastrukturę komunikacyjną (drogi lokalne) stanowić mogą w tym zakresie jedynie mniejszą część budżetu projektu.

e) Wskaźniki rezultatu i produktu, które osiągnęły niski poziom realizacji, jednocześnie poziom kontraktacji wskazuje, że wartości docelowe nie zostaną osiągnięte (w nawiasie podano procentowy poziom osiągnięcia wartości docelowej dla roku 2015, zgodnie z podpisanymi umowami):

- *Liczba pasażerokilometrów w zakupionym/zmodernizowanym taborze komunikacji miejskiej (0,86%),*
- *Długość nowych linii kolejowych (0%),*
- *Liczba zakupionego taboru kolejowego (45%).*

Biorąc pod uwagę skalę rozbieżności wskaźnika *Liczba pasażerokilometrów w zakupionym/zmodernizowanym taborze komunikacji miejskiej* (wartość docelowa i wartość oszacowana na podstawie umów o dofinansowanie) należy stwierdzić, iż wskaźnik ten został błędnie oszacowany na etapie opracowywania RPO WP. Powyższe potwierdza fakt, iż nabór wniosków w dziedzinie transportu publicznego przyniósł pozytywne efekty w postaci liczby projektów oraz pozostałych wskaźników.

W ramach działania 2.1 *Infrastruktura komunikacyjna* schemat E *Infrastruktura kolejowa* na etapie programowania RPO WP założono, iż będzie możliwa realizacja inwestycji związanej z budową nowej linii kolejowej. Jednakże tego typu inwestycja jest złożonym i kosztownym przedsięwzięciem. Dlatego też prace prowadzone przez PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. głównie skupiają się na przebudowie niektórych elementów infrastruktury kolejowej oraz rewitalizacji. Dodatkowo nie przewiduje się wzrostu ww. wskaźników, ponieważ w ogłoszonym naborze wniosków w styczniu 2012 r. został złożony jeden wniosek dotyczący rewitalizacji linii kolejowej, zakupu taboru kolejowego, natomiast nie złożono wniosku w zakresie nowych linii kolejowych i według harmonogramu naboru wniosków nie jest przewidziany kolejny nabór.

W perspektywie RPO WP 2014-2020 w ramach wskazanego obszaru interwencji, którego dotyczą ww. wskaźniki będą realizowane w ramach osi priorytetowej V - *Infrastruktura komunikacyjna PI 7d - Rozwój i rehabilitacja kompleksowych, wysokiej jakości*

i interoperacyjnych systemów transportu kolejowego oraz propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu. Należy zaznaczyć, iż w ramach RPO WP 2014-2020 nie będą realizowane inwestycje dotyczące budowy nowej infrastruktury kolejowej, w tym również nowych linii kolejowych.

Drogi

Według danych GUS na rok 2013 na terenie województwa występuje sieć dróg powiatowych o twardej nawierzchni których całkowita długość wynosi 6 446,5 km, w tym dróg o twardej nawierzchni ulepszonej 6 330 km co stanowi 98 % całkowitej ich długości.

Sieć dróg gminnych o twardej nawierzchni na obszarze województwa ma długość 6 913,4 km w tym dróg o twardej nawierzchni ulepszonej 6 111,3 km co stanowi 88 % całkowitej ich długości.

W ramach zakończonych projektów w działaniu 2.1 *Infrastruktura komunikacyjna* na koniec 2014 roku w województwie podkarpackim, wybudowano: 9,51 km dróg wojewódzkich, 29,67 km dróg powiatowych, 37,58 km dróg gminnych, przebudowano: 26,48 km dróg wojewódzkich, 659,75 km dróg powiatowych, 221,5 km dróg gminnych. Zgodnie z zakontraktowanymi projektami zostanie wybudowanych 10,28 km dróg wojewódzkich, 30,23 km dróg powiatowych, 37,6 km dróg gminnych, przebudowanych zostanie: 114,41 km dróg wojewódzkich, 673,49 km dróg powiatowych, 235,45 km dróg gminnych.

Zgodnie z powyższymi danymi w zakresie realizacji projektów dofinansowanych w ramach RPO WP w województwie przebudowuje się blisko 10% dróg powiatowych oraz ponad 2.5% dróg gminnych. W wyniku budowy i przebudowy ww. projektów zakłada się:

- uzyskanie przez 11 154 firm oraz gospodarstw agroturystycznych bezpośredniego połączenia z ważnymi szlakami komunikacyjnymi, w tym:
 - projekty na drogach wojewódzkich – 1 772 firm oraz gospodarstw agroturystycznych,
 - projekty na drogach gminnych i powiatowych – 9 382 firm oraz gospodarstw agroturystycznych,
- uzyskanie lepszej dostępności komunikacyjnej terenów inwestycyjnych o powierzchni 5 547 ha,
 - projekty na drogach wojewódzkich - ok. 800 ha,
 - projekty na drogach gminnych i powiatowych – 4 747 ha.

W 2013r. na drogach województwa podkarpackiego utrzymuje się liczba wypadków drogowych (1 wypadek mniej w stosunku do poprzedniego roku oraz o 471 wypadków mniej od 2007r.) natomiast liczba ofiar śmiertelnych wypadków drogowych zmalała (33 ofiary mniej w stosunku do poprzedniego roku oraz 106 ofiar mniej od 2007r.). Wskaźniki te bardzo się zmieniły w stosunku do poprzedniego i 2007 roku, są mniejsze: 2012r. – 1 808 (2011r. - 2 110 i 2007r. - 2 278) wypadków drogowych, w tym 151 (2013r. – 184, 2012r. – 224 i 2007r. - 257) ofiar śmiertelnych.

W wyniku realizacji projektów w działaniu 2.1 *Infrastruktura komunikacyjna* na terenie województwa podkarpackiego przewiduje się usprawnienie ciągów komunikacyjnych ważnych zarówno dla obszaru Polski wschodniej jak i całego kraju. Wybudowane ciągi wojewódzkich przyczynią się do sprawnego i bezpiecznego połączenia regionu z międzynarodowym, krajowym i regionalnym systemem transportowym. Budowa obwodnic oraz modernizacja wybranych odcinków wyeliminuje „wąskie gardła”, wyprowadzi ruch z centrum miast oraz poprawi bezpieczeństwo ruchu. Realizacja zadań ukierunkowanych na

rozszerzenie dostępności komunikacyjnej przyczyni się do rozwijania konkurencyjności i ożywienia przedsiębiorczości.

Mapa inwestycji PZDW wg programów i stanów realizacji stanowi załącznik nr 14 do sprawozdania. Mapa pokazuje także komplementarność działań na drogach wojewódzkich a także z realizowaną autostradą A4.

Transport publiczny

W ramach zakończonych projektów w działaniu 2.1 *Infrastruktura komunikacyjna* na koniec 2014 roku w województwie podkarpackim, zakupiono/zmodernizowano 107 szt. taboru komunikacji miejskiej. W wyniku realizacji projektów w ramach transportu publicznego przyrost liczby ludności korzystającej z komunikacji miejskiej w miastach objętych projektami w 2014. wynosi 5,4%, natomiast zgodnie z podpisanymi umowami będzie wynosił 6%.

W 2013r. wzrosła liczba przewozów pasażerów komunikacją miejską z 48 mln w 2012r. do 54 mln osób. Wszelkie działania w ramach RPO WP służące modernizacji i rozwojowi systemów komunikacji miejskiej są istotne w kontekście niwelowania dotychczas negatywnego trendu, który występował do 2012r.

Infrastruktura kolejowa

Długość linii kolejowych na terenie województwa podkarpackiego wynosi 972,977 km. Przez teren województwa podkarpackiego przebiega linia nr 91 o długości 161,154 km należąca do *III-go Paneuropejskiego Korytarza Transportowego Zachód-Wschód (E30)*.

Generalnie można stwierdzić, że sieć linii kolejowych na Podkarpaciu jest wystarczająca dla obsługi tego obszaru. Stan techniczny linii jest jednak niezadowalający z wyjątkiem linii nr 71 Ociec – Rzeszów. Dla usprawnienia podróży koleją, koniecznym jest wykonanie rewitalizacji większości linii na terenie województwa podkarpackiego.

Do końca 2014r. zakończono realizację 1 projektu w ramach, którego zrekonstruowano 16,67 km linii kolejowych, a oszczędność czasu na tych liniach wyniosła 112 739,04 euro/rok i 10 min. Zgodnie z zakontraktowanymi 4 projektami zrekonstruowanych zostanie 75,05 km linii kolejowych, natomiast oszczędność czasu na zrekonstruowanych liniach kolejowych wyniesie 335 860,79 euro/rok oraz 37,03 min. Dodatkowo zostanie zakupionych 5 szt. taboru kolejowego. Postęp rzeczowy w zakresie infrastruktury kolejowej jest na zadowalającym poziomie.

Infrastruktura lotniska Rzeszów – Jasionka

Port Lotniczy Rzeszów-Jasionka jest regionalnym lotniskiem międzynarodowym dla ruchu pasażerskiego i cargo wpisane do sieci TEN-T (droga startowa o nawierzchni asfaltobetonowej, ma długość 3200 m i szerokość 45 m). Może przyjmować wszystkie typy samolotów, zarówno w komunikacji krajowej, jak i międzynarodowej. Na terenie Portu Lotniczego zorganizowane jest przejście graniczne, w związku z czym posiada on status lotniska międzynarodowego. Ilość pasażerów obsługiwanych w 2014 roku to 601 tys. osób, a na podstawie Master Planu dla Portu Lotniczego Rzeszów-Jasionka w 2018r. planuje się obsłużyć 848 740 pasażerów, a w 2023r. 1 023 708 pasażerów. Planowany kierunek rozwoju - regionalne lotnisko międzynarodowe dla ruchu pasażerskiego i CARGO w sieci TEN-T.

Dynamicznie rozwijający się Port Lotniczy Rzeszów – Jasionka powinien mieć stworzone warunki do skutecznego konkurencyjności z regionalnymi lotniskami zlokalizowanymi na terenie sąsiednich województw. Wymaga to dalszego inwestowania w rozwój infrastruktury lotniczej

oraz około lotniskowej w szczególności: zwiększenia przepustowości lotniska, budowy terminalu obsługi przewozów towarowych CARGO, rozbudowy i modernizacji infrastruktury lotniskowej.

Optymalne wykorzystanie transportu lotniczego wymaga utworzenia warunków, poprzez objęcie wspólnym programowaniem, aby istniejące obiekty przekształcić w kompatybilne funkcjonalnie elementy zintegrowanego systemu. Dotyczy to głównie lotnisk lokalnych i lądowisk, ponieważ Port Lotniczy Rzeszów – Jasionka ze względu na skalę działalności powinien być objęty indywidualnym programowaniem.

Transport lotniczy będący wewnętrznie złożonym układem musi równocześnie tworzyć element kompatybilny z całym systemem transportowym województwa podkarpackiego. Rozwój innych gałęzi transportu na poziomie województwa, powiatu i gminy powinien w odpowiednim zakresie uwzględniać powiązanie z transportem lotniczym.

Działanie 2.2 Infrastruktura energetyczna

Celem niniejszego działania jest poprawa stanu i efektywności wykorzystania infrastruktury energetycznej. Środki finansowe przeznaczone do wykorzystania w ramach działania 2.2 *Infrastruktura energetyczna* na cały okres programowania 2007-2013 z EFRR wynoszą 66 205 995 euro. Wkład wspólnotowy, jaki przeznaczono na realizację przedmiotowego działania wynosi 5,5% alokacji EFRR na RPO WP.

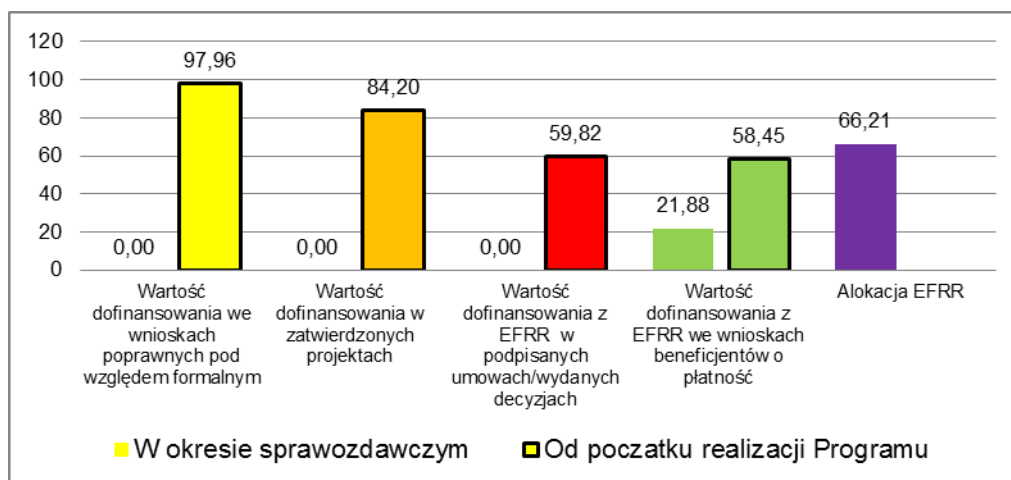
Informacja na temat fizycznych i finansowych postępów działania

Tabela 4.2.2 Postęp rzeczowy wg osi priorytetowej – Oś priorytetowa 2: *Infrastruktura techniczna*, działanie 2.2 *Infrastruktura energetyczna* stanowi załącznik nr 4.2 do sprawozdania.

Analiza jakościowa

Od początku realizacji Programu przeprowadzono 2 konkursy. Szacunkowa kwota przeznaczona na dofinansowanie projektów w ramach konkursu wyniosła 61 249 735,61 euro (256 011 644,91 PLN). Złożono 301 projektów z wnioskowanym dofinansowaniem wynoszącym 120 124 295,77 euro (502 095 531,46 PLN), tj. 196% szacunkowej kwoty przeznaczonej na dofinansowanie projektów.

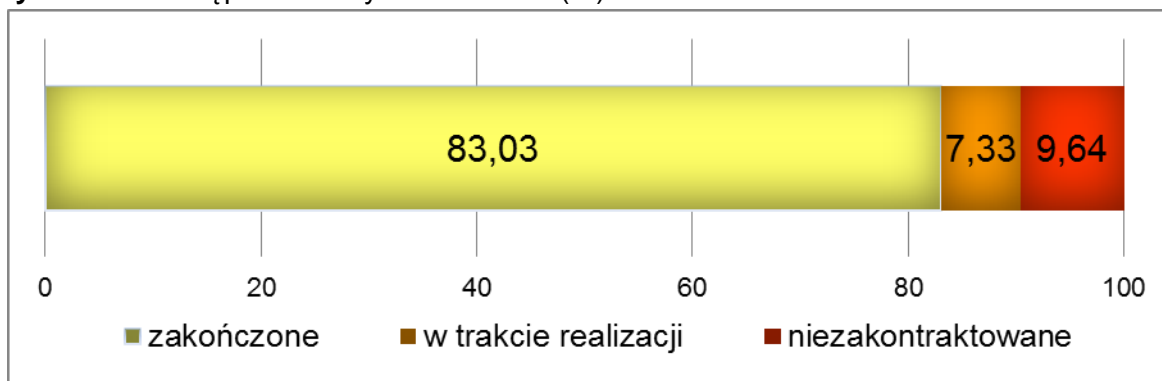
Wykres 46. Stan wdrażania działania 2.2 *Infrastruktura energetyczna* w okresie sprawozdawczym oraz od początku realizacji Programu (w mln euro).

Źródło: KSI SIMIK 07-13

W ramach działania 2.2 zakontraktowano 90% alokacji środków, natomiast w złożonych wnioskach o płatność kwota dofinansowania UE stanowiła 88% alokacji. Stopień realizacji osi jest na wysokim poziomie. W 2015r. planowana jest kontraktacja projektu kluczowego, dzięki czemu zwiększy się realizacja wskaźników finansowych oraz absorpcja środków przewidzianych dla tego działania.

Wykres 47. Postęp finansowy działania 2.2 (%).

Postęp rzeczowy

W okresie sprawozdawczym, postęp rzeczowy wykazano w odniesieniu do 216 zakończonych projektów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 54 968 640,04 euro (229 757 921,64 PLN).

a) Wskaźniki produktu i rezultatu, które zostały osiągnięte lub zostały przekroczone:

- *Liczba projektów z zakresu energii odnawialnych,*
- *Liczba projektów mających na celu poprawę jakości powietrza,*
- *Dodatkowa moc zainstalowana energii ze źródeł odnawialnych.*

Wartość docelowa wskaźnika rezultatu *Dodatkowa moc zainstalowana energii ze źródeł odnawialnych* została trzykrotnie przekroczona, natomiast zgodnie z podpisanymi dofinansowanie wartość ta będzie około 6 krotnie przekroczona. Osiągnięcie wartości docelowej wskaźnika było możliwe, dzięki drugiemu przeprowadzonemu naborowi wniosków w ramach tego działania. Ponadto problemem stała się agregacja ww. wskaźnika do systemu KSI SIMIK z naboru przeprowadzonego w 2010 r., gdyż we wniosku o dofinansowanie, wskaźnik ten występuje jako rezultat, natomiast w KSI SIMIK jedyna możliwość jego wprowadzenia była tylko jako produkt.

Rozbieżność wartości ww. wskaźnika między rokiem 2012 a 2013 przedstawia przypis nr 16 w Załączniku nr 4.2 do Sprawozdania z realizacji RPO WP za 2013 rok. „Wskaźnik *Dodatkowa moc zainstalowana energii ze źródeł odnawialnych* (MW), została podana wg danych wygenerowanych z KSI SIMIK (07-13) na dzień 31 grudnia 2013 r. Zaistniała rozbieżność w wierszu realizacja pomiędzy pierwszym a drugim półroczem 2013 r., zostanie ponownie przeanalizowana i skorygowana w KSI SIMIK - do końca 2014 r. Ponadto na potrzeby niniejszego sprawozdania zsumowano dane ww. wskaźnika z produktów i rezultatów, gdyż w ostatnim przeprowadzonym naborze wniosków w 2012 r. z działania 2.2, wskaźnik *Moc zainstalowana energii elektrycznej oraz cieplnej* występuje jako produkt”. Znaczny wzrost omawianego wskaźnika w 2014r. jest wynikiem weryfikacji

i korekty danych w KSI SIMIK a także kontraktacji nowych projektów złożonych do dofinansowania w 2012r.

- b) Wskaźnik produktu, który osiągnął niski poziom realizacji, jednocześnie poziom kontraktacji wskazuje, że wartości docelowa nie zostanie osiągnięta (w nawiasie podano procentowy poziom osiągnięcia wartości docelowej dla roku 2015, zgodnie z podpisanymi umowami):

– *Liczba projektów dotyczących infrastruktury przesyłu energii elektrycznej (0%),*

Postęp w realizacji wskaźników w ramach działania 2.2 *Infrastruktura energetyczna* wskazano w odniesieniu do 216 zakończonych projektów, natomiast wartości szacunkowe określono na podstawie 225 podpisanych umów o dofinansowanie. Na podstawie liczby zakontraktowanych projektów, należy stwierdzić, iż wg stanu na 31 grudnia 2014r. stopień osiągnięcia wartości docelowych ww. wskaźników szacuje się na wysokim poziomie. Wskaźnik *Liczba projektów dotyczących infrastruktury przesyłu energii elektrycznej* nie ulegnie poprawie, ponieważ w przeprowadzonym naborze wniosków w 2012 r. dla działania 2.2 *Infrastruktura energetyczna*, został złożony jeden wniosek, w tym zakresie jednakże uzyskał negatywną ocenę formalną. Ponadto nie przewiduje się przeprowadzenia kolejnego naboru wniosków w ramach działania 2.2. Dodatkowo wartości docelowe ww. wskaźników mogą się poprawić, w przypadku: zakontraktowania projektu pn. *Odbudowa urządzeń ciepłowniczych w Jaśle* oraz wyboru projektów z listy rezerwowej – w przypadku wolnych środków pozwalających na kontraktację.

Wzrost zapotrzebowania na energię, która wynika z rozwoju gospodarczego województwa w pewien sposób ogranicza ilość zasobów naturalnych i przyczynia się do zwiększenia zanieczyszczenia środowiska. Nadal spada produkcja energii elektrycznej gdzie w 2013r. to 2 457,4 GWh, w 2012r. to –2 664,7 GWh, w 2011r. wskaźnik ten wynosił 2 876,5 GWh, a w 2008r. 2 727,2 GWh. Trzeba zaznaczyć, iż w konkursie przeprowadzonym w 2012r. zainteresowanie naborem było bardzo duże, gdzie wartość złożonych wniosków była ponad dwukrotnie większa niż alokacja przeznaczona na konkurs. Sytuacja ta wskazuje, iż środków w zakresie infrastruktury energetycznej w ramach RPO WP jest zbyt mała do olbrzymich potrzeb województwa.

Podsumowanie realizacji II osi priorytetowej

Podsumowując, zarówno postęp finansowy II osi priorytetowej, jak również postęp w realizacji zaplanowanych wskaźników należy ocenić, jako dobry. Ponad połowa wskaźników zostanie osiągnięta w zaplanowanej wysokości (z czego część już tą wartość osiągnęła), co wynika z realizowanych obecnie projektów. Uwagę zwracają natomiast dwa wskaźniki o najniższym i zerowym ich wykonaniu.

3.2.2. Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi

Informacje nt. problemów przedstawiono w pkt 2.3.

3.3. Oś priorytetowa 3: Społeczeństwo informacyjne

Celem niniejszej osi jest tworzenie warunków do rozwoju społeczeństwa informacyjnego w regionie.

Środki finansowe przewidziane do wykorzystania w ramach osi priorytetowej na cały okres programowania 2007-2013 z EFRR wynoszą 67 987 570 euro. Wkład wspólnotowy, jaki przeznaczono na realizację III osi priorytetowej wynosi 5,67% alokacji EFRR na RPO WP.

3.3.1. Osiągnięcie celów i analiza postępów

Informacja na temat fizycznych i finansowych postępów priorytetu

Tabela 4.3 Postęp fizyczny wg priorytetów – Oś priorytetowa 3: *Społeczeństwo informacyjne* stanowi załącznik nr 4.3 do sprawozdania.

Analiza jakościowa

W okresie sprawozdawczym w ramach III osi priorytetowej RPO WP nie przeprowadzono konkursu wniosków. Ocenie formalnej poddane zostały 3 indywidualne projekty kluczowe pn.: *Kompleksowa informatyzacja Szpitala Miejskiego w Przemyślu jako element Podkarpackiego Systemu Informacji Medycznej – PSIM*, *ePRz - otwarta platforma e-usług zintegrowana z systemem informatycznym nowej generacji* oraz *Rozwój e-usług medycznych i rozbudowa systemu informatycznego Wojewódzkiego Zespołu Specjalistycznego w Rzeszowie jako element Podkarpackiego Systemu Informacji Medycznej (PSIM)* na łączną wartość dofinansowania 3 428 770,52 euro (14 331 575,04 PLN). Jednocześnie w 2014r. podejmowano działania w celu przyspieszenia tempa realizacji indywidualnych projektów kluczowych, które polegały na współpracy z beneficjentami w zakresie np. uzupełnień lub ostatecznego ustalenia zakresów rzeczowych.

Od początku realizacji Programu przeprowadzono 2 konkursy. Szacunkowa kwota przeznaczona na dofinansowanie projektów w ramach konkursów wyniosła 16 747 212,79 euro (70 mln PLN). Złożono 60 wniosków na łączną kwotę dofinansowania 49 333 901,87 euro (206 205 843,04 PLN), tj. 295% szacunkowej kwoty przeznaczonej na ich dofinansowanie.

W okresie sprawozdawczym w ramach III osi priorytetowej oceniono pozytywnie pod względem formalnym 3 projekty (projekty kluczowe) na łączną wartość wnioskowanego dofinansowania 3 428 770,52 euro (14 331 575,04 PLN), natomiast od początku realizacji Programu oceniono pozytywnie 76 (w tym 24 projektów kluczowych) na łączną wartość dofinansowania 82 434 062,49 euro (344 557 894,39 PLN).

W 2014r. zatwierdzono do realizacji 3 projekty o wartości wnioskowanego dofinansowania 3 428 770,52 euro (14 331 575,04 PLN), zaś od początku wdrażania Programu zatwierdzono do realizacji 62 projekty o wartości wnioskowanego dofinansowania 69 115 288,35 euro (288 888 082,25 PLN).

W okresie sprawozdawczym podpisano 3 umowy/decyzje dotyczące projektów kluczowych, natomiast od początku realizacji Programu 60 umów/decyzji (w tym 24 projekty kluczowe) na łączną wartość dofinansowania z EFRR 67 187 022,86 euro (280 828 318,14 PLN), co stanowi 99% dostępnej kwoty alokacji z EFRR w ramach III osi priorytetowej. Biorąc pod uwagę obecny poziom kontraktacji oraz projekty oczekujące na kontraktację (60 zakontraktowanych z 76 pozytywnie ocenionych) można stwierdzić, iż stopień realizacji założeń finansowanych jest na zadawalającym wysokim poziomie. Zgodnie z *Harmonogramem naboru wniosków o dofinansowanie* nie planuje się w przyszłym okresie sprawozdawczym kolejnych naborów. W wyniku realizacji projektów już zakontraktowanych oraz projektów, które oczekują na podpisanie umów o dofinansowanie zostaną udostępnione

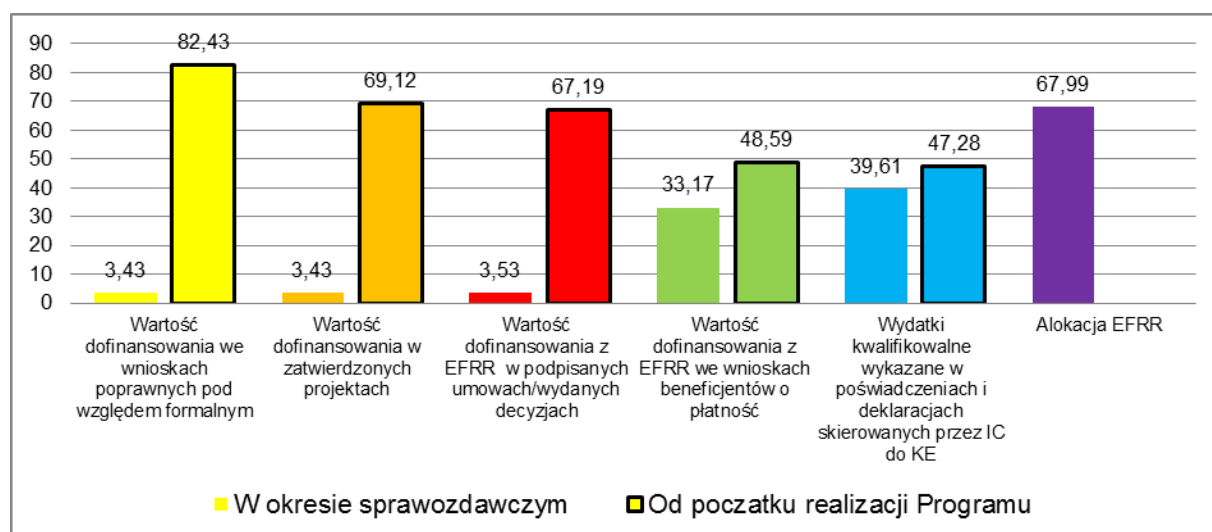
usługi i aplikacje dla obywateli e-edukacja, e-administracja, e-integracja oraz wybudowana zostanie nowoczesna infrastruktura telekomunikacyjna, w tym sieci szerokopasmowe.

W okresie sprawozdawczym Instytucja Zarządzająca RPO WP zatwierdziła 141 wniosków beneficjentów o płatność (w tym 93 wnioski o płatność dla projektów kluczowych) na kwotę dofinansowania z EFRR 33 167 160,34 euro (138 632 096,81 PLN). Od początku realizacji Programu zatwierdzono 380 wniosków beneficjentów o płatność (w tym 178 wniosków o płatność dla projektów kluczowych) na łączną wartość dofinansowania z EFRR 48 586 124,88 euro (203 080 284,79 PLN), co stanowi 71% dostępnej kwoty alokacji z EFRR w ramach III osi priorytetowej (w stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego odnotowano znaczny wzrost ponieważ na koniec 2013r. poziom ten wynosił 23%).

Ponadto w okresie sprawozdawczym na rzecz beneficjenta zrealizowano płatności w kwocie 33 485 502,44 euro (139 962 703,1 PLN), zaś od początku realizacji programu w kwocie 46 272 118,79 euro (193 408 202,10 PLN).

W okresie sprawozdawczym w ramach Poświadczenia i deklaracji wydatków oraz wniosku o płatność okresową od Instytucji Certyfikującej do Komisji Europejskiej zadeklarowano 39 605 561,06 euro wydatków kwalifikowanych, natomiast od początku realizacji Programu zadeklarowano 47 277 249,32 euro.

Wykres 48. Stan wdrażania III osi priorytetowej w okresie sprawozdawczym oraz od początku realizacji Programu (w mln euro).

Źródło: KSI SIMIK (07-13).

Obecnie, poziom kontraktacji osiągnął 99%. Stopień ten w porównaniu do stanu na koniec poprzedniego okresu sprawozdawczego wzrósł o 6 punktów procentowych. Osiągnięcie 100% poziomu alokacji osi priorytetowej będzie możliwe dzięki kontraktacji pozostałych projektów, co jednocześnie w pełni wyczerpie alokację przewidzianą na realizację inwestycji w ramach osi priorytetowej. Poziom płatności w stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego wzrósł i obecnie wynosi 71%. Postęp ten wynika z intensywnej realizacji projektów złożonych w pierwszym oraz drugim konkursie, a także dalszej kontraktacji indywidualnych projektów kluczowych. Niski poziom płatności, który utrzymywał się do 2013r. wynikał głównie z tego, że wydatki przeznaczone na realizację niewielkich projektów wyłonionych w ramach pierwszej edycji konkursu zostały w większości całkowicie zrealizowane. Ponadto na taki poziom płatności miał również wpływ, późny termin ogłaszanych konkursów spowodowany oczekiwaniem na program pomocy publicznej.

Jednocześnie duży wpływ na stan płatności mają w zdecydowanym stopniu wpływ realizowane indywidualne projekty kluczowe, które zagospodarowują jej alokację aż w 70%, przy czym do końca okresu sprawozdawczego nie zakończyła się realizacja żadnego z nich. Taka sytuacja wynika głównie z ich złożoności oraz z powstałych na etapie ich przygotowywania do realizacji i wdrażania znacznych utrudnień i komplikacji. Podkreślić należy, iż do końca okresu sprawozdawczego zakontraktowano wszystkie indywidualne projekty kluczowe.

W przyszłym okresie sprawozdawczym spodziewany jest dalszy wzrost płatności, ponieważ większość inwestycji zgodnie z harmonogramem jest w ostatniej fazie realizacji. Zatem nie przewiduje się zagrożenia związanego z niewykorzystaniem alokacji przeznaczonej na realizację ww. osi.

Zaznaczyć należy, iż w ramach ogłoszonego konkursu zastosowano proces odpowiedniego skoordynowania wsparcia inwestycji w ramach Programu ze wsparciem udzielonym w ramach POIG oraz zapewniono komplementarność projektów z zakresu społeczeństwa informacyjnego realizowanych na poziomie regionalnym z projektami realizowanymi na poziomie krajowym. W związku z tym, w Regulaminie dotyczącym drugiego naboru zawarto zapisy wykluczające możliwość składania projektów przez jednostki samorządu terytorialnego objęte projektem kluczowym *PSeAP – Podkarpacki System e-Administracji Publicznej*. Ponadto, składane projekty dotyczące ww. zakresu przez inne niż wskazane powyżej jednostki nie mogły powielać funkcjonalności istniejących centralnych bądź regionalnych systemów dziedzinowych lecz powinny być komplementarne do rozwiązań, które oferują:

- e-PUAP,
- Ogólnopolska Sieć Teleinformatyczna na potrzeby obsługi numeru alarmowego 112 (OST 112),
- pl.ID – polska ID karta.

Ponadto w zakresie e-zdrowia wykluczono możliwość składania projektów przez jednostki, które są objęte projektem kluczowym Samorządu Województwa Podkarpackiego pn. *Podkarpacki System Informacji Medycznej – PSIM* oraz jednostki znajdujące się w Indykatoryjnym wykazie indywidualnych projektów kluczowych Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013 w zakresie Podkarpackiego Systemu Informacji Medycznej. Dodatkowo, projekty składane w zakresie e-zdrowia przez inne niż wskazane powyżej jednostki miały być w pełni komplementarne z ww. indywidualnym projektem kluczowym. Ponadto w zakresie e-zdrowia projekty nie mogły powielać funkcjonalności (zakresów) istniejących rozwiązań, lecz powinny zapewniać interoperacyjność z rozwiązaniami przewidzianymi w ramach Krajowego Programu Informatyzacji Ochrony Zdrowia, które oferują następujące projekty:

- *Elektroniczna Platforma Gromadzenia, Analizy i Udostępniania Zasobów Cyfrowych o Zdarzeniach Medycznych,*
- *Platforma Udostępniania On-line Przedsiębiorcom Usług i Zasobów Cyfrowych Rejestrów Medycznych,*
- *Systemy związane z przebudową, dostosowaniem, utrzymywaniem i monitorowaniem rejestrów i innych zasobów ochrony zdrowia przez organy publiczne, w tym administrację państwową i samorządową – Platforma Rejestrów Ochrony Zdrowia (PROZ).*

Jednocześnie projekty z zakresu Systemów Informacji Przestrzennej nie mogły powielać funkcjonalności istniejących systemów krajowych (np. Geoportal) i kierunków rozwoju tych systemów.

We wszystkich przypadkach, kiedy zachodziła ewentualna możliwość nakładania się zakresu rzeczowego, czy też funkcjonalności przewidzianych w ramach projektów składanych do dofinansowania w naborze wniosków z projektami przewidzianymi do realizacji w programach krajowych. Urząd kierował zindywidualizowane wystąpienia zawierające charakterystykę wniosków będących przedmiotem oceny w celu koordynacji wsparcia na przedsięwzięcia z zakresu e-usług. Zapytania zmierzały do uzyskania jednoznacznego potwierdzenia braku nakładania się zakresów rzeczowych i funkcjonalności ocenianych projektów, co było warunkiem pozytywnej oceny formalnej ocenianych wniosków o dofinansowanie.

Na terenie województwa podkarpackiego w ramach III osi priorytetowej na koniec 2014r. zakontraktowano 60 projektów, z czego:

- 6 projektów z łącznym dofinansowaniem z EFRR 5 409 725,74 euro (22 611 571,64 PLN) w zakresie budowy/rozbudowy sieci szerokopasmowej,
- 3 projekty z łącznym dofinansowaniem z EFRR 1 053 431,69 euro (4 403 133,79 PLN) w zakresie budowy systemu informacji przestrzennej,
- 51 projektów z łącznym dofinansowaniem z EFRR 60 723 865,43 euro (253 813 612,71 PLN) w zakresie e-zdrowia, e-administracji i e-edukacji.

Dla porównania w ramach PO IG w obszarze dotyczącym społeczeństwa informacyjnego na terenie województwa podkarpackiego realizowanych jest łącznie 815 projektów, których wartość dofinansowania z EFRR wynosi 65,83 mln euro (275,17 mln PLN). W obszarze usług i aplikacji dla obywateli w zakresie e-zdrowia, e-administracji i e-edukacji w ramach PO IG realizowanych jest 32 inwestycje o wartości 2,77 mln euro (11,6 mln PLN), natomiast znaczna liczba projektów na terenie województwa w ramach PO IG dotyczy usług i aplikacji MŚP oraz innych działań mających na celu poprawę dostępu MŚP do TIK i ich wydajne użytkowanie – jest to 783 inwestycje o wartości dofinansowania z EFRR przekraczającej 63,06 mln euro (263,57 mln PLN).

W okresie sprawozdawczym w ramach RPO WP zakończyła się realizacja 16 projektów, natomiast łącznie zakończono realizację 34 z 60 przedsięwzięć. IZ RPO WP, w ramach prowadzonych działań, w przypadku opóźnień w projektach, analizuje każdy przypadek indywidualnie motywując beneficjentów do maksymalnego przyspieszenia realizacji projektów.

Analizując zakończone projekty należy stwierdzić, że postęp finansowy w III osi priorytetowej jest na średnim poziomie (23% wydatkowania alokacji przeznaczonej na tą oś priorytetową). Jednocześnie postęp rzeczowy 9 wskaźników w zakończonych projektach wykazuje, iż 10 wsk. (75% wszystkich wsk.) osiągnęło/przekroczyło już wartość docelową, 2 wskaźniki osiągnęły wartości między 0-50%. Analizując ww. informacje podkreśla się, iż przy 1/4 wydatkowanej alokacji, 75% liczby wskaźników tej osi priorytetowej osiągnęło wartości docelowe między 75% a 100% (lub powyżej).

Trzeba zaznaczyć, iż w podpisanych umowach zaangażowano 99% alokacji przeznaczonej na tą oś priorytetową. W ramach podpisanych umów 10 wsk. (83% wszystkich wsk.) osiągnie/przekroczy wartości docelowe, 2 osiągnie wartości między 1-50% wartości docelowej.

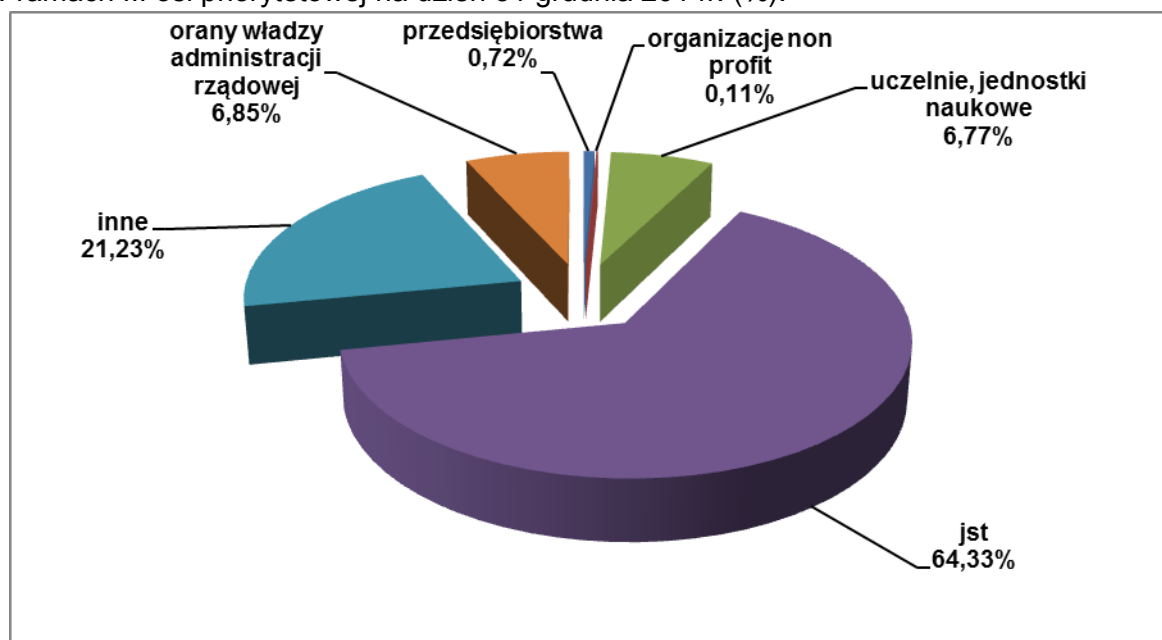
Postęp rzeczowy w realizacji wskaźników, w tej osi priorytetowej jest wyższy od postępu finansowego.

Powyższy stopień osiągnięcia wskaźników celu ww. osi priorytetowej potwierdza realizację celu głównego RPO WP jakim jest wzrost krajowej i międzynarodowej konkurencyjności gospodarki oraz poprawa dostępności przestrzennej Podkarpacia, a także celu Strategii Rozwoju Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2020: *Podniesienie krajowej i międzynarodowej konkurencyjności gospodarki regionu poprzez wzrost jej innowacyjności, a tym samym efektywności, która stworzy warunki do zwiększenia zatrudnienia oraz wzrostu dochodów i poziomu życia ludności.*

Działania wspierane w ramach niniejszej osi priorytetowej przyczyniają się do realizacji celów *Strategii Europa 2020* i jednocześnie wpisują się w poszczególne obszary *Krajowego Programu Reform na rzecz realizacji Strategii Europa 2020*. Więcej informacji w tym zakresie podano punkcie 2.1.6.6.

Od początku realizacji Programu w ramach III osi priorytetowej dominującą grupę beneficjentów stanowią jednostki samorządu terytorialnego realizujące 25 projektów o wartości dofinansowania z EFRR wynoszącej 43 222 362,81 euro (180 660 832,08 PLN), z uczelniami, jednostkami naukowymi podpisano 9 umów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 4 547 590,16 euro (19 008 017,37 PLN), z administracją rządową podpisano 2 umowy na łączną wartość dofinansowania z EFRR 4 601 060,35 euro (19 231 512,05 PLN), z organizacjami non profit zawarto również umowę na łączną wartość dofinansowania z EFRR wynoszącą 73 633,02 euro (307 771,28 PLN), natomiast z innymi beneficjentami tj. publiczne zakłady opieki zdrowotnej podpisano 22 umowy na łączną wartość dofinansowania z EFRR 14 261 631,30 euro (59 610 766,52 PLN). Ponadto w ramach osi podpisano 1 umowę z przedsiębiorstwem o łącznej wartości dofinansowania z EFRR wynoszącej 480 745,21 euro (2 009 418,84 PLN).

Wykres 49. Udział poszczególnych grup beneficjentów wg wartości podpisanych umów w ramach III osi priorytetowej na dzień 31 grudnia 2014r. (%).

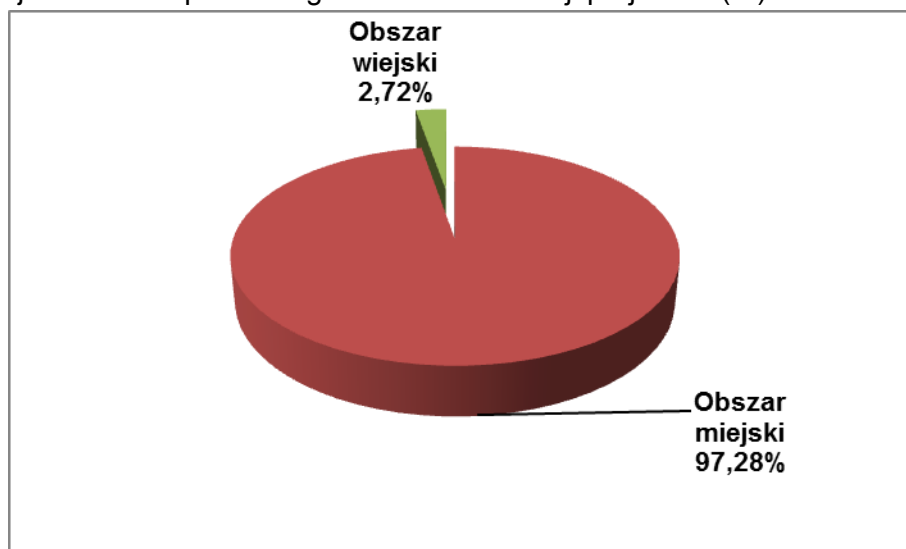

Źródło: KSI (SIMIK 07-13).

Od początku realizacji Programu w ramach III osi priorytetowej podpisano 54 umowy na realizację projektów na obszarach miejskich, na łączną wartość dofinansowania z EFRR 65 356 908,10 euro (273 178 804,46 PLN). Natomiast 6 umów na obszarach wiejskich na

łączną wartość dofinansowania z EFRR 1 830 114,76 euro (7 649 513,68 PLN), co stanowi 3% wartości zakontraktowanych projektów. Nie można jednakże jednoznacznie określić liczby projektów, która dotyczy wyłącznie terenów miejskich lub terenów wiejskich, dlatego że większość z nich ma zasięg regionalny (powiatowy lub wojewódzki). Zasadniczo środki na rozwój e-administracji trafiają w dużej części do stolicy regionu, gdzie powstają projekty, które mają jednak często wymiar ogólnoregionalny (np. Podkarpacka Biblioteka Cyfrowa, Podkarpacka Platforma Antyplagiatowa) czy aglomeracyjny („Budowa regionalnej sieci szerokopasmowej aglomeracji rzeszowskiej ResMAN – Etap II”). Duże środki trafiają również do ośrodków subregionalnych – Jarosławia, Krosna i Tarnobrzega. Ze względu na specyfikę projektów teleinformatycznych środki na ich realizację są przypisane do miast lub sieci miast, w których są one wdrażane, ale ich oddziaływanie ma zdecydowanie szerszy zasięg. Efekty realizacji większości projektów dotyczą także obszarów wiejskich, co znajduje odzwierciedlenie we wskaźniku *Liczba osób, które uzyskały dostęp do szerokopasmowego Internetu*. Zgodnie z tym wskaźnikiem dostęp do Internetu na terenach wiejskich w 2014 roku uzyskało ponad 38 tys. osób z ponad 52 tys. osób ogółem. Zaznaczyć należy, iż wartość ww. wskaźnika przekroczyła zaplanowaną na 2015r. wartość docelową.

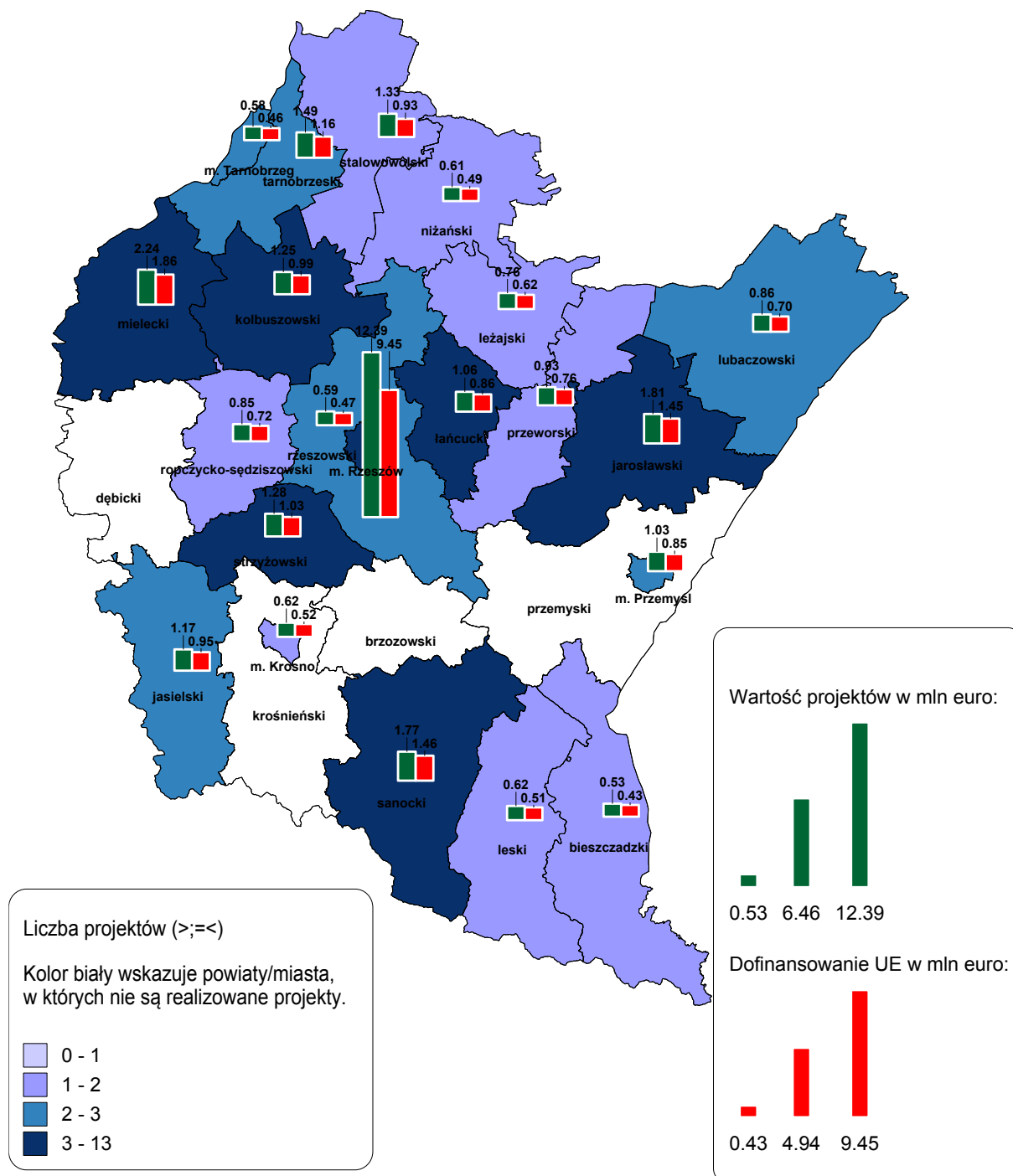
Wykres 50. Rozkład dofinansowania projektów w podpisanych umowach w ramach III osi priorytetowej RPO WP – podział wg obszarów realizacji projektów (%).

Źródło: KSI SIMIK (07-13).

Od początku realizacji Programu w ramach III osi priorytetowej na obszarze defaworyzowanym realizowanych jest 11 projektów (co stanowi 18% wszystkich podpisanych umów), na łączną wartość dofinansowania z EFRR 4 151 033,6 euro (17 350 490,25 PLN), (co stanowi 6% wartości wszystkich podpisanych umów), w tym powiat: bieszczadzki 1 umowa na łączną wartość dofinansowania z EFRR 430 691,88 euro (1 800 205,93 PLN), kolbuszowski 3 umowy na łączną wartość dofinansowania z EFRR 987 197,13 euro (4 126 286,56 PLN), leski 1 umowa na łączną wartość dofinansowania z EFRR 509 775,65 euro (2 130 760,27 PLN), lubaczowski 2 umowy na łączną wartość dofinansowania z EFRR 703 077,85 euro (2 938 724,81 PLN), niżański 1 umowa na łączną wartość dofinansowania z EFRR 489 598,76 euro (2 046 424,89 PLN) oraz strzyżowski 3 umowy na łączną wartość dofinansowania z EFRR 1 030 692,33 euro (4 308 087,79 PLN).

Mapa 6. Projekty w ramach III osi priorytetowej *Spółeczeństwo informacyjne* wg miejsca realizacji – na podstawie podpisanych umów na dzień 31 grudnia 2014r.

W ramach przedmiotowej osi dofinansowane uzyskało 7 projektów o charakterze regionalnym realizowanych na terenie wielu powiatów o wartości ogółem 49,71 mln euro (207,77 mln PLN), w tym dofinansowanie z EFRR 40,5 mln euro (169,28 mln PLN).

Informacje na temat projektów realizowanych w innych programach operacyjnych w ramach perspektywy finansowej 2007-2013 w województwie podkarpackim zamieszczono w załączniku nr 17.

W okresie sprawozdawczym nie zrealizowano badań ewaluacyjnych dotyczących oceny efektywności III osi priorytetowej. Wyniki zrealizowanego badania pn. *Ocena stopnia realizacji wskaźników RPO Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013* w trakcie, którego analizie i ocenie poddano stopień realizacji wskaźników tej osi, przedstawiono w sprawozdaniu rocznym z realizacji RPO WP za 2013r. Zaznaczyć jednak należy, iż w przyszłym okresie sprawozdawczym planowane jest badanie ewaluacyjne pn. *Ocena wpływu wsparcia udzielonego w ramach RPO WP 2007-2013 na rozwój społeczeństwa informacyjnego w województwie podkarpackim*. Jego celem będzie zbadanie dotychczasowych oraz analiza spodziewanych efektów realizowanych projektów w ramach III osi priorytetowej. Jednocześnie ocenie poddany zostanie wpływ projektów na rozbudowę infrastruktury teleinformatycznej oraz rozwój elektronicznych usług świadczonych dla ludności. Istotnym elementem analiz będzie także ocena w zakresie skutecznego i efektywnego wykorzystania specjalistycznych systemów informatycznych w pracy administracji i służby zdrowia. W związku z powyższym wyniki ww. ewaluacji zostaną przedstawione w sprawozdaniu końcowym z realizacji RPO WP.

Projekty kluczowe

Zgodnie z *Indykatywnym wykazem indywidualnych projektów kluczowych Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013* w ramach III osi priorytetowej realizowanych jest 24 projekty na łączną kwotę dofinansowania w wysokości 46,93 mln euro (196,149 mln PLN), co stanowi 69,02% dostępnej kwoty alokacji z EFRR w ramach tej osi.

ZWP uchwałą nr 356/8436/14 z dnia 3 czerwca 2014r. dokonał zmiany Indykatywnego wykazu indywidualnych projektów kluczowych Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013, która dotyczyła wprowadzenia do wykazu projektu pn. *Rozwój e-usług medycznych i rozbudowa systemu informatycznego Wojewódzkiego Zespołu Specjalistycznego w Rzeszowie jako element Podkarpackiego Systemu Informacji Medycznej (PSIM)*. W dniu 17 września 2014r. zawarto pre-umowę dotyczącą przygotowania ww. indywidualnego projektu kluczowego.

W okresie sprawozdawczym przeprowadzono ocenę formalną 3 wniosków o dofinansowanie indywidualnych projektów kluczowych na łączną wartość dofinansowania 3 428 770,52 euro (14 331 575,04 PLN), które jednocześnie zostały zatwierdzone do realizacji.

W okresie sprawozdawczym podpisano 3 umowy o dofinansowanie indywidualnych projektów kluczowych tj.:

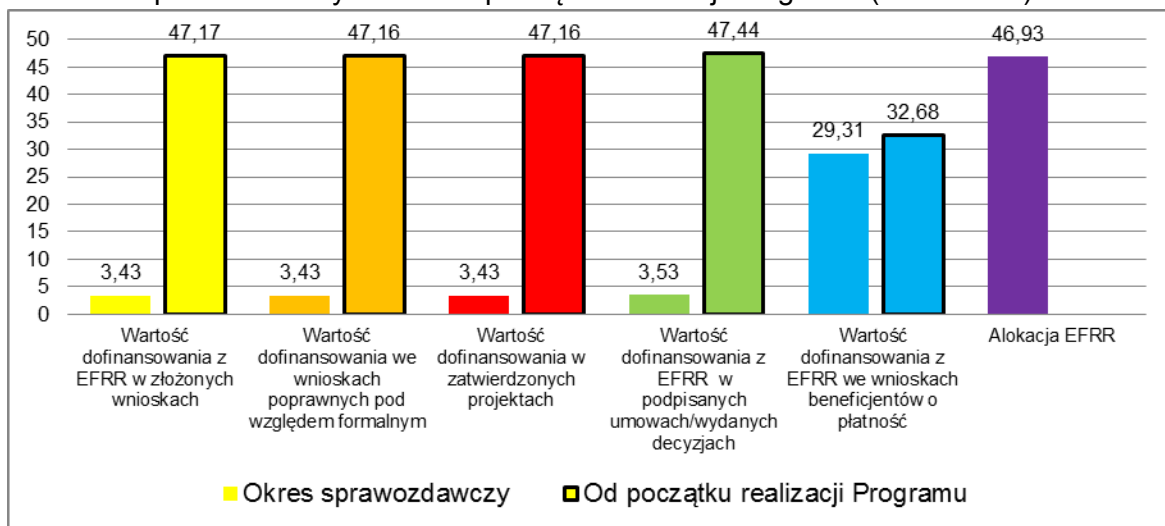
- projekt pn. *Kompleksowa informatyzacja Szpitala Miejskiego w Przemyśle jako element Podkarpackiego Systemu Informacji Medycznej – PSIM* na kwotę dofinansowania z EFRR 744 381,10 euro (3 111 364,14 PLN),
- projekt pn. *ePRz - otwarta platforma e-usług zintegrowana z systemem informatycznym nowej generacji* na kwotę dofinansowania z EFRR 2 033 590,12 euro (8 500 000 PLN),
- projekt pn. *Rozwój e-usług medycznych i rozbudowa systemu informatycznego Wojewódzkiego Zespołu Specjalistycznego w Rzeszowie jako element Podkarpackiego Systemu Informacji Medycznej (PSIM)* na kwotę dofinansowania z EFRR 754 699,81 euro (3 154 494,26 PLN).

Łączna wartość dofinansowania z EFRR ww. inwestycji wyniosła 3 532 671,04 euro (14 765 858,4PLN).

Od początku realizacji Programu podpisano 24 umowy o dofinansowanie projektów kluczowych w ramach III osi priorytetowej na kwotę dofinansowania z EFRR 47 444 962,15 euro (198 310 452,8 PLN), co stanowi 70% alokacji przewidzianej w ramach III osi priorytetowej. Na koniec okresu sprawozdanego zakontraktowano wszystkie indywidualne projekty kluczowe.

W okresie sprawozdawczym zweryfikowano i zatwierdzono 93 (znacznym postępie w stosunku do roku ubiegłego) wnioski o płatność na łączną kwotę dofinansowania z EFRR 29 311 248,76 euro (122 515 157,55 PLN), natomiast od początku realizacji Programu zweryfikowano i zatwierdzono 178 wniosków o płatność na łączną kwotę dofinansowania z EFRR 32 681 816,02 euro (136 603 454,58 PLN). Zaznaczyć należy, iż w stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego odnotowano postęp finansowy w ramach projektów kluczowych.

Wykres 51. Stan realizacji projektów kluczowych w ramach III osi priorytetowej RPO WP w okresie sprawozdawczym oraz od początku realizacji Programu (w mln euro).

Źródło: KSI (SIMIK 07-13).

Wykres 52. Poziom płatności w relacji do zaangażowanych środków w projektach kluczowych.

Poziom płatności w relacji do zaangażowanych środków w projektach kluczowych na koniec okresu sprawozdawczego wyniósł 69%. W stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego odnotowano znaczny wzrost ponieważ na koniec 2013r. poziom ten wyniósł 8%.

W ramach III osi priorytetowej Województwo Podkarpackie realizuje w partnerstwie 2 indywidualne projekty kluczowe tj.:

- *Podkarpacki System e-Administracji Publicznej – PseAP,*
- *Podkarpacki System Informacji Medycznej - (PSIM).*

Celem pierwszego projektu pn. *Podkarpacki System e-Administracji Publicznej – PseAP* jest zapewnienie mieszkańcom Podkarpacia możliwości korzystania z szerokiego zakresu usług publicznych dostępnych drogą elektroniczną poprzez:

- budowę systemów informatycznych, umożliwiających dostęp obywateli do e-usług,
- modernizację infrastruktury teleinformatycznej urzędów administracji lokalnej,
- wprowadzenie procedur obsługi i standardów informatycznych w zakresie świadczenia e-usług.

Projekt ten ma stanowić wspólną platformę e-Administracji Województwa Podkarpackiego zintegrowaną z elektroniczną Platformą Usług Administracji Publicznej (ePUAP) realizowaną przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji. W tym celu konsultowano zakres rzeczowy projektu z Centrum Projektów Informatycznych MSWiA, aby projekt PSeAP nie powielał usług publicznych dostępnych na ePUAP. Zgodnie z dokonanymi ustaleniami PSeAP poprzez integrację z platformą ePUAP będzie tworzył jednolity, bezpieczny i zgodny z prawem elektroniczny kanał udostępniania usług publicznych przez administrację publiczną. Ponadto poprzez swą interoperacyjność i standaryzację usprawni pracę jednostek samorządu terytorialnego województwa podkarpackiego. Należy zaznaczyć, iż w realizacji projektu uczestniczy 160 podmiotów w 235 lokalizacjach. W ramach ww. projektu założono, iż w wyniku jego realizacji zostanie uruchomionych m.in. 200 usług on-line dotyczących poziomu 1 (*Informacje*), 150 usług on-line dotyczących poziomu 2 (*Interakcja*), 50 usług on-line dotyczących poziomu 3 (*dwustronna interakcja*) oraz 20 usług on-line dotyczących poziomu 4 (*transakcja*). Ponadto zakończenie inwestycji przyczyni się do uruchomienia 217 PIAP-ów, jednocześnie jego realizacja umożliwi korzystanie z usług on-line ponad 105 tys. mieszkańcom Podkarpacia.

Realizacja projektu PSeAP podzielona została na dwie części. W ramach pierwszej, zgodnie z umową, firma BIW „KONCEPT” Sp. z o.o., wykonała w siedzibach jst uczestniczących w projekcie infrastrukturę techniczną LAN, której odbiór nastąpił w dniu 7 maja 2013r. (całkowity koszt tej części projektu to kwota ponad 1,22 mln euro). Druga część projektu dotyczy dostawy sprzętu oraz niezbędnego oprogramowania. Całość zrealizowało konsorcjum firm ATOS IT Services Sp. z o.o. (dostawa sprzętu i części oprogramowania „standardowego”) oraz Sputnik Sp. z o.o., której zadaniem jest wykonanie oprogramowania dedykowanego (Systemu Elektronicznego Obiegu Dokumentów oraz oprogramowania dla CPD). Odbiór dostarczonego sprzętu (zgodnie z harmonogramem dostaw) nastąpił 13 grudnia 2013r. Firma Sputnik przeprowadziła wdrożenie pilotażowe oprogramowania SEOD w 10 wytypowanych jst.

W dniu 6 lutego 2014r. zostało ogłoszone postępowanie przetargowe na wybór Audytora ww. projektu. Otwarcie złożonych ofert nastąpiło 21 lutego 2014r. W ramach zawartej umowy z firmą 4PI Sp. z o.o. przeprowadzono audyt techniczny, finansowy oraz prawny. W dniu 29 sierpnia 2014r. podpisano protokół odbioru ostatniego etapu audytu projektu. 30

października 2014r. odbyło się spotkanie Komitetu Sterującego, natomiast 31 października zakończono rzeczową realizację ww. inwestycji, która obejmowała:

- budowę pasywnej infrastruktury sieciowej LAN,
- dostawę, konfigurację i wdrożenie licencji systemu antywirusowego,
- budowę portalu SeUI oraz e-Uслуг opartych o formularze,
- integrację z ePUAP,
- dostawę licencji i oprogramowania obiegu dokumentów,
- wdrożenie podpisu cyfrowego kwalifikowanego w JST,
- dostawę i konfigurację urządzeń sieciowych
- dostawę i konfigurację urządzeń do zabezpieczenia przesyłu i gromadzenia danych,
- dostawę i konfigurację urządzeń serwerowych,
- dostawę i konfigurację urządzeń oprogramowania systemowego,
- dostawę urządzeń oraz licencji i oprogramowania do monitorowania sieci,
- dostawę urządzeń oraz licencji i oprogramowania do zabezpieczenia brzegu sieci i VPN,
- dostawę instalację i konfigurację serwerów dla partnerów,
- dostawę zestawów komputerowych oraz notebooków,
- dostawę i instalację oprogramowania biurowego,
- dostawę zestawów wielofunkcyjnych,
- dostawę i konfigurację infomatów,
- promocję projektu,
- szkolenia,
- audyt projektu.

W dniu 18 grudnia 2014r. odbyło się spotkanie Grupy roboczej dotyczącej utrzymania projektu. Do końca okresu sprawozdawczego nie został złożony wniosek o płatność końcową, jednak zakończono jego rzeczową realizację. Brak wniosku o płatność końcową wynika z zaistniałych znacznych komplikacji na etapie przygotowania do realizacji tego projektu. Problemy z tym związane spowodowały znaczne opóźnienie terminu złożenia poszczególnych wniosków o dofinansowanie, a w konsekwencji i ich kontraktację. Zgodnie z zapisami umowy o dofinansowanie jego zakończenie zostało przesunięte i zaplanowane na koniec lipca 2015r.

Drugi projekt kluczowy pn.: *Podkarpacki System Informacji Medycznej – PSIM* jest realizowany na poziomie wojewódzkim oraz powiatowym (28 jednostek służby zdrowia, w tym 8 szpitali wojewódzkich i 19 szpitali powiatowych oraz Szpital MSWiA w Rzeszowie). Głównym celem projektu jest zwiększenie dostępu do usług zdrowotnych na terenie Województwa Podkarpackiego. W wyniku realizacji projektu powstanie Regionalne Centrum Informacji Medycznej tj. system świadczący następujące usługi:

- *informacja medyczna dla obywateli Podkarpacia e-Informator* - usługa udostępniająca obywatelom województwa informacje o jednostkach opieki zdrowotnej realizujących świadczenia finansowane ze środków publicznych, w zakresie udzielanych świadczeń przez te jednostki oraz warunkach ich dostępności,
- *rejestracja pacjentów do jednostek służby zdrowia e-Rejestracja* - usługa umożliwiająca rejestrację pacjentów na wizyty/pobyty w jednostkach opieki zdrowotnej (objętych projektem),

- *udostępnienie Elektronicznego Rekordu Pacjenta ERP - Elektroniczny Rekord Pacjenta* - usługa wspomagająca udostępnianie elektronicznej dokumentacji medycznej pacjenta w ramach regionalnej sieci jednostek służby zdrowia,
- *udostępnienie Regionalnego Rejestru Danych Ratunkowych RRDR - Regionalny Rejestr Danych Ratunkowych* - usługa wspomagająca udostępnianie elektronicznej dokumentacji medycznej pacjenta w ramach regionalnej sieci jednostek służby zdrowia,
- *wymiana elektronicznych informacji medycznych pomiędzy jednostkami opieki zdrowotnej EPW-ZOZ Elektroniczna Platforma Współpracy ZOZ* - usługa umożliwiająca wymianę informacji pomiędzy jednostkami opieki zdrowotnej,
- *wymiana elektronicznych informacji pomiędzy jednostkami opieki zdrowotnej a podmiotami nadzorującymi te jednostki i koordynującymi politykę zdrowotną w regionie EPN-Elektroniczna Platforma Nadzoru* - usługa umożliwiająca jednostkom opieki zdrowotnej przekazywanie informacji w zakresie: struktury organizacyjnej jednostek i lokalizacji, zasobów materialnych (sprzęt i aparatura medyczna) posiadanych przez jednostki, sytuacji finansowej jednostek, zawartych kontraktów i realizacji tych kontraktów, kolejek oczekujących na realizację usług medycznych.

W ramach ww. projektu założono, iż w wyniku jego realizacji zostanie utworzonych lub udostępnionych 15 aplikacji/usług teleinformatycznych, 3 rejestrów publicznych udostępnionych on-line, ponadto uruchomionych zostanie m.in. 1 usługa on-line na poziomie 1 (Informacje), 3 usługi on-line dotyczą poziomu 2 (Interakcja), 2 usługi on-line dotyczące poziomu 3 (dwustronna interakcja). Ponadto zakończenie inwestycji przyczyni się do uruchomienia 13 PIAP-ów, jednocześnie jego realizacja umożliwi korzystanie z usług on-line ponad 100 tys. mieszkańcom Podkarpacia oraz 286 osób będzie mieć możliwość używania podpisu elektronicznego.

W okresie sprawozdawczym realizacja ww. projektu przebiegała następująco:

- w dniu 11 lutego 2014r. ogłoszono postępowanie na wyłonienie Audytora projektu,
- w dniu 24 lutego 2014r. – otwarcie ofert,
- w dniu 14 kwietnia 2014r. opublikowano w BIP ogłoszenie o postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego pn. „Utrzymanie integracji Regionalnego Centrum Informacji Medycznej (RCIM) - pełnienie funkcji Administratora RCIM”, przy czym termin składania ofert wyznaczono do dnia 2 czerwca 2014r.,
- w dniu 28 maja 2014r. dokonano zmiany w Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia - zmianie uległ termin składania ofert.
- w dniu 5 czerwca 2014r. dokonano otwarcia złożonych ofert. Ponieważ wszystkie złożone oferty przekraczały zaplanowany budżet, koniecznym było podjęcie decyzji o unieważnieniu postępowania przetargowego,
- w dniu 29 lipca 2014r. opublikowano ogłoszenie o postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego pn. „Utrzymanie integracji Regionalnego Centrum Informacji Medycznej (RCIM) - pełnienie funkcji Administratora RCIM” termin składania ofert wyznaczono na dzień 12 września 2014r. wpłynęły trzy oferty, za najkorzystniejszą uznano ofertę przedłożoną przez konsorcjum firm BMM Sp. z o. o. oraz Asseco Poland S.A.
- w okresie od 12 do 29 września 2014r. – weryfikacja złożonych ofert w postępowaniu na wybór Administratora RCIM,
- w dniu 26 września 2014r. - zakończono realizację umowy na audyt zewnętrzny projektu PSIM,
- 29 września 2014r. – informacja o wyborze najkorzystniejszej oferty w postępowaniu na wybór Administratora RCIM (konsorcjum firm BMM Sp. z o.o., Asseco Poland S.A.),

- w dniu 29 października 2014r. zawarło umowę na świadczenie usługi „Utrzymanie integracji Regionalnego Centrum Informacji Medycznej (RCIM) - pełnienie funkcji Administratora RCIM” z konsorcjum firm: BMM Sp. z o.o. oraz Asseco Poland S.A.
- w dniu 31 października 2014r. zakończono realizację umowy z Inżynierem Kontraktu na usługę zarządzania i promocji projektu *Podkarpacki System Informacji Medycznej PSIM*.

Zgodnie z harmonogramem realizacji projektu jego zakończenie zaplanowano na koniec okresu sprawozdawczego, w związku z czym w dniu 31 grudnia 2014r. beneficjent przedłożył wniosek o płatność końcową.

Należy zaznaczyć, iż ww. projekty bardzo mocno wpływają na rozwój społeczeństwa informacyjnego w województwie. Duże znaczenie ma również fakt, że są one realizowane w sposób kompleksowy co stanowi dobry przykład efektywnych działań na rzecz infrastruktury telekomunikacyjnej, a także rozwoju społeczeństwa informacyjnego. Jednocześnie ww. projekty uwzględniono w *Strategii informatyzacji województwa podkarpackiego na lata 2007-2013*.

Niski poziom płatności projektów kluczowych, w stosunku do alokacji przewidzianej na ich realizację, który utrzymywał się do 2013r. wynikał z utrudnień, które wystąpiły na etapie ich przygotowania. Utrudnienia związane z ich przygotowaniem spowodowały przesunięcie terminu złożenia wniosków o dofinansowanie, a w konsekwencji i ich realizację. Głównym problemem było ustalenie kształtu zakresów rzeczowych 21 projektów realizowanych przez jednostki powiatowe oraz ich harmonogramów, które tworzą *Podkarpacki System Informacji Medycznej – PSIM*, co skutkowało usunięciem w 2013r. z Wykazu jednego z projektów PSIM pn. *Kompleksowa informatyzacja Zespołu Opieki Zdrowotnej nr 2 w Rzeszowie jako element Podkarpackiego Systemu Informacji Medycznej*. Do końca okresu sprawozdawczego zakontraktowano wszystkie przewidziane do realizacji projekty (w tym 3 w okresie sprawozdawczym) i odnotowano znaczny postęp w poziomie płatności, który na koniec 2014r. wyniósł 69% w stosunku do środków zaangażowanych na ich realizację. W przyszłym okresie sprawozdawczym przewiduje się dalszy wzrost poziomu płatności ponieważ w okresie sprawozdawczym zakończono rzeczową realizację ww. projektów jednak nie nastąpiło ich finansowe rozliczenie. W przypadku projektu pn. *Podkarpacki System Informacji Medycznej – PSIM* beneficjent pod koniec okresu sprawozdawczego złożył wniosek o płatność końcową i rozpoczął jego końcowe rozliczenie. W przypadku projektu pn. *PSeAP - Podkarpacki System e-Administracji Publicznej* wniosek o płatność końcową beneficjent planuje złożyć w II kwartale 2015r. Jednocześnie poziom płatności wzrośnie z uwagi na zakontraktowane w okresie sprawozdawczym projekty. Zaznaczyć należy, iż na postęp w realizacji projektów kluczowych ma liczba partnerów tych projektów, co spowodowało wydłużenie procesu rozpoczęcia ich realizacji i tym samym wydłużyło proces rozliczenia wydatków, a także nieco dłuższe rozliczenie końcowe obejmujące kontrolę tych projektów.

Podkreślić również należy, iż w przydatku gdy w ramach niniejszej osi pozostaną wolne środki nie istnieje zagrożenie ich niewykorzystania ponieważ na liście rezerwowej projektów kluczowych znajduje się inwestycja zgłoszona przez Komendę Wojewódzką Policji w Rzeszowie, która pozwoli je zagospodarować.

Informacje nt. równości szans kobiet i mężczyzn przedstawiono w punkcie 2.2.1, natomiast nt. cross-financingu podano w punkcie 2.6.3 sprawozdania.

Rekomendacje KE

W powyższym punkcie poszerzono informacje na temat realizacji III osi priorytetowej w powiązaniu z celami osi i Programu. Rozszerzono również informacje na temat projektów kluczowych realizowanych w ramach ww. osi oraz przedstawiono ocenę jakościową w zakresie e-administracji i e-zdrowia. Przedstawiono informacje w zakresie wskaźników, dla których wartości docelowe zostały niedoszacowane lub przeszacowane w szczególności wskaźników w obszarach, które będą realizowane w RPO WP 2014-2020. Zaprezentowano analizę porównawczą wskaźników finansowych i rzeczowych realizacji III osi priorytetowej RPO WP.

Kontynuowano wysiłki na rzecz poprawy jakości sprawozdania rocznego w oparciu o uwagi KE.

Rekomendacje IZ RPO WP

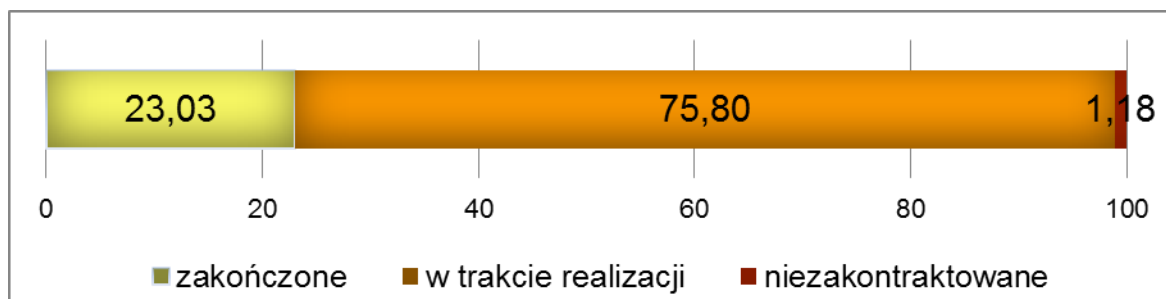
Poniżej przedstawiono informację nt. realizacji rekomendacji Instytucji Zarządzającej RPO WP, które zostały przyjęte przez Komitet Monitorujący RPO WP.

W 2014r. IZ RPO WP kontynuowała działania mające na celu efektywniejsze wykorzystanie alokacji przeznaczonej na realizację III osi priorytetowej. Kontynuowano proces podpisywania umów (zakontraktowano 3 projekty kluczowe), weryfikację wniosków o płatność (co skutkowało znacznym wzrostem poziomu płatności z 23% na koniec 2013r. do 71% - na koniec 2014r.), kontrolę projektów. Trzeba zaznaczyć, iż w okresie sprawozdawczym odnotowano znaczny postęp finansowy w porównaniu do roku 2013 w ramach niniejszej osi priorytetowej, w szczególności w zakresie projektów kluczowych.

W przyszłym okresie sprawozdawczym kontynuowane będą prace mające na celu weryfikację wniosków, w tym wniosków o płatność końcową w celu zakończenia realizacji pozostałych 26 projektów. Prowadzone będą również kontrole projektów. Przeprowadzenie ww. działań ma na uwadze poprawę stopnia osiągnięcia wskaźników finansowych i rzeczowych osi priorytetowej oraz osiągnięcie jej celu. Osiągnięcie celu będzie możliwe przede wszystkim przez wsparcie przedsięwzięć dotyczących e-usług publicznych o wymiarze regionalnym i lokalnym, w administracji publicznej, poprzez zwiększenie publicznych punktów dostępu do Internetu oraz wsparcie lokalnych bądź regionalnych sieci teleinformatycznych przy wykorzystaniu nowoczesnych technologii.

Według obowiązującego na koniec 2014 roku *Harmonogramu naborów wniosków w ramach RPO WP*, nie przewidziano kolejnego naboru wniosków.

Wykres 53. Postęp finansowy III osi priorytetowej (%).

Źródło: KSI (SIMIK 07-13).

Przeprowadzone w ramach III osi priorytetowej nabory mają na uwadze poprawę stopnia osiągnięcia wskaźników finansowych i rzeczowych.

Postęp rzeczowy

W okresie sprawozdawczym, postęp rzeczowy wykazano w odniesieniu do 34 zakończonych projektów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 15 655 440,21 euro (65 436 608,97 PLN). Nadal trwa realizacja 26 projektów, których zakończenie przyczyni się do osiągnięcia wartości docelowych wskaźników zaplanowanych na 2015 rok. Zakończone projekty stanowią 57% liczby i 23% wartości wszystkich podpisanych umów w zakresie III osi priorytetowej.

a) Wskaźniki rezultatu i produktu, których wartości docelowe zostały przekroczone:

- *Liczba osób, które uzyskały dostęp do szerokopasmowego Internetu, w tym na obszarach wiejskich,*
- *Liczba podmiotów, które uzyskały dostęp do szerokopasmowego Internetu, w tym gospodarstwa domowe na obszarach wiejskich,*
- *Liczba podmiotów, które uzyskały dostęp do szerokopasmowego Internetu, w tym MŚP*
- *Długość wybudowanych sieci Internetu szerokopasmowego,*
- *Liczba osób, które uzyskały dostęp do szerokopasmowego Internetu.*

Wartość ww. wskaźników znacznie przekracza wartości docelowe, co świadczyć może o większej efektywności projektów, w stosunku do założeń metodologicznych przyjętych na etapie kwantyfikacji wskaźników produktu i rezultatu.

b) Wskaźniki produktu i rezultatu, które nie zostały w pełni osiągnięte, natomiast zgodnie z zakontraktowanymi projektami ich wartości docelowe mogą zostać osiągnięte w 100% (lub blisko) lub przekroczone:

- *Liczba projektów z zakresu społeczeństwa informacyjnego,*
- *Liczba usług publicznych dostarczonych on-line,*
- *Liczba podmiotów, które uzyskały dostęp do szerokopasmowego Internetu,*
- *Liczba podmiotów, które uzyskały dostęp do szerokopasmowego Internetu, w tym gospodarstwa domowe,*
- *Liczba użytkowników usług on-line.*

W przypadku pojawienia się dodatkowych środków ZWP będzie brał pod uwagę projekty z list rezerwowych. Co może przyczynić się do wzrostu wartości ww. wskaźników.

c) Wskaźniki rezultatu, które osiągnęły niski poziom realizacji, jednocześnie poziom kontraktacji wskazuje, że wartości docelowe nie zostaną osiągnięte (w nawiasie podano procentowy poziom osiągnięcia wartości docelowej dla roku 2015, zgodnie z podpisanymi umowami):

- *Liczba podmiotów, które uzyskały dostęp do szerokopasmowego Internetu, w tym szkoły (37%),*
- *Liczba podmiotów, które uzyskały dostęp do szerokopasmowego Internetu, w tym podmioty administracji publicznej (8%).*

Wartości przedstawionych powyżej wskaźników, prawdopodobnie nie ulegną zwiększeniu, ponieważ w przeprowadzonym naborze wniosków w I półroczu 2012r. nie dopuszczono projektów z zakresu sieci szerokopasmowych. Natomiast w ramach pierwszego naboru ogłoszonego w 2009r. wystąpiły istotne problemy w zakresie projektów, które dotyczyły budowy sieci szerokopasmowej związane z pomocą publiczną. Z tego powodu nie wszystkie ze złożonych projektów uzyskały ocenę pozytywną. Zgodnie z celem określonym

w Programie w ramach III osi priorytetowej wsparcie miały uzyskać inwestycje dotyczące e-usług zmierzające do poprawy poziomu dostępu do nowoczesnych technologii teleinformatycznych i komunikacyjnych, które jednocześnie stanowią uzupełnienie i są komplementarne z inwestycjami przewidzianymi do realizacji w ramach Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej, ze środków którego jest realizowana inwestycja pn. *Sieć szerokopasmowa Polski Wschodniej – województwo podkarpackie*. Jego waga dla rozwoju społeczeństwa informacyjnego w województwie jest bardzo duża, gdyż jego efektem będzie możliwość dostępu do łącz o bardzo wysokich parametrach transferu dla ponad 90% mieszkańców regionu.

Należy jednak podkreślić, iż niski poziom realizacji wskaźników dotyczących dostępu do szerokopasmowego Internetu nie wpłynie na realizację celu osi priorytetowej. Zrealizowane do chwili obecnej inwestycje oraz te które są w trakcie realizacji przyczyniają się jednocześnie do realizacji celu założonego w dokumencie strategicznym tj. *Strategia Rozwoju Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2020* w ramach 4 priorytetu jakim jest *Poprawa sprawności funkcjonowania regionalnego systemu usług telekomunikacyjnych*. Jednocześnie zakończenie realizacji indywidualnych projektów kluczowych mających zasięg regionalny, w sposób bezpośredni i istotny przyczyni się do realizacji wskaźników określonych na poziomie III osi priorytetowej.

Zgodnie z *Harmonogramem naboru wniosków* nie planuje się 2015r. kolejnego naboru.

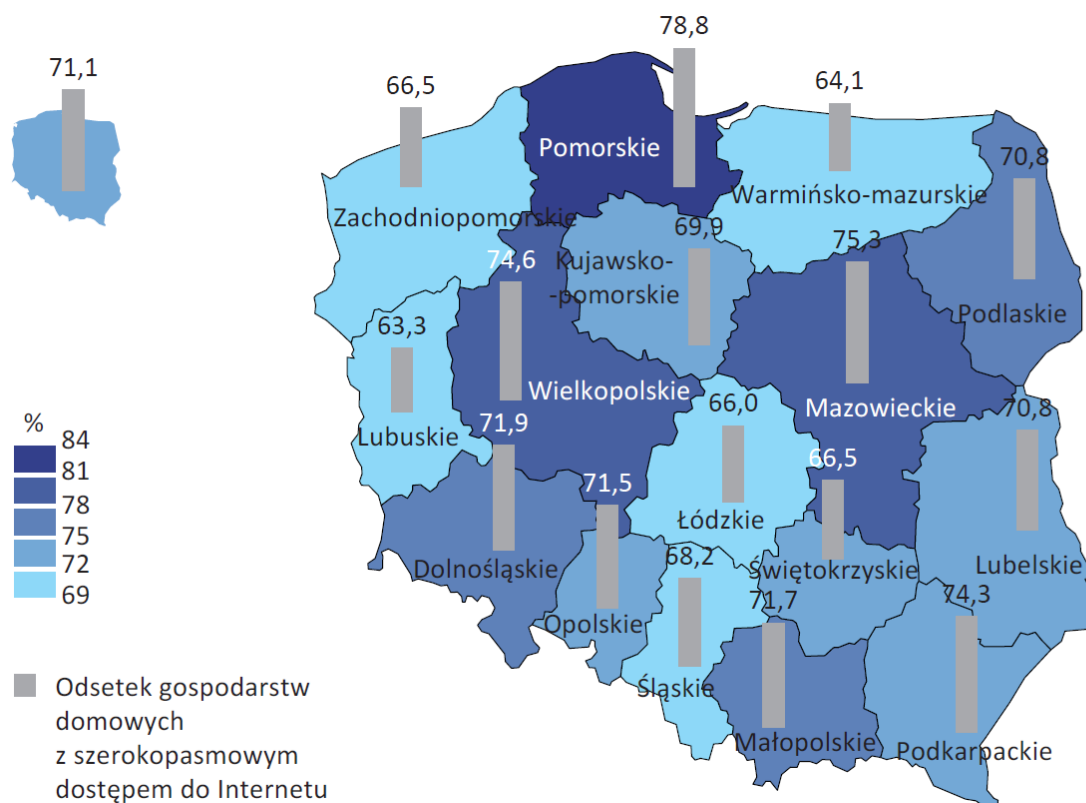
Na podstawie liczby zakontraktowanych projektów, należy stwierdzić, iż wg stanu na 31 grudnia 2014r. stopień osiągnięcia wartości docelowych ww. wskaźników szacuje się na wysokim poziomie, ponieważ jedynie wskaźniki dotyczące sieci szerokopasmowego internetu nie zostaną w pełni osiągnięte. Podkreślić należy, że zgodnie z założeniami RPO WP w ramach III osi priorytetowej wsparcie miały uzyskać projekty zmierzające do upowszechnienia dostępu do usług teleinformatycznych, a także do publicznej infrastruktury telekomunikacyjnej szczególnie na terenach wiejskich oraz w małych miejscowościach gdyż kompleksowa rozbudowa sieci szerokopasmowej dla regionu przewidziana została w ramach PO RPW. Z zakresu sieci szerokopasmowych na terenie województwa podkarpackiego z PO RPW realizowanych jest 58 projektów w wartości dofinansowania z EFRR 68,3 mln euro (285,49 mln PLN).

Według danych statystycznych prezentowanych w raporcie *Spółeczeństwo informacyjne w Polsce wyniki badań statystycznych z lat 2010-2014* odsetek gospodarstw domowych posiadających komputer w Polsce systematycznie wzrasta. W 2014r. prawie 10 milionów gospodarstw domowych w kraju tj. 77%³³ było wyposażonych w komputer gdzie jeszcze w 2011r. wskaźnik ten wynosił 71,3%. Dla porównania w województwie podkarpackim w 2014r. - 76,8% gospodarstw domowych posiadało komputer. Wartość wskaźnika z roku na rok również i w województwie podkarpackim systematycznie wzrasta. W zależności od typu gospodarstwa domowego wyposażenie w komputery jest zróżnicowane i znacznie częściej pozostają one w posiadaniu gospodarstw domowych z dziećmi aniżeli gospodarstw bez dzieci. Jednocześnie więcej gospodarstw wyposażonych w komputery było w miastach niż na obszarach wiejskich, również uwzględniając stopień urbanizacji – na obszarach wysoko zurbanizowanych.

³³ *Spółeczeństwo informacyjne w Polsce. Wyniki badań statystycznych w Polsce z lat 2010-2014*. Warszawa 2014.

Biorąc pod uwagę ciągle postępujący proces rozbudowy infrastruktury sieci internetu w Polsce, udział gospodarstw domowych posiadających w domu łącze internetowe systematycznie rośnie. W 2014r. w kraju dostęp do internetu miało trzy czwarte gospodarstw domowych tj. 74,8%. Poziom odsetka gospodarstw domowych z dostępem do internetu był zróżnicowany w zależności od typu gospodarstwa, klasy i stopnia urbanizacji miejsca zamieszkania oraz regionu Polski. Gospodarstwa domowe w Polsce centralnej w 2014r. posiadały dostęp do internetu w domu częściej niż gospodarstwa w pozostałych regionach. Odsetek gospodarstw z dostępem do internetu we wschodniej i zachodniej części kraju kształtował się na zbliżonym poziomie, podczas gdy jeszcze w 2010r. wskaźnik ten w Polsce zachodniej był wyższy o 7,2 punktu procentowego. Z roku na rok udział gospodarstw domowych z dostępem do internetu we wschodniej części kraju wzrastał najszybciej w 2014r. ich udział wyniósł 73,6% tj. o 10,5 punktu procentowego więcej niż w 2011r. (63,2%). Oznacza to, że dysproporcja między Polską wschodnią i zachodnią pod względem posiadania dostępu do internetu przestała istnieć. Dynamiczny wzrost tego wskaźnika, szybszy niż w pozostałych częściach kraju spowodował, że z biegiem czasu zanika dysproporcja między ścianą wschodnią kraju, a ścianą zachodnią i Polską centralną pod względem odsetka gospodarstw domowych posiadających dostęp do internetu w domu. W województwie podkarpackim 2014r. - 74,7% gospodarstw domowych posiadało dostęp do internetu, w stosunku do lat poprzednich odnotowano dalszy wzrost tego wskaźnika (w 2012r. wynosił on jeszcze 62,2%). Przy czym 74,3% gospodarstwa domowych dostęp do internetu posiadało poprzez połączenia szerokopasmowe, 69,3% posiadało łącze stacjonarne z dostępem szerokopasmowym, 33,2% szerokopasmowe łącza mobilne. Natomiast w 2014r. w Polsce 71,1% ogółu gospodarstw domowych miało w domu szerokopasmowy dostęp do internetu, przy czym odsetek ten systematycznie wzrastał i w porównaniu z 2010r. jest wyższy o 14,3 punktu procentowego. Z roku na rok coraz większa część gospodarstw domowych mających w domu dostęp do internetu posiadało szerokopasmowe połączenia z tą siecią. W 2010r. gospodarstwa te stanowiły 89,5% ogółu gospodarstw domowych posiadających dostęp do internetu, a w 2014r. – 95,1%. W latach 2010-2014 udział gospodarstw domowych posiadających szerokopasmowy dostęp do internetu w ogólnej liczbie gospodarstw domowych rósł szybciej niż udział gospodarstw domowych posiadających dostęp do internetu. Z roku na rok odsetki te przeciętnie wzrastały odpowiednio o 5,9% i 4,3%. W 2014r. w gospodarstwach domowych najczęściej wybieranym połączeniem są łącza z dostępem szerokopasmowym, wśród których dominuje łącze stacjonarne; posiadało je 59,7% gospodarstw domowych. Wąskopasmowe łącza internetowe są zastępowane połączeniami szerokopasmowymi. W grupie wąskopasmowych połączeń najczęściej występuje wąskopasmowe łącze mobilne (4,4%). Na obszarach wiejskich gospodarstwa domowe znacznie rzadziej miały szerokopasmowy dostęp do sieci globalnej niż gospodarstwa w miastach. W 2014r. odsetek ten wśród gospodarstw domowych na wsi wyniósł 66,7%, podczas gdy w dużych miastach – 77,5%, a w mniejszych – 69,1%. W porównaniu do 2010r. największy wzrost odsetka odnotowano na terenach wiejskich – 19,8 punktu procentowego, podczas gdy w mniejszych i dużych miastach odpowiednio o 9,6 p. proc. oraz 13,8 punktu procentowego. Gospodarstwa domowe w centralnej części kraju częściej miały w domu szerokopasmowe łącze internetowe, niż gospodarstwa ze wschodnich oraz zachodnich terenów Polski. W 2014r. w stosunku do 2010r. w Polsce centralnej i wschodniej wzrósł odsetek gospodarstw z łączem szerokopasmowym odpowiednio o 14,8 punktu procentowego i 16,9 punktu procentowego, podczas gdy w zachodniej Polsce – o 11,2 punktu procentowego.

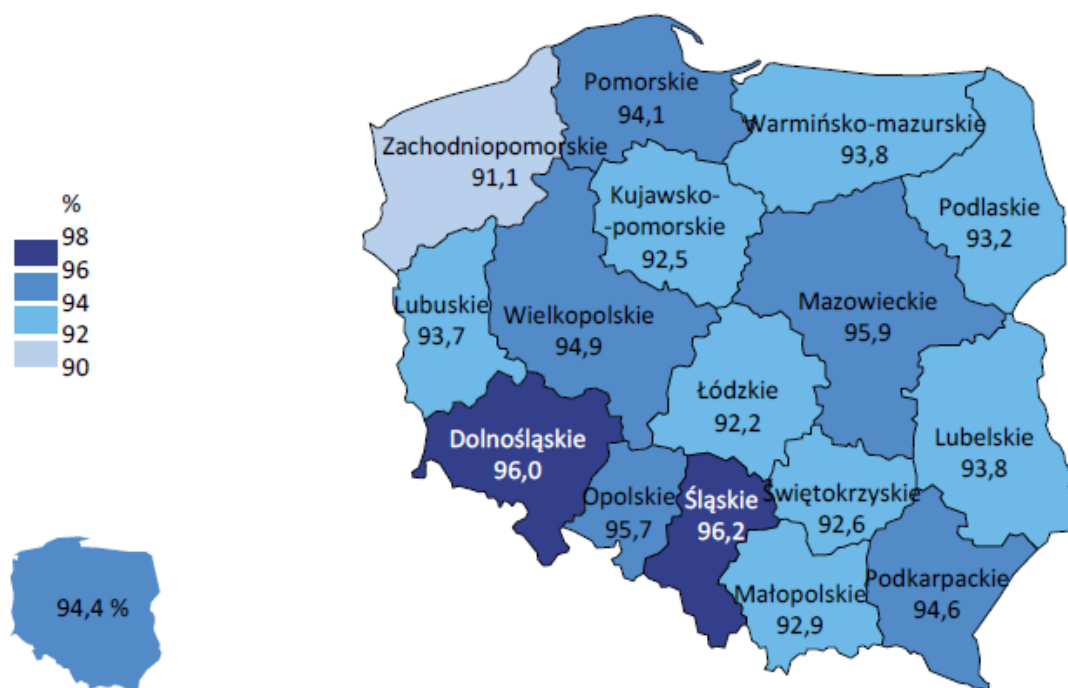
Mapa 8. Dostęp do internetu w gospodarstwach domowych w 2014r.

Źródło: Społeczeństwo informacyjne w Polsce w 2014r. – Główny Urząd Statystyczny w Szczecinie, Warszawa, październik 2014r.

Rozwój współczesnych przedsiębiorstw nierozzerwalnie związany jest z wykorzystaniem osiągnięć technologii teleinformatycznych. Firmy w swojej działalności powszechnie stosują komputery z szerokopasmowym dostępem do Internetu. Dynamiczny wzrost wykorzystania internetu w biznesie wynika z jego istotnych cech, takich jak: brak ograniczeń biurokratycznych, możliwość międzynarodowej współpracy specjalistów, światowy zasięg oraz elastyczność. W 2014r. w Polsce 94,4% przedsiębiorstw wykorzystywało komputery, w województwie podkarpackim wskaźnik ten wyniósł 94,6%, przy czym jeszcze w 2013r. kształtował się na poziomie 92,9%. W analizowanym okresie odsetek przedsiębiorstw posiadających dostęp do internetu w skali całego kraju przekroczył 90%. Wysoki poziom wskaźnika wskazuje na niesłabnące zainteresowanie korzyściami płynącymi z możliwości łączenia się z siecią globalną. W województwie podkarpackim dostęp do internetu posiadało 93,5% przedsiębiorstw (w kraju było to 93,1%). W latach 2010-2014 obserwuje się wzrost wykorzystania przez przedsiębiorstwa łączny szerokopasmowych, zarówno stałych jak i mobilnych. Szczególnie szybko zwiększa się odsetek firm stosujących połączenia mobilne. W 2014r. prawie dwie trzecie przedsiębiorstw posiadało ten typ łącza (wzrost w stosunku do poprzedniego roku o 16,2 punktu procentowego), a 61% podmiotów łączyło się z internetem poprzez mobilne łącze szerokopasmowe (wzrost o 17 punktu procentowego). Również w województwie zaobserwowano wzrost wartości ww. wskaźnika w 2013r. do internetu szerokopasmowego posiadało 78,8% przedsiębiorstw, zaś w 2014r. już 88,6%.

Mapa 9. Przedsiębiorstwa wykorzystujące komputery według województwa.

Źródło: Społeczeństwo informacyjne w Polsce. Wyniki badań statystycznych z lat 2010–2014. Główny Urząd Statystyczny. Urząd Statystyczny w Szczecinie.

W ostatnich latach obserwowany jest wzrost odsetka osób kontaktujących się z administracją publiczną za pośrednictwem internetu. W 2014r. w Polsce wskaźnik dotyczący osób, które korzystały z internetu w kontaktach z administracją publiczną kształtował się na poziomie 69,1%, a w regionie wynosił on 65,3%. Na przestrzeni ostatnich 12 miesięcy w województwie podkarpackim 17,6% osób korzystało z e-administracji w celu wyszukania informacji, 13,5% pobrania urzędowego formularza, 13,6% wysłania wypełnionego formularza (w tym 11% dotyczyło wysłania deklaracji podatkowej). Spośród usług jakie oferuje internet, e-administracja należy do tych, z których przedsiębiorcy korzystają coraz chętniej. W województwie podkarpackim 89,7% przedsiębiorstw wykorzystuje internet w kontaktach z administracją publiczną, z czego 75% w celu pozyskania informacji, 81% pobrania formularza, 83,5% składało wypełniony formularz w formie elektronicznej, 63,9% obsługi procedur administracyjnych całkowicie drogą elektroniczną, bez dodatkowych dokumentów papierowych i 17% przedsiębiorstw składało oferty na swoje produkt, towary i materiały organom administracji publicznej w elektronicznym systemie zamówień publicznych³⁴.

Wzorcowym przykładem tego rodzaju inwestycji jest już wspomniany powyżej indywidualny projekt kluczowy PSeAP jego zakończenie pozwoli w łatwy sposób zrealizować sprawy administracyjne we wszystkich typach urzędu w regionie.

Zgodnie z potrzebami regionu (potwierdzeniem są zapisy wskazane w badaniu pn. *Diagnoza potrzeb rozwojowych regionu w kontekście realizacji RPO Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013*) w województwie podkarpackim konieczna jest dalsza realizacja inwestycji, które zapewnią dostęp do szerokopasmowego internetu, e-usług publicznych (szczególnie preferencje dla projektów integrujących systemy informatyczne w skali całego regionu),

34 Społeczeństwo informacyjne w Polsce w 2013 r., GUS Szczecin 2013 r.

e-biznesu (zmiana profilu działalności gospodarczej bez konieczności zmiany miejsca zamieszkania). Dlatego w nowym okresie programowania 2014-2020 tj. przewidziano działania również w obszarze społeczeństwa informacyjnego, które będą realizowane w RPO WP 2014-2020 w ramach priorytetu *Cyfrowe Podkarpackie*. W ramach tego priorytetu będą finansowane działania polegające na rozwoju e-usług publicznych, wsparciu informatyzacji instytucji szczebla regionalnego i lokalnego, dostępu informacji sektora publicznego oraz cyfryzacji zasobów.

W ramach zakończonych projektów w III osi priorytetowej RPO WP na koniec 2014 roku w województwie podkarpackim wybudowano 58,72 km sieci Internetu szerokopasmowego w ramach, której dostęp uzyskało 52 077 osób, w tym 38 577 osób na obszarach wiejskich, 12 300 gospodarstw domowych (z czego 9 944 gospodarstwa domowe na obszarach wiejskich), 1 095 MŚP, 10 szkół oraz 1 podmiot administracji publicznej. Ponadto w ramach zakończonych projektów udostępniono 331 usług publicznych dostarczonych on-line dla ponad 9,3 mln użytkowników.

Tendencję wzrostową w 2014r. w stosunku do poprzedniego RPO WP okresu sprawozdawczego wykazały następujące wskaźniki: *liczba projektów z zakresu społeczeństwa informacyjnego* (34 projekty - wzrost o 16), *liczba usług publicznych dostarczonych on-line* (331 usługi – wzrost o 240), *liczba podmiotów, które uzyskały dostęp do szerokopasmowego Internetu* (13 406 wzrost o 80 podmiotów, przy czym zwiększenie dotyczy liczny MŚP) wzrosła również liczba użytkowników usług (ponad 9,3 mln osób – wzrost o ok. 3,5 mln użytkowników). Jeden z głównych aspektów tworzenia społeczeństwa informacyjnego jest realizacja takich inwestycji, które umożliwiają świadczenie usług publicznych dostępnych drogą elektroniczną, czyli możliwość zapewnienia lepszej komunikacji w kontaktach pomiędzy obywatelami a instytucjami publicznymi a także pomiędzy różnymi instytucjami. Jednocześnie dane gromadzone przez GUS potwierdzają systematyczny rozwój społeczeństwa informacyjnego Polski wyrażającego się m.in. poprzez wzrost liczby gospodarstw domowych wyposażonych w komputery, wzrost liczby regularnych użytkowników komputerów, wzrost liczby gospodarstw domowych posiadających szerokopasmowy dostęp do Internetu.

W okresie sprawozdawczym nie zrealizowano badań ewaluacyjnych dotyczących oceny efektywności III osi priorytetowej. Szczegółowe informacje dotyczące podejmowanych w okresie sprawozdawczym działań w ramach procesu ewaluacji przedstawiono w pkt 2.7 *Monitorowanie i ocena*.

Zaznaczyć należy, iż okresie programowania 2014-2020 działania w zakresie *społeczeństwa informacyjnego*, będą kontynuowane w ramach osi priorytetowej II *Cyfrowe podkarpackie*. W ramach, której wspierane będą działania służące realizacji Umowy Partnerstwa w zakresie dotyczącym podnoszenia jakości i dostępności usług publicznych, rozwijania elektronicznej administracji, udostępniania zasobów gromadzonych przez instytucje sektora publicznego. Jednym z najistotniejszych działań zaplanowanych w ramach RPO WP 2014-2020 będzie realizacja projektu z zakresu Systemu Informacji Przestrzennej (GIS). Powstały w ramach projektu system informatyczny umożliwi administracji samorządowej w województwie usprawnienie zarządzania danymi i utrzymanie ich aktualności. Kolejnym priorytetem będą usługi związane z ochroną zdrowia. W ich rozwoju i informatyzacji upatruje się podniesienie poziomu funkcjonowania służby zdrowia, a także usprawnienie kontroli procesów zarządczych w tym obszarze.

Podsumowanie realizacji III osi priorytetowej

Poziom kontraktacji w III osi priorytetowej *Społeczeństwo informacyjne* kształtuje się na wysokim poziomie i wynosi 98,82%, a poziom płatności, znacznie wzrósł od ostatniego okresu sprawozdawczego i wynosi 71%. Ponadto zakończyła się realizacja 34 projektów, natomiast pozostałe 26 projektów stanowią w większości projekty kluczowe (24 szt.). IZ RPO WP w ramach prowadzonych działań, w przypadku opóźnień w projektach, analizuje każdy przypadek indywidualnie motywując beneficjentów do maksymalnego przyspieszania realizacji projektów.

3.3.2. Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi

W okresie sprawozdawczym nie stwierdzono problemów związanych z wdrażaniem III osi priorytetowej.

3.4. Oś priorytetowa 4: Ochrona środowiska i zapobieganie zagrożeniom

Celem niniejszej osi jest zapobieganie degradacji środowiska oraz zagrożeniom naturalnym i technologicznym, a także efektywna gospodarka zasobami naturalnymi. Realizacja wskazanego celu będzie dokonana poprzez następujące cele szczegółowe:

- ograniczenie ilości zanieczyszczeń, w tym odpadów przedostających się do środowiska, a także poprawa zaopatrzenia w wodę,
- poprawa bezpieczeństwa przeciwpowodziowego oraz racjonalne zagospodarowanie zasobów wodnych,
- ograniczenie degradacji środowiska oraz ochrona zasobów różnorodności biologicznej,
- poprawa poziomu bezpieczeństwa w regionie pod względem zagrożeń naturalnych i technologicznych.

Osiągnięcie wymienionych celów będzie następować poprzez działania:

- Infrastruktura ochrony środowiska,
- Infrastruktura przeciwpowodziowa i racjonalna gospodarka zasobami wodnymi,
- Zachowanie oraz ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej,
- Zwalczanie i zapobieganie zagrożeniom.

Środki finansowe z EFRR przewidziane do wykorzystania w ramach osi priorytetowej na cały okres programowania 2007-2013 wynoszą 167 732 743 euro³⁵. Wkład wspólnotowy, jaki przeznaczono na jej realizację wynosi 14% alokacji EFRR na RPO WP.

3.4.1. Osiągnięcie celów i analiza postępów

Informacja na temat fizycznych i finansowych postępów priorytetu

Tabela 4.4 Postęp fizyczny wg priorytetów – Oś priorytetowa – 4: *Ochrona środowiska i zapobieganie zagrożeniom* stanowi załącznik nr 4.4 do sprawozdania.

³⁵ Zgodnie z art. 77 rozporządzenia 1083/2006 w ramach osi priorytetowej zastosowano mechanizm elastyczności.

Analiza jakościowa

W okresie sprawozdawczym w ramach IV osi priorytetowej RPO WP nie ogłoszono konkursu wniosków, trwała ocena formalna, merytoryczna i strategiczna złożonych wniosków. Jednocześnie kontynuowano proces podpisywania umów.

Od początku realizacji Programu przeprowadzono 10 konkursów. Szacunkowa kwota przeznaczona na dofinansowanie projektów w ramach konkursów wyniosła 134 435 377,58 euro (561 912 991,22 PLN). Złożono 338 projektów z wnioskowanym dofinansowaniem wynoszącym 276 830 503,03 euro (1 157 096 136,58 PLN) tj. 206% szacunkowej kwoty przeznaczonej na dofinansowanie projektów, co świadczy o dużym zainteresowaniu beneficjentów wsparciem z RPO WP w tym obszarze.

W okresie sprawozdawczym w ramach IV osi priorytetowej oceniono pozytywnie pod względem formalnym 1 projekt (projekt kluczowy) na łączną wartość wnioskowanego dofinansowania 1 913 967,18 euro (8 000 000 PLN), natomiast od początku realizacji Programu oceniono pozytywnie 289 projektów na łączną wartość wnioskowanego dofinansowania 255 942 058,91 euro (1 069 786 617,82 PLN).

W 2014r. do realizacji zatwierdzono 1 projekt na łączną kwotę dofinansowania 1 913 967,18 euro (8 000 000 PLN), zaś od początku realizacji Programu zatwierdzono 259 projektów na łączną kwotę dofinansowania 228 000 030,69 euro (952 994 528,26 PLN).

W ramach przedmiotowej osi w okresie sprawozdawczym podpisano 3 umowy/decyzje (w tym 1 dla projektu kluczowego), natomiast od początku realizacji Programu podpisano 255 umowy/decyzje (w tym 3 projekty kluczowe), których wartość dofinansowania z EFRR wyniosła 162 795 248,27 euro (680 451 578,73 PLN), co stanowi 97% zobowiązań UE na lata 2007-2013 w ramach ww. osi. Należy stwierdzić, iż poziom kontraktacji w ramach przedmiotowej osi jest na wysokim poziomie. W wyniku realizacji ww. projektów na terenie województwa podkarpackiego ograniczana jest ilość zanieczyszczeń, w tym odpadów przedostających się do środowiska, a także następuje poprawa w zakresie zaopatrzenia ludności w wodę. Zostały wybudowane nowe sieci kanalizacyjne i wodociągowe, natomiast istniejące sieci, zostały zmodernizowane. Ponadto w wyniku występujących w ostatnich latach klęsk żywiołowych (m. in. powódź) realizowane są projekty, których celem jest poprawa oraz budowa infrastruktury przeciwpowodziowej zabezpieczającej mieszkańców regionu przed tego rodzaju zjawiskami. Realizowane projekty dotyczą też osuwisk, których występowanie na obszarze województwa podkarpackiego jest szczególnie nasilone. Unowocześniony został również system monitorowania i obserwowania środowiska oraz gromadzenia i przetwarzania informacji o środowisku. Dodatkowo jednostki państwowej i ochotniczej straży pożarnej zostały wyposażone w sprzęt, zmodernizowano budynki i system łączności tych jednostek.

W okresie sprawozdawczym Instytucja Zarządzająca RPO WP zatwierdziła 124 wnioski o płatność (w tym 2 wnioski o płatność projektów kluczowych) na kwotę dofinansowania z EFRR 12 979 377,34 euro (54 251 201,4 PLN). Od początku realizacji Programu zatwierdzono natomiast 1 503 wnioski (w tym 15 wniosków o płatność projektów kluczowych) na kwotę dofinansowania z EFRR 154 915 305,94 euro (647 514 995,76 PLN), co stanowi 92% dostępnej kwoty alokacji z EFRR w ramach IV osi priorytetowej.

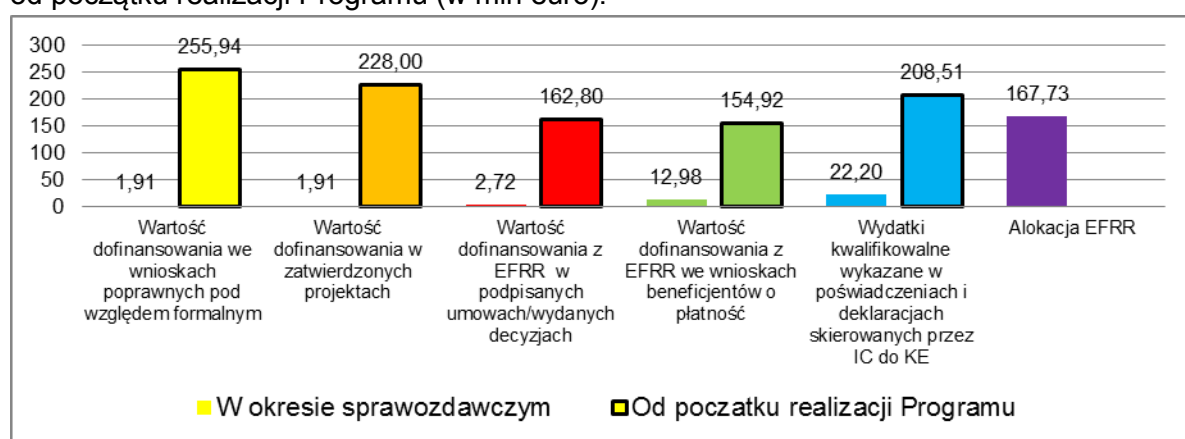
Ponadto w okresie sprawozdawczym zrealizowano płatności na rzecz beneficjentów w kwocie 11 913 628,84 euro (49 796 585,83 PLN), natomiast od uruchomienia Programu beneficjentom wypłacono środki o wartości 153 814 686,90 euro (642 914 628,31 PLN).

Poziom płatności w osi priorytetowej IV *Ochrona środowiska i zapobieganie zagrożeniom* osiągnął 92% i jest na wysokim poziomie. W stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego wzrósł o ponad 9 punktów procentowych.

W ramach osi priorytetowej ostatni konkurs ogłoszono na przełomie 2012/2013 roku. W ww. osi nie występują projekty, które oczekiwałyby na dalszą kontraktację. W trakcie realizacji pozostaje 21 projektów. Do końca okresu sprawozdawczego zakończyła się realizacja 234 projektów. Należy stwierdzić, iż w ramach IV osi priorytetowej nie występuje zagrożenie nie osiągnięcia wskaźników finansowych.

W okresie sprawozdawczym w ramach Poświadczenia i deklaracji wydatków oraz wniosku o płatność okresową od Instytucji Certyfikującej do Komisji Europejskiej zadeklarowano 22 198 062,35 euro wydatków kwalifikowanych, natomiast od początku realizacji Programu zadeklarowano 208 513 673,91 euro.

Wykres 54. Stan wdrażania IV osi priorytetowej RPO WP w okresie sprawozdawczym oraz od początku realizacji Programu (w mln euro).

Źr

ródło: KSI SIMIK (07-13).

W ramach IV osi zakontraktowano 97% alokacji środków, natomiast w zatwierdzonych wnioskach o płatność kwota dofinansowania UE stanowi 92% alokacji. Stopień realizacji osi jest zaawansowany i nie przewiduje się zagrożenia związanego z niewykorzystaniem alokacji przeznaczonej na jej realizację. W 2014r. odnotowano dalszy postęp jej realizacji zarówno na etapie kontraktacji (nieznaczny) ale też na etapie płatności, który w stosunku do poprzedniego okresu wzrósł o 9 p.p.

W ramach IV osi priorytetowej najbardziej zaawansowanym działaniem pod względem podpisanych umów w stosunku do alokacji jest działanie 4.1 *Infrastruktura ochrony środowiska* (97,9%), następnie 4.3 *Zachowanie oraz ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej* (poziom kontraktacji 96,32%), 4.4 *Zwalczanie i zapobieganie zagrożeniom* (96,15%) i 4.2 *Infrastruktura przeciwpowodziowa i racjonalna gospodarka zasobami wodnymi* (95,74%). Natomiast najwyższy poziom zatwierdzonych wniosków o płatność odpowiadający kwocie dofinansowania UE prezentuje się w działaniu 4.3, w którym płatności stanowią 95,54% alokacji, następnie w działaniu 4.1 (94,06%), 4.4 (91,72%) i 4.2 (88,51%). Należy zaznaczyć, iż największy wzrost odnotowano w działaniu 4.3 gdzie przyrost ten wyniósł ponad 36 punktu procentowego.

Analizując zakończone projekty należy stwierdzić, że postęp finansowy w IV osi priorytetowej jest na wysokim poziomie (88% wydatkowania alokacji przeznaczonej na tą oś priorytetową). Jednocześnie postęp rzeczowy 34 wskaźników w zakończonych projektach wykazuje, iż 22

wsk. (67% wszystkich wsk.) osiągnęło już wartość docelową, 5 wskaźników (15%) osiągnęło wartość pomiędzy 50-75%, 7 wsk. osiągnął wartość między 0-50%. Analizując ww. informacje podkreśla się, iż przy powyżej 3/4 wydatkowanej alokacji, 67% liczby wskaźników działań tej osi priorytetowej osiągnęło wartości docelowe powyżej 75%.

Trzeba zaznaczyć, iż w podpisanych umowach zaangażowano 97% alokacji przeznaczonej na tą oś priorytetową. W ramach podpisanych umów 25 wsk. (76% wszystkich wsk.) osiągnie/przekroczy wartości docelowe, 4 wsk. osiągnie wartości między 50-75%, 5 wsk. osiągnie wartości między 1-50% wartości docelowej. Sytuacja ta wskazuje, iż 76% liczby wskaźników działań tej osi priorytetowej osiągnie pełny postęp rzeczowy powyżej 75%.

Postęp rzeczowy w realizacji wskaźników, w tej osi priorytetowej jest na zbliżonym poziomie co postęp finansowy.

Zadawalający stopień osiągnięcia wskaźników celu ww. osi priorytetowej potwierdza realizację celu głównego RPO WP jakim jest wzrost krajowej i międzynarodowej konkurencyjności gospodarki oraz poprawa dostępności przestrzennej Podkarpacia, a także celu Strategii Rozwoju Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2020: *Podniesienie krajowej*

i międzynarodowej konkurencyjności gospodarki regionu poprzez wzrost jej innowacyjności, a tym samym efektywności, która stworzy warunki do zwiększenia zatrudnienia oraz wzrostu dochodów i poziomu życia ludności.

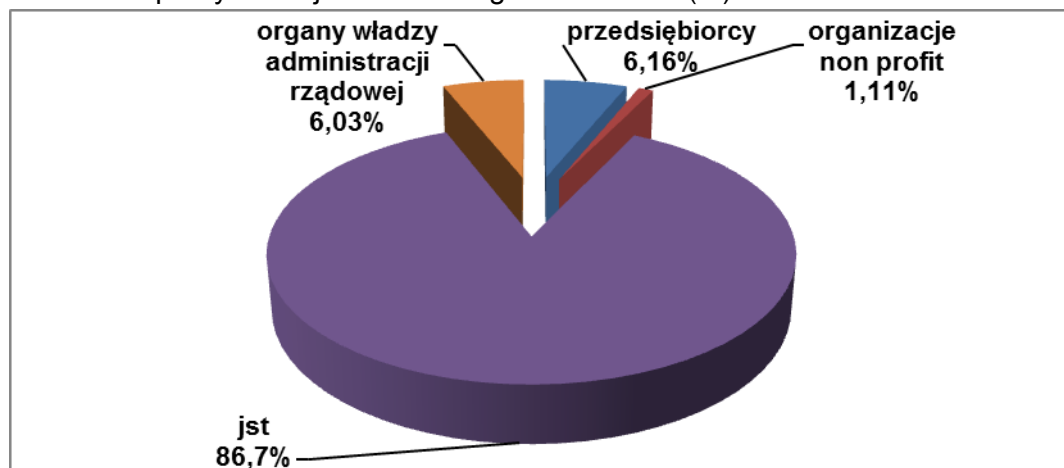
Osiągnięty poziom kontraktacji w ramach niniejszej osi priorytetowej przyczynia się do realizacji założeń celu głównego RPO WP przede wszystkim przez ograniczenie ilości zanieczyszczeń, poprawę bezpieczeństwa przeciwpowodziowego oraz poprawę poziomu bezpieczeństwa pod względem występujących w regionie zagrożeń naturalnych i technologicznych, a także ochronę zasobów różnorodności biologicznej.

Działania wspierane w ramach niniejszej osi priorytetowej przyczyniają się do realizacji celów *Strategii Europa 2020* i jednocześnie wpisują się w poszczególne obszary *Krajowego Programu Reform na rzecz realizacji Strategii Europa 2020*. Więcej informacji w tym zakresie podano punkcie 2.1.6.6.

Od początku realizacji Programu w ramach IV osi priorytetowej dominującą grupę beneficjentów stanowiły jednostki samorządu terytorialnego - 222 umowy na łączną wartość dofinansowania z EFRR 141 144 922,07 euro (589 957 545,28 PLN). Z przedsiębiorcami zawarto 18 umów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 10 031 963,48 euro (41 931 600,95 PLN), z administracją rządową podpisano 9 umów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 9 817 253,09 euro (41 034 154,46 PLN), z organizacjami non profit również zawarto 6 umów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 1 801 109,63 euro (7 528 278,04 PLN).

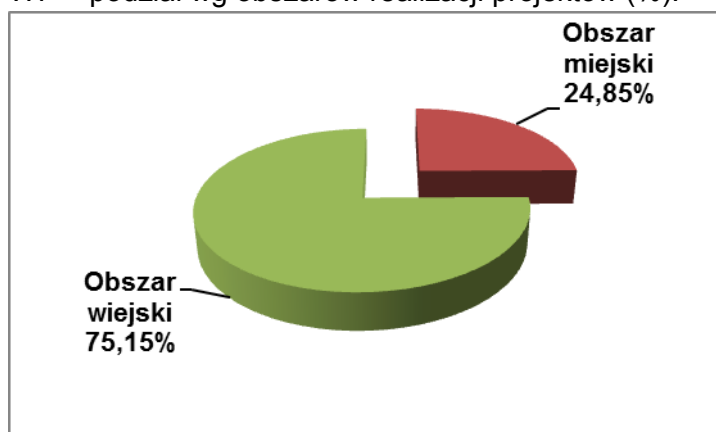
Od początku realizacji Programu w ramach IV osi priorytetowej podpisano 60 umów na realizację projektów na obszarach miejskich, na łączną wartość dofinansowania z EFRR 40 454 627,89 euro (169 092 253,66 PLN) oraz 195 umowy na obszarach wiejskich na łączną wartość dofinansowania z EFRR 122 340 620,38 euro (511 359 325,07 PLN). Na obszarze wiejskim realizowana jest większa liczba projektów o wyższej wartości dofinansowania niż na obszarze miejskim. Działanie to wynika z faktu, iż na terenach wiejskich występują obszary, które wymagały wybudowania sieci wodociągowych czy kanalizacyjnych i podłączenia do nich mieszkańców tych terenów. W przypadku miast potrzeby w zakresie nowych sieci są znacznie mniejsze, a nakłady finansowe kierowane są głównie na ich modernizację.

Wykres 55 Udział poszczególnych grup beneficjentów wg wartości podpisanych umów w ramach IV osi priorytetowej na dzień 31 grudnia 2014r. (%).

Źródło: KSI SIMIK(07-13).

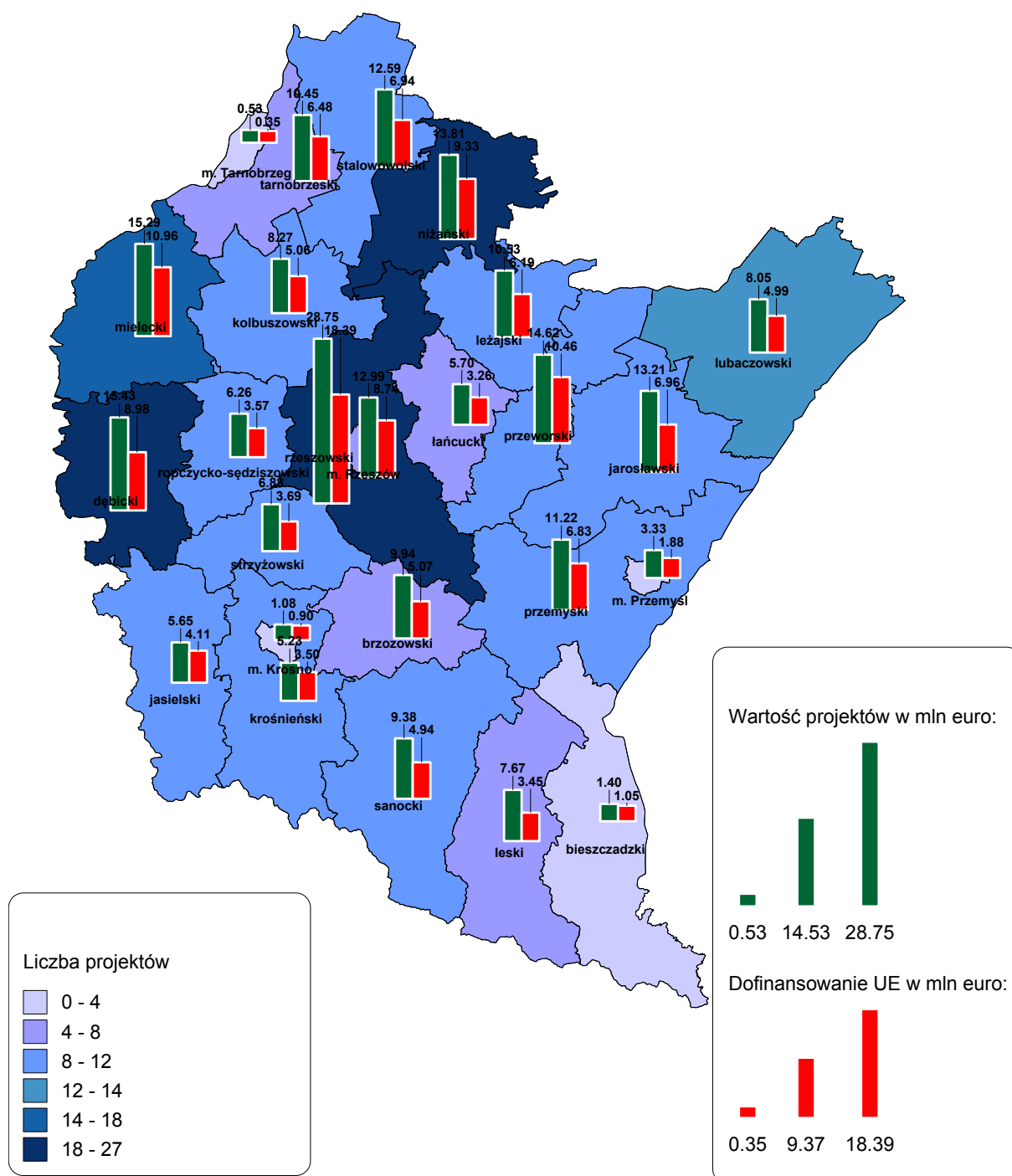
Wykres 56. Rozkład dofinansowania projektów w podpisanych umowach w ramach IV osi priorytetowej RPO WP – podział wg obszarów realizacji projektów (%).

Źródło: KSI (SIMIK 07-13).

Od początku realizacji Programu w ramach IV osi priorytetowej na obszarze defaworyzowanym realizowanych jest 74 projekty (co stanowi 29% liczby wszystkich podpisanych umów), na łączną wartość dofinansowania z EFRR 39 476 868,40 euro (165 005 414,55 PLN) (co stanowi 24% wartości wszystkich podpisanych umów), w tym powiat: bieszczadzki 2 umowy na łączną wartość dofinansowania z EFRR 1 050 605,42 euro (4 391 320,55 PLN), brzozowski 7 umów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 5 068 231,44 euro (21 184 193,79 PLN), kolbuszowski 9 umów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 5 055 303,69 euro (21 130 158,36 PLN), leski 6 umów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 3 451 766,75 euro (14 427 694,67 PLN), lubaczowski 13 umów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 4 991 983,21 euro (20 865 491,42 PLN), niżański 18 umów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 9 334 102,08 euro (39 014 679,88 PLN), przemyski 11 umów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 6 832 310,64 euro (28 557 692,03 PLN) oraz strzyżowski 8 umów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 3 692 565,16 euro (15 434 183,85 PLN).

Mapa 10. Projekty w ramach IV osi priorytetowej *Ochrona środowiska i zapobieganie zagrożeniom* wg miejsca realizacji – na podstawie podpisanych umów na dzień 31 grudnia 2014r.

W ramach przedmiotowej osi dofinansowanie uzyskało 15 projektów o charakterze regionalnym realizowanych na terenie wielu powiatów o wartości ogółem 22,5 mln euro (94,05 mln PLN), w tym dofinansowanie z EFRR 16,71 mln euro (69,82 mln PLN).

Informacje na temat projektów realizowanych w innych programach operacyjnych w ramach perspektywy finansowej 2007-2013 w województwie podkarpackim zamieszczono w załączniku nr 17.

W okresie sprawozdawczym, postęp rzeczowy wykazano w odniesieniu do 234 zakończonych projektów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 143 238 752,88 euro (598 709 339,28 PLN). Zakończone projekty stanowią 92% liczby i 88% wartości wszystkich podpisanych umów w zakresie IV osi priorytetowej. Na ww. liczbę zakończonych inwestycji składają się projekty zrealizowane w ramach działania 4.1 *Infrastruktura ochrony środowiska* tj. 114 projektów na łączną kwotę dofinansowania z EFRR 84 412 181,55 euro (352 826 036,46 PLN), 24 projekty w ramach działania 4.2 *Infrastruktura przeciwpowodziowa i racjonalna gospodarka zasobami wodnymi* na łączną kwotę dofinansowania z EFRR 30 821 236,66 euro (128 826 605,01 PLN), 24 projektów w ramach działania 4.3 *Zachowanie oraz ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej* na łączną kwotę dofinansowania z EFRR 2 850 867,24 euro (11 916 054,89 PLN) oraz 72 projekty w ramach działania 4.4 *Zwalczanie i zapobieganie zagrożeniom* na łączną kwotę dofinansowania z EFRR 25 154 467,42 euro (105 140 642,92 PLN). Opis postępu rzeczowego przedstawiono poniżej w ramach poszczególnych działań ww. osi priorytetowej.

W okresie sprawozdawczym nie zrealizowano badań ewaluacyjnych dotyczących oceny efektywności IV osi priorytetowej.

Projekty kluczowe

Zgodnie z *Indykatywnym wykazem indywidualnych projektów kluczowych Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013* z dnia 23 września 2014r. w ramach IV osi priorytetowej ujęto 3 projekty kluczowe na łączną kwotę dofinansowania w wysokości 12,8 mln euro (53,499 mln PLN), co stanowi 7,63% dostępnej kwoty alokacji z EFRR w ramach osi priorytetowej. Realizacja 2 z 3 projektów została zakończona i dotyczy projektu pn. *Budowa sieci odprowadzania wód opadowych z terenu Podkarpackiego Parku Naukowo Technologicznego w strefie S-1 Jasionka oraz z terenu Gminy Trzebownisko* miało miejsce w 2011r. oraz projektu pn. *Bezpieczne Podkarpacie - poprawa stanu wyposażenia jednostek ratowniczych województwa podkarpackiego w specjalistyczny sprzęt do reagowania na zagrożenia* został zakończony w 2012 roku. Informacja dotycząca realizacji dwóch zakończonych już inwestycji została przedstawiona w poprzednim sprawozdaniu rocznym.

W dniu 13 lutego 2014r. ZWP dokonał zmiany Indykatywnego wykazu indywidualnych projektów kluczowych Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013 polegającej na przeniesieniu z listy rezerwowej w ramach działania 4.4 *Zwalczanie i zapobieganie zagrożeniom* RPO WP na listę podstawową przedsięwzięcia pn.: *Zakup samochodów specjalnych ratownictwa wysokościowego, wodnego, technicznego i ochrony dróg oddechowych dla jednostek ratowniczo-gaśniczych komend Państwowej Straży Pożarnej woj. Podkarpackiego*, przewidzianego do realizacji przez Komendę Wojewódzką Państwowej Straży Pożarnej w Rzeszowie. Dokonana zmiana była możliwa z uwagi na dostępność środków na cały zakres inwestycji przewidzianej do realizacji – zgodnie z obowiązującym limitem środków wspólnotowych możliwych do zaangażowania w miesiącu lutym 2014r. w ramach zawieranych umów o dofinansowanie.

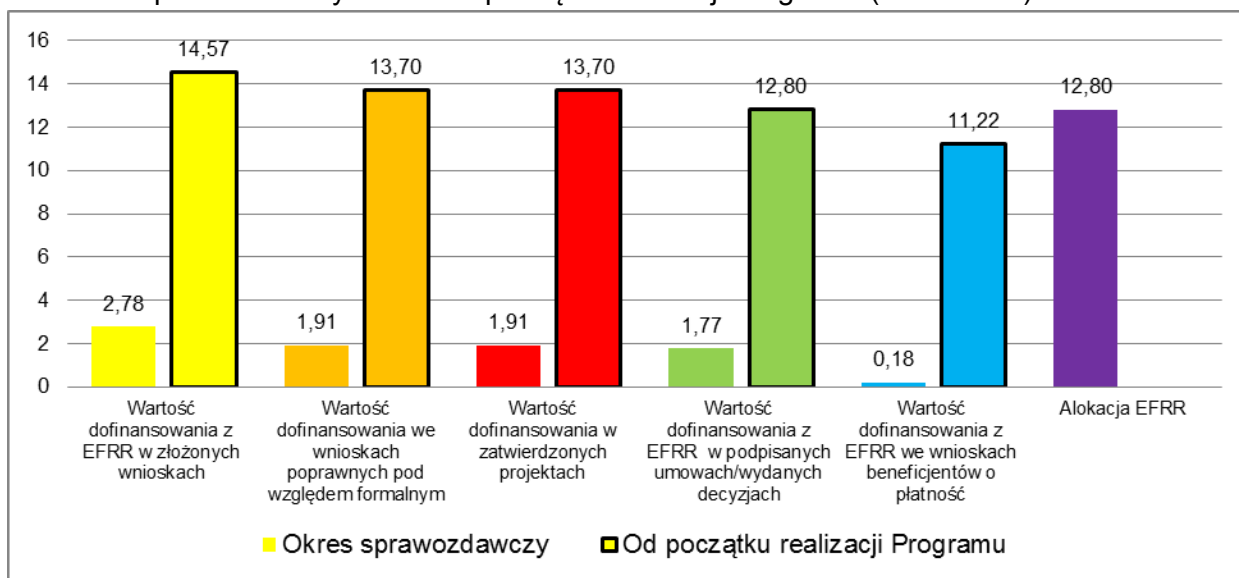
W dniu 14 lutego 2014r. ZWP zawarł pre-umowę z beneficjentem ww. projektu.

W okresie sprawozdawczym niniejszy projekt uzyskał pozytywną ocenę formalną, a następnie został zatwierdzony do realizacji. Wartość dofinansowania projektu pn. *Zakup samochodów specjalnych ratownictwa wysokościowego, wodnego, technicznego i ochrony dróg oddechowych dla jednostek ratowniczo-gaśniczych komend Państwowej Straży*

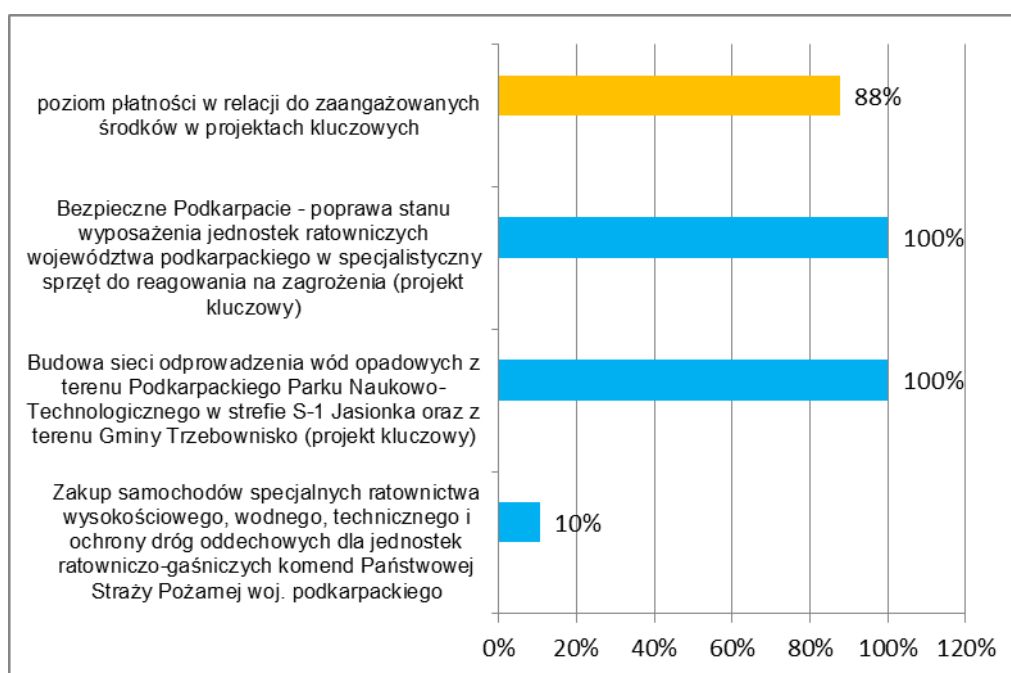
Pożarnej woj. podkarpackiego to kwota 1 913 967,18 euro (8 000 000 PLN). Jednocześnie w okresie sprawozdawczym z beneficjentem ww. projektu tj. Komendą Wojewódzką Państwowej Straży Pożarnej w Rzeszowie została podpisana umowa o wartości dofinansowania z EFRR 1 765 681,37 euro (7 380 195 PLN)

W okresie sprawozdawczym złożono 2 wnioski o płatność o wartości z EFRR 184 727,74 euro (772 125 PLN), natomiast od początku realizacji Programu łącznie zweryfikowano i zatwierdzono 15 wniosków o płatność na łączną kwotę dofinansowania z EFRR 11 218 674 euro (46 891 813,6 PLN).

Wykres 57. Stan realizacji projektów kluczowych w ramach IV osi priorytetowej RPO WP w okresie sprawozdawczym oraz od początku realizacji Programu (w mln euro).

Wykres 58. Poziom płatności w relacji do zaangażowanych środków w projektach kluczowych.

Poziom płatności w relacji do zaangażowanych środków w projektach kluczowych wyniósł na koniec okresu sprawozdawczego ok. 88%.

W zakresie finansowej realizacji, poziom dwóch projektów osiągnął wartość określoną w umowie o dofinansowanie. Dodatkowo cele jakie założono w zakresie ww. projektów w postaci wskaźników rzeczowych również zostały zrealizowane w 100%, a nawet jak w przypadku wskaźnika rezultatu *Liczba osób objętych ochroną przeciwpowodziową lasów i innymi środkami ochrony* nieznacznie przekroczone (100,8%).

Zaznaczyć należy, iż na liście rezerwowej *Indykatywnego wykazu indywidualnych projektów kluczowych Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013* w ramach IV osi priorytetowej *Ochrona środowiska i zapobieganie zagrożeniom*, działanie 4.4 *Zwalczanie i zapobieganie zagrożeniom*, znajduje się jeszcze jeden projekt pn. *Poprawa stanu bezpieczeństwa na terenie województwa podkarpackiego poprzez wyposażenie jednostek Policji w specjalistyczny sprzęt zapewniający zapobieganie, przeciwdziałanie oraz likwidację negatywnych skutków zagrożeń naturalnych, technologicznych oraz społecznych* - zgłoszony przez Komendę Wojewódzką Państwowej Straży Pożarnej w Rzeszowie. Podkreślić należy, iż jego realizacja uzależniona będzie od dostępności środków w ramach IV osi priorytetowej.

Informacje nt. równości szans kobiet i mężczyzn zawarto w punkcie 2.2.1, natomiast nt. cross-financingu w punkcie 2.6.3 sprawozdania.

Rekomendacje KE

Kontynuowano wysiłki na rzecz poprawy jakości sprawozdania rocznego w oparciu o uwagi KE. Przedstawiono informację o zakontraktowanym w okresie sprawozdawczym projekcie kluczowym. Przedstawiono informacje w zakresie wskaźników, dla których wartości docelowe zostały niedoszacowane lub przeszacowane w szczególności wskaźników w obszarach, które będą realizowane w RPO WP 2014-2020. Zaprezentowano analizę wskaźników finansowych i rzeczowych realizacji IV osi priorytetowej RPO WP.

Rekomendacje IZ RPO WP

W 2014r. IZ RPO WP kontynuowała działania mające na celu efektywniejsze wykorzystanie alokacji przeznaczonej na realizację IV osi priorytetowej. W okresie sprawozdawczym wybrano do dofinansowania i jednocześnie zakontraktowano z listy rezerwowej projekt kluczowy, ponadto zakontraktowano ostatnie 2 projekty przewidziane do realizacji w ramach tej IV osi. Jednocześnie prowadzono proces weryfikacji wniosków o płatność, kontrolę projektów, w tym projektów zakończonych. Trzeba zaznaczyć, iż w okresie sprawozdawczym odnotowano dalszy postęp finansowy w realizacji RPO WP w porównaniu do roku 2013.

W kolejnym okresie sprawozdawczym kontynuowane będą prace związane z weryfikacją wniosków o płatność, w tym o płatność końcową, przewiduje się zakończenie pozostałych 21 projektów. Przeprowadzenie ww. działań ma na uwadze zwiększenie wartości osiągniętych wskaźników finansowych i rzeczowych do poziomu 100% zarówno dla poszczególnych działań, jak i całej osi priorytetowej.

Szczegółowe informacje dotyczące podejmowanych w okresie sprawozdawczym działań w ramach procesu ewaluacji przedstawiono w pkt 2.7 *Monitorowanie i ocena*.

Informacje nt. równości szans kobiet i mężczyzn w punkcie 2.2.1 oraz cross-financing w punkcie 2.6.3 sprawozdania.

Działanie 4.1 Infrastruktura ochrony środowiska

Celem działania 4.1 *Infrastruktura ochrony środowiska* jest ograniczenie ilości zanieczyszczeń w tym odpadów przedostających się do środowiska, a także poprawa zaopatrzenia w wodę. Na przedmiotowe działanie składają się schematy:

- A. Infrastruktura oczyszczania ścieków,
- B. Zaopatrzenie w wodę,
- C. Zagospodarowanie odpadów.

Środki finansowe z EFRR przewidziane do wykorzystania w ramach działania 4.1 *Infrastruktura ochrony środowiska* na cały okres programowania 2007-2013 wynoszą 96 239 978 euro³⁶. Wkład wspólnotowy, jaki przeznaczono na jego realizację wynosi 8,03% alokacji EFRR na RPO WP.

Informacja na temat fizycznych i finansowych postępów działania

Tabela 4.4.1 Postęp rzeczowy wg osi priorytetowej – Oś priorytetowa 4: *Ochrona środowiska i zapobieganie zagrożeniom*, działanie 4.1 *Infrastruktura ochrony środowiska* stanowi załącznik nr 4.4 do sprawozdania.

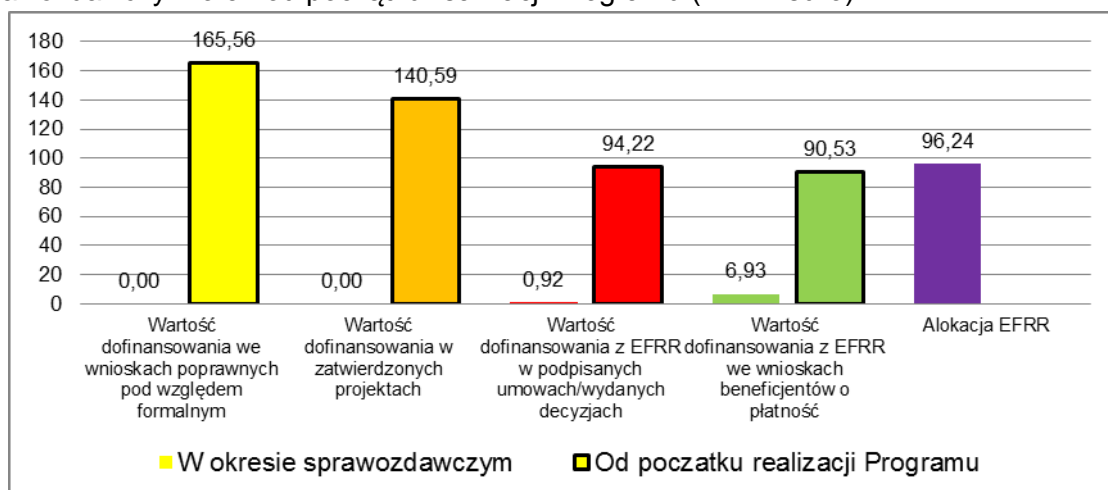
Analiza jakościowa

W okresie sprawozdawczym w ramach działania 4.1 *Infrastruktura ochrony środowiska* nie przeprowadzono naboru wniosków, kontynuowano proces kontraktacji oraz realizowano płatności w ramach złożonych wniosków o płatność.

Od początku realizacji programu ogłoszono łącznie 5 konkursów. Szacunkowa kwota przeznaczona na dofinansowanie projektów w ramach konkursów wyniosła 67 178 441,72 euro (280 792 450,71 PLN). Złożono 190 projektów na łączną kwotę dofinansowania 197 858 174,84 euro (827 007 599,20 PLN), co stanowi 295% szacowanej kwoty przeznaczonej na dofinansowanie projektów. Świadczy to o bardzo dużym zainteresowaniu wsparciem z RPO WP w zakresie infrastruktury wodno-kanalizacyjnej i gospodarki odpadami, wynikającym z dużych potrzeb w tych obszarach.

³⁶ Zgodnie z art. 77 rozporządzenia 1083/2006 w ramach działania zastosowano mechanizm elastyczności.

Wykres 59. Stan wdrażania działania 4.1 *Infrastruktura ochrony środowiska* w okresie sprawozdawczym oraz od początku realizacji Programu (w mln euro).

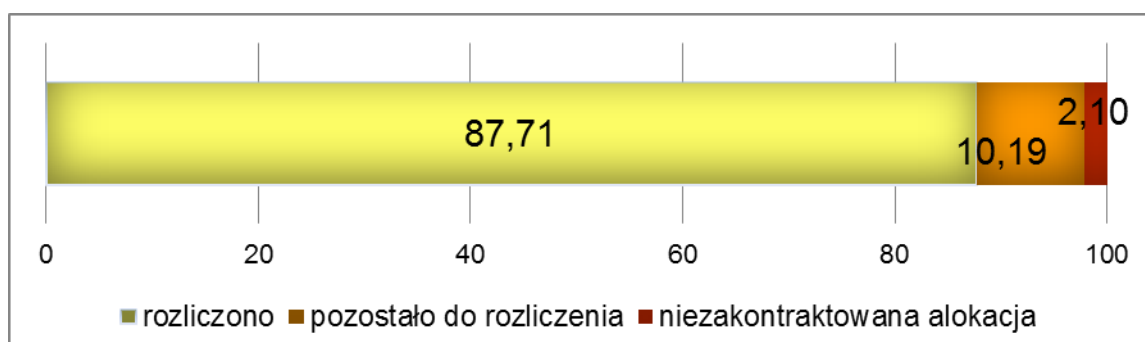

Źródło: KSI (SIMIK 07-13).

W ramach działania 4.1 *Infrastruktura ochrony środowiska* zakontraktowano 97,9% alokacji środków, natomiast w zatwierdzonych wnioskach o płatność kwota dofinansowania UE stanowiła 94,06% alokacji. Stopień realizacji działania jest na wysokim poziomie i nie przewiduje się zagrożenia związanego z niewykorzystaniem alokacji przeznaczonej na realizację ww. działania. W okresie sprawozdawczym odnotowano dalszy postęp w jego realizacji zarówno na poziomie kontraktacji jak i płatności.

Na koniec okresu sprawozdawczego w ramach działania zakończono realizację 114 projektów spośród 129 zakontraktowanych przewiduje się iż poziom płatności nadal będzie wykazywał tendencję wzrostową gdyż w trakcie realizacji pozostaje 15 inwestycji.

Wykres 60. Postęp finansowy działania 4.1 (%).

Źródło: KSI (SIMIK 07-13).

Postęp rzeczowy

W okresie sprawozdawczym, postęp rzeczowy wykazano w odniesieniu do 114 zakończonych projektów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 84 412 181,55 euro (352 826 036,46 PLN). Zakończone projekty stanowią 88% liczby i 90% wartości wszystkich podpisanych umów w zakresie działania 4.1 *Infrastruktura ochrony środowiska* oraz 88% alokacji przeznaczonej na działanie (wzrost o 11 punktów procentowych w stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego).

a) Wskaźniki produktu i rezultatu, które zostały osiągnięte lub zostały przekroczone:

- *Długość wybudowanej sieci wodociągowej,*
- *Długość wybudowanej sieci wodociągowej, w tym na obszarach wiejskich,*
- *Długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej*
- *Liczba osób przyłączonych do sieci kanalizacyjnej w wyniku realizacji projektów,*
- *Liczba osób przyłączonych do sieci wodociągowej w wyniku realizacji projektów.*

b) Wskaźniki produktu i rezultatu, które nie zostały w pełni osiągnięte, natomiast zgodnie z zakontraktowanymi projektami ich wartości docelowe mogą zostać osiągnięte w przedziale 75-100% lub przekroczone:

- *Długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej na obszarach wiejskich,*
- *Liczba osób objętych selektywną zbiórką odpadów.*

c) Wskaźniki produktu i rezultatu, w których osiągnięto niski poziom realizacji, jednocześnie poziom kontraktacji wskazuje, że wartości docelowe nie zostaną osiągnięte (w nawiasie podano procentowy poziom osiągnięcia wartości docelowej dla roku 2015, zgodnie z podpisanymi umowami):

- *Liczba projektów z zakresu gospodarki odpadami (41%),*
- *Powierzchnia terenów zrekultywowanych w wyniku realizacji projektów (57%),*
- *Liczba mieszkańców obsługiwanych w ramach projektów dotyczących zagospodarowania odpadów (38%).*

Uwzględniając ww. informację należy stwierdzić, iż stopień realizacji rzeczowej działania 4.1 jest na wysokim poziomie, a osiągnięte wartości wskaźników potwierdzają potrzeby regionu dotyczące gospodarki kanalizacyjnej jak i gospodarki wodnej, które określono w RPO WP. Podkreślić należy, iż wyniki pierwszego naboru wniosków w zakresie sieci wodociągowej, zakontraktowane projekty nie przyniosły spodziewanych efektów, tj. założone w nich wskaźniki nie gwarantowały początkowo osiągnięcia wartości docelowych określonych w Programie. Pozostająca wówczas kwota nierozdysponowanych środków pozwalała z kolei przypuszczać, iż kolejny nabór nie będzie mógł przynieść znaczącej poprawy w tym zakresie. Dlatego też w wyniku renegotjacji Programu wartości docelowe wskaźników *Długość wybudowanej sieci wodociągowej, w tym na obszarach wiejskich* oraz *Liczba osób przyłączonych do sieci wodociągowej* zostały zmniejszone. Jednakże II nabór wniosków przyniósł zaskakująco dobre efekty, dzięki którym możliwe stało się osiągnięcie wartości docelowych wskaźników w wyniku realizacji projektów bliskich tym sprzed renegotjacji Programu. Co więcej, Instytucja Zarządzająca ogłosiła w 2012r. jeszcze jeden nabór wniosków, który również przyczynił się do zwiększenia zakładanych wielkości wskaźników. Należy dodać, że pomimo wykonania bardzo dużego zakresu robót, w omawianej sferze w województwie podkarpackim występują nadal określone potrzeby. Dlatego też w okresie programowania 2014-2020 w ramach osi priorytetowej 4 *Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego* przewidziano realizację zadań z zakresu gospodarki odpadami i gospodarki wodno-ściekowej, polegające na budowie, rozbudowie lub modernizacji sieci kanalizacyjnych i oczyszczalni ścieków komunalnych.

Postęp w realizacji wskaźników w ramach działania 4.1 *Infrastruktura ochrony środowiska* schemat C Zagospodarowanie odpadów wskazano w odniesieniu do 14 wszystkich zakończonych projektów. Należy stwierdzić, iż stopień osiągnięcia wartości docelowych ww. wskaźników dotyczących gospodarki odpadami szacuje się na niskim poziomie. Zgodnie

z *Harmonogramem naboru wniosków* nie planuje się kolejnego naboru wniosków w tym schemacie. Realizacja ww. wskaźników nie ulegnie zmianie, bowiem kolejny nabór wniosków w ramach działania 4.1 Schemat C – nie jest przewidywany, natomiast zakontraktowane zostały wszystkie projekty wybrane do dofinansowania w ramach jedynego przeprowadzonego naboru wniosków. Pierwotnie, w pierwszym harmonogramie naborów wniosków przewidywane były dwa konkursy w dziedzinie zagospodarowania odpadów. Należy zaznaczyć, iż aż 4 beneficjentów z 18 wybranych wówczas do dofinansowania odstąpiło od realizacji projektów. Dowodzi to znacznych trudności w przygotowaniu i realizacji projektów z tego zakresu. Zgodnie z linią demarkacyjną pomiędzy programami regionalnymi, a krajowymi projekty obsługujące powyżej 150 tys. mieszkańców kwalifikują się do programu krajowego Infrastruktura i środowisko. Z ekonomicznego punktu widzenia z kolei, niezasadne jest tworzenie systemów zagospodarowania odpadów w mniejszej skali. Dlatego prawdopodobnie złożone projekty dotyczyły w niewielkim stopniu ww. systemów. W związku z powyższym ZWP odstąpił od przeprowadzania kolejnego konkursu. Ponadto, niepewność prawna związana z ustawą z dnia 1 lipca 2011r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw spowodowała wstrzymanie prac koncepcyjnych i projektowych wśród potencjalnych beneficjentów. Niezależnie od powyższego, należy podkreślić, że Program przygotowywany był w 2006r. Było to przedsięwzięcie nowatorskie, które wskutek braku praktycznych doświadczeń adekwatnych do skali tego programu spowodowało, że część wskaźników zostało przeszacowanych bądź niedoszacowanych, co ma obecnie przełożenie na stopień ich wykonania. Jednocześnie należy zaznaczyć, że założone w ramach poszczególnych projektów wskaźniki są osiąmane.

Podkreślić należy, iż inwestycje dotyczące gospodarki odpadami znalazły kontynuację w nowym okresie programowania. W ramach RPO WP 2014-2020 przewidziano wsparcie działań, których celem będzie zwiększenie odsetka odpadów podlegających odzyskowi, w tym recyklingowi, zwiększenie ilości odpadów selektywnie zebranych i wysegregowanych, poprawa gospodarowania odpadami.

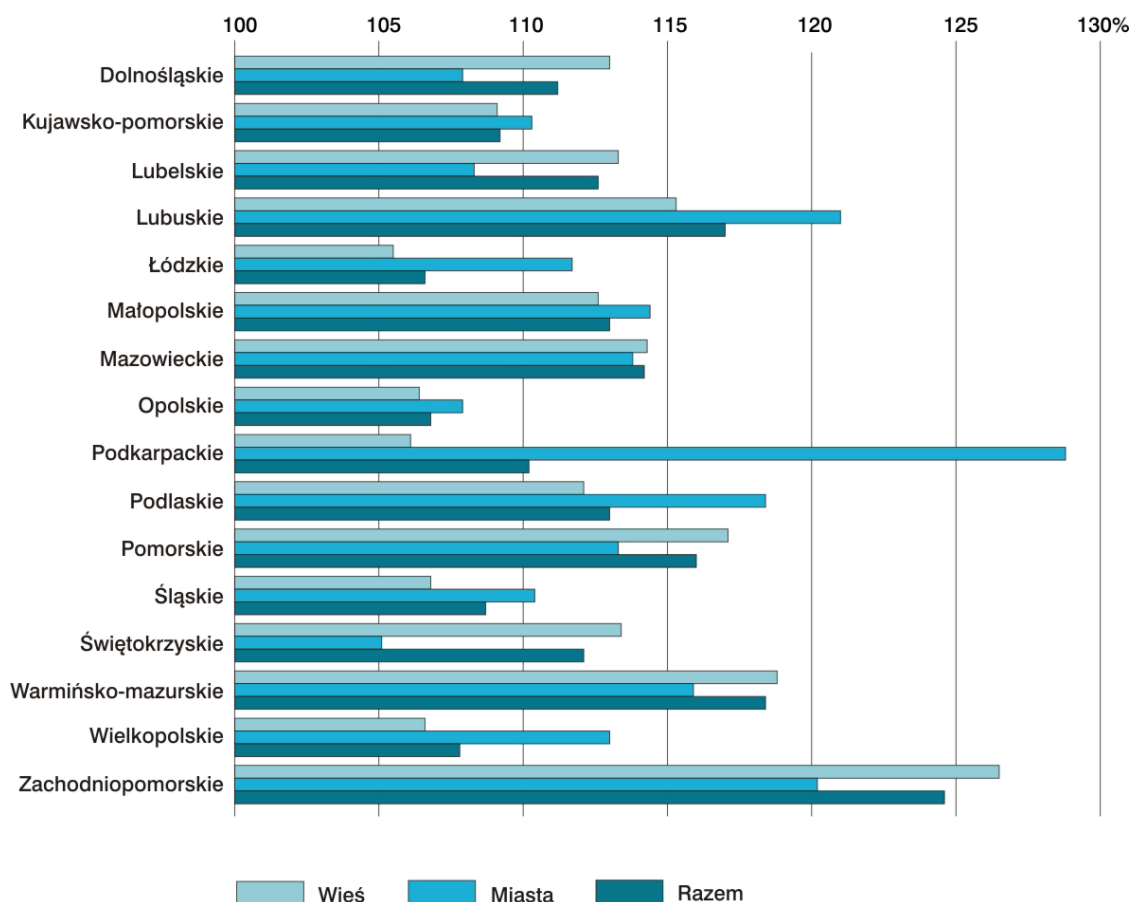
Oczyszczanie ścieków oraz zaopatrzenie w wodę

Zgodnie z analizą SWOT zawartą w RPO WP 2007-2013 słabą stroną terenów województwa jest zanieczyszczenie wód powierzchniowych, nierównomierny stopień skanalizowania i zwodociągowania jego obszaru, a w szczególności obszarów wiejskich. Dlatego też duże znaczenie w zakresie gospodarki wodno-ściekowej położono na realizację inwestycji z zakresu budowy, rozbudowy oraz modernizacji oczyszczalni ścieków, a także modernizacji systemów kanalizacyjnych, ale również mających na celu wybudowanie sieci wodociągowych.

Z danych przedstawionych w opracowaniu GUS pt. *Infrastruktura komunalna w 2013r.* (Warszawa 2014r.) w Polsce w ostatnich latach obserwowany jest znaczny wzrost inwestycji w obszarze infrastruktury techniczno-sanitarnej. W Polsce w okresie 2007-2013 długość sieci wodociągowej zwiększyła się o 30,6 tys. km, w tym ponad 23 tys. km sieci wybudowano na wsiach. Liczba przyłączy wzrosła o ponad 650 tys., w tym ok. 418 tys. na wsi. Jednocześnie wydłużyła się o ponad 43,4 tys. km - sieć kanalizacyjna, w tym prawie 32 tys. km sieci powstało na wsi. Przełożyło się to na ponad 797 tys. nowych przyłączy kanalizacyjnych, z których ponad 465 tys. powstało na wsi. Również wzrostowy trend, w tym obszarze odnotowano na terenie województwa podkarpackiego. Zgodnie z informacjami ww. opracowania w okresie 2007-2013 najbardziej znaczący przyrost w długości sieci wodociągowej zaobserwowano w miastach województw: podkarpackiego – o prawie 29%,

lubuskiego – o ok.21% i zachodnio-pomorskiego – o ponad 20%, co przedstawia poniższy wykres.

Wykres 61. Zmiana długości sieci wodociągowej w latach 2007-2013.

Źródło: Infrastruktura komunalna w 2013r. Warszawa 2014. Informacje i opracowania Statystyczne. Główny Urząd Statystyczny – Departament Handlu i Usług.

Uwzględniając dane statystyczne długość sieci wodociągowej na terenie województwa podkarpackiego wyniosła 14 192,3 km (w 2012r. - 13 747,7 km), z czego 11 193,1 km obejmuje tereny wiejskie. W samym 2013r. w wyniku zrealizowanych inwestycji służących gospodarce wodnej do użytku oddano 420,1 km sieci wodociągowej,³⁷ natomiast w wyniku zakończonych w okresie sprawozdawczym projektów ze środków RPO WP do użytku oddano na koniec 2014r. 131,27 km sieci wodociągowej, w tym na obszarach wiejskich aż 86,99 km. Jednocześnie w 2013r. w województwie zaobserwowano wzrost ludności korzystającej z sieci wodociągowych o 11,6 punktu procentowego (2013r – 76,7%, natomiast 2012r. - 65,1%). Analogicznie odnotowano wzrost udziału ludności w województwie na terenach wiejskich korzystających z wodociągów (2013r. – wyniósł on 65,7%) w porównaniu do lat ubiegłych (w 2010r. wskaźnik ten wynosił 64,4%, w 2011r. - 64,8%). Zaznaczyć należy, iż postęp ten ma duże znaczenie ponieważ z roku na rok w regionie zwiększa się zarówno poziom poboru wody jak i jej zużycie na potrzeby gospodarki i ludności regionu.

³⁷ Ochrona środowiska w województwie podkarpackim w 2013r. Urząd statystyczny w Rzeszowie – Opracowanie sygnalizacyjne – wrzesień 2014r.

Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2013r. w regionie wyniósł 279,7 hm³.

Jednocześnie na koniec 2013r. województwo odnotowano znaczący przyrost w długości sieci kanalizacyjnej na wsi, wskaźnik ten dla Podkarpacia wzrósł – o ponad 40%, następne jest województwo śląskie – z przyrostem prawie 39%, i podlaskie gdzie odnotowano wzrost o prawie 30%³⁸.

Ze środków RPO WP do końca 2014r. łącznie wybudowano 1 547,25 km sieci kanalizacyjnej, z czego 1 518,07 km obejmuje obszar wiejski.

Podkreślić należy, iż wg danych GUS w 2013r. długość sieci kanalizacyjnej na terenie województwa podkarpackiego wynosi 15 073,9 km, z czego 11 612,3 km obejmuje tereny wiejskie. Inwestycje w tym zakresie mają ogromne znaczenie gdyż wraz ze zwiększającym się poborem wody rośnie jej zużycie, a tym samym i produkcja ścieków zatem budowa sieci kanalizacyjnej jest niezbędna gdyż służy nie tylko ochronie środowiska ale również sprawia, iż tereny na których jest tego rodzaju infrastruktura są bardziej atrakcyjniejsze dla mieszkańców, przedsiębiorstw lub osób chcących rozpocząć działalność gospodarczą – co w rezultacie może przyczynić się do ożywienia gospodarczego tych obszarów zaś to z kolei do wzrostu gospodarczego i poniesienia konkurencyjności województwa podkarpackiego.

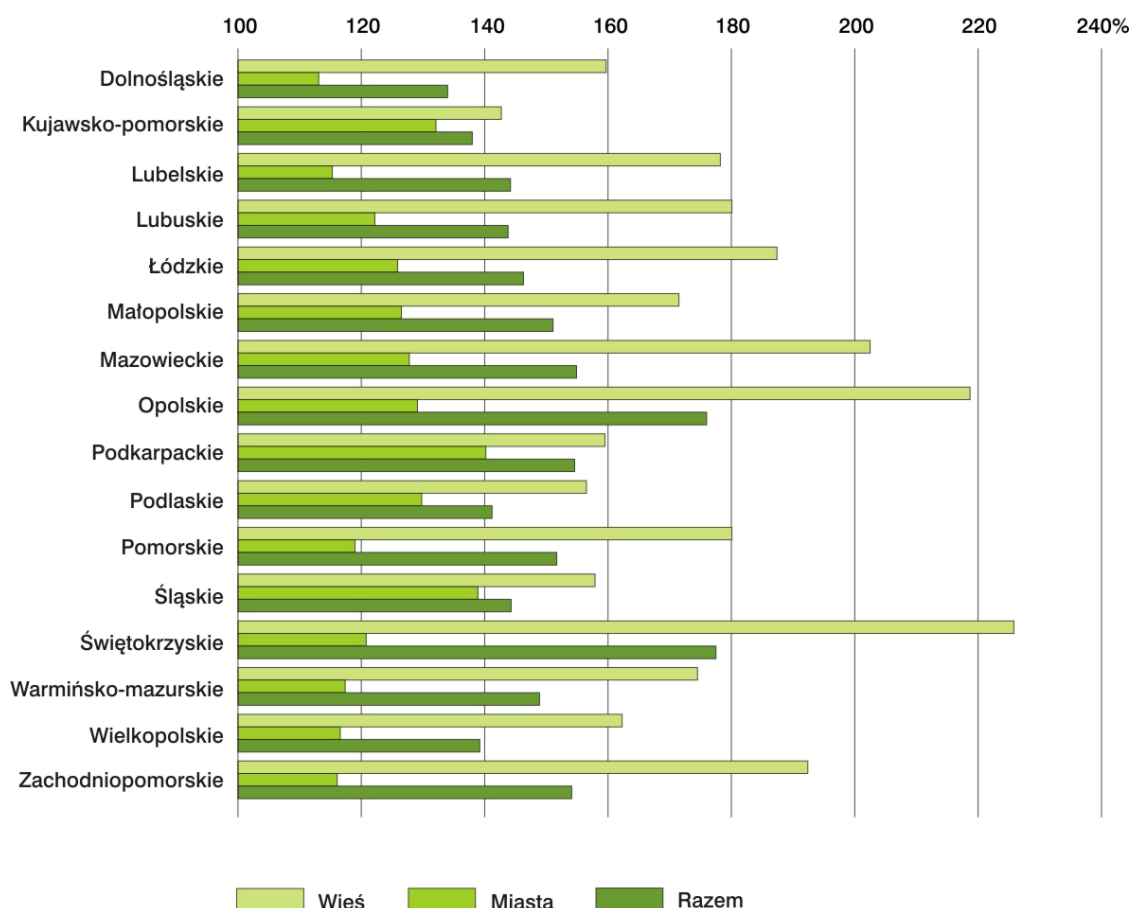
Z wytworzonych wszystkich nieczystości ciekłych w województwie 300,7 dam³ zostało odprowadzonych do oczyszczalni ścieków, z czego 178,1 dam³ z gospodarstw domowych, 28,6 dam³ pochodziło z budynków użyteczności publicznej i 94 z dam³ budynków jednostek prowadzących działalność gospodarczą. Natomiast z terenu województwa podkarpackiego do wód lub do ziemi w 2013r. odprowadzono 209,7 hm³ ścieków, wśród których przeważały (72,7%) ścieki odprowadzone bezpośrednio do wód lub do ziemi z zakładów, natomiast siecią kanalizacyjną odprowadzono 27,3%. Oczyszczania wymagało 70,2 hm³ ścieków, z których procesowi oczyszczania poddano 98,1%, a 1,9% odprowadzono bez oczyszczania siecią kanalizacyjną, bądź bezpośrednio z zakładów do wód lub do ziemi. W 2013r. samą/tylko siecią kanalizacyjną odprowadzono ponad 57,3 ha³ ścieków, z czego ok. 64% stanowiły ścieki odprowadzone z terenów miejskich. Na obszarze województwa znajdują się jeszcze tereny gdzie infrastruktura kanalizacyjna nie jest wystarczająco rozwinięta i część mieszkańców korzysta z przydomowych systemów do odprowadzania ścieków, które są tańszą alternatywą dla tradycyjnej sieci kanalizacyjnej odprowadzającej ścieki do oczyszczalni. Są to głównie zbiorniki bezodpływowe i przydomowe oczyszczalnie ścieków.

W 2013r. w województwie działało 60 oczyszczalni przemysłowych, spośród których 55,% stanowiły oczyszczalnie biologiczne, 30% – mechaniczne, 11,7% – chemiczne, a oczyszczalnie z podwyższonym usuwaniem biogenów – 3,3%. Oczyszczalnie z podwyższonym usuwaniem biogenów oczyściły ponad połowę (58,5%) wszystkich ścieków oczyszczanych, biologiczne – 28,4%, mechaniczne – 10,4%, a chemiczne, które obsługiwały wyłącznie zakłady przemysłowe – 2,6% wszystkich oczyszczanych ścieków. Z informacji Urzędu Statystycznego w Rzeszowie wynika, iż ponad 1400 tys. ludności, tj. 69,9% ogółu ludności województwa w 2013r. korzystało z 227 działających oczyszczalni komunalnych

³⁸ Infrastruktura komunalna w 2013r. Warszawa 2014. Informacje i opracowania Statystyczne. Główny Urząd Statystyczny – Departament Handlu i Usług

pracujących na sieci kanalizacyjnej. Ponad 838 tys. mieszkańców miast (95,4% ludności miast ogółem) korzystało z 40 oczyszczalni, z czego aż 89,8% – z nowoczesnych oczyszczalni ścieków o podwyższonej redukcji związków azotu i fosforu, a 10,2% – z biologicznych. Natomiast 651,1 tys. ludności wsi było obsługiwane przez 191 działających oczyszczalni, głównie biologicznych (174), a także o podwyższonym usuwaniu biogenów (17).³⁹

Wykres 62. Zmiana długości sieci kanalizacyjnej w latach 2007-2013.

Źródło: Infrastruktura komunalna w 2013r. Warszawa 2014. Informacje i opracowania Statystyczne. Główny Urząd Statystyczny – Departament Handlu i Usług.

Ponadto w znacznym stopniu problem dostępności sieci kanalizacyjnej czy wodociągowej na terenach wiejskich niwelują projekty realizowane w ramach PROW 2007-2013, potwierdziły to m.in. wyniki pochodzące z przeprowadzonego w 2014r. badania ewaluacyjnego pn. *10 lat województwa podkarpackiego w UE – ocena wykorzystania funduszy europejskich w rozwoju regionu*. Zgodnie z danymi ujętymi w ww. raporcie zrealizowane inwestycje na terenie województwa podkarpackiego ze środków PROW mają niewątpliwie ogromny wpływ na dynamiczny rozwój gospodarki wodno-ściekowej, który nastąpił na przestrzeni lat 2004-2014 na terenach wiejskich województwa podkarpackiego.⁴⁰

³⁹ GUS, Dane lokalne, 2015r.

⁴⁰ Raport końcowy z badania ewaluacyjnego pn. 10 lat województwa podkarpackiego w UE – ocena wykorzystania funduszy europejskich w rozwoju regionu. Rzeszów wrzesień 2014r.

W związku z tym, iż region województwa podkarpackiego jest obszarem o szczególnych walorach przyrodniczych i krajobrazowych środowisko to powinno być szczególnie chronione jako atut województwa.

Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska w województwie w 2013r. wyniosły 138,71 euro mln (579,8 mln PLN) i w porównaniu do 2012r. wzrosły (112,66 euro mln (470,9 mln PLN)). Przy czym na gospodarkę ściekową i ochronę wód przeznaczono 81,06 euro mln (338,8 mln PLN), tj. 58,4% nakładów na środki trwałe, w tym głównie na sieć kanalizacyjną odprowadzającą ścieki i wody opadowe – 75,8% i na oczyszczanie ścieków – 23,9%.

W ramach zakończonych projektów w działaniu 4.1 *Infrastruktura ochrony środowiska* na koniec 2014 roku w województwie podkarpackim, wybudowano: 1 547,25 km sieci kanalizacyjnej, w tym na obszarach wiejskich 1 518,07 km, 547,58 km sieci wodociągowej, w tym na obszarach wiejskich 467,28 km. Liczba osób przyłączonych do sieci kanalizacyjnej wyniosła 76 192, natomiast liczba osób podłączonych do sieci wodociągowej to 144 494. Należy zaznaczyć, iż wartości zaprezentowanych wskaźników w stosunku do lat ubiegłych wykazują tendencję wzrostową. Jednocześnie niektóre wartości wskaźników zgodnie z zakontraktowanymi projektami ulegną zwiększeniu. Do końca 2015r. przewiduje się, iż zostanie łącznie wybudowanych: 759,73 km sieci wodociągowej, w tym na obszarach wiejskich 675,48 km. Liczba osób przyłączonych do sieci kanalizacyjnej wyniesie 79 204, natomiast liczba osób podłączonych do sieci wodociągowej to 197 204.

Uwzględniając powyższe duże znaczenie w zakresie ochrony środowiska w regionie odegrały środki unijne przeznaczone na infrastrukturę wodno-ściekową.

Działania tego rodzaju są istotne ponieważ mają na celu oprócz ochrony środowiska to również nadrobienie zaległości i istniejących dysproporcji w województwie w tym obszarze. Uwzględniając powyższe (stan infrastruktury), w okresie programowania 2014-2020 nadal zasadna jest realizacja tego rodzaju inwestycji dlatego też w ramach RPO WP 2014-2020 uwzględniono potrzeby tego rodzaju i wskazano, iż wsparcie zostanie skierowane m. in. na realizację inwestycji dotyczących poprawy gospodarowania odpadami komunalnymi i innymi niż komunalne, poprawy stanu gospodarki wodno-ściekowej, w tym rozwój systemów indywidualnych oczyszczania ścieków w terenach zabudowy rozproszonej.

Odpady

Na koniec 2013r. łączna powierzchnia gruntów, które utraciły całkowicie wartość użytkową (grunty zdewastowane) oraz gruntów, których wartość użytkowa rolnicza lub leśna (grunty zdegradowane) w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych albo wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także wadliwej działalności rolniczej wyniosła 1,7 tys. ha. W ciągu roku zrekultywowano 140 ha, a zagospodarowano 114 ha gruntów.⁴¹

Ogólna liczba przedsiębiorstw, które w 2013r. odbierały zmieszane odpady komunalne od właścicieli nieruchomości w Polsce wyniosła 1 769 i zmniejszyła się o 7% w porównaniu do roku poprzedniego. W 2013r. prywatne firmy zebrały 61,9% odpadów komunalnych (59,5% w 2012r.).

W przypadku odpadów komunalnych w 2013r. w województwie podkarpackim zebrano ponad 357 tys. ton odpadów komunalnych (dla porównania w Polsce zebrano ich ponad

⁴¹ Ochrona środowiska w województwie podkarpackim w 2013r. Urząd Statystyczny w Rzeszowie – Opracowania sygnałne, wrzesień 2014r.

9 473 tys. ton), z czego ok. 168 kg przypadało na 1 mieszkańca województwa i uplasowało Podkarpacie na 3 miejscu wśród województw, które zebrały ich najmniej (świętokrzyskie – 124 kg i lubelskie – 161 kg). Dla porównania 2012r. na mieszkańca regionu przypadało 173 kg. Przy czym zebrane odpady w całości przeznaczono do procesów odzysku i unieszkodliwiania (98,3 tys. ton poddano recyklingowi, 27,7 tys. ton poddano kompostowaniu lub fermentacji, 25,7 tys. ton przekształcono termicznie, zaś 205,9 tys. ton poddano składowaniu). W większości (71,34%) odpadów komunalnych zostało zebranych z gospodarstw domowych, ilościowo było to 255 113,12 ton. Drugim znaczącym źródłem pochodzenia (23,6%) był handel, mały biznes, biura i instytucje. Odpady z usług komunalnych, takich jak czyszczenie ulic lub utrzymanie parków, czy cmentarzy, stanowiły natomiast 5,64% ogólnej masy zebranych odpadów komunalnych w regionie.

W 2013r. selektywna zbiórka odpadów komunalnych była prowadzona w 160 gminach.

Zaznaczyć należy, iż na koniec 2013r. na terenie województwa funkcjonowało 22 składowiska kontrolowane o powierzchni 58,9 ha, z czego 20 to składowiska czynne (15 z nich znajduje się na terenach wiejskich), a ich powierzchnia wynosiła 54,4 ha. Oprócz składowisk kontrolowanych na obszarze województwa znajdują się również dzikie wysypiska śmieci czyli miejsca nieprzeznaczone do składowania odpadów komunalnych. Na koniec 2013r. w Polsce istniało 2 791 takich miejsc, zaś w województwie było ich 125.

Zapobieganie zanieczyszczeniom i degradacji środowiska naturalnego wymaga nakładów na ekologiczne przedsięwzięcia inwestycyjne. W 2013r. nakłady na środki trwałe w zakresie gospodarki odpadami wyniosły w regionie 7 877,05 tys. euro (32 924,5 tys. PLN).

Dodać należy, iż w 2013r. efektem rzeczowym zakończonych w regionie inwestycji było oddanie do użytku 4 oczyszczenie ścieków o przepustowości 1 512m³/dobę.⁴²

W ramach działania 4.1 *Infrastruktura ochrony środowiska schemat C Zagospodarowanie odpadów* na koniec 2014 roku, zakończono realizację 14 projektów, w ramach których 134 344 osób zostało objętych selektywną zbiórką odpadów. Natomiast liczba mieszkańców obsługiwanych w ramach zakończonych projektów dotyczących zagospodarowania odpadów wyniosła 326 654 osób.

Działanie 4.2 Infrastruktura przeciwpowodziowa i racjonalna gospodarka zasobami wodnymi

Celem działania 4.2 *Infrastruktura przeciwpowodziowa i racjonalna gospodarka zasobami wodnymi* jest poprawa bezpieczeństwa przeciwpowodziowego oraz racjonalne zagospodarowanie zasobów wody.

Środki finansowe z EFRR przewidziane do wykorzystania w ramach 4.2 *Infrastruktura przeciwpowodziowa i racjonalna gospodarka zasobami wodnymi* na cały okres programowania 2007-2013 wynoszą 40 449 538 euro. Wkład wspólnotowy, jaki przeznaczono na jego realizację wynosi 3,37% alokacji EFRR na RPO WP.

⁴²Ochrona środowiska w województwie podkarpackim w 2013r. Urząd Statystyczny w Rzeszowie – Opracowania sygnalne, wrzesień 2014r.

Informacja na temat fizycznych i finansowych postępów działania

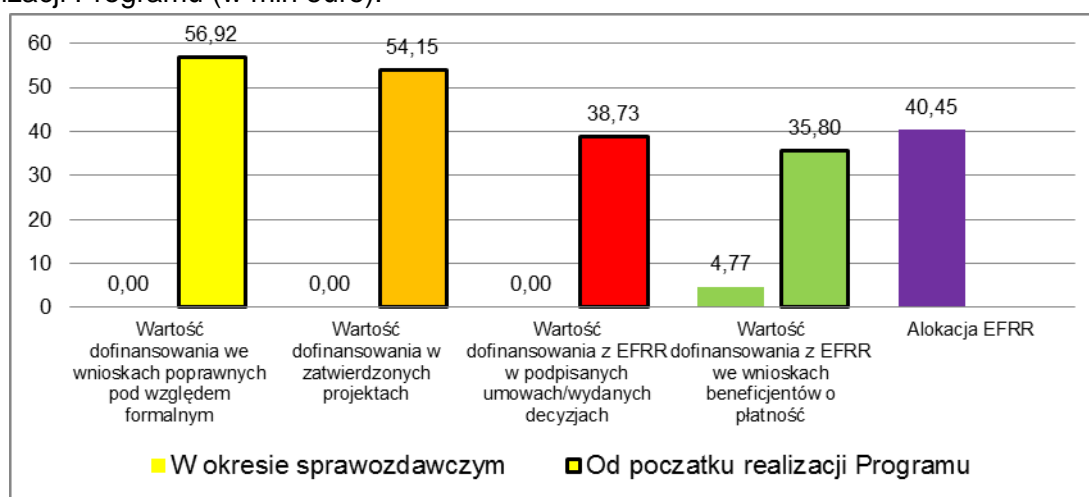
Tabela 4.4.2 Postęp rzeczowy wg osi priorytetowej – Oś priorytetowa 4: *Ochrona środowiska i zapobieganie zagrożeniom*, działanie 4.2 *Infrastruktura przeciwpowodziowa i racjonalna gospodarka zasobami wodnymi* stanowi załącznik nr 4.4 do sprawozdania.

Analiza jakościowa

W okresie sprawozdawczym w działaniu 4.2 *Infrastruktura przeciwpowodziowa i racjonalna gospodarka zasobami wodnymi* nie ogłoszono konkursu wniosków, kontynuowano natomiast proces podpisywania umów.

Od początku realizacji programu ogłoszono łącznie 2 konkursy. Szacunkowa kwota przeznaczona na dofinansowanie projektów w ramach konkursów wyniosła 44 764 644,00 euro (187 107 259 PLN). Złożono 33 projekty na łączną kwotę dofinansowania 51 940 949,08 euro (217 102 778,96 PLN), co stanowi 116% szacowanej kwoty przeznaczonej na dofinansowanie projektów.

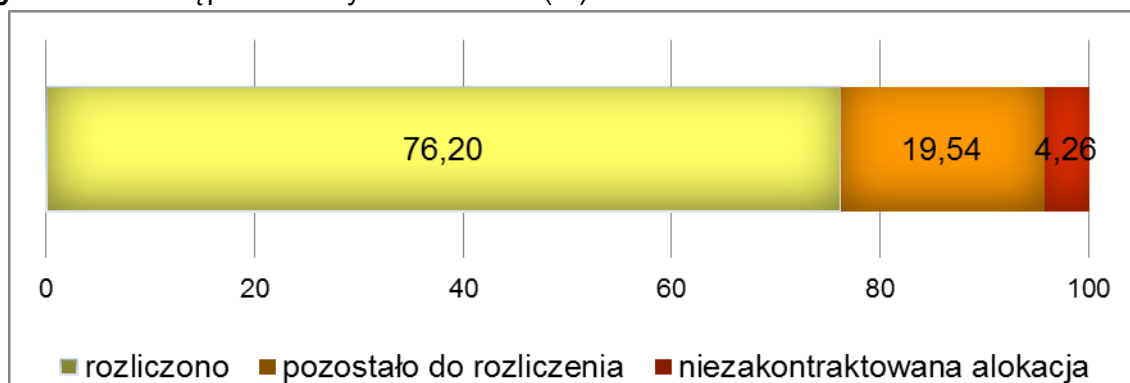
Wykres 63. Stan wdrażania działania 4.2 *Infrastruktura przeciwpowodziowa i racjonalna gospodarka zasobami wodnymi* w okresie sprawozdawczym oraz od początku realizacji Programu (w mln euro).

Źródło: KSI (SIMIK 07-13).

W ramach działania 4.2 *Infrastruktura przeciwpowodziowa i racjonalna gospodarka zasobami wodnymi* zakontraktowano 95,74% alokacji środków, natomiast w zatwierdzonych wnioskach o płatność kwota dofinansowania UE stanowiła 88,51% alokacji. Stopień realizacji działania jest na wysokim poziomie i nie przewiduje się zagrożenia związanego z niewykorzystaniem alokacji przeznaczonej na jego realizację. Należy zaznaczyć, iż w porównaniu do poprzedniego okresu sprawozdawczego znaczny postęp odnotowano w zakresie poziomu płatności, który wzrósł o ponad 12 punktów procentowych. W ramach niniejszego działania do końca okresu sprawozdawczego zakontraktowano wszystkie zatwierdzone projekty. W przyszłym okresie sprawozdawczym planowane jest kontynuowanie procesu weryfikacji wniosków o płatność oraz zakończenie realizacji pozostałych 3 z pośród 27 zakontraktowanych projektów.

Wykres 64. Postęp finansowy działania 4.2 (%).

Źródło: KSI (SIMIK 07-13).

Postęp rzeczowy

W okresie sprawozdawczym, postęp rzeczowy wykazano w odniesieniu do 24 zakończonych projektów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 30 821 236,66 euro (128 826 605,01 PLN). Zakończone projekty stanowią 89% liczby i 80% wartości wszystkich podpisanych umów w zakresie działania 4.2 *Infrastruktura przeciwpowodziowa i racjonalna gospodarka zasobami wodnymi* oraz 76% alokacji przeznaczanej na działanie (wzrost o 2 punkty procentowe).

a) Wskaźnik produktu, który został osiągnięty lub przekroczony:

- *Liczba wybudowanych zbiorników.*

b) Wskaźniki produktu i rezultatu, które nie zostały w pełni osiągnięte, natomiast zgodnie z zakontraktowanymi projektami ich wartości docelowe mogą zostać osiągnięte w przedziale 75%-100%:

- *Wielkość obszaru chronionego przed powodzią,*
- *Liczba przedsiębiorstw zabezpieczonych przed powodzią,*
- *Długość cieków wodnych poddanych regulacji lub innym pracom melioracyjnym,*
- *Liczba wybudowanych/zmodernizowanych innych niż wały budowli/urządzeń przeciwpowodziowych oraz budowli/urządzeń melioracyjnych,*
- *Liczba projektów w zakresie infrastruktury przeciwpowodziowej.*

d) Wskaźniki produktu i rezultatu, w których osiągnięto niski poziom realizacji, jednocześnie poziom kontraktacji wskazuje, że wartości docelowe nie zostaną osiągnięte (w nawiasie podano procentowy poziom osiągnięcia wartości docelowej dla roku 2015, zgodnie z podpisanymi umowami):

- *Długość wybudowanych/zmodernizowanych wałów przeciwpowodziowych (65%),*
- *Liczba osób zabezpieczonych przed powodzią w wyniku realizacji projektów (43%).*

Postęp w realizacji wskaźników w ramach działania 4.2 *Infrastruktura przeciwpowodziowa i racjonalna gospodarka zasobami* wskazano w odniesieniu do 24 zakończonych projektów, natomiast wartości szacunkowe określono na podstawie 27 podpisanych umów o dofinansowanie. Należy również zaznaczyć, iż odrębną kategorię stanowią 2 projekty, zrealizowane przez Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie, dotyczące opracowania skutków ochrony przeciwpowodziowej rzek: Wisłoki i Wisłoka. Na podstawie

liczby zakontraktowanych projektów, należy stwierdzić, iż wg stanu na 31 grudnia 2014r. stopień osiągnięcia wartości docelowych ww. wskaźników w tym działaniu szacuje się na średnim poziomie. Należy zaznaczyć, iż w ramach działania przeprowadzono dwa konkursy w wyniku, których dofinansowanie uzyskało 27.

Zgodnie z *Harmonogramem naboru wniosków* nie planuje się kolejnego naboru wniosków w tym działaniu.

Jednakże podkreślić należy, iż w trakcie realizacji jest jeszcze 3 projekty.

W ostatnich kilku latach rokrocznie w województwie występują wysoce negatywne zjawiska w tym zakresie (zwłaszcza powodzie, szczególnie dotkliwe w latach 1997, 2001, 2004, 2005, 2006, 2008 oraz 2010). Najbardziej zagrożone powodziami są obszary położone wzdłuż głównych rzek województwa, zwłaszcza w środkowych i ujściowych ich odcinkach. Klęskom powodzi zapobiegłaby modernizacja istniejących wałów przeciwpowodziowych na Wiśle i jej dopływach oraz budowa zbiorników retencyjnych.

Przedstawione zjawiska dodatkowo mają wpływ na stan techniczny urządzeń przeciwpowodziowych i powodują często nowe szkody. Tylko w 2010r. w wyniku powodzi w województwie zniszczonych zostało ok. 115 km obwałowań przeciwpowodziowych⁴³. Dlatego też inwestycje w tym obszarze są bardzo istotne. Zaznaczyć należy, iż najwięcej inwestycji w ramach niniejszego działania realizuje Województwo Podkarpackie 9 projektów z 27 zakontraktowanych. Inwestycje te w znacznej mierze przyczyniły się do zwiększenia bezpieczeństwa regionu przed powodzią i jej negatywnymi skutkami. Przykładem zrealizowało przez Województwo projektu, w wyniku którego zabezpieczono przed powodzią tereny miejskie jest inwestycja pn. *Zaprojektowanie i budowa suchego zbiornika przeciwpowodziowego (polderu przepływowego) pn. "Kańczuga" na rzece Mleczka Kańczudzka na terenie gminy Jawornik Polski oraz miasta i gmina Kańczuga*. Przyczyną podjęcia realizacji projektu było duże zagrożenie powodziowe w zlewni rzeki Mleczki Kańczudzkiej, na odcinku około 10 km i powtarzające się na tym obszarze w ciągu ostatnich kilku lat powodziami. Celem projektu była ochrona przed zagrożeniem powodziowym miejscowości Kańczuga, Niżatyce oraz Urzejowice, zmniejszenie fali powodziowej na rzece Mleczce, oraz podniesienie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego w mieście Przeworsk i innych miejscowościach położonych wzdłuż rzeki Mleczki, poniżej zbiornika. Realizacja inwestycji przyczyniła się do rozwiązania problemu zagrożenia powodziowego, i co najważniejsze ochroną przeciwpowodziową otrzymało 965 mieszkańców, 9 przedsiębiorców, 200 gospodarstw domowych, 4 obiekty użyteczności publicznej (szkoła, przedszkole, Urząd Gminy, stadion), 20 obiektów infrastruktury technicznej (w tym stacja uzdatniania wody, oczyszczalnia ścieków, 6 przepompowni ścieków, 11,6 km sieci kanalizacyjnej, 1,5 km sieci wodociągowej z przyłączami, 19 km dróg gminnych, 3 km drogi powiatowej, 1 km drogi wojewódzkiej), 7 mostów (1 most na drodze wojewódzkiej, 1 na powiatowej, 5 na drogach gminnych). Dodatkowo w wyniku realizacji ww. projektu ochroną przeciwpowodziową objęto w sumie obszar o powierzchni 360 ha.

W ramach działania 4.2 *Infrastruktura przeciwpowodziowa i racjonalna gospodarka zasobami wodnymi* na koniec 2014 roku, wybudowano/zmodernizowano 24,06 km wałów przeciwpowodziowych, wybudowano/zmodernizowano 92 inne niż wały budowle/urządzenia

⁴³ Raport z wykonania programu ochrony środowiska dla województwa podkarpackiego za lata 2009-2010 - http://www.wrota.podkarpackie.pl/pl/srodowisko/prog_ochr

przeciwpowodziowe oraz budowle/urządzenia melioracyjne, wybudowano 8 zbiorników, a 36,64 km cieków wodnych poddano regulacji lub innym pracom melioracyjnym.

Z danych Urzędu Statystycznego w Rzeszowie wynika, iż w 2013r. wykonano 5,8 km regulacji oraz zabudowy rzek i potoków, a także 9 km obwałowań przeciwpowodziowych.

Najważniejszym efektem projektów przeciwpowodziowych będzie bezpośrednie zabezpieczenie przed powodzią aż 43 210 osób i ich mienia oraz 17 908,73 ha powierzchni województwa. Ponadto zabezpieczonych przed powodzią zostanie 1 800 przedsiębiorstw.

Z analizy wartości wskaźników określonych w działaniu 4.2 (5 produktu, 3 rezultatu) wynika, iż w stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego w większości odnotowano ich wzrost. W przypadku wskaźnika dotyczącego budowy/modernizacji wałów przeciwpowodziowych nie odnotowano zmian.

Biorąc pod uwagę zmiany klimatyczne zachodzące na przestrzeni ostatnich lat w (anomalie pogodowe skutkujące powodzią, podtopieniami) oraz potrzeby regionu w tym obszarze, które systematycznie są redukowane chociażby poprzez realizację inwestycji ze środków dostępnych w ramach RPO WP, to nadal zasadnym jest podejmowanie działań w tym zakresie. W związku z czym w perspektywie finansowej 2014-2020 w ramach RPO WP 2014-2020 przewidziano realizację inwestycji w tym obszarze, które będą dotyczyły rozwoju form małej retencji, czy też zwiększenia możliwości monitorowania ewentualnych zagrożeń i zarządzanie nimi, poprawy koordynacji akcji ratunkowych.

Działanie 4.3 Zachowanie oraz ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej

Celem działania 4.3 *Zachowanie oraz ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej* jest ograniczenie degradacji środowiska oraz ochrona zasobów różnorodności biologicznej.

Środki finansowe z EFRR przewidziane do wykorzystania w ramach w działania 4.3 *Zachowanie oraz ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej* na cały okres programowania 2007-2013 wynoszą 3 046 094 euro. Wkład wspólnotowy, jaki przeznaczono na jego realizację wynosi 0,25% alokacji EFRR na RPO WP.

Informacja na temat fizycznych i finansowych postępów działania

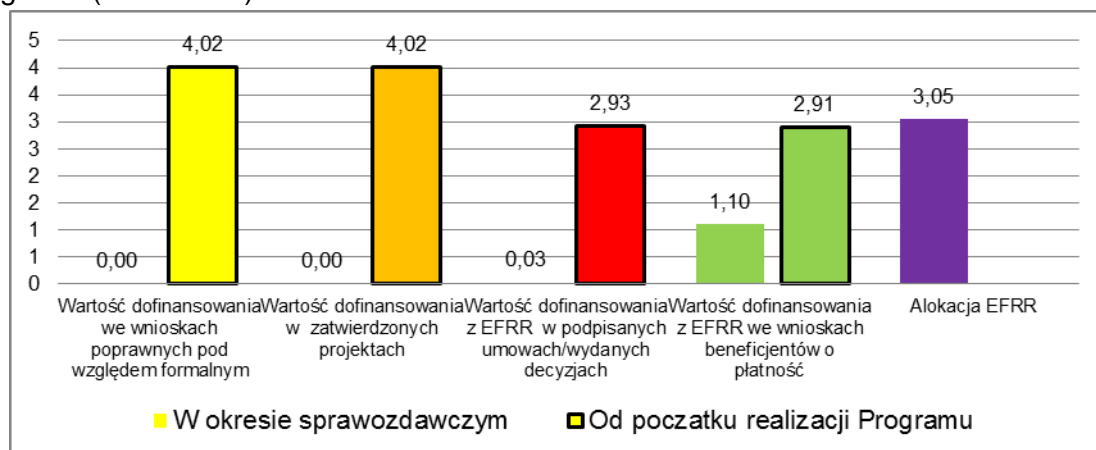
Tabela 4.4.3 Postęp rzeczowy wg osi priorytetowej – Oś priorytetowa 4: *Ochrona środowiska i zapobieganie zagrożeniom*, działanie 4.3 *Zachowanie oraz ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej* stanowi załącznik nr 4.4 do sprawozdania.

Analiza jakościowa

W okresie sprawozdawczym nie przeprowadzono naboru wniosków.

Od początku realizacji programu ogłoszono łącznie 2 konkursy. Szacunkowa kwota przeznaczona na dofinansowanie projektów w ramach konkursów wyniosła 8 389 991,27 euro (35 068 485,51 PLN). Złożono 35 projektów na łączną kwotę dofinansowania 5 353 353,71 euro (22 375 947,82 PLN), co stanowi 64% szacowanej kwoty przeznaczonej na dofinansowanie projektów.

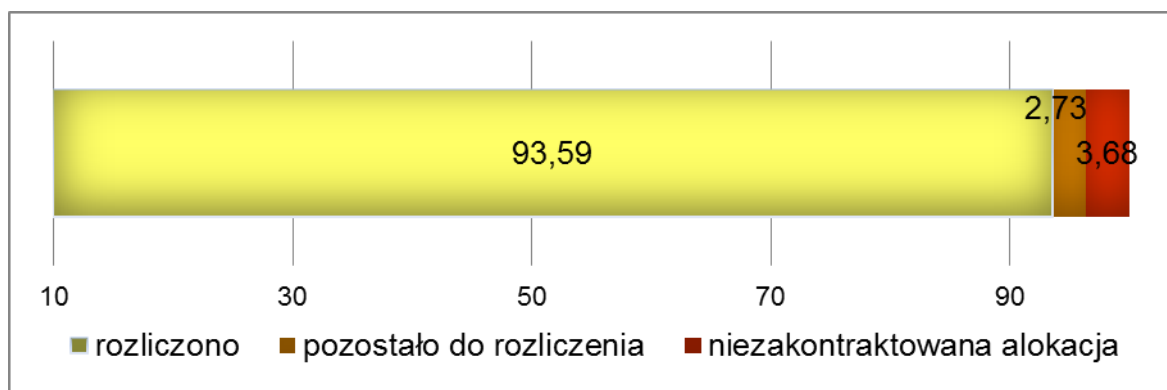
Wykres 65. Stan wdrażania działania 4.3 *Zachowanie oraz ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej* w okresie sprawozdawczym oraz od początku realizacji Programu (w mln euro).

Źródło: KSI (SIMIK 07-13).

W ramach działania 4.3 *Zachowanie oraz ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej* zakontraktowano 96,32% alokacji środków, natomiast w zatwierdzonych wnioskach o płatność kwota dofinansowania UE stanowiła 95,54% alokacji. W porównaniu z rokiem ubiegłym poziom płatności wzrósł o ponad 36 punktów procentowych. Do końca okresu sprawozdawczego w ramach działania zakończono realizację 24 z pośród 28 zatwierdzonych inwestycji w związku z czym w przyszłym okresie sprawozdawczym przewiduje się, dalszy wzrost płatności.

Wykres 66. Postęp finansowy działania 4.3 (%).

Źródło: KSI (SIMIK 07-13).

Postęp rzeczowy

W okresie sprawozdawczym, postęp rzeczowy wykazano w odniesieniu do 24 zakończonych projektów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 2 850 867,24 euro (11 916 054,89 PLN). W 2014r. zakończyła się realizacja kolejnych 4 inwestycji. Zakończone projekty stanowią 92% liczby (w stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego nastąpił wzrost o 12 punktów procentowych) i 97% wartości wszystkich podpisanych umów w zakresie działania 4.3 *Zachowanie oraz ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej* oraz 94% jej alokacji (znaczący postęp w stosunku do 2013r. wzrost o ponad 46 punktów procentowych).

- a) Wskaźniki produktu i rezultatu, które zostały osiągnięte lub zostały przekroczone:
- *Liczba zagrożonych gatunków objętych działaniami ochronnymi w ramach projektów,*
 - *Liczba projektów z zakresu monitoringu przyrodniczego,*
 - *Liczba projektów z zakresu infrastruktury służącej promocji obszarów Natura 2000, centrów edukacji ekologicznej,*
 - *Liczba projektów związanych z zachowaniem oraz ochroną różnorodności biologicznej i krajobrazowej,*
 - *Liczba projektów z zakresu zachowania różnorodności gatunkowej, ekosystemowej i krajobrazowej.*
- b) Wskaźniki produktu i rezultatu, w których osiągnięto niski poziom realizacji, jednocześnie poziom kontraktacji wskazuje, że wartości docelowe nie zostaną osiągnięte (w nawiasie podano procentowy poziom osiągnięcia wartości docelowej dla roku 2015, zgodnie z podpisanymi umowami):
- *Wielkość obszarów objętych oddziaływaniem projektów (4,48%),*
 - *Liczba projektów z zakresu inwentaryzacji przyrodniczej, opracowania planów ochrony dla obszarów NATURA 2000, parków krajobrazowych i rezerwatów przyrody (60%),*
 - *Liczba projektów w zakresie ochrony siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin, zwierząt i grzybów (50%),*
 - *Liczba projektów z zakresu budowy przejść dla zwierząt i/lub likwidacja barier ekologicznych (0%).*

Wskaźnik *Wielkość obszarów objętych oddziaływaniem projektów* w porównaniu do wartości docelowej założonej dla roku 2015r. został osiągnięty w wielkości 4,48% i szacuje się jego zwiększenie do wielkości 4,58%.

Wartość wskaźnika *Liczba projektów z zakresu budowy przejść dla zwierząt i/lub likwidacja barier ekologicznych* wynosi 0. Trudno jednoznacznie wskazać przyczynę braku projektów dotyczących przejść dla zwierząt – być może na terenie województwa podkarpackiego nie zostały jeszcze zidentyfikowane konkretne miejsca wymagające tego typu działań.

W zakres wskaźnika *Liczba projektów z zakresu ochrony siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin, zwierząt i grzybów* wpisuje się tylko jeden projekt zrealizowany przez Arboretum i Zakład Fizjografii w Bolestraszcach pn. *Ochrona ex i in situ różanecznika żółtego i ostrożeńca siedmiogrodzkiego oraz utrzymanie i ochrona stanowisk zagrożonych i rzadkich gatunków roślin kwaśnolubnych w Arboretum Bolestraszyce.*

Cechą charakterystyczną województwa podkarpackiego są rozległe kompleksy leśne i znaczna powierzchnia obszarów przyrodniczych prawnie chronionych. W 2013r. lasy zajmowały powierzchnię 675,6 tys. ha. Wskaźnik lesistości był wyraźnie wyższy od krajowego i wyniósł w województwie podkarpackim 37,9%, podczas gdy w kraju 29,4%. Prawie 79% tej powierzchni stanowiły lasy własności Skarbu Państwa, natomiast lasy prywatne zajmowały 17,2%. Obszary o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronionych zajmowały 800,6 tys. ha, co stanowiło 44,9% powierzchni województwa. Wskaźnik ten był wyższy od krajowego, który kształtował się na poziomie 32,5%. Województwo Podkarpackie należy do najczystszych ekologicznie regionów Polski. Obszary prawnie chronione to m.in.: Bieszczadzki Park Narodowy (o powierzchni 29,2 tys. ha), Magurski Park Narodowy (o powierzchni w granicach województwa 17,5 tys. ha), 7 parków krajobrazowych, 13 obszarów chronionego krajobrazu. W 1992 r. utworzono

Międzynarodowy Rezerwat Biosfery „Karpaty Wschodnie”, do którego w polskiej części (108 724 ha) wchodzi Bieszczadzki Park Narodowy, Park Krajobrazowy Doliny Sanu i Ciśniańsko-Wetliński Park Krajobrazowy⁴⁴.

W działaniu 4.3 *Zachowanie oraz ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej* na koniec 2014 roku, zakończono realizację 24 projektów związanych z zachowaniem oraz ochroną różnorodności biologicznej i krajobrazowej, które dotyczyły w szczególności zakresu zachowania różnorodności gatunkowej, ekosystemowej i krajobrazowej, ochrony siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin, zwierząt i grzybów, inwentaryzacji przyrodniczej, opracowania planów ochrony dla obszarów NATURA 2000, parków krajobrazowych i rezerwatów przyrody, monitoringu przyrodniczego oraz infrastruktury służącej promocji obszarów NATURA 2000, centrów edukacji ekologicznej. Na koniec okresu sprawozdawczego w ramach zakończonych projektów działaniami ochronnymi objęto 20 zagrożonych gatunków. Należy zaznaczyć, iż wskaźnik ten osiągnął już wartość docelową określoną w Programie zaplanowaną w 2015r. Ponadto 89,65 ha zostało objętych oddziaływaniem zakończonych inwestycji. W okresie sprawozdawczym zakontraktowano projekt pn. *Adaptacja budynku starej szkoły podstawowej w Gębiczynie na potrzeby utworzenia Centrum Edukacji Ekologicznej*, przedmiotem którego jest utworzenie Centrum Edukacji Ekologicznej w Gębiczynie. Projekt obejmuje adaptację i remont istniejącego budynku na potrzeby Centrum oraz utworzenie przy nim ogrodu ochrony zasobów genowych roślin użytkowych poprzez zachowanie i rozpowszechnianie tradycyjnych, rodzimych odmian drzew, krzewów, kwiatów i ziół. Dodatkowo w ramach projektu przewiduje się zakup wyposażenia i pomocy dydaktycznych służących prowadzeniu edukacji ekologicznej w Centrum. Celem projektu jest stworzenie podstaw instytucjonalnych do podejmowania skoordynowanych działań w zakresie formalnej i nieformalnej edukacji ekologicznej na terenie Gminy Pilzno w szerszym zakresie niż dotychczas. Podkreślić należy, iż znaczny obszar gminy Pilzno leży w obrębie Obszarów Chronionych w tym: Jastrzabsko-Zdzarski OChK o powierzchni 19 329 ha leży w części gmin: Czarna, Pilzno, Radomyśl Wielki, Wadowice Górne, Żyraków. Obszar obejmuje fragment Wysoczyzny Radgoszczańskiej. Znaczną część obszaru pokrywają kompleksy leśne. Do najcenniejszych zbiorowisk roślinnych należą torfowiska przejściowe i bory bagienne, chronione m.in. w rezerwacie "Torfy". Osobliwością florystyczną jest stanowisko pióropusznika strusiego w Podlesiu Machowskim gmina Pilzno, chronione w rezerwacie "Słotwina". Wysokie wartości przyrodnicze prezentują dwa stawy śródleśne w miejscowościach Lipiny i Machowa gmina Pilzno. Obszar Chronionego Krajobrazu Pogórza Ciężkowickiego o powierzchni 15 174 ha położony na terenie gmin: Brzostek, Jodłowa, Pilzno, Szerzyny. Obejmuje on teren Pogórza Ciężkowickiego położony między dolinami Dunajca i Wisłoki. Obszar ten wyróżnia się znacznie zróżnicowaną rzeźbą terenu począwszy od dolin rzek - Dunajca, Białej i Wisłoki, po najwyższe wzniesienia Wału i Lubinki. Obszar Chronionego Krajobrazu Pogórza Strzyżowskiego o powierzchni 20 004 ha położony jest w części gmin Dębica, Brzostek, Pilzno i w mieście Dębica. Charakteryzuje się on bardzo dużym urozmaicheniem rzeźby terenu, co decyduje o jego wysokich wartościach krajobrazowych. Około 36% powierzchni obszaru stanowią lasy. Podstawowym problemem z jakim boryka się lokalna społeczność to niska i niewystarczająca świadomość ekologiczna pomimo licznych działań podejmowanych

⁴⁴ 8. Ochrona środowiska w województwie podkarpackim w 2013r. Opracowanie sygnałne – wrzesień 2014r. Urząd statystyczny w Rzeszowie

w tym zakresie przez Gminę. Realizacja projektu pozwoli na zwiększenie zakresu i intensyfikację dotychczasowych działań ekologicznych.

Działanie 4.4 Zwalczanie i zapobieganie zagrożeniom

Celem działania 4.4 *Zwalczanie i zapobieganie zagrożeniom* jest poprawa poziomu bezpieczeństwa w regionie pod względem zagrożeń naturalnych i technologicznych.

Środki finansowe z EFRR przewidziane do wykorzystania w ramach działania 4.4 *Zwalczanie i zapobieganie zagrożeniom* na cały okres programowania 2007-2013 wynoszą 27 997 133 euro. Wkład wspólnotowy, jaki przeznaczono na jej realizację wynosi 2,34% alokacji EFRR na RPO WP.

Informacja na temat fizycznych i finansowych postępów działania

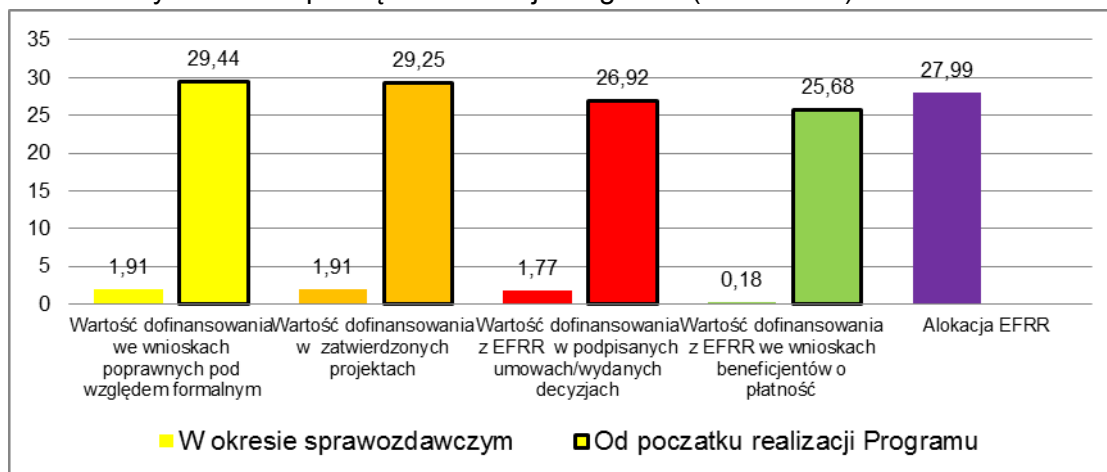
Tabela 4.4.4 Postęp rzeczowy wg osi priorytetowej – Oś priorytetowa 4: *Ochrona środowiska i zapobieganie zagrożeniom*, działanie 4.4 *Zwalczanie i zapobieganie zagrożeniom* stanowi załącznik nr 4.4 do sprawozdania.

Analiza jakościowa

W okresie sprawozdawczym nie przeprowadzono naboru wniosków w działaniu 4.4 *Zwalczanie i zapobieganie zagrożeniom*.

Od początku realizacji programu ogłoszono łącznie 1 konkurs. Szacunkowa kwota przeznaczona na dofinansowanie projektów w ramach konkursu wyniosła 14 102 300,59 euro (58 944 796 PLN). Złożono 80 projektów na łączną kwotę dofinansowania 21 678 025,41 euro (90 609 810,6 PLN), co stanowi 154% szacowanej kwoty przeznaczonej na dofinansowanie projektów.

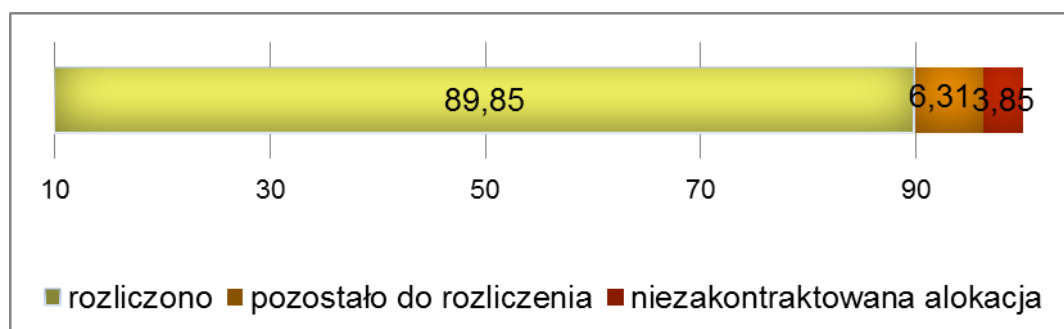
Wykres 67. Stan wdrażania działania 4.4 *Zwalczanie i zapobieganie zagrożeniom* w okresie sprawozdawczym oraz od początku realizacji Programu (w mln euro).

Źródło: KSI (SIMIK 07-13).

W ramach działania 4.4 *Zwalczanie i zapobieganie zagrożeniom* zakontraktowano 96,15% alokacji środków, natomiast w zatwierdzonych wnioskach o płatność kwota dofinansowania UE stanowiła 91,72% alokacji. W porównaniu z rokiem ubiegłym odnotowano wzrost wskaźników finansowych. Stopień realizacji działania jest na wysokim poziomie i nie przewiduje się zagrożenia związanego z niewykorzystaniem alokacji przeznaczonej na jego realizację.

Wykres 68. Postęp finansowy działania 4.4 (%).

Źródło: KSI (SIMIK 07-13).

Postęp rzeczowy

W okresie sprawozdawczym, postęp rzeczowy wykazano w odniesieniu do 72 zakończonych projektów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 25 154 467,42 euro (105 140 642,92 PLN). Zakończone projekty stanowią 99% liczby i 93% wartości wszystkich podpisanych umów w zakresie działania 4.4 *Zwalczanie i zapobieganie zagrożeniom* oraz 89,85% alokacji przeznaczonej na działanie.

a) Wskaźniki produktu i rezultatu, które zostały osiągnięte lub zostały przekroczone:

- *Liczba projektów w zakresie zapobiegania zagrożeniom,*
- *Liczba projektów w zakresie zapobiegania zagrożeniom w tym: w zakresie zabezpieczenia przed pożarami lasów i innymi zagrożeniami,*
- *Wielkość obszaru objętego monitoringiem środowiska,*
- *Liczba zakupionych wozów pożarniczych w ramach projektów w zakresie zabezpieczenia przed pożarami lasów i innymi zagrożeniami,*
- *Liczba projektów dotyczących monitoringu środowiskowego,*
- *Liczba ludności objętych ochroną przeciwpożarową lasów i innymi środkami ochrony (chemiczno-ekologiczną, techniczną oraz innymi zagrożeniami).*

b) Wskaźnik produktu i rezultatu, które nie zostały w pełni osiągnięte, natomiast zgodnie z zakontraktowanymi projektami ich wartości docelowe mogą zostać osiągnięta w 100% (lub blisko 100%) lub przekroczone:

- *Wartość mienia zabezpieczonego przed zagrożeniem w postaci osuwisk,*
- *Liczba projektów dotyczących osuwisk.*

Wartości szacunkowe określono na podstawie 73 podpisanych umów o dofinansowanie. Na podstawie liczby zakontraktowanych projektów, należy stwierdzić, iż stopień osiągnięcia wartości ww. wskaźników w tym działaniu szacuje się na wysokim poziomie.

Zgodnie z *Harmonogramem naboru wniosków* nie planuje się kolejnego naboru wniosków w tym działaniu.

W ramach działania 4.4 *Zwalczanie i zapobieganie zagrożeniom* na koniec 2014 roku, zakończono realizację 72 projektów w zakresie zabezpieczenia przed pożarami lasów i innymi zagrożeniami (w tym 4 projekty dotyczące osuwisk), w ramach których zakupiono 157 wozów pożarniczych, a wartość zabezpieczonego mienia w wyniku ich realizacji wyniosła 8,5 mln euro (35,53 mln PLN). Zakończono również realizację 2 projektów dotyczących monitoringu środowiska, w ramach których monitoringiem środowiskowym

objęto 9 500 ha obszaru. W okresie sprawozdawczym zakontraktowano indywidualny projekt kluczowy, w ramach którego beneficjent planuje zakupić 6 wozów pożarniczych wyposażonych w sprzęt do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof, a w wyniku jego realizacji przewiduje się objęcie ochroną przeciwpożarową lasów i innymi środkami ochrony ponad 833 tys. osób.

Uwzględniając wybrane do dofinansowania w ramach działania 4.4 projekty, należy uznać iż przekazane w ten sposób wsparcie w pełni zrealizuje jego cel założony w RPO WP jakim jest *poprawa poziomu bezpieczeństwa w regionie pod względem zagrożeń naturalnych i technologicznych*. Podkreślić należy, iż na wartość wskaźnika *liczba projektów dotyczących osuwisk* miała wpływ rozwiązanie z Powiatem Strzyżowskim w drugiej połowie 2013r. umowa o dofinansowanie, który w ramach realizowanego projektu założył osiągnięcie wartości ww. wskaźnika. Prawdopodobnie wartość ww. wskaźnika nie ulegnie poprawie, ze względu na brak zaplanowanego naboru w tym działaniu.

Zaznaczyć jednak należy, iż w ramach działania na liście rezerwowej znajduje się jeszcze jeden indywidualny projekt kluczowy, którego kontraktacja przyczyniłaby się do wzrostu wartości wskaźników tego działania.

W ramach osi występuje także niewielka grupa wskaźników, które osiągnęły niski poziom i jednocześnie wartości te nie ulegną poprawie. Zgodnie z *Harmonogram naboru wniosków* w przyszłym okresie sprawozdawczym nie planuje się ogłoszenia naborów wniosków,

Podkreślić należy, iż okresie programowania 2014-2020 w ramach osi priorytetowej IV kontynuowane będą działania związane z ochroną środowiska naturalnego. W ramach tej osi wspierane będą projekty z zakresu gospodarki wodno-ściekowej, odpadami, ochroną różnorodności biologicznej, a także działania służące adaptacji do zmian klimatu.

Posumowanie realizacji IV osi priorytetowej

Stan realizacji wskaźników finansowych i rzeczowych w ramach IV osi priorytetowej jest na zaawansowanym poziomie. Na koniec okresu sprawozdawczego tylko w nielicznych przypadkach wartości nie zostały osiągnięte w 100% należy jednak zaznaczyć, iż realizacja zakontraktowanych projektów pozwoli na osiągnięcie ich wartości docelowych określonych w Programie.

W ramach IV osi zakontraktowano 97,06 % alokacji środków, natomiast zatwierdzono i wypłacono środki - dofinansowanie UE, które stanowiły 92,36 % alokacji. Stopień realizacji osi jest zaawansowany i nie przewiduje się zagrożenia związanego z niewykorzystaniem alokacji przeznaczonej na realizację omawianej osi.

Stan wdrażania rzeczowy osi jest bardzo zaawansowany. W ramach niniejszej osi część wskaźników osiągnęła wartości docelowe. Jednakże istnieje grupa wskaźników, które prawdopodobnie nie zostaną osiągnięte w założonej wysokości.

3.4.2. Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi

Opis problemu we wdrażaniu IV osi priorytetowej zawarto w punkcie 2.3 *Napotkane znaczące problemy oraz podjęte środki zaradcze*.

3.5. Oś priorytetowa 5: Infrastruktura publiczna

Celem niniejszej osi jest tworzenie warunków do rozwoju kapitału społecznego poprzez inwestycje w edukację, ochronę zdrowia, pomoc społeczną, sport i rekreację. Realizacja wskazanego celu będzie dokonana poprzez następujące cele szczegółowe:

- poprawę dostępności i podnoszenie jakości regionalnego systemu edukacji,
- poprawę bezpieczeństwa zdrowotnego ludności i rozwój infrastruktury pomocy społecznej,
- zwiększenie dostępności mieszkańców do obiektów sportowych i rekreacyjnych.

Realizacja wymienionych celów będzie następować poprzez działania:

- 5.1 Infrastruktura edukacyjna,
- 5.2 Infrastruktura ochrony zdrowia i pomocy społecznej,
- 5.3 Infrastruktura sportowa i rekreacyjna.

Środki finansowe przewidziane do wykorzystania w ramach V osi priorytetowej na cały okres programowania 2007-2013 z EFRR wynoszą 130 074 909 euro.⁴⁵ Wkład wspólnotowy, jaki przeznaczono na jej realizację wynosi 10,85% alokacji EFRR na RPO WP.

3.5.1. Osiągnięcie celów i analiza postępów

Informacja na temat fizycznych i finansowych postępów priorytetu

Tabela 4.5 Postęp fizyczny wg priorytetów – Oś priorytetowa 5: *Infrastruktura publiczna* stanowi załącznik nr 4.5 do sprawozdania.

Analiza jakościowa

W okresie sprawozdawczym w ramach V osi priorytetowej RPO WP nie przeprowadzono konkursu wniosków, trwał proces oceny strategicznej oraz kontynuowano proces kontraktacji zatwierdzonych inwestycji.

Od początku realizacji Programu przeprowadzono łącznie 8 konkursów. Szacunkowa kwota przeznaczona na dofinansowanie projektów w ramach konkursów wyniosła 65 443 064,79 euro (273 538 922,23 PLN). Złożono 441 projektów z wnioskowanym dofinansowaniem wynoszącym 206 816 846,14 euro (864 453 053,51 PLN), tj. 316% szacunkowej kwoty przeznaczonej na dofinansowanie projektów.

W okresie sprawozdawczym w ramach V osi priorytetowej oceniono pozytywnie pod względem formalnym 1 wniosek (tj. projekt kluczowy) na łączną wartość wnioskowanego dofinansowania 1 195 033,26 euro (4 995 000 PLN), zaś od początku realizacji Programu oceniono pozytywnie 430 wniosków o wartości dofinansowania 238 770 548,61 euro (998 013 139,1 PLN). W 2014r. zatwierdzono do realizacji 4 projekty (w tym 1 projekt kluczowy) o wartości wnioskowanego dofinansowania 1 912 507,04 euro (7 993 896,93 PLN), zaś narastająco od początku realizacji Programu zatwierdzono 224 projektów o wartości wnioskowanego dofinansowania 149 098 524,53 euro (623 202 012,81 PLN). W okresie sprawozdawczym zawarto 4 umowy (w tym 1 projekt kluczowy), natomiast od początku

⁴⁵ Zgodnie z art. 77 rozporządzenia 1083/2006 w ramach osi priorytetowej zastosowano mechanizm elastyczności.

realizacji Programu podpisano 221 umów (w tym 16 projektów kluczowych) na łączną wartość wnioskowanego dofinansowania z EFRR 124 383 750,51 euro (519 899 200,37 PLN), co stanowi 96% dostępnej kwoty alokacji z EFRR w ramach V osi priorytetowej. Poziom kontraktacji jest na wysokim poziomie.

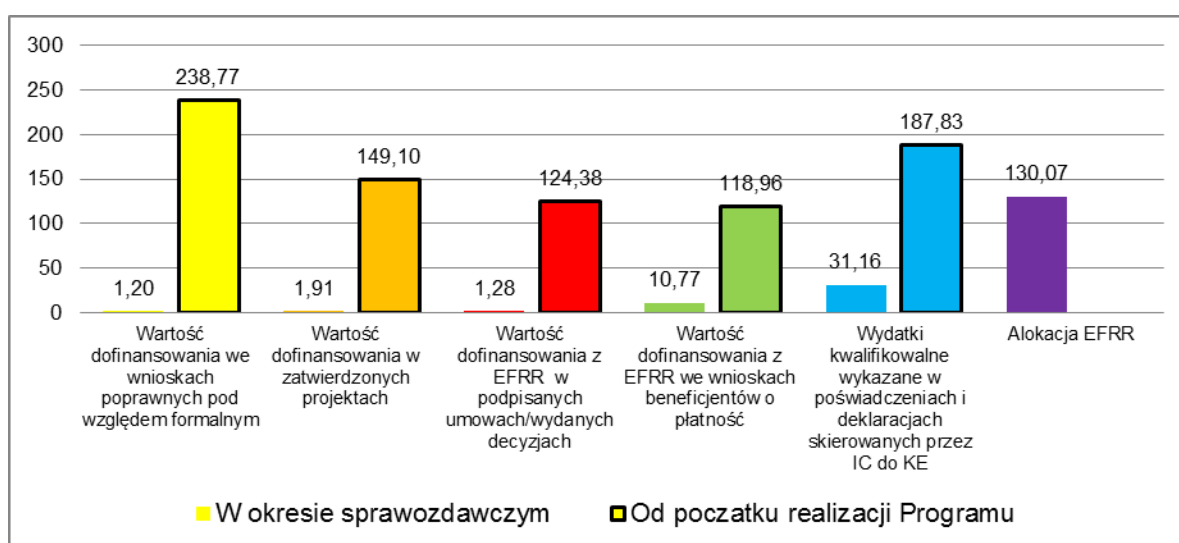
W wyniku realizacji tych projektów na terenie województwa podkarpackiego zostały wsparte przedsięwzięcia dotyczące infrastruktury uczelni oraz szkół i placówek tworzących system oświaty, w tym organizacji pozarządowych działających na rzecz społeczeństwa obywatelskiego głównie w zakresie rozwoju bazy dydaktycznej i naukowej. W ramach działania 5.2 projekty przyczyniły się do poprawy dostępności i jakości usług medycznych m.in. poprzez zakup aparatury i sprzętu medycznego, natomiast w ramach działania 5.3 realizowane projekty przyczyniły się do podniesienia atrakcyjności regionu i zapewniają odpowiednią infrastrukturę sportową, poprzez budowę boisk i wyposażenie obiektów sportowych.

W okresie sprawozdawczym Instytucja Zarządzająca RPO WP zatwierdziła 176 wniosków beneficjentów o płatność (w tym 41 wnioski o płatność dla projektów kluczowych) na łączną dofinansowania z EFRR 10 769 639,41 euro (45 014 938,82 PLN). Od początku realizacji Programu zatwierdzono 1 458 wniosków o płatność (w tym 145 wnioski o płatność dla projektów kluczowych) na łączną kwotę dofinansowania z EFRR 118 962 361,40 euro (497 238 878,18 PLN), co stanowi 91,46% dostępnej kwoty alokacji z EFRR w ramach V osi priorytetowej. W przypadku płatności należy zauważyć, iż w okresie sprawozdawczym nastąpił dalszy ich wzrost i wyniósł ponad 6 punktów procentowych w stosunku do 2013r.

W okresie sprawozdawczym na rzecz beneficjentów zrealizowano płatności w kwocie 11 494 241,06 euro (48 043 628,77 PLN), natomiast od początku realizacji Programu płatności te wyniosły 121 268 685,10 euro (506 878 850 PLN).

W okresie sprawozdawczym w ramach Poświadczenia i deklaracji wydatków oraz wniosku o płatność okresową od Instytucji Certyfikującej do Komisji Europejskiej zadeklarowano 31 158 884,47 euro wydatków kwalifikowanych, natomiast od początku realizacji Programu zadeklarowano 187 834 605,61 euro.

Wykres 69. Stan wdrażania V osi priorytetowej w okresie sprawozdawczym oraz od początku realizacji Programu (w mln euro).

Źródło: KSI SIMIK (07-13)

W ramach V osi zakontraktowano 95,62% alokacji środków, natomiast w zatwierdzonych wnioskach o płatność kwota dofinansowania UE stanowiła 91,46% alokacji. Stopień realizacji osi jest na wysokim poziomie i nie przewiduje się zagrożenia związanego z niewykorzystaniem alokacji przeznaczonej na jej realizację. Zaznaczyć należy, iż w ramach niniejszej osi na liście rezerwowej znajdują się inwestycje, które w przypadku uwolnienia środków mogą być wybrane do dofinansowania. Poziom płatności również ulegnie stopniowemu zwiększeniu - uwzględniając chociażby fakt, iż w okresie sprawozdawczym zakontraktowano 4 inwestycje (w tym jedna dotyczy projektu kluczowego), a 21 nadal jest w trakcie realizacji.

W ramach V osi priorytetowej najbardziej zaawansowanym działaniem pod względem podpisanych umów w stosunku do alokacji jest działanie 5.1 *Infrastruktura edukacyjna* (97,85%), następnie 5.3 *Infrastruktura sportowa i rekreacyjna* (97,12%) i działanie 5.2 *Infrastruktura ochrony zdrowia i pomocy społecznej* (poziom kontraktacji 91,95%). Poziom zatwierdzonych wniosków o płatność odpowiadający kwocie dofinansowania UE prezentuje się następująco: w działaniu 5.3 – 93,91% (osiągnięto największy poziom płatności), następnie w działaniu 5.2 poziom ten wyniósł 92,84%, zaś w ramach działania 5.1 odnotowano 89,42%.

W okresie sprawozdawczym postęp rzeczowy wykazano w odniesieniu do 200 zakończonych projektów tj.: 79 projektów ramach działania 5.1 *Infrastruktura edukacyjna* na łączną kwotę dofinansowania z EFRR 45 642 969,49 euro (190 778 483,88 PLN), 74 projektów w ramach działania 5.2 *Infrastruktura ochrony zdrowia i pomocy społecznej* na łączną kwotę dofinansowania z EFRR 31 727 244,02 euro (132 613 534,54 PLN) oraz 47 zakończonych w działaniu 5.3 *Infrastruktura sportowa i rekreacyjna* na łączną kwotę dofinansowania z EFRR 16 578 574,17 euro (69 295 124,32 PLN). Opis postępu rzeczowego przedstawiono poniżej w ramach poszczególnych działań ww. osi priorytetowej. Zakończone projekty stanowią 90% liczby i 76% wartości wszystkich podpisanych umów w zakresie V osi priorytetowej (zaznaczyć należy, iż w okresie sprawozdawczym odnotowano dalszy postęp w realizacji osi priorytetowej).

Analizując zakończone projekty należy stwierdzić, że postęp finansowy w V osi priorytetowej jest na średnim poziomie (76% wydatkowania alokacji przeznaczonej na tą oś priorytetową). Jednocześnie postęp rzeczowy 21 wskaźników w zakończonych projektach wykazuje, iż 17 wsk. (81% wszystkich wsk.) osiągnęło już wartość docelową/przekroczyło, 3 wskaźniki osiągnęło wartość między 50-75%, 1 wsk. osiągnął wartość między 0-50%. Analizując ww. informacje podkreśla się, iż przy prawie 3/4 wydatkowanej alokacji 81% liczby wskaźników w działaniach tej osi priorytetowej osiągnęło wartości docelowe powyżej 75%.

Trzeba zaznaczyć, iż w podpisanych umowach zaangażowano 96% alokacji przeznaczonej na tą oś priorytetową. W ramach podpisanych umów 18 wsk. (86% wszystkich wsk.) osiągnie/przekroczy wartości docelowe, 3 wsk. osiągnie wartości między 50-75%. Sytuacja ta wskazuje, iż 86% liczby wskaźników w działaniach tej osi priorytetowej osiągnie postęp rzeczowy.

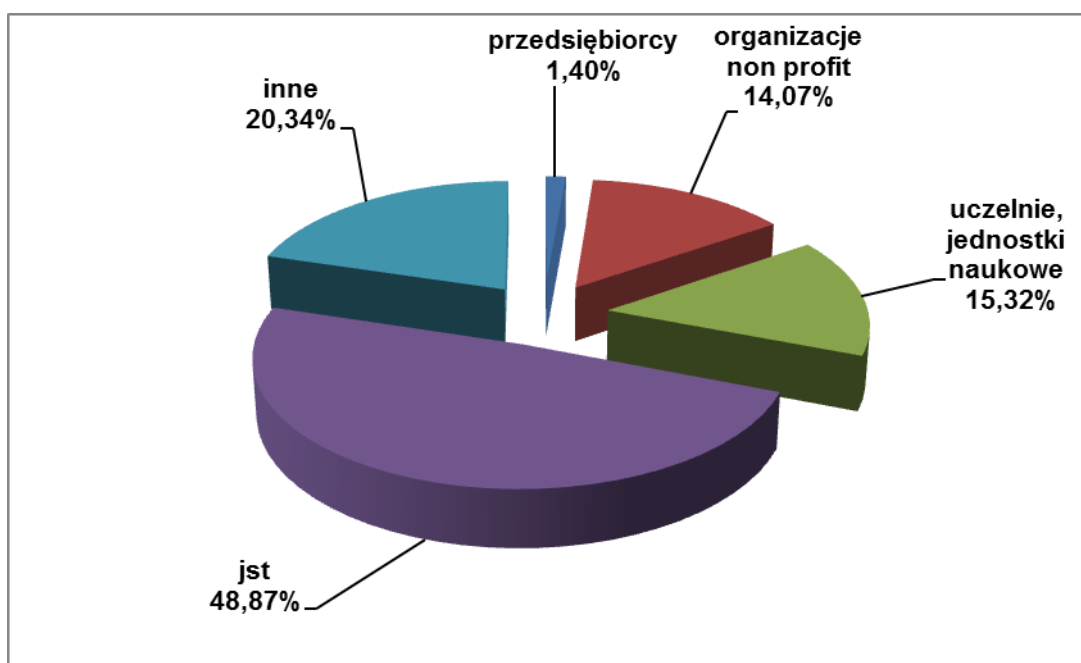
Postęp rzeczowy w realizacji wskaźników, w tej osi priorytetowej jest tym samym poziomem co postęp finansowy.

Powyższy stopień osiągnięcia wskaźników celu ww. osi priorytetowej potwierdza realizację celu głównego RPO WP, a także celu Strategii Rozwoju Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2020: *Podniesienie krajowej i międzynarodowej konkurencyjności gospodarki*

regionu poprzez wzrost jej innowacyjności, a tym samym efektywności, która stworzy warunki do zwiększenia zatrudnienia oraz wzrostu dochodów i poziomu życia ludności.

Od początku realizacji Programu w ramach V osi priorytetowej dominującą grupę beneficjentów stanowiły jednostki samorządu terytorialnego - 157 umów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 60 782 442,54 euro (254 058 453,31 PLN), z uczelniami, jednostkami naukowymi podpisano 15 umów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 19 054 856,18 euro (79 645 487,87 PLN), z organizacjami non profit podpisano 17 umów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 17 504 305,59 euro (73 164 496,51 PLN), z przedsiębiorcami podpisano 3 umowy na łączną wartość dofinansowania z EFRR 1 743 466,21 euro (7 287 340,06 PLN), z innymi beneficjentami (publiczne zakłady opieki zdrowotnej) podpisano 29 umów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 25 298 679,99 euro (105 743 422,62 PLN).

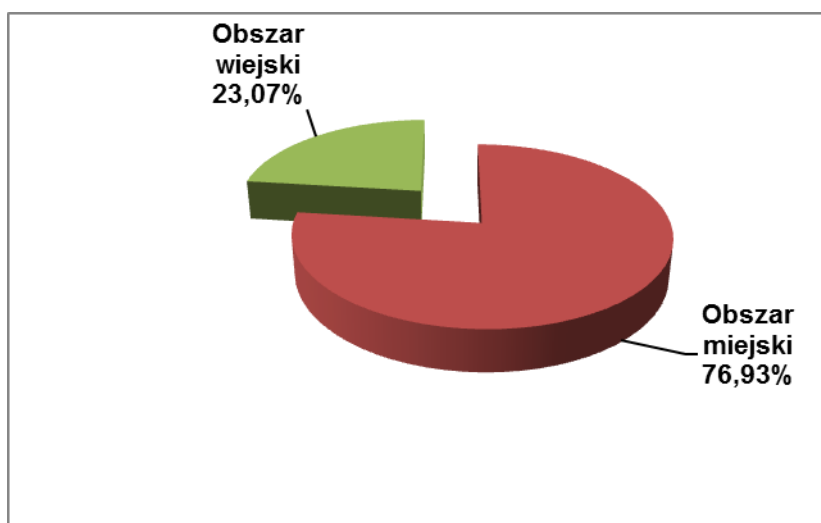
Wykres 70. Udział poszczególnych grup beneficjentów wg wartości podpisanych umów w ramach V osi priorytetowej na dzień 31 grudnia 2014r. (%).

Źródło: KSI SIMIK (07-13).

Od początku realizacji Programu w ramach V osi priorytetowej podpisano 125 umów dla projektów realizowanych na obszarach miejskich na łączną wartość dofinansowania z EFRR 95 687 842,36 euro (399 956 043,49 PLN), natomiast dla projektów realizowanych na obszarach wiejskich podpisano 96 umów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 28 695 908,15 euro (119 943 156,88 PLN). Z ww. informacji wynika, iż na obecnym etapie realizacji Programu na obszarze miejskim realizowanych jest więcej projektów o wyższej wartości dofinansowania niż na obszarze wiejskim.

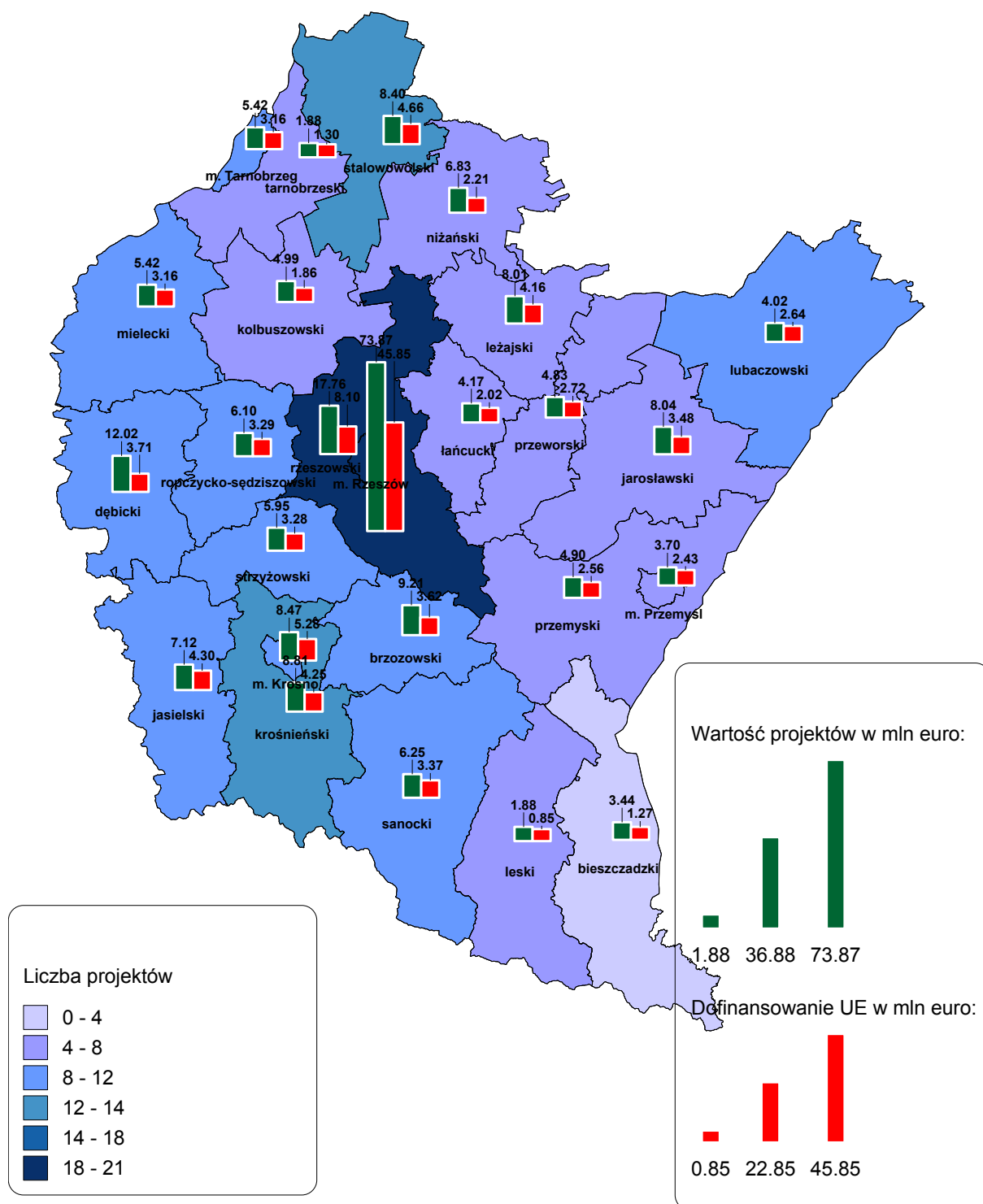
Wykres 71. Rozkład dofinansowania projektów w podpisanych umowach w ramach V osi priorytetowej RPO WP– podział wg obszarów realizacji projektów (%).

Źródło: KSI (SIMIK 07-13).

Od początku realizacji Programu w ramach V osi priorytetowej na obszarze defaworyzowanym realizowanych jest 53 projektów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 18 296 900,26 euro (76 477 383,71 PLN), w tym powiat: bieszczadzki 3 umowy na łączną wartość dofinansowania z EFRR 1 272 413,91 euro (5 318 435,65 PLN), brzozowski 9 umów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 3 617 316,5 euro (15 119 659,49 PLN), kolbuszowski 7 umów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 7 772 873,57 euro (1 859 628,11 PLN), leski 5 umów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 854 727,82 euro (3 572 591,36 PLN), lubaczowski 8 umów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 2 644 434,04 euro (11 053 205,41 PLN), niżański 7 umów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 2 210 827,99 euro (9 240 818,84 PLN), przemyski 6 umów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 2 562 253,21 euro (10 709 705,97 PLN) oraz strzyżowski 8 umów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 3 275 298,68 euro (13 690 093,42 PLN).

Mapa 11. Projekty w ramach V osi priorytetowej *Infrastruktura publiczna* wg miejsca realizacji – na podstawie podpisanych umów na dzień 31 grudnia 2014r.

W ramach przedmiotowej osi dofinansowanie uzyskał 3 projekty o charakterze regionalnym realizowany na terenie wielu powiatów o wartości ogółem 22,5 mln euro (94,05 mln PLN), w tym dofinansowanie z EFRR 16,71 mln euro (69,82 mln PLN).

Informacje na temat projektów realizowanych w innych programach operacyjnych w ramach perspektywy finansowej 2007-2013 w województwie podkarpackim zamieszczono w załączniku nr 17.

W okresie sprawozdawczym nie zrealizowano badań ewaluacyjnych dotyczących oceny efektywności V osi priorytetowej.

W okresie sprawozdawczym zrealizowano badanie ewaluacyjne pn. *10 lat województwa podkarpackiego w UE – ocena wykorzystania funduszy europejskich w rozwoju regionu*. Głównym celem ww. zadania było podsumowanie wsparcia, jakie otrzymało województwo podkarpackie w ramach funduszy Unii Europejskiej i inicjatyw wspólnotowych – określenie jego wpływu na społeczny i gospodarczy rozwój regionu oraz wskazanie obszarów, wymagających dalszego inwestowania w okresie 2014-2020. Jednym z obszarów poddanych analizie był obszar związany z „nauką i edukacją”. Na podstawie ww. badania ewaluator wskazał obszary w dalszym ciągu potrzebujące silnego wsparcia ze środków UE w okresie 2014-2020, do których zaliczył:

- premiowanie współpracy szkół z pracodawcami w zakresie zarówno praktyk i staży, ale także przy tworzeniu programów kształcenia, czy programów rozwojowych szkół, doradztwa w kwestiach dostosowania kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy;
- premiowanie projektów infrastrukturalnych, które zakładają wzrost dostępności miejsc opieki nad małymi dziećmi poprzez dostosowanie swojej oferty do faktycznych godzin pracy rodziców (żłobki całodobowe, żłobki przyzakładowe);
- dokonanie szczegółowej diagnozy obszarów opieki zdrowotnej wymagających poprawy i opracowanie wojewódzkiego programu ochrony zdrowia;
- premiowanie przez system oceny merytorycznej projektów z zakresu opieki zdrowotnej, projektów o wyższym potencjale innowacyjnym.

Jednocześnie ewaluator wskazał, na dobrą praktykę, którą prowadziły szkoły zawodowe realizujące projekty w partnerstwie z zakładami pracy, co wpływa korzystnie na sytuację rynku pracy.

Projekty kluczowe

Zgodnie z *Indykatywnym wykazem indywidualnych projektów kluczowych Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013* z dnia 23 września 2014r. w ramach V osi priorytetowej realizowanych będzie 16 projektów kluczowych na łączną kwotę dofinansowania z EFRR w wysokości 42,09 mln euro (175,942 mln PLN), co stanowi 32,36% dostępnej kwoty alokacji z EFRR w ramach osi priorytetowej.

W okresie sprawozdawczym ZWP uchwałą nr 398/9465/14 dokonał zmiany *Indykatywnego wykazu indywidualnych projektów kluczowych Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2014* polegającej na dodaniu z listy rezerwowej do ww. Wykazu przedsięwzięcia pn. *Nadbudowa bloku dziecięcego H1 na potrzeby Oddziału Onkohematologii Dzieci* i usunięciu z Wykazu inwestycji pn. *Adaptacja, rozbudowa oraz wyposażenie obiektu WSLiZ w Przemyśle dla podniesienia poziomu i jakości kształcenia w aspekcie potrzeb gospodarki*, w zakresie którego w dniu 26 sierpnia 2014r. podjęto decyzję o rozwiązaniu umowy dotyczącej przygotowania przedmiotowego projektu.

Podkreślić również należy, iż na *Liście rezerwowej Indykatywnego wykazu indywidualnych projektów kluczowych Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013*, w ramach działania

5.2 Infrastruktura ochrony zdrowia i pomocy społecznej, schemat A - Infrastruktura ochrony zdrowia znajdują się jeszcze 6 projektów.

Realizacja ww. inwestycji będzie uzależniona od dostępności środków w ramach V osi priorytetowej. Dodatkowo zaznaczyć należy, iż ich realizacja ma na celu zwiększenie dostępności w województwie podkarpackim do deficytowych usług medycznych, m.in. w zakresie onkologii.

W okresie sprawozdawczym pozytywnie oceniono wniosek o dofinansowanie indywidualnego projektu kluczowego pn. *Nadbudowa bloku dziecięcego H1 na potrzeby Oddziału Onkohematologii Dzieci* na kwotę dofinansowania 1 195 033,26 euro (4 995 000 PLN), realizowany przez Szpital Wojewódzki Nr 2 im. Św. Jadwigi Królowej w Rzeszowie. Następnie ww. projekt został zatwierdzony do realizacji.

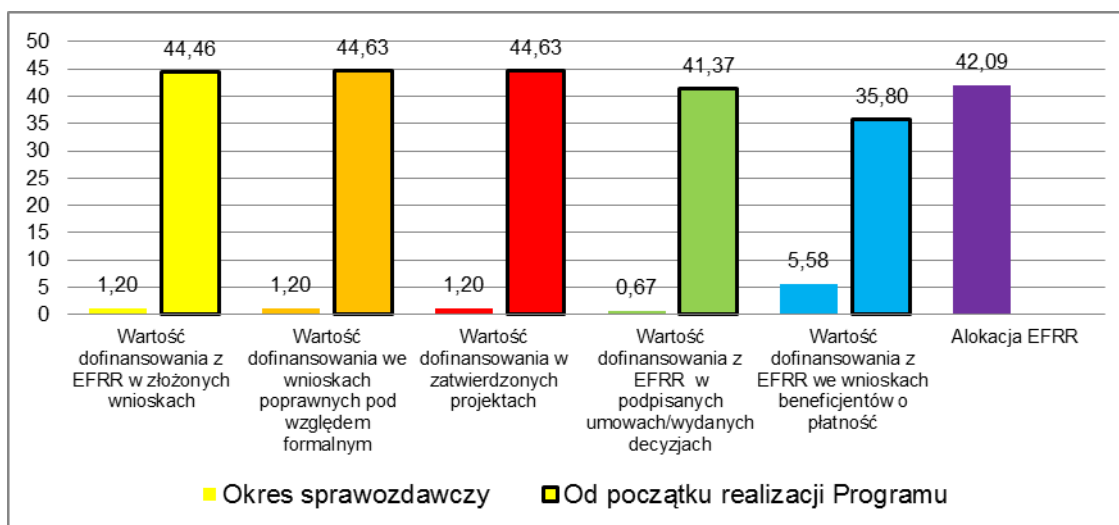
Od początku realizacji Programu zatwierdzono do realizacji wszystkie 16 wniosków o dofinansowanie na łączną wartość dofinansowania 44 632 890,38 euro (186 556 555,2 PLN).

W dniu 19 marca 2014r. ZWP zawarł pre-umowę z beneficjentem przedsięwzięcia pn. *Nadbudowa bloku dziecięcego H1 na potrzeby Oddziału Onkohematologii Dzieci*, następnie została podpisana umowa o dofinansowanie tego projektu o wartości dofinansowania z EFRR 665 925,4 euro (2 783 435 PLN).

Od początku realizacji Programu podpisano 16 umów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 41 366 170,31 euro (172 902 318,67 PLN), co stanowi 31,8% alokacji przewidzianej do zakontraktowania w ramach V osi priorytetowej. Natomiast w zakresie realizacji alokacji przewidzianej na realizację projektów kluczowych w ramach V osi priorytetowej poziom ten wyniósł 98,3%. Podkreślić należy, iż w ramach przedmiotowej osi zakontraktowano wszystkie projekty kluczowe, które znajdują się na liście podstawowej.

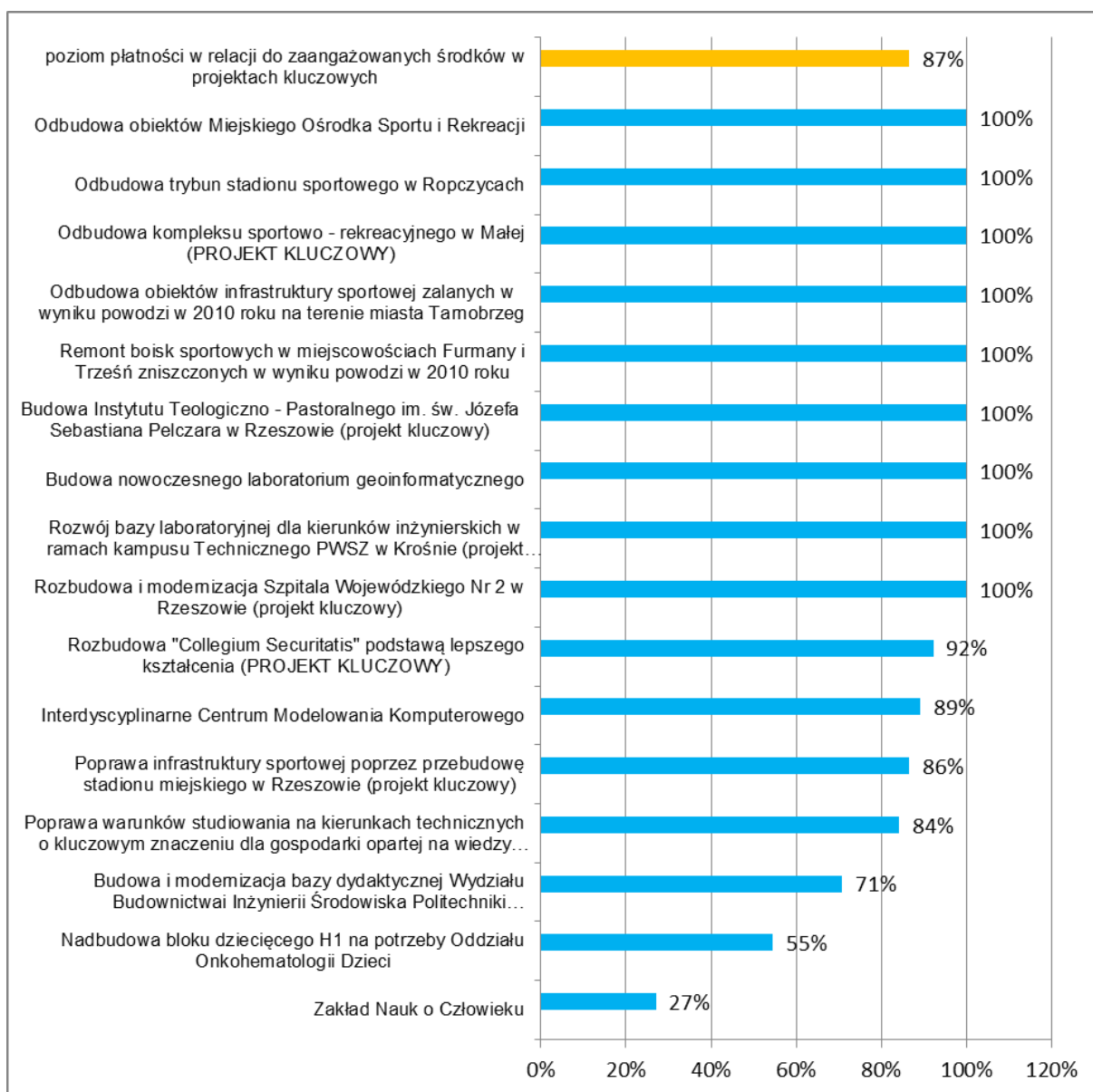
W 2014r. zweryfikowano i zatwierdzono 41 wniosków o płatność na łączną kwotę dofinansowania z EFRR 5 579 291,18 euro (23 320 321,28 PLN), natomiast od początku realizacji Programu zweryfikowano i zatwierdzono 145 wniosków o płatność na łączną kwotę dofinansowania z EFRR 35 799 103,22 euro (149 633 091,65 PLN).

Wykres 71. Stan wdrażania projektów kluczowych w ramach V osi priorytetowej RPO WP w okresie sprawozdawczym oraz od początku realizacji Programu (w mln euro).

Źródło: KSI (SIMIK 07-13).

Wykres 72. Poziom płatności w relacji do zaangażowanych środków w projektach kluczowych.

Poziom płatności w relacji do zaangażowanych środków w projektach kluczowych wyniósł na koniec okresu sprawozdawczego nieco ponad 87%.

Dodatkowo w ramach V osi priorytetowej zrealizowanych zostało 5 indywidualnych projektów kluczowych (poniżej je przedstawiono) mających na celu usunięcie skutków powodzi z 2010r., na łączną kwotę dofinansowania z EFRR 1 754 722,14 euro (7 334 387,61 PLN).

1. Projekt pn. *Rozwój bazy laboratoryjnej dla kierunków inżynierskich w ramach kampusu Technicznego PWSZ w Krośnie* realizowany przez Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Krośnie o wartości dofinansowania z EFRR 847 920,69 euro (3 544 138,89 PLN),
2. Projekt pn. *Budowa nowoczesnego laboratorium geoinformatycznego* realizowany przez Wyższą Szkołę Inżynierijsko-Ekonomiczną o wartości dofinansowania z EFRR 93 337,12 euro (390 130,51 PLN),

3. Projekt pn. *Remont boisk sportowych w miejscowościach Furmany i Trześń zniszczonych w wyniku powodzi w 2010 roku* realizowany przez Gminę Gorzyce o wartości dofinansowania z EFRR 118 406,99 euro (494 917,54 PLN),
4. Projekt pn. *Odbudowa kompleksu sportowo - rekreacyjnego w Małej* realizowany przez Gminę Ropczyce o wartości dofinansowania z EFRR 34 053,76 euro (142 337,91 PLN),
5. Projekt pn. *Odbudowa obiektów Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji* realizowany przez Miasto Jasło o wartości dofinansowania z EFRR 661 003,58 euro (2 762 862,76 PLN).

Podsumowując, założenia/cele określone w ww. projektach zostały one w pełni osiągnięte i jednocześnie przyczyniły się do osiągnięcia celu V osi priorytetowej jakim jest *tworzenie warunków do rozwoju kapitału społecznego poprzez inwestycje w edukację, ochronę zdrowia, pomoc społeczną, sport i rekreację*.

Informacje nt. równości szans kobiet i mężczyzn zawarto w punkcie 2.2.1, natomiast nt. cross-financingu w punkcie 2.6.3 sprawozdania.

Rekomendacje KE

Kontynuowano wysiłki na rzecz poprawy jakości sprawozdania rocznego w oparciu o uwagi KE. Przedstawiono postęp w realizacji projektów kluczowych. Zaprezentowano analizę porównawczą wskaźników finansowych i rzeczowych realizacji V osi priorytetowej RPO WP.

Ponadto nawiązując do rekomendacji w zakresie przedstawienia informacji na temat współfinansowania inwestycji w edukacji dotyczących placówek edukacyjnych zamykanych ze względu na zmiany demograficzne, z danych przedstawianych przez beneficjentów wynika, iż nie zlikwidowano żadnej szkoły, która objęta została dofinansowaniem. Pojawiły się natomiast przypadki przekazania przez gminy/powiat szkół – stowarzyszeniom (zakładane przez lokalną społeczność), które stają się organem prowadzącym, przy czym budynki szkół pozostają nadal własnością gminy/powiatu.

Przedstawiono informacje w zakresie wskaźników dla, których wartości docelowe zostały niedoszacowane lub przeszacowane w szczególności wskaźników w obszarach, które będą realizowane w RPO WP 2014-2020.

Rekomendacje IZ RPO WP

W 2014r. IZ RPO WP kontynuowała działania mające na celu efektywniejsze wykorzystanie alokacji przeznaczonej na realizację V osi priorytetowej. W okresie sprawozdawczym kontynuowano proces podpisywania umów (zakończono 4 projekty, w tym 1 kluczowy), prowadzono weryfikację wniosków o płatność oraz kontrolę projektów zakończonych. Trzeba zaznaczyć, iż w okresie sprawozdawczym odnotowano dalszy postęp finansowy i rzeczowy w realizacji RPO WP w porównaniu do roku 2013. Przeprowadzenie ww. działań ma na uwadze pełne osiągnięcie stopnia wskaźników finansowych i rzeczowych zarówno dla działań, jak i całej osi priorytetowej oraz osiągnięcie celów, w tym celu V osi priorytetowej.

Według obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego *Harmonogramu naborów wniosków w ramach RPO WP*, w ramach V osi priorytetowej i jej działań nie planuje się nowego naboru. W przyszłym okresie sprawozdawczym kontynuowane będą działania związane z oceną/weryfikacją wniosków o płatność, tym o płatność końcową oraz kontrole projektów. Jednocześnie przewidziane jest zakończenie realizacji pozostałych 21 projektów (w tym 17 w ramach działania 5.1, 3 w zakresie działania 5.2 i 1 w działaniu 5.3). Jednocześnie w przypadku gdy w ramach osi priorytetowej pozostanie do rozdysponowania

wolna kwota środków wówczas będzie możliwe jej rozdysponowanie przez np. kontraktację indywidualnych projektów kluczowych znajdujących się na liście rezerwowej. Lista ta zawiera obecnie 6 projektów z działania 5.2 schemat A. W przypadku zakontraktowania dodatkowych projektów przewiduje się wzrost wartości wskaźników rzeczowych i finansowych.

Działanie: 5.1 Infrastruktura edukacyjna

Celem niniejszego działania jest poprawa dostępności i podniesienie jakości regionalnego systemu edukacji.

Na infrastrukturę edukacyjną składają się następujące schematy:

- A. Szkoły wyższe,
- B. System oświaty.

Środki finansowe przeznaczone do wykorzystania w ramach działania 5.1 *Infrastruktura edukacyjna* w całym okresie programowania 2007-2013 z EFRR wynoszą 60 126 860 euro. Wkład wspólnotowy jaki przeznaczono na realizację przedmiotowego działania wynosi 5,02% alokacji EFRR na RPO WP.

Informacja na temat fizycznych i finansowych postępów działania

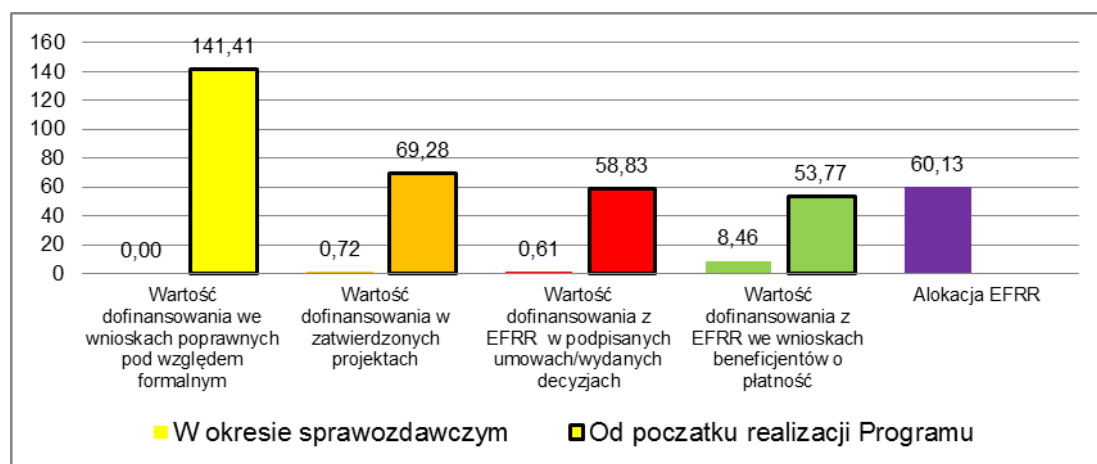
Tabela 4.5.1 Postęp fizyczny wg priorytetów – Oś priorytetowa – 5: *Infrastruktura publiczna*, działanie 5.1 *Infrastruktura edukacyjna* stanowi załącznik nr 4.5 do sprawozdania.

Analiza jakościowa

W okresie sprawozdawczym w ramach działania 5.1 *Infrastruktura edukacyjna* nie przeprowadzono konkursu wniosków, trwała ocena strategiczna złożonych w okresie sprawozdawczym wniosków o dofinansowanie, kontynuowano proces podpisywania umów oraz weryfikacji wniosków o płatność.

Od początku realizacji Programu w ramach działania 5.1 *Infrastruktura edukacyjna* przeprowadzono łącznie 3 konkursy. Szacunkowa kwota przeznaczona na dofinansowanie projektów w ramach konkursów wyniosła 32 600 454,50 euro (136 263 379,72 PLN). Złożono 271 projektów z wnioskowanym dofinansowaniem wynoszącym 121 493 660,62 euro (507 819 202,67 PLN), co stanowi 373% szacunkowej kwoty przeznaczonej na dofinansowanie projektów.

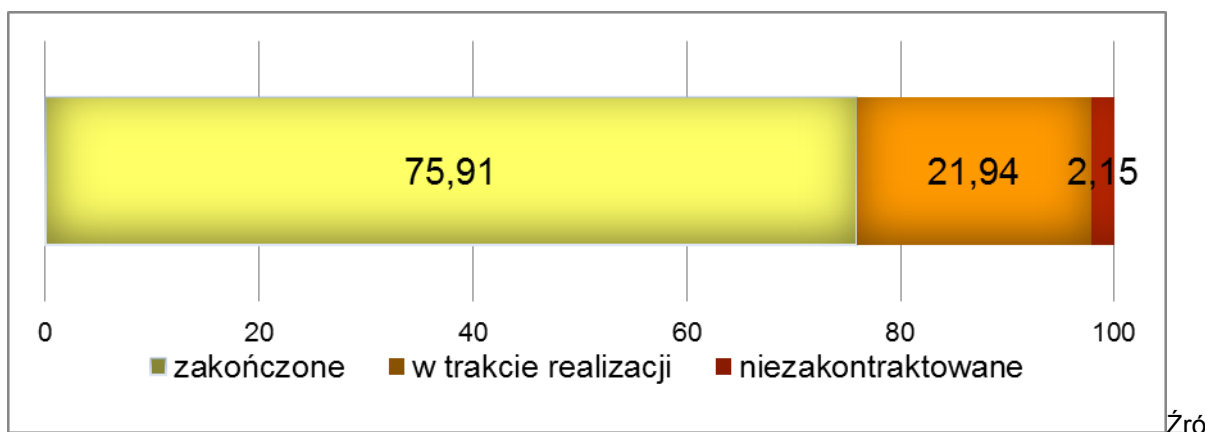
Wykres 73. Stan wdrażania działania 5.1 *Infrastruktura edukacyjna* w okresie sprawozdawczym oraz od początku realizacji Programu (w mln euro).

Źródło: KSI (SIMIK 07-13).

W ramach działania 5.1 *Infrastruktura edukacyjna* zakontraktowano 97,85% alokacji środków, natomiast w zatwierdzonych wnioskach o płatność kwota dofinansowania UE stanowiła 89,42% alokacji. Stopień realizacji działania jest zaawansowany i nie przewiduje się zagrożenia związanego z niewykorzystaniem alokacji przeznaczonej na realizację działania omawianej osi. Dodatkowo w okresie sprawozdawczym zarówno poziom kontraktacji jak i płatności odnotował wzrost w stosunku do poprzedniego roku. Wzrost w poziomie kontraktacji był nieduży i wyniósł 0,26 punktu procentowego, natomiast w płatnościach odnotowano wzrost na poziomie 14,33 punktu procentowego. W przyszłym okresie przewiduje się kolejny wzrost poziomu płatności z uwagi na końcową realizację pozostałych 17 inwestycji. Należy zatem stwierdzić, iż poziom realizacji niniejszego działania jest na wysokim poziomie.

Wykresy 74. Postęp finansowy działania 5.1 (%).

dło: KSI (SIMIK 07-13).

Postęp rzeczowy

W okresie sprawozdawczym, postęp rzeczowy wykazano w odniesieniu do 79 zakończonych projektów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 45 642 969,49 euro (190 778 483,88 PLN). Zakończzone projekty stanowią 82% liczby i 78% wartości wszystkich podpisanych umów w zakresie działania 5.1 *Infrastruktura edukacyjna* oraz 76% alokacji przeznaczonej na działanie.

a) Wskaźnik rezultatu, który został przekroczony:

- *Liczba miejsc w przedszkolach wiejskich wybudowanych lub zmodernizowanych,*
- *Liczba uczniów korzystających z efektów projektów,*
- *Liczba projektów z zakresu edukacji w tym na obszarach wiejskich.*

Szacowana wartość ww. wskaźnika znacznie przekracza wartości docelowe, co świadczyć może o większej efektywności projektów, w stosunku do założeń metodologicznych przyjętych na etapie kwantyfikacji wskaźników produktu i rezultatu.

b) Wskaźniki produktu i rezultatu, które nie zostały w pełni osiągnięte, natomiast zgodnie z zakontraktowanymi projektami ich wartości docelowe mogą zostać osiągnięte w 100% (blisko 100%) lub przekroczone:

- *Liczba zmodernizowanych obiektów edukacyjnych,*
- *Liczba projektów z zakresu edukacji.*

c) Wskaźniki produktu i rezultatu, w których osiągnięto niski poziom realizacji, jednocześnie poziom kontrakcji wskazuje, że wartości docelowe nie zostaną osiągnięte, natomiast istnieje możliwość, że ww. wartości ulegną zmianie:

- *Liczba wspartych placówek prowadzących działalność w zakresie kształcenia ustawicznego* (63%),
- *Liczba studentów korzystających z efektów projektów* (72%).

Wartości szacunkowe określono na podstawie 96 podpisanych umów o dofinansowanie. Na podstawie liczby zakontraktowanych projektów, należy stwierdzić, iż wg stanu na 31 grudnia 2014r. stopień osiągnięcia wartości docelowych ww. wskaźników szacuje się na wysokim poziomie. Dodatkowo w ramach działania na liście projektów rezerwowej znajdują się inwestycje, które w przypadku uwolnienia się dodatkowych środków mogą być wybrane do dofinansowania. W związku z czym może się to przyczynić do wzrostu wartości ww. wskaźników.

Na skutek realizacji projektów ze środków RPO WP w ramach ww. działania, w tym również dotyczących inwestycji na obszarach wiejskich gdzie występują znaczne opóźnienia w zakresie rozwoju infrastruktury publicznej nastąpiła znaczna i zauważalna poprawa dostępności infrastruktury edukacyjnej w regionie. Potwierdzeniem są efekty rzeczowe w tym obszarze, które już osiągnęły wartości docelowe w 100% lub je przekroczyły jak w przypadku wskaźnika *liczba projektów z zakresu edukacji* czy *liczba miejsc w przedszkolach wiejskich wybudowanych lub zmodernizowanych*.

Poprawa jakości zasobów ludzkich rozumiana jako wzrost poziomu wykształcenia mieszkańców jest jednym z podstawowych warunków budowy i rozwoju nowoczesnej, konkurencyjnej gospodarki. Ponadto niezwykle istotne jest, aby oferta edukacyjna była dostosowana do potrzeb i oczekiwań gospodarki oraz rynku pracy, a programy nauczania nastawione na kształcenie praktyczne i dobre przygotowanie zawodowe. Do osiągnięcia tych celów przyczyniają się m.in. projekty realizowane na poziomie regionalnej i lokalnej infrastruktury edukacyjnej przez podkarpackie uczelnie, centra kształcenia praktycznego i ustawicznego oraz placówki oświatowe na poziomie podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym.

Wyniki badania ewaluacyjnego (pn. *10 lat województwa podkarpackiego – ocena wykorzystania funduszy europejskich w rozwoju regionu*), zrealizowanego w okresie sprawozdawczym potwierdzają duży i zarazem pozytywny wpływ inwestycji zrealizowanych w regionie dzięki dofinansowaniu środków UE w zakresie edukacji. Jednym z typów przedsięwzięć o długofalowym i pozytywnym skutku oddziaływania na rynek pracy i znaczące polepszenie sytuacji społeczno-gospodarczej województwa jest wsparcie skierowane w obszar edukacji i związane z tym podniesienie jakości kształcenia. Istotne w tym zakresie są nie tylko projekty edukacyjne, stypendialne realizowane w ramach PO KL ale też te, które były skierowane na polepszenie infrastruktury oświatowej – realizowane w ramach RPO WP efektem, których jest wyremontowanie/zmodernizowanie budynków dydaktycznych i wzrost dostępności edukacji. Podkreślić należy, iż efekt realizacji tych inwestycji jest odzwierciedlony chociażby we wskaźniku *liczby uczniów i studentów*, którzy korzystają z powstałej infrastruktury.

Szkolnictwo wyższe i system oświaty

Istotnym czynnikiem rozwoju każdego regionu i zarazem kraju jest jakość zasobów ludzkich, szczególnie wykształcenie i związane z tym ciągle podnoszenie kwalifikacji, ponieważ dla wzrostu gospodarczego znaczenie ma gospodarka nie o dużej liczbie ludności, lecz o dużych zasobach dobrze wykształconych pracowników.

Zgodnie z analizą SWOT RPO WP 2007-2013 mocną stroną województwa podkarpackiego jest duża aktywność, rzeszowskiego ośrodka akademickiego oraz szkół wyższych państwowych i niepublicznych, a także konkurencyjność tych ośrodków na rynku edukacyjnym. Natomiast słabą stroną regionu jest m.in. wymagająca poprawy baza edukacyjna zwłaszcza na obszarach wiejskich. W związku z czym w ramach działania 5.1 przewidziano realizację inwestycji celem, których było m.in. wyposażenie szkół w nowoczesne urządzenia umożliwiające kształcenie kadr w pełni dostosowane do potrzeb rynku pracy.

Duża dynamika wzrostu liczby szkół wyższych i studentów obserwowana od roku akademickiego 2009/2010 wyraźnie osłabła w ostatnich latach. Liczba szkół wyższych w roku akademickim 2013/2014 w porównaniu z rokiem akademickimi 2011/2012 nie uległa zmianie i tak jak we wcześniejszych latach w województwie podkarpackim funkcjonuje 15 szkół wyższych w tym 1 uniwersytet, 1 wyższa szkoła techniczna, 2 wyższe szkoły ekonomiczne oraz 11 pozostałych szkół wyższych.⁴⁶ Największe jednostki zlokalizowane są w stolicy regionu co powoduje, iż region cechuje się bardzo monocentryczną strukturą szkolnictwa wyższego – trzech na czterech studentów kształci się w Rzeszowie.⁴⁷ Rzeszów dysponuje zapleczem edukacyjnym zapewniającym wysoki poziom kształcenia studentów. Scentralizowanie możliwości edukacyjnych i badawczych sprzyja zwiększeniu poziomu kształcenia, daje możliwości interdyscyplinarności kształcenia i interdyscyplinarnej współpracy badawczej.⁴⁸

Uwzględniając dane statystyczne, w szkołach wyższych na Podkarpaciu w 2013r. ogółem kształciło się 59 436 studentów – o 11 238 więcej niż w 2012r., a w szkołach niepublicznych 14 485 – aż o 4 852 studentów mniej niż w 2013r.

Najwięcej studentów w roku 2013r. kształciło się na Uniwersytecie Rzeszowskim – 18 582 oraz Politechnice Rzeszowskiej im. Ignacego Łukasiewicza - 16 729 studentów, a w publicznych wyższych szkołach zawodowych wykształcenie pobierało 9 640 osób. Podkreślić należy, iż wymienione uczelnie są na podkarpaciu wiodącymi ośrodkami akademickimi i jednocześnie beneficjentami, którzy pozyskują środki w ramach RPO WP na ich rozwój. Największą niepubliczną uczelnią wyższą w województwie podkarpackim była Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania, na której studiowało w 2013r. ok. 6,6 tys. studentów. Największą w województwie placówką typu zamiejscowego był zamiejscowy Wydział Administracyjno-Prawny w Rzeszowie Wyższej Szkoły Administracji i Zarządzania w Przemyśle na który uczęszczało 6,2 tys. osób.

Podkreślenia wymaga fakt, iż w regionie odnotowuje się wzrost liczby studentów, którzy studiują na kierunkach zamawianych, są to głównie kierunki techniczne, matematyczne i przyrodnicze. W województwie podkarpackim w 2013r. odnotowano wzrost w porównaniu

46 Dane GUS oraz *Analiza rozwoju społeczno-gospodarczego województwa podkarpackiego w latach 2009-2013* - Analiza statystyczna, Rzeszów 2014r.

47 Raport końcowy z badania pn. *Badanie potencjałów i specjalizacji województwa podkarpackiego*.

48 Raport końcowy z badania pn. *10 lat województwa podkarpackiego w UE – ocena wykorzystania funduszy europejskich w rozwoju regionu*.

do 2012r. liczby studentów podejmujących naukę na tych kierunkach (2013 - 7 990 osób, w 2012r. - 7 098 studentów). Tego rodzaju studia stanowią zysk nie tylko dla samego absolwenta, uczelni czy pracodawcy lecz dla całego społeczeństwa ponieważ kierunki zamawiane to takie, które są uznane przez ekspertów za kluczowe dla konkurencyjności regionu i polskiej gospodarki. Dodatkowo absolwenci kierunków zamawianych lepiej radzą sobie na rynku pracy – 54% z nich pracuje w zawodach zgodnych z kwalifikacjami zdobytymi podczas studiów.⁴⁹ Od 2010r. obserwuje się w województwie wzrost odsetka absolwentów szkół wyższych na kierunkach matematyczno-statystycznych, informatycznych, dotyczących ochrony środowiska, biologicznych, fizycznych, inżynieryjno-technicznych oraz związanych z architekturą i budownictwem (2010r. – 13,3%, 2012r. – 17,3 i 2013r. – 19%). Jednocześnie wzrasta systematycznie odsetek studentów szkół wyższych technicznych w ogólnej liczbie studentów szkół wyższych, który w 2013r. wyniósł 27,2%, gdzie w 2010r. wynosił on 22,1%, a 2012r. - 26,4%.

Wg danych GUS w województwie podkarpackim w IV kwartale 2014r. uwzględniając poziom wykształcenia największą aktywnością zawodową charakteryzowały się osoby właśnie z wykształceniem wyższym. Na każde 100 osób mających wyższe wykształcenie 79 osób było aktywnych zawodowo. Pozytywny trend utrzymuje się jednocześnie w spadku poziomu osób bezrobotnych z takim wykształceniem. Z danych statystycznych za IV 2014r. wynika, iż stopa bezrobocia osób z tym właśnie wykształceniem kształtowała się na poziomie 8,4%, gdzie jeszcze w IV kwartale 2013r. wskaźnik ten wynosił 10,3%.⁵⁰ Z przedstawionych danych jak również z informacji ujętych w raporcie końcowym badania ewaluacyjnego przeprowadzonego w 2014r. dotyczącego oceny wykorzystania funduszy europejskich w rozwoju regionu wynika, iż jedną ze zmiennych mocno powiązanych z zatrudnieniem jest poziom wykształcenia, a dyplom szkoły wyższej (w szczególności o kierunku deficytowym na rynku pracy) nadal jest atutem osób poszukujących pracy.

W województwie podkarpackim w roku akademickim 2012/2013 naukę w szkołach wyższych ukończyło 20 524 osób tj. o 1,7% więcej niż w roku akademickim 2011/2012, a w porównaniu z rokiem 2008/2009 absolwentów szkoły wyższej było o 4,8% więcej.

Do końca okresu sprawozdawczego z efektów zrealizowanych w ramach RPO WP inwestycji dotyczących szkolnictwa wyższego skorzystało 21 443 studentów zaznaczyć należy, iż w okresie sprawozdawczym odnotowano dalszy wzrost wartości tego wskaźnika o 1 318 studentów, czego potwierdzeniem może być wzrastająca liczba osób studiujących chociażby na Politechnice Rzeszowskiej⁵¹. Jednocześnie uwzględniając zakontraktowane w ramach działania projekty przewiduje się dalszy wzrost liczby studentów korzystających z efektów inwestycji realizowanych z RPO WP i w 2015r. zakłada się, iż będzie to 28 903 studentów.

Od 2009r. stopniowo malała liczba uczniów na poszczególnych poziomach kształcenia, w związku ze spadkiem liczby ludności w wieku szkolnym. W 2013r. liczba dzieci wszystkich roczników objętych systemem oświaty była mniejsza niż w 2010r. wynosił 393,5 tys.,

⁴⁹ Narodowe Centrum Badań i Rozwoju (<http://kierunki-zamawiane.pl/s/3492/74587-Kierunki-zamawiane-informacje/4036395-Koniec-kierunkow-zamawianych-czy-zastepujacy-je-Program-Rozwoju-Kompetencji-bedzie-ok.htm>).

⁵⁰ Aktywność ekonomiczna ludności w województwie podkarpackim IV kwartał 2014r. Urząd statystyczny w Rzeszowie IV kwartał 2014r.

⁵¹ Dane GUS oraz Analiza rozwoju społeczno-gospodarczego województwa podkarpackiego w latach 2009-2013 - Analiza statystyczna, Rzeszów 2014r.

wskaźnik ten w poszczególnych latach kształtował się następująco w 2012r. – 378,4 tys., a w 2013r. – 371,6 tys.

Jednocześnie obserwuje się wzrost liczby dzieci w wieku 3-6 lat (2012r. – 91 256 dzieci, 2013r. - 92 133), przy czym więcej dzieci w tym wieku jest na wsi 55 883 (miasto – 36 252 dzieci), dlatego też w ostatnich latach w województwie podkarpackim w placówkach wychowania poszkolnego liczba dzieci systematycznie się zwiększa. Inwestycje realizowane w ramach RPO WP w tym właśnie zakresie doskonale wpisują się zatem w obecną sytuację gdyż ich realizacja przyczynia się do powstawania nowych miejsc w przedszkolach wiejskich gdzie liczba dzieci stale się zwiększa i na koniec okresu sprawozdawczego dzięki zakończonym inwestycjom utworzono 1 595 takich miejsc.

Mapa 12. Upowszechnienie wychowania przedszkolnego dzieci w wieku 3-4 według województw w roku szkolnym 2013/2014.

Źródło: Oświata i wychowanie w roku szkolnym 2013/2014. Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2014r.

W roku szkolnym 2013/2014 funkcjonowało 1 533 (1 474 w 2012r.) formalnie zarejestrowanych placówek wychowania przedszkolnego: 558 przedszkoli, 823 oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych, 10 zespołów wychowania przedszkolnego oraz 142 punkty przedszkolne. W stosunku do roku 2012/2013 liczba tych placówek zwiększyła się o 4%, przy czym szczególny wzrost odnotowano w liczbie przedszkoli, których przybyło 42 (w tym na wsi 19) oraz punktów przedszkolnych, których liczba zwiększyła się o 16 placówek. Z ogólnej liczby 1 533 funkcjonujących placówek wychowania przedszkolnego, 1 124 znajduje się na wsi, gdzie utworzonych jest 262 przedszkola. Ponadto z danych GUS wynika, iż w województwie podkarpackim w 2013r. na jedno miejsce w przedszkolu przypadało 81 dzieci (zaś na jeden oddział przedszkolny 23). Zgodnie ze wskaźnikiem dotyczącym upowszechnienia edukacji przedszkolnej na 2020 rok, który określono na poziomie 95% w dalszym ciągu należy wspierać inwestycje dotyczące edukacji

przedszkolnej polegające na tworzeniu nowych miejsc przedszkolnych oraz jakości tych zajęć przy jednoczesnym uwzględnieniu trendów demograficznych⁵².

Ewaluator w raporcie końcowym z przeprowadzonego w okresie sprawozdawczym badania w zakresie wykorzystania funduszy europejskich w rozwoju regionu na podstawie dokonanej analizy wskazał, że mimo niekorzystnego obszaru Podkarpacia na tle Polski pod względem edukacji przedszkolnej jego sytuacja w ostatnich latach uległa pozytywnym zmianom. Utrzymujący się wzrost liczby dzieci w wieku przedszkolnym sprawia, iż województwo podkarpackie będzie postrzegane jako jeden z najprężniej rozwijających się edukacyjnie regionów Polski.⁵³

W roku szkolnym 2013/2014 we wszystkich typach szkół: podstawowych, gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych kształciło się 295,8 tys. dzieci, młodzieży i dorosłych, co stanowiło 13,9% ludności województwa podkarpackiego.

W roku szkolnym 2013/2014 działało 1 093 szkoły podstawowe, ich uczniowie stanowili 41,3% całej zbiorowości, osób objętych systemem szkolnym podczas gdy w roku 2009/2010 – 39,8%. W związku z obserwowanym od kilku lat niżem demograficznym systematycznie maleje liczba uczniów tych szkół. Jednak nadal w województwo należy do regionów o stosunkowo dużej liczbie placówek, szczególnie gdy pod uwagę weźmie się ogólną liczbę ludności. Podobnie jak liczba uczniów, maleje również liczba absolwentów szkół podstawowych. W roku szkolnym 2012/2013 szkoły podstawowe ukończyło 22,6 tys. osób (w porównaniu z rokiem poprzednim wskaźnik ten jest bez zmian lecz w stosunku do 2008/2009 jest on o 11% mniej).

W województwie podkarpackim w roku szkolnym działało 579 gimnazja, do których uczęszczało 68,7 tys. uczniów stanowili oni 23,1% całej zbiorowości uczniów objętych systemem szkolnym. Podobnie jak liczba uczniów, maleje również liczba absolwentów gimnazjów (w roku szkolnym 2012/2013 – 24 tys. osób czyli o 5,2% mniej w porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym). W tym samym roku w województwie działało 484 szkoły ponadgimnazjalne do których uczęszczało 95,2 tys. uczniów, a absolwenci tych szkół to ok. 30 tys. uczniów. Największą liczbę absolwentów stanowili uczniowie liceów ogólnokształcących (50,4%), następnie absolwenci techników (32%) oraz absolwenci zasadniczych szkół zawodowych 16%.

Zachodzące w ostatnich latach zmiany w systemie oświaty są wynikiem zmian demograficznych, które występują w całym kraju. Na uwagę zasługują jeszcze dane dotyczące infrastruktury edukacyjnej w zakresie jej wyposażenia w komputery przeznaczone do użytku uczniów z dostępem do internetu. Wyniki dokonanych analiz wskazują, iż wartość tego wskaźnika z roku na rok w poszczególnych typach szkół wykazuje tendencję wzrostową. Z danych GUS wynika, iż na jeden komputer szkolny z dostępem do Internetu przypadało w regionie ok. 7,55 ucznia szkoły podstawowej, 8,66 ucznia w gimnazjum oraz 8,38 ucznia w szkołach ponadgimnazjalnych.

⁵² Ocena ośrodków wychowania przedszkolnego, utworzonych lub wspartych ze środków finansowych EFS w ramach poddziałania 9.1.1 PO KL

⁵³ Raport końcowy z badania pn. *10 lat województwa podkarpackiego w UE – ocena wykorzystania funduszy europejskich w rozwoju regionu*.

Poziom komputeryzacji odgrywa znaczącą rolę w zakresie wzrostu jakości kształcenia. Wyposażenie szkół w komputery daje możliwości korzystania z różnego rodzaju narzędzi online, czy tworzenia programów distance learning.

Jak już zasygnalizowało powyżej w ramach zakończonych projektów z zakresu edukacji w działaniu 5.1 *Infrastruktura edukacyjna* na koniec 2013r. w województwie podkarpackim zmodernizowano 57 obiektów edukacyjnych (w samym 2014r. – 18) oraz wsparto 20 placówek prowadzących działalność w zakresie kształcenia ustawicznego, natomiast 56 147 uczniów/studentów skorzystało z wspartej infrastruktury edukacyjnej tj. o ponad 8,7 tys. więcej uczniów/studentów niż jeszcze w 2013r. Dodatkowo w wyniku wszystkich zakończonych projektów powstało 1 595 miejsc w przedszkolach wiejskich (w tym w samym 2014r. – 1 335 miejsc).

W raporcie końcowym z badania ewaluacyjnego pn. *Badanie potencjałów województwa podkarpackiego* zaznaczono, iż niezbędnym czynnikiem prowadzącym do wzrostu gospodarczego regionu jest pewien zasób wiedzy, który jest tym większy, im wyższy poziom wykształcenia człowieka. Szczególnie wykształcenie oraz ciągłe podnoszenie kwalifikacji są ważnymi czynnikami i generatorami rozwoju regionu i kraju, ponieważ dla wzrostu gospodarczego znaczenie ma gospodarka nie o dużej liczbie ludzi, ale o dużych zasobach dobrze wykształconych pracowników.⁵⁴

Ponadto wyniki badania ewaluacyjnego potwierdzają, duży i zarazem pozytywny wpływ środków pochodzących z funduszy europejskich w obszar jakim jest edukacja. Dzięki środkom dostęp do szkół i ich wyposażenie uległy znacznej poprawie. Duże znaczenie mają projekty dotyczące zakresu współpracy szkół z przedsiębiorcami, szczególnie szkół zawodowych i uczelni wyższych.

Działanie 5.2 Infrastruktura ochrony zdrowia i pomocy społecznej

Celem niniejszego działania jest poprawa bezpieczeństwa zdrowotnego ludności i rozwój infrastruktury społecznej.

Na *Infrastrukturę ochrony zdrowia i pomocy społecznej* składają się następujące schematy:

- A. Infrastruktura ochrony zdrowia,
- B. Pomoc społeczna.

Środki finansowe przeznaczone do wykorzystania w ramach działania 5.2 *Infrastruktura ochrony zdrowia i pomocy społecznej* na cały okres programowania 2007-2013 z EFRR wynoszą 46 127 558 euro.⁵⁵ Wkład wspólnotowy, jaki przeznaczono na realizację przedmiotowego działania wynosi 3,85% alokacji EFRR na RPO WP.

Informacja na temat fizycznych i finansowych postępów działania

Tabela 4.5.2 Postęp fizyczny wg priorytetów – Oś priorytetowa – 5: *Infrastruktura publiczna*, działanie 5.2 *Infrastruktura ochrony zdrowia i pomocy społecznej* stanowi załącznik nr 4.5 do sprawozdania.

⁵⁴ Raport końcowy „Badanie potencjałów i specjalizacji województwa podkarpackiego”, Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego – Departament Rozwoju Regionalnego, Rzeszów 2014r.

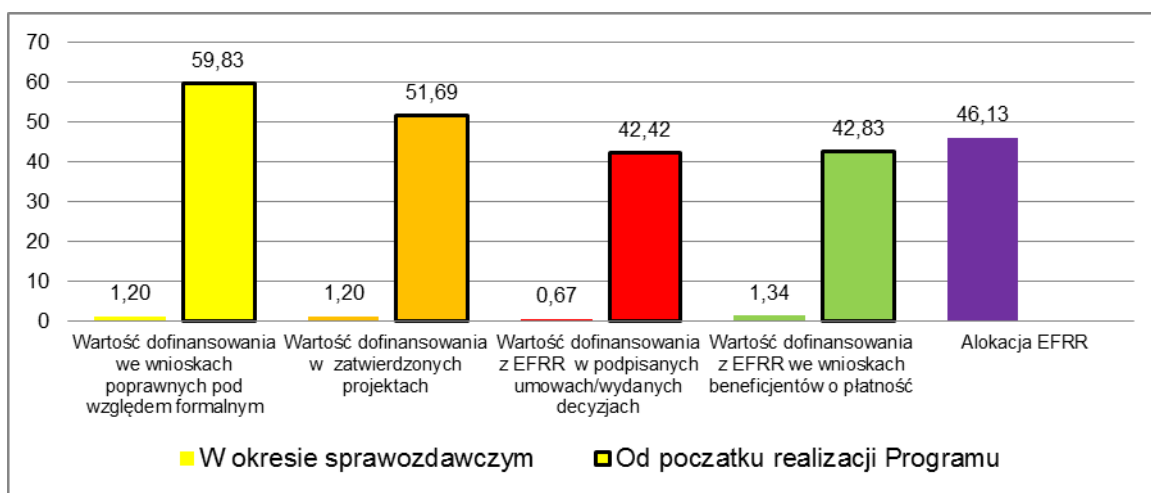
⁵⁵ Zgodnie z art. 77 rozporządzenia 1083/2006 w ramach osi priorytetowej zastosowano mechanizm elastyczności.

Analiza jakościowa

W okresie sprawozdawczym w ramach działania 5.2 *Infrastruktura ochrony zdrowia i pomocy społecznej* nie ogłoszono konkursu wniosków.

Od początku realizacji Programu w ramach działania 5.2 *Infrastruktura ochrony zdrowia i pomocy społecznej* przeprowadzono łącznie 3 konkursy. Szacunkowa kwota przeznaczona na dofinansowanie projektów w ramach konkursów wyniosła 21 732 618,79 euro (90 838 000 PLN). Złożono 100 projektów z wnioskowanym dofinansowaniem wynoszącym 53 376 256,69 euro (223 102 077,72 PLN), co stanowi 246% szacunkowej kwoty przeznaczonej na dofinansowanie projektów.

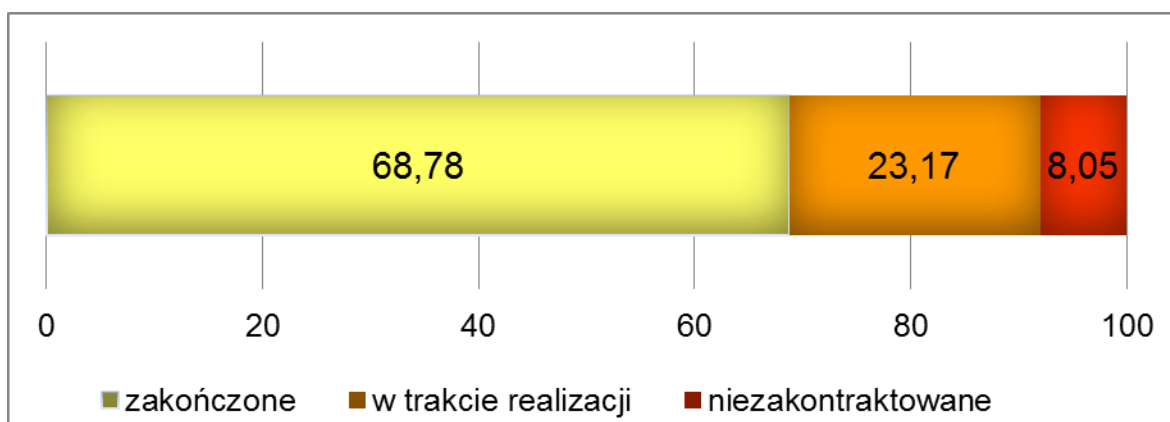
Wykres 75. Stan wdrażania działania 5.2 *Infrastruktura ochrony zdrowia i pomocy społecznej* w okresie sprawozdawczym oraz od początku realizacji Programu (w mln euro).

Źródło: KSI (SIMIK 07-13).

W działaniu 5.2 *Infrastruktura ochrony zdrowia i pomocy społecznej* zakontraktowano 91,95% alokacji środków, natomiast w zatwierdzonych wnioskach o płatność kwota dofinansowania UE stanowiła 92,84% alokacji. Stopień realizacji działania jest na wysokim poziomie i nie przewiduje się zagrożenia związanego z niewykorzystaniem alokacji przeznaczonej na realizację ww. działania.

Wykres 76. Postęp działania 5.2 (%).

Źródło: KSI (SIMIK 07-13).

Postęp rzeczowy

W okresie sprawozdawczym, postęp rzeczowy wykazano w odniesieniu do 74 zakończonych projektów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 31 727 244,02 euro (132 613 534,54 PLN) (w okresie sprawozdawczym zakończono realizację 4 projektów). Zakończone projekty stanowią 96% liczby i 75% wartości wszystkich podpisanych umów w zakresie działania 5.2 *Infrastruktura ochrony zdrowia i pomocy społecznej* oraz 68,78% alokacji przeznaczonej na działanie.

a) Wskaźniki produktu i rezultatu, które zostały osiągnięte lub zostały przekroczone:

- *Liczba projektów związanych z infrastrukturą pomocy społecznej,*
- *Liczba projektów związanych z infrastrukturą pomocy społecznej na obszarach wiejskich,*
- *Liczba osób korzystających rocznie z efektów realizacji projektów dotyczących pomocy społecznej,*
- *Liczba projektów z zakresu ochrony zdrowia, w tym na obszarach wiejskich,*
- *Liczba projektów z zakresu ochrony zdrowia,*
- *Liczba zmodernizowanych zakładów opieki zdrowotnej,*
- *Liczba pacjentów korzystających rocznie z efektów realizacji projektów dotyczących ochrony zdrowia,*
- *Potencjalna liczba specjalistycznych badań medycznych przeprowadzonych sprzętem zakupionym w wyniku realizacji projektów.*

Szacowana wartość ww. wskaźników znacznie przekracza wartości docelowe, co świadczyć może o większej efektywności projektów, w stosunku do założeń metodologicznych przyjętych na etapie kwantyfikacji wskaźników produktu i rezultatu.

b) Wskaźnik produktu, w którym odnotowano niepełny poziom realizacji, jednocześnie poziom kontraktacji wskazuje, że wartość docelowa nie zostanie osiągnięta (w nawiasie podano procentowy poziom osiągnięcia wartości docelowej dla roku 2015, zgodnie z podpisanymi umowami):

- *Liczba zmodernizowanych obiektów pomocy społecznej (51%).*

Postęp w realizacji wskaźników w ramach działania 5.2 *Infrastruktura ochrony zdrowia i pomocy społecznej* wskazano w odniesieniu do 74 zakończonych projektów, natomiast wartości szacunkowe określono na podstawie 77 podpisanych umów o dofinansowanie. Stopień osiągnięcia wartości docelowych ww. wskaźników jest na wysokim poziomie. Zgodnie z *Harmonogramem naboru wniosków* nie planuje się kolejnego naboru wniosków w ww. działaniu. Jednocześnie, biorąc pod uwagę zakontraktowane projekty w tym działaniu, należy stwierdzić, iż zadeklarowane przez beneficjentów wskaźniki są osiągnięte. Średni stopień realizacji wskaźnika *Liczba zmodernizowanych obiektów pomocy społecznej* wynika z niedostatecznej liczby projektów złożonych, które swoim zakresem obejmują modernizację obiektów pomocy społecznej.

W ramach ww. działania w trakcie realizacji pozostaje tylko 3 projekty.

Infrastruktura ochrony zdrowia i pomocy społecznej

Kluczowym znaczeniem z punktu widzenia rozwoju społeczno – gospodarczego województwa jest tworzenie warunków umożliwiających wzrost dostępności i jakości deficytowych usług medycznych o charakterze regionalnym oraz lokalnym.

Właściwy system opieki zdrowotnej wymaga odpowiedniej bazy infrastrukturalnej podnoszącej dostępność i poziom specjalistycznych usług medycznych. Szczególne znaczenie w dbałości o zdrowie ma zapewnienie mieszkańcom dostępu do nowoczesnych technologii medycznych, których integralnym składnikiem jest aparatura medyczna.

Opieka zdrowotna realizowana jest przez zakłady ambulatoryjnej opieki zdrowotnej i praktyki lekarskie. Dostępność do usług świadczonych przez służbę zdrowia uzależniona jest od zasobów kadrowych i materialnych.

Na przestrzeni kilku ostatnich lat liczba zakładów opieki zdrowotnej (ambulatoryjna opieka zdrowotna) w województwie zwiększa się systematycznie w 2013r. funkcjonowało 1 087 zakładów (2012r. było to 1 068), w tym 641 w mieście i 446 na wsi. Podstawową opieką zdrowotną w województwie podkarpackim 2013r. objęto 2 016 395 mieszkańców, co stanowiło 94,7% ogółu ludności zamieszkującej województwo. Jednocześnie w 2013r., w porównaniu do roku poprzedniego, zanotowano stosunkowo równomierny wzrost liczby personelu medycznego uprawnionego do wykonywania zawodu pośród wszystkich grup zawodowych wahający się w przedziale 0,9% do 1,9%. Jednocześnie od kilku lat wzrasta również liczba lekarzy przypadająca na 10 tys. mieszkańców – w 2013r. wskaźnik ten wyniósł 25 (2012r. – 24,6). Porównując liczbę lekarzy udzielających świadczeń w ambulatoryjnej specjalistycznej opiece zdrowotnej w 2013r. z rokiem poprzednim odnotowano wzrost liczby pracujących w przypadku większości poradni. Podkreślić należy, iż dostępność opieki lekarskiej zależy w głównej mierze od liczby lekarzy, którzy mogą świadczyć swoje usługi dla ludności. Z przedstawionych ww. danych wynika, iż sytuacja w tym zakresie ulega poprawie, co plasuje województwo na 3 miejscu w skali kraju⁵⁶. Na sytuację dotyczącą liczby lekarzy w regionie z pewnością miał wpływ brak w województwie uczelni kształcącej na kierunku lekarskim. Przewiduje się, iż sytuacja dotycząca stosunku liczby lekarzy do liczby pacjentów ulegnie znacznej poprawie, a to za sprawą realizowanego projektu pn. *Zakład Nauk o Człowieku*. Inwestycja ta dofinansowana jest ze środków RPO WP a jej beneficjentem jest Uniwersytet Rzeszowski. Celem projektu jest budowa nieistniejącego dotychczas w regionie zakładu dydaktycznego, naukowego i praktycznego, zajmującego się badaniem tkanek człowieka.

W 55 szpitalach ogólnych pracowało m.in. 3 418 lekarzy, w tym 83,1% (2 840) specjalistów, 7 585 pielęgniarek, w tym 37,6%, położnych (1 129). Porównując bieżące zestawienie z danymi z roku poprzedniego, należało odnotować przyrost zatrudnienia w przeważającej większości grup zawodowych. Zatem liczba lekarzy, która przypada w regionie na 10 tys. mieszkańców ulega zmianie 2012r. – 24,2 lekarzy, w 2012r. – 24,6 i 2013r. – 25 lekarzy. Jednocześnie od kilku lat obserwuje się wzrost liczby łóżek w szpitalach przypadających na 10 tys. mieszkańców w 2013r. było to 47,8 łóżek (2011r. – 44,9, 2012r. – 47,4).

W tym samym czasie w województwie podkarpackim w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej udzielono 15 543 219 porad, tj. o 689 542 (4,6%) więcej niż w roku poprzednim, na co składało się 8 578 337 (55,2%) porad w podstawowej opiece zdrowotnej oraz 6 964 882 (44,8%) udzielonych w opiece specjalistycznej. W porównaniu do roku 2012 roku nastąpił 4,2% wzrost liczby udzielonych porad przez lekarzy rodzinnych oraz 5,2% przez lekarzy specjalistów.

56 Raport końcowy z badania ewaluacyjnego pn. 10 lat województwa podkarpackiego w UE – ocena wykorzystania funduszy europejskich w rozwoju regionu. Rzeszów wrzesień 2014r.

W związku z powyższym w ramach działania 5.2 szpitale i zakłady opieki zdrowotnej realizowały projekty, które przyczyniały się do poprawy dostępności i jakości usług medycznych m.in. poprzez zakup aparatury i sprzętu medycznego. Dzięki zakończonym w działaniu 5.2 *Infrastruktura ochrony zdrowia i pomocy społecznej* schemat A *Infrastruktura ochrony zdrowia* projektom na koniec 2014r. w województwie podkarpackim zmodernizowano 26 zakładów opieki zdrowotnej, 350 606 pacjentów skorzystało z efektów realizacji projektów w tym działaniu (zaznaczyć należy, iż przewiduje się wzrost wartości tego wskaźnik). W porównaniu do roku ubiegłego nastąpił dalszy wzrost specjalistycznych badań medycznych zakupionym sprzętem, których łącznie wykonano 470 230.

Zaznaczyć należy, iż realizowane w ramach działania projekty zdrowotne wpisują się w cele *Strategii rozwoju województwa podkarpackiego na lata 2007-2020*, jako szczególnie ważny element działań strategicznych wpisano tam wzrost poziomu jakości usług medycznych i ich dostępności dla pacjentów. Podkreślono także konieczność wsparcia procesu modernizacji bazy leczniczej.

W 2014r. przeprowadzono badanie ewaluacyjne pt. *10 lat województwa podkarpackiego w UE – ocena wykorzystania funduszy europejskich w rozwoju regionu* w ramach, którego poruszono zagadnienia dotyczące obszaru zdrowia i opieki zdrowotnej. Procent wskazań na poprawę jakości opieki zdrowotnej jest wśród respondentów badania na wyrównywanym, niskim poziomie. Grupą odbiegającą od pozostałych w sposób pozytywny były osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym, natomiast najmniej wskazań na poprawę w tym obszarze jest w grupie pracowników.

W ramach działania 5.2 *Infrastruktura ochrony zdrowia i pomocy społecznej* udzielane jest również wsparcie w zakresie pomocy społecznej.

Ważnym czynnikiem stanowiącym o rozwoju społecznym regionu jest dostęp do pomocy społecznej. W województwie podkarpackim w 2013r. działało 76 placówek stacjonarnej opieki społecznej, które dysponowały 5 496 miejscami w przeliczeniu na 10 tys. ludności przypada ich 25,8 miejsc. Najwięcej takich placówek jest w podregionie tarnobrzeskim 23 (w mieście Tarnobrzegu 3), rzeszowskim – 21 (w Rzeszowie 7), przemyskim – 17 (w Przemyśle 4), i krośnieńskim 15 (w Krośnie 3). Jak wynika z dostępnych danych z roku na roku zwiększa się liczba osób wymagających wsparcia tych podmiotów. Spowodowane jest to starzeniem się społeczeństwa. Jednocześnie z informacji przedstawionych w opracowaniu *Ocena zasobów pomocy społecznej w województwie podkarpackim 2013 rok*, wynika że począwszy od 2011 roku stale wzrasta liczba osób, którym udzielono pomocy i wsparcia (z 194 204 osób w roku 2011 do 196 971 w roku 2013).

Wobec postępującego procesu starzenia się społeczeństwa ważną rolę będą odgrywały zatem placówki i zakłady pomocy społecznej, w których będzie możliwości opieki długoterminowej, dlatego nadal zasadne i konieczne jest wspieranie obszaru ochrony zdrowia i pomocy społecznej oraz podnoszenie jakości i dostępności do specjalistycznych usług medycznych.

Region charakteryzuje się wysoką liczbą osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 10 tys. ludności – województwo plasuje się znacznie powyżej średniej dla kraju⁵⁷. Ogółem w 2013 roku z pomocy społecznej skorzystało ponad 168 tys. osób (w tym

⁵⁷ Źródło: Bank danych lokalnych.

ok. 94 tys. osób otrzymało pomoc pieniężną), stanowi to ponad 7,9% mieszkańców regionu. W ramach pomocy społecznej udzielane są świadczenia o charakterze pieniężnym i niepieniężnym. W województwie podkarpackim w 2013 w świadczeń formie pieniężnej udzielono na ponad 36,53 tys. euro (152,7 tys. PLN). Najczęstszymi powodami przyznawania pomocy społecznej w województwie podkarpackim było bezrobocie, ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba czy też niepełnosprawność.⁵⁸ Z informacji przedstawionych w opracowaniu *Ocena zasobów pomocy społecznej w województwie podkarpackim 2013 rok* wynika, że najczęściej występująca dysfunkcją z powodu, której (począwszy od roku 2011) udzielana była pomoc było ubóstwo. W roku 2013 liczba rodzin w województwie podkarpackim objętych pomocą z tego powodu wyniosła 45 725, natomiast liczba osób w rodzinach 149 864.

⁵⁸ Obserwatorium Integracji Społecznej w Rzeszowie

W ramach zakończonych 38 projektów (w tym 18 obejmowało obszar wiejski) dotyczących pomocy społecznej w województwie podkarpackim zmodernizowano 26 zakładów opieki zdrowotnej, 19 zakładów opieki społecznej, natomiast 28 205 osób skorzystało z efektów realizacji projektów w tym działaniu.

264

dostosowane do obowiązujących standardów i przepisów prawa określających wymagania jakim powinny odpowiadać pomieszczenia oraz urządzenia zakładu opieki zdrowotnej, w tym dostosowanie placówek do potrzeb osób niepełnosprawnych m.in. poprzez instalację wind czy budowę podjazdów.

Inwestycje w ww. zakresie przyczyniają się do bardziej efektywnego wsparcia osób i rodzin w przezwyciężaniu trudnej sytuacji życiowej, doprowadzenie do ich życiowego usamodzielnienia i umożliwienia im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka – co jest celem pomocy społecznej. Poprzez ilościowy i jakościowy rozwój struktur pomocy społecznej możliwe jest lepsze realizowanie założonych celów, a przez to redukcja problemów społecznych.

Działanie 5.3 Infrastruktura sportowa i rekreacyjna

Celem niniejszego działania jest zwiększenie dostępności mieszkańców do obiektów sportowych i rekreacyjnych.

Na *Infrastrukturę sportową i rekreacyjną* składają się następujące schematy:

- A. Euroboiska,
- B. Inna infrastruktura sportowa i rekreacyjna.

Środki finansowe przeznaczone do wykorzystania w ramach działania 5.3 *Infrastruktura sportowa i rekreacyjna* na cały okres programowania 2007-2013 z EFRR wynoszą 23 820 491 euro. Wkład wspólnotowy, jaki przeznaczono na realizację przedmiotowego działania wynosi 1,99% alokacji EFRR na RPO WP.

Informacja na temat fizycznych i finansowych postępów działania

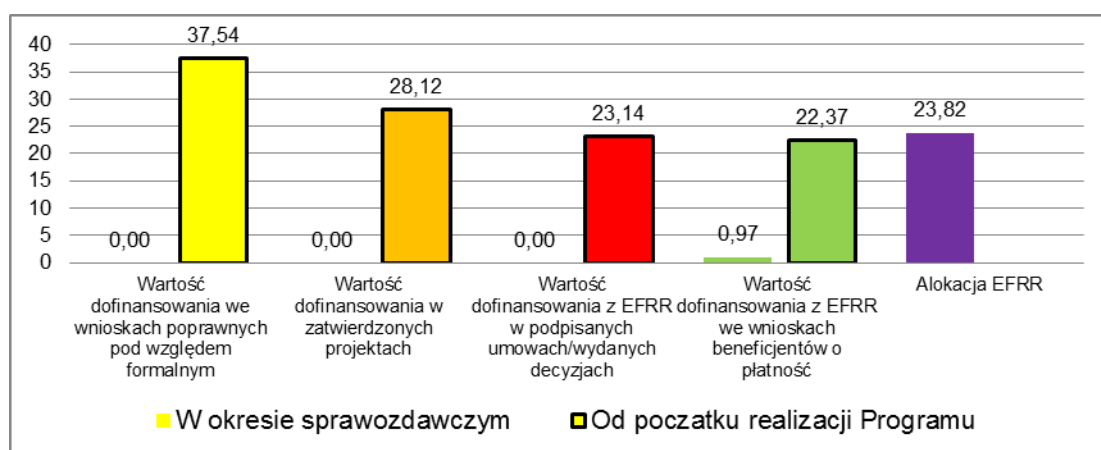
Tabela 4.5.3 Postęp fizyczny wg priorytetów – Oś priorytetowa – 5: *Infrastruktura publiczna*, działanie 5.3 *Infrastruktura sportowa i rekreacyjna* stanowi załącznik nr 4.5 do sprawozdania.

Analiza jakościowa

W okresie sprawozdawczym w ramach działania 5.3 *Infrastruktura sportowa i rekreacyjna* nie ogłoszono konkursu wniosków.

Od początku realizacji Programu w ramach działania 5.3 *Infrastruktura sportowa i rekreacyjna* przeprowadzono łącznie 2 konkursy. Szacunkowa kwota przeznaczona na dofinansowanie projektów w ramach konkursów wyniosła 11 109 991,51 euro (46 437 542,51 PLN). Złożono 70 projektów z wnioskowanym dofinansowaniem wynoszącym 31 946 928,83 euro (133 531 773,11 PLN), co stanowi 288% szacunkowej kwoty przeznaczonej na dofinansowanie projektów.

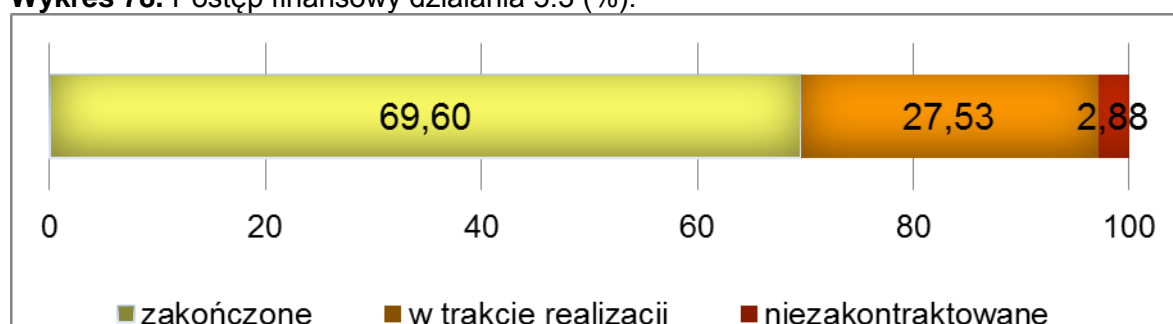
Wykres 77. Stan wdrażania działania 5.3 *Infrastruktura sportowa i rekreacyjna* w okresie sprawozdawczym oraz od początku realizacji Programu (w mln euro).

Źródło: KSI (SIMIK 07-13).

W ramach działania 5.3 *Infrastruktura sportowa i rekreacyjna* zakontraktowano 97,12% alokacji środków, natomiast w zatwierdzonych wnioskach o płatność kwota dofinansowania UE stanowiła 93,91% alokacji. Stopień realizacji działania jest znacznie zaawansowany i nie przewiduje się zagrożenia związanego z niewykorzystaniem alokacji przeznaczonej na realizację ww. działania.

Wykres 78. Postęp finansowy działania 5.3 (%).

Źródło: KSI (SIMIK 07-13).

Postęp rzeczowy

W okresie sprawozdawczym, postęp rzeczowy wykazano w odniesieniu do 47 zakończonych projektów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 16 578 574,17 euro (69 295 124,32 PLN). Zakończone projekty stanowią 98% liczby i 72% wartości wszystkich podpisanych umów w zakresie działania 5.3 *Infrastruktura sportowa i rekreacyjna* oraz 69,6% alokacji przeznaczonej na działanie.

a) Wskaźniki produktu i rezultatu, które nie zostały w pełni osiągnięte, natomiast zgodnie z zakontraktowanymi projektami ich wartości docelowe mogą zostać osiągnięte w 100% (blisko 100%) lub przekroczone:

- Liczba osób korzystających rocznie z efektów realizacji projektów dotyczących infrastruktury sportowej lub rekreacyjnej,
- Liczba projektów związanych z infrastrukturą sportową i rekreacyjną,
- Liczba wyposażonych obiektów sportowych lub rekreacyjnych,
- Liczba wybudowanych obiektów sportowych lub rekreacyjnych,

- *Liczba odbudowanych/wyremontowanych obiektów sportowych lub rekreacyjnych zniszczonych przez powódź.*

Postęp w realizacji wskaźników w ramach działania 5.3 *Infrastruktura sportowa i rekreacyjna* wskazano w odniesieniu do 47 zakończonych projektów, natomiast wartości szacunkowe określono na podstawie 48 podpisanych umów o dofinansowanie. Na podstawie liczby zakontraktowanych projektów, należy stwierdzić, iż stopień osiągnięcia wartości docelowych ww. wskaźników dotyczący infrastruktury sportowej i rekreacyjnej szacuje się na wysokim poziomie i nie przewiduje się zagrożenia związanego z nieosiągnięciem wartości docelowych ww. wskaźników.

W Polsce liczba funkcjonujących klubów sportowych systematycznie rośnie. W 2012r. w kraju działało 14 307 klubów sportowych, jednocześnie w tym samym czasie wzrosła liczba ćwiczących (ponad dwukrotnie).⁵⁹ W województwie podkarpackim również w tym samym okresie odnotowano wzrost liczby klubów w 2012r. było ich 1 323 (w 2010r. – 1270). Najwięcej klubów funkcjonowało w regionie tarnobrzeskim – 392 (w Tarnobrzegu 26), krośnieńskim – 334 (w Krośnie 29), rzeszowskim 320 (w Rzeszowie 86) i przemyskim 277 (w Przemyśle 39). Analizując wszystkie kluby sportowe na 1000 mieszkańców Polski przypadało 24 ćwiczących (w 2010r. – 23). Wskaźnik ten, podobnie jak w poprzednich latach, najwyższy był w województwie podkarpackim i wyniósł 34. Jednocześnie wskaźnik ćwiczącej młodzieży do lat 18 na 1000 osób znajdujących się w tej grupie wiekowej wyniósł dla Polski 85 również wskaźnik ten w podziale na województwa najwyższy był w województwie podkarpackim (110) i małopolskim (109).

W 2012r. podobnie jak w 2010r., najpopularniejszym sportem w Polsce była piłka nożna, trenowało ją ok. 48% wszystkich ćwiczących w sekcjach sportowych. Na 100 ćwiczących we wszystkich sekcjach sportowych, piłkę nożną najczęściej zawodników trenowało w województwie podkarpackim – 62,9⁶⁰.

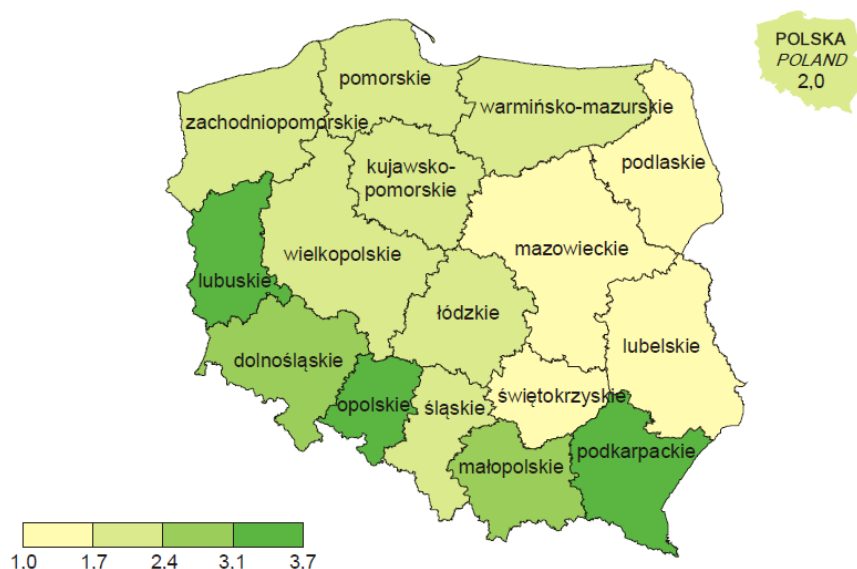
Z analizy opracowania GUS wynika, iż w kategoriach – kluby sportowe, członkowie klubów, ćwiczący, ćwiczące kobiety oraz ćwicząca młodzież najwyższe wartości występowały w województwie podkarpackim. Również wyniki analizy przeprowadzonej na potrzeby ewaluacji potwierdzają, iż województwo podkarpackie wyróżnia się pod względem dostępności klubów i sekcji sportowych, których liczba w okresie od 2004 do 2012r. wzrosła aż o 40% punktu procentowego, a na jeden obiekt przypada 565 mieszkańców co daje najlepszy wynik w kraju. Na taki wzrost dostępności infrastruktury publicznej z pewnością mają projekty realizowane ze środków unijnych, co potwierdzają wyniki ankiety telefonicznej, którą przeprowadzono z mieszkańcami województwa na potrzeby badania ewaluacyjnego. Spośród 85% osób, które odpowiedziały, że dostrzegają pozytywne zmiany w regionie spowodowane programami unijnymi, aż 36% wskazało, że zmiany dotyczą właśnie infrastruktury publicznej.⁶¹

⁵⁹ Opracowanie GUS „Kultura fizyczna w Polsce w latach 2011 i 2012”. Rzeszów-Warszawa 2013.

⁶⁰ ibidem.

⁶¹ Raport końcowy z badania pn. *10 lat województwa podkarpackiego w UE – ocena wykorzystania funduszy europejskich w rozwoju regionu.*

Mapa 14. Kluby sportowe na 10 tys. mieszkańców wg województw

Źródło: Opracowanie GUS „Kultura fizyczna w Polsce w latach 2011 i 2012”.

W ramach zakończonych projektów w działaniu 5.3 *Infrastruktura sportowa i rekreacyjna* na koniec 2014r. w województwie podkarpackim wybudowano 40 obiektów sportowych lub rekreacyjnych, 19 obiektów zostało wyposażonych w odpowiednią infrastrukturę. Dodatkowo 7 tego rodzaju obiektów odbudowano/wyremontowano gdyż zostały one zniszczone przez powódź, która miała miejsce na terenie województwa podkarpackiego w 2010r. Jednocześnie do końca 2014r. z efektów zrealizowanych projektów czyli powstałej infrastruktury sportowej/rekreacyjnej skorzystało 3 121 979 osób (dodatkowo zgodnie z zakontraktowanymi projektami przewiduje się, iż w 2015r. ze wspartej infrastruktury skorzysta ok. 3 331 979 osób).

Jak wynika z postępu rzeczowego realizacji Programu, w tym obszarze odnotowano wzrost we wszystkich wartościach wskaźników. Dodatkowo zgodnie z podpisanymi umowami przewiduje się w przypadku 2 wskaźników (liczba projektów związanych z infrastrukturą sportową i rekreacyjną oraz liczba osób korzystających rocznie z efektów realizacji projektów dotyczących infrastruktury sportowej lub rekreacyjnej) wzrost ich wartości.

W wyniku realizacji projektów w ramach RPO WP, w tym również realizacji znacznej części interwencji na obszarach wiejskich, na których występują widoczne opóźnienia w zakresie rozwoju infrastruktury publicznej, nastąpiła zauważalna poprawa w jej dostępności.

Zaznaczyć należy, iż okresie programowania 2014-2020 bardzo ważnym obszarem wsparcia

nadal pozostanie edukacja o integracja społeczna czyli działania obecnie realizowane w zakresie V osi priorytetowej, wspierane będą w ramach osi priorytetowych VIII *Integracja społeczna* i IX *Jakość edukacji i kompetencji w regionie*. W ramach ww. osi przewiduje się udzielenie wsparcia dla osób znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji społecznej i zawodowej czyli realizację inwestycji mających na celu i przyczyniających się do wzrostu aktywności społecznej i zawodowej oraz samodzielności tych osób. Jednocześnie środki przeznaczone zostaną na inwestycje zmierzające do poprawy jakości edukacji i kompetencji w regionie tj.: upowszechnienie edukacji przedszkolnej, poprawę jakości kształcenia w szkołach i placówkach oświatowych, lepsze dostosowanie oraz zwiększenie powiązań między systemem edukacji a regionalnym rynkiem pracy, a także upowszechnienie kształcenia ustawicznego. Ponadto podejmowane będą działania ukierunkowane m.in. na poprawę dostępności i jakości regionalnej infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej, ale również na podnoszenie kwalifikacji nauczycieli w szczególności w zakresie wzrostu kompetencji kluczowych nauk tj. matematyczno-przyrodniczych, języków obcych. Jednocześnie zakres interwencji obejmował będzie działania na rzecz zwiększenia dostępności do wysokiej jakości usług publicznych w obszarze ochrony zdrowia i pomocy społecznej. Dodatkowo w ramach VII osi priorytetowej *Regionalny rynek pracy* przewidziano realizację zadań dotyczących tworzenia i funkcjonowania instytucji opieki nad dziećmi tj. żłobki, kluby dziecięce oraz programy profilaktyczne m.in. w zakresie chorób układu krążenia czy onkologicznych.

Posumowanie realizacji V osi priorytetowej

Stan wdrażania osi priorytetowej z punktu widzenia wskaźników finansowych przebiega prawidłowo.

Wskaźniki rzeczowe powyższej osi kształtują się na wysokim poziomie. Przewiduje się, iż większość wskaźników osiągnie wartości docelowe. W ramach V osi priorytetowej zostały zakontraktowane wszystkie projekty konkursowe oraz projekty kluczowe znajdujące się na liście podstawowej. Ponadto projekty znajdujące się na liście rezerwowej projektów kluczowych mogą wpłynąć pozytywnie na wzrost wartości wskaźników z działania 5.2.

3.5.2. Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi

Opis problemów we wdrażaniu osi priorytetowej V *Infrastruktura publiczna* zawarto w punkcie 2.3 Napotkane znaczące problemy oraz podjęte środki zaradcze.

3.6. Oś priorytetowa 6: Turystyka i kultura

Celem niniejszej osi jest wzrost udziału turystyki w gospodarce regionu oraz ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój instytucji kultury.

Środki finansowe z EFRR przewidziane do wykorzystania w ramach osi priorytetowej na cały okres programowania 2007-2013 wynoszą 37 071 388 euro. Wkład wspólnotowy, jaki przeznaczono na jej realizację stanowi 3,09% alokacji EFRR na RPO WP.

3.6.1. Realizacja celów i analiza postępów

Informacja na temat fizycznych i finansowych postępów priorytetu

Tabela 4.6 Postęp rzeczowy wg priorytetów - Oś priorytetowa 6: *Turystyka i kultura* stanowi załącznik nr 4.6 do sprawozdania.

Analiza jakościowa

W okresie sprawozdawczym w ramach VI osi priorytetowej RPO WP nie przeprowadzono naboru wniosków. Od początku realizacji Programu ogłoszono 1 konkurs. Szacunkowa kwota przeznaczona na dofinansowanie projektów w ramach konkursu wyniosła 17 877 538,22 euro (74 724 534,27 PLN). Złożono 103 projekty z wnioskowanym dofinansowaniem wynoszącym 54 110 639,87 euro (226 171 652,53 PLN), tj. 302,67 % szacunkowej kwoty przeznaczonej na dofinansowanie projektów.

W 2014r. w osi priorytetowej VI *Turystyka i kultura* nie przeprowadzono oceny formalnej wniosków, zaś od początku realizacji Programu oceniono pozytywnie 97 wniosków o wartości 59 792 609,39 euro (249 921 148,74 PLN). W okresie sprawozdawczym zatwierdzono do realizacji 3 projekty o wartości wnioskowanego dofinansowania 1 972 169,17 euro (8 243 272,70 PLN), zaś od początku wdrażania Programu zatwierdzono do realizacji 74 projekty o wartości wnioskowanego dofinansowania 48 354 542,36 euro (202 112 316,17 PLN). W 2014r. podpisano 2 umowy, natomiast od początku realizacji Programu 73 umowy (w tym 3 projekty kluczowe) na łączną wartość wnioskowanego dofinansowania z EFRR 36 276 813,80 euro (151 629 826,32 PLN), co stanowi 97,86% dostępnej kwoty alokacji z EFRR w ramach VI osi priorytetowej.

W okresie sprawozdawczym Instytucja Zarządzająca RPO WP zatwierdziła 24 wnioski beneficjentów o płatność na łączną kwotę dofinansowania z EFRR 2 224 018,41 euro (9 295 952,14 PLN). Od początku realizacji Programu zatwierdzono 547 wniosków beneficjentów o płatność na łączną kwotę dofinansowania 34 611 146,19 euro (144 667 668,86 PLN), co stanowi 93,36 % dostępnej kwoty alokacji z EFRR w ramach VI osi priorytetowej.

W 2014r. na rzecz beneficjentów zrealizowano płatności w kwocie 3 373 148,82 euro (14 099 087,45 PLN), zaś od początku realizacji Programu w kwocie 38 434 398,73 euro (160 648 099,83 PLN).

W okresie sprawozdawczym w ramach Poświadczenia i deklaracji wydatków oraz wniosku o płatność okresową od Instytucji Certyfikującej do Komisji Europejskiej zadeklarowano 11 550 622,53 euro wydatków kwalifikowanych, zaś od początku realizacji Programu 50 725 228,95 euro.

Przyjęte w ramach RPO WP najważniejsze postulaty wsparcia w ramach niniejszej osi priorytetowej dotyczyły:

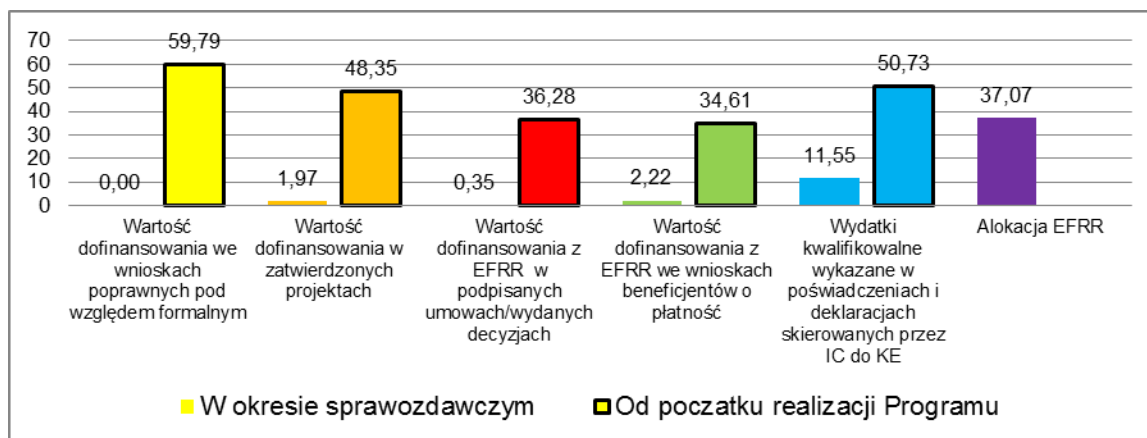
- rozwoju infrastruktury turystycznej,
- odnowy obiektów dziedzictwa kulturowego,
- rozwoju infrastruktury turystycznej gmin uzdrowiskowych,
- wsparcia projektów sieciowych, przyczyniających się m.in. do rozwoju turystyki na obszarach wiejskich,
- silnego oddziaływania gospodarczego realizowanych projektów,
- poprawy bazy lokalowej i wyposażenia podmiotów prowadzących działalność kulturalną.

W celu realizacji ww. postulatów rozwoju infrastruktury turystycznej województwa, w kryteriach oceny projektów z tej dziedziny wysoko punktowane były w szczególności takie efekty projektów, jak:

- a) Wpływ projektu na rozwój gospodarczy mierzony ilorazem wartości dofinansowania z EFRR oraz wskaźnika liczby utworzonych miejsc pracy w wyniku realizacji projektu.
- b) Zasięg projektu w sensie terytorialnym,

- c) Znaczenie obiektu lub/i zabytku ruchomego dla narodowego dziedzictwa kulturowego (wysoką punktację uzyskiwały obiekty lub/i zabytki ruchome umieszczone w rejestrze zabytków prowadzonym przez Podkarpackiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków),
d) Stan zachowania obiektu w tym stan zagrożenia wymagający zabiegów konserwatorskich.

Wykres 79. Stan wdrażania VI osi priorytetowej w okresie sprawozdawczym oraz od początku realizacji Programu (w mln euro).

Źródło: KSI SIMIK (07-13).

W ramach VI osi zakontraktowano 98% alokacji środków, natomiast w złożonych wnioskach o płatność kwota dofinansowania UE stanowi 93% alokacji. Stopień realizacji osi jest zaawansowany i nie przewiduje się zagrożenia związanego z niewykorzystaniem alokacji przeznaczonej na realizację ww. osi.

Analizując zakończone projekty należy stwierdzić, że postęp finansowy w VI osi priorytetowej jest na wysokim poziomie (93% wydatkowania alokacji przeznaczonej na tą oś priorytetową). Jednocześnie postęp rzeczowy 5 wskaźników w zakończonych projektach wykazuje, iż wszystkie osiągnęły już wartość docelową.

Trzeba zaznaczyć, iż w podpisanych umowach zaangażowano 98% alokacji przeznaczonej na tą oś priorytetową, natomiast wszystkie wskaźniki tej osi priorytetowej osiągną pełny postęp rzeczowy.

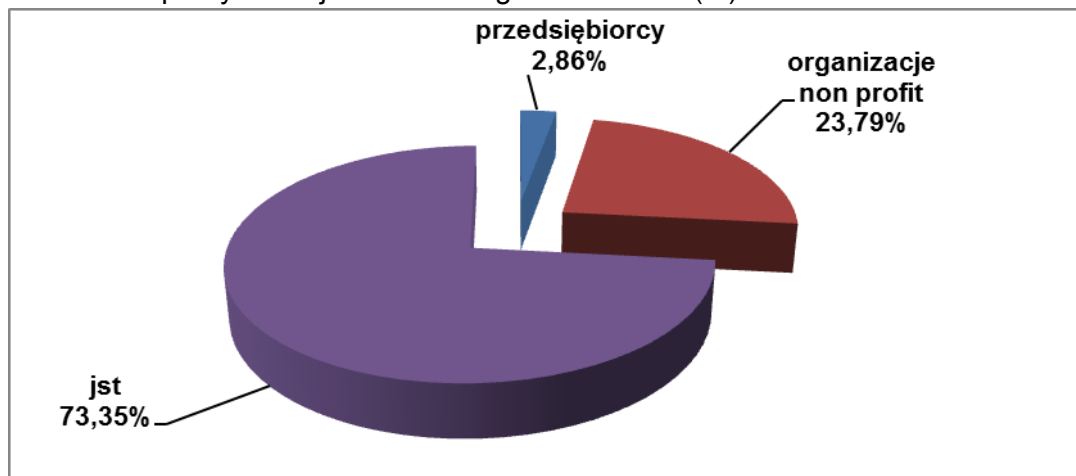
Postęp rzeczowy w realizacji wskaźników, w tej osi priorytetowej jest na tym samym poziomie co postęp finansowy.

Powyższy stopień osiągnięcia wskaźników celu ww. osi priorytetowej potwierdza realizację celu głównego RPO WP jakim jest wzrost krajowej i międzynarodowej konkurencyjności gospodarki oraz poprawa dostępności przestrzennej Podkarpacia, a także celu Strategii Rozwoju Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2020: *Podniesienie krajowej i międzynarodowej konkurencyjności gospodarki regionu poprzez wzrost jej innowacyjności, a tym samym efektywności, która stworzy warunki do zwiększenia zatrudnienia oraz wzrostu dochodów i poziomu życia ludności.*

Od początku realizacji Programu w ramach VI osi priorytetowej dominującą grupę beneficjentów stanowiły jednostki samorządu terytorialnego – 48 umów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 26 608 461,12 euro (111 218 045,79 PLN), z organizacjami non profit podpisano 22 umowy na łączną wartość dofinansowania z EFRR 8 631 561,87 euro

(36 078 202,31 PLN), z przedsiębiorstwami podpisano 3 umowy na łączną wartość dofinansowania z EFRR 1 036 790,81 euro (4 333 578,22 PLN).

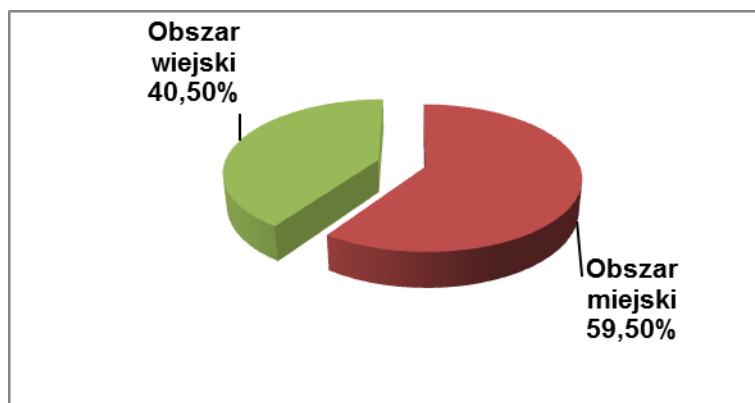
Wykres 80. Udział poszczególnych grup beneficjentów wg wartości podpisanych umów w ramach VI osi priorytetowej na dzień 31 grudnia 2014r. (%).

Źródło: KSI SIMIK (07-13).

Od początku realizacji Programu w ramach VI osi priorytetowej podpisano 31 umów dla projektów realizowanych na obszarach miejskich, na łączną wartość dofinansowania z EFRR 21 584 495,45 euro (90 218 874,07 PLN), natomiast dla projektów realizowanych na obszarach wiejskich podpisano 42 umowy na łączną wartość dofinansowania z EFRR 14 692 318,35 euro (61 410 952,25 PLN). Z ww. informacji wynika, iż na obecnym etapie realizacji programu na obszarach wiejskich realizowanych jest więcej projektów.

Wykres 81. Rozkład dofinansowania projektów w podpisanych umowach w ramach VI osi priorytetowej RPO WP– podział wg obszarów realizacji projektów (%)

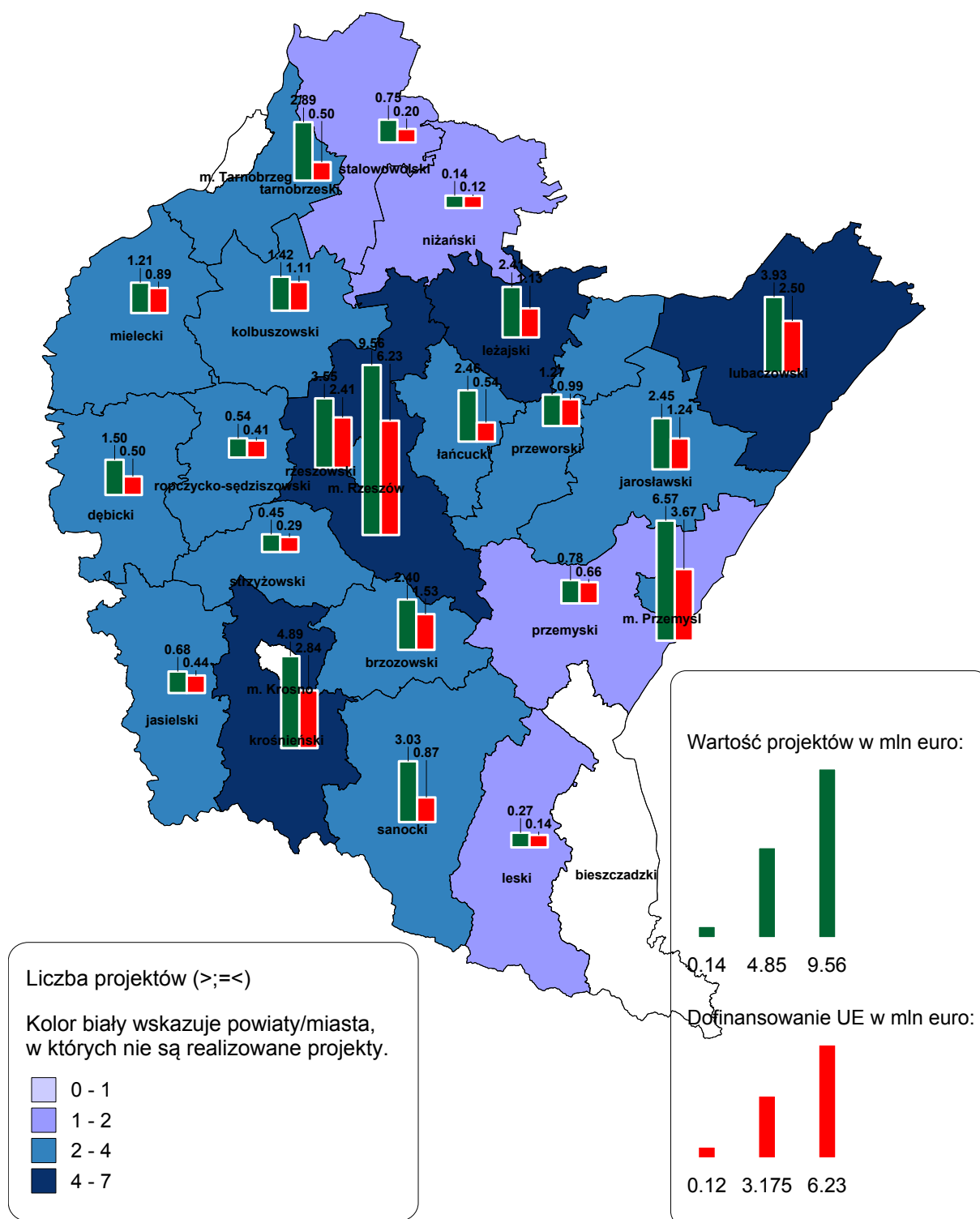

Źródło: KSI SIMIK (07-13).

Od początku realizacji Programu w ramach VI osi priorytetowej na obszarze defaworyzowanym realizowanych jest 17 projektów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 6 366 950,95 euro (26 612 581,59 PLN), w tym powiat: brzozowski 3 umowy na łączną wartość dofinansowania z EFRR 1 533 916,43 euro (6 411 463,9 PLN), kolbuszowski 3 umowy na łączną wartość dofinansowania z EFRR 1 109 430,57 euro (4 637 197,9 PLN), leski 1 umowa na łączną wartość dofinansowania z EFRR 140 545,49 euro (587 452,05 PLN), lubaczowski 6 umów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 2 504 009,32 euro (10 466 258,17 PLN), niżański 1 umowa na łączną wartość

dofinansowania z EFRR 125 738,43 euro (525 561,5 PLN), przemyski 1 umowa na łączną wartość dofinansowania z EFRR 661 339,11 euro (2 764 265,22 PLN) oraz strzyżowski 2 umowy na łączną wartość dofinansowania z EFRR 291 971,59 euro (1 220 382,85 PLN).

Mapa 15. Projekty w ramach VI osi priorytetowej wg miejsca realizacji – na podstawie podpisanych umów na dzień 31 grudnia 2014r.

W ramach VI dofinansowano 9 projektów o charakterze regionalnym, które są realizowane na terenie wielu powiatów: o wartości ogółem 12,39 mln euro (51,77 mln PLN), w tym dofinansowanie z EFRR 7,05 mln euro (29,46 mln PLN).

Informacje na temat projektów realizowanych w innych programach operacyjnych w ramach perspektywy finansowej 2007-2013 w województwie podkarpackim zamieszczono w załączniku nr 16.

W okresie sprawozdawczym nie zrealizowano badań ewaluacyjnych dotyczących oceny efektywności VI osi priorytetowej.

Projekty kluczowe

W *Indykatywnym wykazie indywidualnych projektów kluczowych Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013* znajdują się 3 projekty kluczowe, które zostały zakontraktowane.

Od początku realizacji programu złożono 3 wnioski o dofinansowanie indywidualnych projektów kluczowych na łączną wartość dofinansowania z EFRR 14 270 565,32 euro (59 648 108,92 PLN).

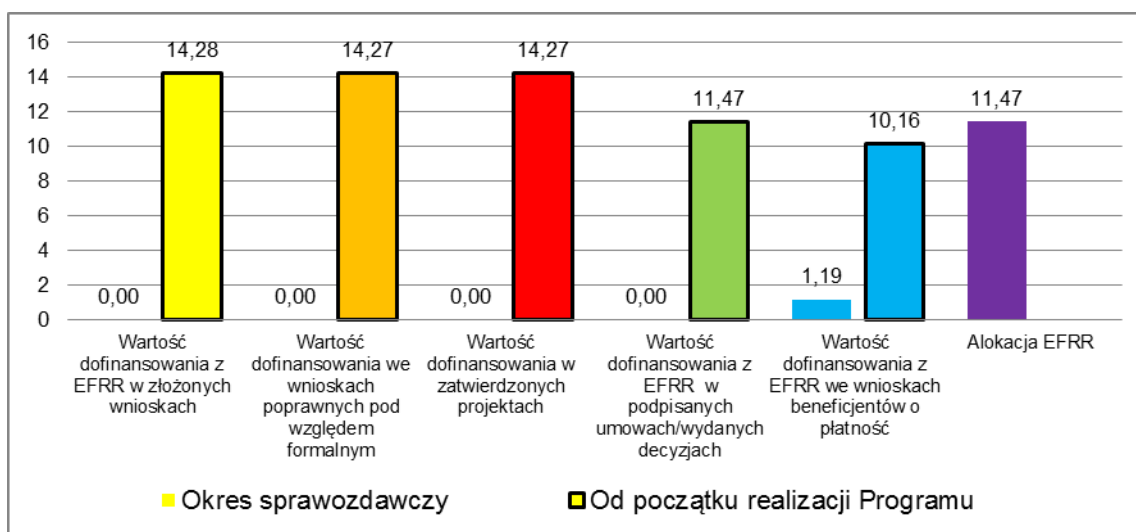
Od początku realizacji Programu podpisano w ramach VI osi priorytetowej 3 umowy dotyczące realizacji indywidualnych projektów kluczowych ujętych w *Indykatywnym wykazie indywidualnych projektów kluczowych* na łączną wartość dofinansowania z EFRR 11 465 388,13 euro (47 923 029,30 PLN), co stanowi 30,92% alokacji przeznaczonej na VI oś.

Do dnia 31 grudnia 2014r. zakończono realizację 2 projektów kluczowych na łączną wartość dofinansowania z EFRR 8 959 944,73 euro (37 450 776,98 PLN).

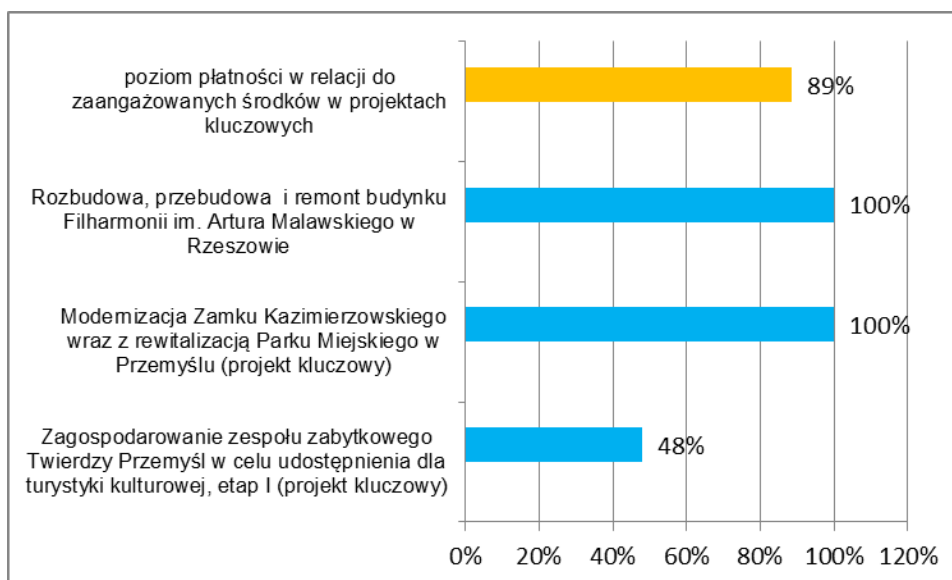
Łączna kwota dotacji z EFRR projektów kluczowych stanowi 30,92% alokacji przeznaczonej na realizację VI osi priorytetowej.

Związek Gmin Fortecznych Twierdzy Przemyśl – beneficjent projektu pn. *Zagospodarowanie zespołu zabytkowego Twierdzy Przemyśl w celu udostępnienia dla turystyki kulturowej, etap I* planował złożenie wniosku o płatność końcową w 2013 r. Jednak w okresie sprawozdawczym beneficjent zwrócił się z prośbą o rozszerzenie zakresu rzeczowego projektu oraz przesunięcie terminów realizacji projektu. Powyższe powoduje konieczność przeprowadzenia ponownej oceny projektu pod kątem zgłoszonych zmian. Beneficjent poinformował, iż rzeczowe zakończenie projektu nastąpi w maju 2015 r. natomiast złożenie wniosku o płatność końcową w lipcu 2015 r.

Wykres 82. Stan wdrażania projektów kluczowych w ramach VI osi priorytetowej RPO WP w okresie sprawozdawczym oraz od początku realizacji Programu (w mln euro).

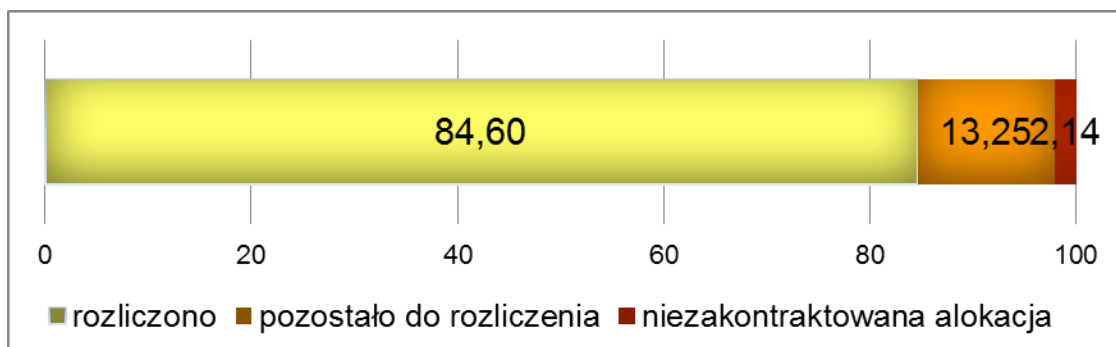

Wykres 83. Poziom płatności w relacji do zaangażowania środków w projektach kluczowych.

Poziom płatności w relacji do zaangażowania środków w projektach kluczowych wyniósł na koniec okresu sprawozdawczego ok. 89%.

Wykres 84. Postęp finansowy VI osi priorytetowej (%).

Postęp rzeczowy

Postęp rzeczowy wykazano w odniesieniu do 65 zakończonych projektów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 31 363 003,91 euro (131 091 083,74 PLN). Zakończone projekty stanowią 89% liczby i 86% wartości wszystkich podpisanych umów w zakresie VI osi priorytetowej oraz 85 % alokacji przeznaczonej na ww. oś.

a) Wskaźniki produktu i rezultatu, które zostały osiągnięte w 100 %, a nawet przekroczone:

- *Liczba projektów związanych z infrastrukturą kultury.*
- *Liczba wspartych instytucji kultury.*
- *Liczba obiektów dziedzictwa kulturowego udostępnionych dla ruchu turystycznego.*

b) Wskaźniki produktu i rezultatu, które nie zostały w pełni osiągnięte, ale dzięki już zaskontraktowanym projektom będą z dużym prawdopodobieństwem osiągnięte w 100% lub przekroczone:

- *Liczba projektów z zakresu turystyki.*
- *Liczba utworzonych miejsc pracy w zakresie turystyki.*

Stopień realizacji wskaźników w ramach VI osi priorytetowej jest bardzo dobry. Wg stanu na koniec grudnia 2014 r. dwa ww. wskaźniki nie zostały zrealizowane w pełnej założonej wartości docelowej. Jednak wg podpisanych umów najprawdopodobniej zostaną one osiągnięte. W ramach niniejszej osi projekty wybierane są z listy rezerwowej, natomiast nie ogłasza się nowych konkursów. Osiągnięcie wartości docelowych wskaźników zawartych w RPO WP 2007-2013 było możliwe m.in. dzięki wyborowi przez Zarząd Województwa Podkarpackiego 21 projektów z listy rezerwowej. Ponadto w sytuacji pojawienia się wolnych środków i ewentualnego wyboru pozostałych projektów z listy rezerwowej do dofinansowania, mogą one również wpłynąć pozytywnie na zwiększenie wartości wskaźników.

W perspektywie RPO WP 2014-2020 w ramach wskazanego obszaru interwencji, którego dotyczą ww. wskaźniki będą realizowane w ramach osi priorytetowej IV - *Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego* PI 6c - *Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego*.

W efekcie realizacji projektów zostanie utworzonych 216 nowych miejsc pracy⁶² (EPC), natomiast obiekty dziedzictwa kulturowego objęte wsparciem odwiedzi ponad 1,209 mln osób.

W 2013r. w województwie podkarpackim nastąpił wzrost (w stosunku do roku 2012r.) liczby widzów teatru i instytucji muzycznych (z 221,4 tys. do 224,8 tys. osób). Również w odniesieniu do osób zwiedzających muzea odnotowano wzrost (z 1 010,2 tys. do 1052,4 tys. osób). Zwiększyła się też liczba turystycznych obiektów zakwaterowania zbiorowego (z 452 szt. do 498 szt.) oraz liczba osób zwiedzających galeria sztuki (z 97,9 tys. do 118,4 tys. osób). Ponadto w 2013r. liczba osób korzystających z noclegów wzrosła z 730 177 do 782 127 osób).

Odnosząc się do ogólnego produktu turystycznego województwa stwierdzono, że oparty jest on na szeregu różnych atrakcji i środowisku regionu, infrastrukturze i usługach, a na jego konsumpcję wpływa dostępność komunikacyjna wizerunek regionu oraz ceny usług. Zgodnie z danymi GUS województwo podkarpackie nie należy do licznie odwiedzanych regionów Polski (10 miejsce). Generalnie ruch turystyczny w województwie wskazuje tendencję wzrostową. W 2013r. odnotowano wzrost liczby turystów zagranicznych korzystających z bazy noclegowej turystyki z 76 515 do 95 395 osób⁶³. W oparciu o dane obejmujące zwiedzanie atrakcji turystycznych oraz liczbę udzielonych noclegów ustalono, że konsumpcja turystyczna na terenie województwa podkarpackiego koncentruje się na obszarze powiatów: leskiego, bieszczadzkiego, krośnieńskiego, sanockiego oraz miast Rzeszowa i Przemyśla.

W 2014r. przeprowadzono badanie ewaluacyjne pn. *10 lat województwa podkarpackiego w UE – ocena wykorzystania funduszy europejskich w rozwoju regionu*. W raporcie końcowym z ww. badania jednoznacznie stwierdzono iż, „ogromną szansą, której województwo nie wykorzystało jest możliwość poprawy atrakcyjności turystycznej regionu, naturalnie predysponowanego do tego typu działalności. Jest to ważna rekomendacja dla nowej perspektywy finansowej. W tym zakresie istotna jest promocja regionalnych produktów turystycznych oraz wspieranie działań inwestycyjnych branży turystycznej”.⁶⁴

W ramach RPO WP dotychczas wybudowano 209,76 km szlaków turystycznych a przebudowano 5,87 km, natomiast zgodnie z umowami przebudowanych zostanie ich 295,9 km. Dodatkowo powstało 18 nowych produktów turystycznych i wybudowano 27 (w ramach umów 53) obiektów turystycznych i rekreacyjnych, z których korzysta 317 tys. osób (zgodnie z umowami ponad 331 tys. osób).

Stworzenie odpowiednich warunków do budowy nowoczesnego społeczeństwa wymaga ciągłego i wielopłaszczyznowego inwestowania w kapitał ludzki. Jedną z istotnych dziedzin w tym obszarze, jest szeroko rozumiana kultura. W kontekście zrównoważonego rozwoju społecznego ważnym zadaniem stojącym przed władzami województwa jest dążenie do zapewnienia możliwie równego i powszechnego dostępu do oferty kulturalnej.

⁶² Wartość wskaźnika Liczba miejsc pracy została podana według danych zawartych w KSI SIMIK , według wskaźnika rezultatu dla wszystkich podpisanych umów w osi VI.

⁶³ Dane lokalne GUS, Rzeszów 2014r.

⁶⁴ Raport końcowy z badania pn. *10 lat województwa podkarpackiego w UE – ocena wykorzystania funduszy europejskich w rozwoju regionu*.

Działania ukierunkowane na zrównoważony i powszechny dostęp do oferty kulturalnej na terenie województwa podkarpackiego prowadzą wyspecjalizowane instytucje kultury: muzea, teatry, filharmonia, domy i ośrodki kultury, biblioteki, galerie i salony sztuki, udostępniając społeczeństwu bogatą i różnorodną ofertę programową.

Szczególne ważne znaczenie w obszarze wysokiej kultury mają profesjonalne instytucje znajdujące się w Rzeszowie tj.: Filharmonia, Teatr im. W. Siemaszkowej oraz w Przemyśle Galeria Sztuki Współczesnej, które wypełniają swoją misję w upowszechnianiu kultury wysokiej, zyskują wysokie oceny za poziom artystycznych dokonań, ale znaczącej poprawy wymaga stan ich materialnej bazy.

Dostępność do oferty kulturalnej dla mieszkańców województwa jest ciągle dość mocno zróżnicowana, szczególnie w odniesieniu do tzw. kultury wysokiej, której centra tworzą dwa miasta: Rzeszów i Przemyśl. Poprawa w dostępności do kultury, szczególnie dla społeczeństwa zamieszkującego znacznie oddalone tereny regionu powinna stanowić priorytet w działaniach podejmowanych przez władze województwa w obszarze kultury.

W ramach RPO WP objęto wsparciem 75 obiekty/zbiory dziedzictwa kulturowego (zgodnie z umowami 101), których odwiedziło ponad 54 tys. osób. Przebudowano 13 obiektów instytucji kulturowych (zgodnie z umowami będzie to 16), natomiast wybudowano 4 obiekty instytucji kulturalnych. 33 obiekty wsparte w ramach programu zapewnia dostęp dla osób niepełnosprawnych.

Informacje nt. równości szans kobiet i mężczyzn zawarto w punkcie 2.2.1, natomiast nt. cross-financingu w punkcie 2.6.3 sprawozdania.

Podsumowanie realizacji VI osi priorytetowej

Na koniec okresu sprawozdawczego jak już wspomniano wcześniej, wskaźniki finansowe kształtują się na wysokim poziomie, gdyż poziom kontraktacji wyniósł 97,86 % alokacji, natomiast poziom płatności wyniósł 92,84 % alokacji.

Stopień realizacji wskaźników w ramach VI osi priorytetowej jest bardzo dobry. Dwa ww. wskaźniki nie zostały zrealizowane wg stanu na koniec grudnia 2014 r. w pełnej założonej wartości docelowej, jednakże wg podpisanych umów, najprawdopodobniej zostaną one osiągnięte. W ramach niniejszej osi projekty wybierane są z listy rezerwowej, natomiast nie ogłasza się nowych konkursów. Osiągnięcie wartości docelowych wskaźników zawartych w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Podkarpackiego było możliwe m.in. dzięki wyborowi przez Zarząd Województwa Podkarpackiego 21 projektów z listy rezerwowej. Ponadto w sytuacji pojawienia się wolnych środków i ewentualnego wyboru pozostałych projektów z listy rezerwowej do dofinansowania, mogą one również wpłynąć pozytywnie na zwiększenie wartości wskaźników.

Rekomendacje KE

Kontynuowano wysiłki na rzecz poprawy jakości sprawozdania rocznego w oparciu o uwagi KE. Przedstawiono postęp realizacji projektów kluczowych. Przedstawiono informacje w zakresie wskaźników dla, których wartości docelowe zostały niedoszacowane lub przeszacowane w szczególności wskaźników w obszarach, które będą realizowane w RPO WP 2014-2020. Zaprezentowano analizę porównawczą wskaźników finansowych i rzeczowych realizacji VI osi priorytetowej RPO WP.

Rekomendacje IZ RPO WP

W 2014r. IZ RPO WP kontynuowała działania mające na celu efektywniejsze wykorzystanie alokacji przeznaczonej na realizację VI osi priorytetowej. Trzeba zaznaczyć, iż w okresie sprawozdawczym odnotowano dalszy postęp finansowy i rzeczowy w realizacji RPO WP w porównaniu do roku 2013.

Mając na uwadze obecny poziom podpisanych umów oraz poziom zatwierdzonych wniosków o płatność, można stwierdzić, iż stopień realizacji założeń finansowanych i rzeczowych utrzymany jest na bardzo wysokim poziomie.

W przyszłym okresie sprawozdawczym planowane jest zakończenie realizacji ostatniego projektu kluczowego. Realizacja projektów w ramach VI osi priorytetowej przyczyni się do uruchomienia ogromnego potencjału kulturowego regionu związanego nie tylko z dbałością o zachowanie, ale z pomnażaniem dziedzictwa kulturowego. Realizacja niniejszej osi stymulować będzie rozwój gospodarki województwa, w szczególności obszarów biedniejszych, lecz posiadających walory turystyczne, jak również szansą powstania na tych obszarach nowych miejsc pracy w turystyce.

3.6.2. Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi

Opis problemów, które pojawiły się podczas wdrażania przedstawiono w pkt 2.3. W trakcie realizacji VI osi priorytetowej nie wystąpiły specyficzne dla tego obszaru wsparcia problemy.

3.7. Oś priorytetowa 7: Spójność wewnątrzregionalna

Celem niniejszej osi jest zmniejszanie różnic rozwojowych występujących wewnątrz województwa. Realizacja wskazanego celu będzie dokonana poprzez następujące cele szczegółowe:

- wzmocnienie ośrodków miejskich,
- ożywienie społeczno gospodarcze obszarów zdegradowanych,
- zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej obszarów zmarginalizowanych gospodarczo.

Realizacja wymienionych celów będzie następować poprzez działania:

- 7.1 Rewitalizacja miast,
- 7.2 Rewitalizacja obszarów zdegradowanych,
- 7.3 Aktywizacja obszarów zmarginalizowanych gospodarczo oraz wsparcie terenów zniszczonych przez powódź.

Środki finansowe z EFRR przewidziane do wykorzystania w ramach osi priorytetowej na cały okres programowania 2007-2013 wynoszą 79 541 547 euro. Wkład wspólnotowy, jaki przeznaczono na jej realizację stanowi 6,64% alokacji EFRR na RPO WP.

3.7.1. Osiągnięcie celów i analiza postępów celów i analiza postępów

Informacja na temat fizycznych i finansowych postępów priorytetu

Tabela 4.7 Postęp rzeczowy wg priorytetów - Oś priorytetowa 7: *Spójność wewnątrzregionalna* stanowi załącznik nr 4.7 do sprawozdania.

Analiza jakościowa

W okresie sprawozdawczym w ramach VII osi priorytetowej RPO WP nie przeprowadzono naboru wniosków.

Od początku realizacji Programu ogłoszono 4 konkursy. Szacunkowa kwota przeznaczona na dofinansowanie projektów w ramach konkursów wyniosła 61 127 326,66 euro (255 500 000 PLN). Złożono 190 projektów z wnioskowanym dofinansowaniem wynoszącym 133 648 756,61 euro (558 625 072,89 PLN), tj. 218,6% szacunkowej kwoty przeznaczonej na dofinansowanie projektów.

W 2014r. w osi priorytetowej VII Spójność wewnątrzregionalna nie przeprowadzono oceny formalnej wniosków, zaś od początku realizacji Programu w osi priorytetowej VII *Spójność wewnątrzregionalna* liczba wniosków ocenionych pozytywnie pod względem formalnym wyniosła 160 na łączną wartość dofinansowania 117 262 205,10 euro (490 132 564,89 PLN). W okresie sprawozdawczym zatwierdzono do realizacji 1 projekt o wartości wnioskowanego dofinansowania 191 104,09 euro (798 776,89 PLN), zaś od początku wdrażania Programu zatwierdzono do realizacji 144 projekty o wartości wnioskowanego dofinansowania 99 042 208,67 euro (413 976 623,81 PLN). W 2014r. podpisano 1 umowę, natomiast od początku realizacji Programu podpisano 143 umowy na łączną wartość wnioskowanego dofinansowania z EFRR 77 546 692,01 euro (324 129 663,27 PLN), co stanowi 97,50% dostępnej kwoty alokacji z EFRR w ramach VII osi priorytetowej.

W okresie sprawozdawczym Instytucja Zarządzająca RPO WP zatwierdziła 125 wniosków beneficjentów o płatność na łączną kwotę dofinansowania z EFRR 12 339 488,74 euro (51 576 595,04 PLN). Od początku realizacji Programu zatwierdzono 901 wniosków beneficjentów o płatność na łączną kwotę dofinansowania z EFRR 72 655 296,43 euro (303 684 608 PLN), co stanowi 91,34% dostępnej kwoty alokacji z EFRR w ramach VII osi priorytetowej.

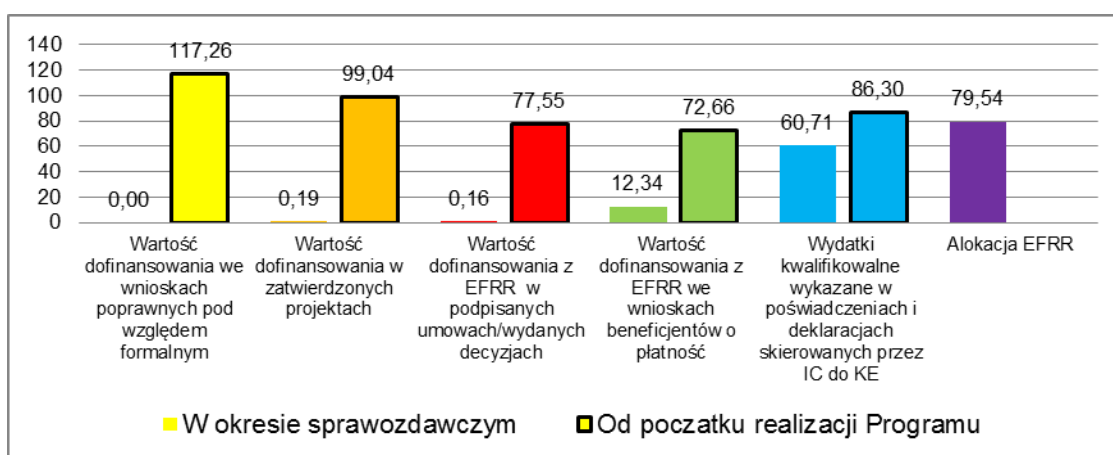
W 2014r. na rzecz beneficjentów zrealizowano płatności w kwocie 11 916 233,75 euro (49 807 473,83 PLN), zaś od początku realizacji Programu w kwocie 73 176 422,92 euro (305 862 812,53 PLN).

W okresie sprawozdawczym w ramach Poświadczenia i deklaracji wydatków oraz wniosku o płatność okresową od Instytucji Certyfikującej do Komisji Europejskiej zadeklarowano 60 707 735,43 euro wydatków kwalifikowanych, zaś od początku realizacji Programu 86 298 264,09 euro.

Na koniec okresu sprawozdawczego zakończyła się realizacja:

- 58 projektów na kwotę dofinansowania z EFRR w wysokości 37 982 527,89 euro (158 759 370,08 PLN) w ramach działania 7.1 *Rewitalizacja miast*,
- 16 projektów na kwotę dofinansowania z EFRR w wysokości 7 816 475,07 euro (32 671 302,49 PLN) w ramach działania 7.2 *Rewitalizacja obszarów zdegradowanych*,
- 53 projekty na kwotę dofinansowania EFRR w wysokości 15 943 996,20 euro (66 642 715,33 PLN) w ramach działania 7.3 *Aktywizacja obszarów zmarginalizowanych gospodarczo oraz wsparcie terenów zniszczonych przez powódź*.

Wykres 85. Stan wdrażania VII osi priorytetowej w okresie sprawozdawczym oraz od początku realizacji Programu (w mln euro).

Źródło: KSI SIMIK(07-13).

W ramach VII osi zakontraktowano 97,49% alokacji środków, natomiast w złożonych wnioskach o płatność kwota dofinansowania UE stanowi 92% alokacji. Stopień realizacji osi jest zaawansowany i nie przewiduje się zagrożenia związanego z niewykorzystaniem alokacji przeznaczonej na realizację ww. osi.

Analizując zakończone projekty należy stwierdzić, że postęp finansowy w VII osi priorytetowej jest na wysokim poziomie (91% wydatkowania alokacji przeznaczonej na tą oś priorytetową). Jednocześnie postęp rzeczowy 19 wskaźników w działaniach VII osi priorytetowej w zakończonych projektach wykazuje, iż 10 wsk. (53% wszystkich wsk.) osiągnęło/przekroczyło już wartość docelową, 4 wsk. osiągnęły wartość między 50-75%, 5 wsk. osiągnęły wartości między 0-50%. Analizując ww. informacje podkreśla się, iż przy prawie wpelni wydatkowanej alokacji, 53% liczby wskaźników działań osi priorytetowej osiągnęło wartości docelowe powyżej 75%.

W ramach podpisanych umów 15 wsk. w działaniach VII osi priorytetowej (79% wszystkich wsk.) osiągnie/przekroczy wartości docelowe, 1 wsk. osiągnie wartość między 50-75%, natomiast 3 wsk. osiągną wartości między 1-50% wartości docelowej. Sytuacja ta wskazuje, iż 79% liczby wskaźników działań osi priorytetowej osiągnie postęp rzeczowy powyżej.

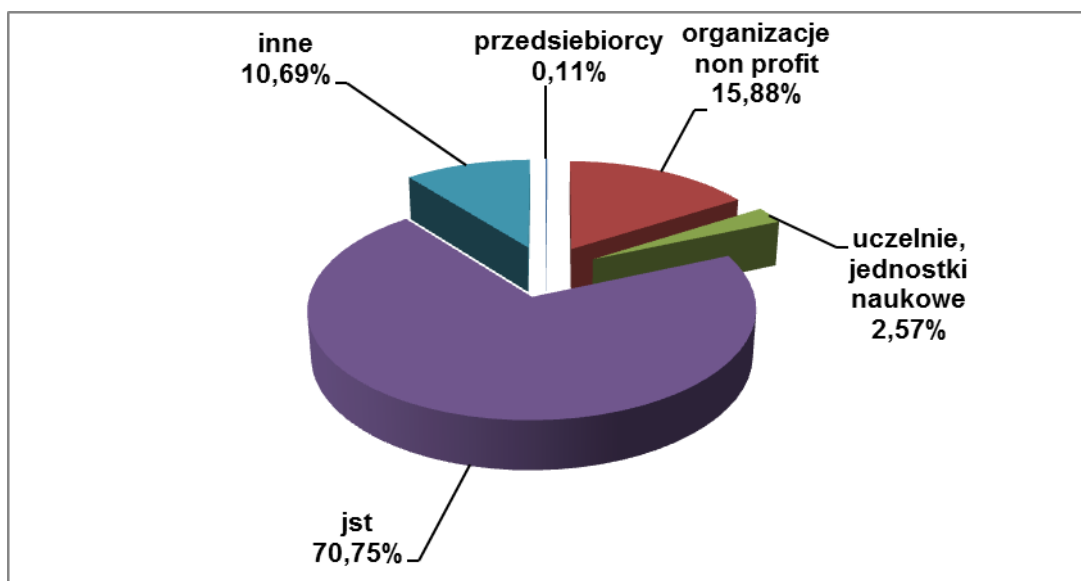
Postęp rzeczowy w realizacji wskaźników, w tej osi priorytetowej jest na zbliżonym poziomie co postęp finansowy.

Działania wspierane w ramach niniejszej osi priorytetowej przyczyniają się do realizacji celów *Strategii Europa 2020* i jednocześnie wpisują się w poszczególne obszary *Krajowego Programu Reform na rzecz realizacji Strategii Europa 2020*. Więcej informacji w tym zakresie podano punkcie 2.1.6.6.

Powyższy stopień osiągnięcia wskaźników celu ww. osi priorytetowej potwierdza realizację celu głównego RPO WP jakim jest wzrost krajowej i międzynarodowej konkurencyjności gospodarki oraz poprawa dostępności przestrzennej Podkarpacia, a także celu Strategii Rozwoju Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2020: *Podniesienie krajowej i międzynarodowej konkurencyjności gospodarki regionu poprzez wzrost jej innowacyjności, a tym samym efektywności, która stworzy warunki do zwiększenia zatrudnienia oraz wzrostu dochodów i poziomu życia ludności.*

Od początku realizacji Programu w ramach VII osi priorytetowej dominującą grupę beneficjentów stanowiły jednostki samorządu terytorialnego – 92 umowy na łączną wartość dofinansowania z EFRR 54 864 461,90 euro (229 322 477,87 PLN), z organizacjami non profit podpisano 11 umów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 12 315 925,88 euro (51 478 106,98 PLN). Ponadto w ramach VII osi priorytetowej realizowane są 2 projekty uczelni wyższych na łączną wartość dofinansowania z EFRR 1 992 515,54 euro (8 328 316,46 PLN), 1 projekt przedsiębiorcy na łączną wartość dofinansowania z EFRR 85 895,22 euro (359 024,86 PLN) oraz 37 projektów realizowanych przez spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe na łączną wartość dofinansowania z EFRR 8 287 893,46 euro (34 641 737,10 PLN).

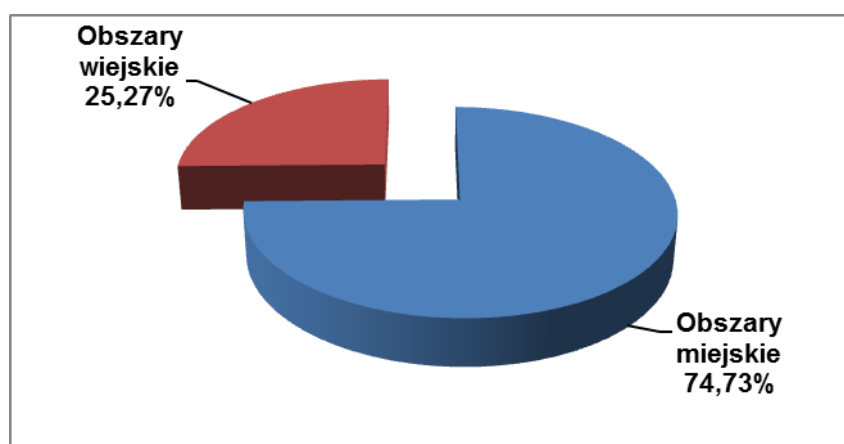
Wykres 86. Udział poszczególnych grup beneficjentów wg wartości podpisanych umów w ramach VII osi priorytetowej na dzień 31 grudnia 2014r. (%).

Źródło: KSI SIMIK (07-13).

Od początku realizacji Programu w ramach VII osi priorytetowej podpisano 89 umów dla projektów realizowanych na obszarach miejskich na łączną wartość dofinansowania z EFRR 58 082 810,04 euro (242 774 529,44 PLN), natomiast dla projektów realizowanych na obszarach wiejskich podpisano 54 umowy na łączną wartość dofinansowania z EFRR 19 463 881,96 euro (81 355 133,83 PLN). Z ww. informacji wynika, iż na obecnym etapie realizacji programu na obszarze miejskim realizowanych jest więcej projektów o wyższej wartości dofinansowania niż na obszarze wiejskim, co wynika z charakteru wsparcia w VII osi priorytetowej. Należy zaznaczyć, iż część wsparcia w VII osi priorytetowej przeznaczona jest na rewitalizację miast, a także zdegradowanych obszarów przemysłowych.

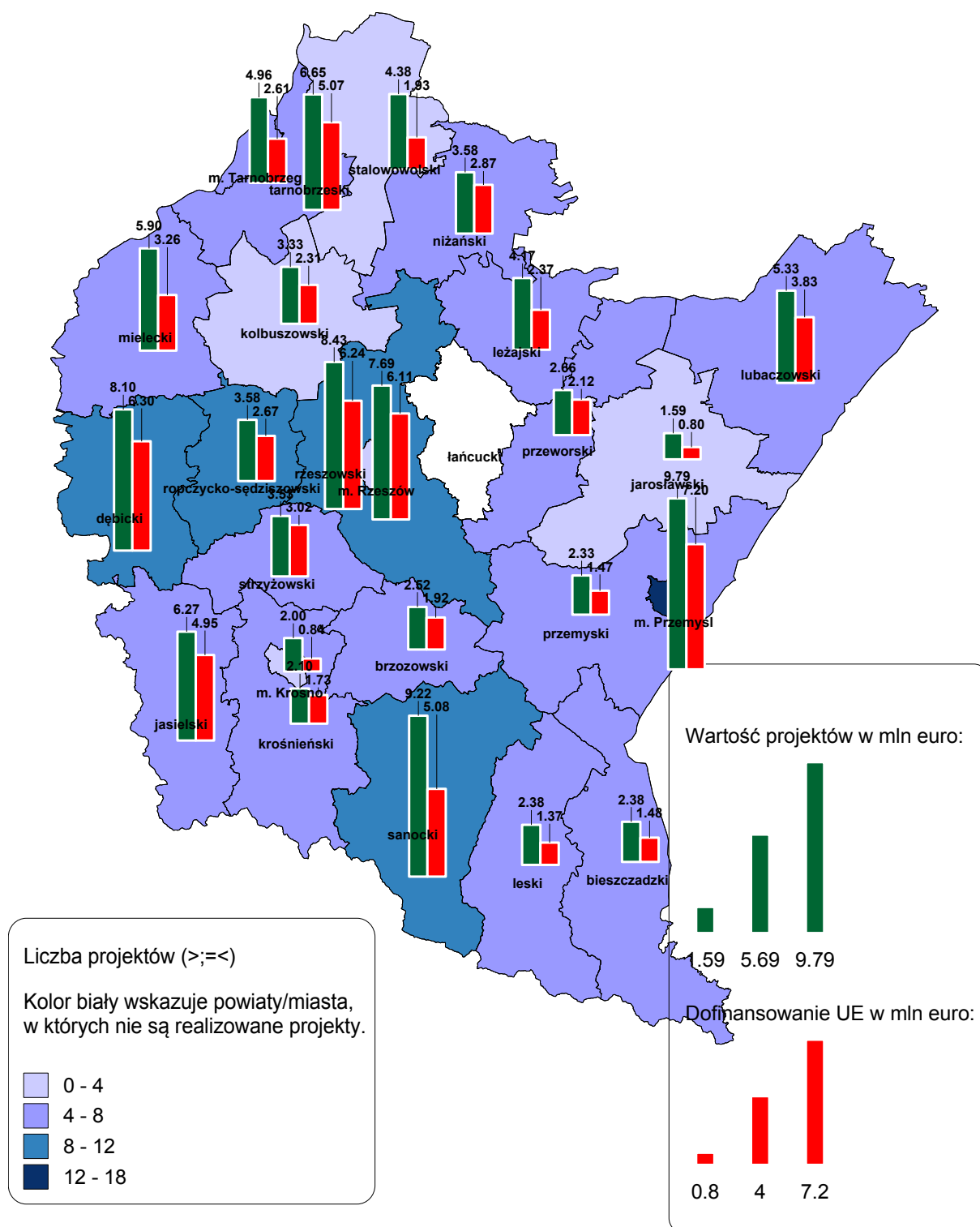
Wykres 87. Rozkład dofinansowania projektów w podpisanych umowach w ramach VII osi priorytetowej RPO WP– podział wg obszarów realizacji projektów (%)

Źródło: KSI SIMIK (07-13).

Od początku realizacji Programu w ramach VII osi priorytetowej na obszarze defaworyzowanym realizowanych jest 39 projektów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 18 275 784,38 euro (76 389 123,56 PLN), w tym powiat: bieszczadzki 4 umowy na łączną wartość dofinansowania z EFRR 1 481 520,97 euro (6 192 461,35 PLN), brzozowski 6 umów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 1 922 152,30 euro (8 034 212,18 PLN), kolbuszowski 3 umowy na łączną wartość dofinansowania z EFRR 2 306 441,98 euro (9 640 466,17 PLN), leski 5 umów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 1 372 726,50 euro (5 737 722,23 PLN), lubaczowski 7 umów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 3 828 561,05 euro (16 002 619,48 PLN), niżański 4 umowy na łączną wartość dofinansowania z EFRR 2 874 654,20 euro (12 015 479,62 PLN), przemyski 5 umów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 1 470 324,28 euro (6 145 661,43 PLN) oraz strzyżowski 5 umów na łączną wartość dofinansowania z EFRR 3 019 403,11 euro (12 620 501,10 PLN).

Mapa 16. Projekty w ramach VII osi priorytetowej wg miejsca realizacji – na podstawie podpisanych umów na dzień 31 grudnia 2014r.

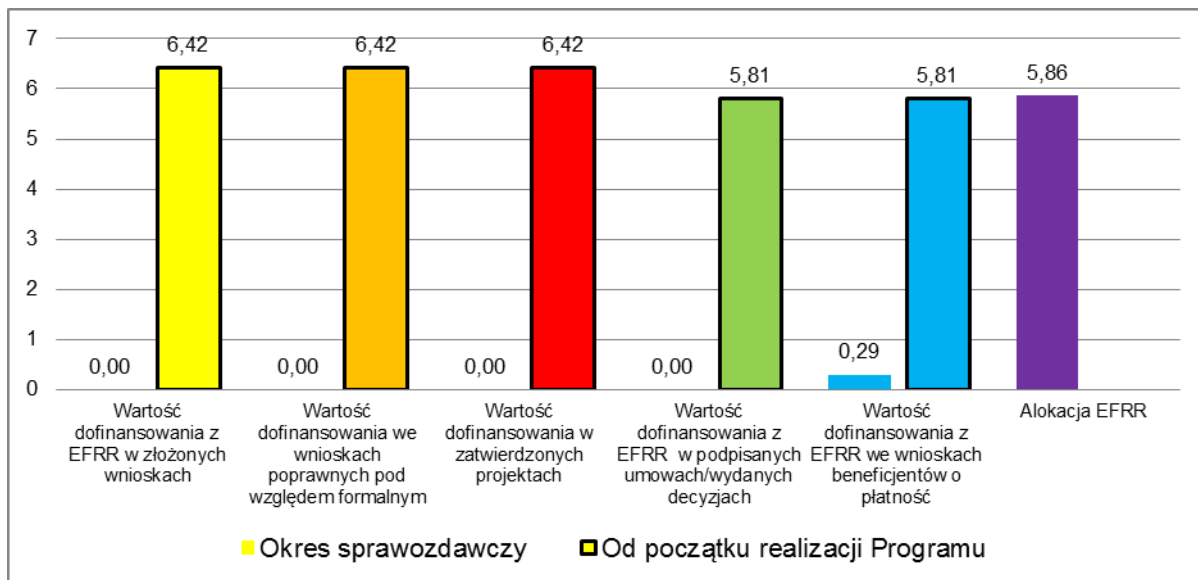

Informacje na temat projektów realizowanych w innych programach operacyjnych w ramach perspektywy finansowej 2007-2013 w województwie podkarpackim zamieszczono w załączniku nr 17.

Projekty kluczowe

W ramach VII osi priorytetowej przewidziano do realizacji 1 projekt kluczowy na łączną kwotę dofinansowania w wysokości 5 808 461,80 euro (24 278 208,80 PLN), co stanowi 7,3% dostępnej kwoty alokacji z EFRR w ramach VII osi priorytetowej. Wg stanu na koniec okresu sprawozdawczego projekt został zakończony i rozliczony.

Wykres 88. Stan wdrażania projektu kluczowego w ramach VII osi priorytetowej RPO WP w okresie sprawozdawczym oraz od początku realizacji Programu (w mln euro).

Mieszkalnictwo

Na koniec okresu sprawozdawczego zakontraktowano 41 projektów z zakresu mieszkalnictwa na kwotę dofinansowania z EFRR 10 605 740,25 euro (44 329 873,11 PLN), w ramach których wskaźnik liczba zbudowanych / przebudowanych / doposażonych obiektów infrastruktury mieszkalnictwa wynosi 236 szt. Projekty obejmujące swym zakresem wsparcie mieszkalnictwa realizowane są w dużej części przez spółdzielnie, wspólnoty mieszkaniowe lub inne formy skupiające prywatnych właścicieli / zarządców nieruchomości. Jedynie 2 projekty realizowane są przez jednostkę samorządu terytorialnego. Projekty w dużej części dotyczą prac modernizacyjnych w obiektach zabytkowych, a także popegeerowskich i poprzemysłowych.

W roku 2014 w województwie podkarpackim zmniejszyła się liczba mieszkań oddanych do użytkowania (o 2,9%) oraz liczba wydanych pozwoleń na budowę (o 35,5%). Wzrosła natomiast liczba mieszkań, których budowę rozpoczęto (o 7,4%). W 2014r. oddano do użytkowania 6 435 mieszkań tj. o 238 mieszkań więcej niż w analogicznym okresie 2013r. Więcej mieszkań przekazano w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem (o 120), w budownictwie spółdzielczym (o 69) i w budownictwie zakładowym (o 23), natomiast mniej w budownictwie komunalnym (o 1). W 2014r. liczba mieszkań oddanych do użytkowania w budownictwie indywidualnym utrzymała się na takim samym poziomie, jak w roku ubiegłym⁶⁵.

⁶⁵ Urząd statystyczny w Rzeszowie – Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa podkarpackiego 2014r.

Bezdomność i deprywacja mieszkaniowa są jednymi z najbardziej dotkliwych przykładów ubóstwa i wykluczenia społecznego w dzisiejszym społeczeństwie. Uwarunkowania ubóstwa, w każdej jego formie, związane są przede wszystkim z wykształceniem, aktywnością zawodową jak również strukturą gospodarstwa domowego. Pomimo tego, że dostęp do przystępnego finansowo mieszkania jest podstawową potrzebą i podstawowym prawem każdego człowieka, zagwarantowanie tego prawa wciąż stanowi duże wyzwanie w wielu państwach członkowskich UE. Dlatego też istotnym elementem unijnej strategii w zakresie włączenia społecznego wciąż pozostaje opracowanie odpowiednich i zintegrowanych rozwiązań tak, aby zapobiec bezdomności i skutecznie zająć się rozwiązaniem tego problemu. Choć większość osób w trudnej sytuacji żyje w dużych skupiskach miejskich, w ujęciu względnym wyraźna jest ich nadreprezentacja na obszarach wiejskich i geograficznie oddalonych. W celu rozwiązywania problemów w ww. zakresie należy m. in. zwiększać synergie między działaniami finansowanymi ze środków funduszy strukturalnych, zarówno na obszarach wiejskich, jak i w miastach.

Kwestia ubóstwa mieszkaniowego jest m. in. uwzględniona w *Krajowym Programie Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020*. W ramach priorytetu V ww. programu zawarte są m. in. propozycje w zakresie modyfikacji systemu budownictwa społecznego skierowanego do osób, których dochody są zbyt wysokie na ubieganie się o najem mieszkania gminnego i zbyt niskie, aby zakupić lub wynająć mieszkanie na rynku komercyjnym. *Inne przedsięwzięcia przewidziane w ramach V priorytetu to umożliwienie łączenia środków strukturalnych z Unii Europejskiej ze środkami na finansowe wsparcie w tworzeniu lokali socjalnych, mieszkań chronionych, noclegowni i domów dla bezdomnych pochodzących z Funduszu Dopłat umiejscowionego w Banku Gospodarstwa Krajowego, wykorzystywanie środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego na poprawę dostępu do mieszkań chronionych, mieszkań wspomaganych, mieszkań treningowych oraz noclegowni i domów dla bezdomnych oraz rozwój partnerstwa publiczno-prywatnego dla tworzenia mieszkań społecznych, a także włączenie sektora prywatnego w tworzenie mieszkań społecznych.*

Teren województwa podkarpackiego, nie był i nie jest obszarem wysoko uprzemysłowionym. Stąd problem obecności terenów zdewastowanych i zdegradowanych na skutek działalności przemysłu, odnosić należy do kilku, relatywnie niewielkich obszarów. Degradacja i dewastacja gruntów, może mieć swoje źródło w wadliwej gospodarce rolnej. W przeszłości główny udział w degradacji i dewastacji gruntów w województwie podkarpackim miały kopalnie siarki w Machowie, Jeziórku i Baszni k/Lubaczowa. Największe szkody przyniosła również długoletnia działalność wydobywcza i przetwórcza siarki kopalni odkrywkowej i otworowej w okolicach Tarnobrzega. Także przemysł maszynowy i energetyczny obecny na terenie miasta Stalowa Wola, doprowadził do powstania lokalnych terenów z cechami degradacji środowiska naturalnego.

Podsumowując należy zaznaczyć, że powierzchnia gruntów wymagających rekultywacji w województwie podkarpackim na przestrzeni lat ulega sukcesywnemu zmniejszeniu, przy czym powierzchnia posiarkowych gruntów wymagających rekultywacji zmniejszyła się znacząco i nie stanowi już istotnego problemu ekologicznego. Grunty wymagające rekultywacji, zdewastowane w wyniku eksploatacji surowców skalnych (głównie piasków

i żwirów) występują w dużym rozproszeniu i nie stanowią istotnego problemu w skali regionalnej⁶⁶.

Informacje nt. równości szans kobiet i mężczyzn zawarto w punkcie 2.2.1, natomiast nt. cross-financingu w punkcie 2.6.3 sprawozdania.

Szczegółowe informacje dotyczące podejmowanych w okresie sprawozdawczym działań w ramach procesu ewaluacji przedstawiono w pkt 2.7 *Monitorowanie i ocena*.

Rekomendacje KE

Kontynuowano wysiłki na rzecz poprawy jakości sprawozdania rocznego w oparciu o uwagi KE. Przedstawiono postęp realizacji projektów realizowanych w ramach VII osi priorytetowej, w tym projektu kluczowego. Dokonano analizy porównawczej między wskaźnikami produktu i finansowej realizacji VII osi priorytetowej RPO WP. Przedstawiono informacje w zakresie wskaźników dla, których wartości docelowe zostały niedoszacowane lub przeszacowane w szczególności wskaźników w obszarach, które będą realizowane w RPO WP 2014-2020.

Rekomendacje IZ RPO WP

W 2014r. IZ RPO WP kontynuowała działania mające na celu efektywniejsze wykorzystanie alokacji przeznaczonej na realizację VII osi priorytetowej.

Trzeba zaznaczyć, iż w okresie sprawozdawczym odnotowano postęp finansowy w realizacji RPO WP w porównaniu do roku 2013.

Biorąc pod uwagę kontraktację projektów od początku realizacji Programu wykorzystano 98% dostępnej kwoty alokacji z EFRR w ramach VII osi priorytetowej RPO WP na lata 2007-2013. Poziom zatwierdzonych wniosków o płatność od początku realizacji Programu stanowi 92% dostępnej kwoty alokacji z EFRR w ramach VII osi priorytetowej.. Mając na uwadze obecny poziom podpisanych umów oraz poziom zatwierdzonych wniosków o płatność, można stwierdzić, iż stopień realizacji założeń finansowanych i rzeczowych utrzymany jest na bardzo wysokim poziomie.

W przypadku uwolnienia się środków będzie możliwa realizacja projektów z list rezerwowych. Przeprowadzenie ww. działań ma na uwadze poprawę stopnia osiągnięcia wskaźników finansowych i rzeczowych zarówno dla ww. działań, jak i całej osi priorytetowej oraz osiągnięcie celów, w tym celu głównego osi VII RPO WP tj.: Zmniejszenie występujących wewnątrz województwa różnic rozwojowych. Integralnym elementem wsparcia, w ramach VII osi priorytetowej, przyczyniającym się do realizacji celów Programu będą również działania w zakresie uzbrojenia i zwiększenia dostępności wolnych terenów inwestycyjnych w celu przyciągnięcia firm i wykwalifikowanych pracowników oraz ograniczenie odpływu ludności.

⁶⁶Raport o stanie zagospodarowania przestrzennego województwa podkarpackiego oraz ocena realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym ujętych w obowiązującym Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego, Rzeszów 2014.

Działanie 7.1 Rewitalizacja miast

Celem działania 7.1 *Rewitalizacja miast* jest wzmocnienie ośrodków miejskich.

Środki finansowe przewidziane do wykorzystania w ramach ww. działania na cały okres programowania 2007-2013 z EFRR wynoszą 46 581 834 euro. Wkład wspólnotowy jaki został przeznaczony na realizację przedmiotowego działania wynosi 3,89% alokacji EFRR na RPO WP.

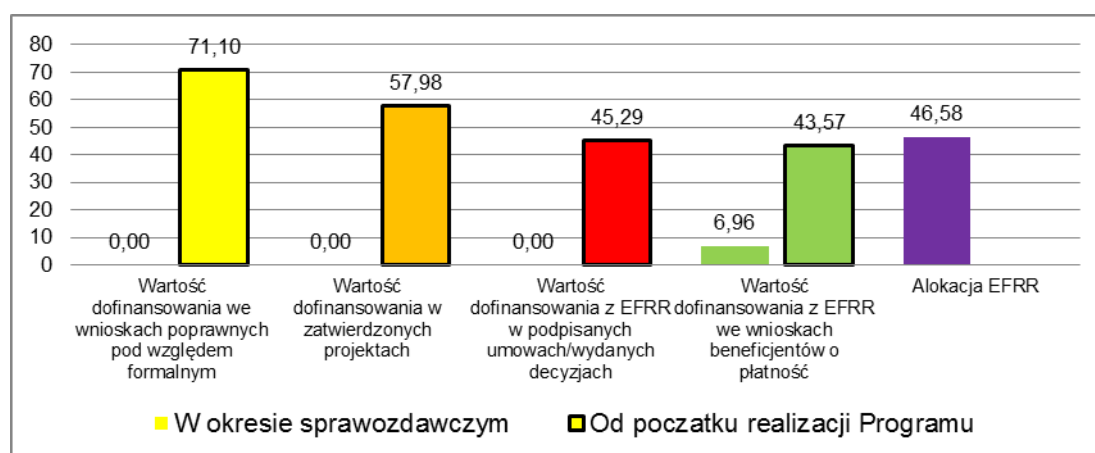
Informacja na temat fizycznych i finansowych postępów działania

Tabela 4.7.1. Postęp rzeczowy wg osi priorytetowej – Oś priorytetowa VII: *Spójność wewnątrzregionalna*, działanie 7.1 *Rewitalizacja miast* stanowi załącznik 4.7 do sprawozdania.

Analiza jakościowa

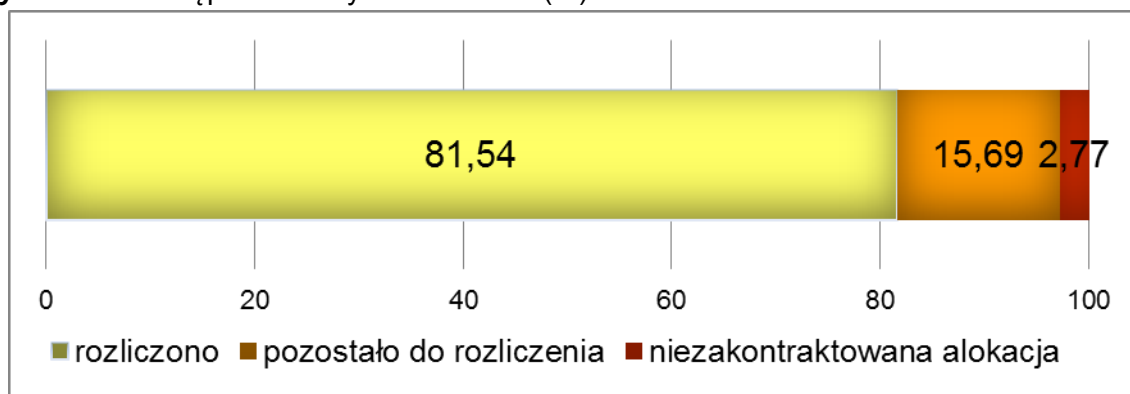
Od początku realizacji Programu w ramach ww. działania przeprowadzono 1 konkurs. Szacunkowa kwota przeznaczona na dofinansowanie projektów w ramach konkursu wyniosła 22 369 491,36 euro (93 500 000 PLN). Złożono 83 projekty z wnioskowanym dofinansowaniem wynoszącym 74 094 446 euro (309 699 965,43 PLN), tj. 331% szacowanej kwoty przeznaczonej na konkurs.

Wykres 89. Stan wdrażania działania 7.1 *Rewitalizacja miast* RPO WP w okresie sprawozdawczym oraz od początku realizacji Programu (w mln euro).

W ramach działania 7.1 zakontraktowano 97% alokacji środków, natomiast w złożonych wnioskach o płatność kwota dofinansowanie UE stanowiła 94% alokacji. Stopień realizacji działania jest na bardzo wysokim poziomie.

Wykres 90. Postęp finansowy działania 7.1 (%).

Postęp rzeczowy

Postęp rzeczowy wykazano w odniesieniu do 58 zakończonych projektów na łączną wartość dofinansowania z EFRR w wysokości 37 982 527,89 euro (158 759 370,08 PLN). Zakończone projekty stanowią 89% liczby oraz 84% wartości wszystkich podpisanych umów w ramach działania 7.1, a także 81% alokacji przeznaczonej na działanie.

W ramach działania 7.1 kwalifikowały się do dofinansowania wyłącznie projekty zlokalizowane na terenie jednego z miast wskazanych w załączniku nr 6 do RPO na obszarach, dla których sporządzono lokalny program rewitalizacji i które wyznaczone zostały zgodnie z *Wytycznymi w zakresie przygotowania lokalnych programów rewitalizacji*. Idea kryteriów wyboru projektów w ww. działaniu polegała na specyficznej kombinacji kryteriów opierających się na danych statystycznych dla danego miasta - gminy (wyżej punktowano miasta o niekorzystnie przedstawiających się wybranych parametrach statystycznych) z kryteriami wynikającymi z charakterystyki samego projektu (np. objęcie projektem obiektu zabytkowego). Dofinansowane projekty z pewnością nie są w stanie rozwiązać wszystkich problemów w miastach, w których są realizowane, jednak z pewnością przyczynią się do poprawy jakości życia ich mieszkańców. Warto zaznaczyć, iż dużym zainteresowaniem cieszyło się wsparcie na infrastrukturę mieszkalnictwa.

a) Wskaźniki produktu i rezultatu, które zostały osiągnięte w 100 % a nawet przekroczone:

- *Powierzchnia odnowionych budynków.*
- *Powierzchnia zagospodarowanych obszarów.*
- *Liczba projektów zapewniających zrównoważony rozwój oraz poprawiających atrakcyjność miast i miasteczek.*
- *Liczba miejsc pracy utworzonych na obszarach odnowionych.*

Wskaźnik *Powierzchnia odnowionych budynków* w porównaniu do wartości docelowej założonej dla roku 2015r. został osiągnięty w wielkości 14 566%. Tak wysoki procent wskazuje na niedoszacowanie wskaźnika w dokumentach programowych.

Wskaźnik *Powierzchnia zagospodarowanych obszarów* w porównaniu do wartości docelowej założonej dla roku 2015r. został osiągnięty w wielkości 747%. Tak wysoki procent, podobnie jak powyżej, wskazuje na niedoszacowanie wskaźnika w dokumentach programowych.

Liczba projektów zapewniających zrównoważony rozwój oraz poprawiających atrakcyjność miast i miasteczek. Wskaźnik w porównaniu do wartości docelowej założonej dla roku 2015r.

został osiągnięty w wielkości 215%. Na wysoką wartość wskaźnika wpływ miały zawarte umowy o dofinansowanie z ww. działania, ponieważ każdy projekt realizowany na podstawie tych umów wpisuje się swoim zakresem w realizację ww. wskaźnika.

b) Wskaźnik rezultatu, który osiągnął niski poziom realizacji, natomiast zgodnie z zakontraktowanymi projektami jego wartości docelowa może zostać osiągnięta w przedziale 75-100%:

– *Liczba firm założonych na obszarach odnowionych.*

Jak wynika z podpisanych umów o dofinansowanie, wartości docelowe większości ww. wskaźników w ramach działania 7.1 zostały w pełni osiągnięte (z wyjątkiem wskaźnika *Liczba firm założonych na obszarach odnowionych*). Zarząd Województwa Podkarpackiego wybrał do dofinansowania 17 projektów znajdujących się na liście rezerwowej w ramach niniejszego działania, natomiast pozostałe projekty z listy rezerwowej nie zakładają realizacji ww. wskaźnika.

Działanie 7.2 Rewitalizacja obszarów zdegradowanych

Celem działania 7.2 *Rewitalizacja obszarów zdegradowanych* jest ożywienie społeczno-gospodarcze obszarów zdegradowanych. Środki finansowe przewidziane do wykorzystania w ramach ww. działania na cały okres programowania 2007-2013 z EFRR wynoszą 15 703 838 euro. Wkład wspólnotowy jaki został przeznaczony na realizację przedmiotowego działania wynosi 1,31% alokacji EFRR na RPO WP.

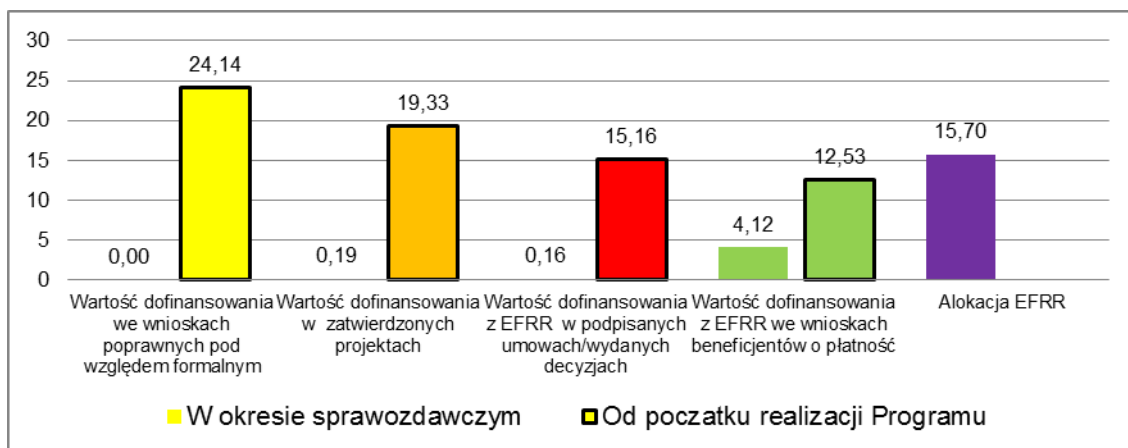
Informacja na temat fizycznych i finansowych postępów działania

Tabela 4.7.2 Postęp rzeczowy wg osi priorytetowej – Oś priorytetowa 7: *Spójność wewnątrzregionalna*, działanie 7.2 *Rewitalizacja obszarów zdegradowanych* stanowi załącznik nr 4.7 do sprawozdania.

Analiza jakościowa

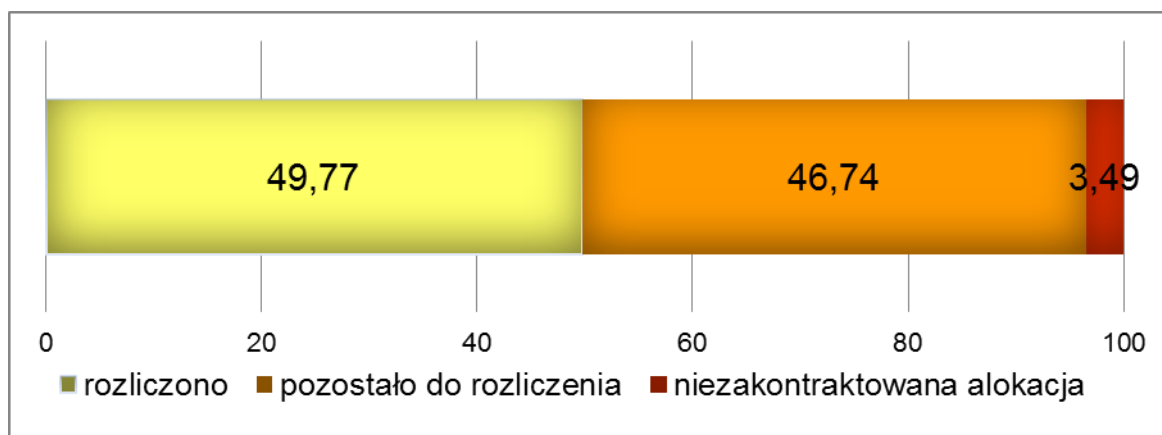
Od początku realizacji Programu w ramach działania 7.2 przeprowadzono 1 konkurs. Szacunkowa kwota przeznaczona na dofinansowanie projektów w konkursie wyniosła 11 244 557,15 euro (47 000 000 PLN). Złożono 41 projektów z wnioskowanym dofinansowaniem wynoszącym 34 475 190,15 euro (144 099 399,79 PLN), co stanowi 306,6% szacunkowej kwoty przeznaczonej na dofinansowanie projektów.

Wykres 91. Stan wdrażania działania 7.2 *Rewitalizacja obszarów zmarginalizowanych* RPO WP w okresie sprawozdawczym oraz od początku realizacji Programu (w mln euro).

W ramach działania 7.2 zakontraktowano 97% alokacji środków, natomiast w złożonych wnioskach o płatność kwota dofinansowania UE stanowiła 80% alokacji. Stopień realizacji działania jest na wysokim poziomie.

Wykres 92. Postęp finansowy działania 7.2 (%).

Postęp rzeczowy

Postęp rzeczowy wykazano w odniesieniu do 16 zakończonych projektów na łączną wartość dofinansowania z EFRR w wysokości 7 816 475,07 euro (32 671 302,49 PLN). Zakończone projekty stanowią 67% liczby oraz 52 % wartości wszystkich podpisanych umów w ramach działania 7.2, a także 50% alokacji przeznaczonej na działanie.

W ramach ww. działania kwalifikowały się do dofinansowania wyłącznie projekty zlokalizowane na obszarach, dla których sporządzono lokalny program rewitalizacji i które wyznaczone zostały zgodnie z *Wytycznymi w zakresie przygotowania lokalnych programów rewitalizacji*. W działaniu 7.2 kryteria wyboru projektów również opierały się na kombinacji kryteriów statystycznych i indywidualnych dla projektu, przy czym do tych drugich wprowadzono – biorąc pod uwagę specyfikę tego działania – kryterium promujące projekty służące prowadzeniu działalności gospodarczej. Dzięki temu kryterium cel określony w tym działaniu w zakresie wsparcia projektów promujących przedsiębiorczość i zastosowanie nowych technologii ma szansę być w 100% osiągnięty.

a) Wskaźnik rezultatu, który został osiągnięty w 100 %, a nawet przekroczony:

- *Powierzchnia odnowionych budynków.*

Tak duża wartość związana z szacowaną realizacją wynika prawdopodobnie z niedoszacowania wartości docelowej założonej w dokumentach programowych dla tego wskaźnika.

b) Wskaźniki produktu i rezultatu, które osiągnęły niski poziom realizacji, natomiast zgodnie z zakontraktowanymi projektami ich wartości docelowe mogą zostać osiągnięte w przedziale 75-100%, w 100% lub przekroczone:

- *Liczba projektów promujących przedsiębiorczość i zastosowanie nowych technologii.*
- *Liczba projektów oferujących usługi promujące równość szans i zapobiegających wykluczeniu społecznemu przedstawicieli mniejszości narodowych i ludzi młodych.*
- *Powierzchnia zagospodarowanych obszarów,*
- *Liczba miejsc pracy utworzonych na obszarach odnowionych.*

c) Wskaźnik rezultatu, w którym odnotowano niepełny poziom realizacji, jednocześnie poziom kontraktacji wskazuje, że wartość docelowa nie zostanie osiągnięta (w nawiasie podano procentowy poziom osiągnięcia wartości docelowej dla roku 2015, zgodnie z podpisanymi umowami):

- *Liczba firm założonych na obszarach odnowionych (14%).*

W ramach działania 7.2 zostały wybrane do dofinansowania projekty z listy rezerwowej (8 projektów), pomimo tego wartość dwóch ww. wskaźników na koniec okresu sprawozdawczego nie osiągnęła założonej wartości docelowej.

Działanie 7.3 Aktywizacja obszarów zmarginalizowanych gospodarczo oraz wsparcie terenów zniszczonych przez powódź.

Celem działania 7.3 *Aktywizacja obszarów zmarginalizowanych gospodarczo oraz wsparcie terenów zniszczonych przez powódź* jest zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej obszarów zmarginalizowanych gospodarczo oraz wsparcie terenów zniszczonych przez powódź.

Środki finansowe przewidziane do wykorzystania w ramach ww. działania na cały okres programowania 2007-2013 z EFRR wynoszą 17 255 875 euro. Wkład wspólnotowy, jaki został przeznaczony na realizację przedmiotowego działania wynosi 1,44% alokacji EFRR na RPO WP.

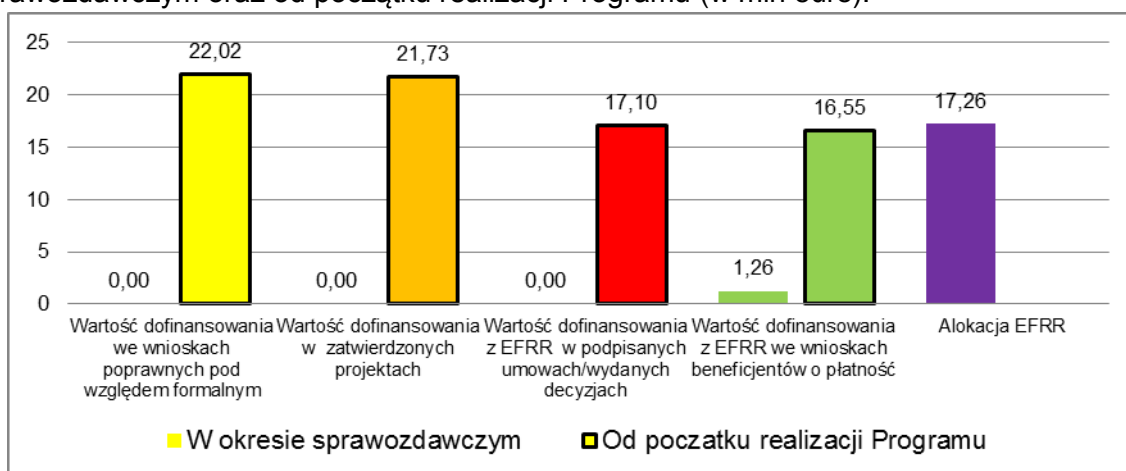
Informacja na temat fizycznych i finansowych postępów działania

Tabela 4.7.3 Postęp rzeczowy wg osi priorytetowej – Oś priorytetowa 7: *Spójność wewnątrzregionalna*, działanie 7.3 *Aktywizacja obszarów zmarginalizowanych gospodarczo oraz wsparcie terenów zniszczonych przez powódź* stanowi załącznik nr 4.7 do sprawozdania.

Analiza jakościowa

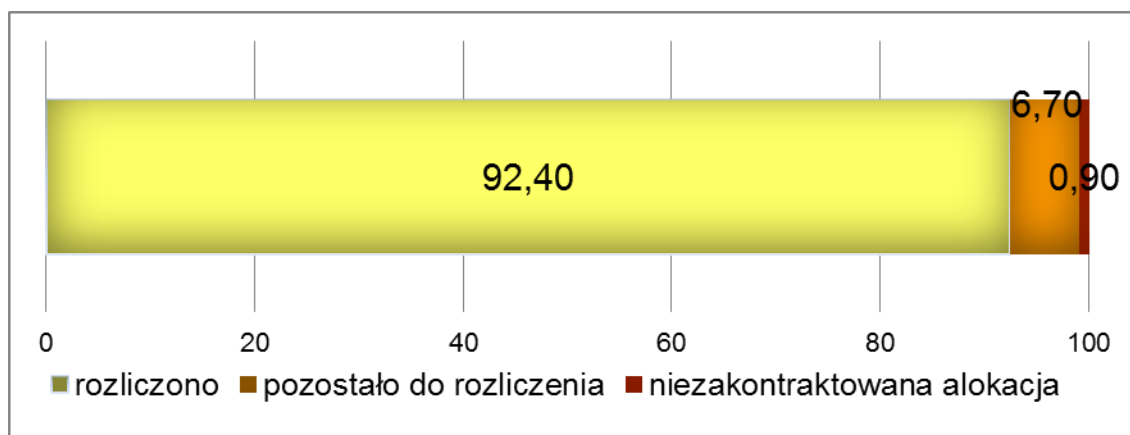
Od początku realizacji Programu w ramach działania 7.3 przeprowadzono łącznie 2 konkursy. Szacunkowa kwota przeznaczona na dofinansowanie projektów w ramach konkursów wyniosła 27 513 278 euro (115 000 000 PLN). Złożono 66 projektów z wnioskowanym dofinansowaniem wynoszącym 25 079 120,45 euro (104 825 707,67 PLN), tj. 91,15% szacunkowej kwoty przeznaczonej na konkurs.

Wykres 93. Stan wdrażania działania 7.3 *Aktywizacja obszarów zmarginalizowanych gospodarczo oraz wsparcie terenów zniszczonych przez powódź* RPO WP w okresie sprawozdawczym oraz od początku realizacji Programu (w mln euro).

W ramach działania 7.3 zakontraktowano 99% alokacji środków, natomiast w złożonych wnioskach o płatność kwota dofinansowania UE stanowiła 96% alokacji. Stopień realizacji działania jest na bardzo wysokim poziomie.

Wykres 94. Postęp finansowy działania 7.3 (%).

Postęp rzeczowy

Postęp rzeczowy wykazano w odniesieniu do 53 zakończonych projektów na łączną wartość dofinansowania z EFRR w wysokości 15 943 996,20 euro (66 642 715,33 PLN). Zakończone projekty stanowią 98% liczby oraz 93% wartości wszystkich podpisanych umów w ramach działania 7.3, a także 92% alokacji przeznaczonej na działanie.

a) Wskaźniki produktu i rezultatu, które zostały osiągnięte/przekroczone:

- *Liczba projektów oferujących usługi promujące równość szans i zapobiegających wykluczeniu społecznemu przedstawicieli mniejszości narodowych i ludzi młodych.*
- *Powierzchnia odnowionych budynków.*
- *Liczba projektów służących odtworzeniu infrastruktury zniszczonej przez powódź.*

b) Wskaźniki produktu i rezultatu, które osiągnęły niski poziom realizacji, natomiast zgodnie z zakontraktowanymi projektami ich wartości docelowe mogą zostać osiągnięte w przedziale 75-100%, w 100% lub przekroczone:

- *Liczba miejsc pracy utworzonych na obszarach odnowionych.*
- *Wartość odtworzonej infrastruktury zniszczonej przez powódź.*

c) Wskaźnik produktu, w którym odnotowano niepełny poziom realizacji, jednocześnie poziom kontraktacji wskazuje, że wartość docelowa nie zostanie osiągnięta (w nawiasie podano procentowy poziom osiągnięcia wartości docelowej dla roku 2015, zgodnie z podpisanymi umowami):

- *Liczba projektów promujących przedsiębiorczość i zastosowanie nowych technologii (17%),*
- *Powierzchnia zagospodarowanych obszarów (61%),*
- *Liczba firm założonych na obszarach odnowionych (0%).*

W przypadku wskaźnika *Liczba firm założonych na obszarach odnowionych* nie został on wykazany w żadnym z projektów. Ww. sytuacja spowodowana jest faktem, iż najprawdopodobniej objęte wsparciem obiekty dotąd niezagospodarowane i niedokończone w wyniku zaniechania inwestycji okazały się zbyt trudne do przystosowania na potrzeby

lokalnego biznesu (decydować mogły w tym względzie kwestie techniczne, lokalizacja obiektów). Niezależnie od powyższego wskazać należy, iż wartość docelowa omawianego wskaźnika w wyniku renegocjacji Programu została zmniejszona z 12 szt. do 6 szt.

W ramach wskaźników działania 7.1, 7.2 i 7.3 można uwzględnić interwencję, która realizowane będą w RPO WP 2014-2020 w ramach osi priorytetowej VI - *Spójność przestrzenna i społeczna* PI 9b - *Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich*. Projekty z zakresu rewitalizacji będą realizowane jako kompleksowe przedsięwzięcia dotyczące wszystkich aspektów rewitalizacji danego obszaru: uporządkowanie i zagospodarowanie przestrzeni publicznych, zagospodarowanie zdegradowanych przestrzeni na cele publiczne i/lub gospodarcze (w tym adaptacja budynków i obiektów na wskazane cele oraz nadawanie nowych funkcji obszarom rewitalizowanym), poprawa środowiska i estetyki przestrzeni miejskiej oraz udostępnienie terenów dla mieszkańców, systemy poprawy bezpieczeństwa publicznego, dostosowanie istniejącej zabudowy publicznej do celów gospodarczych, społecznych, edukacyjnych, kulturalnych i rekreacyjnych itp.

W ramach ww. wskaźników można uwzględnić interwencję, która realizowane będą w RPO WP 2014-2020 w ramach osi priorytetowej VI - *Spójność przestrzenna i społeczna* PI 9b - *Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich*. Projekty z zakresu rewitalizacji będą realizowane jako kompleksowe przedsięwzięcia dotyczące wszystkich aspektów rewitalizacji danego obszaru: uporządkowanie i zagospodarowanie przestrzeni publicznych, zagospodarowanie zdegradowanych przestrzeni na cele publiczne i/lub gospodarcze (w tym adaptacja budynków i obiektów na wskazane cele oraz nadawanie nowych funkcji obszarom rewitalizowanym), poprawa środowiska i estetyki przestrzeni miejskiej oraz udostępnienie terenów dla mieszkańców, systemy poprawy bezpieczeństwa publicznego, dostosowanie istniejącej zabudowy publicznej do celów gospodarczych, społecznych, edukacyjnych, kulturalnych i rekreacyjnych itp.

Podsumowanie realizacji VII osi priorytetowej

Poziom wskaźników finansowych w osi VII kształtuje się na podobnym poziomie jak w pozostałych osiach RPO WP i wynosi: poziom kontraktacji - 97,49 % alokacji, natomiast płatności – 90,88 % alokacji. Ponadto, należy mieć na uwadze że projekty z zakresu rewitalizacji są projektami trudnymi, realizowanymi często przez podmioty nie mające doświadczenia w wykorzystywaniu środków UE (np. spółdzielnie mieszkaniowe).

Stan wdrażania osi VII priorytetowej jest zaawansowany. Część wskaźników w ramach osi osiągnęła wartości docelowe, inne dzięki zakontraktowanym projektom również zostaną w pełni zrealizowane lub poprawione. W ramach omawianej osi istnieją również listy rezerwowe (działania 7.1 i 7.2). Jednak ewentualny wybór tych projektów do dofinansowania i ich wpływ na poprawienie wartości wskaźników uzależniony jest od pojawienia się wolnych środków.

3.7.2. Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi

Opis problemów we wdrażaniu VII osi priorytetowej zawarto w pkt. 2.3 Napotkane znaczące problemy oraz podjęte środki zaradcze.

3.8. Oś priorytetowa 8: Pomoc techniczna

Celem VIII osi priorytetowej jest efektywna realizacja RPO WP. Realizacja wskazanego celu będzie dokonana poprzez następujące cele szczegółowe:

- umożliwienie sprawnego funkcjonowania systemu realizacji Programu oraz zapewnienie ciągłości procesu programowania,
- upowszechnienie informacji o dostępnym wsparciu w ramach RPO WP oraz promocja efektów Programu
- zagwarantowanie prawidłowego przygotowania projektów w celu ulepszenia ich wdrażania,
- pełne uczestnictwo w jednolitym komputerowym systemie monitoringu.

Realizacja wymienionych celów będzie następować poprzez dwa działania:

- 8.1 *Wsparcie procesu zarządzania i wdrażania,*
- 8.2 *Informowanie, promocja oraz wsparcie przygotowania i realizacji projektów.*

Środki finansowe z EFRR przewidziane do wykorzystania w ramach osi priorytetowej na lata 2007-2013 wynoszą 31 089 235 euro. Wkład wspólnotowy, jaki przeznaczono na jej realizację stanowi 2,59% alokacji EFRR na RPO WP.

3.8.1. Osiągnięcie celów i analiza postępów

Informacja na temat fizycznych i finansowych postępów priorytetu

Tabela 4.8 Postęp rzeczowy wg priorytetów - Oś priorytetowa 8: *Pomoc techniczna* stanowi załącznik nr 4.8 do sprawozdania.

Analiza jakościowa

W okresie sprawozdawczym w ramach VIII osi priorytetowej RPO WP przeprowadzono dwa nabory wniosków o dofinansowanie.

Pierwszy nabór ogłoszono w okresie od 14 lutego 2014r. do 7 marca 2014r. Nabór dotyczył projektów przewidzianych do realizacji w 2014r. w ramach działania 8.1 *Wsparcie procesu zarządzania i wdrażania*. W ramach naboru złożono jeden wniosek o dofinansowanie projektu pn.: „Wsparcie procesu tworzenia projektów przewidzianych do realizacji w perspektywie finansowej 2014-2020 poprzez przygotowanie dokumentacji w 2014 roku” na kwotę dofinansowania w wysokości 119 622,95 euro (500 000 PLN). Projekt przeszedł pozytywnie ocenę formalną i merytoryczno-techniczną i został zatwierdzony do dofinansowania uchwałą nr 330/7881/14. Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie w dniu 18 marca 2014r. Decyzja o dofinansowaniu projektu wydana została w dniu 26 marca 2014r. Projekt został zrealizowany w 2014r.

W okresie od 17 listopada 2014r. do 8 grudnia 2014r. ogłoszono drugi nabór wniosków o dofinansowanie projektów. W ramach ww. naborów złożono 8 projektów, które będą realizowane w 2015r. na łączną wartość wnioskowanego z EFRR dofinansowania 1 739 674,15 euro (7 271 490 PLN), co stanowi 5,6 % alokacji na lata 2007 – 2013 w ramach VIII osi priorytetowej RPO WP.

Od początku realizacji Programu przeprowadzono łącznie 17 naborów (po 8 w każdym z działań i 1 dla działania 8.1). Szacunkowa kwota przeznaczona na dofinansowanie projektów w ramach naborów wyniosła 37 933 717,40 euro (158 555 352 PLN). Złożono 92 wnioski z wnioskowanym dofinansowaniem wynoszącym 36 715 733,1953 euro

(153 464 421,61 PLN), tj. 97% szacunkowej kwoty przeznaczonej na dofinansowanie projektów.

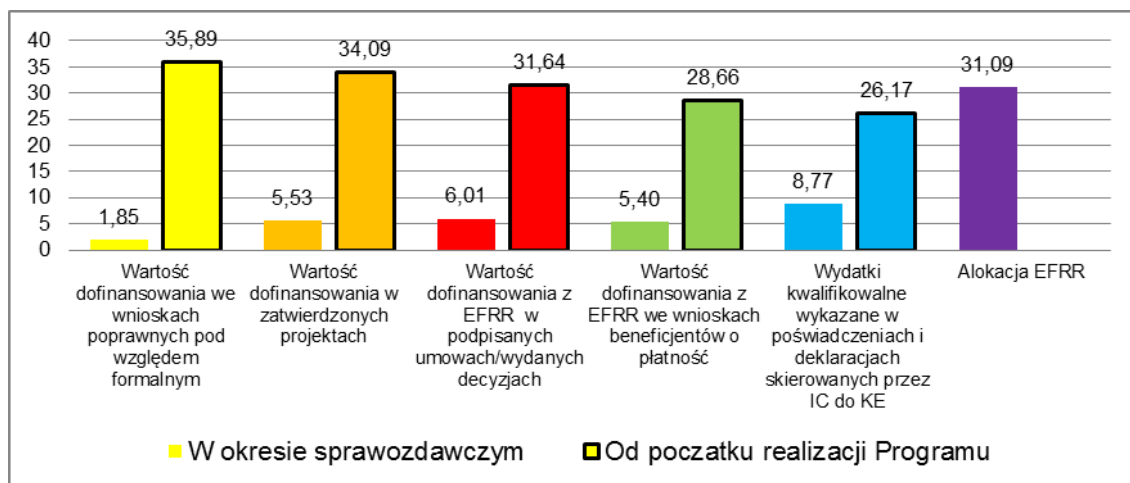
W 2014r. w osi priorytetowej VIII Pomoc techniczna liczba wniosków ocenionych pozytywnie pod względem formalnym wyniosła 9 na łączną wartość dofinansowania 1 851 906,79 euro (7 740 600 PLN), zaś od początku realizacji Programu oceniono pozytywnie 92 wnioski o wartości 35 894 091,49 euro (150 030 123,61 PLN). Od początku wdrażania Programu zatwierdzono do realizacji 83 projektów o wartości wnioskowanego dofinansowania 34 090 033,88 euro (142 489 523,61 PLN). W 2014r. wydano 12 decyzji, natomiast od początku realizacji Programu 82 decyzje na łączną wartość wnioskowanego dofinansowania z EFRR 31 636 756,47 euro (132 235 314,68 PLN), co stanowi 101% dostępnej kwoty alokacji z EFRR w ramach VIII osi priorytetowej.

W okresie sprawozdawczym Instytucja Zarządzająca RPO WP zatwierdziła 96 wniosków beneficjentów o płatność na łączną kwotę dofinansowania z EFRR 5 398 658,18 euro (22 565 311,46 PLN). Od początku realizacji Programu zatwierdzono 514 wniosków beneficjentów o płatność na łączną kwotę dofinansowania 28 659 631,48 euro (119 791 527,65 PLN), co stanowi 92% dostępnej kwoty alokacji z EFRR w ramach VIII osi priorytetowej.

Na rzecz beneficjentów zrealizowano płatności w kwocie 5 398 658,18 euro (22 565 311,46 PLN), zaś od początku realizacji Programu w kwocie 28 659 631,48 euro (119 791 527,65 PLN), co stanowi 92% dostępnej kwoty alokacji z EFRR w ramach VIII osi priorytetowej.

W okresie sprawozdawczym w ramach Poświadczenia i deklaracji wydatków oraz wniosku o płatność okresową od Instytucji Certyfikującej do Komisji Europejskiej zadeklarowano 8 765 197,97 euro wydatków kwalifikowanych, zaś od początku realizacji Programu 26 173 544,05 euro.

Wykres 95. Stan wdrażania VIII osi priorytetowej RPO WP w okresie sprawozdawczym oraz od początku realizacji Programu (w mln euro).

Źródło: KSI SIMIK (07-13)

Beneficjentem VIII osi priorytetowej jest Instytucja Zarządzająca RPO WP, zaś projekty realizowane w ramach osi nie koncentrują się ani na obszarze miejskim, ani wiejskim.

Analizując zakończone projekty należy stwierdzić, że postęp finansowy w VIII osi priorytetowej jest na wysokim poziomie (92% wydatkowania alokacji przeznaczonej na tą oś

priorytetową). Jednocześnie postęp rzeczowy 15 wskaźników w działaniach VIII osi priorytetowej w zakończonych projektach wykazuje, iż wszystkie wskaźniki osiągnęły/przekroczyły wartości docelowe.

Stopień realizacji osi jest zaawansowany i nie przewiduje się zagrożenia związanego z niewykorzystaniem alokacji. Ponadto szacuje się, iż w większości wskaźniki zostaną osiągnięte w zadowalającym stopniu w stosunku do założeń zawartych w Programie.

Projekty kluczowe

W ramach przedmiotowej osi nie przewidziano realizacji projektów kluczowych.

W ramach VIII osi priorytetowej *Pomoc techniczna* nie ma zastosowania zasada cross-financingu w rozumieniu art. 34 ust. 2 Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006.

Działanie 8.1 Wsparcie procesu zarządzania i wdrażania

Celem działania 8.1 Wsparcie procesu zarządzania i wdrażania jest umożliwienie sprawnego funkcjonowania systemu realizacji programu oraz zapewnienie ciągłości procesu programowania oraz pełne uczestnictwo w jednolitym komputerowym systemie monitoringu.

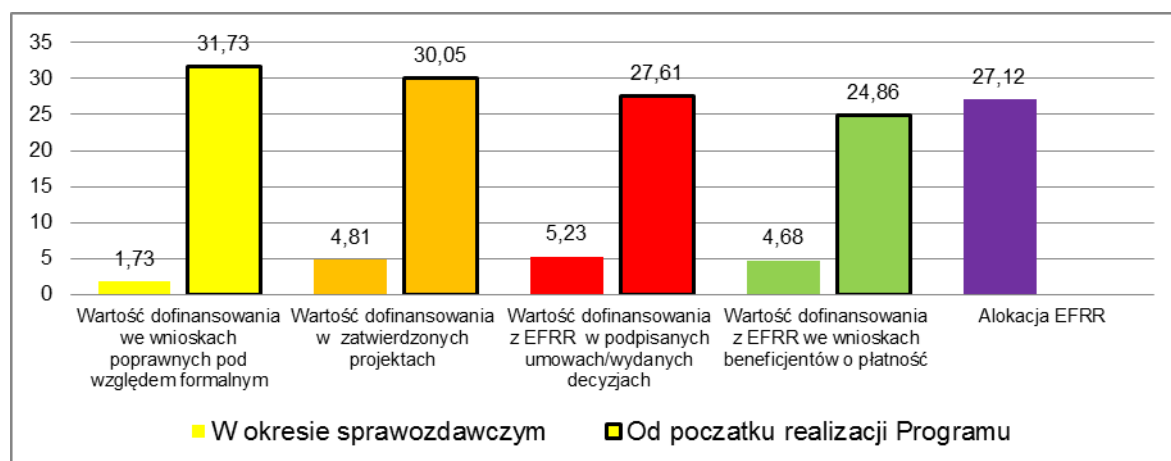
Środki finansowe przewidziane do wykorzystania w ramach ww. działania na cały okres programowania 2007-2013 z EFRR wynoszą 27 118 249 euro. Wkład wspólnotowy, jaki został przeznaczony na realizację przedmiotowego działania wynosi 2,23% alokacji EFRR na RPO WP

Informacja na temat fizycznych i finansowych postępów działania

Tabela 4.8.1 Postęp rzeczowy wg osi priorytetowej – Oś priorytetowa 8: *Pomoc techniczna*, działanie 8.1 *Wsparcie procesu zarządzania i wdrażania* stanowi załącznik nr 4.8 do sprawozdania.

Analiza jakościowa

Wykres 96. Stan wdrażania działania 8.1 *Wsparcie procesu zarządzania i wdrażania* RPO WP w okresie sprawozdawczym oraz od początku realizacji Programu (w mln euro).

W ramach działania 8.1 zakontraktowano 101% alokacji środków, natomiast w złożonych wnioskach o płatność kwota wydatków uznanych do refundacji – dofinansowanie UE stanowiła 92% alokacji.

Postęp rzeczowy

Postęp rzeczowy wykazano w odniesieniu do 64 zakończonych projektów na łączną wartość dofinansowania z EFRR w wysokości 24 844 180,28 euro (103 843 704,72 PLN).

a) Wskaźniki produktu i rezultatu, których wartość została osiągnięta lub przekroczona:

- Liczba pracowników, których wynagrodzenia są refundowane w ramach pomocy technicznej,
- Liczba zakupionego sprzętu komputerowego,
- Liczba osób zaangażowanych we wdrażanie Programu,

Projekty w ramach VIII osi priorytetowej mają charakter systemowy i są realizowane zgodnie z przyjętymi zasadami wdrażania pomocy technicznej w RPO WP.

Działanie 8.2 Informowanie, promocja oraz wsparcie przygotowania i realizacji projektów

Celem działania 8.2 Informowanie, promocja oraz wsparcie przygotowania i realizacji projektów jest upowszechnienie informacji o dostępnym wsparciu w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego oraz promocja efektów programu oraz zagwarantowanie prawidłowego przygotowania projektów w celu ulepszenia ich wdrażania.

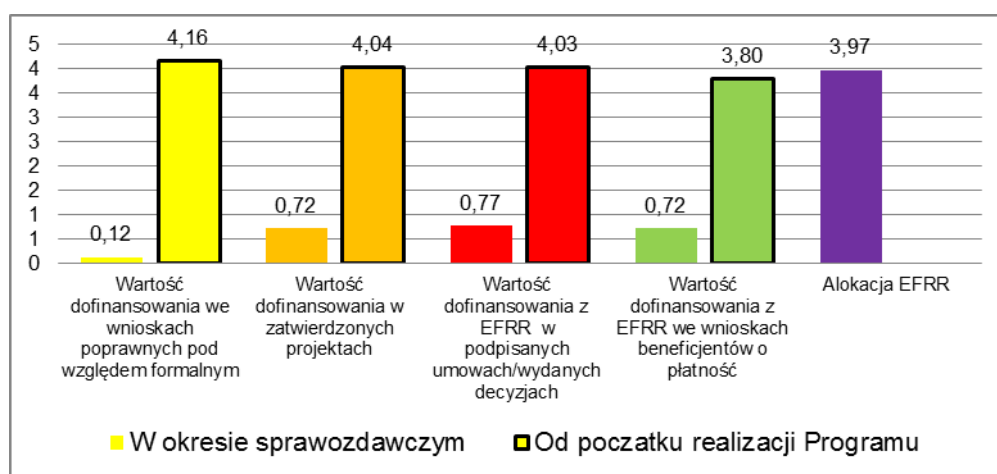
Środki finansowe przewidziane do wykorzystania w ramach ww. działania na cały okres programowania 2007-2013 z EFRR wynoszą 3 970 986 euro. Wkład wspólnotowy jaki przeznaczono na realizację ww. działania wynosi 0,37% alokacji EFRR na RPO WP.

Informacja na temat fizycznych i finansowych postępów działania

Tabela 4.8.2 Postęp rzeczowy wg osi priorytetowej – Oś priorytetowa 8: *Pomoc techniczna, działanie 8.2 Informowanie, promocja oraz wsparcie przygotowania i realizacji projektów* stanowi załącznik nr 4.8 do sprawozdania.

Analiza jakościowa

Wykres 97. Stan wdrażania działania 8.2 *Informowanie, promocja oraz wsparcie przygotowania i realizacji projektów* RPO WP w okresie sprawozdawczym oraz od początku realizacji Programu (w mln euro).

W ramach działania 8.2 zakontraktowano 101% alokacji środków, natomiast w złożonych wnioskach o płatność kwota wydatków uznanych do refundacji – dofinansowanie UE stanowiła 96% alokacji.

Postęp rzeczowy

Postęp rzeczowy wykazano w odniesieniu do 18 zakończonych projektów na łączną wartość dofinansowania z EFRR w wysokości 3 793 229,59 euro (15 854 941,04 PLN).

a) Wskaźniki produktu i rezultatu, których wartość została osiągnięta lub przekroczona:

- *Liczba projektów, które uzyskały wsparcie na etapie ich przygotowania,*
- *Liczba projektów zrealizowanych w ramach osi priorytetowej,*
- *Liczba osób uczestniczących w zorganizowanych szkoleniach i konferencjach.*
- *Liczba szkoleń i konferencji dla beneficjentów Programu.*

Realizacja wskaźnika *Udział projektów które pozytywnie przeszły ocenę formalną w stosunku do wszystkich złożonych projektów w ramach Programu* przebiega zgodnie z założeniami Programu.

Projekty w ramach VIII osi priorytetowej mają charakter systemowy i są realizowane zgodnie z przyjętymi zasadami wdrażania pomocy technicznej w RPO WP.

Oś priorytetowa VIII Pomoc Techniczna RPO WP realizowana jest zgodnie z założonymi celami.

3.8.2. Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi

W okresie sprawozdawczym nie stwierdzono problemów związanych z wdrażaniem VIII osi priorytetowej.

4. Programy EFS: spójność i koncentracja

Punkt ten nie ma zastosowania w ramach RPO WP.

5. Programy EFRR/FS: Duże projekty

Na obecnym etapie realizacji RPO WP nie zidentyfikowano dużych projektów.

6. Pomoc techniczna

Projekty zrealizowane w 2014r.

1. Projekt pn.: „*Podnoszenie kwalifikacji osób zaangażowanych w zarządzanie i wdrażanie RPO WP w 2014r.*”.

Celem projektu było zagwarantowanie jak najlepszych efektów realizacji programu poprzez umożliwienie dostępu do różnych form kształcenia osobom zaangażowanym we wdrażanie i realizację RPO WP 2007-2013, jak również osobom zaangażowanym w przygotowania do przyszłych interwencji strukturalnych. Wartość decyzji (wkład UE) wyniosła 82 539,83 EUR (344 999,98 PLN).

2. Projekt pn.: „*Wsparcie procesu zarządzania i wdrażania RPO WP w 2014 r. poprzez finansowanie kosztów utrzymania pomieszczeń biurowych*”.

Celem projektu była efektywna realizacja RPO WP 2007-2013 poprzez zapewnienie pracownikom warunków technicznych umożliwiających sprawne i efektywne wykonywanie obowiązków. W ramach projektu finansowane zostały wydatki związane

z utrzymaniem przestrzeni biurowej użytkowanej przez pracowników w 100% zaangażowanych we wdrażanie i zarządzanie RPO WP 2007-2013. Wartość decyzji (wkład UE) wyniosła 28 709,51 EUR (120 000 PLN).

3. Projekt pn.: *„Zakup sprzętu i oprogramowania informatycznego oraz wyposażenia dla Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie w ramach RPO WP w 2014r.”*

Celem projektu było zapewnienie pracownikom uczestniczącym w realizacji RPO WP 2007-2013 odpowiednich warunków technicznych umożliwiających sprawne i efektywne wykonywanie obowiązków. W ramach projektu sfinansowano zakup wyposażenia, sprzętu informatycznego wraz z oprogramowaniem oraz innych niezbędnych materiałów do realizacji RPO WP. Wartość decyzji (wkład UE) wyniosła 213 256,62 EUR (891 370 PLN).

4. Projekt pn.: *„Wynajem środków transportu na potrzeby kontroli beneficjentów RPO WP w 2014r.”*

Celem projektu było zapewnienie pracownikom zaangażowanym w kontrolę beneficjentów RPO WP odpowiednich warunków umożliwiających sprawne i efektywne wykonywanie obowiązków. W ramach projektu sfinansowano m. in. wynajem środków transportu dla pracowników zaangażowanych w kontrolę beneficjentów RPO WP 2007-2013, w tym wyjazdy na wizyty analityczne oraz wydatki związane z poleceniami wyjazdów służbowych. Wartość decyzji (wkład UE) wyniosła 39 475,57 EUR (164 999,98 PLN).

5. Projekt pn.: *„Zatrudnienie pracowników Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie zaangażowanych w zarządzanie i wdrażanie RPO WP w 2014 r.”*

Celem projektu było umożliwienie sprawnego funkcjonowania systemu realizacji RPO WP oraz zapewnienie ciągłości procesu programowania poprzez zaangażowanie kadr o odpowiednich kwalifikacjach, uczestniczących w realizacji RPO WP i sfinansowanie kosztów ich zatrudnienia. Wartość decyzji (wkład UE) wyniosła 4 500 557,44 EUR (18 811 429,98 PLN).

6. Projekt pn.: *„Działania szkoleniowe z zakresu RPO WP w 2014 roku”*

Celem projektu było przekazanie potencjalnym i faktycznym beneficjentom Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013 oraz potencjalnym i faktycznym beneficjentom Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 wiedzy służącej do prawidłowego przygotowania, realizacji i rozliczenia projektów współfinansowanych z RPO WP. Projekt był realizowany poprzez kompleksową organizację szkoleń, warsztatów oraz spotkań informacyjnych i konsultacyjnych dla potencjalnych i faktycznych beneficjentów RPO WP na lata 2007-2013 oraz RPO WP na lata 2014-2020. Wartość decyzji (wkład UE) wyniosła 52 634,10 EUR (220 000 PLN).

7. Projekt pn.: *„Wsparcie procesu wdrażania RPO WP poprzez działania o charakterze informacyjno-promocyjnym w 2014 roku”*

Celem projektu było zwiększenie wiedzy potencjalnych i faktycznych beneficjentów oraz przybliżenie im tematyki związanej z założeniami, kierunkami wsparcia i oczekiwanymi efektami RPO WP. Projekt realizowany jest poprzez szereg działań informacyjno – promocyjnych. Wartość decyzji (wkład UE) wyniosła 719 833,25 EUR (3 008 759 PLN).

8. Projekt pn.: *„Obsługa procesu naboru, oceny i wdrażania projektów w ramach I osi priorytetowej Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013 w 2014 roku”*

Celem projektu było zapewnienie właściwej obsługi procesu naboru, oceny i wdrażania projektów w ramach I osi priorytetowej RPO WP. W ramach niniejszego projektu sfinansowano wynagrodzenia ekspertów dokonujących oceny projektów wraz z kwalifikowalnymi elementami wynagrodzeń (składki na ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy) oraz pozostałe koszty związane z obsługą oceny, naboru i wdrażania projektów. Wartość decyzji (wkład UE) wyniosła 69 285,61 EUR (289 599 PLN).

9. Projekt pn.: *„Obsługa procesu ponownej oceny wniosków w związku ze złożonymi protestami dla projektów w ramach osi priorytetowych I-VII RPO WP w 2014 roku”*.

Celem niniejszego projektu było zapewnienie właściwej obsługi procesu ponownej oceny projektów w ramach osi priorytetowych I-VII RPO WP. W ramach projektu finansowane są wynagrodzenia ekspertów i pracowników merytorycznych oceniających projekty (wraz z pochodnymi i wszelkimi innymi kosztami związanymi z wynagrodzeniami) oraz inne koszty związane z obsługą oceny i wdrażania. Wartość decyzji (wkład UE) wyniosła 20 335,90 EUR (84 999 PLN).

10. Projekt pn.: *„Wsparcie procesu monitorowania, ewaluacji oraz systemu informowania o nieprawidłowościach RPO WP w roku 2014”*.

Celem projektu było zapewnienie prawidłowego funkcjonowania systemu monitorowania, ewaluacji oraz systemu informowania o nieprawidłowościach w ramach RPO WP 2007-2013. W ramach projektu sfinansowane zostały działania związane z realizacją procesu monitorowania, w tym m.in. organizacja posiedzeń Komitetu Monitorującego RPO WP, organizacja prac Komitetu, działania związane z realizacją procesu ewaluacji, w tym m.in. zlecenie i przeprowadzenie badań ewaluacyjnych, współpraca z ekspertami w zakresie przygotowania i przeprowadzenia badań ewaluacyjnych oraz organizacja konferencji ewaluacyjnej. Wartość decyzji (wkład UE) wyniosła 150 447,63 EUR (628 841 PLN).

11. Projekt pn.: *„Obsługa procesu oceny i wdrażania projektów w ramach osi priorytetowych II-VII Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013 w roku 2014”*.

Celem projektu było umożliwienie sprawnego funkcjonowania systemu realizacji RPO WP poprzez zapewnienie właściwej obsługi procesu oceny i wdrażania projektów w ramach osi priorytetowych II-VII RPO WP. W ramach projektu sfinansowane zostały zadania w zakresie wsparcia procesu oceny i selekcji projektów, tj. wynagrodzenia ekspertów i pracowników merytorycznych oceniających projekty oraz pozostałe koszty związane z obsługą oceny i wdrażania projektów. Wartość decyzji (wkład UE) wyniosła 8 373,61 EUR (35 000 PLN).

12. Projekt pn.: *„Wsparcie procesu tworzenia projektów przewidzianych do realizacji w perspektywie finansowej 2014-2020 poprzez przygotowanie dokumentacji w 2014 roku”*.

Celem projektu było umożliwienie realizacji programu oraz zapewnienie ciągłości procesu programowania poprzez przygotowanie dokumentacji niezbędnej do złożenia wniosku o dofinansowanie projektów wskazanych jako przedsięwzięcia priorytetowe do realizacji w perspektywie finansowej 2014-2020. W ramach projektu sfinansowano prace polegające na aktualizacji już istniejących oraz opracowaniu nowych programów funkcjonalno - użytkowych stanowiących założenia do przygotowania procedury przetargowej dla

przedsięwzięć planowanych do realizacji w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020. Wartość decyzji (wkład UE) wyniosła 119 622,95 EUR (500 000 PLN).

Wykorzystanie Pomocy Technicznej

Na realizację VIII osi priorytetowej *Pomoc techniczna* przeznaczono 31 089 235 euro z EFRR, co stanowi 2,59% alokacji przeznaczonej na realizację RPO WP. Poziom dofinansowania projektów pomocy technicznej w RPO WP ze środków EFRR wynosi 100%.

W ramach ww. projektów najwięcej środków w 2014r. zrefundowano w ramach *zatrudnienia* 22 865 556,94 EUR (95 573 454,89 PLN), co stanowi 72% wartości całkowitej środków zrefundowanych w ramach projektów, *promocji i informacji*: 2 998 960,71 EUR (12 535 055,97 PLN), co stanowi 9,50% wartości całkowitej środków zrefundowanych w ramach projektów, *wyposażenia/ remontu/ wynajmu powierzchni biurowych* 2 149 165,14 EUR (8 983 080 PLN), co stanowi 6,80% wartości całkowitej środków zrefundowanych w ramach projektów. Ogólna kwota środków uznanych do refundacji w projektach realizowanych w 2014r. wyniosła 6 005 072,01 euro (25 099 999 PLN), co stanowi 19,31% alokacji przeznaczonej na realizację VIII osi priorytetowej.

Tabela 22. Wartość decyzji/aneksów w ramach projektów PT (w części dofinansowania ze środków UE) w euro.

Typ projektu	liczba projektów	Wartość decyzji/aneksów w ramach projektów PT (w części dofinansowania ze środków UE)
Szkolenia	13	899 415,35
Promocja i informacja	9	2 998 960,71
Zatrudnienie	9	22 865 556,94
Sprzęt komputerowy	7	945 860,28
Wyposażenie/ remont/ wynajem powierzchni biurowych	7	2 149 165,14
Ekspertyzy/ doradztwo	2	150 731,60
Ewaluacje	6	336 791,54
Kontrola/ audyt	5	139 001,87
Organizacja procesu wyboru projektów	17	890 346,28
Organizacja komitetów monitorujących i podkomitetów	1	1 549,72
Inne	6	259 377,05
Razem	82	31 636 756,47

Źródło: KSI (SIMIK 07-13)

W okresie sprawozdawczym w ramach VIII osi priorytetowej IZ RPO WP zatwierdziła 96 wniosków beneficjentów o płatność na łączną kwotę dofinansowania z EFRR w wysokości 5 398 658,18 EUR (22 565 311,46 PLN). Od początku realizacji Programu zatwierdzono 514 wniosków beneficjentów o płatność na łączną kwotę dofinansowania w wysokości

28 659 631,48 euro (119 791 527,65 PLN), co stanowi 92% dostępnej kwoty alokacji z EFRR w ramach VIII osi priorytetowej.

Ponadto w okresie sprawozdawczym na rzecz beneficjentów zrealizowano płatności w kwocie 5 398 658,18 EUR (22 565 311,46 PLN), zaś od początku realizacji Programu w kwocie 28 659 631,48 EUR (119 791 527,65 PLN), co stanowi 92 % dostępnej kwoty alokacji z EFRR w ramach VIII osi priorytetowej.

Środki na realizację VIII osi priorytetowej w okresie sprawozdawczym były wystarczające. W okresie sprawozdawczym nie stwierdzono problemów z wdrażaniem VIII osi priorytetowej *Pomoc techniczna*.

7. Informacja i promocja

Informacje dotyczące przedmiotowego pkt. zostały przedstawione w załączniku nr 10 do sprawozdania.